

ULATUSLIK JA LAIENDATUD PARTNERLUSLEPING**ühelt poolt Euroopa Liidu
ja Euroopa Aatomienergiaühenduse
ning nende liikmesriikide
ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahel**

PREAMBUL

BELGIA KUNINGRIIK,
BULGAARIA VABARIIK,
TŠEHHI VABARIIK,
TAANI KUNINGRIIK,
SAKSAMAA LIITVABARIIK,
EESTI VABARIIK,
IIRIMAA,
KREEKA VABARIIK,
HISPAANIA KUNINGRIIK,
PRANTSUSE VABARIIK,
HORVAATIA VABARIIK,
ITAALIA VABARIIK,
KÜPROSE VABARIIK,
LÄTI VABARIIK,
LEEDU VABARIIK,
LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,
UNGARI,
MALTA VABARIIK,
MADALMAADE KUNINGRIIK,
AUSTRIA VABARIIK,
POOLA VABARIIK,
PORTUGALI VABARIIK,
RUMEENIA,
SLOVEENIA VABARIIK,
SLOVAKI VABARIIK,
SOOME VABARIIK,
ROOTSI KUNINGRIIK,
SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK,

kes on Euroopa Liidu lepingu, Euroopa Liidu toimimise lepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu osalised, edaspidi „liikmesriigid“, ning

EUROOPA LIIT ja

EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUS (edaspidi „Euratom“)

ühelt poolt ja

ARMEENIA VABARIIK

teiselt poolt,

edaspidi koos „lepinguosalised“,

VÕTTES ARVESSE lepinguosalistevahelisi tihedaid suhteid ja ühiseid väärtusi ja nende soovi tugevdada ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahel Luxembourgis 22. aprillil 1996 allkirjutatud ja 1. juulil 1999 jõustunud partnerlus- ja koostöölepinguga („partnerlus- ja koostööleping“) varem sõlmitud suhteid ning toetada võrdsel partnerlusel põhinevat tihedat ja intensiivset koostööd Euroopa naabruspoliitika ja idapartnerluse ning käesoleva lepingu raames,

TUNNUSTADES ELi-Armeenia Euroopa naabruspoliitika tegevuskava, sealhulgas selle sissejuhatavate sätete panust ja partnerluse prioriteetide tähtsust Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vaheliste suhete tugevdamisel ning käesolevas lepingus nimetatud reformi- ja ühtlustamisprotsessi hoogustamisel Armeenia Vabariigis, tihendades sellega poliitilist ja majanduskoostööd,

VÕTTES EESMÄRGIKS veelgi süvendada põhivabaduste ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste, demokraatia põhimõtete, õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtete austamist,

TUNNUSTADES, et riigisiseseid reformid, mille eesmärk on ühelt poolt demokraatia ja turumajanduse tugevdamine ning teiselt poolt konfliktidele kestva lahenduse leidmine, on omavahel seotud. Seega aitavad kestlikud demokraatlikud reformid Armeenia Vabariigis suurendada usaldust ja stabiilsust piirkonnas tervikuna,

SOOVIDES toetada Armeenia Vabariigi poliitilist, sotsiaal-majanduslikku ja institutsioonilist arengut näiteks kodanikuühiskonna ja institutsioonide arendamise, avaliku halduse ja avaliku teenistuse reformi, korrupsioonivastase võitluse ning kaubavahetuse ja majanduskoostöö tihendamise, sealhulgas heade maksuhaldustavade, vaesuse vähendamise ja ulatusliku koostöö kaudu paljudes ühist huvi pakkuvates valdkondades, muu hulgas õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonnas,

VÕTTES EESMÄRGIKS rakendada täielikult kõik ÜRO põhikirja, 1948. aasta ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni, 1950. aasta Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni („Euroopa inimõiguste konventsioon“) ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonferentsi 1975. aasta Helsingi kohtumise lõppakti („OSCE Helsingi lõppakt“) eesmärgid, põhimõtted ja sätted,

RÕHUTADES oma kavatsust edendada rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ning soodustada tõhusat mitmepoolsust ja vaidluste rahumeelset lahendamist kokkulepitud vormis, eelkõige tehes selle nimel koostööd Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) raames,

VÕTTES EESMÄRGIKS kinnitada rahvusvahelist kohustust võidelda massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku vastu ning teha koostööd desarmeerimise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise ning tuumaohutuse ja -julgeoleku valdkonnas,

TUNNUSTADES Armeenia Vabariigi piirkondlikes koostöövormides, sealhulgas Euroopa Liidu toetatavates koostöövormides aktiivse osalemise tähtsust; tunnistades, kui oluliseks peab Armeenia Vabariik osalemist rahvusvahelistes organisatsioonides ja koostöövormides ning neist tulenevaid olemasolevaid kohustusi,

SOOVIDES edasi arendada korrapäraselt poliitilist dialoogi ühist huvi pakkuvates kahepoolsetes ja rahvusvahelistes küsimustes, sealhulgas nende piirkondlikes aspektides, võttes arvesse Euroopa Liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ja Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat ning Armeenia Vabariigi asjaomaseid poliitikavaldkondi; tunnistades, kui oluliseks peab Armeenia Vabariik osalemist rahvusvahelistes organisatsioonides ja koostöövormides ning neist tulenevaid olemasolevaid kohustusi,

TUNNUSTADES, kui oluliseks peab Armeenia Vabariik Mägi-Karabahhi konflikti rahumeelset ja kestvat lahendamist ning vajadust lahendada see konflikt võimalikult kiiresti OSCE Minski grupi kaasesimeeste juhitud läbirääkimiste käigus; tunnistades ühtlasi vajadust saavutada lahendus ÜRO põhikirjas ja OSCE Helsingi lõppaktis sätestatud eesmärkide ja põhimõtete alusel, pidades silmas eelkõige neid, mis käsitlevad jõuga ähvardamisest või jõu tarvitamisest hoidumist, riikide territoriaalset puutumatust ning rahvaste võrdseid õigusi ja enesemääramisõigust ning kajastuvad kõikides OSCE Minski grupi kaaseesistumise raames tehtud avaldustes alates 2008. aastal toimunud OSCE ministrite nõukogu 16. kohtumisest; samuti märkides ära Euroopa Liidu lubaduse toetada seda konflikti lahendamise protsessi,

VÕTTES EESMÄRGIKS ennetada ja tõkestada korrupsiooni, võidelda organiseeritud kuritegevusega ja tõhustada koostööd terrorismivastases võitluses,

VÕTTES EESMÄRGIKS süvendada dialoogi ja koostööd rände, varjupaiga ja piirihalduse küsimustes, pöörates tervikliku lähenemisviisi raames tähelepanu seaduslikule rändele ning koostööle, mida tehakse võitluses ebaseadusliku rände ja inimkaubandusega ning Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelise riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtmise lepingu („tagasivõtuleping“) tõhusaks rakendamiseks,

KINNITADES VEEL KORD, et peamiseks eesmärgiks on jätkuvalt lepinguosaliste kodanike paremad liikumisvõimalused turvalises ja hästi hallatud keskkonnas, ning kaaludes sobival ajal viisateemalise dialoogi alustamist Armeenia Vabariigiga, tingimusel et täidetud on hästi hallatud ja turvalise liikuvuse nõuded, sealhulgas on tõhusalt rakendatud Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelist viisade väljastamise lihtsustamise lepingut („viisalihtsustusleping“) ja tagasivõtulepingut,

VÖTTES EESMÄRGIKS järgida vaba turumajanduse põhimõtteid ja kinnitades, et Euroopa Liit on valmis toetama majandusreformide Armeenia Vabariigis,

TUNNUSTADES lepinguosaliste tahet süvendada majanduskoostööd, sealhulgas kaubanduse valdkonnas, kooskõlas lepinguosaliste Maaailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liikmesusest tulenevate õiguste ja kohustustega ning nende õiguste ja kohustuste läbipaistva ja mittediskrimineeriva kohaldamisega,

OLLES VEENDUNUD, et käesoleva lepinguga luuakse uued tingimused lepinguosaliste majandussuhetele, eelkõige kaubanduse ja investeeringute arendamisele, ning ergutatakse konkurentsi, mis on majanduse ümberkorraldamisel ja ajakohastamisel määrava tähtsusega,

VÖTTES EESMÄRGIKS austada säästva arengu põhimõtteid,

VÖTTES EESMÄRGIKS tagada keskkonnakaitse, sealhulgas piiriülene koostöö ja mitmepoolsete kokkulepete rakendamine,

VÖTTES EESMÄRGIKS suurendada energiavarustuskindlust ja -ohutust, toetada asjaomase taristu arengut, edendada turuintegratsiooni ja järkjärgulist ühtlustamist ELi õigustiku käesolevas lepingus nimetatud põhielementidega, sealhulgas propageerides energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate kasutamist, võttes arvesse Armeenia Vabariigi kohustust järgida energia tarnija-, transiidi- ja tarbijariikide võrdse kohtlemise põhimõtet,

VÖTTES EESMÄRGIKS tagada tuumaohutuse ja -julgeoleku kõrge tase vastavalt käesolevas lepingus sätestatule,

TUNNUSTADES vajadust süvendada energiakoostööd ning lepinguosaliste eesmärki järgida täielikult energiaharta lepingu tingimusi,

SOOVIDES parandada rahvatervist ja ohutust ning inimeste tervise kaitset, võttes arvesse säästva arengu põhimõtteid, keskkonnavajadusi ja kliimamuutusi,

VÖTTES EESMÄRGIKS edendada inimestevahelisi kontakte, sealhulgas teaduse ja tehnoloogia, hariduse ja kultuuri ning noorsootöö ja spordi valdkonnas toimuva koostöö ja vahetuste kaudu,

VÖTTES EESMÄRGIKS edendada piiriülest ja piirkondadevahelist koostööd,

TUNNUSTADES Armeenia Vabariigi kohustust ühtlustada asjaomaseid valdkondi käsitlevad õigusaktid järk-järgult Euroopa Liidu õigusaktidega, tehes seda tõhusalt laiemate reformide osana, ning luua käesoleva lepingu täitmise tagamiseks vajalik haldus- ja institutsiooniline suutlikkus, ja tunnustades Euroopa Liidu kestvat toetust kooskõlas olemasolevate koostöövahenditega, sealhulgas selle kohustusega seoses antavat tehnilist, finants- ja majandusabi, mis vastab Armeenia Vabariigi reformide tempole ja majanduslikele vajadustele,

KINNITADES, et kui lepinguosalisel otsustavad käesoleva lepingu raames sõlmida erilepinguid vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisele, ei ole sellised tulevikus sõlmitavad lepingud Ühendkuningriigi ja/või Iirimaa suhtes siduvad, välja arvatud juhul, kui EL ning Ühendkuningriik ja/või Iirimaa teatavad seoses asjakohaste varasemate kahepoolsete suhetega Armeenia Vabariigile ühiselt, et leping on Ühendkuningriigi ja/või Iirimaa suhtes siduv, kuna neid käsitatakse liidu osana kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 21 Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes. Samuti ei ole Ühendkuningriigi ja/või Iirimaa jaoks siduvad Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise kohaselt hiljem käesoleva lepingu rakendamiseks vastu võetavad ELi-sisesed meetmed, kui need kaks riiki ei ole teatanud, et soovivad neis meetmetes osaleda või need heaks kiita vastavalt protokollile nr 21; märkides ühtlasi, et sellised tulevased konkreetset lepingud või hilisemad ELi-sisesed meetmed kuuluvad nimetatud aluslepingutele lisatud protokollile nr 22 (Taani seisukoha kohta) kohaldamisalasse,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I JAOTIS
EESMÄRGID JA ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 1

Eesmärgid

Lepingu eesmärgid on järgmised:

- a) edendada lepinguosaliste vahel ulatuslikku poliitilist ja majanduslikku partnerlust ja koostööd ühiste väärtuste ning tihedate sidemete alusel, muu hulgas suurendades Armeenia Vabariigi osalemist Euroopa Liidu poliitikameetmetes, programmides ja ametite tegevuses;
- b) tugevdada kõigis ühist huvi pakkuvates valdkondades poliitilise dialoogi pidamise raamistikku, mis võimaldab lepinguosalistel arendada tihedaid poliitilisi suhteid;
- c) aidata tugevdada demokraatiat ning edendada poliitilist, majanduslikku ja institutsioonilist stabiilsust Armeenia Vabariigis;
- d) edendada, säilitada ja tugevdada piirkondlikku ja rahvusvahelist rahu ja stabiilsust, muu hulgas tehes ühiseid jõupingutusi, et kõrvaldada pingelikkaid ja parandada julgeolekut piiridel ning edendada piiriülest koostööd ja heanaaberlikke suhteid;
- e) süvendada koostööd vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas, et tugevdada õigusriiki ning parandada inimõiguste ja põhivabaduste austamist;
- f) suurendada liikuvust ja tihendada inimestevahelisi kontakte;
- g) toetada Armeenia Vabariigi püüdlusi teha rahvusvahelist koostööd oma majanduse arendamiseks ka tema õigusaktide ELi õigustikuga ühtlustamise kaudu;
- h) alustada tihedamat kaubanduskoostööd, mis võimaldab teha asjaomastes valdkondades kestvat õigusloomealast koostööd kooskõlas WTO liikme staatusest tulenevate õiguste ja kohustustega, ning
- i) luua tingimused koostöö süvendamiseks muudes ühist huvi pakkuvates valdkondades.

Artikkel 2

Üldpõhimõtted

1. Lepinguosaliste sise- ja välispoliitika aluseks ning käesoleva lepingu oluliseks osaks on eelkõige ÜRO põhikirjas, OSCE Helsingi lõppaktis ja 1990. aasta Pariisi uue Euroopa hartas ning asjaomastes inimõigusi käsitlevates dokumentides, näiteks ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis ja Euroopa inimõiguste konventsioonis, sätestatud demokraatia põhimõtete, õigusriigi põhimõtte, inimõiguste ja põhivabaduste austamine.
2. Lepinguosalised rõhutavad veel kord pühendumist turumajanduse, säästva arengu, piirkondliku koostöö ning tõhusa mitmepoolsuse põhimõtetele.
3. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et järgivad hea valitsemistava põhimõtteid ning rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige neid, mis neil on ÜRO, Euroopa Nõukogu ja OSCE raames.
4. Lepinguosalised kohustuvad võitlema korruptsiooni, piiriülese organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi eri vormide vastu, toetama säästvat arengut, tõhusat mitmepoolsust ning võitlust massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku vastu, sealhulgas ELi keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaohu leevendamise tippkeskuse algatuse raames. See kohustus on lepinguosaliste suhete ja koostöö arengu keskne tegur, mis aitab kindlustada piirkondlikku rahu ja stabiilsust.

II JAOTIS

POLIITILINE DIALOOG JA REFORM; KOOSTÖÖ VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA VALDKONNAS*Artikkel 3***Poliitilise dialoogi eesmärgid**

1. Lepinguosalised arendavad ja süvendavad poliitilist dialoogi kõigis ühist huvi pakkuvates valdkondades, sealhulgas välis- ja julgeolekupoliitika ning riigiseste reformide teemal. Selline dialoog tõhustab poliitilist koostööd välis- ja julgeolekuküsimustes, tunnistades tähtsust, mida Armeenia Vabariik omistab osalemisele rahvusvahelistes organisatsioonides ja koostöövormides ning neist tulenevatele olemasolevatele kohustustele.
2. Poliitilise dialoogi eesmärgid on järgmised:
 - a) arendada ja süvendada poliitilist dialoogi kõigis ühist huvi pakkuvates valdkondades;
 - b) tugevdada poliitilist partnerlust ja tõhustada koostööd välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas;
 - c) edendada tõhusal mitmepoolsusel põhinevat rahvusvahelist rahu, stabiilsust ja julgeolekut;
 - d) tugevdada lepinguosalistevahelist koostööd ja dialoogi rahvusvahelise julgeoleku ja kriisiohjamise valdkonnas, eelkõige eesmärgiga tegeleda üleilmsete ja piirkondlike probleemide ja nendega seonduvate ohtudega;
 - e) süvendada koostööd massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamise valdkonnas;
 - f) edendada tulemustele orienteeritud ja praktilist koostööd lepinguosalistevahel, et saavutada rahu, julgeolek ja stabiilsus Euroopas;
 - g) parandada demokraatia põhimõtete, õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtete järgimist, inimõiguste ja põhivabaduste, sealhulgas meediavabaduse ja vähemuste õiguste austamist, ning aidata tugevdada riigisisesid poliitilisi reforme;
 - h) arendada lepinguosalistevahelist dialoogi ja süvendada koostööd julgeoleku ja kaitse valdkonnas;
 - i) toetada konfliktide rahumeelset lahendamist;
 - j) toetada ÜRO põhikirja eesmärke ja põhimõtteid ning OSCE Helsingi lõppaktis sätestatud põhimõtteid, mis reguleerivad osalisriikidevahelisi suhteid, ja
 - k) toetada piirkondlikku koostööd, luua heanaaberlikud suhted ja tugevdada piirkondlikku julgeolekut, võttes meetmeid piiride avamiseks, et hõlbustada piirkondlikku kaubandust ja piiriülest liikumist.

*Artikkel 4***Riigisisesed reformid**

Lepinguosalised teevad koostööd järgmistes valdkondades:

- a) demokraatlike institutsioonide ja õigusriigi arendamine ja kindlustamine ning nende stabiilsuse ja mõjususe suurendamine;
- b) inimõiguste ja põhivabaduste austamise tagamine;
- c) kohtu- ja õigusreformi edendamine eesmärgiga tagada kohtute, prokuratuuri ja õiguskaitseasutuste sõltumatus, kvaliteet ja tõhusus;
- d) haldussuutlikkuse suurendamine ning õiguskaitseasutuste erapooletuse ja tõhusa tegutsemise tagamine;
- e) avaliku halduse reformi ning aruandekohustusliku, tõhusa, läbipaistva ja pädeva avaliku teenistuse ülesehitamise edendamine ja

- f) korrupsioonivastase võitluse tulemuslikkuse tagamine, eelkõige selleks, et tõhustada korrupsioonivastase võitluse alast rahvusvahelist koostööd, ning asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktide, nagu ÜRO 2003. aasta korrupsioonivastase konventsiooni tulemusliku rakendamise tagamine.

Artikkel 5

Välis- ja julgeolekupoliitika

1. Lepinguosalised tugevdavad dialoogi ja koostööd välis- ja julgeolekupoliitika, sealhulgas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas, tunnistades tähtsust, mida Armeenia Vabariik omistab osalemisele rahvusvahelistes organisatsioonides ja koostöövormides ning neist tulenevatele olemasolevatele kohustustele, ning käsitlevad eelkõige konfliktide ennetamise, kriisiohjamise, riskide vähendamise, küberjulgeoleku, julgeolekusektori reformi, piirkonna stabiilsuse, desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise, relvastuskontrolli ja relvaekspordi kontrolli probleeme. Koostöö põhineb ühistel väärtustel ja huvidel ning selle eesmärk on suurendada koostöö tulemuslikkust, kasutades kahepoolseid, rahvusvahelisi ja piirkondlike foorumeid, eelkõige OSCE-d.

2. Lepinguosalised kinnitavad veel kord pühendumist ÜRO põhikirjas ja OSCE Helsingi lõppaktis sätestatud rahvusvahelise õiguse põhimõtete järgimisele ning nende edendamisele kahe- ja mitmepoolsetes suhetes.

Artikkel 6

Rahvusvaheliselt muret tekitavad rasked kuriteod ja Rahvusvaheline Kriminaalkohus

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et kõige raskemad, kogu rahvusvahelises üldsuses muret tekitavad kuriteod ei tohi jääda karistamata ja tagada tuleks tõhus vastutusele võtmine selliste kuritegude eest, võttes meetmeid nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kaudu.

2. Lepinguosalised on seisukohal, et Rahvusvahelise Kriminaalkohtu asutamine ja tulemuslik toimimine on rahvusvahelise rahu ja õiguse jaoks oluline samm. Lepinguosalised püüavad tugevdada koostööd ja edendada rahu ja rahvusvahelist õigusemõistmist, ratifitseerides ja rakendades Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi ja sellega seotud dokumendid, võttes arvesse nende õiguslikku ja põhiseaduslikku raamistikku.

3. Lepinguosalised lepivad kokku, et tehakse tihedat koostööd genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude vältimiseks, kasutades selleks asjakohaseid kahe- ja mitmepoolseid raamistikke.

Artikkel 7

Konfliktide ennetamine ja kriisiohjamine

Lepinguosalised tõhustavad praktilist koostööd konfliktide ennetamise ja kriisiohjamise valdkonnas, eelkõige pidades silmas Armeenia Vabariigi võimalikku osalemist ELi juhitud tsiviil- ja sõjalistes kriisiohjamiseoperatsioonides, samuti asjakohastel õppustel ja koolitustel; selline osalemine oleks üksikjuhtumipõhine.

Artikkel 8

Piirkondlik stabiilsus ja konfliktide rahumeelne lahendamine

1. Lepinguosalised tugevdavad ühiseid jõupingutusi, et parandada tingimusi edasise piirkondliku koostöö tegemiseks, toetades avatud piire ja piiriülest liikuvust, heanaaberlikke suhteid ja demokraatlikku arengut ning edendades seeläbi stabiilsust ja julgeolekut, ja tegutsevad konfliktide rahumeelse lahendamise nimel.

2. Lõikes 1 nimetatud tegevustes järgitakse rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamise ühiseid põhimõtteid, mis on sätestatud ÜRO põhikirjas ja OSCE Helsingi lõppaktis ning muudes asjakohastes mitmepoolsetes dokumentides, millest lepinguosalised juhivad. Lepinguosalised rõhutavad konfliktide rahumeelseks lahendamiseks olemasolevate kokkulepitud vormide tähtsust.

3. Lepinguosalised rõhutavad, et relvastuskontroll ning usalduse ja julgeoleku suurendamise meetmed on julgeoleku, prognoositavuse ja stabiilsuse tagamiseks Euroopas jätkuvalt väga olulised.

*Artikkel 9***Massihävitusrelvad, nende leviku tõkestamine ja desarmeerimine**

1. Lepinguosalised on seisukohal, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik nii riiklikul kui ka mitteriiklikul tasandil, näiteks terroristide ja muude kuritegelike ühenduste seas, on üks tõsisemaid ohte rahvusvahelisele stabiilsusele ja julgeolekule. Seetõttu lepivad lepinguosalised kokku, et teevad koostööd ja annavad oma panuse massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamiseks, täites täielikult oma kohustusi, mis tulenevad desarmeerimist ja massihävitusrelvade leviku tõkestamist käsitlevatest rahvusvahelistest lepingutest, ning muid asjaomaseid rahvusvahelisi kohustustusi. Lepinguosalised nõustuvad, et see säte on käesoleva lepingu oluline osa.
2. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd ja annavad oma panuse massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamiseks,
 - a) võttes meetmed asjakohastele rahvusvahelistele õigusaktidele allkirjutamiseks ja nende ratifitseerimiseks või vajaduse korral nendega ühinemiseks ja nende täielikuks rakendamiseks ning
 - b) arendades edasi tõhusat siseriiklikku ekspordikontrollisüsteemi, sealhulgas massihävitusrelvadega seotud kaupade ekspordi ja transiidi ning massihävitusrelvadega seotud kahesuguse kasutusega tehnoloogia lõppkasutuse kontrollimiseks.
3. Lepinguosalised lepivad kokku, et seavad sisse korrapärase poliitilise dialoogi käesolevas artiklis nimetatud meetmete toetamiseks ja tugevdamiseks.

*Artikkel 10***Väike- ja kergrelvad ning tavarelvade ekspordi kontroll**

1. Lepinguosalised tunnistavad, et väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseaduslik tootmine, salakaubavedu, ülemäärane varumine, puudulik haldamine, varude ebapiisav turvamine ja kontrollimatu levik on endiselt tõsiseks ohuks rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule.
2. Lepinguosalised nõustuvad järgima ja täielikult täitma oma kohustust võidelda väike- ja kergrelvade ning nende laskemoonaga ebaseadusliku kauplemise vastu vastavalt kehtivatele rahvusvahelistele lepingutele, mille osalised nad on, ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele, samuti oma kohustusi, mis tulenevad muudest kõnealuses valdkonnas kehtivatest rahvusvahelistest õigusaktidest, näiteks ÜRO tegevusprogrammist väike- ja kergrelvade salakaubanduse kõikide aspektide ennetamise, tõkestamise ja likvideerimise kohta.
3. Lepinguosalised kohustuvad tegema koostööd ja tagama kooskõlastamise, vastastikuse täiendavuse ja koostoime võitluses väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku kaubanduse vastu ning ülemääraste varude hävitamise üleilmsel, piirkondlikul, allpiirkondlikul ja vajaduse korral riiklikul tasandil.
4. Peale selle lepivad lepinguosalised kokku jätkata koostööd tavarelvade ekspordi kontrolli valdkonnas, võttes arvesse nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli küsimustes ning Armeenia Vabariigi asjakohaseid õigusakte.
5. Lepinguosalised lepivad kokku, et seavad sisse korrapärase poliitilise dialoogi käesolevas artiklis nimetatud meetmete toetamiseks ja tugevdamiseks.

*Artikkel 11***Terrorismivastane võitlus**

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord terrorismivastase võitluse tähtsust ning lepivad kokku, et teevad kahepoolset, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil koostööd terrorismi mis tahes avaldumisvormide ja ilmingute ennetamiseks ning nende vastu võitlemiseks.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et terrorismivastane võitlus peab toimuma täielikus kooskõlas õigusriigi põhimõtte ning rahvusvahelise õigusega, sealhulgas inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide, pagulas- ja humanitaarõiguse, ÜRO põhikirja põhimõtete ning terrorismivastast võitlust käsitlevate rahvusvaheliste dokumentidega.

3. Lepinguosalised rõhutavad kõikide terrorismivastase võitlusega seotud ÜRO konventsioonide ja protokollide üldise ratifitseerimise ja täieliku rakendamise tähtsust. Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad dialoogi rahvusvahelise terrorismi vastase võitluse laiaulatusliku konventsiooni eelnõu küsimustes ning teevad koostööd ÜRO ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegia ja kõikide asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide ning Euroopa Nõukogu konventsioonide rakendamisel. Lisaks sellele lepivad lepinguosalised kokku, et teevad koostööd rahvusvahelise üksmeele süvendamiseks terrorismi ennetamise ja selle vastu võitlemise valdkonnas.

III JAOTIS

ÕIGUS, VABADUS JA TURVALISUS

Artikkel 12

Õigusriik ning inimõiguste ja põhivabaduste austamine

1. Lepinguosalised panevad vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas tehtava koostöö raames erilist rõhku Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis sätestatud õigusriigi põhimõtete, sealhulgas kohtusüsteemi sõltumatuse, õiguskaitse kättesaadavuse ja õiglase kohtumõistmise edendamisele ning menetluslikele tagatistele kriminaalasjades ja kuriteoohvrite õigustele.

2. Lepinguosalised teevad täielikku koostööd, et tagada institutsioonide tulemuslik tegevus õiguskaitse, korrupsioonivastase võitluse ja õigusemõistmise valdkonnas.

3. Koostöö vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas põhineb inimõiguste, mittediskrimineerimise ja põhivabaduste tagamisel.

Artikkel 13

Isikuandmete kaitse

Lepinguosalised lepivad kokku koostöös, et tagada isikuandmete kõrgetasemeline kaitse kooskõlas Euroopa Liidu, Euroopa Nõukogu ja teiste rahvusvaheliste organite rahvusvaheliste õigusaktide ja normidega.

Artikkel 14

Koostöö rände, varjupaiga ja piirihalduse valdkonnas

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma territooriumide vaheliste rändevoogude ühise juhtimise tähtsust ja seavad sisse igakülge dialoogi kõigis rändega seotud küsimustes, sealhulgas seadusliku rände, rahvusvahelise kaitse ning ebaseadusliku rände, inimeste salaja üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastase võitluse valdkonnas.

2. Koostöö lähtub lepinguosaliste konsultatsioonide käigus kindlaks määratud vajadustest ning seda rakendatakse kooskõlas asjakohaste õigusaktidega. Koostöös keskendutakse eelkõige järgmisele:

a) rände algpõhjuste käsitlemine;

b) siseriiklike õigusaktide ja tavade väljatöötamine ja rakendamine rahvusvahelise kaitse valdkonnas vastavalt 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsioonile ja 1967. aasta pagulasseisundi protokollile ning muudele asjaomastele rahvusvahelistele dokumentidele, näiteks Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile, ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte rakendamise tagamiseks;

c) riiki lubamise eeskirjad, samuti riiki lubatud isikute õigused ja seisund, seaduslikult riigis viibivate mittekodanike õiglase kohtlemine ja integratsioon, haridus ja koolitus ning rassismi- ja ksenofoobiaavastased meetmed;

- d) tõhusa ja ennetava poliitika väljatöötamine ebaseadusliku rände, rändajate ebaseaduslikult üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse valdkonnas, sealhulgas küsimuses, kuidas asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktide raames võidelda inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse võrgustikega ning kaitsta inimkaubanduse ohvreid;
 - e) rändehalduse, dokumentide turvalisuse, viisapoliitika, piirihalduse ning rändega seotud infosüsteemide valdkonna organisatsioonilised küsimused, koolitus, parimad tavad ja muud operatiivmeetmed.
3. Koostöö võib soodustada ka korduvrännet arengu toetamise eesmärgil.

Artikkel 15

Isikute liikumine ja tagasivõtmine

1. Lepinguosalised tagavad järgmiste nende suhtes siduvate lepingute täieliku rakendamise:
- a) Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vaheline riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtmise leping ja
 - b) Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vaheline viisade väljastamise lihtsustamise leping.
2. Lepinguosalised toetavad viisalihtsustuslepingu täitmisega jätkuvalt kodanike liikuvust ning kaaluvad sobival ajal viisanõude kaotamist puudutava dialoogi alustamist, tingimusel et on loodud tingimused hästi hallatud ja turvalise liikuvuse tagamiseks. Lepinguosalised teevad koostööd ebaseadusliku rändega võitlemisel, sealhulgas rakendades tagasivõtulepingut ja toetades piirihalduspoliitikat ning õigus- ja tegevusraamistikke.

Artikkel 16

Võitlus organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastu

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et ennetada ja tõkestada organiseeritud ja muud kuritegevust, sealhulgas rahvusvahelist kuritegevust, näiteks:
- a) rändajate ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja inimkaubandus;
 - b) relvade, sealhulgas väike- ja kergrelvade ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja nendega kauplemine;
 - c) ebaseaduslike uimastite üle piiri toimetamine ja nendega kauplemine;
 - d) kaupade ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja nendega kauplemine;
 - e) ebaseaduslik majandus- ja finantstegevus, nagu võltsimine, maksupettus ja riigihangetega seotud pettus;
 - f) rahvusvaheliste annetajate rahastatud projektide vahendite omastamine;
 - g) aktiivne ja passiivne korrupsioon avalikus ja erasektoris;
 - h) dokumentide võltsimine ja valeandmete esitamine ning
 - i) küberkuritegevus.
2. Lepinguosalised tõhustavad õiguskaitseasutuste kahepoolset, piirkondlikku ja rahvusvahelist koostööd, sealhulgas arendavad võimaluse korral koostööd Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) ja Armeenia Vabariigi asjaomaste ametiasutuste vahel. Lepinguosalised kohustuvad tulemuslikult rakendama asjakohaseid rahvusvahelisi norme, eelkõige neid, mis on sätestatud rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO 2000. aasta konventsioonis ja selle kolmes protokollis. Lepinguosalised teevad koostööd korrupsiooni ennetamisel ja sellega võitlemisel kooskõlas ÜRO 2003. aasta korrupsioonivastase konventsiooni ning Euroopa Nõukogu riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) ja OSCE soovitusetega, samuti majanduslike huvide deklareerimise läbipaistvuse tagamisel, rikkumistest teatajate kaitsmisel ja juriidiliste isikute lõplike abisaajate kohta teabe avalikustamisel.

*Artikkel 17***Ebaseaduslikud uimastid**

1. Lepinguosalised teevad oma volituste ja pädevuse piires koostööd, et tagada tasakaalustatud ja integreeritud lähenemisviisi seoses ebaseaduslike uimastite ja uute psühhoaktiivsete ainete kasutamise ennetamise ja tõkestamisega. Uimastipoliitika ja -meetmete eesmärk on tugevdada ebaseaduslike uimastite kasutamise ennetamise ja tõkestamisega tegelevaid asutusi, vähendada ebaseaduslike uimastite pakkumist, salakaubavedu ja nõudlust, parandada toimetulekut uimastite kuritarvitamise tagajärgedega tervisele ja ühiskonnale ning tulemuslikumalt ära hoida keemiliste lähteainete ümbersuunamist narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseaduslikuks valmistamiseks.
2. Lepinguosalised lepivad kokku lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikes koostöömeetodites. Meetmed põhinevad ühiselt kokkulepitud põhimõtetel, mis on sätestatud asjaomastes rahvusvahelistes konventsioonides, ning nende eesmärk on rakendada soovitusel, mis esitati 2016. aasta aprillis toimunud ÜRO Peaassamblee üleilmsele uimastiprobleemile pühendatud eristungjärgul vastu võetud lõppdokumendis.

*Artikkel 18***Rahapesu ja terrorismi rahastamine**

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et takistada oma finantsüsteemi ja muude süsteemide kasutamist üldiselt kuritegelikul teel ja eeskätt uimastikuritegudest saadud tulu pesemiseks ning terrorismi rahastamiseks. Koostöö hõlmab ka kuritegelikul teel saadud varade ja vahendite sissenõudmist.
2. Selles valdkonnas tehtav koostöö võimaldab asjaomase teabe vahetamist vastavalt lepinguosaliste asjakohastele õigusaktidele ja asjakohastele rahvusvahelistele õigusaktidele ning selliste rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamiseks ja tõkestamiseks vajalike normide kehtestamist, mis oleksid võrdväärsed selles valdkonnas tegutsevate asjaomaste rahvusvaheliste asutuste, näiteks rahapesuvastase töökonna kehtestatud normidega.

*Artikkel 19***Koostöö terrorismiga võitlemise valdkonnas**

1. Lepinguosalised kinnitavad kooskõlas artiklis 11 sätestatud terrorismivastase võitluse aluspõhimõtetega veel kord, et terrorismivastane võitlus on eelkõige õiguskaitse ja kohtuvaldkonna ülesanne, ning lepivad kokku, et teevad koostööd terroriaktoide ennetamisel ja tõkestamisel ning eelkõige:
 - a) vahetavad teavet terrorirühmituste, terroristide ja nende toetusvõrgustike kohta kooskõlas rahvusvahelise ja siseriikliku õigusega ning eelkõige isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitset käsitlevate õigusaktidega;
 - b) vahetavad kohaldatavate õigusaktide alusel kogemusi terrorismi ennetamise ja tõkestamise, selleks kasutatavate vahendite ja meetodite ning nende tehniliste aspektide, aga ka koolituse kohta;
 - c) vahetavad seisukohti radikaliseerumise ja terroristide värbamise ning radikaliseerumisega võitlemise ja rehabilitatsiooni toetamise kohta;
 - d) vahetavad seisukohti ja kogemusi terrorismis kahtlustatavate isikute piiriülese liikumise ja reisimise ning terrorismiohu kohta;
 - e) vahetavad parimaid tavasid inimõiguste kaitsmisel terrorismivastases võitluses, eelkõige kriminaalmenetluse käigus;
 - f) tagavad terroristliku tegevusega seotud õigusrikkumiste kriminaliseerimise ning
 - g) võtavad meetmeid keemia-, bioloogilise, kiirgus- ja tuumateriorismi ohu vastu ning kohustuvad võtma meetmeid, et vältida keemia-, bioloogilise, kiirgus- ja tuumamaterjalide terroristlikel eesmärkidel omandamist, üleandmist ja kasutamist ning ebaseaduslike tegusid kõrge riskiastmega keemiliste, bioloogiliste, kiirgus- ja tuumarajatiste suhtes.
2. Koostöö põhineb asjaomastel olemasolevatel hinnangutel ja toimub lepinguosalistevaheliste konsultatsioonide alusel.

*Artikkel 20***Õiguslane koostöö**

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad koostööd tsiviil- ja kaubandusajades eesmärgiga pidada läbirääkimisi ning ratifitseerida ja rakendada tsiviilasjades tehtavat õiguslast koostööd käsitlevad mitmepoolsed konventsioonid, eriti rahvusvahelise õiguslaste koostöö ja kohtuvaidluste ning laste kaitse valdkonnas kehtestatud Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi konventsioonid.
2. Kriminaalasjades tehtava õiguslaste koostöö valdkonnas püüavad lepinguosalised süvendada koostööd mitmepoolsete lepingutega ettenähtud vastastikuse õigusabi küsimustes. Vajaduse korral hõlmab selline koostöö asjaomaste rahvusvaheliste ÜRO ja Euroopa Nõukogu õigusaktidega ühinemist ja nende õigusaktide rakendamist ning Eurojusti ja Armeenia Vabariigi pädevate asutuste vahelise koostöö tihendamist.

*Artikkel 21***Konsulaarkaitse**

Armeenia Vabariik on nõus, et tema territooriumil esindatud ELi liikmesriikide diplomaatilised ja konsulaarasutused pakuvad kaitset ka selliste ELi liikmesriikide kodanikele, kellel ei ole Armeenia Vabariigis alalist esindust, kes saaks pakkuda konkreetsel juhul konsulaarkaitset, tehes seda asjaomase ELi liikmesriigi kodanikega samadel tingimustel.

IV JAOTIS

MAJANDUSKOOSTÖÖ

1. PEATÜKK

Majandusdialog*Artikkel 22*

1. Euroopa Liit ja Armeenia Vabariik toetavad majandusreformi läbiviimist, parandades ühist arusaama teineteise majanduse põhialustest ning majanduspoliitika kavandamisest ja rakendamisest.
2. Armeenia Vabariik võtab täiendavaid meetmeid, et luua toimiv turumajandus ning järk-järgult ühtlustada oma majandus- ja rahandusalased õigusnormid ja poliitikameetmed Euroopa Liidu omadega, kui see on käesoleva lepinguga kokku lepitud. Euroopa Liit toetab Armeenia Vabariiki tema püüdlustes tagada usaldusväärne makromajanduspoliitika, sealhulgas keskpanga sõltumatus ja hinnastabiilsus, usaldusväärne riigi rahandus ning stabiilne valuutavahetuskurs ja maksebilanss.

Artikkel 23

Sel eesmärgil lepivad lepinguosalised kokku, et seavad sisse korrapärase majandusdialogi, mille eesmärgid on järgmised:

- a) teabevahetus makromajanduspoliitika ja makromajanduslike suundumuste, struktuurireformide ning majandusarengu strateegia küsimustes;
- b) teadmiste ja parima tava vahetus näiteks riigi rahanduse, raha- ja vahetuskursipoliitika raamistike, finantssektori poliitika ja majandusstatistika kohta;
- c) teabe ja kogemuste vahetus piirkondliku majandusintegratsiooni, sealhulgas Euroopa majandus- ja rahaliidu toimimise kohta;
- d) kahepoolse majandus-, finants- ja statistikakoostöö olukorra läbivaatamine.

Artikkel 24

Avaliku sektori sisekontroll ja audit

Lepinguosalised teevad koostööd avaliku sektori asutuste sisekontrolli ja välisauditi valdkonnas eesmärgiga:

- a) arendada välja ja rakendada kooskõlas Armeenia Vabariigi valitsuse heakskiidetud avaliku sektori asutuste sisefinantskontrolli reformikavaga juhi vastutusel ja volituste delegeerimisel põhinev avaliku sektori asutuste sisefinantskontrolli süsteem, sealhulgas oma tegevuses sõltumatu siseauditi funktsioon Armeenia Vabariigi avalikus sektoris tervikuna, ühtlustades seda üldtunnustatud rahvusvaheliste normide, raamistike ja suunistega ning Euroopa Liidu hea tavaga;
- b) luua Armeenia Vabariigis piisav finantskontrollisüsteem, mis täiendab, kuid ei dubleeri siseauditi funktsiooni;
- c) toetada Armeenia Vabariigis avaliku sektori sisefinantskontrolli ühtlustamisega tegelevat keskuksust ja tugevdada selle suutlikkust reforme juhtida;
- d) tugevdada veelgi kontrollikoda kui Armeenia Vabariigi kõrgeimat auditeerimisasutust, eelkõige selle finantsilist, organisatsioonilist ja tegevuse sõltumatust kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud välisauditistandarditega (INTOSAI standarditega) ja
- e) näha ette teabe, kogemuste ja hea tava vahetamine.

2. PEATÜKK

Maksustamine

Artikkel 25

Lepinguosalised teevad koostööd maksustamise valdkonna hea juhtimistava edendamiseks, et veelgi parandada majandussuhteid, kaubandust, investeringuid ja ausat konkurentsi.

Artikkel 26

Pidades silmas artiklit 25, tunnustavad lepinguosalised maksunduse valdkonnas Euroopa Liidu tasandil liikmesriikide poolt omaks võetud head juhtimistava, see tähendab läbipaistvuse, teabevahetuse ja õiglase maksukonkurentsi põhimõtteid, ning kohustuvad neid järgima. Ilma et see piiraks Euroopa Liidu ja liikmesriikide pädevust, tõhustavad lepinguosalised sel eesmärgil rahvusvahelist koostööd maksunduse valdkonnas, hõlbustavad maksutulude kogumist ning töötavad välja meetmed nende hea juhtimistava põhimõtete tõhusaks rakendamiseks.

Artikkel 27

Lepinguosalised tõhustavad ja tugevdavad koostööd Armeenia Vabariigi maksusüsteemi ja -halduse täiustamisel ja arendamisel, sealhulgas maksude kogumise ja kontrollialase suutlikkuse parandamisel, et tagada tõhus maksukogumine ning tugevdada võitlust maksupettuste ja maksustamise vältimisega. Lepinguosalised kohtlevad importtooteid ja sarnaseid kodumaiseid tooteid võrdselt kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe („GATT 1994“) I ja III artikliga. Lepinguosalised soovivad tõhustada koostööd ja jagada kogemusi võitlemisel maksupettuste ja maksustamise vältimisega, eelkõige karussellpettusega, ning siirdehindade ja *offshore*-ettevõtete küsimustes.

Artikkel 28

Lepinguosalised arendavad koostööd, et jõuda ühise poliitikani pettuste ja aktsiisiga maksustavate kaupade salakaubaveo ennetamise ja tõkestamise alal. Koostöö hõlmab teabevahetust. Selleks püüavad lepinguosalised tugevdada piirkondlikus kontekstis tehtavat koostööd kooskõlas Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) tubaka tarbimise leviku vähendamise 2003. aasta raamkonventsiooniga.

Artikkel 29

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

*3. PEATÜKK***Statistika***Artikkel 30*

Lepinguosalised arendavad ja tugevdavad koostööd statistikaküsimustes, et täita pikaajaline eesmärk esitada ajakohaseid, rahvusvaheliselt võrreldavaid ja usaldusväärseid statistilisi andmeid. Eeldatakse, et kestlik, tõhus ja ametialaselt sõltumatu riiklik statistikasüsteem annab Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi kodanikele, ettevõtjatele ja otsustajatele vajalikku teavet, võimaldades neil seega teha teadlikke otsuseid. Riiklik statistikasüsteem peab olema kooskõlas ÜRO ametliku statistika koostamise põhimõtetega ning võtma arvesse ELi statistikaõigustikku, sealhulgas Euroopa statistika tegevusjuhust, et viia riiklik statistikasüsteem vastavusse Euroopa normide ja standarditega.

Artikkel 31

Statistika valdkonnas tehtava koostöö eesmärgid on järgmised:

- a) riikliku statistikasüsteemi suutlikkuse edasine suurendamine, keskendudes tugevale õiguslikule alusele, kvaliteetsete andmete ja metaandmete esitamisele, levitamispoliitikale ja kasutajasõbralikkusele ning lähtudes avaliku ja erasektori, teadusringkondade ja muude kasutajate vajadustest;
- b) Armeenia Vabariigi statistikasüsteemi järkjärguline Euroopa statistikasüsteemi normide ja tavadega vastavusse viimine;
- c) Euroopa Liidule andmete edastamise täiustamine, võttes arvesse asjaomaste rahvusvaheliste ja Euroopa meetodikate, sealhulgas klassifikaatorite kasutamist;
- d) riigi statistikatöötajate ametialase ja haldussuutlikkuse suurendamine, et lihtsustada ELi statistikastandardite kohaldamist ja aidata arendada Armeenia Vabariigi statistikasüsteemi;
- e) statistikavaldkonna oskusteabe arendamisega seotud kogemuste vahetamine ja
- f) kõikide statistika kogumise ja levitamise protsesside kvaliteedi tagamise ja juhtimise toetamine.

Artikkel 32

Lepinguosalised teevad koostööd Euroopa statistikasüsteemi raames, milles Euroopa Liidu statistikaasutuseks on Eurostat. Koostöö tagab statistikaameti ametialase sõltumatuse ja Euroopa statistika tegevusjuhise põhimõtete kohaldamise ning keskendub järgmistele valdkondadele:

- a) rahvastikustatistika, sealhulgas rahvaloendused ja sotsiaalstatistika;
- b) põllumajandusstatistika, sealhulgas põllumajandusloendused;
- c) ettevõtlusstatistika, sealhulgas äriregistrid ja haldusallikate kasutamine statistilistel eesmärkidel;
- d) makromajandusstatistika, sealhulgas rahvamajanduse arvepidamine, väliskaubandusstatistika, maksebilansistatistika ja välismaiste otseinvesteeringute statistika;

- e) energiastatistika, sealhulgas energiabilansid;
- f) keskkonnastatistika;
- g) piirkondlik statistika ja
- h) horisontaalne tegevus, sealhulgas kvaliteedi tagamine ja juhtimine, statistilised klassifikaatorid, koolitus, levitamine ja nüüdisaegse infotehnoloogia kasutamine.

Artikkel 33

Lepinguosalised vahetavad muu hulgas teavet ja eksperditeadmisi ning arendavad koostööd, võttes arvesse varasemaid kogemusi, mis on saadud mitme abiprogrammi raames statistikasüsteemi reformi käivitamisel. Jõupingutused suunatakse edasisele ühtlustamisele ELi statistikaõigustikuga, tuginedes Armeenia Vabariigi statistikasüsteemi arendamise riiklikule strateegiale ning võttes arvesse Euroopa statistikasüsteemi arendamist. Statistiliste andmete esitamise protsess keskendub haldusdokumentide kasutamise parandamisele ja statistiliste uuringute ühtlustamisele, võttes samas arvesse vajadust vähendada vastamise koormust. Saadud andmeid kasutatakse sotsiaal- ja majanduselu põhivaldkondade poliitika kujundamiseks ja seireks.

Artikkel 34

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog. Armeenia Vabariigile antakse võimaluste piires võimalus osaleda Euroopa statistikasüsteemi tegevuses, sealhulgas koolituses.

Artikkel 35

Armeenia Vabariigi õigusaktide järkjärguline ühtlustamine ELi statistikaõigustikuga toimub kooskõlas kord aastas ajakohastatava Eurostati statistikanõuete kogumikuga, mida lepinguosalised käsivad käesoleva lepingu lisana.

V JAOTIS

MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA

1. PEATÜKK

Transport

Artikkel 36

Lepinguosalised:

- a) laiendavad ja tugevdavad oma transpordialast koostööd, et toetada kestlike transpordisüsteemide arendamist;
- b) edendavad tõhusat, ohutut ja turvalist transporti ning transpordisüsteemide ühilduvust ja koostalitlusvõimet ja
- c) püüavad parandada põhilisi transpordiühendusi oma territooriumide vahel.

Artikkel 37

Koostöö hõlmab järgmisi valdkondi:

- a) kõiki transpordiliike hõlmava kestliku riikliku transpordipoliitika väljatöötamine eelkõige eesmärgiga tagada keskkonnasäästlikud, tõhusad, ohutud ja turvalised transpordisüsteemid ning edendada transpordikaalutluste integreerimist muudesse poliitikavaldkondadesse;
- b) valdkondlike strateegiate arendamine, arvestades riiklikku transpordipoliitikat (sealhulgas tehnilise sisseseade ja transpordivahendite ajakohastamise õigusnõudeid, et need vastaksid rangeimatele rahvusvahelistele standarditele), maantee-, raudtee-, sisevee-, lennu- ja kombineeritud transpordi jaoks, sealhulgas rakendamise ajakavad ja vaheeesmärgid, haldusülesanded ning rahastamiskavad;

- c) taristupoliitika parandamine erinevate transpordiliikide taristuprojektide paremaks väljaselgitamiseks ja hindamiseks;
- d) taristu hooldusele, võimsuspiirangutele ja puuduvatele lülidele keskenduvate rahastamisstrateegiatega väljatöötamine ning aktiivsem osalemine erasektori transpordiprojektides ja nende projektide toetamine;
- e) ühinemine asjaomaste rahvusvaheliste transpordiorganisatsioonide ja -lepingutega, sealhulgas rahvusvaheliste transpordilepingute ja -konventsioonide range rakendamise ja tulemusliku täitmise tagamise menetlustega;
- f) koostöö ning teabevahetus, et arendada ja täiustada transporditehnoloogiat, näiteks arukaid transpordisüsteeme, ja
- g) kõigi transpordiliikide haldamisel ja käitamisel arukate transpordisüsteemide ja infotehnoloogia kasutamise edendamine ning ühilduvuse ja koostöö toetamine transporti hõlbustavate kosmosesüsteemide ja kommertsrakenduste kasutamisel.

Artikkel 38

1. Koostöö eesmärk on ka parandada reisijate ja kaupade liikumist, muuta sujuvamaks Armeenia Vabariigi, Euroopa Liidu ja piirkonna kolmandate riikide vahelisi transpordivooge, toetada avatud piire ja piiriülest liikumist, kaotades halduslikud, tehnilised ja muud tõkked, parandada olemasolevate transpordivõrkude toimimist ja ajakohastada taristut eelkõige peamistes lepinguosalisi ühendavates võrgustikes.
2. Koostöö hõlmab piiriületuse lihtsustamise meetmeid, võttes arvesse sisemaariikide iseärasusi vastavalt asjaomastele rahvusvahelistele õigusaktidele.
3. Koostöö hõlmab teabevahetust ja ühiseid meetmeid:
 - a) piirkondlikul tasandil, võttes eelkõige arvesse edusamme, mis on tehtud selliste erinevate piirkondlike transpordialaste koostöövormide raames nagu Euroopa, Kaukaasia ja Kesk-Aasia vaheline transpordikoridor (TRACECA) ning muud rahvusvahelised transpordialgatused, sealhulgas seoses rahvusvaheliste transpordiorganisatsioonide ning lepinguosaliste ratifitseeritud rahvusvaheliste lepingute ja konventsioonidega, ja
 - b) Euroopa Liidu erinevate transpordiasutuste ja idapartnerluse raames.

Artikkel 39

1. Selleks et tagada lepinguosalistevahelise lennutranspordi kooskõlastatud areng ja järkjärguline liberaliseerimine vastavalt nende vastastikustele kaubanduslikele vajadustele, tuleks vastastikuse turulepääsu tingimusi lennutranspordi valdkonnas käsitleda kooskõlas Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelise ühise lennunduspiirkonna lepinguga.
2. Enne ühist lennunduspiirkonda käsitleva lepingu sõlmimist ei võta lepinguosalisel käesoleva lepingu jõustumisele eelnenud olukorraga võrreldes kitsendavaid ega diskrimineerivaid meetmeid.

Artikkel 40

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

Artikkel 41

1. Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid I lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.
2. Ühtlustamine võib toimuda ka valdkondlike lepingute sõlmimisega.

2. PEATÜKK

Energiakoostöö, sealhulgas tuumaohutus

Artikkel 42

1. Lepinguosalised teevad energiakoostööd, lähtudes partnerluse, ühiste huvide, läbipaistvuse ja prognoositavuse põhimõttest. Koostöö eesmärk on ühtlustada õigusnorme energeetikasektori allnimetatud valdkondades, võttes arvesse vajadust tagada juurdepääs turvalisele, keskkonnasäästlikule ja taskukohasele energiale.
2. Koostööd tehakse muu hulgas järgmistes valdkondades:
 - a) energiastrateegia ja -poliitika, sealhulgas energiajulgeoleku ning energiavarustuse ja elektritootmise mitmekesisuse edendamiseks;
 - b) energiajulgeoleku tugevdamine, muu hulgas energiaallikate ja -kanalite mitmekesistamise kaudu;
 - c) konkurentsivõimeliste energiaturgude arendamine;
 - d) taastuvate energiaallikate kasutamise, energiatõhususe ja energiasäästu toetamine;
 - e) energeetikat ja piirkondlike turgude integreerimist käsitleva piirkondliku koostöö toetamine;
 - f) ühiste õigusraamistike väljatöötamise toetamine, et hõlbustada naftatoodete, elektri ja võimalike muude energiakaupadega kauplemist ning tagada võrdsed võimalused tuumaohutuse valdkonnas, eesmärgiga saavutada kõrge ohutus- ja turvatase;
 - g) tsiviilotstarbelise tuumaenergia sektor, võttes arvesse Armeenia Vabariigi iseärasusi ja keskendudes eelkõige kõrgetasemelise tuumaohutuse tagamisele vastavalt Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) standarditele ning allpool viidatud Euroopa Liidu standarditele ja tavadele, aga ka kõrgetasemelise tuumajulgeoleku tagamisele vastavalt rahvusvahelistele suunistele ja tavadele. Selles valdkonnas toimuv koostöö hõlmab järgmist:
 - i) tehnoloogia ja parima tava vahetus ning koolitus ohutuse, julgeoleku ja jäätmekäitluse valdkonnas, et tagada tuumaelektrijaamade ohutu toimimine;
 - ii) Medzamori tuumaelektrijaama sulgemine ja selle tegevuse ohutu lõpetamine ning asjakohase rakenduskava või tegevuskava peatne vastuvõtmine, võttes arvesse vajadust asendada see uute võimsustega, et tagada Armeenia Vabariigi energiajulgeolek ja tingimused säästvaks arenguks;
 - h) hinnapoliitika, transiit ja transport, eelkõige energiaressursside edastamise üldine kulupõhine süsteem, kui see on asjakohane, ning vajaduse korral täiendavad täpsustused seoses juurdepääsuga süsivesinikele;
 - i) aluspõhimõtteid – energiaturu reguleerimine ja konkurentsivõimeliste, läbipaistvate ja kulutõhusate tariifidega mittediskrimineeriv juurdepääs energiavõrkudele ja -taristule ning piisav ja sõltumatu järelevalve – kajastavate regulatiivsete aspektide edendamine;
 - j) teaduslik ja tehniline koostöö, sealhulgas teabevahetus energiatootmise, -transpordi, -tarnete ja lõppkasutuse tehnoloogia arendamiseks ja täiustamiseks, pöörates erilist tähelepanu energiatõhusale ja keskkonnasäästlikule tehnoloogiale.

Artikkel 43

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

Artikkel 44

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid II lisas osutatud õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

3. PEATÜKK

Keskkond*Artikkel 45*

Lepinguosalised arendavad ja tõhustavad oma koostööd keskkonnaküsimustes, soodustades sellega säästva arengu ja keskkonnasäästliku majanduse kui pikaajalise eesmärgi saavutamist. Tõhusam keskkonnakaitse toob Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi kodanikele ja ettevõtjatele eeldatavalt kaasa eeliseid, mis tulenevad muu hulgas rahvatervise paranemisest, loodusvarade säilimisest, majandusliku ja keskkonnaalase tõhususe kasvust ning nüüdisaegse keskkonnasäästlikuma tehnoloogia kasutamisest tingitud tootmise kestlikust arengust. Koostöös lähtutakse lepinguosaliste huvidest, pidades samas silmas võrdsust ja vastastikust kasu, ning võetakse arvesse lepinguosaliste vastastikust sõltuvust keskkonnakaitse valdkonnas ja selle valdkonna mitmepoolseid lepinguid.

Artikkel 46

1. Koostöö eesmärk on keskkonna kvaliteedi säilitamine, kaitsmine, parandamine ja rehabiliteerimine, inimtervise kaitse, loodusvarade säästev kasutamine ning rahvusvaheliste meetmete toetamine, et tegeleda piirkondlike ja üleilmsete keskkonnaprobleemidega muu hulgas järgmistes valdkondades:

- a) keskkonnajuhtimine ja horisontaalsed küsimused, sealhulgas strateegiline kavandamine, keskkonnamõju hindamine ja strateegiline keskkonnahindamine, haridus ja koolitus, seire ja keskkonnaalased infosüsteemid, kontroll ja õigusnormide täitmise tagamine, keskkonnastatus, võitlus keskkonnakuritegudega, piiriülene koostöö, keskkonnateabe kättesaadavus, otsustusprotsessid ning tõhusad haldus- ja kohtulikud läbivaatamismenetlused;
- b) õhu kvaliteet;
- c) vee kvaliteet ja veevarude, sealhulgas üleujutusrisi haldamine, samuti veenappus ja põud;
- d) jäätmeäitlus;
- e) looduskaitse, sealhulgas metsandus ning bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
- f) tööstusaste ja tööstusest tulenevad ohud;
- g) kemikaalide kasutamine.

2. Samuti on koostöö eesmärk integreerida keskkonnaküsimused lisaks keskkonnapoliitikale ka muudesse poliitika-valdkondadesse.

Artikkel 47

Lepinguosalised muu hulgas:

- a) vahetavad teavet ja kogemusi;
- b) teevad koostööd piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil, eelkõige seoses lepinguosaliste ratifitseeritud mitmepoolsete keskkonnalepingutega, ja
- c) teevad vastavalt vajadusele koostööd asjaomaste asutuste raames.

Artikkel 48

Koostööl on muu hulgas järgmised eesmärgid:

- a) Armeenia Vabariigi üldise riikliku keskkonnastrateegia väljatöötamine, mis hõlmab:
 - i) kavandatud institutsioonilisi reforme (koos ajakavaga), et tagada keskkonnaalaste õigusnormide rakendamine ja täitmine;

- ii) keskkonnanäasutuste pädevuse jaotamist riiklikul, piirkondlikul ja omavalitsuste tasandil;
 - iii) otsuste tegemise ja rakendamise menetlusi;
 - iv) keskkonnaküsimuste muudesse poliitikavaldkondadesse integreerimise toetamise menetlusi;
 - v) keskkonnasäästliku majanduse ja ökoinnovatsiooni edendamist, vajalike inim- ja finantsressursside väljaselgitamist ning kontrollimehhanismi, ja
- b) Armeenia Vabariigi valdkondlike strateegiate väljatöötamine (sealhulgas halduskohustuste täitmise konkreetsed ajakavad ja vahe-eesmärgid ning taristu- ja tehnoloogianvesteeringute rahastamisstrateegiad), mis käsitlevad:
- i) õhu kvaliteeti;
 - ii) vee kvaliteeti ja veevarude haldamist;
 - iii) jäätmekäitlust;
 - iv) bioloogilist mitmekesisust, looduskaitset ja metsandust;
 - v) tööstussaastet ja tööstusest tulenevaid ohtusid ning
 - vi) kemikaale.

Artikkel 49

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

Artikkel 50

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid III lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

4. PEATÜKK

Kliimameetmed

Artikkel 51

Lepinguosalised arendavad ja tugevdavad kliimamuutustega võitlemise alast koostööd. Koostöös lähtutakse lepinguosaliste huvidest, võrdsusest ja vastastikusest kasust ning võetakse arvesse selle valdkonna kahe- ja mitmepoolsete kohustuste vastastikust sõltuvust.

Artikkel 52

Koostöö raames toetatakse riiklike, piirkondlike ja rahvusvahelisi meetmeid, sealhulgas järgmistes valdkondades:

- a) kliimamuutuste mõju vähendamine;
- b) kliimamuutustega kohanemine;
- c) kliimamuutustega tegelemise turupõhised ja -välised mehhanismid;
- d) uute innovaatiliste, ohutute ja säästvate vähese CO₂-heitega tehnoloogialahenduste ja kliimamuutustega kohanemise tehnoloogialahenduste uurimine, arendustöö, tutvustamine, kasutuselevõtt, siire ja levitamine;
- e) kliimakaalutluste arvessevõtmine üldistes ja valdkondlikes poliitikameetmetes ning
- f) teadlikkuse suurendamine, haridus ja koolitus.

Artikkel 53

1. Lepinguosalised muu hulgas:
 - a) vahetavad teavet ja kogemusi;
 - b) tegelevad ühise teadustöö ja teabevahetusega puhtamate ja keskkonnasäästlikumate tehnoloogialahenduste vallas;
 - c) rakendavad vajaduse korral ühiseid piirkondliku ja rahvusvahelise tasandi meetmeid, sealhulgas seoses lepinguosaliste ratifitseeritud mitmepoolsete keskkonnalepingutega, näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1992. aasta kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) ja 2015. aasta Pariisi kokkuleppega, ning ühiste meetmetega asjaomaste asutuste raames.
2. Lepinguosalised pööravad erilist tähelepanu piiriülestele küsimustele ja piirkondlikule koostööle.

Artikkel 54

Koostööl on muu hulgas järgmised eesmärgid:

- a) meetmed Pariisi kokkuleppe rakendamiseks kooskõlas käesolevas lepingus sätestatud põhimõtetega;
- b) meetmed tõhusate kliimameetmete rakendamise suutlikkuse suurendamiseks;
- c) üldise kliimastrateegia ning tegevuskava väljatöötamine kliimamuutuste leevendamiseks ja nende mõjuga kohanemiseks pikemas perspektiivis;
- d) haavatavus- ja kohanemishinnangud;
- e) vähesel CO₂-heitel põhineva arengukava väljatöötamine;
- f) pikaajaliste meetmete väljatöötamine ja rakendamine kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks, et leevendada kliimamuutuste mõju;
- g) süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemiseks valmistumise meetmed;
- h) meetmed, millega edendatakse tehnosiiret;
- i) meetmed, millega edendatakse kliimakaalutluste integreerimist valdkondlikesse poliitikameetmetesse, ja
- j) osoonikihti kahandavate ainete ja fluoritud gaasidega seotud meetmed.

Artikkel 55

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

Artikkel 56

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid IV lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

*5. PEATÜKK***Tööstus- ja ettevõtluspoliitika***Artikkel 57*

Lepinguosalised arendavad ja tugevdavad tööstus- ja ettevõtluspoliitika alast koostööd, parandades kõikide ettevõtjate, eelkõige aga väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ärikeskkonda. Tihedam koostöö peaks parandama Euroopa Liidus ja Armeenia Vabariigis tegutsevate Armeenia Vabariigi ja ELi ettevõtjate suhtes kohaldatavat haldus- ja õigusraamistikku ning see peaks tuginema Euroopa Liidu VKE- ja tööstuspoliitikale, võttes arvesse kõnealuse valdkonna rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtteid ja tavasid.

Artikkel 58

Lepinguosalised teevad koostööd, et:

- a) rakendada VKEde arendamise strateegiaid, mis tuginevad Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ põhimõtetele, ning jälgida korrapärase aruandluse ja dialoogi kaudu rakendamisprotsessi. Selle koostöö käigus pööratakse tähelepanu ka mikro- ja käsitööstusettevõtjatele, kellel on nii Euroopa Liidu kui ka Armeenia Vabariigi majanduses äärmiselt oluline roll;
- b) luua teabe ja hea tava vahetamisega paremad raamtingimused, aidates seeläbi suurendada konkurentsivõimet. Koostöö hõlmab struktuurimuudatuste (restruktureerimise) juhtimist ning keskkonna- ja energiaküsimusi, nagu energiatõhusus ja puhtam tootmine;
- c) lihtsustada ja ratsionaliseerida õigusnorme ja -tavasid, keskendudes eelkõige normitehnika hea tava, sealhulgas Euroopa Liidu põhimõtete vahetamisele;
- d) innustada innovatsioonipoliitika arendamist, vahetades teavet ja häid tavasid teadus- ja arendustegevuse turustamise (sealhulgas tehnoloogiapõhiste idufirmade toetusvahendite), klastrite arendamise ja rahastamisvõimaluste kohta;
- e) toetada kontaktide laiendamist Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi ettevõtjate, aga ka nimetatud ettevõtjate ning Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi asutuste vahel;
- f) toetada Armeenia Vabariigis ekspordi elavdamise meetmete juurutamist;
- g) toetada ettevõtjasõbralikumat keskkonda, et suurendada kasvupotentsiaali ja investeerimisvõimalusi, ning
- h) toetada Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi teatavate tööstussektorite ajakohastamist ja restruktureerimist.

Artikkel 59

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog. Dialoogi kaasatakse ka Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi ettevõtjate esindajad.

*6. PEATÜKK****Äriühinguõigus, raamatupidamine ja audit ning ettevõtete üldjuhtimine****Artikkel 60*

1. Lepinguosalised tunnistavad tõhusate äriühinguõiguse ja ettevõtete üldjuhtimise ning raamatupidamis- ja auditeeskirjade ja -tavade tähtsust täielikult toimiva turumajanduse ning prognoositava ja läbipaistva ettevõtluskeskkonna loomisel ning rõhutavad, et on oluline edendada õigusnormide ühtlustamist neis valdkondades.
2. Lepinguosalised teevad koostööd järgmistes valdkondades:
 - a) hea tava vahetus, et tagada registreeritud äriühingute struktuuri ja esindajaid käsitleva läbipaistva ja kasutusvalmis teabe olemasolu ja kättesaadavus;
 - b) ettevõtete üldjuhtimise poliitika edasiarendamine kooskõlas rahvusvaheliste ja eelkõige OECD normidega;
 - c) rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) rakendamine ja järjepidev kohaldamine börsil noteeritud äriühingute konsolideeritud aruannete koostamisel;

- d) audiitori ja raamatupidaja kutseala reguleerimine ja järelevalve;
- e) koostöö rahvusvaheliste auditistandardite ja Rahvusvahelise Raamatupidajate Föderatsiooni (IFAC) eetikakoodeksi küsimustes, et edendada standardite ja eetikanormide täitmist kutseorganisatsioonide, audiitororganisatsioonide ja audiitorite poolt ning seega parandada audiitorite kutseoskusi.

7. PEATÜKK

Koostöö panganduse, kindlustuse ja muude finantsteenuste valdkonnas

Artikkel 61

Lepinguosalised lepivad kokku, et on oluline, et finantsteenuste valdkonnas oleks olemas toimivad õigusaktid ja tavad, ning teevad finantsteenuste valdkonnas koostööd järgmistel eesmärkidel:

- a) parandada finantsteenuste reguleerimist;
- b) tagada investorite ja finantsteenuste tarbijate tõhus ja piisav kaitse;
- c) toetada üleilmse finantssüsteemi stabiilsust ja terviklikkust;
- d) edendada finantssüsteemi eri osalejate, sealhulgas reguleerivate asutuste ja järelevalveasutuste koostööd;
- e) edendada sõltumatut ja tõhusat järelevalvet.

8. PEATÜKK

Koostöö infoühiskonna valdkonnas

Artikkel 62

Lepinguosalised edendavad koostööd infoühiskonna arendamisel, et tuua kodanikele ja ettevõtjatele kasu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) laia leviku ning taskukohase hinnaga teenuste kvaliteedi parandamise kaudu. Koostöö eesmärk peaks olema soodustada juurdepääsu elektrooniliste sideteenuste turule ning elavdada konkurentsi ja investeringuid selles valdkonnas.

Artikkel 63

Koostööd tehakse muu hulgas järgmistes valdkondades:

- a) teabe ja parima tava vahetamine riiklike infoühiskonna strateegiate rakendamise kohta, sealhulgas algatused, mis on seotud lairibajuurdepääsu soodustamise, võrgu turvalisuse parandamise ja avalike veebiteenuste arendamisega;
- b) teabe, hea tava ja kogemuste vahetamine, et edendada elektrooniliste sideteenuste tervikliku õigusraamistiku väljatöötamist ning eelkõige tugevdada riikliku sõltumatu reguleeriva asutuse haldussuutlikkust, parandada raadiospektri kasutamist ja edendada Armeenia Vabariigi siseste ning Armeenia Vabariigi ja Euroopa Liidu vaheliste võrkude koostalitlusvõimet.

Artikkel 64

Lepinguosalised edendavad Euroopa Liidu reguleerivate asutuste ja Armeenia Vabariigi reguleeriva asutuse koostööd elektrooniliste sideteenuste valdkonnas.

Artikkel 65

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid V lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

9. PEATÜKK

Turism*Artikkel 66*

Lepinguosalised teevad koostööd turismi vallas, et süvendada konkurentsivõimelise ja kestliku turismitööstuse kui majanduskasvu, tööhõivet ning välissuhtlust elavdava teguri arengut.

Artikkel 67

Kahepoolne, piirkondlik ja Euroopa tasandi koostöö tugineb järgmistele põhimõtetele:

- a) kohalike kogukondade terviklikkuse ja huvide austamine, eelkõige maapiirkondades;
- b) kultuuripärandi tähtsus ja
- c) turismi ja keskkonnahoiu positiivne koostoime.

Artikkel 68

Koostöös keskendutakse järgmistele teemadele:

- a) teabe, hea tava, kogemuste ja oskusteabe vahetus, sealhulgas innovaatiliste tehnoloogialahenduste kohta;
- b) avaliku ja erasektori ning kohalike kogukondade huve hõlmava strateegilise partnerluse loomine turismi kestliku arengu tagamiseks;
- c) turismitoodete ja -turgude, taristu, inimressursside ja institutsioonilise struktuuri edendamine ja arendamine ning reisiteenuste valdkonnas esinevate tõkete väljaselgitamine ja kõrvaldamine;
- d) tõhusate poliitikameetmete ja strateegiate, sealhulgas asjakohaste õiguslike, haldus- ja finantsaspektide arendamine ja rakendamine;
- e) turismialane koolitus ja suutlikkuse suurendamine, et tõsta teenuste taset, ning
- f) kogukonnapõhise turismi arendamine ja edendamine.

Artikkel 69

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

10. PEATÜKK

Põllumajandus ja maaelu arendamine*Artikkel 70*

Lepinguosalised teevad koostööd põllumajanduse ja maaelu arengu edendamiseks, eelkõige järk-järgult lähendades poliitikat ja õigusakte.

Artikkel 71

Lepinguosalistevahelisel koostööl põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas on muu hulgas järgmised eesmärgid:

- a) põllumajandus- ja maaelu arengu poliitika ühise mõistmise edendamine;
- b) riikliku ja kohaliku tasandi haldussuutlikkuse suurendamine poliitikameetmete kavandamisel, hindamisel ja elluviimisel kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktide ja hea tavaga;
- c) põllumajandustootmise ajakohastamine ja selle säästvuse edendamine;

- d) teadmiste ja hea tava jagamine maaelu arengut käsitlevate poliitikameetmete kohta, et suurendada maapiirkondade majanduslikku heaolu;
- e) põllumajandussektori konkurentsivõime ning turgude tõhususe ja läbipaistvuse parandamine;
- f) eelkõige geograafiliste tähiste ja mahepõllumajanduse valdkonnas kvaliteedipoliitika ja kontrollimehhanismide edendamine;
- g) teadmiste levitamine ja tugiteenuste edendamine põllumajandustootjate seas ning
- h) seisukohtade lähendamine küsimustes, mida käsitletakse neis rahvusvahelistes organisatsioonides, kuhu lepinguosalisel kuuluvad.

11. PEATÜKK

Kalanduse ja merenduse juhtimine

Artikkel 72

Lepinguosalised teevad koostööd kalanduse ja merenduse juhtimist käsitlevates ühist huvi pakkuvates küsimustes, süvendades seega kahe- ja mitmepoolset ning rahvusvahelist koostööd kalandussektoris.

Artikkel 73

Lepinguosalised võtavad ühismeetmeid, vahetavad teavet ja toetavad üksteist järgmistel eesmärkidel:

- a) säästva arengu põhimõtetega kooskõlas olev vastutustundlik kalapüük ja kalanduse juhtimine, et hoida kalavarude ja ökosüsteemide tervist, ning
- b) koostöö vee-elusressursside majandamise ja kaitsega tegelevates mitmepoolsetes ja rahvusvahelistes organisatsioonides, tugevdades eelkõige asjakohaseid rahvusvahelisi järelevalve- ja õiguskaitselahendusi.

Artikkel 74

Lepinguosalised toetavad selliseid algatusi nagu kogemuste vahetamine ja toe pakkumine, et tagada järgmisi valdkondi hõlmava kestliku kalanduspoliitika rakendamine:

- a) kalavarude ja vesiviljelusressursside haldamine;
- b) kalapüügi järelevalve ja kontroll;
- c) püügi-, lossimis-, bioloogiliste ja majandusandmete kogumine;
- d) turgude tõhususe parandamine, eelkõige toetades tootjaorganisatsioone, andes tarbijatele teavet ning kasutades turustamisstandardeid ja jälgitavust;
- e) nende piirkondade säästev arendamine, mis hõlmavad järve kallast või tiike või jõe suudmeala ning kus märkimisväärne osa tööhõivest on seotud kalandussektoriga, ja
- f) institutsioonide vahel kogemuste vahetamine seoses säästvat vesiviljelust käsitlevate õigusaktide ja nende praktilise rakendamisega looduslikel valgalade ja tehiseveekogude suhtes.

Artikkel 75

Võttes arvesse koostööd kalanduse, transpordi ja keskkonna alal ning muudes merega seonduvates poliitikavaldkondades, teevad lepinguosalisel vastavalt vajadusele koostööd ja toetavad üksteist ka merendusküsimustes, eelkõige asjaomastel piirkondlikel ja rahvusvahelistel foorumitel, kus nad toetavad aktiivselt integreeritud lähenemisviisi merendusküsimustele ja heale valitsemistavale.

12. PEATÜKK

Mäetööstus*Artikkel 76*

Lepinguosalised arendavad ja tugevdavad koostööd mäetööstuse ja tooraine tootmise valdkonnas, et suurendada üksteisemõistmist, parandada ettevõtluskeskkonda, vahetada teavet ja teha koostööd energiavaldkonda mittekuuluvates küsimustes, mis seonduvad eelkõige metallimaakide ja mineraaltoorme kaevandamisega.

Artikkel 77

Lepinguosalised teevad koostööd, et:

- a) vahetada teavet arengusuundumuste kohta mäetööstuse ja tooraine tootmise valdkonnas;
- b) vahetada teavet toorainekaubandusega seotud küsimustes eesmärgiga parandada kahepoolset arvamustevahetust;
- c) vahetada teavet ja parimaid tavasid seoses mäetööstuse säästva arenguga ning
- d) vahetada teavet ja parimaid tavasid koolituse, kutseoskuste ja ohutuse kohta mäetööstuse valdkonnas.

13. PEATÜKK

Koostöö teaduse, tehnoloogiaarenduse ja innovatsiooni valdkonnas*Artikkel 78*

Lepinguosalised teevad vastastikuse kasu põhimõttel koostööd tsiviilotstarbelise teaduse, tehnoloogiaarenduse ja innovatsiooni valdkonnas, kaitstes seejuures vajalikul määral ja tõhusalt intellektuaalomandiõigusi.

Artikkel 79

Artiklis 78 nimetatud koostöö hõlmab järgmist:

- a) poliitikakujundusdialoog ning teadus- ja tehnoloogiaalase teabe vahetamine;
- b) lepinguosaliste asjaomastele programmidele piisava juurdepääsu võimaldamine;
- c) Armeenia Vabariigi teadusasutuste teadusvõimekuse suurendamine ning nende kaasamine Euroopa Liidu teadusuuringute raamprogrammi;
- d) ühiste teadusprojektide soodustamine kõigis teadusuuringute ja innovatsiooni valdkondades;
- e) lepinguosaliste teadusuuringutes ja innovatsioonitegevuses osalevatele teadlastele ning teistele teadustöötajatele ettenähtud koolitus ja liikuvusprogrammid;
- f) käesoleva lepinguga hõlmatud meetmetes osalevate teadustöötajate vaba liikumise ja neis meetmetes kasutatavate kaupade piiriülese liikumise hõlbustamine kohaldatavate õigusnormide raames ning
- g) lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel ka muu teadus- ja innovatsioonialane koostöö.

Artikkel 80

Sellise koostöö käigus tuleks eesmärgiks seada koostoime saavutamise rahvusvahelise teadus- ja tehnoloogiakeskuse kaudu rahastatavate meetmete ning muude meetmete vahel, mis võetakse Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelise finantskoostöö raamistikus vastavalt VII jaotise 1. peatükile.

14. PEATÜKK

Tarbijakaitse

Artikkel 81

Lepinguosalised teevad koostööd, et tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ja saavutada oma tarbijakaitsesüsteemide kooskõla.

Artikkel 82

Käesoleva peatüki tähenduses võib koostöö hõlmata järgmist:

- a) Armeenia Vabariigi tarbijakaitsealaste õigusaktide ühtlustamine Euroopa Liidu õigusaktidega, vältides seejuures kaubandustõkkeid;
- b) teabevahetuse edendamine tarbijakaitsesüsteemide alal, sealhulgas tarbijakaitsealaste õigusaktide ja nende täitmise tagamise, tarbekaupade ohutuse, teabevahetussüsteemide, tarbijate harimise ja võimendamise ning tarbijate kaebuste lahendamise küsimustes;
- c) haldusametnike ja teiste tarbijate huve esindavate isikute koolitamine ning
- d) sõltumatute tarbijajuhenduste arengu soodustamine ja tarbijate esindajate vaheliste kontaktide tugevdamine.

Artikkel 83

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid VI lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

15. PEATÜKK

Tööhõive, sotsiaalpoliitika ja võrdsed võimalused

Artikkel 84

Lepinguosalised tõhustavad dialoogi ja koostööd Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) inimväärse töö tegevuskava, tööhõivepoliitika, töötervishoiu ja -ohutuse, sotsiaalse dialoogi, sotsiaalkaitse, sotsiaalse kaasamise, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise valdkonnas, et toetada suurema arvu ja paremate töökohtade loomist, vaesuse vähendamist, sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamist, säästvat arengut ja elukvaliteedi parandamist.

Artikkel 85

Koostöö seisneb teabe ja parima tava vahetamises ning see võib hõlmata mõningaid teemasid, mis valitakse välja järgmistest seast:

- a) vaesuse vähendamine ja sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamine;
- b) tööhõivepoliitika, mille eesmärk on suurema arvu paremate ja inimväärsete töötingimustega töökohtade loomine ning varimajanduse ja mitteametliku töötamise vähendamine;
- c) aktiivsete tööturumeetmete edendamine ja tööturuasutuste tõhususe parandamine, et ajakohastada tööturгу ja rahuldada tööturu vajadusi;
- d) tööturgude ja sotsiaalse turvalisuse süsteemi kaasavuse parandamine, et hõlmata ka ebasoodsas olukorras olevaid inimesi, sealhulgas puudega ja vähemuste hulka kuuluvaid inimesi;
- e) võrdsed võimalused ja võitlus diskrimineerimisega, et suurendada soolist võrdõiguslikkust ning tagada meestele ja naistele võrdsed võimalused, aga ka võitlus sool, rassil või rahvusel, usul ja veendumustel, puudel, vanusel ning seksuaalsel sättumusel põhineva diskrimineerimise vastu;

- f) sotsiaalpoliitika eesmärgiga tösta sotsiaalkaitse taset ning viia sotsiaalkaitstesüsteemid vastavusse tänapäevaste kvaliteedi, juurdepääsetavuse ja rahalise kestlikkuse nõuetega;
- g) sotsiaalpartnerite laialdasem kaasamine ja sotsiaaldialoogi edendamine muu hulgas kõigi asjakohaste sidusrühmade suutlikkuse suurendamise kaudu;
- h) töötervishoiu ja -ohutuse parandamine ja
- i) ettevõtjate sotsiaalse vastutustunde suurendamine.

Artikkel 86

Lepinguosalised toetavad kõigi asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonide ja eelkõige sotsiaalpartnerite kaasamist Armeenia Vabariigi poliitikakujundusse ja reformidesse ning lepinguosaliste koostöösse vastavalt käesolevale lepingule.

Artikkel 87

Lepinguosalised soovivad tõhustada tööhõive ja sotsiaalpoliitika alast koostööd kõigil asjaomastel piirkondlikel, mitmepoolsetel ja rahvusvahelistel foorumitel ja kõigis organisatsioonides.

Artikkel 88

Lepinguosalised edendavad ettevõtjate sotsiaalset vastutust ja toetavad vastutustundlikke äritavasid, mis on sätestatud OECD suunistes rahvusvahelistele ettevõtjatele, ÜRO globaalses kokkuleppes (Global Compact), ILO kolmepoolses deklaratsioonis rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta ning standardis ISO 26000.

Artikkel 89

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

Artikkel 90

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid VII lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

16. PEATÜKK

Koostöö tervishoiu valdkonnas

Artikkel 91

Lepinguosalised arendavad koostööd rahvatervise valdkonnas, et tösta ühistest tervishoiualastest väärtustest ja põhimõtetest lähtudes rahvatervise taset, mis on säästva arengu ja majanduskasvu eeltingimus.

Artikkel 92

Koostöö hõlmab nakkushaiguste ja mittenakkuslike haiguste ennetamist ja tõrjet, sealhulgas terviseabi vahetamise, tervisekeskse lähenemisviisi toetamise, rahvusvaheliste organisatsioonide, eelkõige Maaailma Terviseorganisatsiooniga koostöö tegemise ning rahvusvaheliste tervishoiukokkulepete, eelkõige Maaailma Terviseorganisatsiooni tubaka tarbimise leviku vähendamise 2003. aasta raamkonventsiooni ja rahvusvaheliste tervishoiueeskirjade rakendamise kaudu.

17. PEATÜKK

Haridus, koolitus ja noored

Artikkel 93

Lepinguosalised teevad koostööd hariduse ja koolituse valdkonnas, et tõhustada koostööd ja poliitilist dialoogi eesmärgiga ühtlustada Armeenia Vabariigi haridus- ja koolitussüsteemid Euroopa Liidu poliitika ja tavadega. Lepinguosalised teevad koostööd eesmärgiga edendada elukestvat õpet ning toetada koostööd ja läbipaistvust kõigil haridus- ja koolitustasanditel, pöörates erilist tähelepanu kutse- ja kõrgharidusele.

Artikkel 94

Hariduse ja koolituse valdkonnas keskendub koostöö muu hulgas järgmistele teemadele:

- a) elukestva õppe edendamine, mis on majanduskasvu ja tööhõive alus ning võimaldab kodanikel ühiskonnas täiel määral osaleda;
- b) haridus- ja koolitussüsteemide, sealhulgas ametnikele suunatud koolitussüsteemide ajakohastamine ning nende kvaliteedi, otstarbekuse ja kättesaadavuse parandamine kõigil haridustasemetel alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni kolmanda taseme hariduseni;
- c) ühtlustatud ja kooskõlastatud kõrgharidusreformide läbiviimise toetamine kooskõlas Euroopa Liidu kõrghariduse tegevuskava ja Euroopa kõrgharidusruumiga („Bologna protsess“);
- d) rahvusvahelise akadeemilise koostöö süvendamine, Euroopa Liidu koostööprogrammides osalemise suurendamine ning õpilaste ja õpetajate liikuvuse laiendamine;
- e) võõrkeelte õppimise toetamine;
- f) riikliku kutsekvalifikatsioonide raamistiku loomine, et parandada kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvust ja tunnustamist Euroopa akadeemilise tunnustamise riiklike infokeskuste võrgu ning diplomite ja tunnistuste akadeemilise tunnustamise riiklike infokeskuste (ENIC-NARIC) raames kooskõlas Euroopa kutsekvalifikatsioonide raamistikuga;
- g) koostöö tihendamine kutsehariduse ja -koolituse edasiarendamiseks, võttes arvesse Euroopa Liidu head tava, ning
- h) Euroopa integratsiooniprotsessi mõistmise ja tundmise süvendamine, ELi ja idapartnerluses osalevate riikide suhteid käsitleva akadeemilise dialoogi tugevdamine ning osalemine Euroopa Liidu asjaomastes programmides, sealhulgas avaliku teenistuse valdkonnas.

Artikkel 95

Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd noorsootöö valdkonnas eesmärgiga:

- a) süvendada koostööd ja suhtlust noorsoopoliitika ning noorte ja noorsootöötajate mitteformaalse hariduse valdkonnas;
- b) soodustada noorte aktiivset osalemist ühiskonnaelus;
- c) toetada noorte ja noorsootöötajate liikuvust kui vahendit, mis aitab edendada kultuuridevahelist dialoogi ning teadmiste, oskuste ja pädevuse omandamist väljaspool ametlikku haridussüsteemi, sealhulgas vabatahtliku tegevuse kaudu, ning
- d) edendada noorteorganisatsioonide vahelist koostööd, et toetada kodanikuühiskonda.

*18. PEATÜKK***Koostöö kultuurivaldkonnas***Artikkel 96*

Lepinguosalised edendavad kultuurikoostööd kooskõlas ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni (UNESCO) 2005. aasta kultuurilise väljenduse mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioonis sätestatud põhimõtetega. Lepinguosalised kavatsevad pidada korrapäraselt poliitilist dialoogi ühist huvi pakkuvates valdkondades, sealhulgas Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi loomemajanduse arendamise üle. Lepinguosaliste koostööga soodustatakse kultuuridevahelist dialoogi, kaasates sellesse Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi kultuurisektori ja kodanikuühiskonna.

Artikkel 97

Koostöös keskendutakse muu hulgas järgmistele teemadele:

- a) kultuurikoostöö ja -vahetus;
- b) kunsti ja kunstnike liikuvus ning kultuurisektori suutlikkuse suurendamine;
- c) kultuuridevaheline dialoog;
- d) kultuuripoliitikat käsitlev dialoog;
- e) programm „Loov Euroopa“ ja
- f) koostöö rahvusvahelistel foorumitel, näiteks UNESCOs ja Euroopa Nõukogus, et arendada kultuurilist mitmekesisust ning säilitada ja väärtustada kultuuri- ja ajaloopärandit.

*19. PEATÜKK****Koostöö audiovisuaal- ja meediavaldkonnas****Artikkel 98*

Lepinguosalised edendavad koostööd audiovisuaalvaldkonnas. Koostöö eesmärk on tugevdada Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi audiovisuaaltööstust eelkõige spetsialistide koolituse ja teabevahetuse kaudu.

Artikkel 99

1. Lepinguosalised peavad korrapäraselt audiovisuaal- ja meediapoliitikat käsitlevat dialoogi ning teevad koostööd, et suurendada meedia sõltumatust, professionaalsust ja sidemeid Euroopa Liidu meediaga, lähtudes Euroopa, sealhulgas Euroopa Nõukogu normidest ja 2005. aasta UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioonist.
2. Koostöö võib muu hulgas hõlmata ajakirjanike ja teiste meediaspetsialistide koolitust ning meedia toetamist.

Artikkel 100

Koostöös keskendutakse muu hulgas järgmistele teemadele:

- a) audiovisuaal- ja meediapoliitikat käsitlev dialoog;
- b) dialoog rahvusvahelistel foorumitel (näiteks UNESCO ja WTO) ja
- c) koostöö audiovisuaal- ja meediavaldkonnas, sealhulgas filmikunsti vallas.

*20. PEATÜKK****Koostöö spordi ja kehalise tegevuse valdkonnas****Artikkel 101*

Lepinguosalised toetavad koostööd spordi ja kehalise tegevuse valdkonnas, eelkõige vahetades teavet ja head tava, et propageerida tervislikke eluviise, head valitsemistava ja spordi sotsiaalseid ja hariduslikke väärtusi ning võidelda sporti ohustavate riskidega, näiteks dopingu, tulemustes kokkuleppimise, rassismi ja vägivallega nii Euroopa Liidus kui ka Armeenia Vabariigis.

*21. PEATÜKK****Koostöö kodanikuühiskonna valdkonnas****Artikkel 102*

Lepinguosalised alustavad kodanikuühiskonna koostööd käsitlevat dialoogi, pidades silmas järgmisi eesmärke:

- a) Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi kodanikuühiskonna kõigi osade vaheliste kontaktide ning teabe ja kogemuste vahetamise süvendamine;

- b) Armeenia Vabariigi, tema ajaloo ja kultuuri tundmise ja mõistmise parandamine Euroopa Liidus ning eelkõige ELi liikmesriikide kodanikuühiskonna organisatsioonide seas, et suurendada teadlikkust võimalustest ja probleemidest, mida suhted võivad tulevikus kätkeada, ning
- c) Euroopa Liidu parem tundmine ja mõistmine Armeenia Vabariigis, eelkõige Armeenia Vabariigi kodanikuühiskonna organisatsioonide seas, pöörates muu hulgas tähelepanu Euroopa Liidu alusväärtustele, poliitikale ja toimimisele.

Artikkel 103

1. Lepinguosalised edendavad Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi suhete lahutamatu osana mõlema lepinguosalise kodanikuühiskonna sidusrühmade vahelist dialoogi ja koostööd.
2. Selle dialoogi ja koostöö eesmärk on:
 - a) tagada kodanikuühiskonna kaasamine Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelistesse suhetesse;
 - b) suurendada kodanikuühiskonna osalemist avaliku sektori otsusprotsessis, eelkõige algatades avalike institutsioonide ning esindusühenduste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel avatud, läbipaistva ja korrapärase dialoogi;
 - c) igakülgset soodustada institutsioonide loomist ja kodanikuühiskonna organisatsioonide tugevdamist, sealhulgas järgmiste meetmete kaudu: propagandatoetus, mitteametlike ja ametlike võrgustike loomine ning vastastikused külastused ja seminarid eelkõige kodanikuühiskonna õigusraamistiku parandamiseks, ning
 - d) kummagi poole kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajatele teise lepinguosalise sotsiaal- ja kodanikuühiskonna partnerite vahelise konsulteerimisprotsessi ja dialoogiga tutvumise võimaldamine eesmärgiga integreerida kodanikuühiskonna organisatsioonid Armeenia Vabariigi avaliku poliitika kujundamise protsessi.

Artikkel 104

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub lepinguosaliste vahel korrapärane dialoog.

22. PEATÜKK

Regionaalareng ning piiriülene ja piirkondlik koostöö

Artikkel 105

1. Lepinguosalised edendavad üksteisemõistmist ja kahepoolset koostööd regionaalpoliitika valdkonnas, sealhulgas selle sõnastamise ja elluviimise meetodite ning mitmetasandilise valitsemise ja partnerluse vallas, pannes erilist rõhku ebasoodsas olukorras olevate alade arendamisele ja territoriaalsele koostööle, et luua kommunikatsioonikanalid ning tõhustada riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste, sotsiaal-majanduslike sidusrühmade ja kodanikuühiskonna vahelist teabe ja kogemuste vahetust.
2. Lepinguosalised teevad koostööd eelkõige selleks, et viia Armeenia Vabariigi tavad kooskõlla järgmiste põhimõtetega:
 - a) mitmetasandilise valitsemissüsteemi tugevdamine osas, milles see mõjutab riiklikku, piirkondlikku ja kohalikku tasandit, pöörates erilist tähelepanu piirkondlike ja kohalike sidusrühmade kaasamise võimalustele;
 - b) kõigi piirkondlikus arengus osalejate vahelise partnerluse tugevdamine ning
 - c) regionaalarengu programmides ja projektides osalevate lepinguosaliste pakutav kaasrahastamine rahalise toetuse näol.

Artikkel 106

1. Lepinguosalised toetavad ja tugevdavad kohaliku ja piirkondliku tasandi ametiasutuste kaasamist piirkondlikku, sh piiriülesele poliitikakoostöösse ja sellega seonduvatesse haldusstruktuuridesse, tõhustavad koostööd vastastikku sobiva õigusraamistiku loomise kaudu, toetavad ja arendavad suutlikkuse suurendamise meetmeid ning aitavad tugevdada piiriüleseid ja piirkondlikke majandus- ja ettevõtlusvõrgustikke.

2. Lepinguosalised teevad koostööd, et suurendada Armeenia Vabariigi regionaalarengu ja maakasutuse eest vastutavate institutsioonide suutlikkust, muu hulgas:

- a) täiustades regionaalpoliitika väljatöötamise ja rakendamise käigus kesk- ja kohaliku tasandi haldusasutuste vahelist koordineerimist, eelkõige nendevahelise vertikaal- ja horisontaalkoostöö mehhanismi;
- b) suurendades piirkondlike ja kohalike ametiasutuste suutlikkust edendada piiriülest koostööd kooskõlas Euroopa Liidu eeskirjade ja tavaga ning
- c) jagades regionaalarengu poliitika kohta teadmisi, teavet ja parimaid tavasid, et suurendada kohalike kogukondade majanduslikku heaolu ja toetada piirkondade ühtlast arengut.

Artikkel 107

1. Lepinguosalised süvendavad ja edendavad piiriülest koostööd muudes käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades, näiteks transpordi, energia, keskkonna, sidevõrkude, kultuuri, hariduse, turismi ja tervishoiu valdkonnas.

2. Lepinguosalised elavdavad oma piirkondade vahelist koostööd riikide- ja piirkondadevaheliste programmidega, ergutades Armeenia Vabariigi piirkondi osalema Euroopa piirkondlikes struktuurides ja organisatsioonides ning toetades ühist huvi pakkuvate projektide rakendamisega nende majanduslikku ja institutsioonilist arengut.

3. Lõikes 2 nimetatud tegevus hõlmab järgmisi koostöövaldkondi:

- a) jätkuv territoriaalne koostöö Euroopa piirkondadega (sealhulgas riikidevaheliste ja piiriüleste koostööprogrammide raames);
- b) idapartnerluse raames toimuv koostöö ELi asutustega, sealhulgas Regioonide Komiteega, ning osalemine Euroopa erinevates piirkondlikes projektides ja algatustes ja
- c) koostöö muu hulgas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) ning Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustikuga (ESPON).

Artikkel 108

Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes toimub korrapärane dialoog.

23. PEATÜKK

Kodanikukaitse

Artikkel 109

Lepinguosalised arendavad ja tugevdavad koostööd loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste alal. Koostöös lähtutakse lepinguosaliste huvidest, pidades silmas võrdsust ja vastastikust kasu, ning võetakse arvesse lepinguosaliste vastastikust sõltuvust ja mitmepoolset tegevust selles valdkonnas.

Artikkel 110

Koostöö eesmärk on parandada loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste ennetamist, nendeks valmistumist ja neile reageerimist.

Artikkel 111

Lepinguosalised vahetavad muu hulgas teavet ja eksperditeadmisi ning rakendavad kahepoolselt ja/või mitmepoolsete programmide raames ühismeetmeid. Koostöö toimub muu hulgas lepinguosaliste vahel kodanikukaitse valdkonnas sõlmitud konkreetsete lepingute ja/või halduskokkulepete rakendamise teel. Lepinguosalised võivad kokku leppida käesoleva lepingu raames kaalutud või kavandatud tegevusi käsitlevates konkreetsetes suunistes ja/või töökvades.

Artikkel 112

Koostööl võivad olla järgmised eesmärgid:

- a) kontaktandmete vahetamine ja korrapärase ajakohastamine, et tagada dialoogi jätkumine ning võimalus võtta üksteisega ühendust ööpäevaringselt;
- b) hädaolukordades vastastikuse abistamise soodustamine asjakohasel viisil ja piisavate ressursside olemasolu korral;
- c) Euroopa Liitu või Armeenia Vabariiki tabanud suurte hädaolukordade kohta varaste hoiatuste ja ajakohastatud teabe, sealhulgas abitaotluste ja -pakkumiste ööpäevaringne vahetamine;
- d) teabe vahetamine lepinguosaliste poolt kolmandatele riikidele hädaolukorras abi andmise kohta juhul, kui aktiveeritakse ELi kodanikukaitse mehhanism;
- e) koostöö vastuvõtva riigi toetamisel abi taotlemise või pakkumise korral;
- f) parima tava ja suuniste vahetamine katastroofide ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise vallas;
- g) koostöö katastroofiohu vähendamiseks, sealhulgas järgmistes valdkondades: asutuste seostamine ja selgitustöö, teavitamine, koolitus ja teabevahetus ning loodusõnnetuste tagajärgede ennetamise ja nende leevendamise parimad tavad;
- h) koostöö katastroofide teadmusbaasi parandamise ning katastroofide ohjamise ohu- ja riskianalüüsi valdkonnas;
- i) koostöö katastroofide keskkonna- ja tervisemõju hindamisel;
- j) ekspertide kutsumine konkreetsetele kodanikukaitsealastele tehnilistele seminaridele ja sümposiumidele;
- k) lähtuvalt konkreetsest üritusest vaatlejate kutsumine ELi ja/või Armeenia Vabariigi korraldatud õppustele ja kursustele ning
- l) koostöö süvendamine kodanikukaitse võimekuse tõhusaima kasutamise alal.

VI JAOTIS

KAUBANDUS JA KAUBANDUSKÜSIMUSED

1. PEATÜKK

Kaubavahetus*Artikkel 113***Enamsoodustusrežiim**

1. Lepinguosalised kohaldavad teineteise kaupade suhtes enamsoodustusrežiimi vastavalt 15. aprillil 1994 sõlmitud Marrakeši lepingu, millega loodi Maaailma Kaubandusorganisatsioon („WTO asutamisleping“) 1A lisas sisalduva GATT 1994 I artiklile ja selle tõlgendusmärkustele, mis lisatakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.
2. Käesoleva artikli lõiget 1 ei kohaldata kaupade sellisele sooduskohtlemisele, mida lepinguosaline kooskõlas GATT 1994-ga kohaldab mõne muu riigi kaupade suhtes.

Artikkel 114

Võrdne kohtlemine

Lepinguosalised kohaldavad teineteise kaupade suhtes võrdset kohtlemist vastavalt GATT 1994 III artiklile ja selle tõlgendusmärkustele, mis lisatakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

Artikkel 115

Imporditollimaksud ja impordimaksud

Kumbki lepinguosaline kohaldab imporditollimakse ja impordimakse kooskõlas oma kohustustega, mis on sätestatud WTO asutamislepingus.

Artikkel 116

Eksporditollimaksud ja muud ekspordimaksud

Lepinguosaline ei kehtesta ega säilita teise lepinguosalise territooriumile suunatud kaupade ekspordi suhtes ega seoses sellise ekspordiga ühtegi tolli- või muud maksu, mis on suurem kui koduturule suunatud samasugustele kaupadele kehtestatud maksud.

Artikkel 117

Impordi- ja ekspordipiirangud

1. Kooskõlas GATT 1994 XI artikli ja selle tõlgendusmärkustega ei kehtesta ega säilita lepinguosalisel teise lepinguosalise kaupade impordi ja teise lepinguosalise territooriumile suunatud kaupade ekspordi ja ekspordimüügi suhtes mingeid keelde ega piiranguid (kvoote, impordi- ja ekspordilitsentse ja muid meetmeid) peale tolli- ja muude maksude. Selleks lisatakse GATT 1994 XI artikkel ja selle tõlgendusmärkused käesolevasse lepingusse ning muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

2. Lepinguosalised vahetavad teavet ja parimaid tavasid kahese kasutusega kaupade ekspordikontrolli kohta, et soodustada Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi ekspordikontrolli ühtlustamist.

Artikkel 118

Ümbertöödeldud kaubad

1. Lepinguosalised kohtlevad ümbertöödeldud kaupu sama moodi nagu uusi samasuguseid kaupu. Lepinguosaline võib nõuda ümbertöödeldud kaupade asjakohast märgistamist, et vältida tarbijate petmist.

2. Suurema selguse huvides kehtib artikli 117 lõige 1 ka ümbertöödeldud kaupadele kohaldatavate keeldude ja piirangute suhtes.

3. Kooskõlas käesolevas lepingus ja WTO asutamislepingus sätestatud kohustustega võib lepinguosaline nõuda, et ümbertöödeldud kaubad:

a) oleksid tema territooriumil turustades või müües tuvastatavad ümbertöödeldud kaupadena ning

b) vastaksid kehtivatele tehnilistele nõuetele, mida kohaldatakse samaväärsete uute kaupade suhtes.

4. Kui lepinguosaline kehtestab või säilitab kasutatud kaupade suhtes keelu või piirangu, ei kohalda ta neid meetmeid ümbertöödeldud kaupade suhtes.

5. Käesoleva artikli tähenduses tähendab ümbertöödeldud kaup kaup,

a) mis koosneb täielikult või osaliselt osadest, mis on saadud varem kasutatud kaupadest, ja

b) mille toimimis- ja töötingimused on sarnased uue originaalkauba omadega ning millele antakse samasugune garantii nagu uuele kaubale.

Artikkel 119

Kaupade ajutine import

Kumbki lepinguosaline vabastab teise lepinguosalise ajutiselt imporditud kaupade impordimaksudest ja imporditollimaksudest sellistel juhtudel ja sellises korras, nagu on sätestatud kaupade ajutist importi käsitlevates rahvusvahelistes lepingutes. Seda erandit kohaldatakse vastavalt kummagi lepinguosalise õigusnormidele.

Artikkel 120

Transiit

Lepinguosalised lepivad kokku, et vaba transiidi põhimõte on käesoleva lepingu eesmärkide saavutamise oluline eeltingimus. Seoses sellega näeb kumbki lepinguosaline ette teise lepinguosalise tolliterritooriumilt välja või tolliterritooriumile viidavate kaupade vaba transiidi läbi oma territooriumi kooskõlas GATT 1994 V artikli ja selle tõlgendusemärkustega, mis lisatakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

Artikkel 121

Kaubanduse kaitsemeetmed

1. Käesolevas lepingus sätestatu ei mõjuta lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad:
 - a) GATT 1994 XIX artiklist ning WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud kaitsemeetmete lepingust;
 - b) WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduva põllumajanduslepingu artiklist 5 „Erikaitsemeetmed“ ning
 - c) GATT 1994 VI artiklist, WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduvast GATT 1994 VI artikli rakendamise lepingust ning WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduvast subsidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingust.
2. Lõikes 1 nimetatud õiguste ja kohustuste ning neist tulenevate meetmete suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu vaidluste lahendamise sätteid.

Artikkel 122

Erandid

1. Lepinguosalised kinnitavad, et nende õigused ja kohustused, mis tulenevad GATT 1994 XX artiklist ja selle tõlgendusemärkustest, kehtivad käesoleva lepinguga hõlmatud kaubavahetuse suhtes. Selleks lisatakse GATT 1994 XX artikkel ja selle tõlgendusemärkused käesolevasse lepingusse ning muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.
2. Lepinguosalised mõistavad, et enne GATT 1994 XX artikli punktides i ja j sätestatud meetmete võtmist esitab meetmeid võtta kavatses lepinguosaline teisele lepinguosalisele kogu asjakohase teabe, et leida lepinguosalisi rahuldav lahendus. Lepinguosalised võivad kokku leppida mis tahes meetmetes, mida on vaja probleemide lahendamiseks. Kui 30 päeva jooksul pärast sellise teabe esitamist kokkuleppele ei jõuta, võib lepinguosaline kohaldada asjaomase kauba suhtes meetmeid käesoleva artikli alusel. Kui viivitamatut reageerimist nõudvate erandlike ja kriitiliste asjaolude tõttu on eelnev teavitamine või läbivaatamine võimatu, võib meetmeid võtta kavatses lepinguosaline kohaldada viivitamata ettevaatusmeetmeid, mis on vajalikud olukorra lahendamiseks, ja teatab sellest viivitamata teisele lepinguosalisele.

2. PEATÜKK

Toll

Artikkel 123

Tollikoostöö

1. Lepinguosalised süvendavad tollikoostööd, et soodustada kaubandust, tagada kaubanduskeskkonna läbipaistvus, parandada tarneahela kindlust, suurendada tarbijate ohutust, piirata intellektuaalomandiõigustega vastuolus olevate kaupade voogu ning võidelda salakaubaveo ja pettustega.

2. Lepinguosalised teevad lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks ja olemasoleva ressursside piires koostööd, et muu hulgas:
- a) täiustada tolliõigusakte ja -norme, tavadid ja asjakohaseid siduvaid otsuseid ning lihtsustada tolliprotseduure kooskõlas tolli ja kaubanduse soodustamise valdkonnas kohaldatavate rahvusvaheliste konventsioonide ja standarditega, sealhulgas Maaailma Kaubandusorganisatsiooni ja Maaailma Tolliorganisatsiooni kehtestatutega, eelkõige muudetud tolliprotseduuride lihtsustamise ja ühtlustamise rahvusvahelise konventsiooniga („muudetud Kyoto konventsioon“), ning võttes arvesse ELi õigusakte ja parimaid tavadid, sealhulgas tolli suutlikkuse mõõtmise metoodikat;
 - b) rajada ajakohased tollisüsteemid ja võtta kasutusele ajakohane tollivormistussüsteem, kehtestada volitatud ettevõtjate süsteem, võtta kasutusele automatiseeritud riskipõhine analüüsi- ja kontrollisüsteem, kaupade tollist vabastamise lihtsustatud kord, tollivormistussüsteemi kontroll ja läbipaistev tolliväärtuse määramine ning kehtestada tolli ja äriühingute partnerlust käsitlevad õigusnormid;
 - c) soodustada kõige rangemate usaldusväärsete normide järgimist tolli valdkonnas, eelkõige piiril, kohaldades meetmeid, mis kajastavad Tollikoostöö Nõukogu poolt dokumendis „Hea juhtimistava ja usaldusväärne tolli valdkonnas“, mida viimati muudeti 2003. aasta juunis, („Maaailma Tolliorganisatsiooni muudetud Arusha deklaratsioon“) ettenähtud põhimõtteid;
 - d) vahetada parimaid tavadid ning pakkuda koolitust ja tehnilist abi kavandamiseks ja suutlikkuse parandamiseks ning kõige rangemate usaldusväärsete normide järgimise tagamiseks;
 - e) vajaduse korral vahetada asjaomast teavet ja andmeid, järgides lepinguosaliste õigusnõudeid, mis käsitlevad tundlike andmete konfidentsiaalsust ning isikuandmete kaitset;
 - f) võtta asjakohastel ja vajalikel juhtudel lepinguosaliste tolliasutuste vahel kooskõlastatud tollimeetmeid;
 - g) kehtestada asjakohastel ja vajalikel juhtudel volitatud ettevõtjate vastastikuse tunnustamise programme ja tollikontrolli menetlusi, sealhulgas samaväärseid kaubanduse lihtsustamise meetmeid;
 - h) uurida asjakohastel ja vajalikel juhtudel tollitransiidisüsteemide omavahelise sidumise võimalusi ning
 - i) parandada tolliga seotud kohustuste täitmist Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelistes kaubandussuhetes, sealhulgas teha koostööd kaupade päritolu küsimustes.

Artikkel 124

Vastastikune haldusabi

Lepinguosalised osutavad üksteisele tolliküsimustes haldusabi vastavalt käesoleva lepingu II protokollile, mis käsitleb vastastikust haldusabi tolliküsimustes, ilma et see mõjutaks muid käesolevas lepingus, eriti selle artiklis 123 ettenähtud koostöövorme.

Artikkel 125

Tolliväärtuse määramine

1. Lepinguosalistevahelises kaubanduses kaupade tolliväärtuse määramisel kohaldavad lepinguosalised GATT 1994 VII artikli rakendamise lepingu sätteid, sealhulgas lepingu muudatusi. Osutatud sätteid lisatakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.
2. Lepinguosalised teevad koostööd eesmärgiga saavutada ühtne lähenemisviis tolliväärtuste määramise küsimuses.

Artikkel 126

Tolli allkomitee

1. Käesolevaga moodustatakse tolli allkomitee.

2. Tolli allkomitee korraldab korrapäraselt koosolekuid ja teostab järelevalvet käesoleva peatüki rakendamise üle, sealhulgas tollikoostöö, kaubanduse lihtsustamise, piiriülese tollikoostöö ja -halduse, tolliga seotud tehnilise abi, päritolureeglite, intellektuaalomandiõigusi käsitlevate tollialaste õigusaktide rakendamise ning tollivaldkonnas vastastikuse haldusabi andmise küsimustes.
3. Tolli allkomitee täidab muu hulgas järgmisi ülesandeid:
 - a) jälgib käesoleva peatüki ning käesolevale lepingule lisatud vastastikust haldusabi tolliküsimustes käsitleva II protokolliga nõuetekohast täitmist;
 - b) võtab vastu praktilise korralduse ja meetmed käesoleva peatüki ning käesolevale lepingule lisatud vastastikust haldusabi tolliküsimustes käsitleva II protokolliga rakendamiseks, sealhulgas teabe ja andmete vahetamise, tollikontrolli ja kaubanduspartnerluse programmide vastastikuse tunnustamise ning ühiselt kokkulepitud soodustuste küsimuses;
 - c) vahetab arvamusi ühist huvi pakkuvates küsimustes, sealhulgas edasiste meetmete ning nende rakendamiseks ja kohaldamiseks vajalike vahendite kohta, ja
 - d) esitab vajaduse korral soovitusi partnerluskomiteele.

3. PEATÜKK

Tehnilised kaubandustõkked

Artikkel 127

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on hõlbustada lepinguosalistevahelist kaubavahetust, luues WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduva tehniliste kaubandustõkete lepingu („tehniliste kaubandustõkete leping“) kohaldamisalasse kuuluvate tarbetute kaubandustõkete vältimise, kindlakstegemise ja kõrvaldamise raamistiku.

Artikkel 128

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse selliste tehniliste kaubandustõkete lepingus kindlaksmääratud standardite, tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste väljatöötamise, vastuvõtmise ja kohaldamise suhtes, mis mõjutavad või võivad mõjutada lepinguosalistevahelist kaubavahetust.
2. Olenemata lõikest 1 ei kohaldata käesolevat peatükki sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete suhtes, mis on sätestatud WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduva sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingu („sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete leping“) A lisas, ega ostuspetsifikatsioonide suhtes, mille avaliku sektori asutused on koostanud vastavalt oma tootmis- või tarbimisnõuetele.
3. Käesolevas peatükis kasutatakse tehniliste kaubandustõkete lepingu 1. lisas esitatud mõisteid.

Artikkel 129

Tehniliste kaubandustõkete leping

Lepinguosalised kinnitavad oma tehniliste kaubandustõkete lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi üksteise suhtes; nimetatud leping lisatakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse selle osaks.

Artikkel 130

Koostöö tehniliste kaubandustõkete valdkonnas

1. Lepinguosalised tugedavad oma koostööd standardite, tehniliste normide, metroloogia, turujärelevalve, akrediteerimise ja vastavushindamismenetluste valdkonnas, et parandada üksteise süsteemide mõistmist ja hõlbustada juurdepääsu oma turgudele. Lepinguosalised püüavad oma koostöö raames kindlaks määrata ja välja töötada õigusloomealase koostöö mehhanismid ja algatused, mis on asjakohased konkreetsete küsimuste või sektorite puhul ning võivad hõlmata järgmist (loetelu ei ole ammendav):

- a) teabe ja kogemuste vahetamine oma vastavate tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste väljatöötamise ja kohaldamise teemal;
- b) tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste lähendamise ja ühtlustamise võimaluse otsimine;
- c) metroloogia, standardimise, vastavushindamise ja akrediteerimise eest vastutavate asutuste vahelise koostöö soodustamine ning
- d) asjaomastel piirkondlikel ja mitmepoolsetel foorumitel teabe vahetamine standardite, tehniliste normide, vastavushindamismenetluste ja akrediteerimise valdkonnas toimuva arengu kohta.

2. Vastastikuse kaubavahetuse edendamiseks teevad lepinguosalisel järgmist:

- a) püüavad vähendada erinevusi tehniliste normide, metroloogia, standardimise, turujärelevalve, akrediteerimise ja vastavushindamismenetluste valdkonnas, sealhulgas soodustades rahvusvaheliselt kokkulepitud õigusaktide järgimist;
- b) edendavad kooskõlas rahvusvaheliste eeskirjadega akrediteerimise kasutamist, et toetada vastavushindamisasutuste tehnilist pädevust ja tegevust, ning
- c) toetavad Armeenia Vabariigi ja tema asjaomaste riiklike asutuste osalemist või võimaluse korral liikmesust sellistes Euroopa ja rahvusvahelistes organisatsioonides, mille tegevus on seotud standardimise, vastavushindamise, akrediteerimise, metroloogia ja sellega seonduvate funktsioonidega.

3. Lepinguosalisel seavad eesmärgiks kehtestada ja säilitada protsessi, mille kaudu on võimalik saavutada Armeenia Vabariigi ja Euroopa Liidu tehniliste normide, standardite ja vastavushindamismenetluste järkjärguline ühtlustamine.

4. Valdcondades, kus õigusaktide ühtlustamine on juba toimunud, võivad lepinguosalisel kaaluda läbirääkimiste alustamist tööstustoodete vastavushindamist ja tunnustamist käsitlevate lepingute sõlmimiseks.

Artikkel 131

Märgistamine

1. Ilma et see piiraks käesoleva lepingu artikli 129 kohaldamist, kinnitavad lepinguosalisel veel kord, et lähtuvad märgistamis- ja etikettimisnõudeid käsitlevate tehniliste normide kohaldamisel tehniliste kaubandustöketel lepingu artikli 2.2 põhimõtetest, mille kohaselt niisuguseid norme ei koostata, võeta vastu ega kohaldata eesmärgiga tekitada või tekitades tarbetuid takistusi rahvusvahelisele kaubandusele. Seda silmas pidades ei tohi märgistamis- ja etikettimisnõuded piirata kaubandust rohkem, kui on vaja õiguspärase eesmärgi täitmiseks, võttes arvesse riske, mida täitmatajätmine tekitaks. Lepinguosalisel toetavad rahvusvaheliselt ühtlustatud märgistamisnõuete kasutamist. Vajaduse korral aktsepteerivad lepinguosalisel eemaldatavat või ajutist märgistust.

2. Eelkõige seoses kohustuslike märgistamis- või etikettimisnõuetega:

- a) püüavad lepinguosalisel kohaldada vastastikusel kaubavahetuses minimaalselt märgistamis- või etikettimisnõudeid, välja arvatud juhul, kui see on vajalik tervise, ohutuse või keskkonna kaitseks või muudel mõistlikel avaliku poliitika eesmärkidel, ning
- b) on lepinguosalistel õigus nõuda, et teave etikettidel ja märgistel oleks esitatud lepingupoole nimetatud keeles.

Artikkel 132

Läbipaistvus

1. Ilma et see piiraks 12. peatüki kohaldamist, tagab kumbki lepinguosaline, et tema tehniliste normide väljatöötamise kord ja vastavushindamismenetlused võimaldavad korraldada avaliku konsulteerimise huvitatud isikutega piisavalt varasel etapil, mil avaliku konsulteerimise käigus esitatud märkusi on veel võimalik sisse viia või arvesse võtta, välja arvatud juhul, kui see ei ole võimalik ohutuse, tervise, keskkonnakaitse või riikliku julgeolekuga seotud hädaolukorra või selle tekkimise ohu tõttu.

2. Vastavalt tehniliste kaubandustökete lepingu artiklile 2.9 võimaldab kumbki lepinguosaline märkusi esitada piisavalt varasel etapil pärast tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste ettepanekust teatamist. Kui konsultatsioonid kavandatud tehniliste normide või vastavushindamismenetluste üle on avalikud, lubab kumbki lepinguosaline teisel lepinguosalisel või tema füüsilistel või juriidilistel isikutel osaleda avalikes konsultatsioonides tingimustel, mis on vähemalt sama soodsad kui tema enda füüsilistele või juriidilistele isikutele esitatavad tingimused.

3. Lepinguosalisel tagavad, et nende vastuvõetud tehnilised normid ja vastavushindamismenetlused on üldsusele kättesaadavad.

4. PEATÜKK

Sanitaar- ja fütosanitaarküsimused

Artikkel 133

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on sätestada lepinguosalistevahelises kaubanduses ja loomade heaoluga seotud koostöös kohaldatavate sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete põhimõtted. Lepinguosalisel kohaldavad neid põhimõtteid nii, et see hõlbustab kaubandust, säilitades siiski lepinguosaliste kehtestatud inimeste, loomade ja taimede elu või tervise kaitse taseme.

Artikkel 134

Mitmepoolsed kohustused

Lepinguosalisel kinnitavad oma sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Artikkel 135

Põhimõtted

1. Lepinguosalisel tagavad, et sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete väljatöötamisel ja kohaldamisel järgitakse proportsionaalsuse, läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ning teadusliku põhjendatuse põhimõtteid, võttes arvesse 1951. aasta rahvusvahelises taimekaitsekonventsioonis (IPPC) ning Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni (OIE) ja Codex Alimentariuse komisjoni (Codex) sätestatud rahvusvahelisi standardeid.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete küsimustes ei diskrimineerita teise lepinguosalise territooriumi meelevaldselt ja põhjendamatult võrreldes oma territooriumiga, kui olud on samasugused või sarnased. Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid ei tohi kasutada viisil, mis kujutaks endast kaubanduse varjatud piiramist.

3. Lepinguosalisel tagavad sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete, -menetluste ja -kontrolli rakendamise.

4. Kumbki lepinguosaline vastab teise lepinguosalise pädeva asutuse teabenõudele hiljemalt kahe kuu jooksul teabenõude saamisest viisil, mis on importtoodete suhtes vähemalt sama soodne kui kodumaiste toodete suhtes.

Artikkel 136

Impordinõuded

1. Importiva lepinguosalise impordinõudeid kohaldatakse kogu eksportiva lepinguosalise territooriumil kooskõlas artikliga 137.

2. Sertifikaatides ette nähtud impordinõuded põhinevad Codexi, OIE ja IPPC põhimõtetel, välja arvatud juhul, kui impordinõudeid toetab teaduspõhine riskihinnang, mis on läbi viidud kooskõlas sanitaar- ja fütosanitaarlepinguga.

3. Impordiloas esitatud nõuded ei tohi sisaldada rangemaid sanitaar- ja veterinaaringimusi kui need, mis on ette nähtud lõikes 2 nimetatud sertifikaatides.

*Artikkel 137***Looma- ja taimetervisega seotud meetmed**

1. Lepinguosalised tunnustavad kahjuri- ja taudivabade alade ning vähese kahjuri- ja taudilevikuga alade kontseptsiooni vastavalt sanitaar- ja fütosanitaarmede lepingule ning asjakohastele Codexi, OIE ja IPPC standarditele, suunistele ja soovitudele.
2. Määrates kindlaks kahjuri- või taudivabasid alasid ning vähese kahjuri- või taudilevikuga alasid, võtavad lepinguosalised arvesse selliseid tegureid nagu geograafiline asukoht, ökosüsteemid, epidemioloogiline järelevalve ning sanitaar- ja fütosanitaarkontrolli tõhusus nendel aladel.

*Artikkel 138***Inspekterimine ja audit**

Importiv lepinguosaline võib viia eksportiva lepinguosalise territooriumil omal kulul läbi kontrole ja auditeid, et hinnata viimase kontrolli- ja sertifitseerimissüsteeme. Kontrollid ja auditid toimuvad kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste standardite, suuniste ja soovitudustega.

*Artikkel 139***Teabevahetus ja koostöö**

1. Lepinguosalised arutavad olemasolevate sanitaar- ja fütosanitaarmede ja loomade heaolu meetmete ning nende väljatöötamise ja rakendamise küsimusi ning vahetavad sellekohast teavet. Neis aruteludes ja teabevahetuses võetakse arvesse sanitaar- ja fütosanitaarlepingut ning vajaduse korral Codexi, OIE ja IPPC asjakohaseid standardeid, suuniseid ja soovitusi.
2. Lepinguosalised teevad koostööd loomatervise, loomade heaolu ja taimetervise küsimustes, vahetades teavet, eksporditeadmisi ja kogemusi, eesmärgiga suurendada suutlikkust nimetatud valdkondades.
3. Lepinguosalised alustavad emma-kumma lepinguosalise taotlusel õigeaegset dialoogi sanitaar- ja fütosanitaarvaldkonnas, et kaaluda sanitaar- ja fütosanitaarmede seotud küsimusi ning muid käesoleva peatükiga hõlmatud kiireloomulisi küsimusi. Partnerluskomitee võib vastu võtta sellise dialoogi töökorra.
4. Lepinguosalised määravad kontaktpunktid, mille kaudu toimub suhtlus käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustes, ja ajakohastavad korrapäraselt kontaktpunktide loetelu.

*Artikkel 140***Läbipaistvus**

Lepinguosalised:

- a) püüavad tagada kaubanduses ning eelkõige teise lepinguosalise impordi suhtes kohaldatavate sanitaar- ja fütosanitaarnõuete läbipaistvuse;
- b) teevad teise lepinguosalise taotluse korral kahe kuu jooksul sellise taotluse esitamisest talle teatavaks sanitaar- ja fütosanitaarnõuded, mida kohaldatakse konkreetsete toodete impordi suhtes, sealhulgas selle, kas on vaja riskianalüüsi, ning
- c) teatavad teisele lepinguosalisele kõikidest tõsistest ohtudest rahva-, looma- või taimetervisele, sealhulgas toiduainetega seotud hädaolukordadest. Teade esitatakse kirjalikult kahe tööpäeva jooksul ohu ilmnemise kuupäevast.

5. PEATÜKK

Teenuskaubandus, ettevõtete asutamine ja e-kaubandus

A Jagu

Üldsätted

Artikkel 141

Eesmärk, kohaldamis- ja rakendusala

1. Kinnitades veel kord oma asjakohaseid WTO asutamislepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi, näevad lepinguosalisel käesolevaga ette korra, mis on vajalik, et järk-järgult vastastikku liberaliseerida ettevõtete asutamist ja teenuskaubandust ning teha koostööd e-kaubanduse valdkonnas.
2. Ühtegi käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata nii, et see seab lepinguosalistele kohustusi seoses riigihangetega, mille suhtes kohaldatakse 8. peatüki sätteid.
3. Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosalise antud subsidiumidele, mille suhtes kohaldatakse 10. peatükki.
4. Koosõlas käesoleva peatükiga säilitab kumbki lepinguosaline õiguse võtta vastu ja rakendada meetmeid õigusparaste poliitiliste eesmärkide saavutamiseks.
5. Käesolevat peatükki ei kohaldata meetmete suhtes, mis mõjutavad füüsilisi isikuid, kes püüavad pääseda lepinguosalise tööturule, ega ka kodakondsuse ning alalise elu- või töökohaga seotud meetmete suhtes.
6. Ükski käesoleva peatüki säte ei takista lepinguosalist kohaldamast meetmeid, millega reguleeritakse füüsiliste isikute pääsu tema territooriumile või nende ajutist viibimist tema territooriumil, sealhulgas meetmeid, mis on vajalikud tema piiride puutumatus kaitseks ja füüsiliste isikute korrakohase liikumise tagamiseks üle tema piiride, tingimusel et selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis muudaks olematuks või vähendaks kasu, mida emb-kumb lepinguosaline saab käesolevas peatükis ja käesoleva lepingu lisades sätestatud konkreetsete kohustuse tingimuste kohaselt.

Artikkel 142

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „meede“ – lepinguosalise võetav meede kas seaduse, määruse, eeskirja, menetluse, otsuse, haldusmeetme või mõnel muul kujul;
- b) „lepinguosalise kehtestatud või säilitatud meetmed“ – meetmed, mille võtjaks on:
 - i) lepinguosalise keskvalitsus, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused ja ametiasutused ning
 - ii) lepinguosalise valitsusvälised organid lepinguosalise keskvalitsuse, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning ametiasutuste delegeeritud ülesannete täitmisel;
- c) „lepinguosalise füüsiline isik“ – ELi liikmesriigi või Armeenia Vabariigi kodanik vastavalt nende asjaomastele õigusaktidele;
- d) „juriidiline isik“ – kohaldatava õiguse alusel nõuetekohaselt kas kasumi saamiseks või muuks otstarbeks asutatud või muul viisil korraldatud ning kas era- või riigi omandis olev õigussubjekt, sealhulgas aktsiaselts, usaldusühing, täisühing, ühissetevõte, ainuomandis ettevõtte või ühistu;
- e) „lepinguosalise juriidiline isik“ – juriidiline isik, kes on asutatud kas ELi liikmesriigi ja Euroopa Liidu või Armeenia Vabariigi õiguse alusel ning kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või põhitegevuskoht on vastavalt kas Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaldamisalasse kuuluval territooriumil või Armeenia Vabariigi territooriumil;

kui sellel juriidilisel isikul on vastavalt kas Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaldamisalasse kuuluval territooriumil või Armeenia Vabariigi territooriumil vaid registrijärgne asukoht või juhatuse asukoht, käsitatakse teda Euroopa Liidu või Armeenia Vabariigi juriidilise isikuna vaid juhul, kui tema tegevus on tegelikult ja pidevalt seotud vastavalt kas Euroopa Liidu või Armeenia Vabariigi majandusega;

- f) eelmistest lõikudest olenemata kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid väljaspool Euroopa Liitu või Armeenia Vabariiki asutatud laevandusettevõtjate suhtes, keda kontrollivad vastavalt mõne liikmesriigi või Armeenia Vabariigi kodanikud, juhul kui nende laevad on kooskõlas asjakohaste õigusaktidega registreeritud liikmesriigis või Armeenia Vabariigis ning sõidavad selle liikmesriigi või Armeenia Vabariigi lipu all;
- g) „lepinguosalise juriidilise isiku tütarettevõtja“ – juriidiline isik, kes on sama lepinguosalise teise juriidilise isiku tegeliku kontrolli all ⁽¹⁾;
- h) „juriidilise isiku filiaal“ – äriüksus, mis ei ole iseseisev juriidiline isik, kuid on laadilt püsiv, näiteks emaettevõtja laiendus, millel on oma juhtkond ja vahendid äritehingute tegemiseks kolmandate isikutega nii, et viimased, kuigi teades, et vajaduse korral on olemas õiguslik side emaettevõtjaga, kelle peakontor asub välismaal, ei pea suhtlema otse kõnealuse emaettevõtjaga, vaid võivad teha tehinguid nimetatud laienduseks oleva äriüksusega;
- i) „ettevõtete asutamine“ –
- i) lepinguosalise juriidiliste isikute puhul õigus alustada ja tegeleda majandustegevusega juriidilise isiku asutamise, sealhulgas omandamise kaudu või luua filiaal või esindus vastavalt kas Euroopa Liidus või Armeenia Vabariigis;
- ii) lepinguosalise füüsiliste isikute puhul õigus alustada ja tegeleda majandustegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana ning asutada äriühinguid, eelkõige ettevõtteid, mille tegevust nad tegelikult kontrollivad;
- j) „majandustegevus“ – tööstuslik, kaubanduslik, vabakutseline ja käsitöenduslik tegevus, mis ei hõlma tegevust valitsuse ülesannete täitmisel;
- k) „tegevus“ – majandustegevusega tegelemine;
- l) „teenused“ – kõikide sektorite kõik teenused, välja arvatud teenused, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel;
- m) „teenused ja muu tegevus, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel“ – teenused ja tegevus, mida ei teostata kaubanduslikel alustel ega konkureerides ühe või mitme ettevõtjaga;
- n) „piiriülene teenuste osutamine“ – teenuste osutamine:
- i) ühe lepinguosalise territooriumilt teise lepinguosalise territooriumile või
- ii) ühe lepinguosalise territooriumil teise lepinguosalise teenusetaarbijale;
- o) „lepinguosalise teenuseosutaja“ – lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik, kes osutab või kavatseb osutada teenust, ning
- p) „ettevõtja“ – lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik, kes soovib tegeleda või tegeleb majandustegevusega ettevõtte asutamise kaudu.

⁽¹⁾ Juriidiline isik on teise juriidilise isiku kontrolli all, kui viimasel on õigus nimetada suurem osa tema juhatusest või muul õiguspärasel viisil tema tegevust juhtida.

B Jagu

Ettevõtete asutamine*Artikkel 143***Kohaldamisala**

Käesolevat jagu kohaldatakse lepinguosaliste kehtestatavate või säilitatavate meetmete suhtes, mis mõjutavad ettevõtete asutamist mis tahes majandustegevusalal, välja arvatud:

- a) tuumamaterjalide kaevandamine, tootmine ja töötlemine ⁽¹⁾;
- b) relvade, laskemoona ja sõjavarustuse tootmine ja nendega kauplemine;
- c) audiovisuaalteenused;
- d) riigisisene merekabotaaž ⁽²⁾ ning
- e) riigisiseseid ja rahvusvahelisi regulaarseid või mitteregulaarseid lennutransporditeenused ⁽³⁾ ning liiklemisõiguste teostamisega otseselt seotud teenused, välja arvatud:
 - i) õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused, mille ajaks õhusõiduk liiklusest kõrvaldatakse;
 - ii) lennutransporditeenuste müük ja turundus;
 - iii) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused;
 - iv) lendude maapealne teenindus ja
 - v) lennujaamateenused.

*Artikkel 144***Võrdne kohtlemine ja enamsoodustusrežiim**

1. Võttes arvesse VIII-E lisas loetletud reservatsioone, kohtleb Armeenia Vabariik alates käesoleva lepingu jõustumisest:
 - a) Euroopa Liidu füüsilisi või juriidilisi isikuid tütarettvõtjate, filiaalide ja esinduste asutamisel vähemalt sama soodsalt kui oma või mis tahes kolmanda riigi juriidilisi isikuid, filiaale ja esindusi, olenevalt sellest, milline kohtlemine on soodsam, ning
 - b) Euroopa Liidu füüsiliste või juriidiliste isikute poolt Armeenia Vabariigis asutatud ja tegutsevaid tütarettvõtjaid, filiaale ja esindusi vähemalt sama soodsalt kui oma või mis tahes kolmanda riigi juriidilisi isikuid, filiaale ja esindusi, olenevalt sellest, milline kohtlemine on soodsam ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Selguse huvides tuleb märkida, et tuumamaterjalide töötlemine hõlmab kõiki tegevusi, mis vastavad UN ISIC rev 3.1 klassifikaatoris koodile 2330.

⁽²⁾ Ilma et see piiraks tegevuse ulatust, mida võib asjakohaste riiklike õigusaktide alusel pidada kabotaažiks, hõlmab riigisisene kabotaaž käesoleva peatüki alusel reisijate või kauba vedu Armeenia Vabariigis või liikmesriigis asuva sadama või punkti ning mõne teise Armeenia Vabariigis või liikmesriigis (sealhulgas selle riigi mandrilaval vastavalt ÜRO mereõiguse konventsioonile) asuva sadama või punkti vahel ning vedusid, mille lähte- ja sihtkohaks on üks ja sama sadam või punkt Armeenia Vabariigis või liikmesriigis.

⁽³⁾ Lennutranspordi valdkonnas vastastikuse turulepääsu tingimused sätestatakse lepinguosalistevahelises lepingus ühise lennunduspiirkonna loomise kohta.

⁽⁴⁾ See kohustus ei laiene käesoleva jao kohaldamisalasse mittekuuluvatele investeeringute kaitsesätetele, sealhulgas teistes lepingutes sätestatud investori ja riigi vaidluste lahendamise korrale.

2. Võttes arvesse VIII-A lisas loetletud reservatsioone, kohtleb Euroopa Liit alates käesoleva lepingu jõustumisest:
- a) Armeenia Vabariigi füüsilisi või juriidilisi isikuid tütarettevõtjate, filiaalide ja esinduste asutamisel vähemalt sama soodsalt kui Euroopa Liidu enda või mis tahes kolmanda riigi juriidilisi isikuid, filiaale ja esindusi, olenevalt sellest, milline kohtlemine on soodsam, ning
 - b) Armeenia Vabariigi füüsiliste või juriidiliste isikute poolt Euroopa Liidus asutatud ja tegutsevaid tütarettevõtjaid, filiaale ja esindusi vähemalt sama soodsalt kui oma või mis tahes kolmanda riigi juriidilisi isikuid, filiaale ja esindusi, olenevalt sellest, milline kohtlemine on soodsam ⁽¹⁾.
3. Võttes arvesse VIII-A ja VIII-E lisas loetletud reservatsioone, ei võta lepinguosalised uusi meetmeid, millega nende territooriumil takistatakse teise lepinguosalise juriidiliste isikute asutamist või asutatud juriidiliste isikute tegutsemist võrreldes oma juriidiliste isikutega.

Artikkel 145

Läbivaatamine

Ettevõtete asutamise tingimuste järkjärgulise liberaliseerimise eesmärgil vaatab kaubanduskoosseis kokku tulnud partnerluskomitee korrapäraselt läbi ettevõtete asutamise õigusraamistiku ⁽²⁾ ja asutamiskeskonna.

Artikkel 146

Muud lepingud

Käesolevas peatükis sätestatud ei käsitata selliselt, et see piiraks lepinguosaliste investorite õigust kasutada ära soodsamat kohtlemist, mis nähakse ette olemasolevate või tulevaste rahvusvaheliste investeerimisalaste lepingutega, mille lepinguosalisteks on mõni liikmesriik ja Armeenia Vabariik.

Artikkel 147

Filiaalide ja esinduste kohtlemise norm

1. Artikkel 144 ei takista lepinguosalist kohaldamast oma territooriumil erimeetmeid teise lepinguosalise juriidiliste isikute selliste filiaalide ja esinduste asutamise ja tegutsemise suhtes, mis ei ole registreeritud esimesena nimetatud lepinguosalise territooriumil, kui kõnealused meetmed on vajalikud õiguslike või tehniliste erinevuste tõttu selliste filiaalide ja esinduste ning asjaomasel territooriumil registreeritud juriidiliste isikute filiaalide ja esinduste vahel, või finantsteenuste puhul juhul, kui seda tingivad usaldatavuskaalutlused.
2. Erinev kohtlemine ei tohi olla suurem, kui on tingimata vajalik selliste õiguslike või tehniliste erinevuste või finantsteenuste puhul usaldatavuskaalutluste tõttu.

⁽¹⁾ See kohustus ei laiene käesoleva jao kohaldamisalasse mittekuuluvatele investeringute kaitsesätetele, sealhulgas teistes lepingutes sätestatud investori ja riigi vaidluste lahendamise korrale.

⁽²⁾ See hõlmab käesolevat peatükki ning VIII-A ja VIII-E lisa.

C Jagu

Piiriülene teenuste osutamine*Artikkel 148***Kohaldamisala**

Käesolevat jagu kohaldatakse lepinguosaliste meetmete suhtes, mis mõjutavad piiriülest teenuste osutamist kõikides teenustesektorites, välja arvatud:

- a) audiovisuaalteenused;
- b) riigisisene merekabotaaž ⁽¹⁾ ja
- c) riigisisese ja rahvusvahelise regulaarse või mitteregulaarse lennutransporditeenuse ⁽²⁾ ning liiklemisõiguste teostamisega otseselt seotud teenused, välja arvatud:
 - i) õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused, mille ajaks õhusõiduk liiklusest kõrvaldatakse;
 - ii) lennutransporditeenuste müük ja turundus;
 - iii) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused;
 - iv) lendude maapealne teenindus ja
 - v) lennujaamateenused.

*Artikkel 149***Turulepääs**

1. Seoses turulepääsuga piiriüleste teenuste osutamise kaudu kohtleb lepinguosaline teise lepinguosalise teenuseid ja teenuseosutajaid vähemalt sama soodsalt, kui on ette nähtud VIII-B ja VIII-F lisas loetletud erikohustustega.
2. Sektorites, kus on võetud turulepääsuga seotud kohustused, ei või lepinguosaline piirkondlikult ega ka kogu oma territooriumil vastu võtta ega säilitada järgmisi meetmeid, kui VIII-B ja VIII-F lisas ei ole sätestatud teisiti:
 - a) piirangud teenuseosutajate hulga kas arvuliste kvootide, monopolide, teenuse ainuosutajate või majandusvajaduste testi nõuete näol;
 - b) teenusetehingute või vara üldväärtuse piirangud arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõudena või
 - c) teenuste osutamise üldhulga või teenuste üldmahu piirangud, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootides või majandusvajaduste testi nõudena.

*Artikkel 150***Võrdne kohtlemine**

1. Sektorites, mille puhul on VIII-B ja VIII-F lisaga ette nähtud turulepääsuga seotud kohustused, ning arvestades kõnealustes lisades sätestatud tingimusi ja norme, kohtleb lepinguosaline kõigi piiriülest teenuste osutamist mõjutavate meetmete korral teise lepinguosalise teenuseid ja teenuseosutajaid vähemalt sama soodsalt, kui ta kohtleb omaenda samasuguseid teenuseid ja teenuseosutajaid.

⁽¹⁾ Ilma et see piiraks tegevuse ulatust, mida võib asjakohaste riiklike õigusaktide alusel pidada kabotaažiks, hõlmab riigisisene kabotaaž käesoleva peatüki alusel reisijate või kauba vedu Armeenia Vabariigis või liikmesriigis asuva sadama või punkti ning mõne teise Armeenia Vabariigis või liikmesriigis (sealhulgas selle riigi mandrilaval vastavalt ÜRO mereõiguse konventsioonile) asuva sadama või punkti vahel ning vedusid, mille lähte- ja sihtkohaks on üks ja sama sadam või punkt Armeenia Vabariigis või liikmesriigis.

⁽²⁾ Lennutranspordi valdkonnas vastastikuse turulepääsu tingimused sätestatakse lepinguosalistevahelises lepingus ühise lennunduspiirkonna loomise kohta.

2. Lepinguosaline võib täita lõike 1 nõude, võimaldades teise lepinguosalise teenustele ja teenuseosutajatele kas vormiliselt samasugust või vormiliselt erinevat kohtlemist, kui ta võimaldab omaenda samasugustele teenustele ja teenuseosutajatele.
3. Vormiliselt samasugust või vormiliselt erinevat kohtlemist peetakse ebasoodsamaks, kui see muudab konkurentsitingimused lepinguosalise enda teenustele või teenuseosutajatele soodsamaks võrreldes teise lepinguosalise samasuguste teenuste või teenuseosutajatega.
4. Käesoleva artikli alusel võetud erikohustusi ei tõlgendata nii, et lepinguosaline on kohustatud hüvitama loomulikke ebasoodsaid konkurentsitingimusi, mis tulenevad asjaomaste teenuste või teenuseosutajate välismaisusest.

Artikkel 151

Kohustuste loendid

1. Sektorid, mida lepinguosaline vastavalt käesolevale peatükile liberaliseerib, ning neis sektorites teise lepinguosalise teenuste ja teenuseosutajate suhtes reservatsioonina kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud on sätestatud VIII-B ja VIII-F lisas esitatud kohustuste loendites.
2. Ilma et see piiraks lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad või võivad tuleneda 1989. aasta piiriülese televisiooni Euroopa konventsioonist ja 1992. aasta filmide ühistootmist käsitlevast Euroopa konventsioonist, ei hõlma VIII-B ja VIII-F lisas esitatud kohustuste loendid audiovisuaalteenuste valdkonnas võetud kohustusi.

Artikkel 152

Läbivaatamine

Lepinguosalistevahelise piiriülese teenuste osutamise järkjärguliseks liberaliseerimiseks vaatab kaubanduskoosseis kokku tulnud partnerluskomitee artiklites 149–151 osutatud kohustuste loendi korrapäraselt läbi. Läbivaatamisel võetakse muu hulgas arvesse artiklites 169, 180 ja 192 osutatud järkjärgulise ühtlustamise käiku ja seda, kuidas see aitab kõrvaldada takistusi piiriülesel teenuste osutamisel lepinguosaliste vahel.

D Jagu

Füüsiliste isikute ajutine kohalolek ärilisel eesmärgil

Artikkel 153

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat jagu kohaldatakse lepinguosaliste meetmete suhtes, mis puudutavad juhtivtöötajate, kõrgharidusega praktikantide, äriteenuste müügiesindajate, lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide lühiajalist sisenemist nende territooriumile ja seal ajutist viibimist, ilma et see piiraks artikli 141 lõike 5 kohaldamist.
2. Käesolevas jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „juhtivtöötajad“ – ühe lepinguosalise juriidilise isiku (välja arvatud mittetulundusühingu)⁽¹⁾ heaks töötavad füüsilised isikud, kes vastutavad ettevõtja asutamise ja selle nõuetekohase juhtimise, haldamise ja toimimise eest ning on kas „ärivisiidiil olevad isikud“ (seoses ettevõtjate asutamisega) või „äriühingusiseselt üleviidavad isikud“;
 - b) „ärivisiidiil olevad isikud“ (seoses ettevõtjate asutamisega) – kõrgel ametikohal töötavad füüsilised isikud, kes vastutavad ettevõtja asutamise eest, ei paku ega osuta teenuseid ega tegele majandustegevusega, mis ei ole vajalik ettevõtja asutamiseks, ning ei saa vastuvõtva lepinguosalise territooriumil asuvast allikast tasu;

⁽¹⁾ Märges „välja arvatud mittetulundusühingu“ kehtib ainult Belgia, Tšehhi Vabariigi, Taani, Saksamaa, Iirimaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose, Läti, Leedu, Luksemburgi, Malta, Madalmaade, Austria, Portugali, Sloveenia, Soome ja Ühendkuningriigi suhtes.

- c) „äriühingusiseselt üleviidavad isikud“ – füüsilised isikud, kes on olnud ühe lepinguosalise juriidilise isiku töötajad või osanikud vähemalt ühe aasta ja kes viiakse ajutiselt üle ettevõttesse, mis võib olla selle lepinguosalise juriidilise isiku tütarettevõtte, filiaal või ematettevõtte teise lepinguosalise territooriumil, ning kes on kas „tegevjuhid“ või „spetsialistid“;
- d) „tegevjuhid“ – juriidilises isikus juhtival kohal töötavad isikud, kes peajaslikult suunavad ettevõtte juhtimist ja kelle tegevust jälgib või juhib peamiselt äriühingu juhatus või aktsionäride nõukogu või samalaadne organ ning kelle ülesandeks on vähemalt:
- i) ettevõtte või selle osakonna või allüksuse juhtimine;
 - ii) järelevalve ja kontroll teiste järelevalve-, kutse- või juhtimistegevusega seotud töötajate töö üle ning
 - iii) isiklikult töötajate töölevõtmine ja töölt vabastamine või soovitude andmine nende töölevõtmiseks, töölt vabastamiseks või muude tööjõumeetmete võtmiseks;
- e) „spetsialistid“ – ühe lepinguosalise juriidilises isikus töötavad isikud, kellel on asutatud ettevõtja tegevuse, uurimiseadmete, töövõtete, -protsesside ja -korralduse või juhtimise seisukohalt olulisi harvaesinevaid teadmisi;
- selliste teadmiste hindamisel võetakse lisaks ettevõttes vajalikele teadmistele arvesse ka seda, kas isikul on kõrge kvalifikatsioon, kaasa arvatud piisav kutsealane kogemus tehnilisi eriteadmisi nõudvaks tööks või tegevuseks, sealhulgas kas ta kuulub akrediteeritud kutseala esindajate hulka;
- f) „kõrgharidusega praktikandid“ – füüsilised isikud, kes on olnud ühe lepinguosalise juriidilise isiku või tema filiaali töötajad vähemalt ühe aasta, kellel on kõrgharidus ning kes viiakse karjäärivõimaluste edendamiseks või äritegevuse korralduse ja meetoditega seotud väljaõppe saamiseks ajutiselt üle sama juriidilise isiku ettevõttesse, mis asub teise lepinguosalise territooriumil ⁽¹⁾;
- g) „äriteenuste müügiesindajad“ ⁽²⁾ – füüsilised isikud, kes esindavad ühe lepinguosalise teenuseosutajat või kaubapakkujat ning soovivad siseneda teise lepinguosalise territooriumile ja seal ajutiselt viibida, et pidada kõnealuse teenuseosutaja või kaubapakkuja nimel läbirääkimisi teenuste või kaupade müügi üle või sõlmida teenuste või kaupade müümise lepinguid, kui need esindajad ei müü teenuseid otse elanikkonnale, ei saa tasu vastuvõtva lepinguosalise territooriumil asuvast allikast ega ole komisjonärid;
- h) „lepingulised teenuseosutajad“ – füüsilised isikud, kes töötavad ühe lepinguosalise juriidilise isiku heaks, kes ei ole personali töölerakendamise ja värbamise teenuseid pakkuv agentuur ega tegutses sellise agentuuri vahendusel, kellel ei ole teise lepinguosalise territooriumil asutatud ettevõtjat ning kes on sõlminud heauskse lepingu teise lepinguosalise territooriumil asuvale lõpptarbijale selliste teenuste osutamiseks, mis eeldavad teenuse osutamise lepingu ⁽³⁾ täitmiseks tema töötajate ajutist viibimist selle lepinguosalise territooriumil;
- i) „sõltumatud spetsialistid“ – füüsilised isikud, kes tegelevad teenuste osutamisega ja on lepinguosalise territooriumil registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjatena, kellel ei ole teise lepinguosalise territooriumil asutatud ettevõtjat ja kes on sõlminud heauskse lepingu (välja arvatud personali töölerakendamise ja värbamise teenuseid pakkuva agentuuri kaudu) teise lepinguosalise territooriumil asuvale lõpptarbijale selliste teenuste osutamiseks, mis eeldavad teenuse osutamise lepingu ⁽⁴⁾ täitmiseks tema ajutist viibimist selle lepinguosalise territooriumi, ning

⁽¹⁾ Vastuvõtvalt ettevõttelt võidakse nõuda, et ta esitaks eelnevalt heakskiitmiseks kogu viibimisaega hõlmava õppekava, mis tõendab, et viibimise eesmärk on väljaõpe. Tšehhi Vabariigi, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Leedu, Ungari ja Austria puhul peab väljaõpe olema seotud omandatud ülikoolikraadiga.

⁽²⁾ Ühendkuningriik: äriteenuste müügiesindajat käsitatakse üksnes teenusemüüjana.

⁽³⁾ Punktides h ja i nimetatud teenuseleping peab vastama selle lepinguosalise õigusnormidele, kus lepingut täidetakse.

⁽⁴⁾ Punktides h ja i nimetatud teenuseleping peab vastama selle lepinguosalise õigusnormidele, kus lepingut täidetakse.

- j) „kvalifikatsioon“ – diplomid, tunnistused ja muud ametlikku kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid, mille on välja andnud mõni õigus- või haldusnormide kohaselt määratud asutus ning mis tõendavad kutsealase koolituse edukat läbimist.

Artikkel 154

Juhtivtöötajad ja kõrgharidusega praktikandid

1. VIII-C lisas loetletud reservatsioon arvesse võttes lubab lepinguosaline igas sektoris, kus on B jao kohaselt kohustusi võetud, teise lepinguosalise ettevõtjatel võtta oma ettevõttesse tööle kõnealuse teise lepinguosalise füüsilisi isikuid, tingimusel et tegemist on artiklis 153 määratletud juhtivtöötajate või kõrgharidusega praktikantidega. Tegevjuhtide ja kõrgharidusega praktikantide riiki sisenemise ja seal ajutiselt viibimise kestus on äriühingusiselt üleviidavate isikute puhul kuni kolm aastat, ettevõtte asutamise eesmärgil ärivisiidil olevate isikute puhul kuni 90 päeva iga 12-kuulise ajavahemiku jooksul ning kõrgharidusega praktikantide puhul kuni üks aasta.

2. Kui VIII-C lisas ei ole sätestatud teisiti, ei tohi lepinguosaline sektorites, kus on B jao kohaselt võetud kohustusi, võtta ega säilitada piirkondlikke ega kogu territooriumit hõlmavaid meetmeid, mis piiravad füüsiliste isikute üldarvu, keda ettevõtja võib tegevjuhtide või kõrgharidusega praktikantidena tööle võtta, väljendatuna konkreetse sektoris kinnitatud arvuliste kvootidena või majandusvajaduste testi nõudena, ega diskrimineerivaid piiranguid.

Artikkel 155

Äriteenuste müügiesindajad

VIII-C lisas loetletud reservatsioon arvesse võttes lubab lepinguosaline igas sektoris, kus on B või C jao kohaselt võetud kohustusi, äriteenuste müügiesindajatel riiki siseneda ja seal ajutiselt viibida kuni 90 päeva iga 12-kuulise ajavahemiku jooksul.

Artikkel 156

Lepingulised teenuseosutajad

1. Lepingualised kinnitavad veel kord oma kohustusi, mis tulenevad kohustustest, mille nad on võtnud vastavalt WTO teenustekaubanduse üldlepingule seoses lepinguliste teenuseosutajate riiki sisenemise ja ajutise riigis viibimisega.

2. Kooskõlas VIII-D ja VIII-G lisaga võimaldab lepinguosaline teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel osutada oma territooriumil teenuseid, kui täidetud on järgmised tingimused:

- a) füüsilised isikud peavad teenust osutama ajutiselt, olles juriidilise isiku teenistuses, kes on sõlminud teenuslepingu mitte rohkem kui 12 kuuks;
- b) teise lepinguosalise territooriumile sisenevad füüsilised isikud osutavad sellist teenust, olles juriidilise isiku teenistuses, kes on teenust osutanud vähemalt ühe aasta jooksul vahetul enne teise lepinguosalise territooriumile sisenemise taotluse esitamise kuupäeva ning kellel on lisaks teise lepinguosalise territooriumile sisenemise taotluse esitamise kuupäeva seisuga vähemalt kolmeaastane erialane töökogemus⁽¹⁾ lepinguga hõlmatud tegevusvaldkonnas;
- c) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema:
 - i) kõrgharidus või kvalifikatsioon, mis tõendab samaväärsel tasemel teadmisi,⁽²⁾ ja
 - ii) kutsekvalifikatsioon, mida nõutakse mingil tegevusalal tegutsemiseks vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele ja -nõuetele, kus teenust osutatakse;

⁽¹⁾ Omandatud pärast täisealiseks saamist.

⁽²⁾ Kui kõrgharidus või kvalifikatsioon ei ole omandatud selle lepinguosalise territooriumil, kus teenust osutatakse, võib kõnealune lepinguosaline hinnata, kas see on tema territooriumil nõutava kõrgharidusega samaväärne.

- d) füüsiline isik ei tohi teise lepinguosalise territooriumil viibimise ajal saada teenuste osutamise eest muud tasu kui see töötasu, mida maksab juriidiline isik füüsilise isiku tööandjana;
- e) füüsilised isikud võivad siseneda lepinguosalise territooriumile ja seal ajutiselt viibida kuni kuus kuud või Luksemburgi puhul 25 nädalat iga 12-kuulise ajavahemiku või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem;
- f) käesoleva artikliga ette nähtud juurdepääs puudutab üksnes lepinguga hõlmatud teenuste osutamist ega anna õigust kasutada selle lepinguosalise kutsenimetust, kelle territooriumil teenust osutatakse, ning
- g) teenuslepinguga hõlmatud isikute arv ei tohi ületada lepingu nõuetekohaseks täitmiseks vajalikku arvu, mis on kindlaks määratud selle lepinguosalise õigusnormide ja -nõuetega, kelle territooriumil teenust osutatakse.

Artikkel 157

Sõltumatud spetsialistid

Kooskõlas VIII-D ja VIII-G lisaga võimaldab lepinguosaline teise lepinguosalise sõltumatutel spetsialistidel osutada oma territooriumil teenuseid, kui täidetud on järgmised tingimused:

- a) füüsilised isikud peavad osutama teenust ajutiselt, olles teise lepinguosalise territooriumil registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjatena, kes on sõlminud teenuslepingu mitte rohkem kui 12 kuuks;
- b) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema teise lepinguosalise territooriumile sisenemise taotluse esitamise kuupäeva seisuga vähemalt kuueaastane erialane töökogemus lepinguga hõlmatud tegevusvaldkonnas;
- c) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema:
 - i) kõrgharidus või kvalifikatsioon, mis tõendab samaväärsel tasemel teadmisi, ⁽¹⁾ ja
 - ii) kutsekvalifikatsioon, mida nõutakse mingil tegevusalal tegutsemiseks vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele ja -nõuetele, kus teenust osutatakse;
- d) füüsilised isikud võivad siseneda lepinguosalise territooriumile ja seal ajutiselt viibida kokku kuni kuus kuud või Luksemburgi puhul 25 nädalat iga 12-kuulise ajavahemiku või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem, ning
- e) käesoleva artikliga ette nähtud juurdepääs puudutab üksnes lepinguga hõlmatud teenuste osutamist ega anna õigust kasutada selle lepinguosalise kutsenimetust, kelle territooriumil teenust osutatakse.

E Jagu

Õigusraamistik

I Alajagu

Siseriiklikud õigusnormid

Artikkel 158

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat jagu kohaldatakse lepinguosaliste meetmete suhtes, mis on seotud litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuete ja -menetlustega, mis mõjutavad:

- a) piiritlest teenuste osutamist;

⁽¹⁾ Kui kõrgharidus või kvalifikatsioon ei ole omandatud selle lepinguosalise territooriumil, kus teenust osutatakse, võib kõnealune lepinguosaline hinnata, kas see on tema territooriumil nõutava kõrgharidusega samaväärne.

- b) lepinguosalise füüsiliste ja juriidiliste isikute poolt teise lepinguosalise territooriumil ettevõtjate asutamist ning
- c) käesoleva lepingu artiklis 153 nimetatud kategooriatesse kuuluvate füüsiliste isikute ajutist viibimist nende territooriumil.
2. Käesolevat jagu kohaldatakse piiriülese teenuste osutamise puhul üksnes neis sektorites, kus lepinguosaline on võtnud erikohustusi, ja nende erikohustuste kehtimise ulatuses. Käesolevat jagu ei kohaldata ettevõtjate asutamise puhul osas, milles asjaomaste sektorite suhtes kehtivad VIII-A ja VIII-E lisas loetletud reservatsioonid. Käesolevat jagu ei kohaldata füüsiliste isikute ajutise riigis viibimise puhul osas, milles asjaomaste sektorite suhtes kehtivad VIII-C, VIII-D ja VIII-G lisas loetletud reservatsioonid.
3. Käesolevat jagu ei kohaldata meetmete puhul osas, milles need meetmed kujutavad endast kohustuste loenditega seotud piiranguid.
4. Käesolevas jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:
- a) „litsentsimisnõuded“ – kvalifikatsiooninõuete hulka mittekuuluvad sisulised nõuded, millele füüsiline või juriidiline isik peab vastama, et saada luba lõikes 1 osutatud tegevusega tegelemiseks, sellist luba muuta või pikendada;
- b) „litsentsimismenetlus“ – haldus- ja menetluseeskirjad, mida füüsiline või juriidiline isik peab järgima lõikes 1 osutatud tegevusega tegelemise loa taotlemisel, muutmisel või pikendamisel, et tõendada litsentsimisnõuete täitmist;
- c) „kvalifikatsiooninõuded“ – sisulised pädevusnõuded, millele vastavust peab teenuse osutamise luba taotlev füüsiline isik tõendama;
- d) „kvalifikatsioonimenetlused“ – haldus- ja menetluseeskirjad, mida füüsiline isik peab järgima teenuse osutamise loa saamiseks kehtestatud kvalifikatsiooninõuete täitmise tõendamiseks, ning
- e) „pädev asutus“ – kesk-, piirkondliku või kohaliku tasandi valitsusasutus või ametiasutus või kesk-, piirkondliku või kohaliku tasandi valitsusasutuse või ametiasutuse poolt delegeeritud ülesandeid täitev valitsusväline organ, kes annab loa osutada teenust, muu hulgas asutatud ettevõtja kaudu, või asutada ettevõtja, mille majandustegevus seisneb muus kui teenuste osutamises.

Artikkel 159

Litsentsimis- ja kvalifikatsioonitingimused

1. Lepinguosalised tagavad, et nii litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuete kui ka litsentsimis- ja kvalifikatsioonimenetlustega seotud meetmed vastavad kriteeriumidele, mis välistavad pädevate asutuste hindamisõiguse meelevaldse kasutamise.
2. Lõikes 1 osutatud kriteeriumid peavad olema:
- a) proportsionaalsed avaliku poliitika eesmärkidega;
- b) selged ja ühemõttelised;
- c) objektiivsed;
- d) eelnevalt kehtestatud;
- e) eelnevalt avalikustatud ning
- f) läbipaistvad ja kättesaadavad.
3. Tegevusluba või litsents antakse niipea, kui nõuetekohase läbivaatamisega on kindlaks tehtud, et tegevusloa või litsentsi saamise tingimused on täidetud.

4. Lepinguosalised säilitavad või loovad kohtu, vahekohtu või halduskohtu või menetlused, mis võimaldavad kahju kannatanud ettevõtja või teenuseosutaja taotluse korral viivitamata läbi vaadata ettevõtlust, piiriülest teenuste osutamist või füüsiliste isikute ajutist ärilisel eesmärgil viibimist mõjutavad haldusotsused ja vajaduse korral võtta asjakohaseid heastamismeetmeid. Kui kõnealused menetlused sõltuvad asutusest, kellele on usaldatud asjaomase haldusotsuse tegemine, tagavad lepinguosalised, et menetlused kindlustavad tõepoolest objektiivse ja erapooletu läbivaatamise.

5. Kui konkreetseks tegevuseks antavate litsentside arv on olemasolevate loodusressursside või tehnilise võimsuse nappuse tõttu piiratud, kohaldavad lepinguosalised valikumenetlust, mis kindlustab võimalikele kandidaatidele täieliku erapooletuse ja läbipaistvuse, sealhulgas eelkõige piisava teabe menetluse alustamise, läbiviimise ja lõpetamise kohta.

6. Valikumenetluse eeskirjade kehtestamisel võivad lepinguosalised arvesse võtta avaliku poliitika eesmäärke, sealhulgas tervise, ohutuse, keskkonnakaitse ja kultuuripärandi säilitamise kaalutlusi, tingimusel et täidetud on käesolevas artiklis sätestatud nõuded.

Artikkel 160

Litsentsimis- ja kvalifikatsioonimenetlused

1. Litsentsimis- ja kvalifikatsioonimenetlused ja vorminõuded peavad olema selged, eelnevalt avalikustatud ning tagama taotlejatele, et nende taotlust käsitletakse objektiivselt ja erapooletult.

2. Litsentsimis- ja kvalifikatsioonimenetlused ja vorminõuded peavad olema võimalikult lihtsad ning ei tohi muuta teenuse osutamist põhjendamatult keeruliseks ega lükata seda edasi. Taotlejalt seoses taotluse esitamisega nõutav litsentsitasu⁽¹⁾ peab olema mõistlik ja proportsionaalne kõnealuse loa andmise menetluse kuludega.

3. Lepinguosalised tagavad, et pädeva asutuse litsentsimis- ja loaandmismenetlused ja otsused on kõigi taotlejate suhtes erapooletud. Pädev asutus peab oma otsuse tegemisel olema sõltumatu ega tohi olla vastutav sellise teenuse osutaja ees, mille osutamiseks on tarvis litsentsi või luba.

4. Juhul kui taotlusi võetakse vastu vaid kindlal ajavahemikul, jäetakse taotlejale taotluse esitamiseks mõistliku pikkusega tähtaeg. Pädev asutus alustab taotluse menetlemist põhjendamatult viivitusega. Võimaluse korral tuleb taotlused vastu võtta elektroonilisel kujul sarnastel autentsustingimustel nagu paber kandjal avaldusi.

5. Lepinguosalised tagavad, et taotlus vaadatakse läbi ja selle kohta tehakse lõplik otsus mõistliku aja jooksul pärast kogu taotluse kättesaamist. Lepinguosalised püüavad kehtestada tüüpilise ajakava taotluste läbivaatamiseks.

6. Kui pädev asutus leiab, et taotlus ei ole täielik, teatab ta mõistliku tähtaja jooksul pärast taotluse saamist sellest taotlejale, annab taotlejale võimaluse puudused kõrvaldada ja teatab võimaluse korral, milline täiendav teave on vajalik, et taotluse saaks tunnistada täielikuks.

7. Võimaluse korral tuleb originaaldokumendi asemel aktsepteerida dokumendi tõestatud koopiat.

8. Kui pädev asutus taotlust ei rahulda, teatab ta sellest taotlejale kirjalikult ja põhjendamatult viivitusega. Põhimõtteliselt tehakse taotlejale tema nõudel teatavaks ka taotluse tagasilükkamise põhjused ja otsuse vaidlustamise tähtaeg.

9. Lepinguosalised tagavad, et antud litsents või luba jõustub põhjendamatult viivitusega vastavalt selles sätestatud tingimustele.

⁽¹⁾ Litsentsitasud ei sisalda makseid enampakkumise, pakkumise või muu mittediskrimineerival viisil kontsessiooni andmise eest või kohustuslike makseid universaalteenuse osutamise eest.

II Alajagu

Üldkohaldatavad sätted

Artikkel 161

Vastastikune tunnustamine

1. Ükski käesoleva peatüki säte ei takista lepinguosalist nõudmast, et füüsilistel isikutel oleks vajalik kvalifikatsioon ja töökogemus, mida nõutakse asjaomase tegevusala sektoris territooriumil, kus teenust osutatakse.
2. Lepinguosalised õhutavad oma territooriumil asuvaid asjaomaseid kutseühinguid esitama kaubanduskoosseisus kokku tulnud partnerluskomiteele soovitusi kvalifikatsioonide ja töökogemuse vastastikuse tunnustamise kohta, et ettevõtjad ja teenuseosutajad saaksid osaliselt või täielikult täita kriteeriume, mida lepinguosaline kohaldab ettevõtjate ja teenuseosutajate ning eelkõige kutseteenuste osutajate tegevuslubade, litsentsimise, tegutsemise ja sertimise suhtes.
3. Pärast lõikes 2 osutatud soovitusi saamist vaatab kaubanduskoosseisus kokku tulnud partnerluskomitee selle mõistliku aja jooksul läbi, et teha kindlaks, kas see on käesoleva lepinguga kooskõlas, ning hindab selles esitatud teabe alusel eelkõige järgmist:
 - a) mil määral kattuvad omavahel normid ja kriteeriumid, mida lepinguosalisel kohaldavad ettevõtjate ja teenuseosutajate tegevuslubade, litsentsimise, tegutsemise ja sertimise suhtes, ning
 - b) kvalifikatsioonide ja töökogemuse vastastikuse tunnustamise lepingu võimalik majanduslik väärtus.
4. Kui lõikes 3 nimetatud nõuded on täidetud, määrab kaubanduskoosseisus kokku tulnud partnerluskomitee kindlaks vastastikuse tunnustamise lepingu üle läbirääkimiste pidamiseks vajalikud sammud ning soovib seeläbi lepinguosalistel pädevatel asutustel alustada läbirääkimisi.
5. Kõnealune leping peab olema kooskõlas WTO asutamislepingu asjaomaste sätetega ning eelkõige WTO asutamislepingu 1B lisas sisalduva teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) VII artikliga.

Artikkel 162

Läbipaistvus ja konfidentsiaalse teabe avalikustamine

1. Lepinguosaline vastab viivitamata teise lepinguosalise taotlusele saada konkreetset teavet tema üldkohaldatava meetme või rahvusvahelise lepingu kohta, mis on seotud käesoleva lepinguga või mõjutab seda. Lepinguosalised loovad ühe või mitu teabekeskust, mis taotluse korral annavad sellekohast konkreetset teavet teise lepinguosalise ettevõtjatele ja teenuseosutajatele. Lepinguosalised teavitavad teineteist oma teabekeskustest kolme kuu jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist. Teabekeskustelt ei nõuta tegutsemist õigusnormide hoiukohana.
2. Käesolevas lepingus sätestatu ei kohusta lepinguosalist esitama konfidentsiaalset teavet, mille avalikustamine takistaks õiguskaitsetoiminguid või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või kahjustaks konkreetsete riigi- või eraettevõtjate seaduslikke ärihuve.

III Alajagu

Arvutiteenused

Artikkel 163

Arvutiteenuste käsituselepe

1. Arvutiteenustega kauplemise liberaliseerimisel kooskõlas B, C ja D jaoga täidavad lepinguosalisel lõigetes 2–4 sätestatud nõudeid.

2. Arvutiteenuste ja nendega seotud teenuste kirjeldamiseks kasutatav ÜRO ühtse tooteklassifikaatori (CPC ⁽¹⁾) kood 84 hõlmab kõikide arvutiteenuste ja nendega seotud teenuste osutamise põhifunktsioone: arvutiprogrammid (sealhulgas nende väljatöötamine ja rakendamine), mis on määratletud kui juhiste kogumid, mida on vaja arvutite tööks ja nendevaheliseks suhtluseks, andmetöötlus ja -salvestus ning nendega seonduvad teenused, näiteks konsultatsiooni- ja koolitusteenused klientide töötajatele. Tehnoloogia arengu tulemusena pakutakse neid teenuseid üha enam omavahel seotud teenuste kogumi või pakulina, mis võib sisaldada mõningaid või kõiki nimetatud põhifunktsioone. Arvutiteenuste põhifunktsioonide kogumid on näiteks sellised teenused nagu veebi- või domeenimajutus, andmekaeveteenused ja arvutusvõrgu teenused.

3. Arvutiteenused ja nendega seotud teenused, olenemata sellest, kas neid osutatakse võrgu, sealhulgas Interneti kaudu, on kõik teenused, mille sisuks on:

a) arvutite või arvutisüsteemidega seotud konsulteerimine, strateegia, analüüsimine, plaanimine, kirjeldamine, projekteerimine, arendamine, paigaldamine, käivitamine, ühildamine, katsetamine, silumine, ajakohastamine, kasutajatugi, tehniline abi või haldamine;

b) arvutiprogrammid ehk juhiste kogumid, mida on vaja arvutite tööks ja nendevaheliseks suhtluseks, ning arvutiprogrammidega seotud konsulteerimine, strateegia, analüüsimine, plaanimine, kirjeldamine, projekteerimine, arendamine, paigaldamine, käivitamine, ühildamine, katsetamine, vigade kõrvaldamine, ajakohastamine, kohandamine, hooldamine, kasutajatugi, tehniline abi, haldamine ja arvutiprogrammide kasutamine;

c) andmetöötlus-, andmesalvestus-, andmehoiu- ja andmebaasiteenused;

d) kontoriseadmete, sealhulgas arvutite hooldus- ja remonditeenused või

e) arvutiprogrammide, arvutite või arvutisüsteemidega seotud mujal nimetatata koolitusteenused klientide töötajatele.

4. Arvutiteenused ja nendega seotud teenused võimaldavad osutada muid teenuseid, näiteks pangateenuseid, nii elektrooniliste kui ka muude vahenditega. Sellisel juhul on siiski tähtis eristada tugiteenust (nt veebi- või rakendusmajutus) elektroonselt osutatavast sisu- või tuumikteenusest (nt pangandus). Sisu- või tuumikteenus ei kuulu sellisel juhul CPC 84 alla.

IV Alajagu

Postiteenused ⁽²⁾

Artikkel 164

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevas alajaos sätestatakse kõiki postiteenuseid reguleeriva raamistiku põhimõtted.

2. Selles alajaos ning B, C ja D jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „litsents“ – luba, mille reguleeriv asutus annab konkreetsele teenuseosutajale ning mis on nõutav enne konkreetse teenuse osutamise alustamist, ja

⁽¹⁾ Ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers“ (Series M, nr 77, CPC prov, 1991).

⁽²⁾ Käesolevat alajagu kohaldatakse nii CPC 7511 kui ka CPC 7512 suhtes.

- b) „universaalteenus“ – lepinguosalise territooriumi igas punktis pidevalt osutatav kindlaksmääratud kvaliteediga postiteenuste miinimumkogum.

Artikkel 165

Turgu moonutavate tegevuste ennetamine

Lepinguosalised tagavad, et postiteenuste osutaja, kellele on tehtud kohustuseks universaalteenuse osutamine, või postimonopol ei tegele turgu moonutavate tegevustega, näiteks:

- a) sellise teenuse osutamisest teenitud kasumi kasutamine kulleriteenuse või muu kui universaalse postiteenuse ristsubsideerimiseks ja
- b) klientide, näiteks äriklientide, massposti saatjate ja eri klientidelt saadud posti koondajate suhtes erinevate tariifide või muude tingimuste kohaldamine universaalteenuse kohustuse alla käiva või postimonopoli teenuse osutamisel.

Artikkel 166

Universaalteenus

1. Lepinguosalistel on õigus kindlaks määrata, millist universaalteenuse osutamise kohustust nad soovivad säilitada. Selliseid kohustusi ei käsitata oma olemuselt konkurentsivastasena, juhul kui neid hallatakse läbipaistval, mitte-diskrimineerival ja konkurentsi suhtes neutraalsel viisil ning kui need ei ole koormavamad, kui on lepinguosalise kindlaks määratud universaalteenuse jaoks vaja.

2. Universaalteenuse tariifid peavad olema taskukohased, et teenus vastaks kasutajate vajadustele.

Artikkel 167

Litsentsid

1. Lepinguosalised peaksid püüdma asendada kõik litsentsid teenuste osutamiseks, mis ei kuulu universaalteenuse alla, lihtregistreerimisega.

2. Litsentsinõude korral:

- a) litsentsitingimused, mis on litsentsi eesmärgi saavutamiseks vajalikust koormavamad, avalikustatakse;
- b) litsentsi andmisest keeldumise põhjus teatatakse taotlejale tema taotluse korral ning
- c) lepinguosalisel näevad ette kaebemenetluse sõltumatus asutuses; see menetlus peab olema läbipaistev, mitte-diskrimineeriv ja põhinema objektiivsetel kriteeriumidel.

Artikkel 168

Reguleeriva asutuse sõltumatus

Reguleeriv asutus peab olema posti- ja kulleriteenuste osutajast õiguslikult lahus ning ei tohi olla tema ees vastutav. Reguleeriva asutuse otsused ja menetlused peavad olema kõikide turuosaliste suhtes erapooletud.

Artikkel 169

Järkjärguline ühtlustamine

Lepinguosalised tunnistavad, et oluline on järk-järgult ühtlustada Armeenia Vabariigi postiteenuste alased õigusaktid Euroopa Liidu õigusaktidega.

V Alajagu

Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused

Artikkel 170

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevas alajaos sätestatakse vastavalt B, C ja D jaole liberaliseeritud elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste osutamist reguleeriva raamistiku põhimõtted.
2. Selles alajaos kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „elektrooniline sidevõrk“ – ülekanadesüsteemid ja vajaduse korral lülitus- ja marsruutimisseedmed ning muud vahendid, sealhulgas võrgu mitteaktiivsed elemendid, mis võimaldavad edastada signaale traadi või raadio teel, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil;
 - b) „elektroonilised sideteenused“ – teenused, mille sisuks või peamiseks sisuks on signaalide saatmine elektrooniliste sidevõrkude kaudu, sealhulgas telekommunikatsiooni- ja edastusteenuste osutamine ringhäälinguvõrgus; selliste teenuste hulka ei kuulu teenused, mis sisaldavad või mille kaudu teostatakse toimetusvastutust elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste abil edastatava sisu suhtes;
 - c) „üldkasutatav elektrooniline sideteenus“ – mis tahes elektrooniline sideteenus, mida tuleb lepinguosalise sõnaselge või tegeliku nõudmise kohaselt üldsusele osutada;
 - d) „üldkasutatav elektrooniline sidevõrk“ – elektrooniline sidevõrk, mida kasutatakse ainult või peamiselt üldsusele kättesaadavate elektrooniliste sideteenuste osutamiseks ning mis toetab teabe edastamist võrgu lõpp-punktide vahel;
 - e) „üldkasutatav telekommunikatsiooniteenus“ – telekommunikatsiooniteenus, mida tuleb lepinguosalise sõnaselge või tegeliku nõudmise kohaselt üldsusele osutada; üldjuhul kuuluvad selliste teenuste hulka telegraafi-, telefoni-, teleksi- ja andmeedastusteenused, mis tavaliselt hõlmavad kliendi antud teabe edastamist kahe või enama punkti vahel, ilma et edastamise käigus muutuks kliendi teabe vorm või sisu;
 - f) „elektroonilise side sektori reguleeriv asutus“ – organ või organid, kellele lepinguosaline on teinud ülesandeks käesolevas alajaos nimetatud elektroonilise side reguleerimise;
 - g) „olulised vahendid“ – vahendid, mida kasutatakse üldkasutatavate elektrooniliste sidevõrkude või -teenuste osutamiseks ning
 - i) mida pakub ainult üks või valdavalt üks teenuseosutaja või piiratud arv teenuseosutajaid ja
 - ii) mille asendamine teenuse osutamiseks ei ole majanduslikult või tehniliselt teostatav;
 - h) „seotud vahendid“ – elektroonilise sidevõrgu või -teenusega seotud teenused, füüsilised taristud või muud vahendid või elemendid, mis võimaldavad või toetavad teenuste osutamist kõnealuse võrgu või teenuse kaudu või võivad seda teha ning mis hõlmavad muu hulgas ehitisi või ehitiste sissepääse, hoonesiseseid juhtmestikke, antenni, torne ja muid tugikonstruktsioone, kaablikanaleid, juhtmeid, maste, pääseluuke ja kaablikappe;
 - i) „peamine teenuseosutaja“⁽¹⁾ – elektroonilise side sektori teenuseosutaja, kes selle tõttu, et olulised vahendid on tema kontrolli all, või oma turupositsiooni kasutades on võimeline mõjutama oluliselt asjaomasel elektrooniliste sideteenuste turul osalemise tingimusi (hinna ja pakkumisega seoses);

⁽¹⁾ Lepinguosalised on kokku leppinud, et „peamine teenuseosutaja“ on samaväärne märkimisväärse turujõuga teenuseosutajaga.

- j) „juurdepääs“ – elektrooniliste sideteenuste osutamiseks vajalike vahendite või teenuste kättesaadavaks tegemine teistele teenuseosutajatele kindlaksmääratud tingimustel; see hõlmab muu hulgas juurdepääsu:
- i) võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele, millega võib kaasneda seadmete ühendamine paiksete või mittepaikest vahenditega (eelkõige hõlmab see juurdepääsu kliendiliinile ning kliendiliini vahendusel teenuste osutamiseks vajalikele vahenditele ja teenustele);
 - ii) füüsilisele taristule, sealhulgas hoonetele, kaablikanalitele ja mastidele;
 - iii) vajalikele tarkvarasüsteemidele, sealhulgas kasutuse tugisüsteemidele;
 - iv) eeltellimise, teenuste osutamise, tellimise, tehnilise hoolduse ja remonditaotluste ning arvelduse infosüsteemidele või andmebaasidele;
 - v) numbrite transleerimisele või samaväärset funktsiooni pakkuvatele süsteemidele;
 - vi) paik- ja mobiiltelefonivõrkudele, eelkõige rändluseks, ning
 - vii) virtuaalvõrguteenustele;
- k) „vastastikune sidumine“ – ühe ja sama või eri teenuseosutajate kasutatavate üldkasutatavate elektrooniliste sidevõrkude füüsiline ja loogiline ühendamine, mis võimaldab ühe teenuseosutaja tarbijatel suhelda sama või muu teenuseosutaja tarbijatega või kasutada teise teenuseosutaja osutatavaid teenuseid või teenuseid, mida osutavad asjaomased isikud või muud isikud, kellel on juurdepääs võrgule;
- l) „universaalteenus“ – kindlaksmääratud kvaliteedinõuetele vastav teenuste miinimumkogum, mis peab olema kõikidele kasutajatele taskukohase hinnaga kättesaadav lepinguosalise territooriumi igas geograafilises punktis; selle ulatuse ja osutamise üle otsustab lepinguosaline, ning
- m) „numbri teisaldatavus“ – üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste abonentide võimalus säilitada taotluse esitamisel sama kategooria üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutajaid vahetades samas asukohas samad telefoninumbriid ilma teenuse kvaliteeti, usaldusväärsus või mugavust kahjustamata.

Artikkel 171

Reguleeriv asutus

1. Lepinguosalised tagavad, et elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid reguleerivad asutused on elektrooniliste sidevõrkude, -teenuste või -seadmete pakkujatest õiguslikult eraldiseisvad ja funktsionaalselt sõltumatud.
2. Lepinguosaline, kes säilitab omandiõiguse või kontrolli elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid pakkuvate teenuseosutajate üle, tagab reguleeriva funktsiooni tegeliku struktuurilise lahutamise omandiõiguse ja kontrolliga seotud tegevusest. Reguleeriv asutus tegutseb talle siseriikliku õiguse kohaselt pandud ülesannete täitmisel sõltumatult ning ei küsi ega võta vastu korraldusi üheltki muult asutuselt.
3. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema reguleerival asutusel on piisavad volitused sektori reguleerimiseks ning piisavad rahalised ja inimressursid talle pandud ülesannete täitmiseks. Reguleeriva asutuse otsuseid võivad peatada või tühistada üksnes artiklis 7 nimetatud kaebusi käsitlevad asutused.

Reguleerivate asutuste ülesanded avaldatakse hõlpsasti juurdepääsetaval ja arusaadaval kujul, eelkõige juhul, kui kõnealuste ülesannete täitmine on määratud mitmele asutusele. Lepinguosalised tagavad, et nende reguleerivate asutustel on eraldi aastaelarve. Eelarve avalikustatakse.

4. Reguleerivate asutuste otsused ja menetlused peavad olema kõikide turuosaliste suhtes erapooletud.

5. Reguleerivate asutuste volitusi kasutatakse läbipaistvalt ja õigeaegselt.
6. Lepinguosalised tagavad, et elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkujad esitavad neile taotluse korral viivitamata kogu teabe, sealhulgas finantsteabe, mida reguleerivad asutused vajavad, et täita oma ülesandeid kooskõlas käesoleva alajaoga. Nõutav teave peab olema reguleeriva asutuse ülesande täitmise seisukohast proportsionaalne ning seda käsitletakse kooskõlas konfidentsiaalsusnõuetega.
7. Teenuse kasutajal või osutajal, keda reguleeriva asutuse otsus puudutab, peab olema õigus kaevata see otsus edasi asjaomastest isikutest sõltumatule kaebusi käsitlevale asutusele. Kõnealusel asutusel, milleks võib olla kohus, peavad olema nõutavad teadmised oma ülesannete tõhusaks täitmiseks. Juhtumi asjaolusid võetakse nõuetekohaselt arvesse ning kaebemehhanism peab olema tõhus. Lepinguosalised tagavad, et kui edasikaebusi käsitlev asutus ei ole laadilt kohtuasutus, esitab ta oma otsuse põhjendused alati kirjalikult ning otsuste kohta saab esitada kaebuse erapooletule ja sõltumatule kohtuasutusele. Kaebusi käsitlevate asutuste otsused pööratakse täitmisele. Reguleeriva asutuse otsus kehtib kuni kaebuse lahendamiseni, välja arvatud juhul, kui vastavalt siseriiklikele õigusnormidele kohaldatakse ajutisi meetmeid.
8. Lepinguosalised tagavad, et reguleeriva asutuse juhti, või kui see on asjakohane, asjaomast ülesannet täitva esinduskogu liikmeid või nende asetäitjaid saab ametist vabastada üksnes juhul, kui nad ei vasta enam tingimustele, mis on nende ametiülesannete täitmiseks eelnevalt siseriiklikus õiguses sätestatud. Iga selline otsus tuleb ametist vabastamise ajal avalikustada. Riigi reguleeriva asutuse ametist vabastatud juhile, või kui see on asjakohane, asjaomast ülesannet täitva esinduskogu liikmetele esitatakse vabastamise põhjused ning neil on õigus nõuda nende avaldamist, juhul kui avaldamist muidu ei toimuks, ning sellisel juhul need põhjused avaldatakse.

Artikkel 172

Elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise luba

1. Võimaluse korral annavad lepinguosalised elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise loa lihtsalt teate esitamisel. Pärast teate esitamist ei nõuta asjaomaselt teenuseosutajalt, et ta peab enne loast tulenevate õiguste kasutama hakkamist saama reguleerivalt asutuselt sõnaselge otsuse või muu haldusakti. Loast tulenevad õigused ja kohustused tehakse üldiselt kättesaadavaks kergesti juurdepääsetaval viisil. Kohustused peavad olema asjaomase teenusega proportsionaalsed.
2. Vajaduse korral võib lepinguosaline nõuda raadiosageduste ja numbrite kasutamise litsentsi, et:
 - a) vältida kahjulikke mõjutusi;
 - b) tagada teenuse tehniline kvaliteet;
 - c) kindlustada spektri tõhus kasutamine või
 - d) saavutada muid üldist huvi pakkuvaid eesmärke.
3. Kui lepinguosaline nõuab litsentsi olemasolu,
 - a) teeb ta üldsusele kättesaadavaks kõik litsentsimiskriteeriumid ning määrab mõistliku ajavahemiku, mida tavaliselt on vaja litsentsitaotluse kohta otsuse tegemiseks;
 - b) teatab taotlejale viimase taotlusel litsentsi andmisest keeldumise põhjuse ning
 - c) annab taotlejale võimaluse pöörduda kaebusi käsitleva asutuse poole, kui litsentsi andmisest on keeldutud.
4. Kõik teenuseosutajate halduskulud peavad olema objektiivsed, läbipaistvad, proportsionaalsed ja minimaalsed. Kõik lepinguosalise poolt vastavalt lõikes 1 nimetatud loale või lõikes 2 nimetatud litsentsile teenuse- või võrgupakkujatele kehtestatud halduskulud peavad piirduma tegelike halduskuludega, mis tavaliselt kantakse seoses kohaldatavate lubade ja litsentside haldamise, kontrollimise ja nõuete täitmise tagamisega. Sellised halduskulud võivad sisaldada kulusid, mis on seotud rahvusvahelise koostöö, ühtlustamise ja standardimise, turuanalüüsi, nõuete täitmise kontrollimise ja muu turukontrolliga ning regulatiivse tööga, mis hõlmab õigusaktide ja haldusotsuste, näiteks juurdepääsu ja vastastikust sidumist käsitlevate otsuste koostamist ja täitmise tagamist.

Esimeses lõigus nimetatud halduskulud ei sisalda makseid enampakkumise, pakkumise või muu mittediskrimineerival viisil kontsessiooni andmise eest või kohustuslikke makseid universaalteenuse osutamise eest.

Artikkel 173

Raadiosagedus

1. Kõik menetlused, millega jaotatakse piiratud ressursse, sealhulgas raadiosagedusi, numbreid ning trasside rajamise õigusi, viiakse läbi avatult, objektiivselt, õigeaegselt, läbipaistvalt, diskrimineerimata ja proportsionaalselt. Lepinguosaliste menetlused tuginevad objektiivsetele, läbipaistvatele, mittediskrimineerivatele ja proportsionaalsetele kriteeriumidele.
2. Jooksev teave eraldatud sagedusalade kohta tehakse avalikult kättesaadavaks, kuid valitsuse erikasutuseks eraldatud sageduste täpsustamist ei nõuta.
3. Lepinguosalised jätavad endale õiguse kehtestada ja kohaldada sagedusspektri haldamise meetmeid, mis võivad piirata elektrooniliste sideteenuste osutajate arvu, tingimusel et seda tehakse kooskõlas käesoleva lepinguga. See õigus hõlmab võimalust võtta sagedusala eraldamisel arvesse praeguseid ja tulevase vajadusi ja spektri kättesaadavust. Lepinguosalise meetmeid spektri jaotamiseks ja eraldamiseks ning sageduse haldamiseks ei käsitata meetmetena, mis on vastuolus artiklitega 144, 149 ja 150.

Artikkel 174

Juurdepääs ja vastastikune sidumine

1. Juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kokkulepped sõlmitakse üldjuhul asjaomaste teenuseosutajate vaheliste äriläbirääkimiste tulemusena.
2. Lepinguosalised tagavad, et elektrooniliste sideteenuste osutajatel on õigus ja (kui seda taotleb teine teenuseosutaja) kohustus pidada juurdepääsu ja vastastikust sidumist käsitlevaid läbirääkimisi üldkasutatavate elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumiseks. Lepinguosalised ei säilita õiguslikke ega haldusmeetmeid, mis kohustaksid teenuseosutajaid juurdepääsu või vastastikuse sidumise lubamisel pakkuma erinevatele teenuseosutajatele samaväärsete teenuste korral erinevaid tingimusi või millega kehtestataks kohustusi, mis ei ole seotud osutatavate teenustega.
3. Lepinguosalised tagavad, et teenuseosutajad, kes saavad vastastikuse juurdepääsu või sidumise korra üle peetavate läbirääkimiste käigus teiselt teenuseosutajatelt teavet, kasutavad kõnealust teavet ainult sel eesmärgil, milleks see on antud, ja peavad alati kinni edastatud või salvestatud teabe konfidentsiaalsuse nõudest.
4. Lepinguosalised tagavad, et nende territooriumil tegutsev peamine teenuseosutaja annab elektrooniliste sideteenuste osutajatele mõistlikel ja mittediskrimineerivatel⁽¹⁾ tingimustel juurdepääsu oma olulistele vahenditele, sealhulgas võrgu osadele, seotud vahenditele ja kõrvalteenustele.
5. Telekommunikatsiooniteenuste puhul tagatakse vastastikune sidumine peamise teenuseosutajaga võrgu mis tahes punktis, kus see on tehniliselt võimalik. Vastastikune sidumine toimub:
 - a) mittediskrimineerivatel tingimustel (sealhulgas tehnilised normid, kirjeldused, kvaliteet ja hooldus) ning selliste tasumäärade ja kvaliteediga, mis on vähemalt sama soodsad kui peamise teenuseosutaja enda sarnaste teenuste puhul või mitteseotud teenuseosutajate või peamise teenuseosutaja tütarettevõtjate või muude sidusettevõtjate sarnaste teenuste puhul;

⁽¹⁾ Käesolevas alajaos kasutatud mõiste „mittediskrimineeriv“ tähendab artiklis 150 määratletud võrdset kohtlemist ja valdkondliku mõistena „tingimusi, mis ei ole ebasoodsamad, kui on võimaldatud mis tahes teisele samasuguste üldkasutatavate elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste kasutajale samasugustel asjaoludel“.

- b) õigeaegselt, läbipaistvatel ja mõistlikel tingimustel (sealhulgas tehnilised normid, kirjeldused, kvaliteet ja hooldus) ning kulupõhiste tasumääradega, pidades silmas majanduslikku teostatavust, ja piisavalt eraldatult, et teenuseosutaja ei peaks maksma võrgu osade või vahendite eest, mida ta osutatava teenuse jaoks ei vaja, ning
- c) taotluse korral lisaks võrgu lõpp-punktidele, mida pakutakse enamikule kasutajatest, ka muudes punktides tasu eest, milles kajastuvad vajalike lisarajatiste ehitamise kulud.

6. Lepinguosalised tagavad, et peamise teenuseosutajaga vastastikuse sidumise suhtes kohaldatavad menetlused tehakse üldsusele kättesaadavaks ning peamised teenuseosutajad teevad üldsusele kättesaadavaks oma vastastikuse sidumise lepingud või vajaduse korral vastastikuse sidumise näidispakkumised.

Artikkel 175

Peamiste teenuseosutajate suhtes kohaldatavad konkurentsi tagamise meetmed

Lepinguosalised kehtestavad või säilitavad asjakohased meetmed, et teenuseosutajad, kes üksi või üheskoos moodustavad peamise teenuseosutaja, ei saaks võtta kasutusele konkurentsivastaseid võtteid või jätkata nende kasutamist. Sellised konkurentsivastased võtted on eelkõige:

- a) konkurentsivastane ristsubsideerimine;
- b) konkurentidelt saadud teabe kasutamine konkurentsivastasel viisil ja
- c) sellise olulisi vahendeid käsitleva tehnilise teabe ja asjakohase äriteabe varjamine teiste teenuseosutajate eest, mis on neile teenuste osutamiseks vajalik.

Artikkel 176

Universaalteenus

1. Kummalgi lepinguosalisel on õigus kindlaks määrata, millist universaalteenuse osutamise kohustust ta soovib säilitada.
2. Selliseid universaalteenuse osutamise kohustusi ei peeta oma olemuselt konkurentsiga vastuolus olevaks, kui neid hallatakse proportsionaalsel, läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil. Neid kohustusi tuleb hallata konkurentsi suhtes erapooletult ning need ei tohi põhjustada suuremat koormust, kui on lepinguosalise määratletud universaalteenuse jaoks vajalik.
3. Universaalteenust peaksid saama osutada kõik elektrooniliste sidevõrkude või -teenuste pakkujad. Universaalteenuse osutaja valitakse tõhusal, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil. Vajaduse korral hindavad lepinguosalised, kas universaalteenuse osutamine põhjustab universaalteenuse osutajaks määratud teenuseosutajale ebaõiglast koormust. Kui hindamise tulemused seda nõuavad, määrab reguleeriv asutus universaalteenust osutava isiku võimalikku turueelist arvesse võttes kindlaks, kas on vaja mehhanismi asjaomasele teenuseosutajale hüvitise maksmiseks või universaalteenuse osutamise kohustuse netokulude jagamiseks.

Artikkel 177

Numbri teisaldatavus

Lepinguosalised tagavad, et üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutajad võimaldavad mõistlikel tingimustel numbri teisaldatavust.

Artikkel 178

Teabe konfidentsiaalsus

Lepinguosalised tagavad üldkasutatava elektroonilise sidevõrgu ja üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste kaudu toimuva elektroonilise side ja sellega seotud liiklusandmete konfidentsiaalsuse, piiramata seejuures teenuskaubandust.

*Artikkel 179***Vaidluste lahendamine elektroonilise side valdkonnas**

1. Lepinguosalised tagavad, et kui elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkujatel tekib vaidlusi seoses käesolevas alajaos osutatud õiguste ja kohustustega, teeb asjaomane reguleeriv asutus emma-kumma poole taotlusel siduva otsuse vaidluse lahendamiseks võimalikult kiiresti ja igal juhul nelja kuu jooksul, välja arvatud erakorraliste asjaolude puhul.
2. Kui vaidlus on seotud piiriülese teenuste osutamisega, kooskõlastavad asjaomased reguleerivad asutused oma jõupingutused vaidluse lahendamiseks.
3. Reguleeriva asutuse otsus tehakse üldsusele kättesaadavaks, võttes arvesse äriteabe konfidentsiaalsuse nõuet. Asjaomastele isikutele esitatakse sellise otsuse täielik põhjendus ning tagatakse kooskõlas artikli 171 lõikega 7 õigus otsus edasi kaevata.
4. Käesolevas artiklis sätestatud kord ei takista kumbagi asjaomast poolt kohtule hagi esitamast.

*Artikkel 180***Järkjärguline ühtlustamine**

Lepinguosalised tunnistavad, et oluline on järkjärgult ühtlustada elektroonilisi sidevõrke käsitlevad Armeenia Vabariigi õigusaktid Euroopa Liidu õigusaktidega.

VI Alajagu

Finantsteenused*Artikkel 181***Kohaldamisala ja mõisted**

1. Käesolevat alajagu kohaldatakse meetmete suhtes, mis mõjutavad vastavalt B, C ja D jaole liberaliseeritud finantsteenuste osutamist.
2. Käesolevas peatükis kasutatud mõiste „finantsteenused“ tähendab igasugust finantsilist laadi teenust, mida pakub lepinguosalise finantsteenuste osutaja. Finantsteenused hõlmavad kindlustusteenuseid ja kindlustusega seotud teenuseid ning pangandus- ja muid finantsteenuseid.
3. Lõikes 2 nimetatud kindlustusteenused ja kindlustusega seotud teenused hõlmavad järgmist:
 - a) otsekindlustus (sealhulgas kaaskindlustus):
 - i) elukindlustus ja
 - ii) kahjukindlustus;
 - b) edasikindlustus ja retrosessioon;
 - c) kindlustuse vahendamine, nt tegevus kindlustusmaakleri või -agendina, ning
 - d) kindlustuse abiteenused, nagu nõustamine, kindlustusmatemaatika, riskihindamine ja kahjukäsitlemine.
4. Lõikes 2 osutatud pangateenused ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus ja kindlustusega seotud teenused) hõlmavad järgmist:
 - a) hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine üldsuselt;
 - b) kõik laenuliigid, sealhulgas tarbijakrediit, hüpoteeklaen, faktooring ja äritehingute rahastamine;

- c) kapitalirent;
 - d) kõik makse- ja arveldusteenused, sealhulgas krediit-, makse- ja deebetkaardid, reisirahakad ja pangavekslid;
 - e) garantiid ja kohustused;
 - f) kauplemine enda või klientide nimel kas börsil, börsivälisel turul või muul viisil järgmisega:
 - i) rahaturuinstrumentid (sh tšekid, lühiajalised võlakirjad, hoiusesertifikaadid);
 - ii) välisvääringud;
 - iii) tuletisväärtpaberid, sealhulgas (kuid mitte ainult) futuurid ja optsioonid;
 - iv) valuutakursi ja intressimäära instrumentid, sealhulgas sellised finantsinstrumentid nagu vahetustehingud ja intressiforvardid;
 - v) vabalt võõrandatavad väärtpaberid ning
 - vi) muud vabalt võõrandatavad instrumentid ja finantsvarad, sealhulgas väärismetallikangid;
 - g) osalemine igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni garanteerimine ja väärtpaberite paigutamine agendina (kas riigi- või erasektoris) ning nende tegevustega seotud teenuste osutamine;
 - h) rahaturumaakleri tegevus;
 - i) vara haldamine, nagu raha- ja väärtpaberiportfelli haldamine, kõik kollektiivsete investeeringute valitsemise vormid, pensionifondi haldamine, hooldus-, hoiustamis- ja usaldusteenused;
 - j) finantsvarade, sealhulgas väärtpaberite, tuletisväärtpaberite ja teiste vabalt võõrandatavate instrumentidega seotud arveldus- ja kliiringuteenused;
 - k) finantsteabe esitamine ja edasiandmine ning finantsandmete töötlemine ja sellega seotud tarkvara pakkumine ning
 - l) nõustamis-, vahendus- ja muud finantstugiteenused, mis on seotud kõigi käesolevas lõikes loetletud tegevustega, sealhulgas krediidiinfo teenuste osutamine ja analüüs, investeeringute ning investeerimisportfelli analüüs ja sellega seotud nõustamine, ettevõtete omandamise, restruktureerimise ja strateegiaalne nõustamine.
5. Käesolevas alajaos kasutatakse järgmisi mõisteid:
- a) „finantsteenuste osutaja“ – lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik (välja arvatud avaliku sektori asutus), kes pakub või osutab finantsteenuseid;
 - b) „avaliku sektori asutus“ –
 - i) lepinguosalise valitsus, keskpang või rahandusasutus või lepinguosalise omanduses või kontrolli all olev üksus, mille peamine ülesanne on täita valitsuse või valitsustegevusega seotud funktsioone, välja arvatud peamiselt kaubanduslikel tingimustel finantsteenuseid osutavad üksused, või
 - ii) eraõiguslik üksus, mis täidab funktsioone, mida harilikult täidab keskpang või rahandusasutus, kõnealuste funktsioonide täitmisel, ning
 - c) „uus finantsteenuse“ – finantsilist laadi teenus, sealhulgas teenus, mis on seotud olemasolevate või uute toodete või toote kättevõtmisviisiga ning mida ei osuta lepinguosalise territooriumil ükski finantsteenuste osutaja, kuid mida osutatakse teise lepinguosalise territooriumil.

Artikkel 182

Usaldatavusnõuetega seotud erand

1. Käesolevas lepingus sätestatu ei takista lepinguosalist võtmast või säilitamast meetmeid usaldatavusnõuete täitmise eesmärgil, näiteks:
 - a) investorite, hoiustajate, kindlustusvõtjate või selliste isikute kaitseks, kelle suhtes finantsteenuste osutajal on usalduskohustus, või
 - b) oma finantssüsteemi terviklikkuse ja stabiilsuse tagamiseks.
2. Kõnealused meetmed ei tohi põhjustada suuremat koormust, kui on vaja nende eesmärgi saavutamiseks.
3. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, et see kohustaks lepinguosalist avalikustama üksikute klientide tehingute ja kontodega seotud teavet või avaliku sektori asutuste valduses olevat salajast või ärisaladuse alla kuuluvat teavet.

Artikkel 183

Tõhus ja läbipaistev õigusnormide kehtestamine

1. Lepinguosaline annab endast parima, et eelnevalt teavitada kõiki huvitatud isikuid kõikidest üldkohaldatavatest meetmetest, mida lepinguosaline kavatab kehtestada, et anda nendele isikutele võimalus esitada meetme kohta oma märkused. Sellisest meetmest teatatakse:
 - a) ametliku väljaande kaudu või
 - b) muus kirjalikus või elektroonses vormis.
2. Lepinguosalised teevad huvitatud isikutele kättesaadavaks finantsteenuste osutamist käsitlevate taotluste täitmise nõuded.

Taotleja taotluse korral annab lepinguosaline taotlejale teada, millises käsitlusjärgus tema taotlus on. Kui asjaomane lepinguosaline nõuab taotlejalt täiendavat teavet, teatab ta sellest taotlejale ilma põhjendamatu viivitusega.
3. Lepinguosalised annavad endast parima tagamaks, et nende territooriumil rakendatakse ja kohaldatakse finantsteenuste sektori reguleerimise ja järelevalve ning maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastase võitluse valdkonnas rahvusvaheliselt kokku lepitud standardeid. Sellised rahvusvaheliselt kokku lepitud standardid on muu hulgas:
 - a) Baseli komitee „Tõhusa pangandusjärelevalve üldpõhimõtted“ („Core Principles for Effective Banking Supervision“);
 - b) Rahvusvahelise Kindlustusjärelevalve Assotsiatsiooni „Kindlustusjärelevalve üldpõhimõtted“ („Insurance Core Principles“);
 - c) Rahvusvahelise Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni „Väärtpaberijärelevalve eesmärgid ja põhimõtted“ („Objectives and Principles of Securities Regulation“);
 - d) OECD maksundusalase teabevahetuse leping;
 - e) G20 avaldus läbipaistvuse ja maksualase teabevahetuse kohta ning
 - f) rahapesuvastase töökonna nelikümmend rahapesualast soovitus ja üheksa erisoovitus terrorismi rahastamise kohta.
4. Lepinguosalised võtavad arvesse G7 riikide rahandusministrite dokumenti „Infojagamise kümme olulisimat põhimõtet“ ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et kohaldada neid põhimõtteid omavahelises suhtluses.

*Artikkel 184***Uued finantsteenused**

Lepinguosalised lubavad teise lepinguosalise finantsteenuste osutajal pakkuda uusi finantsteenuseid, mis on samasugust tüüpi nagu teenused, mida lepinguosaline lubab samasuguses olukorras osutada siseriikliku õiguse kohaselt omaenda finantsteenuste osutajatel. Lepinguosaline võib määrata, millises õiguslikus vormis võib teenust osutada, ja võib nõuda teenuse osutamiseks luba. Sellise loa nõudmisel tehakse otsus mõistliku aja jooksul ja loa andmisest võib keelduda üksnes usaldatavuskaalutlustel kooskõlas artikliga 182.

*Artikkel 185***Andmetöötlus**

1. Lepinguosaline lubab teise lepinguosalise finantsteenuste osutajal edastada teavet elektroonilisel või muul kujul oma territooriumile ja oma territooriumilt andmetöötluse eesmärgil, kui selline andmetöötlus on nõutav asjaomase finantsteenuste osutaja tavapärasel äritegevuses.
2. Lõige 1 ei piira lepinguosalise õigust kaitsta isikuandmeid ja eraelu puutumatust, tingimusel et seda õigust ei kasutata käesolevast lepingust kõrvalehoidmiseks.
3. Lepinguosalised võtavad vastu ja säilitavad piisavad meetmed eraelu puutumatuse ning põhiõiguste ja üksikisikute vabaduse kaitse tagamiseks, eelkõige seoses isikuandmete edastamisega.

*Artikkel 186***Konkreetsed erandid**

1. Ühtegi käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata nii, et see takistaks lepinguosalist, sealhulgas tema avaliku sektori asutusi, oma territooriumil ainuõiguslikult tegemast toiminguid või osutamast teenuseid, mis moodustavad osa riiklikust pensioni- või sotsiaalkindlustussüsteemist, välja arvatud juhul, kui lepinguosalise siseriiklike õigusnormide kohaselt võivad kõnealuseid toiminguid teha ka avaliku sektori asutuste või eraõiguslike institutsioonidega konkureerivad finantsteenuste osutajad.
2. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei kohaldata keskpanga, rahandusasutuse ega muu avaliku sektori asutuse tegevuse suhtes raha- või valuutakursipoliitika elluviimisel.
3. Ühtegi käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata nii, et see takistaks lepinguosalist, sealhulgas tema avaliku sektori asutusi, oma territooriumil ainuõiguslikult tegemast toiminguid või osutamast teenuseid lepinguosalise või tema avaliku sektori asutuste nimel või tagatisel või nende rahalisi vahendeid kasutades.

*Artikkel 187***Iseregulatsiooni organid**

Lepinguosaline, kes nõuab teise lepinguosalise finantsteenuste osutajatelt finantsteenuste osutamiseks asjaomase lepinguosalise finantsteenuste osutajatega võrdsel alusel liikmesust või osalust või juurdepääsu omamist mõnes iseregulatsiooni organis, väärtpaberi- või futuurbörsil või -turul, kliiringuasutuses või muus organisatsioonis või ühingus või kes näeb sellistele üksustele otseselt või kaudselt ette soodustusi või eeliseid finantsteenuste osutamisel, tagab artiklites 144 ja 150 nimetatud kohustuste täitmise.

*Artikkel 188***Kliiringu- ja maksesüsteemid**

Lepinguosaline tagab artiklites 144 ja 150 sätestatud võrdse kohtlemise tingimustel teise lepinguosalise finantsteenuste osutajatele, kes on asutatud tema territooriumil, juurdepääsu avaliku sektori asutuste makse- ja kliiringusüsteemidele ning tavalises äritegevuses kättesaadavatele ametlikele rahastamis- ja refinantseerimisallikatele. Selle artikli eesmärk ei ole võimaldada juurdepääsu lepinguosalise viimase instantsi laenajatele.

Artikkel 189

Finantsstabiilsus ja finantsteenuste reguleerimine Armeenia Vabariigis

Lepinguosalised tunnistavad finantsteenuste piisava reguleerimise olulisust, et tagada finantsstabiilsus, õiglased ja tõhusad turud ning investorite, hoiustajate, kindlustusvõtjate ja selliste isikute kaitse, kelle suhtes finantsteenuste osutajatel on usalduskohustus. Finantsteenuste reguleerimisel on üldiseks võrdlusaluseks rahvusvahelised parimad tavad, eelkõige see, kuidas neid Euroopa Liidus rakendatakse. Seda arvesse võttes ühtlustab Armeenia Vabariik on finantsteenuste õigusnormid vajaduse korral Euroopa Liidu õigusaktidega.

VII Alajagu

Transporditeenused

Artikkel 190

Kohaldamisala ja eesmärgid

Käesolevas alajaos sätestatakse B, C ja D jao kohaselt liberaliseeritavate rahvusvaheliste transporditeenuste põhimõtted.

Artikkel 191

Mõisted

1. Käesolevas alajaos ning B, C ja D jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „rahvusvaheline meretransport“ – ükselt-uksele-transport ja ühendveod, st osaliselt merel toimuvad kaubaveod, mille korral kasutatakse rohkem kui üht veoliiki ning mis toimuvad üheainsa veodokumendi alusel, hõlmates seetõttu õigust sõlmida sellel eesmärgil lepinguid otse muude veoliikide pakkujatega;
 - b) „mereveoste käitlemisteenused“ – stividorettevõtjate, sealhulgas terminali käitajate tegevus, välja arvatud otsene kaitsetöötajate tegevus, juhul kui nende töö on korraldatud stividor- ja terminaliettevõtjatest sõltumatult. Mõiste hõlmab järgmiste tegevuste korraldamist ja järelevalvet:
 - i) laevade lastimine ja lossimine;
 - ii) lasti kinnitamine ja kinnitustest lahtivõtmine;
 - iii) lasti vastuvõtt, väljastamine ja hoiustamine enne lastimist või pärast lossimist;
 - c) „tollivormistusteenused“ (ka „tollimaakleri teenused“) – tegevused, mis seisnevad kaubasaadetiste impordi, ekspordi või transiidiga seotud tolliformaalsuste sooritamises teise isiku nimel, olenemata sellest, kas see on teenuseosutaja põhitegevus või täiendab tema põhitegevust;
 - d) „konteinerjaama- ja depooteenused“ – tegevused, mis seisnevad konteinerite hoiustamises sadamaaladel või sisemaal, et neid täis või tühjaks laadida, remontida ja saadetise jaoks ette valmistada;
 - e) „laevade agenteerimisteenused“ – tegevused, mis seisnevad asjaomases geograafilises piirkonnas ühe või enama laevaliini või laevandusettevõtja ärihuvide esindamises agendina järgmistel eesmärkidel:
 - i) meretranspordi- ja sellega seotud teenuste turustamine ja müük pakkumise tegemisest arve esitamiseni, konossementide väljastamine ettevõtjate nimel, vajalike abiteenuste ost ja edasimüük, dokumentide koostamine ja äriteabe andmine ning
 - ii) ettevõtjate nimel tegutsemine, korraldades vajaduse korral laevade sadamaskäike ja lasti vastuvõtmist;

- f) „ekspedeerimisteenused“ – tegevus, mis hõlmab lastisaatjate nimel veotegevuse korraldamist ja järelevalvet veo- ja abiteenuste tellimise kaudu, dokumentide koostamist ja äriteabe andmist, ja
- g) „fiiderteenused“ – eelkõige konteinerlasti rahvusvaheline ette- ja edasivedu meritsi lepinguosaliste territooriumil asuvate sadamate vahel.
2. Lepinguosalised kohustuvad rahvusvahelise meretranspordi suhtes tulemuslikult rakendama põhimõtet, mille kohaselt tagatakse piiranguteta juurdepääs meretranspordile kaubanduslikel alustel, rahvusvaheliste mereteenuste osutamise vabadus ning võrdne kohtlemine selliste teenuste osutamisel.
3. Silmas pidades rahvusvaheliste meretransporditeenuste liberaliseerimise praegust taset lepinguosaliste vahel, teevad lepinguosalised järgmist:
- a) rakendavad tulemuslikult põhimõtet tagada piiranguteta juurdepääs rahvusvahelisele meretransporditurule ja -kaubandusele kaubanduslikel alustel ja diskrimineerimata ning
- b) võimaldavad teise lepinguosalise lipu all sõitvatele või teise lepinguosalise teenuseosutajate käitatavatele laevadele muu hulgas seoses juurdepääsuga sadamatele, sadamate taristu ja meretranspordi abiteenuste kasutamisega ning sellega seotud tasude, maksude, tolliteenuste, kaikohtade ning peale- ja mahalaadimisvahenditega vähemalt sama soodsa kohtlemise kui oma laevadele või kolmanda riigi laevadele, olenevalt sellest, kumb kohtlemine on soodsam.
4. Lõikes 3 nimetatud põhimõtete rakendamisel lepinguosalised:
- a) ei näe tulevikus kolmandate riikidega sõlmitavates lepingutes, mis käsitlevad meretransporditeenuseid, sealhulgas puist- ja vedellastivedusid ja liinivedusid, ette lastijaotusklausleid ning kaotavad mõistliku aja jooksul varasemates lepingutes sisalduvad lastijaotusklauslid ja
- b) kaotavad käesoleva lepingu jõustumisel ühepoolsed meetmed ning halduslikud, tehnilised ja muud takistused, mis võivad kujutada endast rahvusvaheliste meretransporditeenuste vaba osutamise varjatud piiramist või põhjustada selles vallas ebavõrdset kohtlemist, ning hoiduvad edaspidi neid kehtestamast.
5. Lepinguosalised võimaldavad teise lepinguosalise rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutajatel asutada ettevõtja oma territooriumil vähemalt sama soodsatel asutamise- ja tegutsemistingimustel, nagu nad võimaldavad omaenda või mõne kolmanda riigi teenuseosutajatel, sõltuvalt sellest, millised tingimused on soodsamad.
6. Lepinguosalised teevad teise lepinguosalise rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutajatele mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel kättesaadavaks järgmised sadamateenused: lootsiteenused, puksiirabi, toiduainete, kütuse ja veega varustamine, prügi ja ballastvee kõrvaldamine, sadamakapteni teenused, navigeerimisabi, avariiremondirajatised ning reidi-, kai- ja sildumisteenused, aga ka laeva tööks vajalikud maismaa-tugiteenused, sealhulgas side-, vee- ja elektrivarustus.
7. Lepinguosalised lubavad varustusel (näiteks tühjadel konteineritel) liikuda liikmesriigi või Armeenia Vabariigi sadamate vahel, kui selline liikumine ei kujuta endast varustuse tasulist vedu lastina.
8. Lepinguosalised võimaldavad oma pädeva asutuse loal teise lepinguosalise rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutajatel osutada oma sadamate vahelisi fiiderteenuseid.

Artikkel 192

Järkjärguline ühtlustamine

Lepinguosalised tunnistavad, et oluline on järk-järgult ühtlustada Armeenia Vabariigi transporditeenuste alased õigusaktid Euroopa Liidu õigusaktidega.

F Jagu
E-kaubandus

I Alajagu
Üldsätted

Artikkel 193

Eesmärgid ja põhimõtted

1. Lepinguosalised tunnistavad, et e-kaubandus suurendab paljudes sektorites kauplemisvõimalusi, ja seavad eesmärgiks soodustada omavahelise e-kaubanduse arengut, eelkõige tehes käesoleva peatüki sätete alusel koostööd e-kaubanduse valdkonnas tekkivates küsimustes.
2. Lepinguosalised lepivad kokku, et e-kaubandust arendatakse täielikus kooskõlas rangeimate rahvusvaheliste isikuandmete kaitse normidega, et tagada kindlus e-kaubanduse kasutajatele.
3. Lepinguosalised lepivad kokku, et elektroonset edastamist käsitatakse teenuste osutamisenä C jao tähenduses, mille suhtes ei kohaldata tollimakse.

Artikkel 194

E-kaubanduse reguleerimise aspektid

1. Lepinguosalised peavad e-kaubanduse reguleerimisel tekkivates küsimustes dialoogi. Dialoog keskendub muu hulgas järgmistele teemadele:
 - a) üldsusele välja antud e-allkirjade sertifikaatide tunnustamine ning piiriüleste sertimisteenuste hõlbustamine;
 - b) vahendusteenuste osutajate vastutus andmete edastamise või salvestamise eest:
 - i) soovimatute elektroonsete kommertsteadete käsitlemine ja
 - ii) tarbijakaitse e-kaubanduse valdkonnas ning
 - c) muud e-kaubanduse arengu seisukohalt olulised küsimused.
2. Selline dialoog võib toimuda teabevahetusena lepinguosaliste õigusaktide kohta, mis käsitlevad lõikes 1 nimetatud küsimusi, ning nende õigusaktide rakendamise kohta.

II Alajagu

Vahendusteenuste osutajate vastutus

Artikkel 195

Vahendajate teenuste kasutamine

Lepinguosalised mõistavad, et kolmandad isikud võivad kasutada vahendajate teenuseid asjaomaste siseriiklike õigusnormide rikkumiseks. Seda võimalust arvesse võttes võtavad ja säilitavad lepinguosalised käesolevas alajaos nimetatud vahendusteenuste osutajate suhtes vastutusmeetmed.

Artikkel 196

Vahendusteenuste osutajate vastutus: „pelk edastamine“

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenusesaaja poolt pakutava teabe edastamises üldkasutatava sidevõrgu kaudu või üldkasutatavale sidevõrgule juurdepääsu pakkumises, tagab lepinguosaline, et teenuseosutaja ei vastuta edastatava teabe eest, juhul kui teenuseosutaja:

- a) ei algata edastust;
- b) ei vali edastuse saajat ning
- c) ei vali ega muuda edastuses sisalduvat teavet.

2. Lõikes 1 nimetatud edastamise ja juurdepääsu pakkumisega seotud toimingud sisaldavad edastatava teabe automaatset, vahepealset ja ajutist säilitamist, niivõrd kui selle ainus eesmärk on edastamine üldkasutatava sidevõrgu kaudu, ja tingimusel, et teavet ei säilitata pikema tähtaja jooksul, kui on edastamiseks põhjendatult vajalik.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt lepinguosalise õigussüsteemile teenuseosutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.

Artikkel 197

Vahendusteenuste osutajate vastutus: „vahemällu salvestamine“

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenusesaaja esitatud teabe edastamises sidevõrgu kaudu, tagab lepinguosaline, et kui selle teenuse ainus eesmärk on teabe tõhusam edastamine teistele teenusesaajatele nende taotluse alusel, siis ei vastuta teenuseosutaja kõnealuse teabe automaatse, vahepealse ja ajutise säilitamise eest, tingimusel et teenuseosutaja:

- a) ei muuda seda teavet;
- b) järgib teabele juurdepääsu tingimusi;
- c) järgib teabe ajakohastamise eeskirju, mis on selles majandusharus laialdaselt tunnustatud ja kasutatavad;
- d) ei takista majandusharus laialdaselt tunnustatud ja kasutatava tehnoloogia seaduslikku kasutamist, et saada andmeid teabe kasutamise kohta, ning
- e) kõrvaldab kiiresti teenuseosutaja poolt säilitatava teabe või tõkestab sellele juurdepääsu, kui ta saab teada, et teave on edastuse algpunktis võrgust eemaldatud või juurdepääs sellele on tõkestatud või et kohus või haldusasutus on andnud korralduse see kõrvaldada või tõkestada sellele juurdepääs.

2. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt lepinguosalise õigussüsteemile teenuseosutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.

Artikkel 198

Vahendusteenuste osutajate vastutus: „teabe talletamine“

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenusesaaja esitatud teabe salvestamises, tagavad lepinguosalised, et teenuseosutaja ei vastuta teenusesaaja taotluse põhjal salvestatud teabe eest, tingimusel et:

- a) teenuseosutajal ei ole faktilist teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja ta ei tea kahjutusunõuete korral fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave, või
- b) teenuseosutaja kõrvaldab sellisest asjaoludest teadlikuks saades kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui teenusesaaja tegutseb teenuseosutaja alluvuses või järelevalve all.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt lepinguosalise õigussüsteemile teenuseosutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist, ega lepinguosalise võimalust kehtestada teabe kõrvaldamise või sellele juurdepääsu tõkestamise kord.

Artikkel 199

Üldise jälgimiskohustuse puudumine

1. Lepinguosalised ei kehtesta artiklites 196, 197 ja 198 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või salvestavad, ega üldist kohustust otsida aktiivselt ebaseaduslikule tegevusele osutavaid fakte ja asjaolusid.

2. Lepinguosaline võib kehtestada infoühiskonna teenuse osutajatele kohustuse teatada kiiresti pädevale avaliku sektori asutustele teenusesaajate väidetavalt ebaseaduslikust tegevusest või nende antud ebaseaduslikust teabest või kohustuse edastada pädevale asutusele viimase taotlusel teavet, mis võimaldab tuvastada teenusesaajad, kellega teenuseosutaja on sõlminud salvestuslepingud.

G Jagu

Erandid

Artikkel 200

Üldised erandid

1. Ilma et see piiraks käesolevas lepingus sätestatud üldisi erandeid, kehtivad käesoleva peatüki suhtes lõigetes 2 ja 3 nimetatud erandid.

2. Võttes arvesse nõuet, et selliseid meetmeid ei tohi kohaldada viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist samalaadsetes tingimustes olevate riikide vahel või ettevõtjate asutamise või piiriülese teenuste osutamise varjatud piiramist, ei tõlgendata ühtki käesoleva peatüki sätet nii, et see takistaks lepinguosalist võtmast või täitmisele pööramast meetmeid, mis on:

- a) vajalikud avaliku julgeoleku ja kõlbluse kaitseks ning avaliku korra tagamiseks;
- b) vajalikud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitsmiseks;
- c) seotud taastumatute loodusvarade säästmisega, kui kõnealuseid meetmeid kohaldatakse koos piirangutega omamaistele ettevõtjatele ning omamaiste teenuste osutamisele ja tarbimisele;
- d) vajalikud rahvuslike kunsti-, ajaloo- ja arheoloogiaväärtuste kaitseks;
- e) vajalikud selleks, et tagada vastavus õigusnormidele, mis ei ole vastuolus käesoleva peatükiga, sealhulgas normidele, mis puudutavad:
 - i) kelmuste ja pettuste takistamist või lepingute rikkumise tagajärgede menetlemist;
 - ii) isikute eraelu kaitset isikuandmete töötlemisel ja levitamisel ning isiklike andmetike ja kontode konfidentsiaalsuse kaitset või
 - iii) ohutust, või

- f) vastuolus artiklitega 144 ja 150, tingimusel et erineva kohtlemise eesmärk on tagada teise lepinguosalise majandustegevuse, ettevõtjate ja teenuseosutajatega seotud otseste maksude tõhus ja õiglane määramine või kogumine⁽¹⁾.
3. Käesolevat peatükki ja käesoleva lepingu VIII lisa ei kohaldata lepinguosaliste sotsiaalkindlustussüsteemide suhtes või selliste tegevuste suhtes kummagi lepinguosalise territooriumil, mis on kas või ajutiselt seotud avaliku võimu teostamisega.

Artikkel 201

Maksustamismeetmed

Käesoleva peatüki kohaselt võimaldatavat enamsoodustusrežiimi ei kohaldata maksustamislahenduste suhtes, mida lepinguosalised võimaldavad või kavatsevad tulevikus võimaldada omavaheliste topeltmaksustamise vältimiseks sõlmitud lepingute alusel.

Artikkel 202

Julgeolekuerandid

Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, et see:

- a) kohustab lepinguosalist esitama teavet, mille avaldamist ta peab oma olulisi julgeolekuhuve kahjustavaks;
- b) takistab lepinguosalist võtmast meetet, mida ta peab vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks:
- i) seoses relvade, laskemoona ja sõjavarustuse tootmisega;
 - ii) seoses majandustegevusega, mis toimub otse või kaudselt sõjaväerajatise varustamiseks;
 - iii) seoses lõhustuvate ja ühinevate tuumamaterjalidega või ainetega, millest neid saadakse, või
 - iv) sõja ajal või muus rahvusvaheliste suhete kriisiolukorras, või
- c) takistab lepinguosalist võtmast mis tahes meetmeid, et täita kohustusi, mis ta on võtnud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise nimel.

⁽¹⁾ Meetmete hulka, mille eesmärk on tagada otseste maksude õiglane ja tõhus määramine või kogumine, kuuluvad lepinguosalise maksusüsteemi raames võetavad meetmed:

- i) mida kohaldatakse mitteresidentidest investorite ja teenuseosutajate suhtes, võttes arvesse asjaolu, et mitteresidentide maksukohustus määratakse kindlaks lepinguosalise territooriumilt pärinevate või sellel paiknevate maksustatavate objektide alusel;
 - ii) mida kohaldatakse mitteresidentide suhtes, et tagada maksude kehtestamine või kogumine lepinguosalise territooriumil;
 - iii) mida kohaldatakse mitteresidentide või residentide suhtes, et takistada maksustamise vältimist või maksudest kõrvalehoidumist (sh maksukuulekust soodustavad meetmed);
 - iv) mida kohaldatakse teise lepinguosalise territooriumil või territooriumilt osutatavate teenuste tarbijate suhtes, et tagada seoses selliste tarbijatega lepinguosalise territooriumil paiknevatest allikatest tulenevate maksude määramine või kogumine;
 - v) millega eristatakse teistest ettevõtjatest ja teenuseosutajatest need, kelle suhtes kehtivad üleilmselt maksustatavatel objektidel kogutavad maksud, võttes arvesse asjaolu, et nende asjaomased maksubaasid on erinevad, või
 - vi) millega määratakse, eraldatakse või jaotatakse residentide või kohalike filiaalide või seotud isikute või ühe ja sama isiku eri filiaalide vahel tulu, kasumit, kahju või mahaarvamisi või laene, et kaitsta lepinguosalise maksubaasi.
- Punktis f ja käesolevas joonealuses märkuses kasutatud maksualased terminid ja mõisted määratakse kindlaks kõnealust meetet rakendava lepinguosalise siseriiklikes õigusaktides sätestatud maksualaste terminite ja mõistete või nendega võrdväärsete või samalaadsete terminite ja mõistete järgi.

H J a g u

Investeeringimine

Artikkel 203

Läbivaatamine

Kahepoolsete investeeringute soodustamiseks vaatavad lepinguosalised hiljemalt kolme aasta jooksul käesoleva lepingu jõustumisest ja seejärel korrapärase ajavahemike järel üheskoos läbi investeeringute keskkonna ja õigusraamistiku. Läbivaatamise tulemuste alusel kaalutakse võimalust alustada läbirääkimisi, et täiendada käesolevat lepingut investeeringuid ja investeeringute kaitset käsitlevate sätetega.

6. PEATÜKK

Jooksvad maksed ja kapitali liikumine

Artikkel 204

Jooksvad maksed

Lepinguosalised kohustuvad hoiduma piirangute kehtestamisest ning lubavad kõiki Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelisi maksed ja maksebilansi jooksevkonto siirdeid vabalt konverteeritavas valuutas ja kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirjaga.

Artikkel 205

Kapitali liikumine

1. Maksebilansi kapitali- ja finantskonto tehingute puhul tagavad lepinguosalised käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast alates kapitali vaba liikumise seoses vastuvõtjariigi õigusaktide ja käesoleva lepingu 5. peatüki kohaste otseinvesteeringutega⁽¹⁾ ning sellise investeeritud kapitali ja sellest tuleneva kasumi rahaks muutmise või kodumaale tagasiviimisega.

2. Alates käesoleva lepingu jõustumisest ja ilma, et see piiraks käesoleva lepingu muude sätete kohaldamist, tagavad lepinguosalised maksebilansi kapitali- ja finantskonto tehingute (välja arvatud lõikes 1 loetletud tehingud) puhul kapitali vaba liikumise seoses:

- a) krediidiga, mis antakse kaubandustehingutele, sealhulgas teenuste osutamisele, milles osaleb ühe lepinguosalise resident;
- b) teise lepinguosalise investorite antavate finantslaenude ja -krediidiga ning
- c) artiklis 142 määratletud kapitaliosalusega juriidilises isikus, mille eesmärk ei ole luua püsiv majandusside või seda säilitada.

3. Ilma et see piiraks käesoleva lepingu muude sätete kohaldamist, ei kehtesta lepinguosalised uusi piiranguid kapitali liikumisele ja jooksvatele maksetele Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi residentide vahel ega muuda kehtivat korda rangemaks.

Artikkel 206

Erandid

Võttes arvesse nõuet, et selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis tooks kaasa meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimise samalaadsetes tingimustes olevate riikide vahel või kapitali liikumise varjatud piirangud, ei tõlgendata ühtegi käesoleva peatüki sätet nii, et see takistaks lepinguosalist võtmast või rakendamast meetmeid, mis on:

- a) vajalikud avaliku julgeoleku ja kõlbluse kaitseks või avaliku korra tagamiseks või

⁽¹⁾ Sealhulgas otseinvesteeringutega seotud kinnisvara omandamine.

- b) vajalikud selleks, et tagada vastavus õigusnormidele, mis ei ole vastuolus käesoleva jaotisega, sealhulgas normidele, mis puudutavad:
- i) kuritegude, kelmuste ja pettuste ärahoidmist või mis on vajalikud lepingute rikkumise tagajärgedega (nt pankrot, maksejõuetus ja võlausaldajate õiguste kaitse) tegelemiseks;
 - ii) lepinguosalise finantssüsteemi tervikluse ja stabiilsuse tagamiseks vastu võetud või säilitatud meetmeid;
 - iii) väärtpaberite, optioonide, futuuride või muude tuletisväärtpaberite emiteerimist, nendega kauplemist või tehingute tegemist;
 - iv) finantsaruandlust või tehingute arvestuse pidamist, kui see on vajalik õiguskaitse- või finantsjärelevalveasutuste abistamiseks, või
 - v) kohtu- või haldusmenetlustes antud korralduste või tehtud otsuste täitmise tagamist.

Artikkel 207

Kaitsemeetmed

Erandlike asjaolude korral, kui esinevad tõsised probleemid Armeenia Vabariigi vahetuskursi- või rahapoliitika toimimises või Euroopa Liidu majandus- ja rahaliidu toimimises või kui lepingusaolisel on tõsised probleemid maksebilansi või välisrahastusega või on selliste probleemide tekkimise oht, võib asjaomane lepinguosaline võtta Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelise kapitali liikumise, maksete või ülekannete suhtes kõige rohkem üheks aastaks selliseid kaitsemeetmeid, mis on tingimata vajalikud. Kaitsemeetmeid võttev või säilitav lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele viivitamata kaitsemeetmete võtmisest ja esitab esimesel võimalusel nende kaotamise ajakava.

Artikkel 208

Hõlbustamine

Lepinguosalised konsulteerivad üksteisega, et hõlbustada omavahelist kapitali liikumist käesoleva lepingu eesmärkide edendamiseks.

7. PEATÜKK

Intellektuaalomand

A Jagu

Eesmärgid ja põhimõtted

Artikkel 209

Eesmärgid

Käesoleva peatüki eesmärk on:

- a) soodustada lepinguosaliste vahel innovaatiliste ja loovate toodete tootmist ja turustamist, et aidata suurendada lepinguosaliste majanduse kestlikkust ja kaasavust, ning
- b) saavutada piisav ja tõhus intellektuaalomandiõiguste kaitse ja tagamine.

*Artikkel 210***Kohustuste laad ja ulatus**

1. Lepinguosalised tagavad intellektuaalomandit käsitlevate rahvusvaheliste lepingute, millega nad on ühinenud, sealhulgas WTO asutamislepingu 1C lisas sisalduva intellektuaalomandiõiguste kaubandusaspektide lepingu („TRIPS-leping“) nõuetekohase ja tõhusa rakendamise. Käesolev peatükk täiendab ja täpsustab lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad TRIPS-lepingust ja muudest rahvusvahelistest lepingutest intellektuaalomandi vallas.
2. Käesoleva lepingu kohaldamisel hõlmab mõiste „intellektuaalomand“ vähemalt neid intellektuaalomandi kategooriaid, millele on osutatud käesoleva peatüki B jaos.
3. Intellektuaalomandi kaitse hõlmab kaitset ebaausa konkurentsi eest, millele on osutatud 1883. aasta tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni (mida on viimati muudetud 1967. aasta Stockholmi aktiga; edaspidi „1967. aasta Pariisi konventsioon“) artiklis 10bis.

*Artikkel 211***Õiguste ammendumine**

Lepinguosalised kehtestavad oma riikliku või piirkondliku intellektuaalomandiõiguste ammendumise korra.

B Jagu

Intellektuaalomandiõiguste normid

I Alajagu

Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused*Artikkel 212***Antav kaitse**

1. Lepinguosalised järgivad õigusi ja kohustusi, mis on sätestatud:
 - a) kirjandus- ja kunstiteoste kaitse Berni konventsioonis („Berni konventsioon“);
 - b) teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse Rooma konventsioonis („Rooma konventsioon“);
 - c) TRIPS-lepingus;
 - d) WIPO autoriõiguse lepingus (WCT) ning
 - e) WIPO esituse ja fonogrammide lepingus (WPPT).
2. Lepinguosalised teevad mõistlikes piirides kõik endast oleneva, et ühineda audiovisuaalsete esituste kaitse Pekingi lepinguga.

*Artikkel 213***Autor**

Kumbki lepinguosaline näeb ette, et autoril on ainuõigus lubada või keelata:

- a) oma teoste otsene või kaudne, ajutine või alaline reprodutseerimine tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;
- b) oma teoste ja nende koopiade igasugune avalik levitamine müügi teel või muul viisil;

- c) oma teoste edastamine üldsusele kaabel- ja kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste üldsusele kättesaadavaks tegemine nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja ajal, ning
- d) oma teoste ja nende koopiade rentimine või laenutamine.

Artikkel 214

Esitajad

Kumbki lepinguosaline näeb ette, et esitajatel on ainuõigus lubada või keelata:

- a) oma esituse salvestise ⁽¹⁾ tegemine;
- b) oma esituste salvestiste otsene või kaudne, ajutine või alaline reprodutseerimine tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;
- c) oma esituste salvestiste üldsusele levitamine kas müügi teel või muul viisil;
- d) oma esituste salvestiste üldsusele kättesaadavaks tegemine kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal;
- e) oma esituste ülekandmine ringhäälingus kaablita vahendite abil ja nende edastamine üldsusele, välja arvatud juhul, kui esitus ise on juba ülekantav esitus või kui see on tehtud salvestise põhjal, ning
- f) oma esituste salvestiste rentimine või laenutamine.

Artikkel 215

Fonogrammitootjad

Kumbki lepinguosaline näeb ette, et fonogrammitootjal on ainuõigus lubada või keelata:

- a) oma fonogrammide otsene või kaudne, ajutine või alaline reprodutseerimine tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;
- b) oma fonogrammide, sealhulgas nende koopiade üldsusele levitamine kas müügi teel või muul viisil;
- c) oma fonogrammide üldsusele kättesaadavaks tegemine kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal, ning
- d) oma fonogrammide rentimine või laenutamine.

Artikkel 216

Ringhäälinguorganisatsioonid

Kumbki lepinguosaline näeb ette, et ringhäälinguorganisatsioonidel on ainuõigus lubada või keelata:

- a) oma saadete salvestiste tegemine sõltumata sellest, kas saated edastatakse kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu;
- b) oma saadete salvestiste otsene või kaudne, ajutine või alaline reprodutseerimine tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis, sõltumata sellest, kas saated edastatakse kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu;
- c) oma saadete salvestiste üldsusele kättesaadavaks tegemine kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal;
- d) oma saadete salvestiste üldsusele levitamine kas müügi teel või muul viisil ning

⁽¹⁾ „Salvestis“ on esituse helide ja kujutiste või neid esindavate märkide kogum, mida saab seadme abil teha tajutavaks, taasesitada ja edastada.

- e) oma saadete taasülekanndmine kaablita vahendite abil ja saadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse sisenemistasu.

Artikkel 217

Ringhääling ja edastamine üldsusele

Lepinguosalised sätestavad esitajate ja fonogrammitootjate õigusena selle, et kasutajal on kohustus maksta ühekordset õiglast tasu, kui kaubanduslikel eesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse kaablita vahendite abil ülekandmiseks või muul moel üldsusele edastamiseks. Lepinguosalised tagavad, et selline tasu jagatakse asjaomaste esitajate ja fonogrammitootjate vahel. Lepinguosalised võivad esitajate ja fonogrammitootjate vahelise lepingu puudumisel sätestada tingimused, mille kohaselt see tasu nende vahel jagatakse.

Artikkel 218

Kaitse kestus

1. Berni konventsiooni artiklis 2 osutatud kirjandus- või kunstiteose autori majanduslikud õigused kehtivad autori eluajal ja vähemalt 70 aastat pärast tema surma olenemata kuupäevast, mil teos muutub õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks.
2. Mitme autori loodud teose puhul arvutatakse lõikes 1 osutatud tähtaega viimase elusolnud autori surmast.
3. Anonüümse või pseudonüümi all loodud teose puhul on kaitse tähtaeg vähemalt 70 aastat pärast seda, kui teos muutub õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks. Kui aga autori kasutatud pseudonüüm ei jäta tema isiku suhtes kahtlust või kui autor avaldab oma isiku esimeses lauses osutatud aja jooksul, siis kohaldatakse lõikes 1 osutatud kaitse tähtaega.
4. Kui lepinguosaline näeb ette erisätteid, mis käsitlevad kollektiivse teose konkreetseid autoriõigusi või juriidilise isiku määramist õiguste omajaks, arvutatakse kaitse tähtaeg vastavalt lõikele 3, välja arvatud juhul, kui teose loonud füüsilised isikud on üldsusele avaldatud teose versioonis tuvastatud autoritena. Käesolev lõige ei piira õigusi, mis on tuvastatud autoritel, kelle tuvastatavat panust sellised teosed sisaldavad, ning sellise panuse suhtes kohaldatakse lõigete 1 või 2 sätteid.
5. Kui teos avaldatakse köidete, osade, vihikute, numbrite või seeriatena ja kaitse tähtaeg algab hetkest, mil teos on tehtud õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks, arvestatakse iga sellise elemendi kaitse tähtaega eraldi.
6. Kui teose kaitse tähtaega ei arvestata autori või autorite surmast ja teost ei ole üldsusele õiguspäraselt avaldatud 70 aasta jooksul pärast selle loomist, siis kaitse lõpetatakse.
7. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose kaitse tähtaeg lõpeb mitte varem kui 70 aastat pärast järgmistest isikutest viimasena elus olnud isiku surma, olenemata sellest, kas need isikud on määratud kaasautoriks või mitte: pearežissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor ning spetsiaalselt kinematograafilises või audiovisuaalses teoses kasutamiseks loodud muusika helilooja.
8. Lepinguosalised tagavad, et isikule, kes pärast autoriõigusega antava kaitse aegumist esmakordselt avaldab või edastab õiguspäraselt üldsusele varem avaldamata teose, tagatakse autori majanduslike õiguste kaitsega samaväärne kaitse. Selliste õiguste kaitse tähtaeg on 25 aastat alates ajast, mil teos esmakordselt õiguspäraselt avaldati või üldsusele edastati.
9. Audiovisuaalteoste esitajate õigused ei lõpe varem kui 50 aastat pärast esituse kuupäeva. Kui aga esituse salvestis on kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt avaldatud või üldsusele edastatud, ei lõpe õigused varem kui 50 aastat pärast esimese avaldamise või üldsusele esitamise kuupäeva, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

10. Fonogrammide esitajate ja tootjate majanduslikud õigused aeguvad 70 aastat pärast esimese avaldamise või üldsusele edastamise kuupäeva, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Lepinguosaline võib võtta tõhusaid meetmeid, et tagada 20 kaitseaasta jooksul pärast 50-aastast perioodi teenitud kasumi õiglane jaotamine esitajate ja tootjate vahel.

11. Filmi esmasalvestise tootjate majanduslikud õigused ei lõpe varem kui 50 aastat pärast salvestise tegemist. Kui film on kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt avaldatud või üldsusele esitatud, ei lõpe õigused varem kui 50 aastat pärast esimese avaldamise või üldsusele esitamise kuupäeva, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

12. Ringhäälinguorganisatsioonide õigused ei lõpe varem kui 50 aastat pärast saate esmakordset edastamist kaabel- või kaablita sidevahendite, sealhulgas kaabli või satelliidi kaudu.

13. Käesoleva artikliga ettenähtud tähtaegu arvutatakse nende aluseks olevale sündmusele järgneva aasta esimesest jaanuarist.

Artikkel 219

Tehniliste meetmete kaitse

1. Lepinguosalised näevad ette piisava õiguskaitsmise mis tahes tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu, kui asjaomase teo sooritanud isik on või peab põhjendatult olema teadlik taotletavast eesmärgist.

2. Lepinguosalised näevad ette nõuetekohase õiguskaitsmise selliste seadmete, toodete või komponentide tootmise, impordi, tarnimise, müügi, rentimise, müügi või rentimise eesmärgil reklaamimise või kaubanduslikul eesmärgil omamise ning selliste teenuste osutamise vastu:

a) mida edendatakse, reklaamitakse ja turustatakse tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmiseks;

b) millel ei ole muud olulist kaubanduslikku eesmärki ega kasutusala peale tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise või

c) mis on eelkõige kavandatud, valmistatud, kohandatud või osutatud tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmiseks või selle soodustamiseks.

3. Käesolevas peatükis tähendab väljend „tehnilised meetmed“ mis tahes tehnoloogiat, seadet või komponenti, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata teoste või muu sisuga seotud toiminguid, milleks autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste omaja ei ole siseriikliku õiguse alusel luba andnud. Tehnilised meetmed on „tõhusad“ juhul, kui õiguste omajad kontrollivad teose või muu sisu kasutamist juurdepääsukontrolli või kaitsevahendi abil, näiteks teose või muu sisu krüpteerimise, skrambleerimise või muul viisil muutmise või kopeerimiskaitsemehhanismi abil, mis täidab kaitse eesmärki.

Artikkel 220

Õiguste teostamist käsitleva teabe kaitsmine

1. Lepinguosaline näeb ette piisava õiguskaitsmise mis tahes isiku vastu, kes teadlikult ilma loata

a) kõrvaldab või muudab õiguste teostamist käsitlevat elektroonilist teavet ning

b) levitab, impordib levitamise eesmärgil, kannab ringhäälingus üle, edastab või teeb üldsusele kättesaadavaks käesoleva peatüki alusel kaitstud teoseid või muud sisu, millelt on loata kõrvaldatud õiguste teostamist käsitlev elektrooniline teave või millel on seda muudetud,

kui nimetatud isik on või peab põhjendatult olema teadlik, et ta selliselt tegutsedes põhjustab, võimaldab, hõlbustab või varjab autoriõiguse või siseriiklike õigusnormide kohaselt sellega kaasnevate õiguste rikkumist.

2. Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab „õiguste teostamist käsitlev teave“ õiguste omaja esitatavat teavet, mis identifitseerib teose või muu käesolevas peatükis osutatud sisu, autori või mis tahes teise õiguste omaja, või teavet teose või muu sisu kasutamise tingimuste kohta ning sellist teavet esindavaid numbreid või koode.

3. Lõiget 1 kohaldatakse juhul, kui nimetatud teave on lisatud käesolevas peatükis osutatud teose või muu sisu koopiales või esitatakse seoses selle edastamisega üldsusele.

Artikkel 221

Erandid ja piirangud

1. Lepinguosalised võivad artiklites 213–218 sätestatud õigustega seotud piiranguid ja erandeid ette näha üksnes teataval erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu sisu tavapärase kasutamisega ega mõjuta põhjendamatult õiguste omaja seaduslikke huve, kooskõlas konventsioonide ja rahvusvaheliste lepingutega, millega nad on ühinenud.

2. Kumbki lepinguosaline näeb ette, et artiklites 213–217 osutatud ajutine reprodutseerimine, kui see on ajutine või juhuslikku laadi või kui see moodustab tehnoloogilise protsessi lahutamatu ja olulise osa ning selle ainus eesmärk on teha võimalikuks a) edastamine võrgus vahendaja kaudu kolmandatele isikutele või b) teose või muu sisu õiguspärane kasutamine, millel puudub iseseisev majanduslik tähtsus, ei kuulu artiklites 213–217 sätestatud reprodutseerimisõiguse alla.

Artikkel 222

Kunstniku õigus kunstiteos edasi müüa

1. Lepinguosalised näevad ette, et algupärase kunstiteose autoril on võõrandamatu ja juba ette võõrandamatu õigusena edasimüügiõigus, mis on määratletud kui õigus saada pärast teose esmast üleandmist autori poolt müügihinnal põhinevat autoritasu teose igakordse müügi puhul.

2. Lõikes 1 nimetatud õigust kohaldatakse kõikidele müügitehingutele, milles müüjate, ostjate või vahendajatena osalevad elukutselised kunstiturul tegutsejad, näiteks oksjonikorraldajad, kunstigaleriid ja üldiselt kunstiteoste vahendajad.

3. Lepinguosalised võivad ette näha, et lõikes 1 osutatud õigust ei kohaldata edasimüügile, kui müüja on teose omandanud otse autorilt vähem kui kolm aastat enne edasimüüki ning edasimüügihind ei ületa teatavat miinimumsummat.

4. Autoritasu tasub müüja. Lepinguosalised võivad ette näha, et autoritasu maksmise eest vastutab müüja koos mõne lõikes 2 nimetatud füüsilise või juriidilise isikuga või mõni selline isik ükski.

5. Autoritasu kogumise kord ja suurus nähakse ette siseriiklike õigusaktidega.

Artikkel 223

Õiguste kollektiivse teostamise alane koostöö

1. Lepinguosalised soodustavad oma asjaomaste kollektiivse esindamise organisatsioonide vahelist koostööd, et parandada teoste ja muu kaitstud sisu kättesaadavust lepinguosaliste territooriumidel ning edendada selliste teoste ja muu kaitstud sisu kasutamise eest saadaolevate autoritasude ülekandmist.

2. Lepinguosalised toetavad kollektiivse esindamise organisatsioonide läbipaistvust, eelkõige seoses autoritasude kogumise, kogutud autoritasudest mahaarvamiste tegemise, autoritasude kasutamise, jaotamispoliitika ja repertuaariga.

3. Lepinguosalised kohustuvad tagama, et kui ühe lepinguosalise territooriumil asutatud kollektiivse esindamise organisatsioon esindab esinduslepingu alusel teist kollektiivse esindamise organisatsiooni, mis on asutatud teise lepinguosalise territooriumil, ei diskrimineeri esindav kollektiivse esindamise organisatsioon neid õiguste omajaid, kes kuuluvad esindatavasse kollektiivse esindamise organisatsiooni.

4. Esindav kollektiivse esindamise organisatsioon maksab esindatavale kollektiivse esindamise organisatsioonile võlgnetavad summad täpselt, korrapäraselt ja hoolikalt ning edastab esindatavale kollektiivse esindamise organisatsioonile teabe tema nimel kogutud autoritasude ning neilt autoritasudelt tehtud mahaarvamiste kohta.

II Alajagu

Kaubamärgid

Artikkel 224

Rahvusvahelised kokkulepped

Lepinguosalised:

- a) järgivad märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokoll;
- b) järgivad kaubamärgiõiguse lepingut ja märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepet ning
- c) teevad mõistlikes piirides kõik endast oleneva, et ühineda kaubamärgiõiguse Singapuri lepinguga.

Artikkel 225

Kaubamärgist tulenevad õigused

Registreeritud kaubamärk annab omanikule sellega kaasnevad ainuõigused. Omanikul on õigus takistada kõikidel kolmandatel isikutel kasutada kaubandustegevuse käigus ilma tema loata:

- a) kaubamärgiga identseid tähiseid kaupade või teenuste puhul, mis on identsed nendega, mille jaoks kaubamärk on registreeritud, ja
- b) kaubamärgiga identseid või sarnaseid tähiseid kaupade või teenuste puhul, mis on identsed või sarnased nendega, mille jaoks kaubamärk on registreeritud, kui sellise kasutuse tõttu on tõenäoline, et üldsus võib need omavahel segi ajada, sealhulgas tõenäosus, et tähist hakatakse seostama kaubamärgiga.

Artikkel 226

Registreerimise kord

1. Lepinguosalised kehtestavad kaubamärkide registreerimise süsteemi, mille raames kõik asjaomase kaubamärgiasutuse tehtud lõplikud negatiivsed otsused on nõuetekohaselt põhjendatud ja edastatakse kirjalikus vormis.
2. Lepinguosalised näevad ette võimaluse vaidlustada kaubamärgitaotlusi ning kaubamärgi taotleja võimaluse esitada vaidlustamisele vastulause.
3. Lepinguosaline koostab kaubamärgi registreerimise taotluste ja registreeritud kaubamärkide üldsusele kättesaadava elektroonilise andmebaasi. Kaubamärgitaotluste andmebaas peab olema juurdepääsetav vähemalt vaidlustamisperioodi jooksul.

Artikkel 227

Tuntud kaubamärgid

Tuntud kaubamärkide kaitsmiseks vastavalt 1967. aasta Pariisi konventsiooni artiklile 6bis ning TRIPS-lepingu artikli 16 lõigetele 2 ja 3 kohaldavad lepinguosalised ühissoovitust tuntud kaubamärke käsitlevate sätete kohta, mille tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni assamblee ja Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) peaassamblee võtsid vastu 20.–29. septembril 1999 toimunud WIPO liikmesriikide assambleede 34. istungjärgul.

*Artikkel 228***Erandid kaubamärgiga antavatest õigustest**

Lepinguosalised:

- a) näevad ette piiratud erandid kaubamärgiga antavatest õigustest, näiteks kirjeldavate terminite ja geograafiliste tähiste õiglase kasutamise, ning
- b) võivad ette näha muud piiratud erandid kaubamärgiga antavatest õigustest.

Nende erandite puhul võtavad lepinguosalised arvesse kaubamärgi omaniku ja kolmandate isikute seaduslikke huve.

*Artikkel 229***Tühistamise põhjused**

1. Lepinguosalised näevad ette, et kaubamärgi võib tühistada, kui seda ei ole asjaomasel territooriumil kolme järjestikuse aasta jooksul kasutatud kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see registreeriti, ja kasutamata jätmisel ei ole mõistlikke põhjendusi.

Keegi ei tohi taotleda kaubamärgi omaniku õiguste tühistamist, kui kaubamärgi tegelik kasutamine on kolmeaastase perioodi lõpu ja tühistamistaotluse esitamise vahelisel ajal alanud või jätkunud.

Kui kasutamine on alanud või jätkunud kolm kuud enne tühistamistaotluse esitamist, kuid kõige varem kolme järjestikuse aasta pikkuse mittekasutuseperioodi lõppedes, jäetakse see tähelepanuta, kui ettevalmistusi kasutuse alustamiseks või jätkamiseks on hakatud tegema alles pärast seda, kui kaubamärgi omanik on saanud teada tühistamistaotluse esitamise võimalusest.

2. Kaubamärgi võib tühistada ka juhul, kui pärast selle registreerimise kuupäeva:

- a) on kaubamärk omaniku tegevuse või tegevusetuse tõttu muutunud kaubanduses selle kauba või teenuse üldnimeks, mille jaoks see on registreeritud, või
- b) on kaubamärki selle omaniku poolt või loal nende kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see on registreeritud, kasutatud selliselt, et kaubamärk võib üldsust eksitada eelkõige kõnealuste kaupade või teenuste olemuse, kvaliteedi või geograafilise päritolu suhtes.

*III Alajagu***Geograafilised tähised***Artikkel 230***Kohaldamisala**

1. Käesolevat alajagu kohaldatakse lepinguosaliste territooriumilt pärit geograafiliste tähiste kaitse suhtes.
2. Lepinguosalise selliste geograafiliste tähiste suhtes, mida peab kaitsma teine lepinguosaline, kohaldatakse käesolevat alajagu üksnes juhul, kui need kuuluvad artiklis 231 osutatud õigusaktide kohaldamisalasse.

*Artikkel 231***Kehtestatud geograafilised tähised**

1. IX lisa A osas loetletud Armeenia Vabariigi õigusaktide läbivaatamise järel leiab Euroopa Liit, et need vastavad nimetatud lisa B osas sätestatud nõuetele.

2. IX lisa A osas loetletud Euroopa Liidu õigusaktide läbivaatamise järel leiab Armeenia Vabariik, et need vastavad nimetatud lisa B osas sätestatud nõuetele.
3. Olles lõpule viinud vaidlustamismenetluse ja läbi vaadanud X lisa loetletud ELi geograafilised tähised, mis Euroopa Liit on registreerinud vastavalt IX lisa A osas loetletud õigusaktidele, kaitseb Armeenia Vabariik kõnealuseid geograafilisi tähiseid vastavalt käesolevas lepingus sätestatud kaitse tasemele.
4. Pärast vaidlustamismenetluse lõpuleviimist ja olles läbi vaadanud X lisa loetletud Armeenia Vabariigi geograafilised tähised, mis Armeenia Vabariik on registreerinud vastavalt IX lisa A osas loetletud õigusaktidele, kaitseb Euroopa Liit kõnealuseid geograafilisi tähiseid vastavalt käesolevas lepingus sätestatud kaitse tasemele.

Artikkel 232

Uute geograafiliste tähiste lisamine

1. Lepinguosalised võivad kooskõlas artikli 240 lõikes 3 sätestatud menetlusega lisada X lisa esitatud kaitstud geograafiliste tähiste loendisse uusi geograafilisi tähiseid. Selliseid uusi geograafilisi tähiseid võib loendisse lisada pärast seda, kui vaidlustamismenetlus on läbi viidud ja kooskõlas artikli 231 lõigetega 3 ja 4 on kontrollitud, et uued geograafilised tähised vastavad lepinguosaliste nõuetele.
2. Lepinguosalised ei ole kohustatud lisama uut geograafilist tähist lõikes 1 nimetatud loendisse, kui:
 - a) asjaomane geograafiline tähis oleks vastuolus taimesordi või loomatõu nimetusega ning võib seetõttu eksitada tarbijat toote tegeliku päritolu suhtes;
 - b) selle geograafilise tähise kaitse võib kaubamärgi mainet ja tuntust arvesse võttes tarbijat toote tegeliku olemuse suhtes eksitada või
 - c) tegemist on üldnimega.

Artikkel 233

Geograafiliste tähiste kaitse ulatus

1. Lepinguosalised kaitsevad X lisa loetletud geograafilisi tähiseid:
 - a) kaitstud nimetuse otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest sarnastel toodetel, mis ei vasta kaitstud nimetuse tootekirjeldusele või kui sellise kasutusega kaasneb geograafilise tähise maine ärakasutamine;
 - b) väärkasutuse, imiteerimise või seoste tekitamise eest ka siis, kui toote või teenuse tegelik päritolu on näidatud või kui kaitstud nimetus on tõlgitud, transkribeeritud, translitereeritud või sellele on lisatud väljend „stiil“, „liik“, „meetod“, „toodetud nagu“, „imitatsioon“, „maitseline“, „-laadne“ või muu sarnane väljend;
 - c) muude valede või eksitavate märgete eest, mis käsitlevad toote lähtekohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi ja mis esitatakse asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides ja asjaomase tootega seotud dokumentides või pakendis oleva toote pakkelehel, ja
 - d) mis tahes muu tegevuse eest, mis võib tarbijale jätta vale mulje toote tegeliku päritolu kohta.
2. Kaitstud geograafilisi tähiseid ei muudeta lepinguosaliste territooriumidel üldnimedeks.
3. Kui geograafilised tähised on täielikult või osaliselt homonüümised, tagatakse kaitse igale geograafilisele tähisele, tingimusel et seda on kasutatud heauskelt ning võttes nõuetekohaselt arvesse kohalikku ja tavapärasest kasutust ja segiajamise tegelikku ohtu.

Ilma et see piiraks TRIPS-lepingu artikli 23 kohaldamist, määravad lepinguosalised vastastikku kindlaks otstarbekohased kasutustingimused, mille alusel homonüümseid geograafilisi tähiseid üksteisest eristada, võttes arvesse vajadust tagada asjaomaste tootjate õiglane kohtlemine ning hoiduda tarbijate eksitamisest.

Homonüümset nimetust, mis võib tekitada tarbijas eksliku arvamuse, et toode on pärit muult territooriumilt, ei registreerita, isegi kui nimetus on kõnealuse toote tegeliku päritolul territooriumi, -piirkonna või -koha osas täpne.

4. Kui üks lepinguosaline teeb kolmanda riigiga läbirääkimiste kontekstis ettepaneku kõnealuse kolmanda riigi geograafilise tähise kaitsmiseks ning see nimetus on homonüümne teise lepinguosalise geograafilise tähisega, mis on käesoleva alajao kohaselt kaitstud, teatatakse sellest viimasele, andes talle võimaluse esitada märkusi enne kolmanda isiku geograafilise tähise kaitse alla võtmist.

5. Käesolev alajagu ei kohusta lepinguosalist kaitsma teise lepinguosalise geograafilist tähist, mida ei kaitsta või mille kaitsmine on lõpetatud selle päritoluriigis.

Lepinguosalised teavitavad üksteist, kui geograafilist tähist selle päritoluriigis enam ei kaitsta. Selline teatamine toimub artikli 240 lõikes 3 sätestatud korra kohaselt.

6. Käesolevas lepingus sätestatu ei piira mingil viisil ühegi isiku õigust kasutada äritegevuses enda või oma ärialase elukäija nime, välja arvatud juhul, kui seda nime kasutatakse tarbijaid eksitaval viisil.

Artikkel 234

Geograafiliste tähiste kasutamise õigus

1. Käesoleva alajao kohaselt kaitstud geograafilist tähist võib kasutada mis tahes ettevõtja, kes turustab asjaomaste tootekirjeldustega kooskõlas olevaid põllumajandustooteid, toitu, veine, aromatiseeritud veine või kangeid alkohoolseid jooke.

2. Kui geograafiline tähis on käesoleva alajao kohaselt kaitstud, ei saa kaitstud nimetuse kasutamise eeltingimuseks kehtestada kasutaja registreerimist või lisatasude maksmist.

Artikkel 235

Seos kaubamärkidega

1. Lepinguosalised keelduvad registreerimast kaubamärki või tunnistavad kehtetuks kaubamärgi, mis vastab mõnele artikli 233 lõikes 1 osutatud olukorrale seoses samasuguse toote kaitstud geograafilise tähisega, kui kaubamärgi registreerimise taotlus on esitatud pärast kuupäeva, mil on esitatud taotlus geograafilise tähise kaitsmiseks asjaomasel territooriumil.

2. Artiklis 231 osutatud geograafiliste tähiste puhul on kaitsetaotluse esitamise kuupäev käesoleva lepingu jõustumiskuupäev.

3. Artiklis 232 osutatud geograafiliste tähiste puhul on kaitsetaotluse esitamise kuupäev teisele lepinguosalisele geograafilise tähise kaitsetaotluse edastamise kuupäev.

4. Ilma et see piiraks artikli 232 lõike 2 punkti b kohaldamist, kaitsevad lepinguosalisel X lisas loetletud geograafilisi tähiseid, mille puhul on olemas varasemad kaubamärgid. Varasem kaubamärk on kaubamärk, mille kasutus vastab ühele artikli 233 lõikes 1 osutatud olukorrale ning mis on taotletud, registreeritud või asjaomaste õigusaktidega ette nähtud juhtudel lepinguosalise territooriumil heauskselt kasutusele võetud enne kuupäeva, mil geograafilise tähise kaitse taotlus käesoleva lepingu kohaselt teisele lepinguosalisele esitatakse. Sellise kaubamärgi kasutamist võib olenemata geograafilise tähise kaitsest jätkata ja seda võib uuendada, tingimusel et kaubamärgi kehtetuks tunnistamiseks või tühistamiseks ei ole lepinguosaliste kaubamärke käsitlevate õigusaktide kohaselt ühtegi põhjust.

5. Erandina lõikest 4 tuleb Armeenia Vabariigi varasemad kaubamärgid, mis sisaldavad ELi geograafilist tähist „Cognac“ või „Champagne“, sealhulgas nende transkriptsiooni või tõlget, mis on registreeritud sarnaste toodete jaoks või ei vasta asjaomasele tootekirjeldusele, muuta kehtetuks, tühistada või neid muuta, et kõrvaldada see nimi kaubamärgi kui terviku nimest tähise „Cognac“ puhul hiljemalt 14 aasta jooksul ja tähise „Champagne“ puhul hiljemalt kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

*Artikkel 236***Kaitse tagamine**

Lepinguosalised tagavad artiklitega 233–235 ette nähtud geograafiliste tähiste kaitse oma avaliku sektori asutuste asjakohaste haldustoimingutega. Lepinguosalised tagavad kõnealuse kaitse ka huvitatud isiku taotluse korral.

*Artikkel 237***Üleminekusätted**

1. Tooteid, mis on toodetud ja märgistatud kooskõlas siseriikliku õigusega enne käesoleva lepingu jõustumist, kuid mis ei vasta lepingu tingimustele, võib pärast käesoleva lepingu jõustumist jätkuvalt müüa kuni varude ammendumiseni.

2. Tähise „Cognac“ puhul 24-aastase üleminekuperioodi jooksul, mille arvestus algab üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist, ja tähise „Champagne“ puhul kolmeaastase üleminekuperioodi jooksul, mis algab käesoleva lepingu jõustumisest, ei takista nende ELi geograafiliste tähiste käesoleva lepingu kohane kaitse nende nimetuste kasutamist toodetel, mis on pärit Armeenia Vabariigist ja mida eksporditakse kolmandatesse riikidesse, kui asjaomase kolmanda riigi õigusnormid seda lubavad, et tähistada ja esitleda teatavaid samalaadseid Armeenia Vabariigist pärit tooteid, tingimusel et:

- a) nimetus on etiketil esitatud muus kui ladina tähestikus;
- b) toote tegelik päritolu on selgelt esitatud nimetusega samas vaateväljas ning
- c) miski esitluses ei ole selline, et see võib üldsust eksitada toote tegeliku päritolu suhtes.

3. Tähise „Cognac“ puhul 13-aastase üleminekuperioodi jooksul, mille arvestus algab üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist, ja tähise „Champagne“ puhul kaheaastase üleminekuperioodi jooksul, mis algab käesoleva lepingu jõustumisest, ei takista nende ELi geograafiliste tähiste käesoleva lepingu kohane kaitse nende nimetuste kasutamist Armeenia Vabariigis, tingimusel et:

- a) nimetus on etiketil esitatud muus kui ladina tähestikus;
- b) toote tegelik päritolu on selgelt esitatud nimetusega samas vaateväljas ning
- c) miski esitluses ei ole selline, et see võib üldsust eksitada toote tegeliku päritolu suhtes.

4. Euroopa Liit osutab Armeenia Vabariigile tehnilist ja finantsabi, et lõpetada tõrgeteta ja tõhusalt ELi geograafilise tähise „Cognac“ kasutamine Armeenia Vabariigist pärit toodetel ning aidata Armeenia Vabariigi tööstusel säilitada eksporditurgul konkurentsivõime. Selline kooskõlas ELi õigusega osutatav abi hõlmab eelkõige meetmeid uue nime väljatöötamiseks ning selle edendamiseks, reklaamimiseks ja turustamiseks nii siseriiklikul turul kui ka traditsioonilistel eksporditurgudel.

5. Lõikes 4 osutatud Euroopa Liidu abi konkreetsed summad, liigid, mehhanismid ja ajakavad määratakse kindlaks finants- ja tehnilise abi paketi, milles lepinguosalised lepivad lõplikult kokku ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest. Lepinguosalised koostavad ühiselt abipaketi tingimused, lähtudes sellise abiga kaetavate vajaduste põhjalikust hindamisest. Hindamise viib läbi lepinguosaliste poolt ühiselt valitud rahvusvaheline konsultatsioonifirma.

6. Kui Euroopa Liit ei anna lõikes 4 osutatud finants- ja tehnilist abi, võib Armeenia Vabariik kasutada 13. peatükis sätestatud vaidluste lahendamise mehhanismi ning kui vaidlus lahendatakse tema kasuks, võib ta peatada lõigetest 2 ja 3 tulenevate kohustuste täitmise.

7. Euroopa Liidu finants- ja tehnilist abi antakse kuni kaheksa aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva.

Artikkel 238

Üldeeskirjad

1. Artiklites 231 ja 232 osutatud tooteid imporditakse, eksporditakse ja turustatakse kooskõlas õigusnormidega, mida kohaldatakse selle lepinguosalise territooriumil, kus tooted turule viiakse.
2. Artikli 240 kohaselt loodud geograafiliste tähiste allkomitee lahendab kõik küsimused, mis on seotud registreeritud geograafilise tähise tootekirjelduse ja selle muudatustega, mille on heaks kiitnud selle lepinguosalise ametiasutused, kelle territooriumilt toode on pärit.
3. Käesoleva alajao kohaselt kaitstava geograafilise tähise võib tühistada üksnes lepinguosaline, kelle territooriumilt toode on pärit.

Artikkel 239

Koostöö ja läbipaistvus

1. Lepinguosalised peavad kas otse või artikli 240 kohaselt loodud geograafiliste tähiste allkomitee kaudu ühendust kõigis käesoleva alajao rakendamise ja toimimisega seotud küsimustes. Eelkõige võib lepinguosaline nõuda teiselt lepinguosaliselt teavet tootekirjelduste ja nende muudatuste ning riiklike kontrolliasutuste kontaktpunktide kohta.
2. Kumbki lepinguosaline võib avalikustada selliste käesoleva alajao alusel kaitstavate geograafiliste tähiste kirjeldused, mis vastavad teise lepinguosalise poolt käesoleva alajao alusel kaitstavatele geograafilistele tähistele, või nende kokkuvõtte ning teabe riiklike kontrolliasutuste kontaktpunktide kohta.

Artikkel 240

Geograafiliste tähiste allkomitee

1. Käesolevaga loovad lepinguosalised Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi esindajatest koosneva geograafiliste tähiste allkomitee, eesmärgiga jälgida käesoleva alajao rakendamist ning süvendada lepinguosalistevahelist koostööd ja dialoogi geograafiliste tähiste valdkonnas.
2. Geograafiliste tähiste allkomitee võtab oma otsused vastu konsensuse alusel. Ta määrab kindlaks oma kodukorra. Geograafiliste tähiste allkomitee tuleb kokku emma-kumma lepinguosalise taotlusel vaheldumisi Euroopa Liidus ja Armeenia Vabariigis lepinguosaliste kokkulepitud ajal, kohas ja viisil (sealhulgas videokonverentsi vahendusel), kuid mitte hiljem kui 90 päeva jooksul alates taotluse esitamisest.
3. Geograafiliste tähiste allkomitee jälgib käesoleva alajao nõuetekohast toimimist ning võib arutada kõiki selle rakendamise ja toimimisega seotud küsimusi. Allkomitee ülesanded on eelkõige järgmised:
 - a) IX lisa A osa muutmise seoses viidetega lepinguosaliste territooriumil kohaldatavale õigusele;
 - b) IX lisa B osa muutmise seoses geograafiliste tähiste registreerimise ja kontrollimise nõuetega;
 - c) X lisa muutmise seoses geograafiliste tähiste loeteluga;
 - d) teabevahetus geograafiliste tähistega seonduvate õigusloome- ja poliitikaalaste muudatuste kohta ning muudes ühist huvi pakkuvates küsimustes geograafiliste tähiste valdkonnas ning
 - e) teabevahetus geograafiliste tähiste kohta, et kaaluda nende kaitsmist vastavalt käesolevale alajaole.

IV Alajagu

Disainilahendused

Artikkel 241

Rahvusvahelised kokkulepped

Lepinguosalised järgivad tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkuleppe 1999. aasta Genfi redaktsiooni.

Artikkel 242

Registreeritud disainilahenduste kaitse

1. Lepinguosalised näevad ette sõltumatult loodud uudsete ja originaalsete disainilahenduste kaitse. Kaitse tekib registreerimisel ja annab registreeritud disainilahenduste omanikele ainuõiguse vastavalt käesolevale alajaole.

Käesoleva alajao kohaldamisel võib lepinguosaline eristatavat disainilahendust käsitada originaalse disainilahendusena.

2. Disainilahendust, mida on kasutatud või mis sisaldub mitmeosalise toote koostisosaks olevas tootes, käsitatakse uudse ja originaalsena:

a) kui koostisosa on pärast mitmeosalisse tootesse paigutamist toote tavakasutuse käigus nähtav ja

b) sel määral, kui need koostisosa nähtavad omadused vastavad uudseks ja originaalseks tunnistamise tingimustele.

3. Lõike 2 punktis a kasutatud väljend „tavakasutus“ tähendab kasutamist lõppkasutaja poolt ja ei hõlma hooldust, teenindust ega remonti.

4. Registreeritud disainilahenduste omanikul on õigus takistada kolmandaid isikuid vähemalt valmistamast, müügiks pakkumast, müümast, importimast, eksportimast, ladustamast ja kasutamast omaniku nõusolekuta toodet, mis on osaliselt või täielikult valmistatud kaitstud disainilahenduse järgi, juhul kui nimetatud toimingud on kaubandusliku eesmärgiga, takistavad põhjendamatult disainilahenduse tavapärasest kasutamist või on vastuolus hea kaubandustavaga.

5. Kaitse kestus on 25 aastat.

Artikkel 243

Registreerimata disainilahendustele antav kaitse

1. Euroopa Liit ja Armeenia Vabariik näevad ette õiguslikud meetmed, mis takistavad toote registreerimata välimuse kasutamist, üksnes juhul, kui vaidlusalune kasutus tuleneb toote registreerimata välimuse kopeerimisest. Selline kasutus hõlmab vähemalt toote müügiks pakkumist, turule laskmist, importi ja eksporti.

2. Registreerimata disainilahenduste kaitse kestab vähemalt kolm aastat alates kuupäevast, mil disainilahendus tehti ühe lepinguosalise territooriumil üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 244

Erandid

1. Lepinguosalised võivad kehtestada disainilahenduste kaitsmisel piiratud erandeid, tingimusel et sellised erandid ei satu põhjendamatult vastuollu kaitstud disainilahenduse tavapärase kasutamisega ega kahjusta kaitstud disainilahenduse omaniku seaduslikke huve põhjendamatult, võttes arvesse kolmandate isikute seaduslikke huve.

2. Disainilahenduse kaitse ei laiene disainilahendustele, mis tulenevad peamiselt tehnilistest või funktsionaalsetest kaalutlustest. Eelkõige ei anna disainilahenduse õigus kaitset toote nendele välistunnustele, mida on tarvis reprodutseerida täpselt sama kuju ja suurusega selleks, et disainilahendust sisaldavat või seda kasutavat toodet saaks mehaaniliselt ühendada teise tootega või paigutada viimase sisse, ümber või külge nii, et kumbki toode täidaks oma otstarvet.

Artikkel 245

Seos autoriõigusega

Disainilahendus on alates kuupäevast, mil see loodi või mis tahes kujul fikseeriti, kaitsekõlblik ka asjaomase lepinguosalise autoriõiguse seaduste alusel. Lepinguosalised määravad vastavalt oma siseriiklikele õigusnormidele kindlaks kaitse ulatuse ja tingimused, sealhulgas nõutava eristatavuse taseme.

V Alajagu

Patendid

Artikkel 246

Rahvusvahelised kokkulepped

Lepinguosalised ühinevad patendikoostöölepinguga ja teevad mõistlikes piirides kõik endast oleneva patendiõiguse lepingu täitmiseks.

Artikkel 247

Patendid ja rahvatervis

1. Lepinguosalised tunnistavad 14. novembril 2001 WTO ministrite konverentsil vastu võetud TRIPS-lepingu ja rahvatervise deklaratsiooni tähtsust. Lepinguosalised tagavad käesolevas alajaos sätestatud õiguste ja kohustuste tõlgendamisel ning rakendamisel vastavuse sellele deklaratsioonile.

2. Lepinguosalised järgivad WTO peanõukogu 30. augusti 2003. aasta otsust TRIPS-lepingut ja tervisekaitset käsitleva Doha deklaratsiooni lõike 6 rakendamise kohta ning toetavad selle rakendamist.

Artikkel 248

Täiendava kaitse tunnistus

1. Lepinguosalised mõistavad, et nende territooriumil patendiga kaitstud ravimite ja taimekaitsevahendite suhtes võidakse enne turulelaskmist kohaldada halduslikku loamenetlust. Lepinguosalised tunnistavad, et patendiga antav kaitseaeg võib lüheneda selle ajavahemiku võrra, mis jääb toote patenditaotluse esitamise ja tootele asjakohaste õigusaktide alusel lepinguosalise turule viimiseks esimese loa andmise vahele.

2. Lepinguosalised näevad ette, et patendiga kaitstavat ravimit ja taimekaitsevahendit, mille suhtes on kohaldatud halduslikku loamenetlust, kaitstakse täiendava ajavahemiku jooksul, mille kestus on viie aasta võrra lühem kui lõike 1 teises lauses osutatud ajavahemik.

3. Olenemata lõikest 2 ei tohi täiendava kaitse kestus ületada viit aastat.

Liidus on võimalik kuue kuu võrra pikendada nende ravimite kaitset, mille kohta on tehtud pediatrilised uuringud, kui uuringute tulemused kajastuvad tootekirjelduses.

VI Alajagu
Mitteavalikustatav teave

Artikkel 249

Ärisaladuste kaitse ulatus

1. Lepinguosalised kinnitavad tahet täita TRIPS-lepingu artikli 39 lõigete 1 ja 2 kohased kohustused. Lepinguosalised näevad ette nõuetekohased tsiviilkohtumenetlused ja õiguskaitsevahendid, mida ärisaladuse omaja saab kasutada, et takistada ärisaladuse omandamist, kasutamist või avaldamist vastuolus ausate äritavadega ning saada selle eest hüvitist.

2. Käesolevas alajaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „ärisaladus“ – teave:

i) mis on saladus selles tähenduses, et see ei ole kogumis või üksikosade täpsel paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnesolevat laadi teabega tegelevad;

ii) millel on kaubanduslik väärtus selle salajasuse tõttu ning

iii) mille üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas, ning

b) „ärisaladuse omaja“ – iga füüsiline või juriidiline isik, kellel on ärisaladuse üle seaduslik kontroll.

3. Käesoleva alajao tähenduses käsitatakse ausate äritavadega vastuolus olevana vähemalt järgmist käitumist:

a) ärisaladuse omandamine ärisaladuse omaja nõusolekuta, kui see toimub ärisaladuse omaja valduses olevatele dokumentidele, objektidele, materjalidele, ainetele või elektroonilistele failidele, mis sisaldavad ärisaladust või millest saab tuletada ärisaladuse, loata juurdepääsu hankimise, nende omastamise või kopeerimise teel;

b) ärisaladuse omaja nõusolekuta ärisaladuse kasutamine või avaldamine isiku poolt, kes:

i) on omandanud ärisaladuse punktis a nimetatud meetodil;

ii) rikub konfidentsiaalsuslepingut või muud kohustust ärisaladust mitte avalikustada või

iii) rikub lepingulist või muud kohustust piirata ärisaladuse kasutamist ning

c) ärisaladuse omandamine, kasutamine või avaldamine isiku poolt, kes omandamise, kasutamise või avaldamise ajal teadis või oleks asjaolusid arvesse võttes pidanud teadma, et ärisaladus on otseselt või kaudselt omandatud isikult, kes kasutas või avaldas ärisaladuse õigusvastaselt punkti b tähenduses, sealhulgas juhul, kui isik kallutas teist isikut kõnealusel punktis nimetatud tegudele.

4. Käesolevat alajagu ei tõlgendata nii, et see kohustab lepinguosalist käsitama ausate äritavadega vastuolus olevana järgmist käitumist:

a) isik avastab või loob asjaomase teabe iseseisvalt;

- b) toote pöördprojekteerimine isiku poolt, kelle valduses toode on õiguspäraselt ja kelle suhtes ei kehti õiguslik kohustus piirata asjaomase teabe omandamist;
 - c) teabe omandamine, kasutamine või avaldamine on nõutav või lubatud vastavalt asjaomasele siseriiklikule õigusaktile ning
 - d) töötajate poolt selliste kogemuste ja oskuste kasutamine, mille nad on omandanud ausal viisil oma tavapärast tööd tehes.
5. Käesolevat alajagu ei tõlgendata nii, et see piirab lepinguosaliste jurisdiktsioonides kaitstud sõna- ja teabevabadust, sealhulgas meediavabadust.

Artikkel 250

Ärisaladust käsitlev tsiviilkohtumenetlus ja õiguskaitsevahendid

1. Lepinguosalised tagavad, et isikutel, kes osalevad artiklis 249 nimetatud tsiviilkohtumenetluses või kellel on juurdepääs kohtumenetluse dokumentidele, ei ole lubatud kasutada või avalikustada ärisaladusi või väidetavaid ärisaladusi, mille pädev õigusasutus on huvitatud isiku nõuetekohaselt põhjendatud taotlusel tuvastanud konfidentsiaalse teabena ja mis on saanud neile teatavaks menetluses osalemise või dokumentidele juurdepääsu tulemusel.
2. Lepinguosalised näevad ette, et artiklis 249 nimetatud tsiviilkohtumenetluses on õigusasutusel õigus vähemalt:
 - a) anda korraldus ajutiste meetmete võtmiseks, et takistada ärisaladuse omandamist, kasutamist või avalikustamist vastuolus ausate äritavadega;
 - b) anda korraldus esialgse õiguskaitse kohaldamiseks, et takistada ärisaladuse omandamist, kasutamist või avalikustamist vastuolus ausate äritavadega;
 - c) mõista isikult, kes teadis või oleks pidanud teadma, et ta omandab, kasutab või avalikustab ärisaladust vastuolus ausate äritavadega, ärisaladuse omaja kasuks välja kahjutasu proportsionaalselt sellise ärisaladuse omandamise, kasutamise või avalikustamisega tekitatud tegeliku kahjuga;
 - d) võtta erimeetmeid, et säilitada sellise ärisaladuse või väidetava ärisaladuse konfidentsiaalsus, mis on saanud teatavaks tsiviilkohtumenetluses, mis käsitleb ärisaladuse väidetavat omandamist, kasutamist ja avalikustamist vastuolus ausate äritavadega; kooskõlas asjaomase lepinguosalise siseriikliku õigusega võib selliseks erimeetmeks olla võimalus:
 - i) piirata juurdepääsu teatavatele dokumentidele tervikuna või osaliselt;
 - ii) piirata juurdepääsu kohtuistungitele ning nende salvestistele ja stenogrammidele ning
 - iii) avaldada kohtuotsuse mittekonfidentsiaalne versioon, millest on eemaldatud ärisaladust sisaldavad lõigud või milles neid on redigeeritud, ning
 - e) rakendada kohtu pädevuse ulatuses menetluspoolte või muude isikute suhtes sanktsioone õiguskaitsevahendite või meetmete rikkumise eest, mille kohus on vastu võtnud vastavalt lõikele 1 või käesoleva lõike punktide d seoses menetluses teatavaks saanud ärisaladuse või väidetava ärisaladuse kaitsega.
3. Lepinguosalised ei ole kohustatud ette nägema artiklis 249 osutatud kohtumenetlusi ja õiguskaitsevahendeid, kui ausate äritavadega vastuolus olev tegevus toimub kooskõlas nende asjakohase siseriikliku õigusega, et paljastada õigusvastane käitumine, rikkumine või ebaseaduslik tegevus või eesmärgiga kaitsta seadusega tunnustatud õigustatud huvi.

*Artikkel 251***Ravimi turuleviimise loa saamiseks esitatud andmete kaitse**

1. Lepinguosalised tagavad, et ravimi turuleviimise loa („müügiluba“) saamiseks esitatud konfidentsiaalset äriteavet ei avaldata kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ülekaalukates tervisekaitse huvides. Samuti kaitstakse konfidentsiaalset äriteavet ebaausate äritavade eest.
2. Lepinguosalised tagavad, et kaheksa aasta jooksul alates esmase müügiloa väljastamisest asjaomase lepinguosalise territooriumil ei võta müügiloa andmise eest vastutav ametiasutus arvesse avaliku sektori asutuse või eraõigusliku isiku poolt esmase müügiloa taotluses esitatud konfidentsiaalset äriteavet või eelkliiniliste või kliiniliste uuringute tulemusi teise ravimi turuleviimise loa toetuseks ilma andmed esitanud isiku või asutuse sõnaselge nõusolekuta, kui mõlema lepinguosalise poolt tunnustatud rahvusvahelistes lepingutes ei ole sätestatud teisiti.
3. Kümne aasta jooksul alates asjaomase lepinguosalise territooriumil esmase müügiloa väljastamise kuupäevast ei ole lubatud ravimit turule viia müügiloa alusel, mis on antud mis tahes järgneva taotluse alusel, kasutades esmases müügiloas esitatud eelkliiniliste või kliiniliste uuringute tulemusi, välja arvatud juhul, kui järgnev taotleja esitab enda eelkliiniliste või kliiniliste uuringute tulemused (või teabe andnud isiku nõusolekul kasutatud eelkliiniliste või kliiniliste uuringute tulemused), mis peavad vastama samadele tingimustele nagu esimese taotleja puhul.

Tooteid, mis ei vasta käesolevas lõikes sätestatud tingimustele, ei ole lubatud turule viia.

4. Lõikes 3 osutatud kümneaastast tähtaega pikendatakse kuni 11 aastani, kui loa hoidja saab esimese kaheksa aasta jooksul pärast loa saamist loa veel ühe või mitme ravinäidustuse kohta, kuna ilmneb oluline kliiniline kasutegur võrreldes olemasolevate ravimeetoditega.

*Artikkel 252***Taimekaitsevahendeid käsitlevate andmete kaitse**

1. Lepinguosalised tunnustavad esmakordselt taimekaitsevahendi müügiloa saamiseks esitatud katse- või uuringuaruande omaniku õigust andmete ajutisele kaitsele. Sellel ajavahemikul ei kasutata seda katse- ja uuringuaruannet teiste taimekaitsevahendi turustamisloa taotlejate huvides ilma esimese omaniku sõnaselge nõusolekuta. Käesolevas alajaos nimetatakse sellist ajutist õigust andmekaitseks.
2. Lõikes 1 nimetatud katse- või uuringuaruande peab vastama järgmistele tingimustele:
 - a) olema vajalik loa andmiseks või loa muutmiseks, et lubada vahendi kasutamist mõnel teisel põllukultuuril, ning
 - b) vastama tõendatult hea laboritava või hea katsetava põhimõtetele.
3. Andmekaitse kehtib vähemalt kümme aastat alates esimese müügiloa väljastamisest asjaomase lepinguosalise pädeva asutuse poolt. Madala riskiga taimekaitsevahendite puhul võib seda tähtaega pikendada 13 aastani.
4. Lõikes 3 osutatud väheolulisteks kasutusteks antud loa tähtaega pikendatakse kolme kuu haaval, kui loa hoidja esitab loataotluse hiljemalt viis aastat pärast pädevalt asutuselt esimese loa saamise kuupäeva. Andmekaitse tähtaeg kokku ei tohi mingil juhul olla pikem kui 13 aastat. Madala riskiga taimekaitsevahendite puhul ei tohi andmekaitse tähtaeg kokku olla mingil juhul pikem kui 15 aastat.

Mõiste „väheoluline kasutus“ tähendab taimekaitsevahendi kasutamist lepinguosalise taimedel ja taimsetel saadustel, mida selle lepinguosalise territooriumil kasvatatakse vähe või mida kasvatatakse laialdaselt erakorralise taimekaitsevajaduse rahuldamiseks.

5. Katsete või uuringute andmeid kaitstakse ka juhul, kui need olid vajalikud loa pikendamiseks ja läbivaatamiseks. Sellisel juhul on andmekaitse perioodi pikkus 30 kuud.
6. Lepinguosalised kehtestavad oma territooriumitel meetmed, mis kohustavad varasema loa taotlejat või hoidjat jagama ärisaladusena käsitatavat teavet, et vältida korduvaid katseid selgroogsetega.

VII Alajagu

Taimesordid

Artikkel 253

Taimesordid

1. Lepinguosalised kaitsevad taimesorte vastavalt rahvusvahelisele uute taimesortide kaitse konventsioonile (UPOV), sealhulgas aretaja õigust käsitlevale erandile, millele on osutatud kõnealuse konventsiooni artiklis 15, ning teevad koostööd nende õiguste edendamiseks ja jõustamiseks.
2. Armeenia Vabariigis kohaldatakse käesolevat artiklit hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist.

C Jagu

Intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamine

I Alajagu

Üldsätted

Artikkel 254

Üldised kohustused

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustusi, mis tulenevad TRIPS-lepingust ja eelkõige selle III jaost. Lepinguosalised sätestavad järgmised käesolevas jaos ettenähtud täiendavad meetmed, menetlused ja parandusmeetmed, mis on vajalikud intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamiseks. Kõnealused meetmed, menetlused ja parandusmeetmed peavad olema õiglased ja erapooletud ning need ei tohi olla ülemäära keerukad või kulukad ega sisaldada sobimatuid tähtaegu või põhjendamatu viivitusi.
2. Lõikes 1 nimetatud meetmed, menetlused ja parandusmeetmed peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid tuleb rakendada viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja ette näha kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.
3. Käesoleva jao II alajao kohaldamisel hõlmab mõiste „intellektuaalomandiõigused“ vähemalt järgmist:
 - a) autoriõigus;
 - b) autoriõigusega kaasnevad õigused;
 - c) andmebaaside loojate *sui generis* õigused;
 - d) pooljuhttoodete topoloogia loojate õigused;
 - e) kaubamärgiga seotud õigused;
 - f) disainilahendustega seotud õigused;

- g) patendiga seotud õigused, sealhulgas täiendava kaitse tunnistustest tulenevad õigused;
- h) geograafilised tähised;
- i) kasulike mudelitega seotud õigused;
- j) sordikaitse ning
- k) kaubanimed, kui need on asjaomase riigi õiguse kohaselt kaitstud ainuõigustena.

Ärisaladus ei kuulu käesoleva jaos kohaldamisalasse. Ärisaladuste kaitset käsitleb artikkel 250.

Artikkel 255

Õigustatud taotlejad

Kumbki lepinguosaline tunnistab isikuteks, kellel on õigus nõuda käesolevas jaos ja TRIPS-lepingu III jaos sätestatud meetmete, menetluste ja parandusmeetmete rakendamist, järgmised isikud:

- a) intellektuaalomandiõiguste omajad vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele;
- b) kohaldatavate õigusaktidega ette nähtud piires ja nende alusel kõik teised kõnealuseid õigusi kasutama volitatud isikud, eelkõige litsentsisaajad;
- c) kohaldatavate õigusaktidega ette nähtud piires ja nende alusel intellektuaalomandiõiguste kollektiivse esindamise organisatsioonid, kes on intellektuaalomandiõiguste omajate üldtunnustatud esindajad, ning
- d) kohaldatavate õigusaktidega ette nähtud piires ja nende alusel kutselised intellektuaalomandi kaitse organisatsioonid, kes on intellektuaalomandiõiguste omajate üldtunnustatud esindajad.

II Alajagu

Tsiviilõiguslik kaitse

Artikkel 256

Tõendite säilitamise meetmed

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et kui õiguste omaja on esitanud pädevale õigusasutusele avalduse ja mõistlikult kättesaadavad tõendid selle kohta, et tema intellektuaalomandiõigust on rikutud või kavatsetakse rikkuda, võib pädev õigusasutus enne asja sisulise otsustamiseni viiva menetluse algatamist teha ettekirjutuse võtta kiireid ja mõjuvaid ajutisi meetmeid väidetava rikkumise olulise tõendusmaterjali säilitamiseks, võttes arvesse konfidentsiaalse teabe kaitsmise vajadust.

2. Lõikes 1 nimetatud ajutised meetmed võivad hõlmata üksikasjalikku kirjeldust kas proovide võtmisega või ilma selleta või väidetava rikkumisega seotud kaupade füüsilist arestimist ning asjakohastel juhtudel nende kaupade tootmisel või turustamisel kasutatud materjalide ja seadmete ja nendega seotud dokumentide arestimist. Kõnealused meetmed võetakse vajaduse korral vastaspoolt ära kuulamata, eriti juhtudel, kui igasugune viivitus võib põhjustada õiguste omajale korvamatut kahju või kui on ilmne asitõendite hävitamise oht. Vastaspoolel on õigus ärakuulamisele mõistliku aja jooksul.

Artikkel 257

Õigus teabele

1. Lepingualised tagavad, et intellektuaalomandiõiguste rikkumise menetlemisel ning vastuseks hageja õigustatud ja proportsionaalsele nõudele võivad pädevad õigusasutused nõuda, et rikkuja või muu isik, kes on kohtuvaidluses pool või tunnistaja, esitaks teavet intellektuaalomandiõigusi rikkuvate kaupade või teenuste päritolu ja turustusvõrgu kohta.

Käesolevas lõikes kasutatud mõiste „muu isik“ tähendab isikut:

- a) kelle valdusest on leitud intellektuaalomandiõigusi rikkuvat kaupa kaubanduslikes kogustes;
- b) kes on tabatud intellektuaalomandiõigusi rikkuvate teenuste kaubanduslikus ulatuses kasutamisel;
- c) kes on tabatud intellektuaalomandiõigusi rikkuvate teenuste kaubanduslikus ulatuses osutamisel või
- d) kes on käesolevas lõikes osutatud isiku kinnitusele seotud toodete tootmise, valmistamise või turustamisega või teenuste osutamisega.

Käesolevas lõikes nimetatud teave sisaldab vastavalt vajadusele:

- a) asjaomaste kaupade ja teenuste tootjate, valmistajate, turustajate, tarnijate ja teiste varasemate valdajate ning kavandatud jae- ja hulgimüüjate nimesid ja aadresse ning
- b) toodetud, valmistatud, tarnitud, saadud või tellitud koguseid ning kõnealuste toodete või teenuste eest makstud hindu.

2. Käesolevat artiklit kohaldatakse, ilma et see piiraks muude õigusnormide kohaldamist, millega:

- a) antakse õiguste omajale õigus saada põhjalikumate teavet;
- b) reguleeritakse vastavalt käesolevale artiklile edastatud teabe kasutamist tsiviil- või kriminaalkohtumenetluses;
- c) reguleeritakse vastutust teabe saamise õiguse kuritarvitamise eest;
- d) antakse lõikes 1 osutatud isikule võimalus keelduda teabe andmisest, kui kõnealuse teabe tõttu oleks see isik sunnitud tunnistama enda või oma lähisugulaste osalust intellektuaalomandiõiguse rikkumises, või
- e) reguleeritakse teabeallikate konfidentsiaalsuse kaitset ja isikuandmete töötlemist.

Artikkel 258

Ajutised meetmed ja ettevaatusabinõud

1. Lepinguosalised tagavad, et õigusasutus saab hageja taotluse korral teha väidetavale õiguste rikkujale ajutise ettekirjutuse, mille eesmärk on hoida ära eelseisev intellektuaalomandiõiguste rikkumine. Samuti võib õigusasutus ajutiselt ja vajaduse korral korduva rahalise karistuse abil, kui see on ette nähtud siseriiklike õigusaktidega, keelata kõnealuse õiguse väidetava rikkumise jätkamise või nõuda jätkamise tingimusena tagatist, mis rikkumise tuvastamise korral kindlustavad õiguste omajale hüvitise maksmise. Ajutise ettekirjutuse võib samadel tingimustel teha ka vahendajale, kelle teenuseid kolmas isik kasutab intellektuaalomandiõiguste rikkumiseks.
2. Ajutise ettekirjutusega võib anda ka korralduse intellektuaalomandiõiguste rikkumise kahtlusega kaupade arestimiseks, et takistada nende pääsemist turustuskanalitesse ja seal liikumist.
3. Kaubandusliku ulatusega väidetava rikkumise korral tagavad lepinguosalised, et kui hageja tõendab kahju sissenõudmist tõenäoliselt takistada võivate asjaolude olemasolu, võivad õigusasutused hagi tagamiseks anda korralduse arestida väidetava rikkuja vallas- ja kinnisvara, sealhulgas blokeerida tema pangakontod ja muu vara. Sel eesmärgil võivad pädevad asutused nõuda panga-, finants- ja äridokumentide esitamist või nõuetekohast ligipääsu asjakohasele teabele.

Artikkel 259

Parandusmeetmed

1. Lepinguosalised tagavad, et pädevad õigusasutused võivad hageja taotluse korral, ilma et see piiraks õiguste rikkumisest õiguste omajale tuleneda võiva kahju hüvitamise nõuet, anda korralduse vähemalt turustuskanalitest tagasi kutsuda või püsivalt kõrvaldada või hävitada kaubad, mis on tunnistatud intellektuaalomandiõigusi rikkuvaks, ilma seejuures mingit hüvitist maksmata. Pädevad õigusasutused võivad vajaduse korral anda ka korralduse hävitada peamiselt kõnealuse kauba loomisel või valmistamisel kasutatud materjalid ning seadmed.

2. Lepinguosaliste õigusasutustel on volitus nõuda lõikes 1 nimetatud meetmete rakendamist rikkuja kulul, välja arvatud seda välistavate erandlike asjaolude korral.

Artikkel 260

Ettekirjutused

Lepinguosalised tagavad, et kui kohtuotsusega on tuvastatud intellektuaalomandiõiguste rikkumine, võib õigusasutus teha rikkujale, aga ka vahendajale, kelle teenuseid kolmas isik kasutab intellektuaalomandiõiguste rikkumiseks, ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

Artikkel 261

Alternatiivsed abinõud

Lepinguosalised võivad ette näha, et sobivatel juhtudel ning sellise isiku taotluse korral, kelle suhtes tuleb kohaldada artiklis 259 või 260 sätestatud meetmeid, võib pädev õigusasutus anda korralduse maksta neis artiklites sätestatud meetmete kohaldamise asemel kahju kannatanud isikule rahalist hüvitist. Rahalist hüvitist makstakse juhul, kui nende meetmetega hõlmatud isiku tegevuses puudus tahtlus või raske hooletus ning kui artiklites 259 ja 260 sätestatud meetmete kohaldamine põhjustaks talle ebaproportsionaalselt suurt kahju ja kui kahju kannatanud isikule rahalise hüvitise maksmine näib olevat piisavalt rahuldav.

Artikkel 262

Kahjutasud

1. Lepinguosalised tagavad, et õigusasutused mõistavad kahju kannatanud isiku avalduse alusel rikkujalt, kes pani rikkumise toime teadlikult või pidi põhjendatult olema rikkumisest teadlik, välja kahjutasu proportsionaalselt õiguste omajale rikkumise tagajärjel tekitatud tegeliku kahjuga. Kahjutasu suuruse määramisel õigusasutused:

- a) võtavad arvesse kõiki asjakohaseid aspekte, nagu kahju kannatanud isikule tekitatud majanduskahju, sealhulgas saamata jäänud tulu, ja rikkuja teenitud ebaõiglane tulu, ning vajaduse korral ka mittemajanduslikke aspekte, nagu rikkumise tõttu õiguse omajale tekitatud moraalne kahju, või
- b) võivad punkti a alternatiivina vajaduse korral määrata kindlasummalise kahjutasu, mis on vähemalt sama suur kui autoritasu või kasutustasud, mida rikkuja oleks pidanud maksuma, kui ta oleks kõnealuse intellektuaalomandiõiguste kasutamiseks luba taotlenud.

2. Lepinguosalised võivad ette näha võimaluse, et kui rikkuja ei olnud ega pidanud põhjendatult olema teadlik sellest, et ta tegeleb õigusrikkumisega, võib õigusasutus nõuda saadud tulu kahju kannatanud isiku heaks tagasi või mõista välja kahjutasu, mille suurus võib olla eelnevalt kindlaks määratud.

Artikkel 263

Kohtukulud

Lepinguosalised tagavad, et üldjuhul kannab kohtuvaidluse kaotanud pool kohtuvaidluse võitnud poole mõistlikud ja proportsionaalsed kohtukulud ning muud kulud, välja arvatud juhul, kui kulude õiglase jaotamise põhimõtte seda ei luba.

Artikkel 264

Kohtuotsuste avaldamine

Lepinguosalised tagavad, et intellektuaalomandiõiguste rikkumise tõttu algatatud kohtumenetluste puhul võib õigusasutus anda korralduse võtta hageja palvel ja rikkuja kulul asjakohaseid meetmeid otsust puudutava teabe levitamiseks, sealhulgas otsuse täielikuks või osaliseks avaldamiseks.

*Artikkel 265***Autorsuse ja omandiõiguse presumptsioon**

Lepinguosalised tunnistavad, et käesolevas jaos sätestatud meetmete, menetluste ja parandusmeetmete võtmisel käsitatakse kirjandus- või kunstiteose autorina isikut, kelle puhul on vastupidiste tõendite puudumisel piisav, kui tema nimi esineb teosel tavapärasel viisil, ja sellest tulenevalt on tal õigus algatada rikkumismenetlus.

III Alajagu

Piiril võetavad meetmed*Artikkel 266***Piiril võetavad meetmed**

1. Lepinguosalised tagavad, et piiril intellektuaalomandi kaitseks meetmete võtmisel täidetakse järjekindalt GATT 1994-st ja TRIPS-lepingust tulenevaid kohustusi.
2. Lepinguosalise tolliterritooriumil intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamiseks võtab lepinguosalise toll kasutusele lõigetes 3 ja 4 osutatud meetodid, et kindlaks teha saadetised, mis sisaldavad intellektuaalomandiõiguste rikkumise kahtlusega kaupu. Need meetodid hõlmavad riskianalüüsi, mis põhineb muu hulgas õiguste omajalt saadud teabel, luureandmetel ja lasti kontrollimisel.
3. Lepinguosaliste tolliasutused võtavad õiguste omajate taotlusel meetmeid, et kinni pidada kaup, mille puhul on kahtlust, et tegemist on kaubamärgiõiguse, autoriõiguse ja seotud õiguste, geograafilise tähise, patendi-, kasuliku mudeli, tööstusdisainilahenduse, integraallülituste topoloogia või sordikaitse õiguse rikkumisega, või peatada sellise kauba vabasse ringlusse laskmine.
4. Lepinguosalised algatavad hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist arutelu, mis käsitleb nende tolliasutuste õigust omal algatusel kinni pidada tollikontrollis olev kaup, mille puhul on kahtlust, et tegemist on kaubamärgiõiguse, autoriõiguse ja seotud õiguste, geograafilise tähise, patendi-, kasuliku mudeli, tööstusdisainilahenduse, integraallülituste topoloogia või sordikaitse õiguse rikkumisega, või peatada sellise kauba vabasse ringlusse laskmine.
5. Olenemata lõikest 3 ei ole lepinguosalised kohustatud kohaldama selliseid meetmeid kaupade suhtes, mis on viidud teise riigi turule õiguste omaja poolt või nõusolekul, kuid nad võivad seda teha.
6. Lepinguosalised lepivad kokku teha koostööd seoses selliste kaupadega rahvusvahelise kauplemisega, mille puhul võib kahtlustada intellektuaalomandiõiguste rikkumist. Sel eesmärgil seab kumbki lepinguosaline oma tolliasutuses sisse kontaktpunkti ja teatab sellest teisele lepinguosalisele. Nimetatud koostöö hõlmab teabe vahetamist õiguste omajatelt teabe saamise mehhanismide kohta, hea tava ja kogemuste vahetamist riskijuhtimisstrateegiade kohta ning teabe vahetamist eesmärgiga avastada õiguste rikkumise kahtlusega kaupade saadetised. Kogu teave edastatakse täielikus kooskõlas lepinguosalise territooriumil kohaldatavate isikuandmete kaitse nõuetega.
7. Ilma et see piiraks muid koostöövorme, kohaldatakse seoses intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamisega piiril II protokolliga vastastikuse haldusabi kohta tolliküsimustes.
8. Ilma et see piiraks partnerluskomitee üldist pädevust, vastutab artiklis 126 nimetatud tolli allkomitee selle eest, et oleks tagatud käesoleva jao nõuetekohane toimimine ja rakendamine, kehtestades lepinguosaliste pädevate asutuste prioriteetid ja nendevahelise koostöö menetlused.

IV Alajagu

Muud intellektuaalomandiõiguste kaitset käsitlevad sätted

Artikkel 267

Käitumisjuhendid

1. Lepinguosalised soodustavad:
 - a) kutseühingutes ja -organisatsioonides käitumisjuhendite väljatöötamist, millega püütakse edendada intellektuaalomandiõiguste kaitset, ning
 - b) käitumisjuhendite kavandite ja kõnealuste käitumisjuhendite kohaldamise kohta antud hinnangute esitamist lepinguosaliste pädevatele asutustele.

Artikkel 268

Koostöö

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et toetada käesoleva peatüki alusel võetud kohustuste täitmist.
2. Lepinguosalised teevad koostööd järgmistes valdkondades (loetelu ei ole ammendav):
 - a) teabevahetus intellektuaalomandiõiguste ning asjakohaste kaitse- ja jõustamiseskirjade õigusraamistiku kohta ning Euroopa Liidus ja Armeenia Vabariigis nende valdkondade õigusloomeprotsessis saadud kogemuste vahetus;
 - b) intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamisel saadud kogemuste ja teabe vahetus;
 - c) kesk- ja piirkondliku tasandi tolli-, politsei-, haldus- ja kohtuasutuste poolt intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamisel saadud kogemuste vahetus;
 - d) võltsitud kauba ekspordi takistamise meetmete kooskõlastamine, sealhulgas kolmandate riikidega;
 - e) suutlikkuse suurendamine, töötajate vahetus ja koolitus;
 - f) intellektuaalomandiõigusi käsitleva teabe edendamine ja levitamine, sealhulgas äriühingutes ja kodanikuühiskonnas, ning tarbijate ja õiguste omajate üldise teadlikkuse suurendamine intellektuaalomandiõigustest;
 - g) institutsioonilise koostöö tugevdamine, näiteks mõlema lepinguosalise intellektuaalomandiasutuste vahel ning
 - h) laiemale üldsusele suunatud intellektuaalomandiõiguste põhimõtteid käsitleva teavitustegevuse ja hariduslike algatuste aktiivne toetamine, sealhulgas tõhusate strateegiate väljatöötamine, mis võimaldavad kindlaks määrata peamised sihtrühmad ning luua teavitusprogrammid tarbijate ja meedia teadlikkuse suurendamiseks intellektuaalomandiõiguste rikkumise mõjust, sealhulgas tervise- ja ohutusriskidest ning seosest organiseeritud kuritegevusega.
3. Ilma, et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, ning nende lõigete täiendamiseks peavad lepinguosalised intellektuaalomandiõigustega seotud küsimustes vajaduse korral tõhusat dialoogi („intellektuaalomandiõigusi käsitlev dialoog“), et arutada käesoleva peatükiga hõlmatud intellektuaalomandiõiguste kaitse ja selle tagamisega seotud teemasid ning muid asjakohaseid küsimusi.

8. PEATÜKK

Riigihanked

Artikkel 269

Seos WTO riigihankelepinguga

Lepinguosalised kinnitavad oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad 2012. aasta muudetud riigihankelepingust⁽¹⁾ („WTO riigihankeleping“). Need WTO riigihankelepinguga kehtestatud õigused ja kohustused, sealhulgas lepinguosaliste täpsustused I liite asjaomastes lisades, moodustavad käesoleva lepingu osa ning nende suhtes kohaldatakse 13. peatükis sätestatud kahepoolset vaidluste lahendamise menetlust.

Artikkel 270

Täiendav kohaldamisala

1. Lepinguosalised kohaldavad käesoleva lepingu XI lisaga hõlmatud riigihangete suhtes *mutatis mutandis* WTO riigihankelepingu I–IV ja VI–XV artiklit, XVI artikli lõikeid 1–3 ning XVII ja XVIII artiklit.
2. Partnerluskomitee võib käesoleva lepingu XI lisa muuta. Nimetatud lisa muutmise või parandamise menetluse suhtes kohaldavad lepinguosaliselised *mutatis mutandis* WTO riigihankelepingu XIX artiklit, tingimusel et sellest teatatakse otse teisele lepinguosalisele ja viide vaidluste lahendamisele tähendab viidet 13. peatükile.

Artikkel 271

Täiendav kord

Lepinguosalised kohaldavad nii WTO riigihankelepingu I liite asjaomaste lisadega kui ka käesoleva lepingu XI lisaga hõlmatud riigihangete suhtes järgmist täiendavat korda.

Hanketeadete elektrooniline avaldamine

1. Lepinguosalised tagavad, et kavandatud riigihangete teated on otse ja tasuta elektrooniliselt kättesaadavad ühe juurdepääsukoha kaudu internetis. Lisaks võib hanketeated avaldada asjakohasel paberkanalil. Selline avaldamiskanal peab olema laia levikuga ja teated peavad olema üldsusele kättesaadavad vähemalt teates märgitud aja lõpuni.

Läbivaatamise korra nõuded

2. Lepinguosalised tagavad, et WTO riigihankelepingu XVIII artiklis sätestatud läbivaatamise korraga seotud meetmetes nähakse ette vajalikud volitused:
 - a) võtta esimesel võimalusel vahemenetluse korras ajutisi meetmeid väidetava rikkumise heastamiseks või asjaomaste huvide edasise kahjustamise vältimiseks, sealhulgas meetmeid, mille eesmärk on riigihankelepingu sõlmimise menetluse või avaliku sektori hankija otsuse rakendamise peatamine või peatamise tagamine;
 - b) tühistada ebaseaduslikud otsused või tagada nende tühistamine, sealhulgas kõrvaldada kavandatud riigihanke pakkumiskutsest, lepingudokumentidest ning teistest kõnesolevat pakkumismenetlust käsitlevatest dokumentidest diskrimineerivad tehnilised, majanduslikud või finantstingimused, ning
 - c) maksta kahjustas isikutele, kellele on rikkumisega kahju tekitatud.
3. Lepinguosalised tagavad, et lepingu sõlmimise otsuse läbivaatamise korral ei saa avaliku sektori hankija sõlmida lepingut enne, kui läbivaatamisasutus on teinud otsuse ajutiste meetmete kohaldamise või läbivaatamise kohta. Peatamine kestab vähemalt lõikes 6 nimetatud ooteaja lõpuni.

⁽¹⁾ Riigihankelepingu muutmise protokolli (GPA/113) lisa.

4. Lepinguosalised tagavad, et läbivaatamise korra eest vastutavate asutuste otsuseid on võimalik tõhusalt ellu viia.
5. Sõltumatu läbivaatamisasutuse liikmeteks ei tohi olla avaliku sektori hankija esindajad.

Lepinguosalised tagavad, et kui läbivaatamise korra eest vastutavad asutused ei ole kohtuasutused:

- a) põhjendatakse nende otsuseid alati kirjalikult;
- b) sõltumatu läbivaatamisasutuse väidetava ebaseadusliku meetme või sellisele asutusele antud volituste väidetava väärkasutuse saab allutada kohtulikule kontrollile või saata läbivaatamiseks mõnele teisele sõltumatule asutusele, mis on kohus ning mis on sõltumatu nii avaliku sektori hankijast kui ka läbivaatamisasutusest;
- c) sellise sõltumatu asutuse liikmed nimetatakse ametisse ja vabastatakse ametist samasugustel tingimustel nagu kohtu liikmed selles osas, mis puudutab ametisse nimetamise eest vastutavat asutust, ametiaega ja ametist vabastamist;
- d) vähemalt kõnealuse sõltumatu asutuse juhil on samasugune juriidiline ja erialane kvalifikatsioon nagu kohtu liikmetel ning
- e) sõltumatu asutus teeb oma otsused pärast menetlust, mille käigus kuulatakse ära mõlemad pooled, ja sellised otsused on õiguslikult siduvad kummagi lepinguosalise kindlaksmääratud korras.

Ooteaeg

6. Pärast käesoleva peatüki kohase lepingu sõlmimise otsuse tegemist ei sõlmi avaliku sektori hankija lepingut enne:
 - a) vähemalt kümne kalendripäeva pikkust ooteaega alates sellele päevale järgnevast päevast, kui asjaomastele pakkujatele ja kandidaatidele saadeti lepingu sõlmimise otsus faksi teel või elektrooniliste vahendite abil, või
 - b) vähemalt 15 kalendripäeva pikkust ooteaega alates sellele päevale järgnevast päevast, kui asjaomastele pakkujatele ja kandidaatidele saadeti lepingu sõlmimise otsus, või vähemalt kümne kalendripäeva pikkust ooteaega alates lepingu sõlmimise otsuse saamisele järgnevast päevast, kui kasutati muid sidevahendeid.

Teise võimalusena võib lepinguosaline ette näha, et ooteaeg algab lepingu sõlmimise otsuse tasuta avaldamisest elektroonilises vormis vastavalt WTO riigihankelepingu XVI artikli lõikele 2.

Pakkujad loetakse asjaomasteks, kui neid ei ole veel lõplikult välistatud. Välistamine on lõplik, kui sellest on asjaomastele pakkujatele teatatud ning see on kas sõltumatu läbivaatamisasutuse poolt õiguspäraseks tunnistanud või selle suhtes ei saa enam alustada läbivaatamismenetlust. Kandidaadid loetakse asjaomasteks, kui avaliku sektori hankija ei ole enne lepingu sõlmimise otsusest teatamist teatanud asjaomastele pakkujatele nende taotluse tagasilükkamisest.

7. Lepinguosaline võib ette näha, et lõike 6 esimese lõigu punktides a ja b nimetatud ooteajad ei kehti järgmistel juhtudel:
 - a) kui ainus asjaomane pakkuja lõike 6 kolmanda lõigu tähenduses on pakkuja, kellega sõlmitakse leping, ja muud asjaomased kandidaadid puuduvad;
 - b) kui leping põhineb raamlepingul ja
 - c) kui erileping põhineb dünaamilisel ostusüsteemil.

Tühisus

8. Lepinguosalised tagavad, et kui avaliku sektori hankija on sõlminud lepingu ilma lepinguteadet eelnevalt avaldamata ja lepinguteate avaldamata jätmise ei olnud lubatud, tunnistab avaliku sektori hankijast sõltumatu läbivaatamisasutus või kohtuasutus lepingu tühiseks või tuleneb lepingu tühisus sellise läbivaatamisasutuse otsusest.

Lepinguosaliste õiguses määratakse kindlaks lepingu tühisuse tagajärjed, nähes ette kõikide lepinguliste kohustuste tagasiulatava tühistamise või veel täitmata kohustuste tühistamise. Viimasel juhul näevad lepinguosalised ette muude karistuste kohaldamise.

9. Lepinguosalised võivad ette näha, et isegi kui leping on sõlmitud õigusvastaselt, ei või läbivaatamisasutus või kohus lugeda lepingut tühiseks, kui läbivaatamisasutus või kohus leiab pärast kõigi oluliste aspektidega tutvumist, et olulise avaliku huviga seotud põhjused nõuavad lepingu mõju säilitamist. Sellisel juhul näevad lepinguosalised ette alternatiivsed karistused.

Asutatud ettevõtjate diskrimineerimise keeld

10. Kumbki lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise tarnijaid, kes on alustanud tema territooriumil äritegevust juriidilise isiku asutamise, omandamise või säilitamisega, koheldakse lepinguosalise territooriumil seoses riigihangetega võrdselt. See kohustus kehtib sõltumata sellest, kas riigihanke suhtes kohaldatakse lepinguosaliste WTO riigihankelepingu I liite lisasid või käesoleva lepingu XI lisa.

Kohaldatakse WTO riigihankelepingu III artiklis sätestatud üldiseid erandeid.

9. PEATÜKK

Kaubandus ja säästev areng

Artikkel 272

Eesmärgid ja kohaldamisala

1. Lepinguosalised tuletavad meelde ÜRO keskkonna- ja arengukonverentsi 1992. aasta programmi Agenda 21, ILO 1998. aasta tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsiooni, säästvat arengut käsitlevat 2002. aasta Johannesburgi rakenduskava, ÜRO majandus- ja sotsiaalnõukogu 2006. aasta ministrite deklaratsiooni „Riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil keskkonna loomine, mis soodustab täieliku ja produktiivse tööhõive saavutamist ja kõigi jaoks inimväärse töö tagamist, ning selle mõju säästvale arengule“, ILO 2008. aasta deklaratsiooni sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel, ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi lõppdokumenti „Millist tulevikku me tahame“ ja ÜRO säästva arengu kava aastani 2030 „Muudame oma maailma: säästva arengu kava aastani 2030“, mis võeti vastu 2015. aastal. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust edendada rahvusvahelise kaubanduse arengut nii, et see aitaks saavutada säästva arengu eesmärki praeguste ja tulevaste inim põlvkondade hüvanguks, ning tagada, et see eesmärk integreeritakse nende kaubandussuhetesse ja seda kajastatakse kõigil kõnealuste suhete tasandil.

2. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma tahet püüelda säästva arengu poole ja tunnistavad, et selle sambad – majandusareng, sotsiaalne areng ja keskkonnakaitse – on omavahel seotud ja tugevdavad üksteist. Lepinguosalised rõhutavad, et kasulik on käsitada kaubandusega seotud töö- ja keskkonnaküsimusi osana üleilmsest lähenemisviisist kaubandusele ja säästvale arengule.

3. Kui käesolevas peatükis osutatakse „tööjõule“, hõlmab see teemasid, mis on seotud inimväärse töö tegevuskava kohaste ILO strateegiliste eesmärkidega vastavalt ILO 2008. aasta deklaratsioonile sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel.

*Artikkel 273***Õigus kehtestada õigusnorme ja kaitsetase**

Tunnustades iga lepinguosalise õigust kehtestada oma säästva arengu poliitikameetmed ja prioriteedid, määrata kindlaks siseriiklikud keskkonna- ja töökaitse nõuded ning kehtestada ja muuta asjaomaseid õigusakte ja poliitikameetmeid kooskõlas käesoleva lepingu artiklites 274 ja 275 osutatud rahvusvaheliselt tunnustatud standardite ja kokkulepetega, püüavad lepinguosalised tagada, et nende õigusaktides ja poliitikameetmetes nähakse ette kõrgetasemeline keskkonna- ja töökaitse ning soodustatakse sellist kõrgetasemelist kaitset, ning püüdleval selle poole, et jätkata kõnealuste õigusaktide ja poliitikameetmete ning nende aluseks oleva kaitsetaseme täiustamist.

*Artikkel 274***Rahvusvahelised töönormid ja -lepingud**

1. Lepinguosalised tunnistavad, et täielik ja tootlik tööhõive ja inimväärse töö tagamine kõigi jaoks on üleilmastumise juhtimise põhielemendid, ning kinnitavad veel kord oma kohustust edendada rahvusvahelise kaubanduse arengut nii, et see soodustaks täielikku ja tootlikku tööhõivet ning inimväärse töö tagamist kõigi jaoks. Lepinguosalised kohustuvad üksteisega konsulteerima ja tegema vajaduse korral koostööd ühist huvi pakkuvates kaubandusalastes tööjöküsimustes.

2. Lepinguosalised võtavad vastavalt oma kohustustele, mis tulenevad ILO liikmesusest ja ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonist ning selle 1998. aastal vastuvõetud järgimismehhanismist, kohustuse austada, edendada ja rakendada oma õigusnormides ning tavades ja kogu oma territooriumil rahvusvaheliselt tunnustatud tööõiguse põhireegleid, mis sisalduvad ILO põhikonventsioonides ja nende konventsioonide protokollides, eelkõige järgmisi reegleid:

a) ühinemisvabadus ja kollektiivlääbirääkimiste õiguse tegelik tunnustamine;

b) kõigi sunni- ja kohustusliku töö vormide kaotamine;

c) lapstööjõu kasutamise tegelik kaotamine ning

d) tööhõive ja kutsealaga seotud diskrimineerimise kaotamine.

3. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kindlat tahet rakendada oma õigusaktides ja tavades tõhusalt vastavalt liikmesriikide ja Armeenia Vabariigi ratifitseeritud põhikonventsioonid, esmatähtsad konventsioonid ning muud ILO konventsioonid ja nende konventsioonide protokollid.

4. Lepinguosalised kaaluvad ka teiste esmatähtsate ja muude konventsioonide ratifitseerimist, mille ILO on tunnistanud ajakohaseks. Seda silmas pidades vahetavad lepinguosalised korrapäraselt teavet oma olukorra ja edusammude kohta konventsioonide ratifitseerimisel.

5. Lepinguosalised tunnistavad, et tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste rikkumist ei tohi tuua õigustuseks või muul viisil kasutada õiguspärase suhtelise eelise saamiseks ning tööõiguse põhireegleid ei tohi kasutada kaubanduse kaitsemeetmena.

*Artikkel 275***Rahvusvaheline keskkonnavalane juhtimine ja rahvusvahelised keskkonnalepingud**

1. Lepinguosalised tunnistavad rahvusvahelise keskkonnavalase juhtimise ja rahvusvaheliste keskkonnalepingute väärtust, kuna need on rahvusvahelise kogukonna vastus üleilmsetele või piirkondlikele keskkonnaprobleemidele, ning rõhutavad vajadust suurendada kaubandus- ja keskkonnapoliitika vastastikust täiendavust. Seda silmas pidades kohustuvad lepinguosalised üksteisega konsulteerima ja tegema vastavalt vajadusele koostööd, pidades läbirääkimisi kaubandusalaste keskkonnaprobleemide üle ja muudes ühist huvi pakkuvates kaubandusalastes keskkonnaküsimustes.

2. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust rakendada oma õigusnormides ja tavades tõhusalt mitmepoolseid keskkonnalepinguid, mille osalised nad on.

3. Lepinguosalised vahetavad korrapäraselt teavet oma olukorra ja edusammude kohta mitmepoolsete keskkonnalepingute ja nende muudatuste ratifitseerimisel.

4. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust saavutada ÜRO 1992. aasta kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC), selle 1998. aasta Kyoto protokoll ja 2015. aasta Pariisi kokkuleppe lõppeesmärgid. Lepinguosalised kohustuvad tegema koostööd, et tugevdada UNFCCC kohast eeskirjadepõhist mitmepoolset kliimarežiimi, ning jätkavad koostööd tugeva rahvusvahelise raamistiku loomiseks ja rakendamiseks vastavalt UNFCCC-le ning sellega seotud kokkulepetele ja otsustele.

5. Käesolevas lepingus sätestatu ei takista lepinguosalisi võtmast või säilitamast meetmeid, et rakendada mitmepoolseid keskkonnalepinguid, millega nad on ühinenud, tingimusel et selliseid meetmeid ei rakendata viisil, mis võib tekitada meelevaldset või põhjendamatu diskrimineerimist lepinguosaliste vahel või kaubanduse varjatud piiramist.

Artikkel 276

Säästvat arengut soodustav kaubandus ja investeerimine

Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma tahet suurendada kaubanduse rolli säästva majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengu edendamisel. Selleks teevad lepinguosalised järgmist:

- a) tunnistavad tööõiguse põhireeglite ja inimväärse töö kasulikku mõju majanduslikule tasuvusele, innovaatsusele ja tootlikkusele ning seavad eesmärgiks suurendada kaubandus- ja töajõupoliitika sidusust;
- b) püüdleval selle poole, et toetada ja edendada kauplemist keskkonnakaupade ja -teenustega ning neisse investeerimist, muu hulgas kõrvaldades nendega seotud mittetariifsed kaubandustõkked;
- c) püüdleval selle poole, et toetada kliimamuutuste leevendamise seisukohalt eriti oluliste kaupade ja teenustega (näiteks säästev taastuvenergia, energiatõhusad tooted ja teenused) kauplemise ja neisse investeerimise valdkonnas esinevate takistuste kõrvaldamist, sealhulgas:
 - i) võttes vastu poliitikaraamistiku, mis soodustab parima kättesaadava tehnoloogia kasutamist;
 - ii) võttes kasutusele standardid, mis vastavad keskkonna ja majanduse vajadustele, ning
 - iii) vähendades tehnilisi kaubandustõkkeid;
- d) nõustuvad soodustama kauplemisest kaupadega, mis aitavad parandada sotsiaalseid tingimusi ja edendada keskkonnasäästlikke tavasid, sealhulgas kaupadega, mille suhtes kohaldatakse selliseid vabatahtlikke säästvuse tagamise kavasid nagu õiglase ja eetilise kaubandus ja ökomärgised, ning
- e) nõustuvad edendama ettevõtjate sotsiaalset vastutust muu hulgas teabe ja hea tava vahetamise teel. Seejuures lähtuvad lepinguosalised asjakohastest rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest ja suunistest, nagu OECD suunised rahvusvahelistele ettevõtjatele, ÜRO üleilmse kokkulepe ning ILO 1977. aasta kolmepoolne deklaratsioon rahvusvaheliste ettevõtjate ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta.

Artikkel 277

Bioloogiline mitmekesisus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja säästev kasutamine on säästva arengu saavutamise põhielement, ning kinnitavad veel kord oma kohustust bioloogilist mitmekesisust kaitsta ja säästvalt kasutada vastavalt 1992. aasta bioloogilise mitmekesisuse konventsioonile ja selle ratifitseeritud protokollidele, bioloogilise mitmekesisuse strateegilisele kavale, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise 1973. aasta konventsioonile (CITES) ning muudele asjakohastele rahvusvahelistele lepingutele, millega nad on ühinenud.

2. Selleks kohustuvad lepinguosalised:
 - a) toetama kaubandustegevuse käigus loodusvarade säästvat kasutamist ja edendama bioloogilise mitmekesisuse säilitamist;
 - b) vahetama teavet loodusvaradest valmistatud toodetega kauplemise kohta, et peatada bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, vähendada survet bioloogilisele mitmekesisusele ning sobivatel juhtudel teha koostööd, et suurendada lepinguosaliste poliitikameetmete mõju ja tagada nende vastastikune täiendavus;
 - c) toetama CITESi lisadesse kandmise kokkulepitud kriteeriumidele vastavate liikide kandmist neisse lisadesse;
 - d) võtma vastu ja rakendama tõhusaid meetmeid, et takistada ebaseaduslikku kauplemist elusloodusega, sealhulgas CITESi kohaselt kaitstud liikidega, tegema koostööd sellise ebaseadusliku kauplemisega võitlemisel ning
 - e) tegema piirkondlikul ja üleilmsel tasandil koostööd, et toetada:
 - i) looduslike ja põllumajanduslike ökosüsteemide ja nende bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas ohustatud liikide, nende elupaikade, eriti kaitstud looduslike alade ja geneetilise mitmekesisuse kaitset ja säästvat kasutamist;
 - ii) ökosüsteemide taastamist ning elus ja eluta loodusvarade ja ökosüsteemide kasutamisest tuleneva negatiivse keskkonnamõju kõrvaldamist või vähendamist ning
 - iii) juurdepääsu geneetilistele ressurssidele ja nende kasutamisest saadava tulu õiglast ja võrdset jaotamist.

Artikkel 278

Säästev metsamajandamine ja metsasaadustega kauplemine

1. Lepinguosalised tunnistavad, et metsa kaitse ja säästev majandamine on väga oluline ning metsal on tähtis osa lepinguosaliste majanduslike, keskkonnavalaste ja sotsiaalsete eesmärkide saavutamisel.
2. Selleks kohustuvad lepinguosalised:
 - a) edendama kauplemist metsatoodetega, mis on saadud säästvalt majandatud ja riiklike metsa ülestöötamise õigusaktide kohaselt ülestöötatud metsast;
 - b) vahetama teavet meetmete kohta, mille eesmärk on edendada säästvalt majandatud metsadest pärit puidu ja puittoodete tarbimist, ning tegema sobivatel juhtudel koostööd selliste meetmete väljatöötamiseks;
 - c) võtma meetmeid, et laiendada metsade kaitset ning võidelda ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse vastu, sealhulgas vastavalt vajadusele ka seoses kolmandate riikidega;
 - d) vahetama teavet metsahaldust parandavate meetmete kohta ja tegema vastavalt vajadusele koostööd, et muuta ebaseaduslikult ülestöötatud puidu ja sellest valmistatud toodete kaubavoogudest kõrvaldamise poliitika tulemuslikumaks ning tagada oma asjakohaste poliitikameetmete vastastikune täiendavus;
 - e) toetama CITESi lisadesse kandmise kokkulepitud kriteeriumidele vastavate puuliikide kandmist neisse lisadesse ja
 - f) tegema piirkondlikul ja üleilmsel tasandil koostööd, et edendada metsa kaitset ja igat liiki metsade säästvat majandamist, kasutades metsa vastutustundliku haldamise tagamiseks sertimist.

Artikkel 279

Mere elusressurssidega kauplemine ja nende säästev majandamine

Võttes arvesse kalavarude säästva vastutustundliku majandamise tagamise ja kaubanduses hea valitsemistava edendamise tähtsust, kohustuvad lepinguosalised:

- a) edendama kalavarude majandamise head tava, et tagada kalavarude säästev kaitse ja majandamine, tuginedes ökosüsteemipõhisele lähenemisviisile;

- b) võtma tõhusaid meetmeid kalapüügi seireks ja kontrolliks;
- c) soodustama lepinguosaliste andmekogumiskavade ja kahepoolse teaduskoostöö koordineerimist, et parandada kalavarude majandamise teaduslikku nõustamist;
- d) tegema koostööd võitluses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi ning sellega seotud tegevuste vastu, võttes igakülgsed, tulemuslikke ja läbipaistvaid meetmeid, ning
- e) rakendama poliitikat ja meetmeid, et takistada ebaseaduslikust, teatamata ja reguleerimata kalapüügist saadud toodete jõudmist kaubandusvoogudesse ja turule, vastavalt Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) rahvusvahelisele tegevuskavale ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks.

Artikkel 280

Kaitsetaseme säilitamine

1. Lepinguosalised mõistavad, et ei ole sobiv soodustada kaubandust või investeringuid riiklike keskkonna- ja tööalaste õigusaktidega ettenähtud kaitsetaseme alandamise teel.
2. Lepinguosaline ei tohi loobuda või teha erandeid või võimaldada loobuda või teha erandeid keskkonna- ja tööalaste õigusaktide täitmisest, et soodustada kaubandust või investeringute paigutamist, soetamist, laiendamist ja säilitamist ning investorite tegevust oma territooriumil.
3. Lepinguosaline ei tohi jätta oma keskkonna- ja tööalaseid õigusakte järjepideva või korduva tegevuse või tegevusetuse kaudu tõhusalt täitmisele pööramata, et edendada kaubandust ja investeringuid.

Artikkel 281

Teadusinfo

Kui lepinguosalisel kavandavad ja rakendavad keskkonna- ja töötingimuste parandamiseks kaitsemeetmeid, mis võivad mõjutada nendevahelist kaubandust ja investeringuid, võtavad nad arvesse olemasolevat teadus- ja tehnikateavet ning asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, suuniseid ja soovitusi, sealhulgas ettevaatuspõhimõtet.

Artikkel 282

Läbipaistvus

Lepinguosalised tagavad kooskõlas oma siseriiklike õigusnormide ja 12. peatükiga, et nad töötavad välja, kehtestavad ja rakendavad lepinguosalistevahelist kaubandust ja investeringuid mõjutada võivad keskkonna- ja töötingimuste kaitsemeetmed läbipaistval viisil, neist nõuetekohaselt teavitades ja üldsusega konsulteerides ning valitsusvälistele osalejatele nõuetekohaselt ja aegsasti teavet edastades ja nendega konsulteerides.

Artikkel 283

Säästvale arengule avalduva mõju läbivaatamine

Lepinguosalised kohustuvad oma olemasolevate ning käesoleva lepingu alusel loodavate osalusprotsesside ja institutsioonide kaudu läbi vaatama, jälgima ja hindama käesoleva lepingu rakendamise mõju säästvale arengule, näiteks säästvale arengule avalduva kaubandusega seotud mõju hindamise kaudu.

Artikkel 284

Koostöö kaubanduse ja säästva arengu valdkonnas

1. Lepinguosalised tunnistavad, et käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks on oluline teha koostööd keskkonna- ja tööajupoliitika kaubandusega seotud küsimustes. Nad võivad teha koostööd muu hulgas järgmistes valdkondades:
 - a) koostöö rahvusvahelistel foorumitel, mis käsitlevad kaubanduse ja säästva arengu töö- ja keskkonnaaspekte, eelkõige koostöö WTO, ILO, ÜRO keskkonnaprogrammi, ÜRO arenguprogrammi ja mitmepoolsete keskkonnakokkulepete raames;

- b) säästvate arengule avalduva mõju hindamise meetodite ja näitajate väljatöötamine;
- c) töö- ja keskkonnanõuandjate, -normide ja -standardite mõju kaubandusele ning kaubandus- ja investimiseeskirjade mõju tööturule ja keskkonnale, sealhulgas töö- ja keskkonnanõuandjate õigusaktide ja poliitika väljatöötamisele;
- d) käesoleva lepingu positiivne või negatiivne mõju säästvate arengule ning sellise mõju suurendamise, vältimise või leevendamise viisid, võttes ka arvesse lepinguosaliste poolt läbi viidud säästva arengu mõjuhindanguid;
- e) ILO põhikonventsioonide ja esmatähtsate konventsioonide ning muude ajakohaste konventsioonide ja nende protokollide ning kaubanduse kontekstis asjakohaste mitmepoolsete keskkonnakokkulepete ratifitseerimise ja tulemusliku rakendamise soodustamine;
- f) avaliku ja erasektori sertimis-, jälgitavus- ja märgistamiskavade, sealhulgas ökomärgistamise edendamine;
- g) ettevõtjate sotsiaalse vastutuse edendamine, näiteks meetmete kaudu, mille eesmärk on suurendada teadlikkust rahvusvaheliselt tunnustatud suunistest ja põhimõtetest ning parandada nende järgimist ja rakendamist ning järelmeetmete võtmist;
- h) ILO inimväärse töö tegevuskava kaubandusaspektid, sealhulgas kaubanduse ning täieliku ja tootliku tööhõive omavaheline seotus, tööturu kohandamine, tööõiguse põhireeglid, tööhõivete õiguskaitsevahendite süsteemid töötajate õiguste toetamiseks (sealhulgas tööinspeksioonid), tööjõustatistika, inimressursside areng ja elukestev õpe, sotsiaalne kaitse ja sotsiaalne kaasatus, sotsiaalne dialoog ja sooline võrdõiguslikkus;
- i) mitmepoolsete keskkonnakokkulepete kaubandusaspektid, sealhulgas tollikoostöö;
- j) kliimamuutuste vastu võitlemise praeguste ja tulevaste rahvusvaheliste strateegiade kaubandusaspektid, sealhulgas vähesed CO₂-heitega tehnoloogia ja energiatõhususe edendamine;
- k) kaubandusega seotud meetmed bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja säästva kasutamise edendamiseks, sealhulgas elusloodusega ebaseadusliku kauplemise vastu võitlemine;
- l) kaubandusega seotud meetmed metsade kaitse ja säästva majandamise edendamiseks, et vähendada metsade hävitamist, muu hulgas ebaseadusliku raiegevuse tõttu, ning
- m) kaubandusega seotud meetmed säästva kalanduse ja säästvalt majandatud kalavarudest saadud toodetega kauplemise edendamiseks.

2. Lepinguosalised vahetavad teavet ja kogemusi meetmete kohta, mille eesmärk on soodustada kaubandus-, sotsiaal- ja keskkonnanõuandjate sidusust ja vastastikust täiendavust. Peale selle tugeldavad lepinguosalised koostöö ja dialoogi nendevahelistest kaubandussuhetest tulenevates säästva arengu küsimustes.

3. Kõnealusesse koostöösse ja dialoogi kaasatakse, eelkõige artikli 366 kohaselt loodud kodanikuühiskonna platvormi kaudu, asjaomased sidusrühmad, eeskätt sotsiaalpartnerid, ning muud kodanikuühiskonna organisatsioonid.

4. Partnerluskomitee võib kehtestada sellise koostöö ja dialoogi eeskirjad.

Artikkel 285

Vaidluste lahendamine

Käesoleva peatüki kohaste vaidluste suhtes ei kohaldata käesoleva jaotise 13. peatüki C jao II alajagu. Kui vahekoht on vaidluses esitanud artiklite 325 ja 326 kohase lõpparuande, arutavad lepinguosalised selle alusel, milliseid meetmeid tuleks rakendada. Partnerluskomitee jälgib selliste meetmete rakendamist ning jälgib küsimuste lahendamist muu hulgas artikli 284 lõikes 3 osutatud mehhanismi kaudu.

10. PEATÜKK

Konkurents

A Jagu

Artikkel 286

Põhimõtted

Lepinguosalised tunnistavad vaba ja moonutamata konkurentsi tähtsust oma kaubandus- ja investeerimissuhetes. Lepinguosalised tunnistavad, et konkurentsivastased ettevõtlustavad ja riigipoolne sekkumine võivad kahjustada turgude nõuetekohast toimimist ning vähendada kaubanduse liberaliseerimisest tulenevat kasu.

B Jagu

Konkurentsieeskirja rikkujate suhtes võetavad meetmed ja ühinemised

Artikkel 287

Õigusraamistik

1. Lepinguosalised võtavad vastu ja säilitavad asjakohased õigusaktid, mida kohaldatakse kõikide majandussektorite suhtes ⁽¹⁾ ning mis käsitlevad tõhusalt järgmisi tegevusi:

- a) ettevõtjatevahelised horisontaalsed ja vertikaalsed kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mille eesmärk või mõju on konkurentsi vältimine, piiramine või moonutamine;
- b) turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või enama ettevõtja poolt ning
- c) ettevõtjate koondumised, mis märkimisväärselt takistavad tõhusat konkurentsi, eelkõige turgu valitseva seisundi loomise või tugevdamise tagajärjel.

Käesoleva peatüki kohaldamisel nimetatakse selliseid õigusakte edaspidi konkurentsioiguseks ⁽²⁾.

2. Lõikes 1 nimetatud konkurentsioigust kohaldatakse kõikide avaliku ja erasektori ettevõtjate suhtes. Konkurentsioiguse kohaldamine ei tohi takistada kõnealustele ettevõtjatele määratud konkreetsete avalikku huvi pakkuvate ülesannete täitmist *de jure* ega *de facto*. Lepinguosalise konkurentsioigusest võib erandeid teha üksnes seoses avalikku huvi pakkuvate ülesannetega ning need peavad olema läbipaistvad ja proportsionaalsed soovitud avaliku poliitika eesmärkidega.

Artikkel 288

Rakendamine

1. Lepinguosalistel on oma tegevuses sõltumatu asutus, kes vastutab artiklis 287 osutatud konkurentsioiguse täieliku ja tõhusa rakendamise eest ning kellel on selle ülesande täitmiseks vajalikud volitused ja vahendid.

2. Lepinguosalised kohaldavad oma konkurentsioigust läbipaistvalt ja mittediskrimineerivalt, järgides õiglase menetluse põhimõtteid ja asjaomaste ettevõtjate õigust kaitsele, sõltumata nende kodakondsusest ja omandivormist.

⁽¹⁾ Euroopa Liidus kohaldatakse konkurentsieeskirju põllumajandussektori suhtes kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, ning selle määruse muutmiseks või asendamiseks vastu võetud õigusaktidega, kui sellised on olemas (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

⁽²⁾ Käesoleva jao kohaldamisel hõlmab Armeenia konkurentsioigus kõiki monopolidevastaseid ning kartelle ja koondumisi käsitlevaid konkurentseeskirju.

Artikkel 289**Koostöö**

1. Käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks ja konkurentsi tagamiseks tõhusa korra kehtestamiseks tunnistavad lepinguosaliselised, et nende ühistes huvides on tugevdada koostööd konkurentsipoliitika väljatöötamise ning konkurentsieskirjade rikkumiste ja koondumiste uurimise valdkonnas.
2. Sel eesmärgil kooskõlastavad lepinguosaliste konkurentsiasutused võimaluse korral – ja kui see on asjakohane – täitetoiminguid samades või omavahel seotud asjades.
3. Lepinguosaliste konkurentsiasutused võivad vahetada teavet, et lihtsustada lõikes 1 nimetatud koostööd.

C Jagu**Subsiidiumid****Artikkel 290****Põhimõtted**

Lepinguosalised lepivad kokku, et nad võivad anda subsiidiume, kui see on vajalik avaliku poliitika eesmärgi saavutamiseks. Lepinguosalised tunnistavad siiski, et teatavad subsiidiumid võivad kahjustada turgude nõuetekohast toimimist ning vähendada kaubanduse liberaliseerimisest tulenevat kasu. Lepinguosalised ei tohi põhimõtteliselt subsideerida kaupu müüvaid või teenuseid osutavaid ettevõtjaid, kui see kahjustab või võib kahjustada konkurentsi või kaubandust.

Artikkel 291**Mõiste ja kohaldamisala**

1. Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab mõiste „subsiidium“ meedet, mis vastab WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduva WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu („subsiidiumide leping“) artiklis 1.1 sätestatud tingimustele, olenemata sellest, kas see on antud kaupade tarnimiseks või teenuste osutamiseks.

Esimene lõik ei mõjuta WTOs tulevikus teenuste subsiidiumide mõiste määratluse teemal toimuvate arutelude tulemusi. Sõltuvalt nende WTO tasandil toimuvate arutelude käigust võivad lepinguosaliselised võtta partnerluskomitees vastu otsuse käesolevat lepingut selles osas ajakohastada.

2. Subsiidiumi suhtes kohaldatakse käesolevat peatükki üksnes juhul, kui leitakse, et see on eripärane subsiidiumide lepingu artikli 2 tähenduses. Kõik subsiidiumid, mille suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu artiklit 295, loetakse eripäraseks.

3. Käesolevat peatükki kohaldatakse subsiidiumide suhtes, mida antakse kõikidele, sealhulgas avaliku ja erasektori ettevõtjatele. Käesolevas jaos sätestatud reeglite kohaldamine ei tohi takistada kõnealustele ettevõtjatele antud konkreetsete avalikku huvi pakkuvate ülesannete täitmist *de jure* ega *de facto*. Käesolevas jaos sätestatud reeglitest võib erandeid teha üksnes seoses avalikku huvi pakkuvate ülesannetega ning need peavad olema läbipaistvad ja proportsionaalsed soovitud avaliku poliitika eesmärkidega.

4. Käesoleva lepingu artiklit 294 ei kohaldata subsiidiumide suhtes, mis on seotud WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduva põllumajanduslepinguga („põllumajandusleping“) hõlmatud kaubavahetusega.

5. Artikleid 294 ja 295 ei kohaldata audiovisuaalsektori suhtes.

Artikkel 292**Suhe WTOga**

Käesolevas peatükis sätestatu ei piira lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATS XV artiklist, GATT 1994 XVI artiklist, subsiidiumide lepingust ja põllumajanduslepingust.

*Artikkel 293***Läbipaistvus**

1. Kumbki lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist iga kahe aasta järel aruandeperioodil antud subsiidiumide õiguslikust alusest, vormist, summast või eelarvest ja võimaluse korral saajatest.
2. Teade loetakse esitatuks, kui lepinguosalisel on avaldanud või lasknud enda nimel avaldada asjakohase teabe üldsusele juurdepääsetaval veebisaidil järgmise kalendriaasta 31. detsembriks. Esimene teade avaldatakse hiljemalt kaks aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist.
3. Subsiidiumide lepingu kohaselt teatatud subsiidiumide puhul loetakse teade esitatuks, kui lepinguosaline täidab subsiidiumide lepingu artiklis 25 sätestatud teatamiskohustuse, tingimusel et teade sisaldab kogu teavet, mis on nõutud käesoleva artikli lõikes 1.

*Artikkel 294***Konsulteerimine**

1. Kui lepinguosaline leiab, et teise lepinguosalise antud subsiidium, mis ei kuulu artikli 295 kohaldamisalasse, võib kahjustada tema huvisid, võib lepinguosaline teatada oma kahtlustest subsiidiumi andnud lepinguosalisele ja taotleda selles küsimuses konsulteerimist. Taotluse saanud lepinguosaline kaalub seda taotlust igakülselt ja heasoovlikult.
2. Ilma et see piiraks artiklis 293 sätestatud läbipaistvusnõudeid ning asja lahendamise huvides on konsultatsioonide eesmärk eelkõige kindlaks teha subsiidiumide andmise poliitiline eesmärk või otstarve, asjaomase subsiidiumi summa ja andmed, mille alusel saab hinnata subsiidiumi negatiivset mõju kaubandusele ja investeringutele.
3. Konsultatsioonide hõlbustamiseks esitab taotluse saanud lepinguosaline teabe kõnealuse subsiidiumi kohta 60 päeva jooksul pärast taotluse saamist.
4. Kui taotluse esitanud lepinguosaline leiab pärast kõnealuse subsiidiumi kohta teabe saamist, et see subsiidium kahjustab või võib kahjustada tema kaubandus- ja investeerimishuve ebaproportsionaalselt suurel määral, teeb taotluse saanud lepinguosaline kõik endast oleneva, et kõrvaldada või vähendada subsiidiumi negatiivset mõju taotluse esitanud lepinguosalise kaubandus- või investeerimishuvidele.

*Artikkel 295***Tingimustega seotud subsiidiumid**

Lepinguosalised kehtestavad järgmiste subsiidiumide andmisele tingimused osas, milles need mõjutavad või võivad mõjutada negatiivselt teise lepinguosalise kaubandust või investeringuid:

- a) lubatud on õiguslik korraldus, mille kohaselt teatud liiki ettevõtjate võlgade või kohustuste eest vastutab otseselt või kaudselt valitsus, tingimusel et võlgade ja kohustuste summa või vastutuse kestus on piiratud, ning

- b) maksejõuetutele või raskustes ettevõtjatele on lubatud anda erinevas vormis subsideidume (sealhulgas laenu ja garantiid, sularahatoetus, kapitalisüstid, vara andmine turuväärtusest madalama hinnaga ja maksuvabastused), mille kestus on üle ühe aasta, tingimusel et on koostatud realistlikel prognoosidel põhinev usaldusväärne restruktureerimiskava eesmärgiga taastada mõistliku aja jooksul maksejõuetu või raskustes ettevõtjate pikaajaline elujõulisus ning ettevõtja kannab osa restruktureerimise kuludest. ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Artikkel 296

Subsiidiumide kasutamine

Lepinguosalised tagavad, et ettevõtjad kasutavad antud subsideidume üksnes nende avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks, mille jaoks need on antud.

D J a g u

Üldsätted

Artikkel 297

Vaidluste lahendamine

Lepinguosalised ei kasuta käesoleva lepingu 13. peatükis sätestatud vaidluste lahendamise menetlust käesoleva peatüki B jaost või artikli 294 lõikest 4 tulenevate küsimuste lahendamiseks.

Artikkel 298

Konfidentsiaalsus

1. Lepinguosalised võtavad käesoleva peatüki kohaselt teavet vahetades arvesse piiranguid, mis tulenevad nende ameti- ja ärisaladuse nõudeid käsitlevatest õigusaktidest, ning tagavad ärisaladuse ja muu konfidentsiaalse teabe kaitse.
2. Käesoleva peatüki kohaselt edastatud teabe saanud lepinguosaline käsitleb sellist teavet konfidentsiaalsena, välja arvatud juhul, kui teine lepinguosaline on andnud kooskõlas oma siseriikliku õigusega loa teave avalikustada või üldsusele kättesaadavaks teha.

Artikkel 299

Läbivaatamisklausel

Lepinguosalised vaatavad käesoleva peatükiga hõlmatud küsimusi pidevalt uuesti läbi. Lepinguosaline võib pöörduda neis küsimustes partnerluskomitee poole. Lepinguosalised vaatavad käesoleva peatüki rakendamisel tehtud edusammud läbi iga viie aasta tagant pärast käesoleva lepingu jõustumist, kui lepinguosalistes ei ole kokku leppinud teisiti.

11. PEATÜKK

Riigi osalusega ettevõtted

Artikkel 300

Volitatud asutus

Kui ei ole sätestatud teisiti, tagavad lepinguosalistes, et kõik ettevõtted, sealhulgas riigi osalusega ettevõtted, eri- või eelisõigustega ettevõtted ja määratud monopolid, keda lepinguosaline on volitanud täita regulatiiv-, haldus- või valitsusfunktsioone mis tahes valitsustasandil, tegutsevad neid volitusi täites kooskõlas lepinguosalistes kohustustega, mis on sätestatud käesolevas lepingus.

⁽¹⁾ See ei takista lepinguosalist andmast ajutist likviidsustoetust laenugarantii või laenu vormis, mis piirdub summaga, mis on vajalik raskustes ettevõtte käigus hoidmiseks restruktureerimis- või likvideerimiskava vastuvõtmiseks vajaliku aja jooksul.

⁽²⁾ Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ei pea restruktureerimise kulusid kandma.

Artikkel 301

Mõisted

Käesoleva peatüki kohaldamisel on:

- a) „riigi osalusega ettevõtte“ – ettevõtja, sealhulgas tütar-ettevõtja:
- i) milles lepinguosaline omab otseselt või kaudselt rohkem kui 50 % ettevõtte märgitud kapitalist või kontrollib rohkem kui 50 % ettevõtte aktsiatega määratud häälest;
 - ii) milles lepinguosaline võib otseselt või kaudselt ametisse nimetada enam kui pooled ettevõtja juhatuse või samaväärse organi liikmetest või
 - iii) mida lepinguosaline otseselt või kaudselt kontrollib;
- b) „eri- või eelisõigustega ettevõtte“ – avaliku või erasektori ettevõtja, sealhulgas tütar-ettevõtja, kellele lepinguosaline on andnud *de jure* või *de facto* erioigused või eelisõigused. Lepinguosaline annab eri- või eelisõigused siis, kui ta määrab kaks või enam ettevõtjat, kellel on luba tarnida teatavaid kaupu või osutada teatavaid teenuseid, või piirab selliste ettevõtjate arvu kahe või enamaga, muude kui objektiivsete, proportsionaalsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel, mõjutades oluliselt teiste ettevõtjate võimalusi tarnida samu kaupu või osutada samu teenuseid samas geograafilises piirkonnas ja sisuliselt samaväärsetel tingimustel;
- c) „määratud monopol“ – äriüksus, sealhulgas kontsern või valitsusasutus, ja selle tütar-ettevõtja, kes lepinguosalise territooriumi asjaomasel turul on määratud teatava kauba või teenuse ainutarnijaks või -ostjaks; ainuüksi asjaolu tõttu, et mingile üksusele on antud ainuõigused intellektuaalomandile, ei loeta seda üksust veel monopoliks;
- d) „äritegevus“ – tegevus, mille lõpptulemusena toodetakse kaupa või osutatakse teenust, mida müüakse asjaomasel turul ettevõtja määratud koguses ja hindadega, ning mille eesmärk on kasumi teenimine; see ei hõlma ettevõtja tegevust, kes:
- i) tegutseb mittetulunduslikul eesmärgil;
 - ii) tegutseb kulude katmise põhimõttel või
 - iii) osutab avalikke teenuseid;
- e) „ärilised kaalutlused“ – hind, kvaliteet, kättesaadavus, turustatavus, vedu ja muud ostu- või müügitingimused või muud asjaolud, mida asjaomasel tegevusalal või tööstusharus turumajanduse põhimõtete kohaselt tegutsev ettevõtja võtab tavaliselt arvesse äriotsuste tegemisel, ning
- f) „määrama“ – monopoli kehtestama või lubama või selle tegevusulatust laiendama, et hõlmata veel mõni kaup või teenus.

Artikkel 302

Kohaldamisala

1. Lepinguosalisel kinnitavad oma õigusi ja kohustusi vastavalt GATT 1994 XVII artikli lõigetele 1–3, GATT 1994 XVII artikli tõlgendamise käsituspõhisele ja GATS VIII artikli lõigetele 1, 2 ja 5.
2. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõikide artiklis 300 nimetatud ettevõtjate suhtes, kes tegelevad äritegevusega. Kui ettevõtja tegeleb nii äritegevuse kui ka mittetulundusliku tegevusega, ⁽¹⁾ kohaldatakse käesolevat peatükki ainult äritegevuse suhtes.
3. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõikide artiklis 300 nimetatud ettevõtjate suhtes nii keskvalitsuse kui ka keskvalitsusest madalamal tasandil.

⁽¹⁾ Suurema kindluse huvides ja käesoleva peatüki kohaldamisel ei käsitata avalike teenuste osutamist äritegevusena artikli 301 punkti d tähenduses.

4. Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosalise või tema riigihankeüksuste hangete suhtes, mis on hanked artiklite 278 ja 279 tähenduses.
5. Käesolevat peatükki ei kohaldata teenuste suhtes, mida osutatakse valitsuse funktsioonide täitmisel GATSi tähenduses.
6. Artiklit 304:
 - a) ei kohaldata artiklites 143 ja 148 nimetatud sektorite suhtes;
 - b) ei kohaldata riigi osalusega ettevõtte, eri- või eelisõigustega ettevõtte või määratud monopoli meetme suhtes, kui lepinguosalise poolt vastavalt artiklile 144 võrdse kohtlemise või enamsoodustusrežiimi suhtes võetud reservatsioon, mis Euroopa Liidu puhul on nimetatud VIII-A lisas ja Armeenia Vabariigi puhul VIII-E lisas, kehtiks ka juhul, kui sama meetme oleks võtnud või säilitanud kõnealune lepinguosaline, ning
 - c) kohaldatakse riigi osalusega ettevõtte, eri- või eelisõigustega ettevõtte või määratud monopoli äritegevuse suhtes, kui sama tegevus mõjutaks teenuskaubandust, millega seoses lepinguosaline on võtnud kohustuse vastavalt artiklitele 149 ja 150, juhul kui on täidetud tingimused, mis Euroopa Liidu puhul on nimetatud VIII-B lisas ja Armeenia Vabariigi puhul VIII-F lisas.

Artikkel 303

Üldsätted

1. Ilma et see piiraks lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad käesolevast peatükist, ei takista käesolev peatükk lepinguosalisi asutamast ega säilitamast riigi osalusega ettevõtteid, määramast või säilitamast monopole ega andmast ettevõtetele eri- või eelisõigusi.
2. Lepinguosalised ei nõua käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvatelt ettevõteltelt tegutsemist vastuolus käesoleva lepinguga ega õhuta neid seda tegema.

Artikkel 304

Diskrimineerimise keeld ja ärilised kaalutlused

1. Lepinguosaline tagab, et äritegevusega tegeledes riigi osalusega ettevõtteid, määratud monopolid ja eri- või eelisõigustega ettevõtteid:
 - a) lähtuvad kaupade või teenuste ostmisel ja müümisel ärilistest kaalutlustest, välja arvatud siis, kui nad täidavad oma avaliku teenuse ülesande tingimust, mis on kooskõlas punktiga b;
 - b) kaupade ja teenuste ostmisel:
 - i) kohtlevad teise lepinguosalise ettevõtete tarnitud kaupu või teenuseid vähemalt sama soodsalt kui omaenda ettevõtete tarnitud samasuguseid kaupu ja teenuseid ja
 - ii) kohtlevad oma territooriumil asutatud teise lepinguosalise ettevõtjate tarnitud kaupu või teenuseid vähemalt sama soodsalt kui samasuguseid kaupu või teenuseid, mida tarnivad tema territooriumil asjaomasel turul tema enda asutatud ettevõtjad, ning
 - c) kaupade ja teenuste müümisel:
 - i) kohtlevad teise lepinguosalise ettevõtteid vähemalt sama soodsalt kui omaenda ettevõtteid ja
 - ii) kohtlevad oma territooriumil asutatud teise lepinguosalise ettevõtjaid vähemalt sama soodsalt, kui nad kohtlevad oma territooriumil asjaomasel turul omaenda asutatud ettevõtjaid.

2. Lõige 1 ei keela riigi osalusega ettevõtetel, eri- või eelisõigusega ettevõtetel või määratud monopolidel:
- a) osta või tarnida kaupu või teenuseid erinevatel tingimustel, sealhulgas erinevatel hinnatingimustel, kui sellised erinevad tingimused on kooskõlas äriliste kaalutlustega, ning
- b) keelduda kaupade või teenuste ostmisest või tarnimisest, kui keeldumine on kooskõlas äriliste kaalutlustega.

Artikkel 305

Reguleerimispõhimõtted

1. Lepinguosalised tagavad, et artiklis 300 nimetatud ettevõtted järgivad ettevõtete üldjuhtimise rahvusvaheliselt tunnustatud norme.

2. Lepinguosaline tagab, et selleks et täita oma reguleerivat funktsiooni sarnases olukorras tõhusalt ja erapooletult kõikide reguleeritavate ettevõtete, sealhulgas riigi osalusega ettevõtete, eri- või eelisõigustega ettevõtete ja määratud monopolide suhtes, ei ole lepinguosalise asutatud või säilitatud reguleeriv asutus reguleeritavate ettevõtete ees aruandekohustuslik.

Reguleeriva asutuse erapooletust tema reguleeriva funktsiooni täitmisel hinnatakse kõnealuse reguleeriva asutuse üldise tegevuse alusel.

Nende sektorite puhul, kus lepinguosalised on teistes peatükkides kokku leppinud reguleeriva asutuse konkreetsetes kohustustes, on teiste peatükkide asjaomased sätted esimuslikud.

3. Lepinguosalised tagavad õigusnormide, sealhulgas artiklis 300 nimetatud ettevõtteid käsitlevate õigusnormide järjepideva ja mittediskrimineeriva täitmise.

Artikkel 306

Läbipaistvus

1. Kui lepinguosalisel on põhjust arvata, et mõne teise lepinguosalise artiklis 300 nimetatud ettevõtte äritegevus kahjustab tema käesoleva peatüki kohaseid huve, võib ta käesoleva peatüki kohaldamisala piires esitada teisele lepinguosalisele kirjaliku taotluse teabe saamiseks selle ettevõtte tegevuse kohta, mis on seotud käesolevas peatükis käsitletud tegevustega.

Sellise teabe taotluses täpsustatakse ettevõtte, asjaomased tooted või teenused ja turud ning tehakse märkus selle kohta, et ettevõtte tegevus takistab lepinguosalistevahelist kaubandust või investeerimist.

2. Lõike 1 kohaselt esitatav teave sisaldab järgmist:

- a) ettevõtte omanike ja hääleõiguste struktuur, näidates aktsiate ja hääleõiguste protsendi, mis kuulub kumulatiivselt kõnealusele lepinguosalisele või artiklis 300 nimetatud ettevõttele;
- b) lepinguosalisele või artiklis 300 nimetatud ettevõttele kuuluvate eriaktsiate või -hääleõiguste või muude õiguste kirjeldus, kui need õigused erinevad sellise üksuse lihtaktsiatega seotud õigustest;
- c) ettevõtte organisatsiooni struktuur, juhatuse või ettevõtet otseselt või kaudselt kontrolliva samaväärse organi koosseis, vastastikused osalused või muud seosed artiklis 300 nimetatud erinevate ettevõtete või kontsernidega;
- d) millised valitsusasutused või avaliku sektori asutused ettevõtet reguleerivad või selle üle järelevalvet teostavad, aruandlusahela kirjeldus⁽¹⁾ ning valitsusasutuse või avaliku sektori asutuse õigused ja tavad juhtide ametisse nimetamisel, ametist vabastamisel ja tasustamisel;

⁽¹⁾ Suurema selguse huvides täpsustatakse, et lepinguosaline ei pea avalikustama aruandeid ega nende sisu.

- e) aastakasum või koguvara või mõlemad ning
 - f) taotluse saanud lepinguosalise territooriumil artiklis 300 nimetatud ettevõtete suhtes kehtivad erandid, nõuetele mittevastavad meetmed, immuuniteet ja muud meetmed, sealhulgas eeliskohtlemine.
3. Lõike 2 punkte a–e ei kohaldata VKEde suhtes, nii nagu need on määratletud lepinguosalise õigusnormidega.
4. Ükski lõigete 1 ja 2 säte ei nõua lepinguosaliselt konfidentsiaalse teabe avaldamist, mis oleks vastuolus tema õigusnormidega, takistaks õiguskaitsetoiminguid või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või millega kahjustataks konkreetsete ettevõtete seaduslikke kaubandushuve.

12. PEATÜKK

Läbipaistvus

Artikkel 307

Mõisted

Käesoleva peatüki kohaldamisel on:

- a) „üldkohaldatavad meetmed“ – üldkohaldatavad seadused, määrused, otsused, menetlused ja haldusotsused, mis võivad mõjutada ükskõik milliseid käesoleva lepinguga hõlmatud küsimusi, ning
- b) „huvitatud isik“ – füüsiline isik või juriidiline isik, keda üldkohaldatav meede võib otseselt mõjutada.

Artikkel 308

Eesmärk ja kohaldamisala

Tunnistades mõju, mis nende regulatiivsel keskkonnal võib olla nendevahelisele kaubandusele ja investeeeringutele, kehtestavad lepinguosalised ettevõtjate, eelkõige VKEde jaoks prognoositava regulatiivse keskkonna ja tõhusad menetlused.

Artikkel 309

Avaldamine

1. Lepinguosalised tagavad, et pärast käesoleva lepingu jõustumist vastu võetud üldkohaldatavad meetmed:
- a) avaldatakse kiiresti ning tehakse hõlpsasti kättesaadavaks ametlikult määratud kanalis, sealhulgas elektroonsete vahenditega, nii et igal isikul oleks võimalik kõnealuste meetmetega tutvuda;
 - b) selgitavad võimalikult suures ulatuses kõnealuste meetmete eesmärki ja põhjuseid ning
 - c) jätavad piisava aja selliste meetmete avaldamise ja jõustumise vahele, välja arvatud põhjendatud juhtudel.
2. Lepinguosalised:
- a) püüavad piisavalt varases ja asjakohases etapis avaldada kõik üldkohaldatavate meetmete vastuvõtmise ja muutmise ettepanekud, selgitades sealhulgas ettepaneku eesmärki ja põhjuseid;
 - b) annavad huvitatud isikutele piisava võimaluse esitada üldkasutatava meetme vastuvõtmise või muutmise ettepaneku kohta märkusi ja jätavad selleks piisavalt aega ning
 - c) püüavad huvitatud isikute märkusi ettepaneku kohta arvesse võtta.

*Artikkel 310***Päringud ja kontaktpunktid**

1. Kumbki lepinguosaline määrab käesoleva lepingu jõustumisel kontaktpunkti, et tagada lepingu tõhus rakendamine ja hõlbustada lepinguosalistevahelist teabevahetust lepinguga seotud küsimustes.
2. Lepinguosalise taotlusel teeb teise lepinguosalise kontaktpunkt kindlaks konkreetse küsimuse eest vastutava asutuse või ametniku ning aitab teda vajaduse korral suhtlemisel taotluse esitanud lepinguosalisega.
3. Lepinguosalsed kehtestavad või säilitavad asjakohased mehhanismid, mille abil saab vastata isikute päringutele kavandatavate ja kehtivate üldkohaldatavate meetmete ning nende rakendamise kohta. Olenevalt olukorrast võib päringud esitada lõike 1 alusel loodud kontaktpunktide või muude mehhanismide kaudu, välja arvatud juhul, kui käesolevas lepingus on sätestatud konkreetne mehhanism.
4. Lepinguosalsed näevad ette menetlused isikutele, kes soovivad lahendada probleeme, mis on tekkinud üldkohaldatavate meetmete rakendamisel vastavalt käesolevale lepingule. Need menetlused ei piira ühtegi edasikaebamise või läbivaatamise menetlust, mis lepinguosalsed on kehtestanud või mida nad säilitavad vastavalt käesolevale lepingule. Samuti ei piira need menetlused 13. peatüki kohaseid lepinguosaliste õigusi ja kohustusi.
5. Lepinguosalsed tunnistavad, et käesoleva artikli kohased vastused ei ole tingimata lõplikud või õiguslikult siduvad, vaid täidavad üksnes teavitamise eesmärki, kui lepinguosaliste õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.
6. Lepinguosalise taotluse korral esitab teine lepinguosaline põhjendamatu viivitusega teabe ja vastab küsimustele mis tahes üldkohaldatava meetme ja sellise meetme vastuvõtmise või muutmise ettepaneku kohta, mis võib taotluse esitanud lepinguosalise arvates mõjutada käesoleva lepingu täitmist, olenemata sellest, kas taotluse esitanud lepinguosalist on eelnevalt asjaomastest meetmetest teavitatud.

*Artikkel 311***Üldkohaldatavate meetmete haldamine**

Lepinguosalsed haldavad üldkohaldatavaid meetmeid ühetaoliselt, objektiivselt, erapooletult ja mõistlikult. Sel eesmärgil peab lepinguosaline, kes kohaldab konkreetset meetet teise lepinguosalise konkreetsete isikute, kaupade ja teenuste suhtes:

- a) püüdma teatada huvitatud isikutele, keda menetlus otseselt mõjutab, mõistliku aja jooksul ja vastavalt siseriiklikule korrale menetluse algatamisest, sealhulgas kirjeldama menetluse laadi, teatama menetluse algatamise õigusliku aluse ja kirjeldama üldiselt vaidlusaluseid küsimusi;
- b) andma asjaomastele huvitatud isikutele piisava võimaluse esitada fakte ja väiteid oma seisukohtade toetuseks enne lõpliku haldusmeetme võtmist, niivõrd kui aeg, menetluse laad ja avalik huvi seda võimaldavad, ning
- c) tagama, et tema menetlused põhinevad tema õigusnormidel ja on nendega kooskõlas.

*Artikkel 312***Läbivaatamine ja edasikaebamine**

1. Lepinguosaline asutab või säilitab kooskõlas oma siseriikliku õigusega kohtud, vahekohtud või halduskohtud või kehtestab asjakohased menetlused, et käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustega seotud haldusmeetmed viivitamata läbi vaadata ja vajaduse korral neid korrigeerida. Sellised kohtud ja menetlused peavad olema sõltumatud ametist või asutusest, kelle ülesanne on võtta halduslikke täitemeetmeid, ning nende eest vastutavad isikud peavad olema erapooletud ja neil ei tohi olla olulist huvi küsimuse lahenduse suhtes.

2. Lepinguosalised tagavad, et kõnealuse kohtumenetluse korral antakse menetluspooltele õigus saada:
 - a) piisav võimalus toetada või kaitsta oma seisukohti ning
 - b) otsus, mis põhineb tõenditel ja esitatud andmetel või – kui siseriiklikud õigusaktid seda nõuavad – haldusasutuse koostatud andmetel.
3. Lepinguosaline tagab, et selliseid otsuseid rakendab asjaomase haldusmeetmega seotud amet või asutus ning nende otsustega reguleeritakse kõnealuse ameti või asutuse tegevust, kusjuures selliseid otsuseid võib lepinguosalise siseriiklike õigusnormide alusel edasi kaevata või uuesti läbi vaadata.

Artikkel 313

Hea õigus- ja haldustava

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et parandada õigusloome kvaliteeti ja tulemuslikkust, sealhulgas vahetades oma õigusloome reformide ja mõjuanalüüside teemal teavet ja parimaid tavasid.
2. Lepinguosalised toetavad hea haldustava põhimõtteid ja nõustuvad tegema nende edendamiseks koostööd, sealhulgas vahetama teavet ja head tava.

Artikkel 314

Konfidentsiaalsus

Käesolevas peatükis sätestatu ei kohusta lepinguosalist avalikustama konfidentsiaalset teavet, mis takistaks õiguskaitsetoiminguid või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või kahjustaks konkreetsete avaliku või erasektori ettevõtete seaduslikke ärihuve.

Artikkel 315

Erisätted

Käesoleva peatüki sätete kohaldamine ei piira käesoleva lepingu teistes peatükkides kehtestatud erieeskirjade kohaldamist.

13. PEATÜKK

Vaidluste lahendamine

A Jagu

Eesmärk ja kohaldamisala

Artikkel 316

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on luua tulemuslik ja tõhus mehhanism, et vältida ja lahendada lepinguosalistevahelisi vaidlusi seoses käesoleva lepingu tõlgendamise ja kohaldamisega ning võimaluse korral leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus.

Artikkel 317

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse kõikide vaidluste suhtes, mis tekivad käesoleva jaotise tõlgendamisel ja kohaldamisel, kui ei ole sätestatud teisiti.

B Jagu

Konsulterimine ja vahendamine*Artikkel 318***Konsulterimine**

1. Lepinguosalised püüavad lahendada kõik vaidlused heas usus toimuvate konsultatsioonide teel, eesmärgiga jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni.
2. Lepinguosaline esitab kirjaliku konsultatsioonitaotluse teisele lepinguosalisele ja selle koopia partnerluskomiteele, märkides ära vaidlusaluse meetme ning täpsustades käesoleva jaotise sätteid, mida tuleb tema hinnangul kohaldada.
3. Konsultatsioon korraldatakse 30 päeva jooksul alates taotluse saamisest selle lepinguosalise territooriumil, kellele konsultatsioonitaotlus esitati, kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti. Konsultatsioon loetakse lõppenuks 30 päeva pärast taotluse saamist, kui lepinguosalisel ei lepi kokku konsultatsioone jätkata. Konsultatsioonid, eelkõige kõik lepinguosaliste poolt konsultatsioonide käigus esitatud andmed ja võetud seisukohad, on konfidentsiaalsed, ilma et see piiraks lepinguosaliste õigusi edasistes menetlustes.
4. Kiireloomulisi küsimusi, sealhulgas kergesti riknevaid ja hooajakaupu ning -teenuseid või energiaküsimusi käsitlev konsultatsioon korraldatakse 15 päeva jooksul alates sellest, kui taotluse adressaadiks olev lepinguosaline on taotluse kätte saanud, ning loetakse lõppenuks selle 15päevase tähtaja täitumisel, kui lepinguosalisel ei lepi kokku konsultatsioone jätkata.
5. Konsultatsiooni taotleb lepinguosaline võib pöörduda vahekohtu poole kooskõlas artikliga 319, kui:
 - a) konsultatsioonitaotluse saanud lepinguosaline ei vasta taotlusele kümne päeva jooksul selle saamisest;
 - b) konsultatsiooni ei korraldata käesoleva artikli lõikes 3 või 4 sätestatud tähtaja jooksul;
 - c) lepinguosalisel lepivad kokku, et konsultatsiooni ei korraldata, või
 - d) konsultatsioon lõpetati mõlemat poolt rahuldava kokkuleppeni jõudmata.
6. Lepinguosalised esitavad konsultatsiooni käigus piisavalt faktilist teavet, et võimaldada põhjalikult uurida, kuidas meede või muu küsimus mõjutab käesoleva jaotise toimimist ja kohaldamist. Lepinguosalised püüavad kaasata oma pädevate ametiasutuste töötajad, kellel on eriteadmised küsimuses, mille üle konsultatsioone peetakse.

*Artikkel 319***Vahendamine**

1. Lepinguosaline võib teiselt lepinguosaliselt igal ajal taotleda vahendusmenetluse algatamist seoses lepinguosalistevahelist kaubandust või investeringuid kahjustava meetmega.
2. Vahendusmenetlus algatatakse, viiakse läbi ja lõpetatakse vastavalt vahendusmehhanismile.
3. Partnerluskomitee kehtestab esimesel kohtumisel oma otsusega vahendusmehhanismi ja võib oma otsusega seda muuta.

C Jagu

Vaidluste lahendamise menetlus

I Alajagu

Vahekohtumenetlus*Artikkel 320***Vahekohtumenetluse algatamine**

1. Kui lepinguosalisel ei ole suutnud vaidlust lahendada artiklis 318 sätestatud konsultatsioonide teel, võib konsultatsiooni taotlenud lepinguosaline taotleda vahekohtu moodustamist vastavalt käesolevale artiklile.
2. Vahekohtu moodustamise taotlus esitatakse kirjalikult teisele lepinguosalisele ja partnerluskomiteele. Kaebuse esitav lepinguosaline märgib oma taotluses ära kõnealuse meetme ja selgitab, mil viisil see meede rikub käesoleva jaotise sätteid; sealhulgas esitatakse selgelt kaebuse õiguslik alus.

*Artikkel 321***Vahekohtu moodustamine**

1. Vahekohtusse kuulub kolm kohtunikku.
2. Lepinguosalisel konsulteerivad omavahel ja lepivad kokku vahekohtu koosseisu 14 päeva jooksul pärast kuupäeva, mil lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, sai kätte vahekohtu moodustamise kirjaliku taotluse.
3. Kui lepinguosalisel ei suuda käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul vahekohtu koosseisus kokkuleppele jõuda, võib kumbki lepinguosaline viie päeva jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist nimetada vahekohtuniku oma osanimekirjast, mis kuulub artiklil 339 alusel koostatud nimekirja koosseisu. Kui lepinguosaline jätab vahekohtuniku nimetamata, valib partnerluskomitee eesistuja või tema esindaja teise lepinguosalise taotluse alusel vahekohtuniku loosi teel kõnealuse lepinguosalise osanimekirjast, mis kuulub artikli 339 alusel koostatud nimekirja koosseisu.
4. Kui lepinguosalisel ei jõua vahekohtu eesistuja suhtes käesoleva artikli lõikes 2 kehtestatud tähtaja jooksul kokkuleppele ja kui üks lepinguosaline esitab vastavasisulise taotluse, valib partnerluskomitee eesistuja või tema esindaja loosi teel vahekohtu eesistuja eesistujate osanimekirjast, mis kuulub artikli 339 alusel koostatud nimekirja koosseisu.
5. Partnerluskomitee eesistuja või tema esindaja valib vahekohtunikud viie päeva jooksul pärast lõikes 3 või 4 nimetatud taotluse saamist.
6. Vahekohtu moodustamise kuupäev on päev, mil viimane kolmest väljavalitud vahekohtunikust teatab kodukorra kohaselt, et ta nõustub enda nimetamisega vahekohtunikuks.
7. Kui lõikes 3 või 4 nimetatud taotluse esitamise ajaks ei ole mõnda käesoleva peatüki artiklis 339 nimetatud nimekirja koostatud või kui mõni nimekiri ei sisalda piisaval arvul nimesid, valitakse vahekohtunikud loosi teel ühe või mõlema lepinguosalise poolt ametlikult kandidaadiks esitatud isikute seast.

*Artikkel 322***Volitused**

1. Kui lepinguosalisel ei lepi viie päeva jooksul pärast vahekohtunike valimise kuupäeva kokku teisiti, on vahekohtu ülesanne:

„vaadata vahekohtu moodustamise taotluses nimetatud meede läbi vaidluses osalevate lepinguosaliste poolt osutatud käesoleva lepingu V jaotise asjakohaste sätete alusel, kontrollida kõnealuse meetme kokkusobivust nimetatud sätetega ja esitada aruanne kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 324, 325, 326 ja 338“.

2. Lepinguosalisel teatavad vahekohtule kokkulepitud volitustest kolme päeva jooksul pärast nende suhtes kokkuleppele jõudmist.

*Artikkel 323***Kiireloomulise juhtumi puhul tehtav eelotsus**

Lepinguosalise taotlusel teeb vahekohus kümne päeva jooksul pärast moodustamist otsuse selle kohta, kas ta peab juhtumit kiireloomuliseks. Sellisest vahekohtule esitatud taotlusest tuleb teavitada samaaegselt teist lepinguosalist.

*Artikkel 324***Vahekohtu aruanded**

1. Vahekohus esitab lepinguosalistele vahearuande, mis sisaldab tuvastatud asjaolusid, asjakohaste sätete kohaldatavust ning vahekohtu järelduste ja soovitude põhjendusi.
2. Lepinguosaline võib 14 päeva jooksul pärast vahearuande saamist esitada vahekohtule kirjaliku taotluse vahearuande konkreetsete aspektide läbivaatamiseks. Sellisest taotlusest tuleb teavitada samaaegselt teist lepinguosalist.
3. Pärast lepinguosaliste poolt vahearuande kohta esitatud kirjalike märkuste arvessevõtmist võib vahekohus oma aruannet muuta ja vajaduse korral asjaolusid täiendavalt uurida.
4. Vahekohtu lõpparuandes esitatakse tuvastatud asjaolud, käesoleva jaotise asjakohaste sätete kohaldatavus ning vahekohtu tähelepanekute ja järelduste põhjendus. Lõpparuandes kajastatakse piisavas ulatuses vaheläbivaatamise käigus esitatud väiteid ning vastatakse selgelt mõlema lepinguosalise küsimustele ja tähelepanekutele.

*Artikkel 325***Vahekohtu vahearuanne**

1. Vahekohus esitab vahearuanne lepinguosalistele hiljemalt 90 päeva pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Kui vahekohus leiab, et sellest tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, teavitab vahekohtu eesistuja sellest lepinguosalisi ja partnerluskomiteed kirjalikult, märkides ära viivituse põhjused ja kuupäeva, mil vahekohus kavatseb vahearuanne esitada. Igal juhul tuleb vahearuanne esitada hiljemalt 120 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.
2. Artiklis 323 nimetatud kiireloomulistel juhtudel, sealhulgas kergesti riknevate ja hooajakaupade ning -teenuste või energiaküsimuste puhul, teeb vahekohus kõik võimaliku, et esitada oma vahearuanne 45 päeva jooksul, kuid mitte mingil juhul hiljem kui 60 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.
3. Lepinguosaline võib 14 päeva jooksul pärast vahearuande saamist esitada vahekohtule kirjaliku taotluse vahearuanne konkreetsete aspektide läbivaatamiseks vastavalt artikli 324 lõikele 2. Sellisest taotlusest tuleb teavitada samaaegselt teist lepinguosalist. Lepinguosaline võib seitsme päeva jooksul pärast vahekohtule kirjaliku taotluse esitamist esitada märkused teise lepinguosalise taotluse kohta.

*Artikkel 326***Vahekohtu lõpparuanne**

1. Vahekohus esitab oma lõpparuande lepinguosalistele ja partnerluskomiteele 120 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Kui vahekohus leiab, et sellest tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, teavitab vahekohtu eesistuja sellest lepinguosalisi ja partnerluskomiteed kirjalikult, märkides ära viivituse põhjused ja kuupäeva, mil vahekohus kavatseb lõpparuande esitada. Igal juhul tuleb lõpparuanne esitada hiljemalt 150 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.
2. Artiklis 323 nimetatud kiireloomulistel juhtudel, sealhulgas kergesti riknevate ja hooajakaupade ning -teenuste või energiaküsimuste puhul, teeb vahekohus kõik võimaliku, et esitada oma lõpparuanne 60 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Igal juhul tuleb lõpparuanne esitada hiljemalt 75 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.

II Alajagu

Soovituste täitmine*Artikkel 327***Vahekohtu lõpparuande soovituste täitmine**

Lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, võtab kiiresti kõik vajalikud meetmed, et tagada vahekohtu lõpparuande soovituste kohene ja heauskne täitmine ning viia oma tegevus kooskõlla käesoleva jaotise sätetega.

*Artikkel 328***Lõpparuande soovituste täitmise mõistlik tähtaeg**

1. Juhul kui lõpparuande soovituste kohene täitmine ei ole võimalik, püüavad lepinguosalised nende täitmiseks vajalikus tähtajas kokkuleppele jõuda. Sellisel juhul peab lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, hiljemalt 30 päeva pärast lõpparuande kättesaamist teatama kaebuse esitanud lepinguosalisele ja partnerluskomiteele, kui kiiresti ta suudab soovitused täita („mõistlik tähtaeg“).
2. Kui lepinguosalised ei suuda vahekohtu otsuse täitmiseks vajalikus mõistlikus tähtajas kokku leppida, võib kaebuse esitanud lepinguosaline esitada 20 päeva jooksul pärast lõikes 1 sätestatud teate saamist algselt vahekohtule kirjaliku taotluse mõistliku tähtaja kindlaksmääramiseks. See taotlus tuleb samal ajal saata teisele lepinguosalisele ja partnerluskomiteele. Vahekohus esitab otsuse mõistliku tähtaja kohta lepinguosalistele ja partnerluskomiteele 20 päeva jooksul pärast taotluse saamise kuupäeva.
3. Lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, teatab kaebuse esitanud lepinguosalisele kirjalikult lõpparuande soovituste täitmisel tehtud edusammudest. Sellekohane teade esitatakse kirjalikult hiljemalt üks kuu enne mõistliku tähtaja möödumist.
4. Mõistlikku tähtaega võib lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel pikendada.

*Artikkel 329***Vahekohtu lõpparuande soovituste täitmiseks võetud meetmete läbivaatamine**

1. Lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, teatab kaebuse esitanud lepinguosalisele ja partnerluskomiteele, milliseid meetmeid ta on võtnud lõpparuande soovituste täitmiseks. Teade esitatakse enne mõistliku tähtaja möödumist.
2. Kui lepinguosalised ei jõua kokkuleppele küsimuses, kas käesoleva artikli lõike 1 kohaselt teatatud meede on võetud või kas see meede vastab käesoleva jaotise sätetele, võib kaebuse esitanud lepinguosaline esitada kirjaliku taotluse, et selles küsimuses teeks otsuse algne vahekohus. Sellisest taotlusest tuleb teavitada samaaegselt lepinguosalist, kelle vastu kaebus esitati. Taotluses märgitakse ära vaidlusalune meede ja selgitatakse, mil viisil see meede on vastuolus osutatud sätetega; sealhulgas esitatakse selgelt kaebuse õiguslik alus. Vahekohus esitab oma aruande lepinguosalistele ja partnerluskomiteele 45 päeva jooksul pärast taotluse saamise kuupäeva.

*Artikkel 330***Ajutised meetmed soovituste täitmata jätmise korral**

1. Kui lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, ei teata enne mõistliku tähtaja möödumist ühestki vahekohtu lõpparuande soovituste täitmiseks võetud meetmest või kui vahekohus leiab, et nende täitmiseks ei ole võetud ühtki meetet või et meede, millest on artikli 329 lõike 1 kohaselt teatatud, ei ole kooskõlas kõnealuse lepinguosalise käesoleva jaotise kohaste kohustustega, peab lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, kaebuse esitanud lepinguosalise taotlusel ja pärast temaga konsulteerimist pakkuma ajutist kompensatsiooni.
2. Juhul kui kaebuse esitanud lepinguosaline otsustab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud ajutist kompensatsiooni mitte taotleda või kui selline taotlus esitatakse, kuid kompensatsiooni suhtes ei jõuta kokkuleppele 30 päeva jooksul pärast mõistliku tähtaja möödumist või käesoleva lepingu artikli 329 lõike 2 kohase vahekohtu aruande esitamist, on kaebuse esitanud lepinguosalisel õigus peatada käesolevast jaotisest tulenevate kohustuste täitmine, teatades sellest teisele lepinguosalisele ja partnerluskomiteele. Teates märgitakse, millises ulatuses kohustuste täitmine peatatakse, kuid kohustuste täitmise peatamine ei tohi olla suurem rikkumise tulemusena saamata jäänud või vähenenud kasu ulatusest. Kaebuse esitanud lepinguosaline võib peatada kohustuste täitmise kümme päeva pärast seda, kui lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, sai kätte kõnealuse teate, kui viimane ei ole taotlenud käesoleva artikli lõike 3 kohast vahekohtumenetluse algatamist.

3. Kui lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, on arvamusel, et kohustuste täitmise peatamise ulatus ei ole võrdväärne rikkumise tulemusena saamata jäänud või vähenenud kasu ulatusega, võib ta esitada algele vahekohtule kirjaliku taotluse selles küsimuses otsuse tegemiseks. Sellisest taotlusest teatatakse kaebuse esitanud lepinguosalisele ja partnerluskomiteele enne lõikes 2 nimetatud kümnepäevase tähtaja möödumist. Algne vahekohus teeb oma otsuse kohustuste täitmise peatamise ulatuse kohta lepinguosalistele ja partnerluskomiteele teatavaks 30 päeva jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva. Kohustuste täitmist ei peatata enne, kui algne vahekohus on oma otsuse teatavaks teinud. Kohustuste täitmine peatatakse vahekohtu aruandes nimetatud ulatuses.

4. Käesoleva artikli kohane kohustuste peatamine ja kompenseerimine on ajutine ja seda ei kohaldata, kui:

- a) lepinguosalisel on jõudnud kokkuleppele mõlemat poolt rahuldavas lahenduses vastavalt artiklile 334;
- b) lepinguosalisel on jõudnud kokkuleppele, et artikli 329 lõike 1 kohaselt teatavaks tehtud meetmete võtmise tulemusel on lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, täitnud käesoleva jaotise tingimused, või
- c) meetmed, mis vastavalt artikli 329 lõike 2 kohasele vahekohtu otsusele ei ole kooskõlas käesoleva jaotise tingimustega, on tühistatud või muudatuste abil kõnealuste tingimustega kooskõlla viidud.

Artikkel 331

Vahekohtu soovitude täitmiseks võetud meetmete läbivaatamine pärast ajutiste meetmete kehtestamist

1. Lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, teatab kaebuse esitanud lepinguosalisele ja partnerluskomiteele meetmetest, mis ta on võtnud pärast kontsessioonide peatamist või ajutise kompensatsiooni kohaldamist vahekohtu aruande soovitude täitmiseks. Kaebuse esitanud lepinguosaline lõpetab kontsessioonide peatamise 30 päeva jooksul pärast teate saamist, välja arvatud käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud juhtudel. Juhul kui kohaldatakse kompensatsiooni, kuid välja arvatud lõikes 2 nimetatud juhtudel, võib lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, lõpetada kompensatsiooni kohaldamise 30 päeva jooksul pärast seda, kui ta on esitanud teate vahekohtu otsuse täitmise kohta.

2. Kui lepinguosalisel ei jõua 30 päeva jooksul pärast teate saamise kuupäeva kokkuleppele, kas selle lepinguosalise teatatud meede, kelle vastu kaebus esitati, viib tema tegevuse vastavusse osutatud sätetega, esitab kaebuse esitanud lepinguosaline algele vahekohtule kirjaliku taotluse selles küsimuses otsuse tegemiseks. See taotlus tuleb samal ajal saata teisele lepinguosalisele ja partnerluskomiteele. Vahekohtu otsus tehakse lepinguosalistele ja partnerluskomiteele teatavaks 45 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Kui vahekohus leiab, et otsuse täitmiseks võetud meede on kooskõlas käesoleva jaotisega, tuleb olenevalt olukorrast lõpetada kohustuste täitmise peatamine või kompensatsioon. Kui vahekohus leiab, et meede, millest lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, on teatanud vastavalt lõikele 1, ei ole kooskõlas käesoleva jaotisega, tuleb vahekohtu otsust arvesse võttes korrigeerida kohustuste täitmise peatamise või kompensatsiooni ulatust.

III Alajagu

Ühissätted

Artikkel 332

Vahekohtunike asendamine

Kui algne vahekohus või mõni selle liige ei saa käesoleva peatüki kohase vahekohtumenetluse käigus vahekohtu töös osaleda, astub tagasi või ei täida käitumisjuhendis sätestatud nõudeid ja ta tuleb seetõttu asendada, kohaldatakse artiklis 321 sätestatud korda. Aruande esitamise tähtaega pikendatakse aja võrra, mida on vaja uue vahekohtuniku ametisse nimetamiseks, kuid mitte rohkem kui 20 päeva võrra.

Artikkel 333

Vahekohtumenetluse ja soovitude täitmise menetluse peatamine ja lõpetamine

Kui vahekohtus saab mõlemalt lepinguosaliselt taotluse, peatab ta oma töö lepinguosaliste vahel kokku lepitud tähtjaks, kuid mitte kauemaks kui 12 järjestikuseks kuuks. Vahekohtus jätkab oma tööd enne selle tähtaja lõppu mõlema lepinguosalise kirjaliku taotluse korral või kõnealuse perioodi lõpul ühe lepinguosalise kirjaliku taotluse korral. Taotluse esitanud lepinguosaline teatab sellest partnerluskomitee esimehele ja teisele lepinguosalisele. Menetlus lõpetatakse, kui kumbki lepinguosaline ei esita kokkulepitud peatamisaja lõppemisel taotlust jätkata vahekohtu tööd. Vahekohtu töö peatamise korral pikendatakse käesolevas peatükis sätestatud tähtaegu sama aja võrra, mille jooksul vahekohtu töö on peatatud.

Artikkel 334

Mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus

1. Lepinguosalisel võivad igal ajal leida käesoleva peatüki kohasele vaidlusele mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse.
2. Kui mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus leitakse vahekohtu- või vahendusmenetluse jooksul, teatavad lepinguosalisel sellisest lahendusest üheskoos partnerluskomiteele ja vahekohtu eesistujale või vahendajale. Sellise teate saamisel vahekohtumenetlus või vahendusmenetlus lõpetatakse.
3. Lepinguosalisel võtavad vajalikud meetmed, et rakendada mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus kokkulepitud aja jooksul. Lahendust rakendav lepinguosaline teatab kokkulepitud aja jooksul teisele lepinguosalisele kirjalikult kõikidest mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse rakendamiseks võetud meetmetest.

Artikkel 335

Kodukord ja käitumisjuhend

1. Käesoleva peatüki kohast vaidluste lahendamise menetlust reguleerivad käesoleva peatüki, kodukorra ja käitumisjuhendi sätted.
2. Partnerluskomitee võtab oma esimesel koosolekul otsusega vastu kodukorra ja käitumisjuhendi ning võib oma otsusega neid muuta.
3. Vahekohtu istungid on avalikud, kui kodukorras ei ole ette nähtud teisiti.

Artikkel 336

Teave ja tehniline nõustamine

1. Vahekohtus võib lepinguosalise taotlusel, mis saadetakse samaaegselt vahekohtule ja teisele lepinguosalisele, või omal algatusel nõuda muu hulgas vaidluses osalevatelt lepinguosalistelt mis tahes teavet, mida ta peab vahekohtu ülesannete täitmiseks vajalikuks. Lepinguosalisel vastavad vahekohtu teabepäringule kiiresti ja ammendavalt.
2. Vahekohtus võib lepinguosalise taotlusel, mis saadetakse samaaegselt vahekohtule ja teisele lepinguosalisele, või omal algatusel küsida mis tahes teavet, mida ta peab vahekohtu ülesannete täitmiseks vajalikuks. Vahekohtul on õigus küsida ekspertide arvamust, kui ta peab seda vajalikuks. Enne ekspertide valimist konsulteerib vahekohtus lepinguosalistega.
3. Lepinguosaliste territooriumil asutatud juriidilistel ja füüsilistel isikutel on vastavalt kodukorrale õigus esitada vahekohtule *amicus curiae* kokkuvõtteid.
4. Kogu käesoleva artikli kohaselt saadud teave tuleb teha teatavaks mõlemale lepinguosalisele, et nad saaksid esitada märkusi.

*Artikkel 337***Tõlgendamisreeglid**

Vahekohus tõlgendab käesoleva jaotise sätteid vastavalt rahvusvahelise avaliku õiguse tõlgendamise tavadele, sh 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioonis sätestatud eeskirjadele. Vahekohus võtab arvesse ka asjakohaseid tõlgendusi, mis on esitatud WTO vaidluste lahendamise organi poolt vastu võetud WTO vaekogude ja apellatsioonikogu otsustes. Vahekohtu aruanded ei suurenda ega vähenda lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad käesolevast lepingust.

*Artikkel 338***Vahekohtu otsused ja aruanded**

1. Vahekohus püüab teha kõik otsused konsensuse alusel. Kui aga konsensuslikku otsust ei suudeta teha, otsustatakse vaidlusalune küsimus häälteenamusega. Vahekohtunike eriarvamusi ei avalikustata ühelgi juhul.
2. Vahekohtu aruandes esitatakse tuvastatud asjaolud, asjakohaste sätete kohaldatavus ning vahekohtu tähelepanekute ja järelduste põhjendus.
3. Lepinguosalised aktsepteerivad vahekohtu otsuseid ja aruandeid tingimusteta ning need ei loo füüsilistele ja juriidilistele isikutele õigusi ega kohustusi.
4. Partnerluskomitee avaldab vahekohtu aruande, tingimusel et järgitakse kodukorras sätestatud konfidentsiaalse teabe kaitsmise nõudeid.

*D Jagu***Üldsätted***Artikkel 339***Vahekohtunike nimekirjad**

1. Partnerluskomitee koostab lepinguosaliste ettepanekute alusel hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva lepingu jõustumist nimekirja vähemalt 15 isikust, kes soovivad ja saavad täita vahekohtuniku ülesandeid. Nimekiri koosneb kolmest osanimekirjast: kummagi lepinguosalise osanimekiri ning selliste isikute osanimekiri, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ning kes täidavad vahekohtu eesistuja ülesandeid. Igasse osanimekirja kantakse vähemalt viis isikut. Partnerluskomitee tagab, et nimekiri on alati täielik.
2. Vahekohtunikel peavad olema tõendatud teadmised õiguse, rahvusvahelise kaubanduse ja muudes käesoleva jaotisega seotud valdkondades. Nad peavad olema sõltumatud ja täitma oma ülesandeid üksikisikuna, ei tohi vastu võtta juhtnööre üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt ega olla seotud kummagi lepinguosalise valitsusega ning peavad järgima käitumisjuhendit. Vahekohtu eesistujal peab olema vaidluste lahendamise menetluse läbiviimise kogemus.
3. Partnerluskomitee võib koostada 15 isikust koosnevaid lisanimekirju, millesse kuuluvad käesoleva jaotisega hõlmatud konkreetsete valdkondade asjatundjad. Lepinguosaliste kokkuleppel võib vahekohtu moodustamisel kasutada lisanimekirju artiklis 321 sätestatud korras.

*Artikkel 340***Vaidluste lahendamise organi valik**

1. Kui vaidlus käsitleb konkreetset meedet, mis väidetavalt rikub käesoleva lepingu kohast kohustust või sisuliselt samaväärset kohustust, mis tuleneb muust rahvusvahelisest lepingust, millega lepinguosalisel on ühinenud, sealhulgas WTO asutamislepingust, valib vaidluste lahendamise organi kaebuse esitanud lepinguosaline.

2. Kui lepinguosaline on vastavalt käesolevale peatükile või muule rahvusvahelisele lepingule valinud vaidluste lahendamise organi ja algatanud vaidluse lahendamise menetluse, ei algata ta lõikes 1 nimetatud konkreetse meetmega seoses vaidluse lahendamise menetlust muu lepingu kohaselt, välja arvatud juhul, kui esimesena valitud vaidluste lahendamise organ ei saa menetluslikel või kohtualluvuslikel põhjustel otsust teha.

3. Käesoleva artikli kohaldamisel:

- a) käesoleva peatüki kohane vaidluste lahendamise menetlus loetakse algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada artikli 320 kohane vahekohtus;
- b) WTO asutamislepingu kohane vaidluste lahendamise menetlus loetakse algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada WTO vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsitusleppe artikli 6 kohane vahekohtus ning
- c) muu lepingu kohane vaidluste lahendamise menetlus loetakse algatatuks kooskõlas kõnealuse lepingu asjaomaste sätetega.

4. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, ei takista käesolevas lepingus sätestatu lepinguosalist peatamast oma kohustuste täitmist, kui tal on selleks WTO vaidluste lahendamise organi luba. WTO asutamislepingule ei saa tugineda, et takistada lepinguosalist peatamast käesoleva peatüki kohaste kohustuste täitmist.

Artikkel 341

Tähtjad

1. Kõiki käesolevas peatükis sätestatud tähtaegu, sealhulgas vahekohtu aruannete esitamise tähtaegu, arvestatakse kalendripäevades, kusjuures esimene päev on viidatud toimingule või sündmusele järgnev päev, kui ei ole ette nähtud teisiti.

2. Kõiki käesolevas peatükis osutatud tähtaegu võib muuta vaidluses osalevate lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel. Vahekohtus võib igal ajal teha lepinguosalistele ettepaneku muuta käesolevas peatükis osutatud tähtaegu, esitades nimetatud ettepaneku põhjenduse.

Artikkel 342

Hagi esitamine Euroopa Liidu Kohtule

1. Lõikes 2 sätestatud menetlust kohaldatakse vaidluste puhul, mis käsitlevad artiklite 169, 180, 189 ja 192 ühtlustamissätete tõlgendamist.

2. Kui lõikes 1 nimetatud vaidluse käigus tõstatatakse Euroopa Liidu õigusnormi tõlgendamise küsimus, palub vahekohtus Euroopa Liidu Kohtul teha küsimuse kohta eelotsus, tingimusel et selle küsimuse lahendamine on vajalik vahekohtu otsuse tegemiseks. Sellistel juhtudel peatatakse vahekohtu otsuste suhtes kohaldatavate tähtaegade kulgemine seniks, kuni Euroopa Liidu Kohus on teinud oma otsuse. Euroopa Liidu Kohtu otsused on vahekohtule siduvad.

VII JAOTIS

RAHALINE ABI NING PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED

1. PEATÜKK

Rahaline abi

Artikkel 343

Armeenia Vabariik saab rahalist abi asjaomaste Euroopa Liidu rahastamismehhanismide ja -vahendite kaudu. Armeenia Vabariik võib laenu saada ka Euroopa Investeerimispanngalt, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangalt ning muudelt rahvusvahelistelt finantsasutustelt. Rahaline abi peab aitama saavutada käesoleva lepingu eesmäärke ja seda antakse käesoleva peatüki kohaselt.

Artikkel 344

1. Rahalise abi andmise peamised põhimõtted peavad olema kooskõlas asjakohaste Euroopa Liidu rahastamisvahendeid käsitlevate määrustega.

2. Lepinguosaliste vahel kokku lepitud Euroopa Liidu rahalise abi prioriteetsed valdkonnad nähakse ette iga-aastastes tegevusprogrammides, mis põhinevad mitmeaastastel raamistikel, milles kajastuvad kokkulepitud poliitilised prioriteetidid. Kõnealuste programmidega kehtestatud abisummade puhul võetakse arvesse Armeenia Vabariigi vajadusi, valdkondlikku suutlikkust ja reformide edukust, eelkõige käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades.

3. Olemasolevate vahendite parimaks ärakasutamiseks püüavad lepinguosalised tagada, et Euroopa Liidu abi rakendatakse tihedas koostöös ja kooskõlastatult teiste doonorriikide, abiorganisatsioonide ja rahvusvaheliste finantsasutustega ning vastavalt rahvusvaheliste abi tõhususe põhimõttele.

4. Euroopa Liit võib anda Armeenia Vabariigi taotlusel Armeenia Vabariigile makromajandusliku finantsabi, kui on täidetud kohaldatavad tingimused.

Artikkel 345

Rahalise abi põhiline õiguslik, haldus- ja tehniline baas määratakse kindlaks lepinguosaliste vastavasisuliste lepingute raames.

Artikkel 346

Partnerlusnõukogule teatatakse rahalise abi alal tehtud edusammudest ja selle rakendamisest ning selle mõjust käesoleva lepingu eesmärkide saavutamisele. Selleks esitavad lepinguosaliste asjaomased asutused vastastikkuse põhimõttel pidevalt asjakohast järelevalve- ja hindamisteavet.

Artikkel 347

Lepinguosalised annavad abi kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ning teevad koostööd Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi finantshuvide kaitsmisel vastavalt käesoleva jaotise 2. peatükile.

2. PEATÜKK

Pettusevastased ja kontrollisätted

Artikkel 348

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse käesoleva lepingu I protokollis sätestatud mõisteid.

Artikkel 349

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosaliste vahel tulevikus sõlmitavate lepingute ja rahastamisvahendite suhtes ning kõigi muude Euroopa Liidu rahastamisvahendite suhtes, millega Armeenia Vabariigi ametiasutused või muud Armeenia Vabariigi jurisdiktsiooni all olevad üksused või isikud võivad ühineda, ilma et see piiraks muid täiendavaid sätteid, mis reguleerivad auditeid, kohapealseid kontrolle, inspekteerimisi, kontrollimeetmeid ja pettusevastaseid meetmeid, kaasa arvatud Euroopa Kontrollikoja ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) omi.

Artikkel 350

Pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse ennetamise meetmed

Lepinguosalised võtavad tulemuslikke meetmeid, et ennetada ja tõkestada ELi vahendite kasutamisega seotud pettust, korruptsiooni ja muud ebaseaduslikku tegevust, andes muu hulgas vastastikust haldus- ja õigusabi käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades.

*Artikkel 351***Operatiivtasandi teabevahetus ja edasine koostöö**

1. Käesoleva peatüki nõuetekohaseks rakendamiseks vahetavad Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi pädevad asutused korrapäraselt teavet ning peavad emma-kumma lepinguosalise taotlusel konsultatsioone.
2. Euroopa Pettustevastane Amet võib oma Armeenia Vabariigi partneritega kokku leppida edasises koostöös pettustevastase võitluse valdkonnas, sealhulgas sõlmida operatiivtöö kokkuleppeid Armeenia Vabariigi asutustega.
3. Isikuandmete edastamise ja töötlemise suhtes kohaldatakse artiklit 13.

*Artikkel 352***Koostöö euro ja drammi kaitsmiseks võltsimise vastu**

Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi pädevad asutused teevad koostööd, et tõhusalt kaitsta eurot ja drammi võltsimise vastu. Koostöö hõlmab abi, mis on vajalik euro ja drammi võltsimise ennetamiseks ja tõkestamiseks, sealhulgas teabevahetust.

*Artikkel 353***Pettuse, korruptsiooni ja eeskirjade eiramise ennetamine**

1. ELi vahendite kasutamisel kontrollivad Armeenia Vabariigi asutused korrapäraselt, kas ELi vahenditest rahastatavaid meetmeid rakendatakse nõuetekohaselt. Nad võtavad vajalikke meetmeid eeskirjade eiramise ja pettuste ennetamiseks ja heastamiseks.
2. Armeenia Vabariigi ametiasutused võtavad vajalikke meetmeid igasuguse aktiivse ja passiivse korruptsiooni ennetamiseks ja heastamiseks ning igasuguse huvide konflikti välistamiseks kõigil ELi vahendite rakendamise etappidel.
3. Armeenia Vabariigi ametiasutused teatavad Euroopa Komisjonile kõigist võetud ennetusmeetmetest.
4. Selleks esitavad Armeenia Vabariigi pädevad asutused komisjonile kogu teabe ELi vahendite kasutamise kohta ning annavad Euroopa Komisjonile viivitamatult teada oma menetluste ja süsteemide märkimisväärsetest muudatustest.

*Artikkel 354***Uurimine ja süüdistuse esitamine**

Armeenia Vabariigi ametiasutused tagavad riikliku ja ELi-poolse kontrolli järel uurimise ja vastutusele võtmise kõigis kahtlustatavates ja kinnitust leidnud pettuse, korruptsiooni ja muudes eeskirjade eiramise, sealhulgas huvide konflikti juhtumites. Armeenia Vabariigi pädevaid asutusi võib selle juures vajaduse korral abistada Euroopa Pettustevastane Amet.

*Artikkel 355***Pettusest, korruptsioonist ja eeskirjade eiramisest teatamine**

1. Armeenia Vabariigi ametiasutused edastavad Euroopa Komisjonile viivitamatult igasuguse teabe, mida nad on saanud kahtlustatavate ja kinnitust leidnud pettuse, korruptsiooni ja muudes eeskirjade eiramise, sealhulgas huvide konflikti kahtlusega juhtumite kohta seoses ELi vahendite kasutamisega. Pettuse- ja korruptsionikahtluse korral teatakse sellest ka Euroopa Pettustevastasele Ametile.
2. Armeenia Vabariigi ametiasutused teatavad ka kõigist meetmetest, mida nad on võtnud seoses käesoleva artikli alusel edastatud faktidega. Kui pettuste, korruptsiooni ja muude eeskirjade eiramiste kahtlustusi ja kinnitust leidnud juhtumeid, mille kohta aru anda, ei ole esinenud, teatavad Armeenia Vabariigi ametiasutused sellest Euroopa Komisjonile asjaomase allkomitee aastakoosolekul.

*Artikkel 356***Auditid**

1. Euroopa Komisjonil ja Euroopa Kontrollikojal on õigus kontrollida, kas kõik ELi vahendite kasutamisel kantud kulud on tehtud seaduslikult ja eeskirjadekohaselt ning kas finantsjuhtimine on olnud usaldusväärne.
2. Auditeid viiakse läbi nii võetud kohustuste kui ka tehtud maksete põhjal. Auditid põhinevad dokumentidel ja vajaduse korral viiakse need läbi selle üksuse ruumides, kes haldab ELi vahendite kasutamist või osaleb selles; see hõlmab kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, kes on otseselt või kaudselt saanud ELi vahendeid. Auditeid võib läbi viia enne kõnealuse eelarveaasta kontode sulgemist ja viie aasta jooksul alates lõppmakse tegemisest.
3. Euroopa Komisjoni inspektorid ning Euroopa Komisjoni või Euroopa Kontrollikoja poolt volitatud isikud võivad teostada dokumentide kontrolli või kohapealseid kontrole ja auditeid iga üksuse ruumides, kes haldab ELi vahendite kasutamist või osaleb selles, ning tema Armeenia Vabariigis asuvate alltöövõtjate ruumides.
4. Euroopa Komisjonile, tema volitatud isikutele ja Euroopa Kontrollikojale tagatakse auditite teostamiseks vajalik juurdepääs tegevuskohtadele, objektidele ja dokumentidele ning kogu vajalikule teabele, sh elektroonsel kujul olevale teabele. Kõnealusest juurdepääsuõigusest tuleb teavitada kõiki Armeenia Vabariigi riigiasutusi ning see sätestatakse sõnaselgelt käesolevas lepingus viidatud lepingutes, mis sõlmitakse vahendite kasutamiseks.
5. Euroopa Kontrollikoda ja Armeenia Vabariigi auditiesutused teevad oma ülesannete täitmisel koostööd usalduse vaimus, säilitades samal ajal oma sõltumatuse.

*Artikkel 357***Kohapealsed kontrollid**

1. Euroopa Pettustevastasel Ametil on õigus käesoleva lepingu raames läbi viia kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi, et kaitsta Euroopa Liidu finantshuve.
2. Euroopa Pettustevastane Amet valmistab kohapealsed kontrollid ja inspekteerimised ette ja viib läbi tihedas koostöös Armeenia Vabariigi pädevate asutustega.
3. Armeenia Vabariigi ametiasutusi teavitatakse varakult kontrollide ja inspekteerimiste eesmärgist ja õiguslikust alusest, et nad saaksid osutada kogu vajalikku abi. Selleks võivad kohapealses kontrollis ja inspekteerimisel osaleda ka Armeenia Vabariigi pädevate asutuste ametnikud.
4. Kui Armeenia Vabariigi asjaomased ametiasutused avaldavad selleks huvi, võivad nad koos Euroopa Pettustevastase Ametiga läbi viia ühised kohapealsed kontrollid ja inspekteerimised.
5. Kui ettevõtjad on kohapealse kontrolli või inspekteerimise vastu, annavad Armeenia Vabariigi ametiasutused kooskõlas Armeenia Vabariigi õigusega Euroopa Pettustevastasele Ametile igakülgset abi, et kohapealse kontrolli ja inspekteerimise saaks edukalt läbi viia.

*Artikkel 358***Haldusmeetmed ja -karistused**

Euroopa Komisjon võib kehtestada ettevõtjate suhtes haldusmeetmeid ja -karistusi kooskõlas nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju, ja komisjoni 29. oktoobri 2012. aasta delegeeritud määrusega (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju, kohaldamise eeskirju. Armeenia Vabariigi ametiasutused võivad kooskõlas kohaldatava siseriikliku õigusega kehtestada meetmeid ja karistusi lisaks esimeses lauses nimetatud meetmetele ja karistustele.

*Artikkel 359***Abi tagasinõudmine**

1. Kui ELi vahendite kasutamine on usaldatud Armeenia Vabariigi ametiasutustele, on Euroopa Komisjon volitatud alusetult makstud ELi vahendeid tagasi nõudma, kasutades eelkõige finantskorrektsioone. Armeenia Vabariigi ametiasutused võtavad kõik asjakohased meetmed alusetult makstud ELi vahendite tagasinõudmiseks. Selleks et vältida asjaomaste ELi vahendite kadu, võtab Euroopa Komisjon arvesse Armeenia Vabariigi ametiasutuste võetud meetmeid.
2. Lõikes 1 nimetatud juhtudel konsulteerib Euroopa Komisjon enne tagasinõudmisotsuse vastuvõtmist Armeenia Vabariigiga. Tagasinõudmist käsitlevaid vaidlusi lahendab partnerlusnõukogu.
3. Käesoleva jaotise raames tehtud otsused, millega määratakse rahalisi kohustusi isikutele, kes ei ole riigid, pööratakse Armeenia Vabariigis täitmisele järgmiste põhimõtete kohaselt.
 - a) Täitmisele pööramine toimub vastavalt Armeenia Vabariigi tsiviilmenetlusele. Täitekorralduse annab välja Armeenia Vabariigi valitsuse poolt selleks määratud riigiasutus ilma täiendavate formaalsusteta peale täitekorralduse autentsuse tõestamise. Armeenia Vabariigi valitsus teatab Euroopa Komisjonile ja Euroopa Liidu Kohtule selle riigiasutuse nime.
 - b) Kui punktis a osutatud formaalsused on Euroopa Komisjoni taotlusel lõpetatud, võib Euroopa Komisjon asuda otsust täitma kooskõlas Armeenia Vabariigi õigusaktidega, pöördudes otse pädevasse asutusse.
 - c) Täitekorralduse õiguspärasust on õigus kontrollida Euroopa Liidu Kohtul. Täitmise võib peatada ainult Euroopa Liidu Kohtu otsusega. Euroopa Komisjon teatab Armeenia Vabariigi ametiasutustele kõigist Euroopa Liidu Kohtu otsustest täitmise peatamise kohta. Armeenia Vabariigi kohtute pädevusse kuuluvad kaebused ebaõige täitmise kohta.
4. Samadel tingimustel pööratakse täitmisele Euroopa Liidu Kohtu otsused, mis on tehtud käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvas lepingus sisalduva vahekohtuklausli alusel.

*Artikkel 360***Konfidentsiaalsus**

Käesoleva peatüki kohaselt edastatud või omandatud teave kuulub ametisaladuste hulka ning seda kaitstakse Armeenia Vabariigi õiguse ja asjaomaste Euroopa Liidu institutsioonide suhtes kehtivate sätete alusel samamoodi nagu muud sarnast teavet. Seda teavet võib edastada ainult sellistele isikutele Euroopa Liidu institutsioonides, liikmesriikides ja Armeenia Vabariigis, kelle ülesanded nõuavad selle teadmist, samuti ei tohi seda teavet kasutada muul eesmärgil kui lepinguosaliste finantshuvide tõhusaks kaitsmiseks.

*Artikkel 361***Õigusaktide ühtlustamine**

Armeenia Vabariik ühtlustab oma õigusaktid XII lisas osutatud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega vastavalt nimetatud lisale.

VIII JAOTIS
INSTITUTSIOONILISED, ÜLD- JA LÖPPSÄTTED

1. PEATÜKK

Institutsiooniline raamistik

Artikkel 362

Partnerlusnõukogu

1. Käesolevaga moodustatakse partnerlusnõukogu. Partnerlusnõukogu jälgib käesoleva lepingu rakendamist ja vaatab selle korrapäraselt läbi.
2. Partnerlusnõukogusse kuuluvad lepinguosaliste esindajad ministrite tasandil ning nõukogu kohtub korrapärase ajavahemike järel vähemalt üks kord aastas ja ka siis, kui see osutub vajalikuks. Vastastikusel kokkuleppel võib partnerlusnõukogu kokku tulla kõigis vajalikes koosseisudes.
3. Partnerlusnõukogu vaatab läbi olulisemad käesoleva lepinguga seotud küsimused ning muud ühist huvi pakkuvad kahepoolsed või rahvusvahelised küsimused, et saavutada käesoleva lepingu eesmärgid.
4. Partnerlusnõukogu võtab vastu oma kodukorra.
5. Partnerlusnõukogu eesistujaks on vaheldumisi Euroopa Liidu esindaja ja Armeenia Vabariigi esindaja.
6. Käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks on partnerlusnõukogul õigus teha käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel otsuseid lepingu kohaldamisala ulatuses. Otsused on lepinguosaliste suhtes siduvad ning nad võtavad nende rakendamiseks asjakohaseid meetmeid. Partnerlusnõukogu võib anda ka soovitusi. Ta võtab oma otsused ja soovitusid vastu lepinguosaliste kokkuleppel, kui asjaomased sisemenetlused on lõpule viidud.
7. Partnerlusnõukogu on koht, kus vahetatakse teavet nii koostamisel olevate kui ka kehtivate Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi õigusaktide ning nende rakendamise, täitmise tagamise ja nende täitmiseks võetud meetmete kohta.
8. Partnerlusnõukogu võib ajakohastada ja muuta käesoleva lepingu lisasid, ilma et see mõjutaks VI jaotise erisätete kohaldamist.

Artikkel 363

Partnerluskomitee

1. Käesolevaga moodustatakse partnerluskomitee. Komitee abistab partnerlusnõukogu tema ülesannete täitmisel.
2. Partnerluskomiteesse kuuluvad lepinguosalise esindajad on tavaliselt kõrgemad ametnikud.
3. Partnerluskomitee eesistujaks on vaheldumisi Euroopa Liidu esindaja ja Armeenia Vabariigi esindaja.
4. Partnerlusnõukogu määrab oma kodukorras kindlaks partnerluskomitee toimimise ja ülesanded, mille hulka kuulub partnerlusnõukogu kohtumiste ettevalmistamine. Partnerluskomitee tuleb kokku vähemalt kord aastas.
5. Partnerlusnõukogu võib partnerluskomiteele delegeerida kõiki oma volitusi, sealhulgas siduvate otsuste vastuvõtmise õigust.
6. Partnerluskomiteel on õigus vastu võtta otsuseid käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel ja valdkondades, milles partnerlusnõukogu on talle volitused delegeerinud. Kõnealused otsused on lepinguosaliste suhtes siduvad ning nad võtavad nende rakendamiseks vajalikke meetmeid. Partnerluskomitee võtab oma otsused ja soovitusid vastu lepinguosaliste kokkuleppel, võttes nõuetekohaselt arvesse lepinguosaliste asjaomaste sisemenetluste lõpuleviimist.

7. Kõigi VI jaotisega seonduvate küsimuste käsitlemiseks tuleb partnerluskomitee kokku erikoosseisus. See partnerluskomitee erikoosseis kohtub vähemalt üks kord aastas.

Artikkel 364

Allkomiteed ja muud organid

1. Partnerluskomiteed abistavad käesoleva lepingu kohaselt moodustatud allkomiteed ja muud organid.
2. Partnerlusnõukogu võib luua konkreetsetes valdkondades allkomitee või muu organi, mis on vajalik käesoleva lepingu rakendamiseks, ning määrab kindlaks selle koosseisu, ülesanded ja tegevuspõhimõtted.
3. Allkomiteed annavad oma tegevuse kohta korrapäraselt aru partnerluskomiteele.
4. Allkomiteede olemasolu ei takista lepinguosalisi mis tahes küsimuses pöördumast otse partnerluskomitee, sealhulgas kaubanduskoosseisus kokku tulnud partnerluskomitee poole.

Artikkel 365

Parlamentaarne partnerluskomitee

1. Käesolevaga moodustatakse parlamentaarne partnerluskomitee. Komiteesse kuuluvad ühelt poolt Euroopa Parlamendi ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi parlamendi liikmed ning see on foorum, kus nad saavad kohtuda ja mõtteid vahetada. Komitee tuleb kokku enda määratud ajavahemike tagant.
2. Parlamentaarne partnerluskomitee kehtestab oma kodukorra.
3. Parlamentaarse partnerluskomitee eesistujaks on tema kodukorras sätestatud tingimustel vaheldumisi Euroopa Parlamendi esindaja ja Armeenia Vabariigi parlamendi esindaja.
4. Parlamentaarne partnerluskomitee võib partnerlusnõukogult nõuda käesoleva lepingu rakendamisega seotud teavet, mille nõukogu seejärel parlamentaarsele partnerluskomiteele esitab.
5. Parlamentaarsele partnerluskomiteele teatatakse partnerlusnõukogu otsustest ja soovitudest.
6. Parlamentaarne partnerluskomitee võib anda partnerlusnõukogule soovitusi.
7. Parlamentaarne partnerluskomitee võib luua parlamentaarseid partnerluse allkomiteesid.

Artikkel 366

Kodanikuühiskonna platvorm

1. Lepinguosalised toetavad kodanikuühiskonna esindajate korrapäraseid kohtumisi, et teavitada neid käesoleva lepingu rakendamisest ja saada nendepoolset teavet.
2. Käesolevaga moodustatakse kodanikuühiskonna platvorm. Kodanikuühiskonna platvorm koosneb Euroopa Liidu kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajatest, muu hulgas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liikmetest, ning Armeenia Vabariigi kodanikuühiskonna organisatsioonide, võrgustike ja platvormide, sealhulgas idapartnerluse riikliku platvormi esindajatest, kellele see on kohtumise ja mõttevahetuse kohaks. Kodanikuühiskonna platvorm tuleb kokku enda määratud ajavahemike tagant.
3. Kodanikuühiskonna platvorm kehtestab oma kodukorra. Kodukorras sätestatakse muu hulgas läbipaistvuse, kaasatuse ja rotatsiooni põhimõtted.

4. Kodanikuühiskonna platvormi eesistujaks on tema kodukorras sätestatud tingimustel vaheldumisi Euroopa Liidu kodanikuühiskonna esindaja ja Armeenia Vabariigi kodanikuühiskonna esindaja.
5. Kodanikuühiskonna platvormi teavitatakse partnerlusnõukogu otsustest ja soovitudest.
6. Kodanikuühiskonna platvorm võib anda soovitusi partnerlusnõukogule, partnerluskomiteele ja parlamentaarsele partnerluskomiteele.
7. Partnerluskomitee ja parlamentaarne partnerluskomitee korraldavad korrapäraseid kohtumisi kodanikuühiskonna platvormi esindajatega, et kuulata ära nende seisukohad käesoleva lepingu eesmärkide saavutamise kohta.

2. PEATÜKK

Üld- ja lõppsätted

Artikkel 367

Pöördumine kohtutesse ja haldusasutustesse

Kumbki lepinguosaline kohustub käesoleva lepingu kohaldamisalas tagama, et teise lepinguosalise füüsilisi ja juriidilisi isikuid ei diskrimineerita võrreldes tema enda kodanikega pöördumisel lepinguosalise pädevatesse kohtutesse ja haldusasutustesse, et kaitsta oma isiklikke ja omandiõigusi.

Artikkel 368

Julgeolekuerandid

Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata kui nõuet, mis:

- a) kohustab kumbagi lepinguosalist esitama teavet, mille avaldamist ta peab oma olulisi julgeolekuhuvet kahjustavaks;
- b) takistab kumbagi lepinguosalist võtmast meetet, mida ta peab vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks:
 - i) seoses relvade, laskemoona või sõjavaru tootmise või nendega kauplemisega;
 - ii) seoses majandustegevusega, mis toimub otse või kaudselt sõjaväerajatise varustamiseks;
 - iii) seoses lõhustuvate ja ühinevate tuumamaterjalidega või ainetega, millest neid saadakse, või
 - iv) sõja ajal või muus rahvusvaheliste suhete kriisiolukorras;
- c) takistab lepinguosalist võtmast mis tahes meetmeid, et täita oma kohustusi, mis ta on võtnud vastavalt ÜRO hartale rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise nimel.

Artikkel 369

Mittediskrimineerimine

1. Käesoleva lepinguga reguleeritavates valdkondades kehtivad järgmised põhimõtted, ilma et see piiraks lepingus sisalduvate erisätete kohaldamist:
 - a) meetmed, mida Armeenia Vabariik rakendab Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide suhtes, ei tohi põhjustada liikmesriikide ega nende füüsiliste ja juriidiliste isikute diskrimineerimist ning

b) meetmed, mida Euroopa Liit ja selle liikmesriigid rakendavad Armeenia Vabariigi suhtes, ei tohi põhjustada Armeenia Vabariigi füüsiliste ja juriidiliste isikute diskrimineerimist.

2. Lõige 1 ei piira lepinguosaliste õigust kohaldada oma asjakohaseid maksualaseid õigusnorme maksumaksjate suhtes, kes ei ole oma elu- või asukoha poolest ühesuguses olukorras.

Artikkel 370

Järkjärguline ühtlustamine

Armeenia Vabariik ühtlustab järk-järgult oma õigusaktid lisades osutatud Euroopa Liidu õigusaktidega käesolevas lepingus sätestatud kohustuste alusel ja nimetatud lisade kohaselt. See säte ei piira VI jaotises esitatud erisätete kohaldamist.

Artikkel 371

Dünaamiline ühtlustamine

Kooskõlas eesmärgiga järk-järgult ühtlustada Armeenia Vabariigi õigusaktid ELi õigusaktidega vaatab partnerlusnõukogu korrapäraselt läbi ja ajakohastab käesoleva lepingu lisad, et võtta muu hulgas arvesse ELi õiguse arengut ja kohaldatavaid standardeid, mis on sätestatud lepinguosaliste poolt asjakohasteks peetavates rahvusvahelistes õigusaktides, kui lepinguosaliste asjaomased sisemenetlused on lõpule viidud. See säte ei piira VI jaotises esitatud erisätete kohaldamist.

Artikkel 372

Järelevalve and õigusaktide ühtlustamise hindamine

1. Järelevalve on käesoleva lepinguga hõlmatud meetmete rakendamise ja täitmise edusammude järjepidev hindamine. Lepinguosalisel teevad koostööd, et soodustada järelevalvet käesoleva lepinguga loodud institutsioonilises raamistikus.

2. Euroopa Liit hindab käesolevas lepingus osutatud Armeenia Vabariigi õigusaktide ühtlustamist ELi õigusaktidega. Hindamine hõlmab rakendamise ja täitmise aspekte. Euroopa Liit võib hindamise läbi viia iseseisvalt või kokkuleppel Armeenia Vabariigiga. Hindamisprotsessi lihtsustamiseks annab Armeenia Vabariik Euroopa Liidule aru ühtlustamisel tehtud edusammude kohta, vajaduse korral enne käesolevas lepingus sätestatud üleminekuperioodide lõppu. Aruandlus- ja hindamisprotsessi, sealhulgas hindamise korra ja sageduse puhul võetakse arvesse käesolevas lepingus või käesoleva lepingu alusel asutatud rahvusvaheliste organite otsustes sätestatud erikorda.

3. Õigusaktide ühtlustamise hindamine võib hõlmata kohapealseid missioone, vajaduse korral Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja ametite, vabaihenduste, järelevalveasutuste, sõltumatute ekspertide ja teiste osalusel.

Artikkel 373

Järelevalvetoimingute, sealhulgas ühtlustamise hindamise tulemused

1. Järelevalvetoimingute, sealhulgas käesoleva lepingu artiklis 372 sätestatud ühtlustamise hindamise tulemusi arutatakse kõigis käesoleva lepingu alusel moodustatud asjaomastes organites. Sellised organid võivad vastu võtta ühiseid soovitusi, mis esitatakse partnerlusnõukogule.

2. Kui lepinguosalisel lepivad kokku, et käesoleva lepingu VI jaotisega hõlmatud vajalikud meetmed on rakendatud ja neid täidetakse, teeb partnerlusnõukogu temale käesoleva lepingu artikli 319 lõikega 3 ja artikli 335 lõikega 2 antud volituste alusel otsuse turu edasises avamise kohta, kui see on VI jaotisega ette nähtud.

3. Partnerlusnõukogule lõike 1 kohaselt esitatud ühissuovituse või sellise soovitusi suhtes kokkuleppele mitte jõudmise suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu VI jaotises nimetatud vaidluste lahendamise menetlust. Geograafiliste tähistite allkomitee tehtud otsuse või allkomitee poolt otsuse tegemata jätmise suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu VI jaotises nimetatud vaidluste lahendamise menetlust.

*Artikkel 374***Piirangud maksebilansiraskuste ja väliste finantsraskuste korral**

1. Lepinguosaline, kellel on tõsised maksebilansiraskused või välised finantsraskused või keda sellised raskused ohustavad, võib võtta ja säilitada kaitse- ja piiravaid meetmeid, mis mõjutavad kapitali liikumist, makseid ja ülekandeid.
2. Lõikes 1 osutatud meetmed:
 - a) ei tohi lepinguosalist kohelda vähem soodsalt kui samasuguses olukorras olevat kolmandat isikut;
 - b) peavad olema vastavuses 1944. aasta Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirjaga, kui see on kohaldatav;
 - c) ei tohi põhjustada põhjendamatu kahju teise lepinguosalise kaubanduslikele, majanduslikele ega finantshuvidele;
 - d) peavad olema ajutised ja need tuleb järk-järgult kõrvaldada, kui lõikes 1 kirjeldatud olukord paraneb.
3. Lepinguosaline võib oma maksebilansi ja välise finantspositsiooni kaitseks võtta ja säilitada piiravaid meetmeid kaupadega kauplemise suhtes. Sellised meetmed peavad olema kooskõlas GATT 1994-ga ja GATT 1994 maksebilansisätete käsitlusleppega.
4. Lepinguosaline võib oma maksebilansi või välise finantspositsiooni kaitseks võtta piiravaid meetmeid teenuskaubanduse suhtes. Sellised meetmed peavad olema kooskõlas teenustekaubanduse üldlepinguga.
5. Kui lepinguosaline säilitab või on vastu võtnud lõikes 1 osutatud piiravad meetmed, teatab ta sellest viivitamata teisele lepinguosalisele ja esitab võimalikult kiiresti nende kaotamise ajakava.
6. Kui kehtestatakse või säilitatakse käesoleva artikli kohased piirangud, peetakse partnerluskomitees kiiresti konsultatsioone, juhul kui selliseid konsultatsioone juba ei peeta käesolevast lepingust olenemata.
7. Konsultatsioonide käigus analüüsitakse meetmete võtmist põhjustanud maksebilansiraskusi või väliseid finantsraskusi, võttes muu hulgas arvesse järgmisi tegureid:
 - a) raskuste laad ja ulatus;
 - b) majanduslik ja kaubanduslik väliskeskkond või
 - c) võimalikud alternatiivsed parandusmeetmed.
8. Konsultatsioonide käigus uuritakse piiravate meetmete vastavust lõigetele 1 ja 2.
9. Konsultatsioonide käigus aktsepteerivad lepinguosalised kõiki Rahvusvahelise Valuutafondi esitatud statistilisi ja muid andmeid valuuta, rahavarude ja maksebilansi kohta ning järelduste tegemisel võetakse arvesse Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangut asjaomase lepinguosalise maksebilansi ja välise finantspositsiooni kohta.

*Artikkel 375***Maksustamine**

1. Käesolevat lepingut kohaldatakse maksumeetmete suhtes üksnes sedavõrd, kui võrd see on vajalik käesoleva lepingu sätete kohaldamiseks.
2. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata selliselt, et see takistaks võtmast või rakendamast meetmeid, mille eesmärk on takistada maksustamise vältimist või maksudest kõrvalehoidumist vastavalt topeltmaksustamise vältimise lepingute maksustamissätetele, muudele maksukokkulepetele või siseriiklikele maksuseadustele.

*Artikkel 376***Volitatud asutus**

Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, tagavad lepinguosalised, et kõik isikud, sealhulgas riigi osalusega ettevõtted, eri- või eelisõigustega ettevõtted ja määratud monopolid, keda lepinguosaline on volitanud täitma regulatiiv-, haldus- või valitsusfunktsioone mis tahes valitsustasandil, tegutsevad neid volitusi täites kooskõlas lepinguosaliste kohustustega, mis on sätestatud käesolevas lepingus.

*Artikkel 377***Kohustuste täitmine**

1. Lepinguosalised võtavad kõik meetmed, mis on vajalikud käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks. Nad tagavad käesolevas lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise.
2. Lepinguosalised lepivad kokku, et mõlema lepinguosalise taotlusel peavad nad viivitamata sobivate kanalite kaudu nõu, et arutada käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamise seotud küsimusi ja muid omavaheliste suhete asjakohaseid tahke.
3. Lepinguosalised esitavad käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamise seonduvad vaidlused artikli 378 kohaselt lahendamiseks partnerlusnõukogule.
4. Partnerlusnõukogu võib vaidluse lahendada siduva otsusega kooskõlas artikliga 378.

*Artikkel 378***Vaidluste lahendamine**

1. Kui lepinguosaliste vahel tekib vaidlus käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamise üle, esitab emb-kumb lepinguosaline teisele lepinguosalisele ja partnerlusnõukogule ametliku taotluse vaidluse lahendamiseks. Erandina kohaldatakse käesoleva lepingu VI jaotise tõlgendamise ja rakendamise seonduvate vaidluste puhul üksnes VI jaotise 13. peatükki.
2. Lepinguosalised püüavad leida vaidlustele lahenduse heas usus toimuvate konsultatsioonide kaudu partnerlusnõukogus, eesmärgiga saavutada võimalikult kiiresti mõlemale lepinguosalisele vastuvõetav lahendus.
3. Vaidluse üle võib pidada konsultatsioone ka partnerluskomitee või artiklis 364 osutatud asjaomaste organite koosolekutel vastavalt lepinguosalistevahelisele kokkuleppele või emma-kumma lepinguosalise taotluse alusel. Konsultatsioone võib pidada ka kirjalikult.
4. Lepinguosalised esitavad partnerlusnõukogule, partnerluskomiteele või muudele asjakohastele allkomiteedele või organitele kogu olukorra põhjalikuks uurimiseks vajaliku teabe.
5. Vaidlus loetakse lahendatuks, kui partnerlusnõukogu on teinud vastavalt artikli 377 lõikele 4 vaidluse lahendamiseks siduva otsuse või kui ta teatab, et vaidlus on lõppenud.
6. Konsultatsioonide käigus avalikustatud teave on konfidentsiaalne.

*Artikkel 379***Kohustuste täitmata jätmisega kaasnevad asjakohased meetmed**

1. Lepinguosaline võib võtta asjakohaseid meetmeid, kui vaidlust ei lahendata kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil teatati artikli 378 kohasest ametlikust vaidluse lahendamise taotlusest, ja kui kaebuse esitanud lepinguosaline on endiselt seisukohal, et teine lepinguosaline ei ole täinud käesolevast lepingust tulenevat kohustust. Kolmekuulise konsulteerimisperiodi nõuet ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud erandjuhtudel.

2. Asjakohaste meetmete valimisel tuleb eelistada neid, mis segavad käeoleva lepingu toimimist kõige vähem. Selliste meetmete hulka ei tohi kuuluda käesoleva lepingu VI jaotises sätestatud õiguste ja kohustuste peatamine, välja arvatud käesoleva artikli lõikes 3 kirjeldatud juhtudel. Käesoleva artikli lõike 1 kohastest meetmetest teatatakse viivitamata partnerlusnõukogule ja nende suhtes konsulteeritakse vastavalt artikli 377 lõikele 2 ning nendega seonduvaid vaidlusi lahendatakse vastavalt artikli 378 lõigetele 2 ja 3.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud erandid on:

a) käesoleva lepingu denonsseerimine vastuolus rahvusvahelise õiguse üldnormidega ja

b) käesoleva lepingu artikli 2 lõikes 1 ja artikli 9 lõikes 1 osutatud lepingu oluliste tingimuste rikkumine teise lepinguosalise poolt.

Artikkel 380

Seos muude lepingutega

1. Käesolev leping asendab partnerluslepingu. Kõikides muudes lepinguosaliste vahel sõlmitud kokkulepetes olevaid viiteid partnerluslepingule käsitatakse viidetena käesolevale lepingule.

2. Kuni füüsiliste ja juriidiliste isikute ühesuguste õiguste saavutamiseni käesoleva lepingu kontekstis ei mõjuta käesolev leping neid õigusi, mis on neile isikutele tagatud ühelt poolt üht või mitut liikmesriiki ja teiselt poolt Armeenia Vabariiki siduvate kehtivate lepingutega.

3. Kehtivaid kokkuleppeid, mis on seotud käesoleva lepingu kohaldamisalasse kuuluvate konkreetsete koostöövaldkondadega, käsitatakse käesoleva lepinguga reguleeritud üldiste kahepoolsete suhete ja ühise institutsioonilise raamistiku osana.

4. Lepinguosalisel võivad käesolevat lepingut täiendada, sõlmides erilepinguid käesoleva lepingu kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades. Sellised erilepingud on käesoleva lepinguga reguleeritud üldiste kahepoolsete suhete ja ühise institutsioonilise raamistiku osa.

5. Ilma et see piiraks Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu asjakohaste sätete kohaldamist, ei mõjuta käesolev leping ega selle alusel võetavad meetmed mingil moel Euroopa Liidu liikmesriikide õigust teha Armeenia Vabariigiga kahepoolset koostööd ja sõlmida vajaduse korral temaga uusi koostöölepinguid.

Artikkel 381

Kehtivusaeg

1. Käesolev leping on sõlmitud määramata ajaks.

2. Kummalgi lepinguosalisel on õigus käesolev leping denonsseerida, teatades sellest diplomaatiliste kanalite kaudu teisele lepinguosalisele kirjalikult. Käesolev leping kaotab kehtivuse kuue kuu möödumisel sellise teatamise kuupäevast.

Artikkel 382

Lepinguosaliste määratlus

Käesolevas lepingus tähistab mõiste „lepinguosaline“ ühelt poolt Euroopa Liitu või selle liikmesriike või Euroopa Liitu ja selle liikmesriike vastavalt nende pädevusele, mis tuleneb Euroopa Liidu lepingust ja Euroopa Liidu toimimise lepingust, ja asjakohastel juhtudel ka Euratomi vastavalt selle pädevusele, mis tuleneb Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingust, ning teiselt poolt Armeenia Vabariiki.

*Artikkel 383***Territoriaalne kohaldamisala**

Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa Liidu toimimise lepingut ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, nimetatud aluslepingutes sätestatud tingimustel, ning teiselt poolt Armeenia Vabariigi territooriumi suhtes.

*Artikkel 384***Lepingu hoiulevõtja**

Käesoleva lepingu hoiulevõtja on Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaat.

*Artikkel 385***Jõustumine, lõppsätted ja ajutine kohaldamine**

1. Käesolev leping tuleb ratifitseerida või heaks kiita lepinguosaliste oma menetluste kohaselt. Ratifitseerimis- või heakskiitmiskirjad antakse hoiule hoiulevõtjale.
2. Käesolev leping jõustub teise kuu esimesel päeval pärast kuud, mil antakse hoiule viimane ratifitseerimis- või heakskiitmiskiri.
3. Käesolevat lepingut võib muuta üksnes kirjalikult mõlema lepinguosalise nõusolekul. Muudatused jõustuvad kooskõlas käesoleva artikliga.
4. Käesoleva lepingu lisad, protokollid ja deklaratsioon, mis on lepingule lisatud, on selle lahutamatud osad.
5. Olenemata lõikest 2 võivad Euroopa Liit ja Armeenia Vabariik käesolevat lepingut täielikult või osaliselt kohaldada ajutiselt kooskõlas oma asjakohaste siseriiklike menetlustega.
6. Lepingut kohaldatakse ajutiselt alates järgmise kuu esimesest päevast pärast seda, kui hoiulevõtja on kätte saanud järgmised dokumendid:
 - a) Euroopa Liidu teade selleks vajalike menetluste lõpuleviimise kohta, milles on näidatud käesoleva lepingu need osad, mida asutakse ajutiselt kohaldama, ja
 - b) Armeenia Vabariigi siseriiklike menetluste kohane ratifitseerimiskiri.
7. Käesoleva lepingu asjakohaste sätetes, sealhulgas lisades ja protokollides, osutatud „käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva“ käsitatakse „käesoleva lepingu ajutise kohaldamise alguskuupäevana“ vastavalt käesoleva artikli lõikele 5.
8. Käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ajal kohaldatakse endiselt partnerluslepingu neid sätteid, mida käesoleva lepingu ajutine kohaldamine ei hõlma.
9. Kumbki lepinguosaline võib esitada hoiulevõtjale kirjaliku teate oma kavatsuse kohta lõpetada käesoleva lepingu ajutine kohaldamine. Ajutise kohaldamise lõpetamine jõustub kuus kuud pärast seda, kui hoiulevõtja on teate kätte saanud.

*Artikkel 386***Autentsed tekstid**

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi, ungari ja armeenia keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

Съставено в Брюксел на двадесет и четвърти ноември през две хиляди и седемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el veinticuatro de noviembre de dos mil diecisiete.

V Bruselu dne dvacátého čtvrtého listopadu dva tisíce sedmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den fireogtyvende november to tusind og sytten.

Geschehen zu Brüssel am vierundzwanzigsten November zweitausendsiebzehn.

Kahe tuhande seitsmeteistkümnenda aasta novembrikuu kahekümne neljandal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι τέσσερις Νοεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαεπτά.

Done at Brussels on the twenty-fourth day of November in the year two thousand and seventeen.

Fait à Bruxelles, le vingt-quatre novembre deux mille dix-sept.

Sastavljeno u Bruxellesu dvadeset četvrtog studenoga godine dvije tisuće sedamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì ventiquattro novembre duemiladiciassette.

Briselē, divi tūkstoši septiņpadsmitā gada divdesmit ceturtajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai septynioliktų metų lapkričio dvidešimt ketvirtą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétézer-tizenhatedik év november havának huszonnegyedik napján.

Magħmul fi Brussell, fl-erbgha u għoxrin jum ta' Novembru fis-sena elfejn u sbatax.

Gedaan te Brussel, vierentwintig november tweeduizend zeventien.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego czwartego listopada roku dwa tysiące siedemnastego.

Feito em Bruxelas, em vinte e quatro de novembro de dois mil e dezassete.

Íntocmit la Bruxelles la douăzeci și patru noiembrie două mii șaptesprezece.

V Bruseli dvadsiateho štvrtého novembra dvetisícisedemnásť.

V Bruslju, dne štiriindvajsetega novembra leta dva tisoč sedemnajst.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäneljäntenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattaseitsemäntoista.

Som skedde i Bryssel den tjugofjärde november år tjugohundrasjutton.

Կատարված է Բրյուսել քաղաքում երկու հազար տասնյոթ թվականի նոյեմբերի քսանչորսին.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

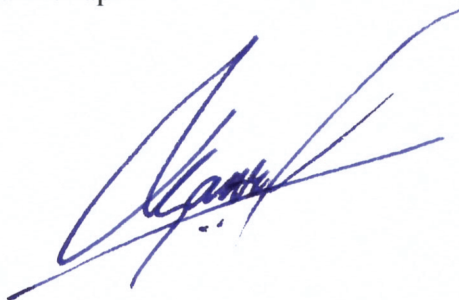

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

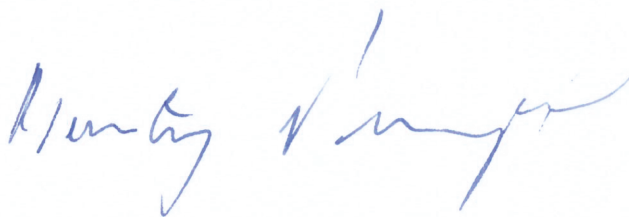
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

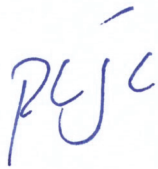
Για την Ελληνική Δημοκρατία

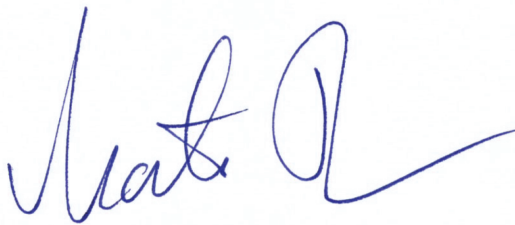
Por el Reino de España

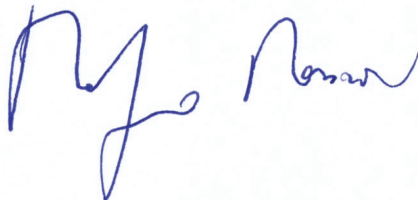
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Ν.γ' Έμμιος :

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

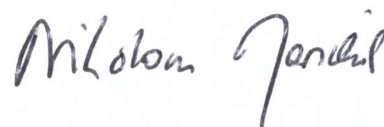
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

ad referendum

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Sebastian Biedrzycki

Pela República Portuguesa

Nuno Brito

Pentru România

Lodovico

Za Republiko Slovenijo

Janez Jansa

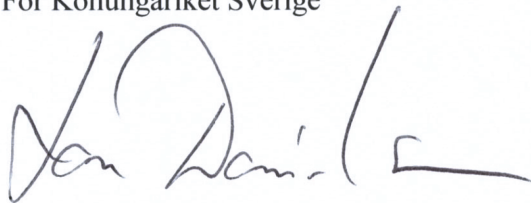
Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Evropsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
 Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
 Za Evropské společenství pro atomovou energii
 For Det Europæiske Atomenergifællesskab
 Für die Europäische Atomgemeinschaft
 Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
 For the European Atomic Energy Community
 Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
 Za Evropsku zajednicu za atomsku energiju
 Per la Comunità europea dell'energia atomica
 Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
 Europos atominės energijos bendrijos vardu
 Az Európai Atomenergia-közösség részéről
 F'isem il-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika
 Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
 W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
 Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
 Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
 Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
 Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
 Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
 För Europeiska atomenergigemenskapen

Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝

I LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 1. PEATÜKILE „TRANSPORT“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste Euroopa Liidu õigusaktide ja rahvusvaheliste lepingutega vastavalt sätestatud ajakavale.

Maanteetransport

Tehnilised tingimused

Nõukogu 10. veebruari 1992. aasta direktiiv 92/6/EMÜ teatavate kategooriate mootorsõidukite kiiruspiirikute paigaldamise ja kasutamise kohta ühenduses

Ajakava: direktiivi 92/6/EMÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 25. juuli 1996. aasta muudetud direktiiv 96/53/EÜ, millega kehtestatakse teatavatele ühenduses liikuvatele maantesõidukitele siseriiklikus ja rahvusvahelises liikluses lubatud maksimaalmõõtmed ning rahvusvahelises liikluses lubatud täismass

Ajakava: direktiivi 96/53/EÜ sätteid rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/719, millega muudetakse nõukogu direktiivi 96/53/EÜ, millega kehtestatakse teatavatele ühenduses liikuvatele maantesõidukitele siseriiklikus ja rahvusvahelises liikluses lubatud maksimaalmõõtmed ning rahvusvahelises liikluses lubatud täismass

Direktiiviga (EL) 2015/719 kehtestatud muudatusi kohaldatakse alates 7. maist 2017

Ajakava: direktiivi (EL) 2015/719 sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/47/EL, milles käsitletakse liidus liiklevate ärilisel otstarbel kasutatavate sõidukite tehnokontrolli ja -ülevaatust ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/30/EÜ

Ajakava: direktiivi 2014/47/EL sätteid rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta muudetud direktiiv 2009/40/EÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tehnoülevaatuse kohta, mida kohaldatakse kuni 19. maini 2018

Ajakava: direktiivi 2009/40/EÜ sätteid rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/45/EL (milles käsitletakse mootorsõidukite ja nende haagiste korralist tehnoülevaatust ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/40/EÜ), mida kohaldatakse alates 20. maist 2018

Ajakava: direktiivi 2014/45/EL sätteid rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2000. aasta muudetud direktiiv 2000/30/EÜ ühenduses liiklevate kommertsveokite tehnokontrolli kohta, mida kohaldatakse kuni 19. maini 2018

Ajakava: direktiivi 2000/30/EÜ sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Ohutustingimused

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta Kohaldatakse järgmisi nimetatud direktiivi sätteid:

- juhiloakategooriate kehtestamine (artikkel 4)
- juhiloa väljastamise tingimused (artiklid 4, 5, 6 ja 7 ning III lisa)
- sõidueksamite nõuded (II lisa)

Ajakava: need direktiivi 2006/126/EÜ sätted rakendatakse ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 6. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/50/EÜ ohtlike kaupade autoveo kontrollimise ühtse korra kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/68/EÜ ohtlike kaupade siseveo kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuni 2010. aasta direktiiv 2010/35/EL transporditavate surveadmete kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 76/767/EMÜ, 84/525/EMÜ, 84/526/EMÜ, 84/527/EMÜ ja 1999/36/EÜ

Ajakava: direktiivide 2008/68/EÜ, 95/50/EÜ ja 2010/35/EL sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest (raudteeveo puhul kaheksa aasta jooksul)

Sotsiaalsed tingimused

Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta muudetud määrus (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta, mida kohaldatakse kuni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta määruse (EL) nr 165/2014 (autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta artikli 46 kohaldamise alguseni

Ajakava: määruse (EMÜ) nr 3821/85 sätted kehtivad üksnes rahvusvahelise transpordi kohta ja neid rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85

Ajakava: määruse (EÜ) nr 561/2006 sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta määrust (EL) nr 165/2014 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist, hakatakse 20. detsembri 1985. aasta määruse (EMÜ) nr 3821/85 asemel kohaldama alates määruse (EL) nr 165/2014 artiklis 46 osutatud rakendusaktide kohaldamise alguskuupäevast

Ajakava: määruse (EL) nr 165/2014 sätted rahvusvahelise transpordi kohta rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/22/EÜ, mis käsitleb nõukogu määruste (EMÜ) nr 3820/85 ja (EMÜ) nr 3821/85 rakendamise miinimumtingimusi seoses autovedudega seotud sotsiaalõigusnormidega ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 88/599/EMÜ

Ajakava: direktiivi 2006/22/EÜ sätted, mis käsitlevad rahvusvahelist transporti, rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 1071/2009, millega kehtestatakse ühiseeskirjad autoveo-ettevõtja tegevusalal tegutsemise tingimuste kohta ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/26/EÜ

Ajakava: määruse (EÜ) nr 1071/2009 artiklid 3, 4, 5, 6, 7 (ilma finantssuutlikkuse rahalise väärtuseta), artikkel 8 ning artiklid 10, 11, 12, 13, 14 ja 15 ning kõnealuse määruse I lisa rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/15/EÜ autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööaja korralduse kohta

Ajakava: direktiivi 2002/15/EÜ sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiiv 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ muutmise ja nõukogu direktiivi 76/914/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta

Ajakava: direktiivi 2003/59/EÜ sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Maksustamistingimused

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/62/EÜ raskete kaubaveokite maksustamise kohta teatavate infrastruktuuride kasutamise eest

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/52/EÜ ühenduse elektroonilise maanteemaksu koostalitlusvõime kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/54/EÜ tunnelite miinimumohutusnõuete kohta üleeuroopalises teedevõrgus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/96/EÜ maanteede infrastruktuuri ohutuse korraldamise kohta

Ajakava: direktiivide 1999/62/EÜ, 2004/52/EÜ, 2004/54/EÜ ja 2008/96/EÜ sätteid rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Raudteetransport

Juurdepääs turule ja taristule

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta direktiiv 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond

Kohaldatakse järgmisi nimetatud direktiivi sätteid:

- majandamise sõltumatus ja finantsolukorra parandamine
- infrastruktuuri majandamise ja vedude lahusus
- tegevuslubade andmine

Ajakava: need direktiivi 2012/34/EL sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta muudetud määrus (EL) nr 913/2010 konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku kohta

Ajakava: partnerlusnõukogu teeb määruse (EL) nr 913/2010 sätete rakendamise ajakava kohta otsuse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Tehnilised ja ohutustingimused ning koostalitlusvõime

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (raudteede ohutuse direktiiv)

Ajakava: direktiivi 2004/49/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/59/EÜ ühenduse raudteesüsteemis vedureid ja ronge juhtivate vedurijuhtide sertifitseerimise kohta

Ajakava: direktiivi 2007/59/EÜ sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/57/EÜ ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta

Ajakava: direktiivi 2008/57/EÜ sätteid rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisirajateveeteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70

Ajakava: määruse (EÜ) nr 1370/2007 sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta

Ajakava: määruse (EÜ) nr 1371/2007 sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Kombineeritud transport

Nõukogu 7. detsembri 1992. aasta direktiiv 92/106/EMÜ, millega kehtestatakse ühiseeskirjad kaupade teatavate kombineeritud vedude kohta liikmesriikide vahel

Ajakava: direktiivi 92/106/EMÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Lennutransport

— Ühise lennunduspiirkonna üldise lepingu sõlmimine ja rakendamine.

— Armeenia Vabariigi ja ELi liikmesriikide vaheliste kahepoolsete lennuteenuste lepingute, mida on muudetud „horisontaalse lepinguga“, rakendamise ja kooskõlastatud arendamise tagamine, ilma et see piiraks ühise lennunduspiirkonna lepingu sõlmimist.

Meretransport

Meresõiduohutus – lipuriik/klassifikatsiooniühingud

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta muudetud direktiiv 2009/15/EÜ laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate organisatsioonide ja veeteede ametite vastavat tegevust käsitlevate ühiste eeskirjade ja standardite kohta

Ajakava: direktiivi 2009/15/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 391/2009 laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate organisatsioonide ühiste eeskirjade ja standardite kohta

Ajakava: määruse (EÜ) nr 391/2009 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta direktiiv 2013/54/EL 2006. aasta meretöönormide konventsiooni järgimise ja täitmise tagamisega seotud lipuriigi kohustuste kohta

Ajakava: direktiivi 2013/54/EL sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 18. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 788/2014, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad trahvide ja perioodiliste karistumaksete määramise ning laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate organisatsioonide tunnustuse tühistamise kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 391/2009 artiklitega 6 ja 7

Ajakava: määruse (EL) nr 788/2014 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 789/2004, mis käsitleb kauba- ja reisilaevade ümberregistreerimist ühest ühenduse registrist teise ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 613/91

Ajakava: määruse (EÜ) nr 789/2004 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Lipuriik

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/21/EÜ lipuriigi nõuete täitmise kohta

Ajakava: direktiivi 2009/21/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Sadamariik

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta muudetud direktiiv 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli

Ajakava: direktiivi 2009/16/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 20. mai 2010. aasta määrus (EL) nr 428/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/16/EÜ artiklit 14 seoses laevade laiendatud kontrollidega

Ajakava: määruse (EL) nr 428/2010 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 13. septembri 2010. aasta määrus (EL) nr 801/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/16/EÜ artikli 10 lõiget 3 seoses lipuriigi kriteeriumidega

Ajakava: määruse (EL) nr 801/2010 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 13. septembri 2010. aasta muudetud määrus (EL) nr 802/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/16/EÜ artikli 10 lõiget 3 ja artiklit 27 seoses laevauhingu tegevusnäitajatega

Ajakava: määruse (EL) nr 802/2010 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 25. juuni 1996. aasta direktiiv 96/40/EÜ sadamariikide järelevalveinspektori isikutunnistuse ühise näidise kohta

Ajakava: direktiivi 96/40/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Õnnetusjuhtumite uurimine

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/18/EÜ, millega kehtestatakse meretranspordi sektoris toimunud õnnetusjuhtumite juurdluse põhimõtted ning muudetakse nõukogu direktiivi 1999/35/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/59/EÜ

Ajakava: direktiivi 2009/18/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 5. juuli 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 651/2011, millega võetakse vastu liikmesriikide ja komisjoni vahelises koostöös Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/18/EÜ artikli 10 alusel kehtestatud alalise koostööraamistiku töökord

Ajakava: määruse (EL) nr 651/2011 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 9. detsembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1286/2011, millega võetakse vastu laevaõnnetuste ja ohtlike juhtumite juurdluse ühine metoodika, mis on välja töötatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/18/EÜ artikli 5 lõikele 4

Ajakava: määruse (EL) nr 1286/2011 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Vastutus ja kindlustus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 392/2009 reisijate meritsi vedajate vastutuse kohta õnnetusjuhtumite korral

Ajakava: määruse (EÜ) nr 392/2009 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/20/EÜ laevaomanike kindlustuse kohta merinõuete korral

Ajakava: direktiivi 2009/20/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2006. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 336/2006, mis käsitleb meresõiduohutuse korraldamise rahvusvahelise koodeksi rakendamist ühenduse piires ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3051/95

Ajakava: määruse (EÜ) nr 336/2006 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Reisilaevad

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta muudetud direktiiv 2009/45/EÜ reisilaevade ohutuseeskirjade ja nõuete kohta

Ajakava: direktiivi 2009/45/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. aprilli 2003. aasta muudetud direktiiv 2003/25/EÜ ro-ro reisiparvlaevade täpsemate püstuvusnõuete kohta

Ajakava: direktiivi 2003/25/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 29. aprilli 1999. aasta muudetud direktiiv 1999/35/EÜ regulaarselt liiklevate ro-ro-reisiparvlaevade ja kiirreisilaevade ohutu käitamise kohustuslike kontrollimiste korra kohta

Ajakava: direktiivi 1999/35/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 18. juuni 1998. aasta direktiiv 98/41/EÜ ühenduse liikmesriikide sadamatesse või sadamatest liiklevate reisilaevade pardal olevate isikute registreerimise kohta

Ajakava: direktiivi 98/41/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Laevaliikluse seire ja teavitusformaalsused

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2002. aasta muudetud direktiiv 2002/59/EÜ, millega luuakse ühenduse laevaliikluse seire- ja teabesüsteem ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/75/EMÜ

Ajakava: direktiivi 2002/59/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/65/EL, milles käsitletakse liikmesriikide sadamatesse sisenevate ja neist väljuvate laevade teavitusformaalsusi ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/6/EÜ

Ajakava: direktiivi 2010/65/EL sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Tehnilised ohutusnõuded

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 530/2012 topeltpõhja ja -parraste või samaväärsete konstruktsiooninõuete kiirendatud järkjärgulise kasutuselevõtu kohta ühekordse põhja ja parrastega naftatankerite puhul

Ajakava ühekordse põhja ja parrastega tankerite järkjärguliseks kasutuselt kõrvaldamiseks vastavalt MARPOLi konventsiooniga ettenähtud ajakavale

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/90/EL, milles käsitletakse laevavarustust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/98/EÜ (18. septembri 2016. aasta seisuga)

Ajakava: direktiivi 2014/90/EL sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/96/EÜ, millega kehtestatakse puistlastilaevade ohutu lastimise ja lossimise ühtlustatud nõuded ja protseduurid

Ajakava: direktiivi 2001/96/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 21. novembri 1994. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 2978/94 eraldatud ballastiga naftatanklaevade ballastiruumide mahutavuse mõõtmist käsitleva Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni resolutsiooni A.747(18) rakendamise kohta

Ajakava: määruse (EÜ) nr 2978/94 sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 11. detsembri 1997. aasta muudetud direktiiv 97/70/EÜ, millega kehtestatakse vähemalt 24 meetri pikkustele kalalaevadele ühtne ohutuskord

Ajakava: direktiivi 97/70/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Meeskond

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta muudetud direktiiv 2008/106/EÜ meremeeste väljaõppe miinimumtaseme kohta

Ajakava: direktiivi 2008/106/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/45/EÜ, mis käsitleb liikmesriikide poolt välja antud meremeeste tunnistuste vastastikust tunnustamist ja millega muudetakse direktiivi 2001/25/EÜ

Ajakava: direktiivi 2005/45/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 21. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/115/EMÜ avamerelootside tehtava laevade lootsimise kohta Põhjameres ja La Manche'i väinas

Ajakava: direktiivi 79/115/EMÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Keskkond

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. aprilli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 782/2003 tinaorgaaniliste ühendite keelamise kohta laevadel

Ajakava: määruse (EÜ) nr 782/2003 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 13. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 536/2008, millega kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 782/2003 (tinaorgaaniliste ühendite keelamise kohta laevadel) artikli 6 lõiget 3 ja artiklit 7 ning muudetakse kõnealust määrust

Ajakava: määruse (EÜ) nr 536/2008 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta muudetud direktiiv 2000/59/EÜ laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmete kohta sadamates

Ajakava: direktiivi 2000/59/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest

Ajakava: direktiivi 2005/35/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 911/2014 laevade ning nafta- ja gaasirajatiste põhjustatud merereostuse tõrjega seotud Euroopa Meresõiduohutuse Ameti tegevuse mitmeaastase rahastamise kohta

Ajakava: määruse (EL) nr 911/2014 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/32/EÜ, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes ja millega muudetakse direktiivi 93/12/EMÜ

Ajakava: direktiivi 1999/32/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ

Ajakava: määruse (EL) 2015/757 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 ja direktiivi 2009/16/EÜ muutmise kohta

Ajakava: määruse (EL) nr 1257/2013 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Meresõiduohutuse Amet ning laevade põhjustatud merereostuse vältimise ja meresõiduohutuse komitee

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta muudetud määrus (EL) 2016/1625, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1406/2002, millega luuakse Euroopa Meresõiduohutuse Amet

Ajakava: määruse (EL) 2016/1625 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta muudetud määrus (EÜ) nr 2099/2002, millega asutatakse laevade põhjustatud merereostuse vältimise ja meresõiduohutuse komitee (COSS) ning muudetakse määrusi, mis käsitlevad laevade põhjustatud merereostuse vältimist ja meresõiduohutust

Ajakava: määruse (EÜ) nr 2099/2002 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Sotsiaalsed tingimused

Nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiiv 92/29/EMÜ ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta, et osutada paremaid raviteenuseid laevadel

Ajakava: direktiivi 92/29/EMÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 21. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/63/EÜ, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse Reederite Ühingu (ECSA) ja Euroopa Liidu Transporditöölise Ametiühingute Liidu (FST) sõlmitud kokkulepet meremeeste tööaja korralduse kohta – Lisa: Euroopa kokkulepe meremeeste tööaja korralduse kohta

Ajakava: direktiivi 1999/63/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/95/EÜ, milles käsitletakse meremeeste tööaega reguleerivate sätete täitmist ühenduse sadamates peatuvatel laevadel

Ajakava: direktiivi 1999/95/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

—

II LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 2. PEATÜKILE „ENERGIAKOOSTÖÖ“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega vastavalt sätestatud ajakavale.

Elektrienergia

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ

Ajakava: direktiivi 2009/72/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.
Artiklite 3, 6, 13, 15, 33 ja 38 puhul aga kehtestab partnerlusnõukogu sobival ajal rakendamise konkreetse ajakava.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003

Partnerlusnõukogu kehtestab sobival ajal määruse (EÜ) nr 714/2009 rakendamise konkreetse ajakava.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta direktiiv 2005/89/EÜ elektrienergia varustuskindluse ja infrastruktuuriinvesteeringute kohta

Ajakava: direktiivi 2005/89/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nafta

Nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid

Ajakava: direktiivi 2009/119/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Taristu

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 256/2014, milles käsitletakse komisjoni teavitamist Euroopa Liidu energeetikataristu investeerimisprojektidest ning millega asendatakse nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 617/2010 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 736/96

Ajakava: määruse (EL) nr 256/2014 sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Rakendusmäärus:

- Komisjoni 16. oktoobri 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1113/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 256/2014 artiklites 3 ja 5 osutatud teate vorm ja tehnilised üksikasjad ja tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrused (EÜ) nr 2386/96 ja (EL, Euratom) nr 833/2010

Ajakava: rakendusmääruse (EL) nr 1113/2014 sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Süsivesinike geoloogiline luure ja uurimine

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta ⁽¹⁾

Ajakava: direktiivi 94/22/EÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Energiatõhusus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ

Ajakava: direktiivi 2012/27/EL sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Rakendusmäärus:

- Komisjoni 12. oktoobri 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2402, millega vaadatakse läbi elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaldamisel ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus 2011/877/EL

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) 2015/2402 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta

Ajakava: direktiivi 2010/31/EL sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Rakendusmäärus:

- komisjoni 16. jaanuari 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 244/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arutamiseks

⁽¹⁾ Läbirääkimiste raames arutatakse artikli 4 elemente, mis käsitlevad vabakaubanduslepingu üle peetavatel läbirääkimistel tehtud energia-alaseid ettepanekuid. Kui on vaja kehtestada piiranguid, kajastatakse need käesolevas lisas.

- suunised, mis lisatakse komisjoni 16. jaanuari 2012. aasta delegeeritud määrusele (EL) nr 244/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks (2012/C 115/01)

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 244/2012 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteesõidukite edendamise kohta

Ajakava: direktiivi 2009/33/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks

Ajakava: direktiivi 2009/125/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Rakendusdirektiivid ja -määrused:

- Komisjoni 17. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1275/2008, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaini nõuetega elektriliste ja elektrooniliste kodumasinade ja kontoriseadmete elektrienergia tarbimisele ooteseisundis, väljalülitatud seisundis ja võrguühendusega ooteseisundis
- Komisjoni 4. veebruari 2009. aasta määrus (EÜ) nr 107/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/32/EÜ seoses lihtsate digimuundurite ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 18. märtsi 2009. aasta määrus (EL) nr 244/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/32/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate suunamata valgusvooga lampide ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 6. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 278/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaininõuetega välistoiteallikate elektrienergiatarbimisele koormamata seisundis ja tööseisundi keskmisele kasutegurile
- Komisjoni 22. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 640/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/32/EÜ seoses elektrimootorite ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 22. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 641/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/32/EÜ seoses eraldiseisvate ja toodetesse paigaldatud sukel-ringluspumpade ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 30. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 327/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses ökodisaini nõuetega ventilaatoritele mootori elektrilise sisendvõimsusega 125 W kuni 500 kW

Ajakava: määruste (EÜ) nr 1275/2008, (EÜ) nr 107/2009, (EÜ) nr 244/2009, (EÜ) nr 278/2009, (EÜ) nr 640/2009, (EÜ) nr 641/2009 ja (EL) nr 327/2011 sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 22. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 643/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/32/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate külmutusseadmete ökodisaini nõuetega

Ajakava: määruse (EÜ) nr 643/2009 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 22. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 642/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/32/EÜ seoses televiisorite ökodisaini nõuetega

Ajakava: määruse (EÜ) nr 642/2009 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 10. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1015/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate pesumasinate ökodisaini nõuetega

Ajakava: määruse (EL) nr 1015/2010 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 10. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1016/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate nõudepesumasinate ökodisaini nõuetega

Ajakava: määruse (EL) nr 1016/2010 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/42/EMÜ uute vedel- ja gaaskütusega kütavate kuumaveekatelde efektiivsusnõuete kohta

- Komisjoni 18. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 245/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/32/EÜ sisseehitatud liiteseadiseta luminofoorlampide, suure valgustugevusega lahenduslampide ning nende lampidega koos kasutatavate liiteseadiste ja valgustite ökodisainile esitatavate nõuete suhtes ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/55/EÜ

- Komisjoni 18. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 859/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 244/2009 kodumajapidamises kasutatavate suunamata valgusvooga lampide ultraviolettkiirgusega seotud nõuete osas

- Komisjoni 21. aprilli 2010. aasta määrus (EL) nr 347/2010, millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 245/2009 seoses sisseehitatud liiteseadiseta luminofoorlampide, suure valgustugevusega lahenduslampide ning nende lampidega koos kasutatavate liiteseadiste ja valgustite ökodisainile esitatavate nõuetega

- Komisjoni 6. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 206/2012, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate kliimaseadmete ja olmeventilaatorite ökodisaini nõuetega

- Komisjoni 25. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 547/2012, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses veepumpade ökodisaini nõuetega

- Komisjoni 11. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 622/2012, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 641/2009 seoses eraldiseisvate ja toodetesse integreeritud võllitihendita ringluspumpade ökodisaini nõuetega

- Komisjoni 3. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 932/2012, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate trummelkuivatite ökodisaini nõuetega

- Komisjoni 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1194/2012, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses suundvalguslampide, leedlampide ja nende lisaseadmete ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 617/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ arvutite ja serverarvutite ökodisaini nõuete osas
- Komisjoni 8. juuli 2013. aasta määrus (EL) nr 666/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses tolmuimejate ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 22. augusti 2013. aasta määrus (EL) nr 801/2013, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1275/2008 seoses ökodisaini nõuetega elektriliste ja elektrooniliste kodumasinade ja kontoriseadmete elektrienergia tarbimise kohta ooteseisundis ja väljalülitatud seisundis ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 642/2009 televiisorite ökodisaini nõuete osas
- Komisjoni 2. augusti 2013. aasta määrus (EL) nr 813/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses kütteseadmete ja veesoojendite-kütteseadmete ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 2. augusti 2013. aasta määrus (EL) nr 814/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses veesoojendite ja kuumaveesalvestite ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 6. jaanuari 2014. aasta määrus (EL) nr 4/2014, millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 640/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/32/EÜ seoses elektrimootorite ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 14. jaanuari 2014. aasta määrus (EL) nr 66/2014, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses kodumajapidamises kasutatavate küpsetusahjude, keeduplaatide ja pliidikubude ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 21. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 548/2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ rakendamise kohta seoses väikeste, keskmiste ja suurte jõutrafodega
- Komisjoni 7. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 1253/2014, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ ventilatsiooniseadmete ökodisaininõuete osas
- Komisjoni 5. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/1095, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses tööstuslike külmsäilitusseadmete, kiirjahutuskappide, kondensatsiooniseadmete ja protsessijahutite ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 24. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1185, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses tahkekütuse-kohtkütteseadmete ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 28. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1188, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses kohtkütteseadmete ökodisaini nõuetega
- Komisjoni 28. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1189, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses tahkekütusekatelde ökodisaini nõuetega

- Komisjoni 25. augusti 2015. aasta määrus (EL) 2015/1428, millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 244/2009 kodumajapidamises kasutatavate suunamata valgusvooga lampide ökodisaini nõuete osas ning komisjoni määrust (EÜ) nr 245/2009 sissehitatud liiteseadise luminofoorlampide, suure valgustugevusega lahenduslampide ning nende lampidega koos kasutatavate liiteseadiste ja valgustite ökodisainile esitatavate nõuete suhtes ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/55/EÜ ning komisjoni määrust (EL) nr 1194/2012 seoses suundvalguslampide, leedlampide ja nende lisaseadmete ökodisaini nõuetega

Partnerlusnõukogu hindab korrapäraselt nimetatud määruste ja direktiivi rakendamise konkreetse ajakava kehtestamise võimalust.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/30/EL, energiamõjuga toodete energia- ja muude ressursside tarbimise näitamise kohta märgistuses ja ühtses tootekirjelduses

Ajakava: direktiivi 2010/30/EL sätteid rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Rakendusdirektiivid ja -määrused:

- Komisjoni 19. septembri 1996. aasta direktiiv 96/60/EÜ, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 92/75/EMÜ kodumajapidamises kasutatavate pesumasin-kuivatite energiamärgistuse puhul

Ajakava: direktiivi 96/60/EÜ sätteid rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1059/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate nõudepesumasinate energiamärgistusega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 1059/2010 sätteid rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1060/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate külmutusseadmete energiamärgistusega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 1060/2010 sätteid rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1061/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate pesumasinate energiamärgistusega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 1061/2010 sätteid rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1062/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses televiisorite energiamärgistusega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 1062/2010 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 4. mai 2011. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 626/2011, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kliimaseadmete energiamärgistusega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 626/2011 sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 1. märtsi 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 392/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate trummelkuivatite ökomärgistamisega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 392/2012 sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 12. juuli 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 874/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses elektrilampide ja valgustite energiamärgistusega

Ajakava: delegeeritud määruse (EL) nr 874/2012 sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- Komisjoni 3. mai 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 665/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses tolmuimejate energiamärgistusega

- Komisjoni 18. veebruari 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 811/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kütteseadmete, veesoojendite-kütteseadmete, kütteseadmest, temperatuuriregulaatorist ja päikeseenergiaseadmest koosnevate komplektide ning veesoojendist-kütteseadmest, temperatuuriregulaatorist ja päikeseenergiaseadmest koosnevate komplektide energiamärgistusega

- Komisjoni 18. veebruari 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 812/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses veesoojendite, kuumaveesalvestite ning veesalvestiga päikesekütteseadmete energiamärgistusega

- Komisjoni 1. oktoobri 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 65/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate küpsetusahjude ja pliidikubude energiamärgistusega

- Komisjoni 5. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 518/2014, millega muudetakse komisjoni delegeeritud määruseid (EL) nr 1059/2010, (EL) nr 1060/2010, (EL) nr 1061/2010, (EL) nr 1062/2010, (EL) nr 626/2011, (EL) nr 392/2012, (EL) nr 874/2012, (EL) nr 665/2013, (EL) nr 811/2013 ja (EL) nr 812/2013 seoses energiamõjuga toodete märgistamisega internetis

- Komisjoni 11. juuli 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1254/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses elamuventilatsiooniseadmete energiamärgistusega

- Komisjoni 5. mai 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/1094, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses tööstuslike külm säilitusseadmete energiamärgistusega
- Komisjoni 24. aprilli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/1186, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kohtkütteseadmete energiamärgistusega
- Komisjoni 27. aprilli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/1187, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses tahkekütusekatelde energiamärgistusega ning päikeseseadmete, temperatuuriregulaatorite ja lisakütteseadmetega tahkekütusekatelde energiamärgistusega

Partnerlusnõukogu hindab korrapäraselt nimetatud määruste rakendamise konkreetse ajakava kehtestamise võimalust.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 106/2008 liidu kontoriseadmete energiatõhususmärgistuse programmi kohta

- Komisjoni 20. märtsi 2014. aasta otsus 2014/202/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu seisukoht seoses Ameerika Ühendriikide valitsuse ja Euroopa Liidu vahelise kontoriseadmete energiatõhususmärgistuse programmide kooskõlastamise lepingu kohaselt määratud haldusastute otsusega, mis käsitleb arvutiserverite ja puhvertoiteallikate spetsifikaatide lisamist lepingu C lisasse ning lepingu C lisa märgitud kuvarite ja pilditötlusseadmete spetsifikaatide läbivaatamist
- Komisjoni 15. juuli 2015. aasta otsus (EL) 2015/1402, millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu seisukoht seoses otsusega, mille võtavad vastu Ameerika Ühendriikide valitsuse ja Euroopa Liidu vahelise kontoriseadmete energiatõhususmärgistuse programmide kooskõlastamise lepinguga moodustatud juhtorganid ning mis käsitleb kõnealuse lepingu C lisa kohaste arvutispetsifikaatide muutmist

Partnerlusnõukogu hindab korrapäraselt määruse (EÜ) nr 106/2008 ning otsuste 2014/202/EL ja (EL) 2015/1402 rakendamise konkreetse ajakava kehtestamise võimalust.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1222/2009 rehvide kütusesäästlikkuse ja muude oluliste parameetrite märgistamise kohta

- Komisjoni 7. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 228/2011, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1222/2009 seoses C1 klassi rehvide märghaardumise katsemeetodiga
- Komisjoni 29. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1235/2011, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1222/2009 seoses rehvide märghaardumise klassifitseerimise, veeretakistuse mõõtmise ja kontrollimenetlusega

Partnerlusnõukogu hindab korrapäraselt määruste (EÜ) nr 1222/2009, (EL) nr 228/2011 ja (EL) nr 1235/2011 rakendamise konkreetse ajakava kehtestamise võimalust.

Taastuenergia

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta

Ajakava: direktiivi 2009/28/EÜ sätteid rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Tuumkütus

Nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/117/Euratom radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse vedude järelevalve ja kontrolli kohta

Ajakava: direktiivi 2006/117/Euratom sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 25. juuni 2009. aasta muudetud direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik

Ajakava: direktiivi 2009/71/Euratom sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 19. juuli 2011. aasta direktiiv 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumakütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks

Ajakava: direktiivi 2011/70/Euratom sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest

Ajakava: direktiivi 2013/51/Euratom sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom

Ajakava: direktiivi 2013/59/Euratom sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

III LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 3. PEATÜKILE „KESKKOND“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste lepingutega vastavalt sätestatud ajakavale.

Keskkonnaalane juhtimine ja keskkonnaküsimuste integreerimine muudesse poliitikavaldkondadesse

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta muudetud direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- keskkonnamõju hindamise nõude kehtestamine direktiivi I lisa projektide puhul; direktiivi II lisa projektide puhul keskkonnamõju hindamise vajalikkuse otsustamise korra kehtestamine (artikkel 4)
- arendaja esitatava teabe ulatuse kindlakstegemine (artikkel 5)
- keskkonnaasutuste ja üldsusega konsulteerimise korra kehtestamine (artikkel 6)
- korra kehtestamine teabe vahetamiseks ja konsulteerimiseks nende ELi liikmesriikidega, kelle keskkonda projekt võib märkimisväärselt mõjutada (artikkel 7)
- meetmete kehtestamine üldsuse teavitamiseks teostusloa taotluste suhtes langetatud otsuste tulemustest (artikkel 9)
- üldsust ja valitsusväliseid organisatsioone kaasava töhuga, taskukohase ja kiire haldusliku ja kohtuliku läbivaatamismenetluse kehtestamine (artikkel 11)

Ajakava: need direktiivi 2011/92/EL sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- kavade ja programmide keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse kindlakstegemise korra kehtestamine; keskkonnamõju strateegilise hindamise nõude alla kuuluvate kavade ja programmide hindamise kohustuse kehtestamine (artikkel 3)
- keskkonnaasutuste ja üldsusega konsulteerimise korra kehtestamine (artikkel 6)
- korra kehtestamine teabe vahetamiseks ja konsulteerimiseks nende ELi liikmesriikidega, kelle keskkonda kava või programm võib märkimisväärselt mõjutada (artikkel 7)

Ajakava: need direktiivi 2001/42/EÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- keskkonnateabele avaliku juurdepääsu korra ja sellest tehtavate erandite kehtestamine (artiklid 3 ja 4)
- riigiasutuste poolt keskkonnateabe üldsusele kättesaadavaks tegemise tagamine (artikli 3 lõige 1)
- keskkonnateabe mitteandmise ja üksnes osalise teabe andmise otsuste läbivaatamise korra kehtestamine (artikkel 6)
- üldsusele keskkonnateabe andmise süsteemi loomine (artikkel 7)

Ajakava: need direktiivi 2003/4/EÜ sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiv 2003/35/EÜ, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- üldsuse teavitamise mehhanismi loomine (artikli 2 lõike 2 punktid a ja d)
- üldsusega konsulteerimise mehhanismi loomine (artikli 2 lõike 2 punkt b ja lõige 3)
- otsuste tegemisel üldsuse kommentaaride ja arvamuste arvessevõtmise mehhanismi loomine (artikli 2 lõike 2 punkt c)
- üldsusele, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonidele nende menetluste ajal juurdepääsu tagamine tõhusale, kiirele ja taskukohasele õigusemõistmisele halduslikul ja kohtulikul tasandil (artikli 3 lõige 7 ja artikli 4 lõige 4, keskkonnamõju hindamine ning saastuse kompleksne vältimine ja kontroll)

Ajakava: need direktiivi 2003/35/EÜ sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta muudetud direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta

Kohaldatakse järgmisi direktiivi 2004/35/EÜ sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädevate asutuste määramine

Ajakava: need direktiivi 2004/35/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- eeskirjade ja menetluste kehtestamine eesmärgiga ära hoida ja parandada keskkonnale (vesi, maa, kaitsealused liigid ja looduslikud elupaigad) tekitatud kahju saastaja-maksab-põhimõtte kohaselt (artiklid 5, 6 ja 7, II lisa)

Ajakava: need direktiivi 2004/35/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- range vastutuse kehtestamine ohtliku ametialase tegevuse eest (artikli 3 lõige 1 ja III lisa)

Ajakava: need direktiivi 2004/35/EÜ sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- ettevõtjate kohustamine võtma vajalikke ennetus- ja parandusmeetmeid, sealhulgas kandma selliste meetmete võtmisest tingitud kulud (artiklid 5, 6, 7, 8, 9 ja 10)

Ajakava: need direktiivi 2004/35/EÜ sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- mehhanismi loomine, mille kohaselt keskkonnakahju korral saavad mõjutatud isikud, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid, taotleda pädevatelt asutustelt meetmete võtmist, sealhulgas sõltumatut läbivaatamist (artiklid 12 ja 13).

Ajakava: need direktiivi 2004/35/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Õhukvaliteet

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- piirkondade ja linnastute määramine ja liigendus (artiklid 4 ja 5)

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- ülemiste ja alumiste hindamispiiride ja piirtasemete kehtestamine (artiklid 5 ja 13)

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- välisõhu kvaliteedi hindamise süsteemi loomine õhusaasteainete suhtes (artiklid 5, 6 ja 9)

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- piirtaset/sihtväärtust ületavate saasteainete tasemega piirkondade ja linnastute õhukvaliteedi kavade koostamine (artikkel 23)

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- lühiajaliste tegevuskavade koostamine piirkondades ja linnastutes, kus on oht, et ületatakse häiretaset (artikkel 24)

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- üldsuse teavitamise süsteemi loomine (artikkel 26)

Ajakava: need direktiivi 2008/50/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/107/EÜ arseeni, kaadmiumi, elavhõbeda, nikli ja polütsükliiliste aromaatsete süsivesinike sisalduse kohta välisõhus

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine

Ajakava: need direktiivi 2004/107/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- ülemiste ja alumiste hindamispiiride (artikli 4 lõige 6) ja sihtväärtuste (artikkel 3) kehtestamine

Ajakava: need direktiivi 2004/107/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- piirkondade ja linnastute määramine ja liigendus (artikkel 3 ja artikli 4 lõige 6)

Ajakava: need direktiivi 2004/107/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- välisõhu kvaliteedi hindamise süsteemi loomine õhusaasteainete suhtes (artikkel 4)

Ajakava: need direktiivi 2004/107/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- meetmete võtmine õhukvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks õhu saasteainesisalduse seisukohast (artikkel 3)

Ajakava: need direktiivi 2004/107/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta muudetud direktiiv 1999/32/EÜ, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes ja millega muudetakse direktiivi 93/12/EMÜ

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- töhusa proovivõtusüsteemi ja asjakohaste analüütiliste analüüsimeetodite kehtestamine väävlisisalduse kindlakstegemiseks (artikkel 6)
- kehtestatud piirasetest suurema väävlisisaldusega raske kütteõli ja gaasiõli maapealsetes rakendustes kasutamise keelamine (artikli 3 lõige 1, v.a artikli 3 lõikes 2 sätestatud erandite korral, ja artikli 4 lõige 1)

Ajakava: need direktiivi 1999/32/EÜ sätted rakendatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta muudetud direktiiv 94/63/EÜ bensiini säilitamisel ja selle terminalidest teenindusjaamadesse jaotamisel lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) heitkoguste kontrollimise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- kõigi bensiini hoiu- ja laadimisterminalide väljaselgitamine (artikkel 2)
- tehniliste meetmete võtmine bensiinikao vähendamiseks terminalide hoidlates ja teenindusjaamades ning teisaldatavate mahutite laadimisel ja tühjendamisel terminalides (artiklid 3, 4 ja 6 ning III lisa)
- nõuete täitmise nõudmine kõigilt paakautode laadimisestakaadidelt ja teisaldatavatelt mahutitelt (artiklid 4 ja 5)

Ajakava: need direktiivi 94/63/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/42/EÜ teatavates värvides, lakkides ja sõidukite taasviimistlustoodete orgaanilistes lahustites kasutamise tulemusena tekkivate lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste piiramise kohta, millega muudetakse direktiivi 1999/13/EÜ

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- lenduvate orgaaniliste ühendite piirväärtuste kehtestamine värvidele ja lakkidele (artikkel 3 ja II lisa)
- nõuete kehtestamine, millega tagatakse, et turule viidavad tooted kannavad etiketti ja vastavad asjakohastele nõuetele (artiklid 3 ja 4)

Ajakava: need direktiivi 2004/42/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Vee kvaliteet ja veevarude haldamine

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta muudetud direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- valglapiirkondade kindlaksmääramine ning rahvusvaheliste jõgede, järvede ja rannikuvete säilitamise nõuetekohane kooskõlastamine (artikli 3 lõiked 1–7)
- valglapiirkondade tunnuste analüüs (artikkel 5)
- veekvaliteedi järelevalveprogrammide väljatöötamine (artikkel 8)
- vesikondade majandamiskavade koostamine, konsulteerimine üldsusega ja nimetatud kavade avaldamine (artiklid 13 ja 14)

Ajakava: need direktiivi 2000/60/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- üleujutusrisi esialgne hindamine (artiklid 4 ja 5)
- üleujutusohu kaartide ja üleujutusrisi kaartide koostamine (artikkel 6)
- üleujutusrisi maandamise kavade koostamine (artikkel 7)

Ajakava: need direktiivi 2007/60/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 21. mai 1991. aasta muudetud direktiiv 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- asulareovee kogumise ja puhastamise alase olukorra hindamine
- tundlike alade ja linnastute kindlaksmääramine (artikli 5 lõige 1 ja II lisa)

Ajakava: need direktiivi 91/271/EMÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- asulareovee puhastusnõuete rakendamise tehnilise ja investeeringuprogrammi koostamine (artikli 17 lõige 1)

Ajakava: need direktiivi 91/271/EMÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 3. novembri 1998. aasta muudetud direktiiv 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- joogivee standardite kehtestamine (artiklid 4 ja 5)
- järelevalvesüsteemi kehtestamine (artiklid 6 ja 7)
- tarbijate teavitamise mehhanismi loomine (artikkel 13)

Ajakava: need direktiivi 98/83/EÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta muudetud direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- seireprogrammide kehtestamine (artikkel 6)
- reostunud ja reostumise ohus olevate veekogude väljaselgitamine ning nitraaditundlike alade kindlaksmääramine (artikkel 3)

Ajakava: need direktiivi 91/676/EMÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- nitraaditundlike alade jaoks tegevuskavade ja hea põllumajandustava eeskirjade väljatöötamine (artiklid 4 ja 5)

Ajakava: need direktiivi 91/676/EMÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Jäätmekäitlus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- viieastmelise jäätmehierarhia alusel jäätmekavade ja jäätmetekke vältimise programmide koostamine (V peatükk)

Ajakava: need direktiivi 2008/98/EÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- kõigi kulude väljanõudmise mehhanismi kehtestamine põhimõtte „saastaja maksab“ ja tootja laiendatud vastutuse põhimõtte kohaselt (artikkel 14)

Ajakava: need direktiivi 2008/98/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- loasüsteemi kehtestamine asutustele/ettevõtetele, kes teostavad kõrvaldamis- või taaskasutamistoiminguid ning kellel on erikohustus käidelda ohtlikke jäätmeid (IV peatükk)
- jäätmete kogumise ja transpordiga tegelevate asutuste ja ettevõtete registri loomine (IV peatükk)

Ajakava: need direktiivi 2008/98/EÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta muudetud direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- prügilate liigitus (artikkel 4)
- riikliku strateegia koostamine prügilasse veetavate biolagunevate olmejäätmete koguse vähendamiseks (artikkel 5)
- lubade taotlemise ning jäätmete vastuvõtmise süsteemi kehtestamine (artiklid 5–7, 11, 12 ja 14)
- prügilate kasutusaegse kontrolli ja seire ning suletavate prügilate sulgemise ja järelhoolduse korraldamine (artiklid 12 ja 13)

Ajakava: need nimetatud direktiivi sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- olemasolevate prügilate vastavusse viimise kavade koostamine (artikkel 14)

Ajakava: need direktiivi 1999/31/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- kulude mehhanismi kehtestamine (artikkel 10)

Ajakava: need direktiivi 1999/31/EÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- jäätmete asjakohase töötlemise tagamine enne prügilasse ladestamist (artikkel 6)

Ajakava: need direktiivi 1999/31/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta, mida on edasi arendatud otsustega 2009/335/EÜ, 2009/337/EÜ, 2009/359/EÜ ja 2009/360/EÜ

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine

- süsteemi kehtestamine selle tagamiseks, et kaevandamisega tegelevad ettevõtjad koostaksid jäätmekavad (jäätmeheidlate väljaselgitamine ja liigitamine; jäätmete iseloomustus) (artiklid 4 ja 9)

Ajakava: need direktiivi 2006/21/EÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- lubade süsteemi, rahaliste tagatiste ja kontrollisüsteemi kehtestamine (artiklid 7, 14 ja 17)

Ajakava: need direktiivi 2006/21/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- kaeveõonte haldamis- ja seiremenetluste kehtestamine (artikkel 10)
- kaevandamisjäätmete heidlate sulgemis- ja sulgemisjärgsete menetluste kehtestamine (artikkel 12)
- suletud kaevandamisjäätmete heidlate inventeerimine (artikkel 20)

Ajakava: need direktiivi 2006/21/EÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Looduskaitse

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- erilisi kaitsemeetmeid vajavate linnuliikide ja reeglipäraselt esinevate rändliikide hindamine
- linnuliikide erikaitsealade kindlaksmääramine ja nimetamine (artikli 4 lõiked 1 ja 4)
- reeglipäraselt esinevate rändliikide erikaitsemeetmete kindlaksmääramine (artikli 4 lõige 2)

Ajakava: need direktiivi 2009/147/EÜ sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- kõigi metslinnuliikide (mille hulka kuuluvad jahitavad liigid) kaitse üldsüsteemi kehtestamine ja teatavate tapmis-/püüdmisviiside keelamine (artikkel 5, artikli 6 lõiked 1 ja 2 ning artikkel 8)

Ajakava: need direktiivi 2009/147/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 21. mai 1992. aasta muudetud direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- alade inventeerimise ettevalmistamine, kõnealuste alade kindlaksmääramine ja nende haldamisprioriteetide kehtestamine (sealhulgas võimalike Emeraldi võrgustiku alade inventeerimise lõpuleviimine ning nende alade kaitse- ja haldamismeetmete kehtestamine) (artikkel 4)
- selliste alade kaitseks vajalike meetmete, sh kaasrahastamise kehtestamine (artiklid 6 ja 8)

Ajakava: need direktiivi 92/43/EMÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- elupaikade ja liikide kaitsestaatuse järelevalvesüsteemi kehtestamine (artikkel 11)
- Armeenia Vabariigi puhul IV lisas loetletud liikide range kaitse süsteemi kehtestamine (artikkel 12)

Ajakava: need direktiivi 92/43/EMÜ sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- kasvatustöö ja üldsuse teavitamise mehhanismi loomine (artikkel 22)

Ajakava: need direktiivi 92/43/EMÜ sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Tööstussaste ja tööstusest tulenevad ohud

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll)

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine

Ajakava: need direktiivi 2010/75/EL sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- luba vajavate rajatiste kindlaksmääramine (I lisa)
- kompleksse lubade süsteemi kehtestamine (artiklid 4–6, 12, 21 ja 24 ning IV lisa)
- vastavuse järelevalve mehhanismi loomine (artiklid 8, artikli 14 lõike 1 punkt d ja artikli 23 lõige 1)

Ajakava: need direktiivi 2010/75/EL sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

- parima võimaliku tehnika (PVT) rakendamine, võttes arvesse PVT-viitedokumentide järeltõlget (artikli 14 lõiked 3–6 ja artikli 15 lõiked 2–4)
- põletusseadmete heidete piirväärtuste kehtestamine (artikkel 30 ja V lisa)

- olemasolevate seadmete aastase heitkoguse vähendamise kavade koostamine (alternatiivina olemasolevate seadmete heidete piirväärtuste kehtestamisele) (artikkel 32)

Ajakava: need direktiivi 2010/75/EL sätted rakendatakse uute käitiste suhtes kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest ja olemasolevate rajatiste suhtes 13 aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainete seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- tõhusate kooskõlastusmehhanismide kehtestamine asjaomaste asutuste vahel
- asjaomaste rajatiste kohta teabe kogumise ja suurõnnetustest teavitamise süsteemide loomine (artiklid 14 ja 16)

Ajakava: need direktiivi 2012/18/EL sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Kemikaalide haldamine

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse määruse sätteid:

- ekspordist teatamise protseduuri rakendamine (artikkel 8)
- teistelt riikidelt saadud eksporditeatiste käsitlemise menetluste rakendamine (artikkel 9)
- lõpliku regulatiivmeetme kohta teate koostamise ja esitamise korra väljatöötamine (artikkel 11)
- impordiotsuste koostamise ja esitamise korra väljatöötamine (artikkel 13)
- eelnevalt teatatud nõusoleku protseduuri rakendamine teatavate kemikaalide, eelkõige Rotterdami konventsiooni III lisas loetletud kemikaalide ekspordi suhtes (artikkel 14)
- eksporditavate kemikaalide märgistamis- ja pakendamisnõuete rakendamine (artikkel 17)
- kemikaalide impordi ja ekspordi kontrollivate riiklike ametiasutuste määramine (artikkel 18)

Ajakava: need määruse (EL) nr 649/2012 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse määruse sätteid:

- pädeva(te) asutus(te) määramine

— ainete klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise nõuete rakendamine

Ajakava: need määruse (EÜ) nr 1272/2008 sätted rakendatakse nelja aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

— segude klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise nõuete rakendamine

Ajakava: need määruse (EÜ) nr 1272/2008 sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

IV LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 4. PEATÜKILE „KLIIMAMEETMED“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega vastavalt sätestatud ajakavale.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- asjaomaste käitiste väljaselgitamise ja kasvuhoonegaaside kindlaksmääramise süsteemi loomine (I ja II lisa)
- järelevalve-, aruandlus-, kontrollimis- ja täitmisseemide ning üldsusega konsulteerimise menetluste kehtestamine (artiklid 14 ja 15, artikli 16 lõige 1 ja artikkel 17)

Ajakava: need direktiivi 2003/87/EÜ sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 21. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 601/2012 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohase kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse kohta

Ajakava: määruse (EL) nr 601/2012 sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 21. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 600/2012, milles käsitletakse kasvuhoonegaaside heite- ja tonnikilomeetriaruannete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ

Ajakava: määruse (EL) nr 600/2012 sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Lennutegevuse ja sellega seotud heite puhul sõltub direktiivi 2003/87/EÜ, määruse (EL) nr 601/2012 ja määruse (EL) nr 600/2012 sätete rakendamine, nagu on sätestatud käesolevas lepingus, Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni nõupidamiste tulemustest globaalsel turul põhineva meetme (MBM) skeemi üle.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse määruse sätteid:

- riiklike inventuurisüsteemide kehtestamine (artikkel 5)
- poliitikasuundade, meetmete ja prognooside riikliku süsteemi kehtestamine (artikkel 12)

Ajakava: need määruse (EL) nr 525/2013 sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse määruse sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- heitkoguste vältimise süsteemi kasutuselevõtt (artikkel 3), lekkekontrolli eeskirjade kehtestamine artiklite 4 ja 5 kohaselt ning andmete säilitamise süsteemi loomine artikli 6 kohaselt
- kokkukogumine artiklites 8 ja 9 sätestatud eeskirjade kohaselt
- asjaomaste töötajate ja ettevõtete riiklike koolitus- ja sertifitseerimisnõuete kehtestamine/kohandamine (artikkel 10)
- toodete ja seadmete, mis sisaldavad või mille käitamiseks on vaja fluoritud kasvuhoonegaase, märgistussüsteemi kehtestamine (artikkel 12)
- aruandlussüsteemide kehtestamine asjaomastelt sektoritelt heiteandmete saamiseks (artiklid 19 ja 20)
- õiguskaitse süsteemi kehtestamine (artikkel 25)

Ajakava: need määruse (EL) nr 517/2014 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse määruse sätteid:

- riiklike õigusaktide vastuvõtmine ja pädeva(te) asutus(te) määramine
- keeld toota kontrollitavaid aineid muuks kui teatavaks eriotstarbeks ja keeld toota klorofluorosüivesinikke (HCFC) kuni [1. jaanuarini 2019] (artikkel 4)
- eriotstarbiselt kasutatavate (näiteks lähteaineks, tootmise abiaineks või oluliseks kasutuseks laboris ja analüüside tegemiseks, samuti haloonide kriitiliseks kasutuseks) kontrollitavate ainete tootmis-, turuleviimis- ja kasutustingimuste kindlaksmääramine ning üksikerandite kehtestamine, näiteks hädaolukorras metüülbromiidi kasutamise lubamine (III peatükk)
- eriotstarbiselt kasutatavate kontrollitavate ainete impordi ja ekspordi litsentside süsteemi (IV peatükk) ning ettevõtjate aruandekohustuse kehtestamine (artiklid 26 ja 27)
- kasutatud kontrollitavate ainete kokkukogumis-, ringlussevõtu-, taastamis- ja hävitamiskohustuste kehtestamine (artikkel 22)
- kontrollitavate ainete lekete järelevalve- ja kontrollimenetluste kehtestamine (artikkel 23)

Ajakava: need määruse (EÜ) nr 1005/2009 sätted rakendatakse kuue aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

-
- kontrollitavate ainete turuleviimise ja kasutamise keelamine; keeld ei hõlma taastatud HCFCd, mida võib kasutada külmainena kuni 1. jaanuarini 2030 (artiklid 5 ja 11)

Ajakava: need määruse (EÜ) nr 1005/2009 sätted rakendatakse hiljemalt 1. jaanuariks 2030.

V LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 8. PEATÜKILE „KOOSTÖÖ INFOÜHISKONNA VALDKONNAS“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega vastavalt sätestatud ajakavale.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta muudetud direktiiv 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv)

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- elektroonilise side valdkonna riikliku reguleeriva asutuse sõltumatuse ja haldussuutlikkuse suurendamine
- avalike arutelude korraldamine uute reguleerivate meetmete teemal
- tõhusate edasikaebamist võimaldavate mehhanismide kehtestamine riikliku reguleeriva asutuse otsuste suhtes elektroonilise side valdkonnas
- selliste asjaomaste toote- ja teenuseturgude määramine elektroonilise side sektoris, mis vajavad eelnevat reguleerimist ning analüüsida neid turge eesmärgiga teha kindlaks, kas neis on olemas märkimisväärne turujõud

Ajakava: need direktiivi 2002/21/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta muudetud direktiiv 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv)

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- üldlubade andmist käsitleva määruse rakendamine ja individuaalsete litsentside vajaduse piiramine ainult konkreetsete, põhjendatud juhtudega

Ajakava: rakendamise ajakava üle otsustab partnerlusnõukogu pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta muudetud direktiiv 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv)

Lähtuvalt põhjalikust turuanalüüsist, mis tehti kooskõlas direktiiviga 2002/21/EÜ, kehtestab elektroonilise side valdkonna riiklik reguleeriv asutus operaatoritele, kelle puhul on leitud asjaomastel turgudel märkimisväärne turujõud, asjakohased turgu reguleerivad kohustused seoses:

- juurdepääsuga teatavatele võrguvahenditele ja nende kasutamisega
- juurdepääsu- ja sidumistasude hinnakontrollide, sealhulgas kulupõhisuse kohustustega
- läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja raamatupidamise lahususega

Ajakava: need direktiivi 2002/19/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta muudetud direktiiv 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv)

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- universaalteenuse osutamise määruse rakendamine, sealhulgas kulude arvestamise ja rahastamise mehhanismide loomine
- kasutajate huvide ja õiguste austamise tagamine, eelkõige numbri teisaldatavuse ja Euroopa ühtse hädaabinumbri 112 kehtestamine

Ajakava: need direktiivi 2002/22/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta muudetud direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv)

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- meetmete võtmine, mis on vajalik põhiõiguste ja -vabaduste, eelkõige eraelu puutumatuse kaitse tagamiseks isikuandmete töötlemise puhul elektroonilise side sektoris ja selliste andmete ning elektrooniliste sideseadmete ja -teenuste vaba liikumise tagamiseks

Ajakava: need direktiivi 2002/58/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta otsus nr 676/2002/EÜ Euroopa Ühenduse raadiospektripoliitika reguleeriva raamistiku kohta

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse otsuse sätteid:

- poliitilise tegevuskava ja määruse vastuvõtmine, millega tagatakse ühtlustatud juurdepääs raadiospektrile ja selle tõhus kasutamine

Ajakava: otsuse nr 676/2002/EÜ kohaldamisest tulenevad meetmed võetakse viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2120, millega nähakse ette avatud internetiühendust käsitlevad meetmed ning millega muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul ning määrust (EL) nr 531/2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires

Ajakava: määruse (EL) 2015/2120 sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspekte, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta)

Kohaldatakse järgmisi kõnealuse direktiivi sätteid:

- elektroonilise kaubanduse arendamine

- infoühiskonna teenuste piiriülest pakkumist takistavate tõkete kõrvaldamine
- õiguskindluse tagamine infoühiskonna teenuste pakkujatele
- vahendajatena tegutsevate teenuseosutajate vastutuse piirangute ühtlustamine pelga edastamise, vahemällu salvestamise või teabe talletamise puhul, sätestamata üldist jälgimiskohustust

Ajakava: need direktiivi 2000/31/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ

Rakendusaktid määruses (EL) nr 910/2014 käsitletud usaldusteenuste kohta:

- Komisjoni 22. mai 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/806, millega kehtestatakse ELi kvalifitseeritud usaldusteenuse usaldusmärgi vormingud kirjeldus
- Komisjoni 8. septembri 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/1505, millega kehtestatakse usaldusnimekirjade tehnilised kirjeldused ja vormingud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 22 lõikele 5
- Komisjoni 8. septembri 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/1506, millega kehtestatakse täiustatud e-allkirja ja täiustatud e-templi vormingud kirjeldus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 27 lõikele 5 ja artikli 37 lõikele 5
- Komisjoni 25. aprilli 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/650, millega kehtestatakse kvalifitseeritud allkirja andmise ja templi loomise vahendi turvalisuse hindamise standardid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 30 lõikele 3 ja artikli 39 lõikele 2

Rakendusaktid määruses (EL) nr 910/2014 käsitletud e-identimise kohta:

- Komisjoni 24. veebruari 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/296, millega kehtestatakse menetluskord liikmesriiki-devaheliseks koostööks e-identimise valdkonnas vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 12 lõikele 7
- Komisjoni 8. septembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1501 koostalitlusvõime raamistiku kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 12 lõikele 8
- Komisjoni 8. septembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1502, millega kehtestatakse e-identimise vahendite usaldusvääruse tasemete minimaalsed tehnilised kirjeldused ja menetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 8 lõikele 3
- Komisjoni 3. novembri 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/1984, millega määratakse kindlaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 9 lõike 5 kohase teavitamise asjaolud, vormingud ja kord

Ajakava: rakendamise ajakava üle otsustab partnerlusnõukogu pärast käesoleva lepingu jõustumist.

VI LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 14. PEATÜKILE „TARBIJAKAITSE“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega vastavalt sätestatud ajakavale.

Nõukogu 25. juuni 1987. aasta direktiiv 87/357/EMÜ tervist või turvalisust ohustavaid eksitava välimusega tooteid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

Ajakava: direktiivi 87/357/EMÜ ja selle rakendusaktide sätteid rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta muudetud direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes

Ajakava: direktiivi 93/13/EMÜ ja selle rakendusaktide sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/6/EÜ tarbijakaitse kohta tarbijatele pakutavate toodete hindade avaldamisel

Ajakava: direktiivi 98/6/EÜ ja selle rakendusaktide sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta muudetud direktiiv 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta

Ajakava: direktiivi 1999/44/EÜ ja selle rakendusaktide sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta

Ajakava: direktiivi 2001/95/EÜ ja selle rakendusaktide sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ

Ajakava: direktiivi 2002/65/EÜ ja selle rakendusaktide sätteid rakendatakse Armeenia Vabariigis kolme aasta jooksul ja piiriüleselt kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv)

Ajakava: direktiivi 2005/29/EÜ ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta

Ajakava: direktiivi 2006/114/EÜ ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus)

Ajakava: määruse (EÜ) nr 2006/2004 ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ

Ajakava: direktiivi 2008/48/EÜ ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. jaanuari 2009. aasta direktiiv 2008/122/EÜ tarbijate kaitse kohta seoses osajalise kasutamise õiguse, pikaajalise puhkusetootete, edasimüügi ja vahetuslepingute teatavate aspektidega

Ajakava: direktiivi 2008/122/EÜ ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/22/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta

Ajakava: direktiivi 2009/22/EÜ ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ

Ajakava: direktiivi 2011/83/EL ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 524/2013 tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise määrus)

Ajakava: määruse (EL) nr 524/2013 ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kaheksa aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv)

Ajakava: direktiivi 2013/11/EL ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Komisjoni 11. juuni 2013. aasta soovitus ühiste põhimõtete kohta, mida kohaldatakse liikmesriikide keelava iseloomuga ja kahju hüvitamisele suunatud kollektiivsete õiguskaitsevahendite suhtes ELi õigusest tulenevate õiguste rikkumise puhul (2013/396/EL)

Ajakava: soovitus 2013/396/EL rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb paketteise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ

Ajakava: direktiivi (EL) 2015/2302 ja selle rakendusaktide sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

VII LISA

V JAOTISE „MUU KOOSTÖÖPOLIITIKA“ 15. PEATÜKILE „TÖÖHÕIVE, SOTSIAALPOLIITIKA JA VÕRDESED VÕIMALUSED“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste Euroopa Liidu õigusaktide ja rahvusvaheliste lepingutega vastavalt sätestatud ajakavale.

Tööõigus

Nõukogu 14. oktoobri 1991. aasta direktiiv 91/533/EMÜ tööandja kohustuse kohta teavitada töötajaid töölepingu või töösuhte tingimustest

Ajakava: direktiivi 91/533/EMÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/70/EÜ, milles käsitletakse Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC), Euroopa Tööandjate Föderatsiooni (UNICE) ja Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse (CEEP) sõlmitud raamkokkulepet tähtajalise töö kohta

Ajakava: direktiivi 1999/70/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/81/EÜ Euroopa Tööandjate Föderatsiooni, Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni poolt sõlmitud osalist tööaega käsitleva raamkokkuleppe kohta – Lisa: Osalist tööaega käsitlev raamkokkulepe

Ajakava: direktiivi 97/81/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 25. juuni 1991. aasta direktiiv 91/383/EMÜ, millega täiendatakse meetmeid tähtajalise või ajutise töösuhtega töötajate tööohutuse ja tervishoiu parandamise soodustamiseks

Ajakava: direktiivi 91/383/EMÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/59/EÜ kollektiivseid koondamisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

Ajakava: direktiivi 98/59/EÜ sätteid rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

Ajakava: direktiivi 2001/23/EÜ sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses

Ajakava: direktiivi 2002/14/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta

Ajakava: direktiivi 2003/88/EÜ sätted rakendatakse seitsme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Diskrimineerimisvastane võitlus ja sooline võrdõiguslikkus

Nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust

Ajakava: direktiivi 2000/43/EÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel

Ajakava: direktiivi 2000/78/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes

Ajakava: direktiivi 2006/54/EÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega

Ajakava: direktiivi 2004/113/EÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja tervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta (kümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Ajakava: direktiivi 92/85/EMÜ sätted rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas

Ajakava: direktiivi 79/7/EMÜ sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Töötervishoid ja tööohutus

Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta

Nõukogu 30. novembri 1989. aasta direktiiv 89/654/EMÜ töökohale esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta (esimene üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta muudetud direktiiv 2009/104/EÜ töötajate poolt tööl kasutatavatele töövahenditele esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta (teine üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 30. novembri 1989. aasta direktiiv 89/656/EMÜ töötajate isikukaitsevahendite kasutamisega seotud tervisekaitse ja ohutuse miinimumnõuete kohta (kolmas üksikdirektiiv nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 24. juuni 1992. aasta direktiiv 92/57/EMÜ tööohutuse ja -tervishoiu miinimumnõuete rakendamise kohta ajutistel või liikuvatel ehitustööplatsidel (kaheksas üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/148/EÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (kuues üksikdirektiiv nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiv 2000/54/EÜ töötajate kaitse kohta bioloogiliste mõjuritega kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl (seitsmes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 29. mai 1990. aasta direktiiv 90/270/EMÜ kuvariga töötamise tervishoiu ja ohutuse miinimumnõuete kohta (viies üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 24. juuni 1992. aasta direktiiv 92/58/EMÜ töökohas kasutatavate ohutus- ja/või tervisekaitsemärkide miinimumnõuete kohta (üheksas üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 3. novembri 1992. aasta direktiiv 92/91/EMÜ puurides maavarasid kaevandavate tööstuste töötajate ohutuse ja tervisekaitse tõhustamise miinimumnõuete kohta (üheteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 3. detsembri 1992. aasta direktiiv 92/104/EMÜ maa peal ja maa all maavarasid kaevandavate tööstuste töötajate ohutuse ja tervisekaitse tõhustamise miinimumnõuete kohta (kaheteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl (neljateistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/92/EÜ plahvatusohtlikust keskkonnast potentsiaalselt ohustatud töötajate ohutuse ja tervisekaitse parandamise miinimumnõuete kohta (viieteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/44/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (vibratsioon) tulenevate riskidega (kuueteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. veebruari 2003. aasta direktiiv 2003/10/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (müra) tulenevate riskidega (seitsmeteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiiv 2006/25/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (tehislik optiline kiirgus) tulenevate riskidega (üheksateistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 23. novembri 1993. aasta direktiiv 93/103/EÜ kalalaevade pardal kohaldatavate tööohutuse ja -tervishoiu miinimumnõuete kohta (kolmeteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiiv 92/29/EMÜ ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta, et osutada paremaid raviteenuseid laevadel

Nõukogu 29. mai 1990. aasta direktiiv 90/269/EMÜ tervishoiu ja ohutuse miinimumnõuete kohta, mis käsitlevad raskuste käsitsi teisaldamist, millega kaasneb eelkõige töötajate seljavigastuse oht (neljas üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)

Komisjoni 29. mai 1991. aasta direktiiv 91/322/EMÜ soovituslike piirnormide kehtestamise kohta, et rakendada nõukogu direktiivi 80/1107/EMÜ töötajate kaitse kohta ohtude eest, mis tulenevad kokkupuutest keemiliste, füüsiliste ja bioloogiliste mõjuritega tööl

Komisjoni 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/39/EÜ, millega kehtestatakse esimene loetelu ohtlike ainete soovituslike piirnormide kohta töökeskkonnas, et rakendada nõukogu direktiivi 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl

Komisjoni 7. veebruari 2006. aasta direktiiv 2006/15/EÜ, millega kehtestatakse töökeskkonna ohtlike ainete soovituslike piirnormide teine loetelu, et rakendada nõukogu direktiivi 98/24/EÜ, ning millega muudetakse direktiive 91/322/EMÜ ja 2000/39/EÜ

Komisjoni 17. detsembri 2009. aasta direktiiv 2009/161/EL, millega kehtestatakse kolmas loetelu ohtlike ainete soovituslike piirnormide kohta töökeskkonnas, et rakendada nõukogu direktiivi 98/24/EÜ, ning muudetakse komisjoni direktiivi 2000/39/EÜ

Nõukogu 10. mai 2010. aasta direktiiv 2010/32/EL, millega rakendatakse Euroopa haiglate ja tervishoiuvaldkonna tööandjate ühenduse (HOSPEEM) ja Euroopa avaliku sektori töötajate ametiühingu (EPSU) sõlmitud raamkokkulepet teravate instrumentide põhjustatud vigastuste ärahoidmise kohta haigla- ja tervishoiusektoris

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/35/EL, mis käsitleb töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõudeid seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (elektromagnetväljad) tulenevate riskidega (20. üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/40/EÜ

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/27/EL, millega muudetakse nõukogu direktiive 92/58/EMÜ, 92/85/EMÜ, 94/33/EÜ ja 98/24/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/37/EÜ, et kohandada neid määrusega (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist

Ajakava: kõigi eespool nimetatud töötervishoiu ja tööohutuse direktiivide rakendamise ajakava üle otsustab partnerlusnõukogu pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Tööõigus

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1794, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2008/94/EÜ, 2009/38/EÜ ja 2002/14/EÜ ning nõukogu direktiive 98/59/EÜ ja 2001/23/EÜ seoses meremeestega (ülevõtmisperioodiga kuni 10. oktoobrini 2017)

- Nõukogu 19. detsembri 2014. aasta direktiiv 2014/112/EL, millega rakendatakse Euroopa Siseveetranspordi Liidu (EBU), Euroopa Kiprite Liidu (ESO) ja Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooni (ETF) vahel sõlmitud kokkulepe, milles käsitletakse tööaja korralduse teatavaid aspekte siseveetranspordi sektoris (ülevõtmisperioodiga kuni 31. detsembrini 2016)
- Nõukogu 22. juuni 1994. aasta direktiiv 94/33/EÜ noorte kaitse kohta tööol ei sisaldu esialgses pakettis

Ajakava: direktiivide (EL) 2015/1794 ja 2014/112/EL sätteid rakendatakse viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

VIII LISA

TEENUSKAUBANDUS JA ASUTAMINE

1. Käesolev lisa koosneb seitsmest lisast, milles täpsustatakse Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi kohustused ja reservatsioonid seoses teenuskaubanduse ja asutamisega kooskõlas käesoleva lepingu 5. peatüki VI jaotisega.
2. Euroopa Liidu puhul:
 - a) VIII-A lisa sisaldab Euroopa Liidu reservatsioone asutamise suhtes kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 144;
 - b) VIII-B lisa sisaldab Euroopa Liidu kohustuste loendit seoses piiriüleste teenustega kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 151;
 - c) VIII-C lisa sisaldab Euroopa Liidu reservatsioone juhtivtöötajate, kõrgharidusega praktikantide ja äriteenuste müügiesindajate suhtes kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 154 ja 155;
 - d) VIII-D lisa sisaldab Euroopa Liidu reservatsioone lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 156 ja 157.
3. Armeenia Vabariigi puhul:
 - a) VIII-E lisa sisaldab Armeenia Vabariigi reservatsioone asutamise suhtes kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 144;
 - b) VIII-F lisa sisaldab Armeenia Vabariigi kohustuste loendit seoses piiriüleste teenustega kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 151;
 - c) VIII-G lisa sisaldab Armeenia Vabariigi reservatsioone lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 156 ja 157.
4. Punktides 2 ja 3 osutatud lisad on käesoleva lisa lahutamatu osa.
5. Käesoleva lepingu 5. peatüki VI jaotises esitatud mõisteid kasutatakse ka käesolevas lisas.
6. Teenuste sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse järgmisi märgistusi:
 - a) „CPC“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on sätestatud ÜRO Statistikaameti väljaandes „Statistical Papers“ (M-seeria, nr 77, CPC prov, 1991), ja
 - b) „CPC ver. 1.0“ – ühtne tooteklassifikaator, nagu on sätestatud ÜRO Statistikaameti väljaandes „Statistical Papers“ (M-seeria, nr 77, CPC ver. 1.0, 1998).
7. VIII-A, VIII-B, VIII-C ja VIII-D lisas kasutatakse Euroopa Liidu ja liikmesriikide tähistamiseks järgmiseid lühendeid:

EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
EE	Eesti
EL	Kreeka
ES	Hispaania

FI	Soome
FR	Prantsusmaa
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LT	Leedu
LU	Luksemburg
LV	Läti
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SE	Rootsi
SI	Sloveenia
SK	Slovakkia
UK	Ühendkuningriik

8. VIII-E, VIII-F ja VIII-G lisa kasutatakse Armeenia Vabariigi tähistamiseks järgmist lühendit:

AR	Armeenia Vabariik
----	-------------------

VIII-A LISA

EUROOPA LIIDU RESERVATSIIONID ASUTAMISE SUHTES

1. Alljärgnevas reservatsioonide loendis on esitatud majandustegevusalad, kus Euroopa Liit kohaldab Armeenia Vabariigi üksustele ja ettevõtjatele reservatsioon võrdse kohtlemise või kõige soodsama kohtlemise suhtes vastavalt käesoleva lepingu artikli 144 lõikele 2.

Loend koosneb järgmistest osadest:

- a) horisontaalsete reservatsioonide loend, mis kehtib kõigi sektorite või allsektorite suhtes;
- b) sektori- või allsektoripõhiste reservatsioonide loend, kus lisaks kohaldatavatele reservatsioonidele on märgitud asjaomane sektor või allsektor.

Reservatsioon, mis vastab majandustegevusalale, mis ei ole liberaliseeritud (kohustusi ei võeta), on väljendatud järgmiselt: „võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad“.

Kui punktides a või b on nimetatud üksnes liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad kõnealuses punktis nimetatud liikmesriigid käesoleva lepingu artikli 144 lõike 2 kohaseid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta. Kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalsete reservatsioonide või võimalike valdkondlike kogu ELis rakendatavate reservatsioonide kohaldamist.

2. Käesoleva lepingu artikli 141 lõike 3 kohaselt ei sisalda allpool esitatud loend lepinguosaliste määratud subsiidiume käsitlevaid meetmeid.
3. Alljärgnevast loendist tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.
4. Käesoleva lepingu artikli 144 kohaselt ei loetleta käesolevas lisas mittediskrimineerivaid nõudeid, mis puudutavad õiguslikku vormi või kohustust saada tegevus- või muid lube, mida kohaldatakse kõigi territooriumil tegutsevate teenuseosutajate suhtes, olenemata nende kodakondsusest, tegevuskohast või võrdväärsetest kriteeriumidest, kuna need ei ole lepinguga piiratud.
5. Kui Euroopa Liit säilitab reservatsiooni, mille kohaselt peab teenuseosutaja liidu territooriumil teenuse osutamiseks olema liidu kodanik, alaline elanik või elanik, on VIII-B lisa kohustuste loendis loetletud reservatsioonil või VIII-C ja VIII-D lisa loetletud reservatsioonidel samasugune mõju nagu reservatsioonil, mis kohaldatavuse piires käsitleb asutamist vastavalt käesolevale lisale.
6. Suurema kindluse huvides lepitakse kokku, et Euroopa Liidu puhul ei kaasne võrdse kohtlemise kohustusega nõue laiendada teise lepinguosalise kodanikele või juriidilistele isikutele kohtlemist, mida liikmesriigis kohaldatakse teise liikmesriigi kodanike ja juriidiliste isikute suhtes vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule või selle lepingu kohaselt võetud meetmetele, sealhulgas nende rakendusaktidele liikmesriikides. Võrdne kohtlemine laieneb üksnes teise lepinguosalise juriidilistele isikutele, kes on asutatud kooskõlas teise liikmesriigi õigusega ja kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või põhitegevuskoht on selle liikmesriigi territooriumil, sealhulgas ELis asutatud juriidilistele isikutele, kes on teise lepinguosalise kodanike omandis või kontrolli all.

Horisontaalsed reservatsioonid

Kommunaalteenused

EU: riiklikul või kohalikul tasandil kommunaalteenusteks peetavate majandustegevusalade suhtes võidakse kohaldada riigimonopoli või eraettevõtjatele antavaid ainuõigusi⁽¹⁾.

Ettevõtlusvormid

EU: kohtlemine, mis saab osaks Euroopa Liidu liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud (Armeenia äriühingute) tütarettevõtjatele, kelle registrijärge asukoht, juhatause asukoht või peamine tegevuskoht on liidus, ei laiene Euroopa Liidu liikmesriikides asutatud Armeenia äriühingu filiaalidele või esindustele⁽²⁾. See ei takista siiski liikmesriike laiendamast kõnealust kohtlemist esimese liikmesriigi territooriumil toimuva tegevuse suhtes filiaalidele või esindustele, mille kolmanda riigi äriühing on asutanud mõnes muus liikmesriigis, välja arvatud siis, kui liidu õiguse kohaselt on selline laiendamine sõnaselgelt keelatud.

EU: vähem soodsat kohtlemist võib kohaldada selliste tütarettevõtete suhtes, mis kuuluvad kolmanda riigi äriühingutele ning on moodustatud kooskõlas liikmesriigi õigusega ja millel on üksnes registrijärge asukoht Euroopa Liidu territooriumil, v.a kui on võimalik näidata, et neil on tegelik ja püsiv side ühe liikmesriigi majandusega.

AT: juriidiliste isikute filiaalide tegevdirektorid peavad olema Austria residendid; Austria kaubandusseaduse järgimise eest vastutavatel füüsilistel isikutel juriidilise isiku või filiaali juures peab olema elukoht Austrias.

BG: välisriigi teenuseosutajad, sealhulgas aktsiaseltsid, võivad asutada filiaali ainult osauhinguna või piiratud vastutusega äriühinguna, millel on vähemalt kaks omanikku. Filiaalide asutamiseks on nõutav luba. Esindused tuleb registreerida Bulgaaria Kaubandus- ja Tööstuskojas ning need ei või tegeleda majandustegevusega.

EE: vähemalt poolte juhatause liikmete elukoht peab olema Euroopa Liidus. Välisriigi äriühing peab määrama filiaalile juhataja või juhatajad. Filiaali juhataja peab olema teovõimeline füüsiline isik. Vähemalt ühe juhataja elukoht peab olema Eestis, mõnes Euroopa Majanduspiirkonna riigis või Šveitsis.

FI: välismaalane, kes tegeleb kaubandusega eraettevõtjana, ning vähemalt pooled täisühingu partnerid või usaldusühingu täisosanikud peavad olema Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) alalised elanikud. Kõigis sektorites peavad vähemalt pooled juhatause tava- ja asendusliikmed ja tegevdirektor olema EMP residendid; teatavatele äriühingutele võib siiski teha erandeid. Kui Armeenia organisatsioon kavatseb tegeleda äritegevuse või kaubandusega Soome filiaali asutamise kaudu, on nõutav kauplemisluba.

FR: tööstuse, kaubanduse ja käsitööstuse valdkonnas tegutsevatelt tegevdirektoritelt, kellel puudub elamisluba, nõutakse eriluba.

HU: riigile kuuluva kinnisvara omandamise korral võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

IT: tööstuse, kaubanduse ja käsitööstuse valdkonnas tegutsemiseks võidakse nõuda elamisluba.

⁽¹⁾ Kommunaalteenuseid pakutakse näiteks sellistes teenustesektorites nagu seotud teaduslik-tehnilised nõustamisteenused, sotsiaalteenused ja humanitaarvaldkonna teadus- ja arendusteenused, tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused, keskkonnateenused, terviseteenused, transporditeenused ja kõikide transpordiliikidega seotud abiteenused. Kõnealuste teenuste osutamise ainuõigused antakse sageli eraettevõtjatele, näiteks ettevõtjatele, kellel on ametiasutuste antud kontsessioonid, sõltuvalt konkreetsetest teenindamiskohustustest. Kuna kommunaalteenuseid osutatakse sageli ka piirkondlikul tasandil, ei ole üksikasjalik ja ammendav sektoripõhine loend otstarbekas. Reservatsioon ei kehti telekommunikatsioonisektori ning arvutiteenuste ja nendega seotud teenuste suhtes.

⁽²⁾ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 54 kohaselt peetakse kõnealuseid tütarettevõtjaid Euroopa Liidu juriidilisteks isikuteks. Niivõrd kui neil on alaline ja toimiv seos Euroopa Liidu majandusega, saavad nad siseturu toimimisest kasu, saades muu hulgas kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides kasutada asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust.

PL: esinduse majandustegevus võib hõlmata üksnes välisriigi emattevõtja reklaamimist ja edendamist. See kehtib kõigi teenustesektorite puhul, välja arvatud õigusteenused ja tervishoiuasutuste osutatavad teenused, Armeenia investorid võivad tegeleda majandustegevusega üksnes usaldusühingu, piiratud vastutusega kapitaliühingu, piiratud vastutusega äriühingu ning kapitaliühingu vormis (õigusteenuste puhul üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu vormis).

RO: äriühingu ainuke juhataja või juhatuse esimees ning pooled juhatuse liikmed peavad olema Rumeenia kodanikud, kui asutamislepingus või põhikirjas ei ole sätestatud teisiti. Enamik äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud.

SE: välisriigi äriühing, kes ei ole asutanud Rootsis juriidilist isikut või kes tegeleb ettevõtlusega kaubandusagendi vahendusel, peab kommertstehinguid tegema Rootsis registreeritud filiaali kaudu, millel on sõltumatu juhatuse ja eraldi raamatupidamine. Filiaali tegevdirektor ja vajaduse korral asetegevdirektor peavad elama EMPs. Väljaspool EMPd elav füüsiline isik, kes teeb Rootsis kommertstehinguid, peab ametisse määrama ja registreerima residendist esindaja, kes vastutab äritegevuse eest Rootsis. Rootsis toimuva äritegevuse kohta peetakse eraldi raamatupidamisarvestust. Pädev asutus võib üksikjuhtudel teha filiaali- ja elukohanõudest erandeid. Alla aasta kestvate ehitusprojektide puhul, mida viib ellu väljaspool EMPd asuv äriühing või füüsiline isik, tehakse filiaali asutamise või residendist esindaja määramise nõudest erand. Asutajaks võib olla partnerlus, ent vaid juhul, kui kõik piiramatult isikliku vastutusega omanikud elavad EMPs. Väljaspool EMPd paiknevad asutajad võivad taotleda luba pädevalt asutuselt. Vähemalt 50 % piiratud vastutusega äriühingute ning kooperatiivsete tulundusühingute juhatusest, samuti nende ühingute tegevdirektor, asetegevdirektor, juhatuse asendusliikmed ning vähemalt üks äriühingu nimel allkirjaõigust omav isik peavad elama EMPs. Pädev asutus võib teha sellest nõudest erandeid. Kui ükski äriühingu esindajatest ei ela Rootsis, peab juhatuse määrama ja registreerima Rootsis elava isiku, kellel on volitused võtta äriühingu nimel vastu tasu. Need tingimused kehtivad ka kõigi muud liiki juriidiliste isikute asutamise korral. Registreeritud õiguste (patendid, kaubamärgid, tööstusdisainilahenduste kaitse ja sordikaitse) omajal/taotlejal, kes ei ela Rootsis, peab olema peamiselt dokumentide, teadete jm kättetoimetamiseks Rootsis elav esindaja.

SI: registreeritud õiguste (patendid, kaubamärgid, tööstusdisainilahenduste kaitse) omajal/taotlejal, kes ei ela Sloveenias, peab olema peamiselt dokumentide, teadete jm kättetoimetamiseks Sloveenias registreeritud patendi-, kaubamärgi- või tööstusdisainilahenduse volinik.

SK: Armeenia füüsiline isik, kelle nimi tuleb kanda äriregistrisse isikuna, kellel on õigus tegutseda ettevõtja nimel, peab esitama Slovaki Vabariigi elamisloa.

Investeeringud

ES: selleks et välisriikide valitsused ja avalik-õiguslikud üksused saaksid Hispaanias investeerida (see viitab lisaks majandushuvidele ka ettevõtte majandusväliste huvidele) otse või äriühingute või muude üksuste kaudu, mis on välisriikide valitsuste otsese või kaudse kontrolli all, on vaja valitsuse eelnevat luba.

BG: välisinvestorid ei saa osaleda erastamises. Välisinvestorid ja Armeenia kontrollialusega Bulgaaria juriidilised isikud vajavad luba a) loodusvarade geoloogilisteks uuringuteks, arendamiseks või kaevandamiseks territoriaalvetes, mandrilaval või majandusvööndis, ja b) punktis a) nimetatud valdkondades tegutsevates äriühingutes kontrollialuse omandamiseks.

FR: vastavalt finants- ja rahaseadustiku artiklitele L151-1 ja R135-1 sec tuleb Prantsusmaal finants- ja rahaseadustiku artiklis R153-2 loetletud sektorites välisinvesteeringute tegemiseks saada eelnevalt majandusministeeriumi heakskiit. Prantsusmaa jätab endale õiguse piirata välisosalust hiljuti erastatud äriühingutes avalikkusele pakutavate aktsiate hulgaga, mille Prantsusmaa valitsus määrab kindlaks iga kord eraldi. Teatavates kaubandus-, tööstus- või käsitöövaldkondades võidakse nõuda asutamiseks eriluba, kui tegevdirektoril ei ole alalist elamisloa.

FI: Soome jätab endale õiguse kehtestada piiranguid, mis keelavad Ahvenamaa piirkondliku kodakondsuseta füüsilistel isikutel ja mis tahes juriidilistel isikutel kasutada asutamisoigust ja osutada teenuseid ilma saarestiku pädevate asutuste loata.

HU: hiljuti erastatud äriühingutes puuduvad Armeenia isikute osalemise suhtes võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused.

IT: aktsiapakkide omandamiseks ettevõtetes, mis tegutsevad kaitse ja riigi julgeoleku valdkonnas, ning strateegiliste varade omandamiseks transporditeenuste, telekommunikatsiooni ja energia valdkonnas võidakse nõuda ministrite nõukogu eesistuja heakskiitu.

LT: investeeringute tegemisel riigi julgeoleku seisukohast strateegilise tähtsusega ettevõtetesse, sektoritesse ja rajatistesse võidakse kohaldada kontrollimenetlusi.

PL: kohustusi ei ole võetud seoses riigivara omandamisega, s.o erastamisprotsessi reguleerivate määrustega.

SE: Rootsi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada asutajate, kõrgema juhtkonna ja juhatuse suhtes kohaldatavad diskrimineerivad nõuded uute õiguslike vormide lisamisel Rootsi õigusesse.

Kinnisvara

Maa ja kinnisvara omandamise suhtes kehtivad allpool loetletud piirangud ⁽¹⁾.

AT: välisriigi füüsilised ja juriidilised isikud peavad kinnisvara omandamiseks, ostmiseks või rentimiseks saada loa pädevatelt piirkondlikelt asutustelt (*Länder*), kes otsustavad, kas mõjutatakse oluliselt majandus-, sotsiaal- või kultuurihuve või mitte.

BG: välisriigi füüsilised ja juriidilised isikud ei või omandada maad (sh filiaali kaudu). Välisosalusel Bulgaaria juriidilised isikud ei või omandada põllumajandusmaad. Välisriigi juriidilised isikud ja välismaal alalist elukohta omavad välisriigi kodanikud võivad omandada hooneid ja piiratud kinnisvaraõigusi (õigus kasutada, õigus ehitada, õigus püstitada pealisehitisi ja õigus kehtestada servituute).

CZ: põllumajandus- ja metsamaad saavad omandada ainult need välisriigi füüsilised isikud, kes elavad alaliselt Tšehhi Vabariigis, ja Tšehhi Vabariigi juriidiliste isikutena loodud ettevõtjad. Riigi omandis oleva põllumajandus- ja metsamaa suhtes kehtivad erieeskirjad. Riigile kuuluvat põllumajandusmaad saavad omandada ainult Tšehhi kodanikud, omavalitsused ja avalik-õiguslikud ülikoolid (koolitus- ja teadustegevuseks). Juriidilised isikud (sõltumata nende vormist või asukohast) saavad riigile kuuluvat põllumajandusmaad omandada üksnes juhul, kui neile juba kuuluv hoone on ehitatud sellisele maale või kui kõnealune maa on hädavajalik neile juba kuuluva hoone kasutamiseks. Riigimetsa saavad omandada üksnes omavalitsused ja avalik-õiguslikud ülikoolid.

CY: võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

DE: kohaldatakse teatavaid vastastikkuse tingimusi.

DK: mitteresidendist füüsilised ja juriidilised isikud peavad kinnisvara omandamiseks saada üldiselt loa justiitsministeeriumilt. Loanõue on kinnisvara kavandatud kasutusest.

EE: Eesti jätab endale õiguse nõuda, et maatulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja, sealhulgas põllumajandus- või metsamaad sisaldava kinnisasja, võib omandada üksnes Eesti kodanikust või EMP riigi kodanikust füüsiline isik või asjakohasesse Eesti registrisse kantud juriidiline isik maavanema loal. Reservatsiooni ei kohaldata põllumajandus- või metsamaa omandamisel käesoleva lepinguga liberaliseeritud teenuse osutamiseks.

⁽¹⁾ Teenusesektorites piirduvad kõnealused piirangud olemasolevates teenustekaubanduse üldlepingu kohastes kohustustes kajastatud piirangutega.

ES: Hispaania jätab endale õiguse nõuda, et välisinvesteeringute tegemiseks tegevusse, mis on otseselt seotud ELi mittekuuluvate riikide diplomaatiliste esinduste jaoks tehtavate kinnisvarainvesteeringutega, on vaja Hispaania ministrite nõukogu haldusluba, välja arvatud juhul, kui on sõlmitud vastastikune liberaliseerimisleping.

FI: Soome jätab endale Ahvenamaa puhul õiguse nõuda eelnevat luba.

HU: kui põllumaad käsitlevates õigusaktides ettenähtud erandite alusel ei ole sätestatud teisiti, ei või välisriigi füüsilised ja juriidilised isikud osta põllumaad. Välismaalased peavad kinnisvara ostuks saama kinnisvara asukoha põhjal loa riigi pädevalt ametiasutuselt. Riigivara omandamise suhtes ei ole piiranguid kehtestatud.

EL: vastavalt seadusele nr 1892/90 on maa omandamiseks piiriäärsetes piirkondades vaja kaitseministri luba. Haldustava kohaselt on luba lihtne saada otseinvesteeringute jaoks.

HR: kohustusi ei ole võetud seoses kinnisvara omandamisega teenuseosutajate poolt, kes ei ole Horvaatias asutatud ega registreeritud. Kinnisvara omandamine teenuste osutamiseks Horvaatias asutatud ja juriidilise isikuna registreeritud äriühingute poolt on lubatud. Et omandada kinnisvara, mida filiaalid vajavad teenuste osutamiseks, on nõutav justiitsministeeriumi heakskiit. Välisriigi füüsilised ja juriidilised isikud ei saa omandada põllumajandusmaad.

IE: kodu- või välismaistel äriühingutel või välisriigi kodanikel peab maa ostmiseks Iirimaa olema maakomisjoni eelnev kirjalik nõusolek. Kui maa on tööstusotstarbeline (v.a põllumajanduslik tootmine), tehakse erand sellest nõudest ettevõtlus-, kaubandus- ja tööministri tõendi alusel. Seda õigusnormi ei kohaldata linnamaa suhtes, mille puhul säilib õigus nõuda eelnevat luba.

IT: välisriigi füüsiliste ja juriidiliste isikute kinnisvaraostude suhtes kohaldatakse vastastikkuse nõuet.

LT: maa, siseveekogude ja metsa omandamine on lubatud välisriigi subjektidel, kes vastavad Euroopa ja Atlandi-ülese integratsiooni kriteeriumidele. Maatükkide omandamise menetlus, tingimused ja piirangud kehtestatakse põhiseadusega.

LV: põllumajandusmaa ostmisel kolmandate riikide kodanike poolt, sealhulgas seoses põllumajandusmaa ostmiseks loa taotlemise protsessiga.

PL: kinnisvara otseseks või kaudseks omandamiseks on vaja luba. Luba antakse siseministri haldusotsusega kaitseministri nõusolekul ning põllumajandusliku kinnisvara puhul ka põllumajanduse ja maaelu arengu ministri nõusolekul. Kohustusi ei ole võetud seoses riigivara omandamisega, s.o erastamisprotsessi reguleerivate määrustega (3. viis).

RO: füüsilised isikud, kes ei ole Rumeenia kodanikud ega residendid, samuti juriidilised isikud, kes ei ole Rumeenias registreeritud ja kellel ei ole Rumeenias peakontorit, ei või omandada mis tahes liiki maad elavate isikute vaheliste (*inter vivos*) tehingute kaudu.

SI: Sloveenia jätab endale õiguse nõuda, et Sloveenia Vabariigis asutatud välisosaluselise juriidilised isikud võivad omandada kinnisvara Sloveenia Vabariigi territooriumil ning Sloveenia Vabariigis välisriigi isikute poolt asutatud filiaalid võivad omandada üksnes selliseks majandustegevuseks vajalikku kinnisvara (v.a maa), milleks nad asutati. Vastavalt äriühingute seadusele ei käsitata Sloveenia Vabariigis asutatud filiaali juriidilise isikuna ning selle tegevus võrdsustatakse tütarettevõtte tegevusega, mis on kooskõlas teenustekaubanduse üldlepingu artikli XXVIII lõikega g.

SK: seoses maa omandamisega ei ole kohustusi võetud (3. ja 4. viis); välisriigi äriühingud ja füüsilised isikud ei või omandada põllumajandus- ja metsamaad väljaspool omavalitsusele kuuluvat hoonestatud ala ja teatavat muud maad (nt loodusvarad, järved, jõed, üldkasutatavad teed jne).

Tunnustamine

EU: seoses diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevate ELi direktiividega puuduvad võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud erialal ühes ELi liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust teises liikmesriigis ⁽¹⁾.

Konkreetselt enamsoodustusrežiimi puhul

EL jätab endale õiguse võtta vastu või rakendada meetmeid, millega võimaldatakse erinevat kohtlemist investeerimist käsitlevate rahvusvaheliste lepingute või muu kaubanduslepingu alusel, mis kehtivad või mis sõlmitakse enne käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva.

EL jätab endale õiguse võtta vastu või rakendada meetmeid, millega võimaldatakse asutamisõigusega seoses kodanike või ettevõtete erinevat kohtlemist olemasolevate või tulevaste kahepoolsete kokkulepete alusel, mis kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikidest Belgia, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küprose, Luksemburgi, Madalmaade, Portugali, Prantsusmaa, Saksamaa, Taani või Ühendkuningriigi ja San Marino, Monaco, Andorra või Vatikani Linnriigi vahel.

Euroopa Liit jätab endale õiguse võtta vastu või rakendada meetmeid, millega võimaldatakse teatava riigi erinevat kohtlemist vastavalt kehtivatele või tulevastele kahe- või mitmepoolsetele lepingutele, millega

- a) luuakse teenuste ja investeeringute siseturg;
- b) antakse asutamisõigus või
- c) nõutakse õigusaktide ühtlustamist ühes või enamas majandussektoris.

Selle erandi puhul lähtutakse järgmisest:

- a) „teenuste ja investeeringute siseturg“ on sisepiirideta ala, kus on tagatud teenuste, kapitali ja isikute vaba liikumine;
- b) „asutamisõigus“ on kohustus kõrvaldada piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osaliste vahel lepingu jõustumise kuupäevaks põhimõtteliselt kõik asutamisõigust piiravad tõkked. Asutamisõigus hõlmab piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osalisriikide kodanike õigust asutada ja juhtida ettevõtteid samadel tingimustel kui need, mis on kodanike jaoks sätestatud selle riigi õigusaktides, kus kõnealune tegevus toimub;
- c) „õigusaktide ühtlustamine“ tähendab:
 - i) piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu ühe või enama osalise õigusaktide ühtlustamist teis(t)e kõnealuse lepingu osalis(t)e õigusaktidega või
 - ii) ühiste õigusaktide lisamist piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osaliste riigisisesse õigusesse.

Selle ühtlustamine või lisamine peab toimuma ja arvatakse toimunuks üksnes hetkel, mil see jõustub piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osalise või osaliste riigisiseses õiguses.

Valdkondlikud reservatsioonid

BG: teatava riigi või avaliku vara kasutamisega seotud majandustegevuse puhul on nõutav kontsessiooniseaduse alusel antud kontsessiooni olemasolu.

Äriühingud, mille kapitalist üle 50 % kuulub riigile või omavalitsusele, peavad saama äriühingu põhivara võõrandamise tehingu sooritamiseks ja osaluse soetamist, rentimist, ühistegevust, laenu, nõuete kindlustamist või käskvekslitest tulenevaid kohustusi käsitleva lepingu sõlmimiseks loa erastamisagentuurilt või muult riiklikult või piirkondlikult asutuselt (sõltuvalt sellest, kumb on pädev asutus).

⁽¹⁾ Selleks et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsioone tunnustataks kogu ELis, tuleb sõlmida vastastikuse tunnustamise kokkulepe, mille üle peetakse läbirääkimisi käesoleva lepingu artiklis 161 sätestatud raamistikus.

DK, FI ja SE: Taani, Rootsi ja Soome võetavad meetmed, millega püütakse edendada Põhjamaade koostööd, nagu:

- a) rahaline toetus teadus- ja arendusprojektidele (Põhjamaade Tööstusfond);
- b) rahvusvaheliste projektide teostatavusuuringute rahastamine (Põhjamaade Projektifond) ja
- c) rahaline abi keskkonnatehnoloogiat kasutavatele äriühingutele⁽¹⁾ (Põhjamaade Keskkonnainvesteeringute Korporatsioon).

See reservatsioon ei piira riigihanke välistamist lepinguosalise poolt, subsidiume ega valitsusepoolset toetust teenusekaubandusele vastavalt käesoleva lepingu artiklile 141.

PT: teatava tegevuse või teatavate kutsealade korral kodakondsusnõude kohaldamisest loobumine selliste füüsiliste isikute suhtes, kes osutavad teenuseid riikides, mille ametlik keel on portugali keel (Angola, Brasiilia, Cabo Verde, Guinea-Bissau, Mosambiik ning São Tomé ja Príncipe).

Transpordiga seotud enamsoodustusrežiim

EU: meetmed, millega võimaldatakse kolmandale riigile erinevat kohtlemist vastavalt siseveeteedele juurdepääsu käsitlevatele kehtivatele või tulevastele lepingutele (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), millega jäetakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad omandisuhte suhtes kehtestatud kodakondsusnõuetele. Kohaldatakse Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärusi. See reservatsiooni osa kehtib üksnes järgmiste ELi liikmesriikide suhtes: BE, FR, DE ja NL. Siseveetransport (CPC 722).

FI: teatavale riigile erineva kohtlemise võimaldamine vastavalt kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele, mille alusel ei kohaldata vastastikkuse põhimõtet rakendades konkreetse välisriigi lipu all registreeritud laevade või välisriigis registreeritud laevade suhtes üldist keeldu osutada Soomes kabotaažiteenuseid (CPC 711 osa, CPC 712 osa, CPC 721 osa).

SE: vastastikkuse põhimõtet rakendades võib võtta meetmeid, millega võimaldatakse Armeenia alustel tegeleda Armeenia lipu all Rootsis kabotaažiga, tingimusel et Armeenia lubab Rootsi lipu all tegutsevatel alustel tegeleda kabotaažiga Armeenias. Selle reservatsiooni konkreetne eesmärk sõltub Armeenia ja Rootsi vahel sõlmitava võimaliku tulevase lepingu sisust (CPC 7211, CPC 7212).

BG: kui Armeenia lubab Bulgaaria teenuseosutajatel pakkuda oma mere- ja jõesadamates veoste käitlemise teenuseid ning hoiustamis- ja laoteenuseid, sealhulgas konteinerite ja konteinerites sisalduva kaubaga seotud teenuseid, lubab Bulgaaria Armeenia teenuseosutajatel pakkuda oma mere- ja jõesadamates samadel tingimustel veoste käitlemise teenuseid ning hoiustamis- ja laoteenuseid, sealhulgas konteinerite ja konteinerites sisalduva kaubaga seotud teenuseid (CPC 741 osa, CPC 742 osa).

DE: välisriigi laevade prahtimisel Saksamaal elavate tarbijate poolt võidakse kohaldada vastastikkuse tingimust (CPC 7213, 7223, 83103).

EU: EL jätab endale õiguse võimaldada teatavale riigile erinevat kohtlemist vastavalt ELi või ELi liikmesriikide ja kolmanda riigi vahel sõlmitud ning rahvusvahelist maanteetransporti (sh kombineeritud maantee- ja raudteetransport) ja reisijatevedu käsitlevatele kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Sellise kohtlemisega võidakse

- a) reserveerida asjakohaste transporditeenuste osutamine lepinguosaliste vahel või läbi lepinguosaliste territooriumi kummagi lepinguosalise riigis registreeritud sõidukitele või lubada sellist teenust osutada vaid kõnealuste sõidukitega⁽²⁾ või
- b) näha selliste sõidukite puhul ette maksuvabastus.

⁽¹⁾ Kohaldatakse Ida-Euroopa äriühingute suhtes, kes teevad koostööd ühe või mitme Põhjamaade äriühinguga.

⁽²⁾ Austrias hõlmab enamsoodustusrežiimi erandi liiklusõigustega seotud osa kõiki riike, kellega on sõlmitud või võidakse tulevikus sõlmida maanteetransporti käsitlevad kahepoolsed lepingud või muud maanteetranspordiga seotud kokkulepped.

BG: kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reserveeritakse asjaomaste transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks teenuste osutamise tingimused, sh transiidiload või soodusteemaksud, Bulgaaria territooriumil või üle Bulgaaria piiri (CPC 7111, 7112).

HR: rahvusvahelist maanteetransporti käsitlevate kehtivate või tulevaste lepingute alusel kohaldatavad meetmed, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks tegevustingimused, sh transiidiload või soodusteemaksud seoses transporditeenustega, mida osutatakse Horvaatiasse, Horvaatias, läbi Horvaatia ja Horvaatiast asjaomaste lepinguosaliste riikidesse (CPC 7111, 7112).

CZ: kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks tegevustingimused, sh transiidiload või soodusteemaksud seoses transporditeenustega, mida osutatakse Tšehhi Vabariiki, Tšehhi Vabariigis, läbi Tšehhi Vabariigi ja Tšehhi Vabariigist asjaomaste lepinguosaliste riikidesse (CPC 7121, 7122, 7123).

EE: teatavale riigile erineva kohtlemise võimaldamine rahvusvahelist maanteetransporti (sh kombineeritud maantee- ja raudteetransport) käsitlevate kehtivate või tulevaste kahepoolsete lepingute alusel, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine Eestisse, Eestis, läbi Eesti ja Eestist asjaomaste lepinguosaliste riikidesse kummagi lepinguosalise riigis registreeritud sõidukitele või lubatakse sellist teenust osutada vaid kõnealuste sõidukitega ning nähakse ette selliste sõidukite maksuvabastus.

LT: kahepoolsete lepingute alusel rakendatavad meetmed, millega nähakse ette transporditeenuste sätted ja määratakse kindlaks tegevustingimused, kaasa arvatud kahepoolse transiidi ja muud transpordiload seoses transporditeenustega Leedu territooriumile, läbi Leedu territooriumi ja Leedu territooriumilt teiste asjaomaste lepinguosaliste territooriumidele, ning teemaksud ja -lõivud (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks tegevustingimused, sh transiidiload või soodusteemaksud seoses transporditeenustega, mida osutatakse Slovakkiasse, Slovakkias, läbi Slovakkia ja Slovakkiaast asjaomaste lepinguosaliste riikidesse (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: Hispaanias võib keelduda kaubandusliku kohaloleku vormistamise loa andmisest sellistele teenuseosutajatele, kelle päritoluriik ei võimalda Hispaania teenuseosutajatele tõhusat turulepääsu (CPC 7123).

BG, CZ ja SK: kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reguleeritakse liiklusõigusi ja tegevustingimusi ning transporditeenuste osutamist Bulgaaria, Tšehhi ja Slovakkia territooriumil ning asjaomaste riikide vahel.

EU: teatavale kolmandale riigile erineva kohtlemise võimaldamine kehtivate või tulevaste kahepoolsete lepingute alusel, mis käsitlevad järgmisi lennutranspordi abiteenuseid:

- a) lennutransporditeenuste müük ja turundus;
- b) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused ja
- c) muud lennutranspordi abiteenused, nagu maapealne teenindamine või lennujaama käitamine teenused.

Seoses lennukite ja nende osade hoolduse ja remondiga jätab EL endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse kolmandale riigile erinev kohtlemine vastavalt kehtivatele või tulevastele kaubanduslepingutele teenustekaubanduse üldlepingu artikli V alusel.

EU: jäetakse õigus nõuda, et ainult ELilt loa saanud tunnustatud organisatsioonid võivad teha liikmesriikide nimel laevade kohustuslikku ülevaatust ja neid sertifitseerida. Võidakse kohaldada asutamiskoost.

PL: kui Armeenia lubab Poola reisijate- ja kaubaveoettevõtjatel osutada transporditeenuseid Armeenia territooriumile ja läbi Armeenia territooriumi, lubab Poola Armeenia reisijate- ja kaubaveoettevõtjatel osutada samadel tingimustel transporditeenuseid Poola territooriumile ja läbi Poola territooriumi.

A. Põllumajandus, jahindus, metsandus ja metsaraie

FR: põllumajandusettevõtete asutamiseks kolmandate riikide äriühingute poolt ja viinamarjaistanduste omandamiseks ELi-väliste investorite poolt on vaja luba.

AT, HR, HU, MT, RO: põllumajandusliku tegevuse puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY: investorite osaluse suurus võib olla vaid kuni 49 %.

FI: põhjapõdrakasvatuse puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

IE: Armeenia residentidelt nõutakse jahutootmise alustamiseks luba.

BG: metsaraie puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

SE: põhjapõdrakasvatusega võivad tegeleda ainult saamid.

B. Kalandus ja vesiviljelus

EU: ELi liikmesriikide suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni all olevate vete elusvarusid ja kalastuspiirkondi saavad kasutada ja neile pääsevad juurde üksnes ELi liikmesriigi lipu all sõitvad ja liidu territooriumil registreeritud kalalaevad, kui ei ole sätestatud teisiti.

CY: kalapaatide ja -laevade puhul on ELi-väliste omanike maksimaalne osalus 49 % ja selleks tuleb taotleda luba.

SE: laev arvatakse Rootsi laevaks ja võib sõita Rootsi lipu all, kui rohkem kui pool omakapitalist kuulub Rootsi kodanikele või juriidilistele isikutele. Valitsus võib lubada välislaevadel sõita Rootsi lipu all juhul, kui nende tegevus on Rootsi kontrolli all või omanik elab alaliselt Rootsis. Laevad, mis kuuluvad vähemalt 50 % ulatuses EMP kodanikele või äriühingutele, kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub EMPs ning kelle tegevust kontrollitakse Rootsis, võib samuti kanda Rootsi registrisse. Kalapüügi kutsetegevuse litsents, mida on vaja professionaalseks kalapüügiks, võidakse anda ainult juhul, kui kalapüük on seotud Rootsi kalatööstusega. Kõnealuseks seotuseks võib olla näiteks asjaolu, et pool kalendriaasta saagist (väärtuse poolest) lossitakse Rootsis, pooled püügireisidest algavad Rootsi sadamatest või pooled laevastiku kaluritest elavad Rootsis. Üle viiemeetriste laevade puhul on vaja laevaluba ja kalapüügi kutsetegevuse litsentsi. Luba antakse juhul, kui laev on muu hulgas registreeritud riiklikus registris ja laeval on tegelik majanduslik seos Rootsiiga. Kaubalaeva või traditsioonilise laeva kapten peab olema EMP riigi kodanik. Rootsi transpordiamet võib teha erandeid.

SI: välisriikide kalalaevadel on Sloveenia Vabariigi territoriaalvete läbimisel keelatud kalastada või püüda meres ja merepõhjas kala ja muid mereorganisme. See keeld laieneb ka välisriikide kalapaatidele. Laevadel on õigus sõita Sloveenia lipu all, kui üle poole laevast kuulub Euroopa Liidu kodanikele või juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub Euroopa Liidu liikmesriigis. Vesiviljelusettevõtted, mis kasvatavad organisme varude asustamiseks, peavad olema Sloveenias registreeritud.

UK: Ühendkuningriigi lipu all sõitvate laevade omandamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad, välja arvatud juhul, kui vähemalt 75 % investeringust kuulub Briti kodanikele ja/või äriühingutele, mis kuuluvad vähemalt 75 % ulatuses Briti kodanikele, kes elavad ja asuvad igal juhul Ühendkuningriigis. Laevade haldamine, juhtimine ja kontrollimine peab toimuma Ühendkuningriigist.

C. Mäetööstus

EU: juriidiliste isikute puhul, kes on selle kolmanda riigi füüsiliste või juriidiliste isikute kontrolli all, ⁽¹⁾ kust on pärit üle 5 % Euroopa Liidu nafta- ja maagaasiimpordist, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna) võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

D. Töötlev tööstus

EU: juriidiliste isikute puhul, kes on selle kolmanda riigi füüsiliste või juriidiliste isikute kontrolli all, ⁽²⁾ kust on pärit üle 5 % Euroopa Liidu nafta- ja maagaasiimpordist, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna) võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

IT: kirjastuste ja trükikodade omanikud ja kirjastajad peavad olema ELi liikmesriigi kodanikud. Ettevõtjate peakontorid peavad asuma mõnes ELi liikmesriigis.

HR: kirjastamise, trükkimise ja salvestiste paljundamise puhul kohaldatakse elukohanõuet.

SE: Rootsisis trükitud ja avaldatud perioodikaväljaannete omanikud, kes on füüsilised isikud, peavad resideerima Rootsisis või olema EMP kodanikud. Selliste perioodikaväljaannete juriidilistest isikutest omanikud peavad olema asutatud EMPs. Rootsisis trükitavatel ja avaldatavatel perioodikaväljaannetel ning tehnilistel salvestistel peab olema vastutav toimetaja, kelle elukoht on Rootsisis.

Elektri, gaasi, auru ja kuumavee tootmine, ülekanne ja jaotamine enda tarbeks ⁽³⁾ (v.a tuumaenergiapõhine elektritootmine)

EU: elektri tootmise, ülekande ja jaotuse puhul enda tarbeks ning gaasi tootmise ja gaaskütuste jaotuse puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Auru ja kuumavee tootmine, ülekanne ja jaotamine

EU: juriidiliste isikute puhul, kes on selle kolmanda riigi füüsiliste või juriidiliste isikute kontrolli all, ⁽⁴⁾ kust on pärit üle 5 % Euroopa Liidu nafta-, elektri- ja maagaasiimpordist, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

FI: auru ja kuumavee tootmise, ülekandmise ja jaotamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

1. Äriteenused

Kutseteenused

EU: õigusabi- ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuste puhul, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, kohtutäiturid (*huissiers de justice*) või muud ametiisikud või ministriumini ametnikud (*officiers publics et ministériels*), ning valitsuse ametliku aktiga määratud kohtutäiturite poolt osutatud teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

⁽¹⁾ Juriidiline isik on teis(t)e füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) kontrolli all, kui viimas(t)el on õigus nimetada suurem osa tema juhtkonnast või juhtida muul õiguspärasel viisil tema tegevust. Kontrollosalusena käsitatakse eelkõige üle 50 % osalust juriidilise isiku aktsiakapitalis.

⁽²⁾ Juriidiline isik on teis(t)e füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) kontrolli all, kui viimas(t)el on õigus nimetada suurem osa tema juhtkonnast või juhtida muul õiguspärasel viisil tema tegevust. Kontrollosalusena käsitatakse eelkõige üle 50 % osalust juriidilise isiku aktsiakapitalis.

⁽³⁾ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

⁽⁴⁾ Juriidiline isik on teis(t)e füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) kontrolli all, kui viimas(t)el on õigus nimetada suurem osa tema juhtkonnast või juhtida muul õiguspärasel viisil tema tegevust. Kontrollosalusena käsitatakse eelkõige üle 50 % osalust juriidilise isiku aktsiakapitalis.

EU: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse riigisisese (ELi ja liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsus- ja/või elukohanõuet.

AT: õigusteenuste osutamisel kaubandusliku kohaloleku kaudu kohaldatakse kodakondsusnõuet. Välismaalastest advokaatide (kes peavad olema saanud oma päritoluriigis täieliku erialase väljaõppe) osalus õigusbüroo aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei või ületada 25 %. Neil ei tohi olla otsustavat mõju otsuste tegemisel. Välismaiste vähemusinvestorite või nende kvalifitseeritud töötajate puhul on õigusteenuste osutamine lubatud üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse ja sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus investor või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima; õigusteenuste osutamine seoses ELi ja liikmesriigi õigusega, sealhulgas kohtutes esindamine, nõuab täielikku vastuvõtmist advokatuuri ja selle suhtes kehtib kodakondsusnõue.

AT: kuluarvestuse, auditeerimise, raamatupidamise ja maksualase nõustamise teenuste puhul ei tohi välisriigi seaduste kohaselt tegutsema volitatud isikute osalemine aktsiakapitalis ja hääleõigus ületada 25 %.

AT: meditsiiniteenuste (v.a psühholoogid ja psühhoteraapidid) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT, BG, HR: õigusteenuste osutamisel seoses asjaomase riigisisese (ELi ja liikmesriikide) õigusega võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT, CY, EE, MT, SI: veterinaarteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BE: õigusteenuste puhul kohaldatakse tsiviilasja arutamisel kassatsioonikohtus (*Cour de cassation*) esindamise kvoote.

BG: välisriikide advokaadid võivad esindada oma riigi kodanikke ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht.

BG: õigusteenuste puhul on mõned õigusliku vormi liigid (*advokatsko sadrujue* ja *advokatsko drujestvo*) reserveeritud advokaatidele, kes on Bulgaarias täielikult advokatuuri vastu võetud.

BG: välisriigi (muu kui ELi ja EMP riik) auditeeriv üksus võib osutada auditeerimisteenuseid ainult vastastikkuse põhimõttel ja järgides nõuet, et kolmveerand juhtorgani liikmetest ja auditit üksuse nimel tegevad registreeritud audiitorid vastavad nõuetele, mis on samaväärsed Bulgaaria audiitorite suhtes kohaldatavate nõuetega.

BG: vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht. Maksualase nõustamise teenuste puhul kohaldatakse ELi kodakondsuse nõuet.

BG: arhitektuuriteenuste, linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste, inseneriteenuste ja integreeritud inseneriteenuste puhul võivad välisriigi füüsilised ja juriidilised isikud, kellel on oma riigi õigusaktide kohaselt tunnustatud projekteerija litsents, Bulgaarias töid jälgida ja projekteerida iseseisvalt üksnes pärast konkursi võitmist ja kui neid on valitud töövõtjaks vastavalt riigihangete seaduses sätestatud menetlusele.

BG: arhitektuuriteenuste, linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste, inseneriteenuste ja integreeritud inseneriteenuste puhul peavad Armeenia investorid tegutsema partnerluses kohalike investoritega või nende töövõtjatena, juhul kui projektid on riikliku või piirkondliku tähtsusega. Arhitektuuriteenuste, linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste puhul peab välisriigi spetsialistidel olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.

BG: linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.

BG, CY, MT, SI: ämmaemanda- ja õeteenuste, füsioteraapiateenuste ja parameedikute teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY: arhitektuuriteenuste, linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste, inseneriteenuste ja integreeritud inseneriteenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.

CY: õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtus esindamiseks, nõutakse EMP või Küprose kodakondsust ja elukohta (kaubanduslik kohalolek). Küprosel võivad õigusbüroo partneriteks, aktsionärideks või juhatuse liikmeteks olla üksnes advokatuuri kuuluvad advokaadid. Kohaldatakse mittediskrimineerivaid õigusliku vormi nõudeid. Advokatuuri vastuvõtmisel kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet.

CZ: õigusteenuste osutamiseks seoses riigisisese (ELi ja liikmesriigi) õigusega, sealhulgas kohtus esindamiseks, nõutakse EMP või Tšehhi Vabariigi kodakondsust ja elukohta Tšehhi Vabariigis. Kohaldatakse mittediskrimineerivaid õigusliku vormi nõudeid.

CZ, HU, SK: ämmaemandateenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY: välisriigi audiitorid peavad saama loa, mille suhtes kohaldatakse teatavaid tingimusi.

BG, CY, CZ, EE, MT: meditsiiniteenuste (sh psühholoogid) ja hambaraviteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CZ, SK: jäetakse õigus nõuda, et auditeerimisteenuste puhul on vähemalt 60 % kapitalist või hääleõigustest reserveeritud kodanikele (CPC 86211 ja 86212, v.a majandusarvestusteenused).

CZ: meditsiiniteenuste (sh psühholoogid) ja hambaraviteenuste, ämmaemandateenuste ning õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenuste puhul on juurdepääs üksnes füüsilistel isikutel. Välisriigi füüsiliste isikute puhul on nõutav pädeva asutuse luba.

CZ: veterinaarteenuste puhul on juurdepääs üksnes füüsilistel isikutel. Nõutav on veterinaarameti luba.

DK: vastavalt Taani kohtumenetluse seadusele peab õigusbüroo ainus eesmärk olema praktiseerida õigusvaldkonnas. Õigusbüroos praktiseerivad juristid ja õigusbüroo aktsiaid omavad muud töötajad on koos bürooga isiklikult vastutavad nõuete eest, mis tulenevad abist, mida nad on klientidele osutanud. Peale selle peab 90 % Taani õigusbüroo aktsiatest olema Taanis litsentsi omavate juristide, Taanis registreeritud ELi juristide või Taanis registreeritud õigusbüroode omanduses.

DK: kohustusliku auditi tegemiseks peab audiitor olema Taanis tunnustatud. Tunnustamiseks nõutakse elukohta ELi liikmesriigis või EMP riigis. Hääleõigused tunnustatud audiitorühingus ja kohustuslikku auditit käsitlevat kaheksandat direktiivi rakendava määruse kohaselt mittetunnustatud audiitorühingus ei tohi ületada 10 % hääleõigustest.

DK: Taani volitatud raamatupidajatega partnerluskokkuleppe sõlmimiseks peavad välisriikide raamatupidajad saama loa Taani ettevõtlusametilt.

DK: veterinaarteenuste puhul on juurdepääs üksnes füüsilistel isikutel.

EL: vannutatud audiitori litsentsi omandamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet.

EL: hambatehnikute puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.

ES: õigusteenuste osutamiseks seoses ELi ja ELi liikmesriigi õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

FI: kohtus esindamiseks muu kui patendivoliniku ja advokaadina (*asianajaja*) võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad

FI: riigi või erasektori rahastatud tervishoiu- ja sotsiaalteenustega seotud teenuste (st meditsiiniteenuste, sh psühholoogi- ja hambaraviteenuste, ämmaemandateenuste, füsioterapiateenuste ja parameedikute teenuste) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

FI: auditeerimisteenuste puhul peab vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest olema alaline elanik.

FI, HU, NL: patendivolinike puhul kohaldatakse elukohanõuet (CPC 861 osa).

FR: õigusteenuste puhul on mõned õigusliku vormi liigid (*association d'avocats* ja *société en participation d'avocat*) reserveeritud advokaatidele, kes on Prantsusmaal täielikult advokatuuri vastu võetud. Prantsusmaa või ELi õigusega seotud teenuseid osutavas õigusbüroos peavad vähemalt 75 % partneritest, kellele kuulub 75 % aktsiatest, olema Prantsusmaal advokatuuri täielikult vastu võetud advokaadid.

FR: arhitektuuriteenuste, meditsiiniteenuste (sh psühholoogiteenuste) ja hambaraviteenuste, ämmaemanda- ja õeteenuste, füsioterapiateenuste ja parameedikute teenuste puhul on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu *société d'exercice libéral* (*sociétés anonymes*, *sociétés à responsabilité limitée* või *sociétés en commandite par actions*) ja *société civile professionnelle*.

FR: meditsiiniteenuste (sh psühholoogiteenuste) ja hambaraviteenuste, ämmaemandateenuste ning õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. Ämmaemandateenuste ning õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenuste puhul on välismaalaste juurdepääs võimalik kord aastas kehtestatud kvootide alusel.

FR: veterinaarteenuste suhtes kohaldatakse kodakondsuse ja vastastikkuse nõuet.

HR: kohustusi ei ole võetud, v.a õigusnõustamisel päritoluriigi, välis- ja rahvusvahelise õiguse valdkonnas. Pooli võivad esindada kohtutes üksnes Horvaatia advokatuuri (*odvjetnici*) liikmed. Advokatuuri liikmeks saamisel kehtib kodakondsusnõue. Rahvusvahelisi elemente sisaldavate menetluste puhul võivad pooli esindada vahekohtus – *ad hoc* kohtus muude riikide advokatuuridesse kuuluvad advokaadid.

HR: auditeerimisteenuste osutamiseks on vaja litsentsi.

HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad osutada arhitekti- ja inseneriteenuseid, kui neil on vastavalt Horvaatia Arhitektide Koja või Horvaatia Inseneride Koja heakskiit.

HR: kõik isikud, kes pakuvad teenust otse patsientidele / ravivad patsiente, vajavad kutseala koja litsentsi.

EL: hambatehnikute puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Vannutatud audiitori litsentsi saamiseks ning veterinaarteenuste osutamisel nõutakse ELi kodakondsust.

ES: vannutatud audiitorite ja tööstusomandiga tegelevate advokaatide puhul kehtib ELi kodakondsuse nõue.

HU: ettevõtete asutamine partnerluse kujul koos Ungari advokaadi (*ügyvéd*) või õigusbürooga (*ügyvédi iroda*) või esindusena.

HU: veterinaarteenuste osutamisel kehtib EMPsse mittekuuluvate riikide kodanike suhtes elukohanõue.

LV: vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet.

LV: vannutatud audiitorite äriühingus peab üle 50 % hääleõiguslikest aktsiastest kuuluma Euroopa Liidu või EMP vannutatud audiitoritele või vannutatud audiitorite äriühingutele. Välisriikide advokaadid võivad tegutseda kohtus advokaadina üksnes vastavalt kahepoolsetele vastastikuse õigusabi lepingutele.

LT: patendiadvokaatide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.

LT: auditeerimisteenuste puhul peab audiitori aruanne valmima koostöös audiitoriga, kellel on Leedus tegutsemise luba. Vähemalt kolmveerand audiitorifirma aktsiastest peab kuuluma ELi või EMP audiitoritele või audiitorifirmadele. Asutamine aktsiaseltsina (AB) ei ole lubatud.

LT: välisriikide advokaadid võivad tegutseda kohtus advokaadina üksnes vastavalt kahepoolsetele vastastikuse õigusabi lepingutele.

LT: meditsiiniteenuste (sh psühholoogiteenuste) ja hambaraviteenuste osutamiseks on nõutav luba, mille väljastamisel lähtutakse tervishoiuteenuste kavast, mis põhineb vajadustel ning milles võetakse arvesse rahvastikku ja olemasolevaid meditsiini- ja hambaraviteenuseid.

PL: kui ELi advokaatide jaoks on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisriigi advokaatidel juurdepääs üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu õiguslikule vormile.

PL: veterinaarteenuste osutamisel kehtib ELi kodakondsuse nõue. Väliskodanikud võivad taotleda praktiseerimisluba.

PL: auditeerimisteenuste osutamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet.

PT: õigusteenuste osutamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet juurdepääsuks sellistele ametitele nagu õigusnõustajad (*solicitadores*) ja tööstusomandi esindajad.

SK: kutseala kogas registreerimisel ning arhitektuuri-, inseneri- ja veterinaarteenuste osutamisel kohaldatakse elukohanõuet. Veterinaarteenuseid võivad osutada üksnes füüsilised isikud.

SK: õigusteenuste osutamiseks seoses riigisisese õigusega, sealhulgas kohtus esindamiseks, nõutakse EMP riigi või Slovakkia kodakondsust ja elukohta (kaubanduslik kohalolek).

SE: õigusteenuste puhul on advokatuuri vastuvõtmiseks, mis on vajalik üksnes Rootsi ametinimetuse *advokat* kasutamiseks, nõutav elukoht ELis, EMP riigis või Šveitsi Konföderatsioonis. Rootsi advokatuuri juhatus võib teha erandeid. Rootsi õiguse praktiseerimiseks ei ole vastuvõtmine advokatuuri vajalik. Rootsi advokatuuri liiget tohivad palgata üksnes teised advokatuuri liikmed või advokatuuri liikmete äriasju ajavad äriühingud. Advokatuuri liikmed võivad siiski töötada välisriigi äriühingu heaks. Pädev asutus võib kõnealuse tingimuse puhul teha erandeid. Majanduskavale sertifitseerija määramisega on seotud EMP nõuded.

SE: teatavate juriidiliste isikute, sealhulgas kõikide osauhingute ja füüsiliste isikute kohustuslikku auditit võivad teha üksnes Rootsis tunnustatud või volitatud audiitorid ja registreeritud audiitorühingud. Vaid Rootsis tunnustatud audiitorid ja registreeritud raamatupidamisettevõtted võivad olla aktsionärid või partnerid äriühingutes, mis praktiseerivad nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikel eesmärkidel). Volitamiseks ja tunnustamiseks on vajalik elukoht EMPs või Šveitsis. Nimetusi „tunnustatud audiitor“ ja „volitatud audiitor“ võivad kasutada ainult Rootsis tunnustatud või volitatud audiitorid. Kooperatiivsetes tulundusühingutes ja teatavates muudes ettevõtetes tegutsevatel audiitoritel, kes ei ole volitatud või tunnustatud audiitorid, peab olema elukoht EMPs. Pädev asutus võib teha sellest nõudest erandeid. (CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused.)

SI: klientide esindamisel kohtus tasu eest kohaldatakse Sloveenia Vabariigis kaubandusliku kohaloleku nõuet. Välisriigi jurist, kellel on õigus praktiseerida välisriigis, võib osutada õigusteenuseid või praktiseerida advokaatide seaduse artiklis 34a sätestatud tingimustel, juhul kui on täidetud tegeliku vastastikkuse nõue. Vastastikkuse nõude täitmist kontrollib justiitsministeerium. Sloveenia advokatuuri määratud advokaatide kaubanduslik kohalolek saab toimuda üksnes ühe osanikuga äriühingu, piiratud vastutusega õigusbüroo (partnerluse) või piiramatult vastutusega õigusbüroo (partnerluse) vormis. Õigusbüroo tegevus piirub õiguse praktiseerimisega. Õigusbüroo partneriteks võivad olla üksnes advokaadid.

SI: majandusarvestus-, raamatupidamis- ja auditeerimisteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Nõutav on kaubanduslik kohalolek. Kolmanda riigi auditeeriv üksus võib omada aktsiaid või moodustada Sloveenia audiitorühinguga partnerluse tingimusel, et selle riigi õiguse kohaselt, kus kolmanda riigi auditeeriv üksus on asutatud, võivad Sloveenia audiitorühingud omada aktsiaid või moodustada auditeeriva üksusega partnerluse. Vähemalt üks Sloveenias asutatud audiitorühingu juhatuse liige peab olema Sloveenia alaline elanik.

SI: arstid, hambaarstid, ämmaemandad, õed ja farmatseudid vajavad kutseala koja litsentsi, teised tervishoiutöötajad peavad end registreerima.

SI: sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste, vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise ning lahangu te puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük ⁽¹⁾ (CPC 63211)

AT: ravimeid ja teatavaid meditsiinkaupu võib üldsusele müüa üksnes apteegi kaudu. Apteegi pidamiseks on nõutav EMP riigi või Šveitsi kodakondsus. Apteegi rendilevõtjatel ja apteegi juhtimise eest vastutavatel isikutel nõutakse EMP riigi või Šveitsi kodakondsust.

BG: farmatseutide suhtes kehtib alalise elukoha nõue.

CY: ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüügi ning farmaatsiatoodete tarnimise ja farmatseutide osutatavate muude teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad (CPC 63211).

DE: ravimite ja meditsiinkaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud. Elukohanõuet kohaldatakse farmatseudi litsentsi omandamisel ja/või apteegi avamisel ravimite ja teatavate meditsiinitoodete müügiks üldsusele. Isikud, kes ei ole sooritanud Saksa apteekrieksamit, võivad saada üksnes loa võtta üle apteek, mis on eelneval kolmel aastal juba tegutsenud. Seda tingimust ei kohaldata tunnustatud taotlejate suhtes, kelle kvalifikatsiooni on juba tunnustatud muudel eesmärkidel. Lisaks sellele peavad taotlejad olema harrastanud farmatseudi kutsetegevust Saksamaal vähemalt kolm järjestikust aastat. Isikud, kes ei ole mõne EMP riigi kodanikud, ei saa litsentsi apteegi asutamiseks.

EE: ravimeid ja teatavaid meditsiinkaupu võib üldsusele müüa üksnes apteegi kaudu. Ravimite postimüük ja internetist tellitud ravimite tarnimine posti teel või kiirkullerteenuse kaudu on keelatud.

EL: ravimite ja meditsiinkaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes farmatseudi litsentsi omavad füüsilised isikud ja selliste isikute asutatud äriühingud. Apteegi pidamiseks on nõutav ELi kodakondsus.

ES: ravimite ja meditsiinkaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud. Iga farmatseut võib taotleda vaid ühe litsentsi. Asutamisloa väljastamise suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: apteekide arv piirkonnas.

⁽¹⁾ Ravimite üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -menetlused. Üldjuhul võivad seda teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

FI, SE: farmaatsiatoodete jaemüügi ning üldsusele farmaatsiatoodete tarnimise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad (CPC 63211).

FR: Apteegi pidamiseks on nõutav EMP riigi või Šveitsi kodakondsus. Välisriikide farmatseutide suhtes võidakse kohaldada igal aastal kehtestatavat kvooti.

HU: Apteegi pidamiseks on nõutav EMP riigi või Šveitsi kodakondsus.

IT: elukohanõuet kohaldatakse apteekri tegevusloa omandamisel ja/või apteegi avamisel ravimite ja teatavate meditsiinivahendite müügiks üldsusele.

LT: meditsiinkaupu võib üldsusele müüa üksnes apteegi kaudu. Retsepti alusel väljastatavate meditsiinkaupade müük interneti teel on keelatud.

LV: et alustada iseseisvat tööd apteegis, peab välisriigi farmatseut või farmatseudi assistent, kes on saanud hariduse riigis, mis ei ole ELi liikmesriik või EMP riik, töötama vähemalt aasta apteegis farmatseudi järelevalve all.

SI: Sloveenias osutavad esmatasandi farmaatsiateenust omavalitsused. Farmaatsiateenuse võrgustik koosneb avalik-õiguslikest farmaatsiasutustest, mis kuuluvad omavalitsustele või kontsessiooni alusel erafarmatseutidele (enamusosanik peab olema ametilt farmatseut). Retseptiravimite postimüük on keelatud.

SK: kohaldatakse elukohanõuet.

Teadus- ja arendusteenused

EU: jäetakse õigus võtta vastu või säilitada meetmeid seoses teadus- ja arendusteenustega, mida rahastab avalik sektor või mille osutamiseks antakse mis tahes vormis riigiabi ja mida ei peeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks ning mille puhul ainuõigused ja/või load võib anda üksnes ELi liikmesriikide kodanikele või ELi juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub ELis (CPC 851, CPC 852, CPC 853).

Kinnisvarateenused

CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet.

DK: Taani territooriumil viibiv füüsiline isik võib kasutada kinnisvarateenuste osutamisel kinnisvaramaakleri ametinimetust üksnes juhul, kui ta on volitatud kinnisvaramaakler, kes on kantud kinnisvaramaaklerite registrisse kooskõlas kinnisvara müügi seaduse (millega kehtestatakse registrisse kandmise nõuded, sealhulgas elukoht ELis, EMPs või Šveitsis) artikli 6 lõikega 1. Kinnisvara müügi seadust kohaldatakse üksnes tarbijatele kinnisvarateenuste osutamisel, mitte kinnisvara rentimisel.

PT: füüsilistel isikutel peab olema elukoht EMP riigis. Juriidilised isikud peavad olema asutatud EMP riigis.

Rendi-/liisinguteenused ilma juhita

A. Laevadega seotud teenused

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: registreeritud äriühingute asutamisel asutamisi riigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY: laevade puhul on ELi-väliste omanike maksimaalne osalus 49 %.

BG, SK, HR, HU: ametliku kirjaliku ja suulise tõlke teenuste (CPC 87905) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BE: turvateenuste puhul kehtib juhatajate suhtes ELi kodakondsuse ja elukoha nõue. Krediidiinfoteenuste puhul jäetakse õigus nõuda tarbijakrediidi andmepankade korral kodakondsust (CPC 87901 osa). Inkassoteenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.

BG: aerofotograafia, geodeesia, katastrimõõdistamise ja kartograafiaga seotud tegevuse puhul (maakoore liikumise uurimisel) kohaldatakse asutamisnõuet ja kodakondsusnõuet. Juurdlusteenuste, tehnilise kontrolli ja analüüsi teenuste ning nafta- ja gaasimaardlate seadmete remondi ja demonteerimisega seotud lepinguliste teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Ametliku kirjaliku ja suulise tõlke puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY: tehnilise kontrolli ja analüüsi teenuste ning geoloogia-, geofüüsika-, mõõdistamis- ja kartograafiateenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CZ: inkassoteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

DE: vandetõlkide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.

DE: tööhõiveteenuste puhul kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet.

DK: turvateenuse osutamise luba taotlevate üksikisikute ning turvateenuse osutamise luba taotlevate juriidiliste isikute juhtide ja enamiku juhatuse liikmete suhtes kehtib elukohanõue. Elukohanõuet ei kohaldata siiski juhtudel, mis on sätestatud rahvusvahelistes lepingutes või justiitsministri määrustes. Lennujaama valveteenistuse töötajate puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EE: turvateenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Vandetõlkidelt nõutakse ELi kodakondsust.

ES: turvateenuste puhul nõutakse füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt ning eraturvafirma töötajatelt EMP kodakondsust.

FI: diplomeeritud tõlkijate suhtes kohaldatakse EMP elukoha nõuet.

FR: välisinvestoritel peab teadusliku ja tehnilise nõuande teenuste jaoks uurimis- ja geoloogilise luure teenuste osutamiseks olema eriluba.

HR: juurdlus- ja turvateenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Trükkimis- ja kirjastamisteenuste puhul kohaldatakse kirjastaja ja toimetuse liikmete suhtes elukohanõuet.

HU: vahekohtu- ja lepitusteenuste (CPC 86602) osutamisel kohaldatakse loa- ja elukohanõuet.

IT: turvateenuste osutamiseks vajaliku loa saamiseks peab olema Itaalia või ELi kodakondsus ning täidetud elukohanõue. Kirjastuste ja trükkikodade omanikud ja kirjastajad peavad olema ELi liikmesriigi kodanikud. Ettevõtjate peakontorid peavad asuma mõnes ELi liikmesriigis. Inkasso- ja krediidiinfoteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

LV: juurdlusteenuste puhul võivad litsentsi saada üksnes sellised detektiivbürood, mille juht ja kõik büroo haldusasutustes kontorit omavad isikud on ELi või EMP kodanikud. Turvateenuste puhul peab litsentsi saamiseks vähemalt pool omakapitalist kuuluma ELi või EMP füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Kirjastamissektoris antakse asutamiseõigus üksnes riigis asutatud juriidilistele isikutele (mitte filiaalidele).

LT: turvateenuste osutamisega võivad tegeleda üksnes EMP või NATO riigi kodakondsusega isikud. Kirjastamissektoris antakse asutamisoigus üksnes riigis asutatud juriidilistele isikutele (mitte filiaalidele).

LT: jäetakse õigus piirata kaubanduslik kohalolek trükkimis- ja kirjastamisteenuste (CPC 88442) osutamiseks asutatud juriidilistele isikutega.

EU, välja arvatud NL: proovimärgisega märgistamise teenuste (CPC 893) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

NL: proovimärgisega märgistamise teenuste pakkumiseks on nõutav kaubanduslik kohalolek Madalmaades. Väärismetallsemete proovimärgisega märgistamise ainuõigus on praegu antud Madalmaade kahele avalik-õiguslikule monopolile (CPC 893 osa).

PL: juurdlusteenuste osutamisega seoses võib kutsetegevuse litsentsi anda Poola kodakondsusega isikule või mõne muu ELi liikmesriigi, EMP või Šveitsi kodanikule. Turvateenuste osutamisega seoses võib kutsetegevuse litsentsi anda ainult Poola kodakondsusega isikule või mõne muu ELi liikmesriigi, EMP või Šveitsi kodanikule. Vandetõlkidele kehtib ELi kodakondsusnõue. Aerofotograafiateenuste osutajatel ning ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajal peab olema Poola kodakondsus.

PT: juurdlusteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Inkassoteenuste ja krediidiinfoteenuste osutamise investeerijatel peab olema ELi kodakondsus. Turvateenuste osutamisele spetsialiseerunud töötajatel peab olema täidetud kodakondsusnõue.

RO: hoonete puhastusteenuste puhul kohaldatakse spetsialistide suhtes kodakondsusnõuet.

SE: Rootsis trükitavate ja avaldatavate perioodikaväljaannete füüsilisest isikust omanikud peavad elama Rootsis või olema EMP kodanikud. Selliste perioodikaväljaannete juriidilistest isikutest omanikud peavad olema asutatud EMPs. Rootsis trükitavatel ja avaldatavatel perioodikaväljaannetel ning tehnilistel salvestistel peab olema vastutav toimetaja, kelle elukoht on Rootsis.

SK: juurdlusteenuste ja turvateenuste puhul võib litsentsi anda üksnes juhul, kui puudub turvarisk ja kui kõik juhid on ELi, EMP riigi või Šveitsi kodanikud.

2. Sideteenused

EU: ringhäälinguteenuste (v.a satelliitlevi edastamise teenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

BE: satelliitlevi edastamise teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

3. Ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused

CY: kolmandate riikide kodanike suhtes kohaldatakse asutamise korral eritingimusi ja neilt nõutakse luba.

4. Turustusteenused

EU: relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse ning kemikaalide ja väärismetallide (ja -kivide) turustamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: mõnes riigis on apteeги pidamiseks ja tubakamüüjana tegutsemiseks nõutav kodakondsus ja alaline elukoht.

HR: tubaka ja tubakatoodete turustamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

FR: tubaka jaemüügi valdkonnas ainuõiguste andmise suhtes võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

FI: alkoholi (CPC 62112 osa, 62226, 63107, 8929) ja ravimite (CPC 62251, 62117, 8929) turustamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT: ravimite turustamise (v.a ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad (CPC 63211). Seoses tubaka (CPC 63108) jaemüügiga võivad tubakamüüjana tegutsemise luba taotleda üksnes füüsilised isikud (eelistatakse EMP kodanikke).

BG: alkoholsete jookide, keemiatoodete, tubaka ja tubakatoodete, ravimite, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade, relvade, laskemoona ja sõjavarustuse, nafta- ja naftatoodete, gaasi, väärismetallide ja vääriskivide turustamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

DE: ravimite ja meditsiinkaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud. Elukohanõuet kohaldatakse farmatseudi litsentsi omandamisel ja/või apteegi avamisel ravimite ja teatavate meditsiinitoodete müügiks üldsusele. Teiste riikide kodanikud või isikud, kes ei ole sooritanud Saksa apteekrieksamit, võivad saada üksnes loa võtta üle apteek, mis on eelneval kolmel aastal juba tegutsenud. Seda tingimust ei kohaldata tunnustatud taotlejate suhtes, kelle kvalifikatsiooni on juba tunnustatud muudel eesmärkidel. Lisaks sellele peavad taotlejad olema harrastanud farmatseudi kutsetegevust Saksamaal vähemalt kolm järjestikust aastat. Isikud, kes ei ole mõne EMP riigi kodanikud, ei saa litsentsi apteegi asutamiseks.

ES: tubaka jaemüük on riigi monopol. Asutamise suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet.

IT: seoses tubaka turustamisega (CPC 6222 osa, CPC 6310 osa) nõutakse hulgi- ja jaemüüja vaheliselt vahendajalt ning kaupluste (*magazzini*) omanikelt ELi kodakondsust.

SE: alkoholsete jookide jaemüügi puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

6. Keskkonnateenused

EU: majapidamistele, tööstuslikele, kaubanduslikele või muudele kasutajatele vee kogumise, puhastamise ja jaotamisega seotud teenuste, sealhulgas joogiveega varustamise ning veemajanduse puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

SK: kasutatud patareide ja akude, vanaõli, vanade autode ning elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete töötlemiseks ja ringlussevõtuks on nõutav asutamine juriidilise isikuna ELi liikmesriigis või EMP riigis (elukohanõue) (CPC 9402 osa).

7. Finantsteenused ⁽¹⁾

EU: investeerimisfondide vara tohivad hoiustada üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus. Avatud investeerimisfondide ja investeerimisettevõtete juhtimiseks tuleb asutada spetsialiseeritud fondivalitseja, mille peakontor ja registrijärgne asukoht on samas liikmesriigis.

AT: välismaise kindlustusandja filiaalidele ei anta tegevusluba, kui selle kindlustusandja õiguslik vorm ei vasta aktsiaseltsile või vastastikusele kindlustusseltsile või ei ole nendega võrreldav. Filiaali juhatus peab koosnema kahest füüsilisest isikust, kelle alaline elukoht on Austrias.

⁽¹⁾ Filiaalide ja tütarettevõtjate erineva kohtlemise suhtes rakendatakse horisontaalpiirangut. Välisfiliaale võivad saada loa liikmesriigi territooriumil tegutsemiseks üksnes asjaomase liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustel ja neil võib seega nõuda vastavust mitmele konkreetsele usaldatavusnõudele.

BG: pensionikindlustusteenust võib pakkuda osaluse kaudu juriidilise isikuna asutatud pensionikindlustusettevõtetes (mitte filiaalides). Juhatuses esimehe ja direktorite nõukogu esimehe suhtes kohaldatakse alalise elukoha nõuet. Enne teatavaid kindlustusliike pakkuva filiaali või esinduse asutamist peab välisriigi kindlustusandjal olema luba nende kindlustusliikide pakkimiseks oma päritoluriigis. Kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid). (Edasi) kindlustusandja juht- ja järelevalveorgani liikmete ning (edasi) kindlustusandjat juhtima või esindama volitatud isikute suhtes kohaldatakse elukohanõuet.

CY: Küproses võivad väärtpaberite maaklerlusega tegeleda üksnes Küprose börsi liikmed (maaklerid). Maaklerfirma võib Küprose börsi liikmeks registreeruda üksnes siis, kui see on asutatud ja registreeritud vastavalt Küprose äriühinguõigusele (filiaalid ei ole lubatud).

DE: kohustusliku lennutranspordikindlustuse lepinguid võib sõlmida ainult ELis asutatud tütaretevõtja või Saksamaal asutatud filiaal. Kui välisriigi kindlustusandja on asutanud Saksamaal filiaali, võib ta sõlmida Saksamaal rahvusvahelise transpordi kindlustuslepinguid ainult Saksamaal asutatud filiaali kaudu.

DK: seoses kindlustusteenuste ja kindlustusega seotud teenustega jäetakse õigus nõuda, et ükski isik ega äriühing (sh kindlustusandjad) peale Taani seaduste kohaselt või Taani pädevatelt asutustelt tegevusloa saanud kindlustusandjate ei või Taanis ärilistel eesmärkidel kaasa aidata Taanis elavate isikute, Taani laevade või Taanis asuva vara otsekindlustuslepingute sõlmimisele. Taani jätab endale õiguse nõuda, et kohustusliku õhuveokindlustuse lepinguid võivad sõlmida üksnes ELis asutatud ettevõtted.

EE: otsekindlustuse puhul: välisriigi kodanikud võivad kuuluda kindlustusalal tegutseva välisosalusega aktsiaseltsi juhatusse üksnes proportsionaalselt välisosaluse suurusega, kuid nad ei tohi mingil juhul moodustada üle poole juhatuse liikmetest. Tütaretevõtja või iseseisva äriühingu juhatuse esimees peab alaliselt elama Eestis. Hoiuste vastuvõtmise puhul jäetakse õigus nõuda finantsinspektsiooni luba ja registreerimist aktsiaseltsi, tütaretevõtja või filiaalina vastavalt Eesti õigusele.

EL: seoses kindlustusteenuste ja kindlustusega seotud teenustega ei hõlma asutamisõigus esinduskontorite loomist ega muud kindlustuseltsi alalist kohalolekut, v.a juhul, kui sellised kontorid asutatakse agentuuride, filiaalide või peakontoritena.

ES: et välisriigi kindlustaja saaks asutada filiaali või esinduse teatavat liiki kindlustusteenuste osutamiseks, peab tal olema olnud oma päritoluriigis samade kindlustusliikidega tegelemise luba vähemalt viis aastat. Aktuaari ametialal töötamiseks peab olema täidetud elukohanõue või tuleb omada kolmeaastast töökogemust.

HR: arveldus- ja kliiringuteenuste puhul, kui Keskdepositoorium (CDA) on Horvaatias ainus teenuseosutaja, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad; mitteresidentidele antakse juurdepääs CDA teenustele mittediskrimineerivalt.

HU: kindlustusandjad, kes ei ole asutatud ELis, võivad osutada Ungari territooriumil otsekindlustusteenuseid üksnes Ungaris registreeritud filiaali kaudu. Seoses panga- ja muude finantsteenustega (v.a kindlustus) ei tohi välisriigi finantsasutuste filiaalid osutada varahaldusteenuseid erapensionifondidele ega hallata riskikapitali. Finantsasutuse juhatuses peaks olema vähemalt kaks liiget, kes on Ungari kodanikud ja riigi elanikud asjaomaste välisvaluutat käsitlevate määruste tähenduses ning kes on vähemalt ühe aasta elanud alaliselt Ungaris.

IE: kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, mis toimivad usaldusfondide ja muutuvkapitaliga äriühingutena (v.a ettevõtted, mis tegelevad kollektiivse investeerimisega vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse (UCITS)), peavad usaldusisik/hoiulevõtja ja fondivalitseja olema asutatud Irimaal või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis (mitte filiaalina). Investeerimisusaldusühingute puhul peab vähemalt üks täisosanik olema asutatud Irimaal. Selleks et saada Irimaal börsi liikmeks, peab üksusel olema kas a) Iirimaa tegevusluba, mis eeldab, et asutatud ühingu või seltsi peakontor / registrijärgne asukoht oleks Irimaal, või b) muu Euroopa Liidu liikmesriigi tegevusluba kooskõlas Euroopa Liidu investeerimisteenuste direktiiviga.

PT: seoses panga- ja muude finantsteenustega (v.a kindlustus) võivad pensionifonde hallata ainult Portugalis asutatud spetsialiseeritud äriühingud ja Portugalis asutatud kindlustusseltsid, kellel on luba elukindlustuse valdkonnas tegutsemiseks, või ettevõtted, kellel on luba hallata pensionifonde teistes ELi liikmesriikides. Seoses kindlustusteenuste ja kindlustusega seotud teenustega peavad välisriikide kindlustusseltsid filiaali asutamiseks Portugalis tõendama, et neil on vähemalt viie aasta pikkune tegutsemiskogemus. Otseste filiaalide avamine kindlustusvahenduse eesmärgil ei ole lubatud, sest kindlustusvahendusega võivad tegeleda üksnes Euroopa Liidu liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud äriühingud. Õhu- ja meretranspordikindlustuse lepinguid, millega kaetakse kaubad, õhusõidukid, laevad ja vastutus, võivad sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud ettevõtjad.

FI: kohustusliku pensionikindlustuse teenust osutavate kindlustusandjate puhul: vähemalt poolte projektjuhtide, juhatuse ja järelevalvenõukogu liikmete alaline elukoht peab olema ELis, kui pädevad asutused ei ole teinud erandit. Kohustusliku pensionikindlustuse teenust mitte osutavate kindlustusandjate puhul: vähemalt ühel juhatuse ja ühe nõukogu liikme ning tegevdirektori suhtes kehtib elukohanõue. Armeenia kindlustusandja peamaakleri alaline elukoht peab olema Soomes, kui äriühingu peakontor ei asu ELis. Välisriigi kindlustusandjatele ei anta tegevusluba tegutsemiseks Soomes filiaalina, et osutada kohustusliku pensionikindlustuse teenuseid. Otsekindlustuse (sh kaaskindlustuse) teenuseid võivad pakkuda üksnes kindlustusandjad, kelle peakontor asub ELis või kellel on Soomes filiaal. Kindlustusmaakleriteenuste osutamiseks on vajalik alaline tegevuskoht ELis. Juhatuse liikmete suhtes võidakse kohaldada elukohanõuet. Pangandusteenuste puhul: vähemalt ühe asutaja, ühe juhatuse ja nõukogu liikme, tegevdirektori ja krediidiasutuse allkirjaõigusega isiku suhtes kehtib elukohanõue.

IT: jäetakse õigus võtta vastu või säilitada meetmeid seoses finantsnõustajate (*consulenti finanziari*) tegevusega. Selleks et saada luba Itaalias asutatud väärtpapierarveldussüsteemi haldamiseks, peab äriühing olema asutatud Itaalias juriidilise isikuna (mitte filiaalina). Selleks et saada luba väärtpapierite keskdepositooriumi haldamiseks Itaalias, peab äriühing olema asutatud Itaalias juriidilise isikuna (mitte filiaalina). Kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, välja arvatud Euroopa Liidu õigusaktidega ühtlustatud vabalt võõrandatavatesse väärtpapieritesse kollektiivse investeerimisega tegelevad ettevõtjad (UCITS), peab usaldusisik/hoiulevõtja olema asutatud Itaalias või Itaalia filiaali kaudu mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis. Euroopa Liidu õigusaktidega ühtlustamata UCITSite fondivalitsejad peavad samuti olema asutatud Itaalias juriidilise isikuna (mitte filiaalina). Pensionifondide vara võivad hallata üksnes pangad, kindlustusseltsid, investeerimisäriühingud ning Euroopa Liidu õigusaktidega ühtlustatud UCITSite fondivalitsejad, mille peakontor on Euroopa Liidus, ning Itaalias juriidilise isikuna asutatud UCITSid. Koduuksemüügi teenuse osutamisel peavad vahendajad kasutama Itaalia registrisse kantud volitatud finantsteenuste osutajaid. Välisriigi vahendajate esinduskontorid ei või tegeleda tegevusega, mille eesmärk on osutada investeerimisteenuseid.

LT: varahalduse eesmärgil nõutakse spetsialiseeritud fondivalitseja (mitte filiaali) asutamist. Pensionifondide hoiustajateks võivad olla ainult ettevõtjad, kellel on Leedus registreeritud asukoht või filiaal. Pensionifondide varade hoiustajateks võivad olla ainult pangad, kellel on Leedus registreeritud asukoht või filiaal ning õigus osutada Euroopa Liidus või Euroopa Majanduspiirkonnas investeerimisteenuseid. Vähemalt üks panga juhtidest peab rääkima leedu keelt ja elama alaliselt Leedus.

PL: kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid). Poola jätab endale õiguse nõuda, et finantsteabe esitamiseks ja edastamiseks, finantsandmete töötlemiseks ning sellega seotud tarkvara jaoks on nõutav üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu või muu volitatud operaatori võrgu kasutamine. Välisriigi kindlustusseltsid võivad tegeleda Poola Vabariigi kindlustustegevusega ainult oma põhifiliaalide kaudu.

RO: panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) puhul: turukorraldajad on Rumeenia juriidilised isikud, kes on asutatud piiratud vastutusega äriühinguna kooskõlas äriühinguõigusega. Mitmepoolseid kauplemisüsteeme võib hallata eespool kirjeldatud tingimustel asutatud süsteemi korraldaja või CNVM-lt loa saanud investeerimisühing.

SK: välisriikide kodanikud võivad asutada kindlustusseltsi aktsiaseltsina või tegeleda kindlustustegevusega tütarettevõtjate kaudu registrijärgse asukohaga Slovakkias (mitte filiaalina). Investeerimisteenuseid võivad Slovakkias osutada pangad, investeerimisäriühingud, investeerimisfondid ja väärtpapieridüülerid, mis on asutatud nõutava omakapitaliga aktsiaseltsina (mitte filiaalina).

SE: otsekindlustusteenuste osutamine on lubatud üksnes Rootsis tegevusluba omava kindlustusteenuse osutaja kaudu, tingimusel et välisriigi teenuseosutaja ja Rootsi kindlustusandja kuuluvad samasse kontserni või et nad on sõlminud omavahel koostöölepingu. Kindlustusmaakler, kes ei ole asutatud juriidilise isikuna Rootsis, võib osutada teenuseid üksnes filiaali kaudu. Hoiupanga asutaja peab olema EMPs elav füüsiline isik.

SI: kindlustusteenuste ja nendega seotud vahendusteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega: i) merelaevandus, kommertslennumundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad. Panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad, v.a järgmistel juhtudel: igat liiki laenamine, omamaiste juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate tagatiste ja kohustuste vastuvõtmine välisriigi krediitiasutustelt, teiste finantsteenuste osutajate kasutuses oleva finantsteabe vahendamine ja edasiandmine ning finantsandmete töötlemine ja asjakohase tarkvara pakkumine, nimetatud tegevustega seotud nõustamine ja muud abistavad finantsteenused, sealhulgas krediidiinfo ja -analüüs, investeringute ja väärtpaberiportfelliga seotud uuringud ja nõustamine, samuti nõustamine äriühingute omandamise ja ümberstruktureerimise ning strateegia valdkonnas. Nõutav on kaubanduslik kohalolek. Kohustusi ei ole võetud osaluse korral erastatavates pankades ja erapensionifondide korral (vabatahtlikud pensionifondid).

8. Tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusteenused

EU: kõikide tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusteenuste puhul, mida rahastab avalik sektor või mille osutamiseks antakse mis tahes vormis riigiabi ja mida ei peeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: kõikide erasektori rahastatud terviseteenuste (välja arvatud erasektori rahastatud haigla- või kiirabiteenused või erasektori rahastatud raviasutuste teenused, v.a haiglateenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad (CPC 9311, 93192 ja 93193).

EU: toimingute või teenuste puhul, mis moodustavad osa riiklikust pensionikavast või seadusega ette nähtud sotsiaalkindlustussüsteemist, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: erasektori rahastatud haridusteenuste puhul võib juhatuse liikmete enamuse suhtes kohaldada kodakondsusnõuet.

EU: põhi-, kesk-, kõrg- ja täiskasvanuharidust mitte hõlmavate erasektori rahastatud haridusteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG, CY, FI, MT, RO SE: erasektori rahastatud põhiharidusteenuste ja keskhariidusteenuste (CPC 921, 922) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT, SI, PL: erasektori rahastatud kiirabiteenuste (CPC 93192) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG: haiglateenuste, kiirabiteenuste ja raviasutuste teenuste (mis ei ole haiglateenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad (CPC 9311, 93192, 93193).

DE: võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad Saksamaa sotsiaalkindlustussüsteemi puhul, kus teenuseid võivad osutada eri äriühingud või üksused ja millega kaasneb seetõttu konkurentselement ning mis ei ole seega „teenused, mida osutatakse üksnes valitsuse funktsioonide täitmisel“.

DE: jäetakse õigus võimaldada paremat kohtlemist kahepoolse kaubanduslepingu raames seoses tervise- ja sotsiaalteenuste osutamisega (CPC 93).

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI, SK: kõikide erasektori rahastatud sotsiaalteenuste (CPC 933) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT, UK: erasektori rahastavate sotsiaalteenuste (v.a. sanatooriumid, puhkekodud ja vanadekodud) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY, CZ, MT, SE, SK: erasektori rahastatud haiglateenuste, kiirabiteenuste ja raviastutuste teenuste (mis ei ole haiglateenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad (CPC 9311, 93192, 93193).

DE: Saksamaa jätab endale õiguse jätta erasektori rahastatavad Saksamaa relvajõudude haiglad riigi omandisse. Saksamaa jätab endale õiguse riigistada muud olulised erasektori rahastatavad haiglad.

FR: kuigi ELi investoritele on tervise- ja sotsiaalteenuste valdkonnas kättesaadavad muud õiguslikud vormid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu *société d'exercice liberal* ja *société civile professionnelle*. Juhtivale ametikohale saamiseks on nõutav luba. Loa andmisel võetakse arvesse kohalike juhtide kättesaadavust.

FR: põhiharidus-, kesk- ja kõrgharidusteenuste (CPC 921, 922, 923) puhul: erasektori rahastatud haridusasutuses õpetamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. Välisriikide kodanikud võivad siiski saada õpetamiseks loa asjaomastelt pädevatelt asutustelt. Välisriikide kodanikud võivad saada ka loa haridusasutuse asutamiseks ja haldamiseks. Sellise loa andmisel kohaldatakse kaalutusõigust.

FI: erasektori rahastavate tervise- ja sotsiaalteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG: välisriigi kõrgkoolid ei või avada Bulgaaria Vabariigi territooriumil oma esindusi. Välisriigi kõrgkoolid võivad avada Bulgaarias teaduskondi, osakondi, instituute ja kolledžeid üksnes Bulgaaria kõrgkoolide struktuuri raames ja koostöös nendega.

EL: kõrgharidusteenuste puhul puuduvad võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused selliste haridusasutuste asutamise korral, mis annavad välja tunnustatud riiklikke diplomeid. Kõrgharidust võivad pakkuda üksnes täiesti autonoomsed avalik-õiguslikud juriidilised isikud. Seaduse kohaselt on ELi elanikel (füüsilistel või juriidilistel isikutel) siiski lubatud asutada eraõiguslikke kõrgkooli, mis annavad välja tunnustusi, mida ei peeta samaväärseks akadeemiliste kraadidega. Erasektori asutatud põhi- ja keskkoolide omanike ning enamiku juhatuse liikmete ja õpetajate suhtes kehtib ELi kodakondsuse nõue.

ES: tunnustatud diplomeid või kraade andva ja erasektori rahastatud ülikooli avamiseks on nõutav luba; menetlus hõlmab parlamendiga konsulteerimist. Põhikriteeriumid on rahvastiku suurus ja olemasolevate ülikoolide paiknemise tihedus.

HR, SI: põhiharidusteenuste (CPC 921) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: erasektori rahastavate kõrgharidusteenuste (CPC 923) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CZ: kõrgharidusteenuste, v.a teise taseme hariduse järgse tehnika- ja kutsehariduse teenuste (CPC 92310) osutamise korral võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY, FI, MT, RO, SE: täiskasvanuharidusteenuste (CPC 924) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT: raadio- ja teleasaadete vahendusel toimuva täiskasvanuõppe (CPC 924) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

SK: jäetakse õigus nõuda, et haridusteenuste, v.a keskharidusjärgse tehnika- ja kutsehariduse teenuste osutajad peavad elama EMPs (CPC 92310). Jäetakse õigus nõuda, et enamik haridusteenuseid osutava asutuse juhatuse liikmetest on Slovakkia kodanikud (CPC 921, 922, 923, 924).

SE: jäetakse õigus võtta vastu ja säilitada meetmeid seoses ametiasutustelt hariduse andmiseks loa saanud haridusteenuste osutajatega. Seda reservatsiooni kohaldatakse riigi ja erasektori rahastatud haridusteenuste osutajate suhtes, kes saavad riigilt teatavat toetust, eelkõige riigi poolt tunnustatud haridusteenuste osutajate, riigi järelevalve all olevate haridusteenuste osutajate või selliste õpingute suhtes, mis annavad õiguse õppetoetustele.

BE, UK: erasektori rahastatavate kiirabiteenuste või erasektori rahastatavate raviasutuste teenuste (mis ei ole haiglateenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

9. Turismi- ja reisiteenused

BG, CY, EL, ES, FR: giidide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.

BG: turismi- ja reisiteenuste puhul ei tohi välisriigi päritolu juhtide arv ületada Bulgaaria kodanikest juhtide arvu juhul, kui riigi (ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis on üle 50 %.

BG: hotelli-, restorani- ja toitlustusteenuste (v.a toitlustamine lennutransporditeenuste käigus) osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina).

CY: luba turismi- või reisisettevõtte (agentuuri) asutamiseks ja haldamiseks antakse ning olemasoleva ettevõtte tegevusloa pikendamist võimaldatakse üksnes ELi füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Välisriigi teenuseosutajaid peab esindama residentist reisisettevõtte.

IT: väljastpoolt ELi liikmesriike pärit giididel on vaja eriluba.

HR: erilise ajaloo- ja kunstiväärtusega kaitsealadel ja rahvus- või loodusparkides paiknemise korral on vajalik Horvaatia Vabariigi valitsuse luba.

LT: selliste välisriigist pärit giidi poolt giiditeenuste osutamise puhul, mida võib osutada üksnes kooskõlas kahepoolsete kokkulepetega (või lepingutega) vastastikkuse põhimõttel, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

10. Vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenused (v.a audiovisuaalteenused)

EU: kõikide vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenuste puhul, millega seoses ei ole võetud teenuste piiriülese osutamisega seotud kohustusi VIII-B lisas (piiriüleste teenuste osutamisega seotud kohustuste loend), võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI, SK: meelelahutusteenuste (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG: võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad, v.a järgmistel juhtudel: teatrilavastajate, laulukollektiivide, ansamblite ja orkestrite pakutavad meelelahutusteenused (CPC 96191); kirjanike, heliloojate, skulptorite, estraadikunstnike jt üksikartistide osutatavad teenused (CPC 96192) ning teatrite lisateenused (CPC 96193).

EE: muude meelelahutusteenuste (v.a kinoteenused) puhul (CPC 96199) võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

LV, LT: võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad, v.a kinoteenuste (CPC 96199) puhul.

Uudiste- ja meediaagentuuride teenused

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: uudiste- ja meediaagentuuride teenuste (CPC 962) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

FR: välisosalus prantsuskeelseid väljaandeid kirjastavates olemasolevates äriühingutes ei tohi olla suurem kui 20 % äriühingu kapitalist või hääleõigustest. Meediaagentuuride puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Spordi- ja muud vabaajateenused

EU: hasartmängude ja kihlvedude korraldamise teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT, SI: suusakooli- ja mäeinstruktoriteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO, SK: sporditeenuste (CPC 9641) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Raamatukogude, arhiivide ja muuseumide teenused ning muud kultuuriteenused

EU (välja arvatud AT): raamatukogude, arhiivide ja muuseumide teenuste ning muude kultuuriteenuste (CPC 963) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

11. Transporditeenused

EU: kosmosetranspordi teenuste, kosmosesõidukite rentimise (CPC 733, CPC 734 osa) ja kosmosetranspordi abiteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU, välja arvatud FI: kombineeritud transporditeenuse osutamise puhul võivad liikmesriikidevaheliste kombineeritud vedude korral teha veo alg- ja/või lõppetapi maanteevedu – mis moodustab kombineeritud veo lahutamatu osa ja võib, kuid ei pruugi hõlmata piiri ületamist – üksnes ELi liikmesriigis asutatud veotevõtjad, kes vastavad tegevusalale lubamise ja liikmesriikidevahelise kaupade veo turule pääsemise tingimustele. Kehtivad mis tahes konkreetset transpordiliiki mõjutavad piirangud. Võib võtta vajalikke meetmeid, et tagada maantesõidukite suhtes kohaldatavate kombineeritud vedudest tulenevate mootorsõidukimaksude vähendamine või hüvitamine.

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: kombineeritud transporditeenuste osutamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Transpordi abiteenused

EU: lootsi- ja sildumisteenuste (mere- ja siseveetranspordi abiteenused) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: jäetakse õigus nõuda, et puksiirteenuseid (mere- ja siseveetranspordi abiteenused) võivad osutada üksnes ELi liikmeriigi lipu all sõitvad alused.

SI: jäetakse õigus nõuda, et meretranspordi, siseveetranspordi, raudteetranspordi ja maanteetranspordi puhul võivad teha tollivormistust üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid).

Meretransport ja abiteenused

EU: registreeritud äriühingute asutamisel asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: riigisisese kabotaaži või laevapere kodakondsuse puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG: õiguse osutada meretranspordi abiteenuseid, mis eeldavad aluste kasutamist, võib anda üksnes Bulgaaria lipu all sõitvatele laevadele. Otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (meretranspordi abiteenuste osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna).

CY: kodakondsusnõue Küprose laevade omanikele:

- a) füüsilised isikud: rohkem kui 50 % laeva aktsiatest peavad olema ELi/EMP kodanike omanduses;
- b) juriidilised isikud: 100 % aktsiatest peavad olema kas ELis/EMPs asutatud korporatsioonide või selliste väljaspool ELi/EMPd asutatud korporatsioonide omanduses, keda kontrollivad ELi/EMP kodanikud. „Kontroll“ tähendab seda, et üle viiekümne protsendi (50 %) korporatsiooni aktsiatest on ELi või EMP kodanike omanduses või enamik korporatsiooni juhatuse liikmeid on ELi või EMP kodanikud. Viimasel juhul peavad nad olema nimetanud volitatud esindaja Küproses või laeva haldamine peab olema täielikult usaldatud Küproses asuvale Küprose või liidu laevahaldusettevõtjale.

DK: mitte-ELi residentidest füüsilised isikud ei saa omada Taani lipu all sõitvaid aluseid. Muude riikide kui ELi/EMP äriühingud ja ühisomanduses laevandusettevõtjad (*partrederi*) võivad omada Taani lipu all sõitvaid kaubalaevu üksnes siis, kui: neid laevu juhitakse, kontrollitakse ja käitatakse tegelikult kas omaniku peamise või teisese asutamiskoha kaudu Taanis, st tütarettevõtja, filiaali või agentuuri kaudu, mille töötajatel on alaline luba tegutseda omaniku nimel. Lootsiteenuse osutajad võivad osutada lootsiteenust Taanis üksnes siis, kui nad elavad ELi/EMP riigis ning on registreeritud ja tunnustatud Taani ametiasutuses kooskõlas Taani lootsiseadusega.

ES: laeva kandmiseks eriregistrisse peab laeva omav äriühing olema asutatud Kanaari saartel.

HR: välisriikide juriidilised isikud peavad meretranspordi abiteenuste osutamiseks asutama Horvaatias äriühingu, kellele sadamavaldaja on andnud avaliku pakkumismenetluse tulemusena tegevusloa. Teenuseosutajate arvu võidakse piirata vastavalt sadamate võimsuspiiridele.

HR: järgmiste teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad: c) tollivormistusteenused, d) konteinerjaama- ja depooteenused, e) mereagentuuriteenused ja f) meretranspordi ekspedeerimise teenused.

a) Mereveose käitlemise teenuste, b) hoiustamis- ja laoteenuste, j) muude tugi- ja abiteenuste (sh toitlustamine), h) puksiirteenuste ja i) meretranspordi tugiteenuste puhul peavad välisriikide juriidilised isikud asutama Horvaatias äriühingu, kellele sadamavaldaja on andnud avaliku pakkumismenetluse tulemusena tegevusloa. Teenuseosutajate arvu võidakse piirata vastavalt sadamate võimsuspiiridele.

FI: teenuseid võivad osutada üksnes Soome lipu all sõitvad laevad.

Siseveetransport ⁽¹⁾ ja abiteenused

EU: riigisisese kabotaaži puhul või laevapere kodakondsuse suhtes võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Kohaldatakse Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärust.

HR: siseveetranspordi teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU, välja arvatud LV ja MT: registreeritud äriühingute asutamisel asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

⁽¹⁾ Sealhulgas siseveetranspordi abiteenused.

AT: siseveetranspordi ja siseveetranspordiga seotud abiteenuste (laevade rentimine koos laevaperega, puksiirteenused, lootsi- ja sildumisteenused, navigeerimisteenused, sadamate ja veeteede käitamise teenused) puhul antakse kontsessioon üksnes EMP juriidilistele isikutele ning üle 50 % kapitalist, käibekapitalist ja hääleõigustest ja enamik juhatuse liikme ametikohtadest on reserveeritud EMP kodanikele.

HU: asutamisel võib nõuda riigi osalust.

Lennutransporditeenused ja abiteenused

Vastastikuse turulepääsu tingimused lennutranspordi valdkonnas sätestatakse Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide ning Armeenia Vabariigi vahelises lepingus ühise lennunduspiirkonna loomise kohta.

EU: ELi lennuettevõtja kasutatav õhusõiduk tuleb registreerida lennuettevõtjale tegevusloa väljastanud ELi liikmesriigis või kui tegevusloa väljastanud ELi liikmesriik seda lubab, siis mujal ELis. Õhusõiduki registreerimiseks võib olla nõutav, et õhusõiduki omanik oleks kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav ettevõtja. Erandjuhul võib Armeenia lennuettevõtja rentida Armeenias registreeritud õhusõiduki teatavatel tingimustel ELi lennuettevõtjale ELi lennuettevõtja erakorraliste vajaduste või hooajalise veomahuvajaduse rahuldamiseks või selliste tegevusraskustega toimetulekuks, millega ei ole võimalik piisavalt hästi toime tulla ELis registreeritud õhusõiduki rentimisega; rentimiseks tuleb saada ELi lennuettevõtjale tegevusloa väljastanud ELi liikmesriigilt piiratud kestusega heakskiit. Õhusõiduki rentimiseks koos meeskonnaga peab õhusõiduki omanik olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav juriidiline isik. Õhusõidukit käitava lennuettevõtja omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrolli nõuetele vastav juriidiline isik.

EU: lendude maapealse teeninduse puhul võidakse nõuda, et teenuseosutaja tegevuskoht asuks ELi territooriumil. Maapealse teeninduse avatuse tase sõltub lennujaama suurusest. Teenuseosutajate arv lennujaamades võib olla piiratud. Suurtes lennujaamades ei tohi teenuseosutajaid olla alla kahe. Suurema kindluse huvides tuleks märkida, et see ei mõjuta ELi õigusi ja kohustusi, mis tulenevad lennutranspordilepingust Armeenia ning Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel.

EU: kui kolmanda riigi arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajad ei võimalda Euroopa Liidu lennuettevõtjatele Euroopa Liidus sätestatuga võrdväärset kohtlemist⁽¹⁾ või kui välisriigi lennuettevõtjad ei võimalda Euroopa Liidu arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajatele Euroopa Liidus sätestatuga võrdväärset kohtlemist, võib rakendada meetmeid tagamaks, et arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajad Euroopa Liidus võimaldavad kolmanda riigi lennuettevõtjatele või Euroopa Liidu lennuettevõtjad võimaldavad kolmanda riigi arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajatele võrdväärset kohtlemist.

EU: lennujaama käitamise teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG: otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (lennutranspordi abiteenuste osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna). Kaubaveoagentuuri teenuste puhul võivad välisriigi isikud osutada teenuseid üksnes kuni 49 % osaluse kaudu Bulgaaria äriühingus või filiaali kaudu.

HR: jäetakse õigus võtta vastu või säilitada meetmeid seoses maapealse teenindusega (sh toitlustamine).

CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: jäetakse õigus võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kaubaveoagentuuri teenustega (CPC 748 osa).

⁽¹⁾ „Võrdväärne kohtlemine“ – Euroopa Liidu lennuettevõtjate ja Euroopa Liidu arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajate mittediskrimineeriv kohtlemine.

Raudteetransport ja abiteenused

EU: sõitjateveo ja kaubaveoteenuste osutamisel raudteel (CPC 7111 ja 7112) võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BG: raudteetranspordi abiteenuste puhul ei ole otsesed filiaalid lubatud (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %.

CZ: raudteetranspordi abiteenuste puhul ei ole otsesed filiaalid lubatud (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

HR: sõitjateveo ja kaubaveoteenuste, kaubaveoagentuuri teenuste (CPC 748 osa) ja puksiirteenuste (CPC 7113) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

Maanteetransport ja abiteenused

EU: maantee-kabotaažveoteenuste puhul, sh juhul, kui liikmesriigis osutab transporditeenuseid teises liikmesriigis asutatud veoettevõtja (CPC 7121 ja CPC 7122) – v.a busside rentimine juhiga mitteregulaarvedude tegemiseks, ja maantee-kaubaveo teenused (CPC 7123), välja arvatud posti- ja kullerpostisaadetiste vedu enda tarbeks –, võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad. Veokorraldajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet.

AT: reisijate- ja kaubaveoks ning kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) võib anda ainuõiguse ja/või loa üksnes Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub Euroopa Liidus.

BG: reisijate- ja kaubaveoks võib ainuõiguse ja/või loa anda üksnes Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub Euroopa Liidus. Nõutav on asutamine juriidilise isikuna. Füüsiliste isikute puhul kehtib ELi kodakondsuse nõue. Otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (asutamine juriidilise isikuna on nõutav CPC 7121 ja CPC 7122 ning CPC 7123 puhul, v.a posti- ja kullerpostisaadetiste vedu enda tarbeks). Maanteetranspordi abiteenuste puhul ei ole otsesed filiaalid lubatud (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %.

CZ: otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (asutamine juriidilise isikuna on nõutav CPC 7121 ja CPC 7122 ning CPC 7123 puhul, v.a posti- ja kullerpostisaadetiste vedu enda tarbeks).

EL: autoveoettevõtja tegevusalal tegutsemiseks on vaja Kreekas väljastatud litsentsi. Litsentse väljastatakse mitte-diskrimineerivatel tingimustel. Kreekas asutatud autoveo-ettevõtja võib kasutada ainult Kreekas registreeritud sõidukeid.

ES: reisijateveoks ja linnadevahelise bussiveo teenuste osutamiseks tuleb teha majandusvajaduste test.

FI: maanteetransporditeenuste osutamiseks on vaja luba, mida ei anta välismaal registreeritud sõidukitele.

FR: välisinvestoritel ei ole lubatud osutada linnadevahelise bussiveo teenuseid.

LV: reisijate- ja kaubaveoteenuste osutamiseks on vaja luba, mida ei anta välismaal registreeritud sõidukitele. asutatud üksused peavad kasutama riigis registreeritud sõidukeid.

RO: kaupade ja reisijate maanteeveoteenuste osutamiseks on vaja litsentsi. Litsentsi omavad ettevõtjad võivad kasutada ainult Rumeenias registreeritud sõidukeid, mida omatakse ja kasutatakse vastavalt valitsuse määrustele.

SE: maanteeveo-ettevõtja kutsealal tegutmiseks on vaja Rootsis väljastatud litsentsi. Taksolitsentsi saamise kriteeriumid hõlmavad tingimust, mille kohaselt äriühing määrab ametisse isiku, kes töötab veokorraldajana (*de facto* elukohanõue – vt asutamist käsitlev Rootsi reservatsioon). Asutatud üksustelt nõutakse riigis registreeritud sõidukite kasutamist.

Muu maanteeveo-ettevõtja litsentsi saamise kriteeriumide kohaselt peab äriühing olema asutatud ELis, omama üksust Rootsis ja olema määranud veokorraldajaks füüsilise isiku, kes elab ELis.

Litsentse väljastatakse mittediskrimineerivatel tingimustel, välja arvatud asjaolu, et kauba ja reisijate maanteeveoteenuseid pakkuvad ettevõtjad võivad üldjuhul kasutada ainult riiklikus autoregistris registreeritud sõidukeid. Kui sõiduk on registreeritud välismaal, kuulub füüsilisele või juriidilisele isikule, kelle peamine elu- või tegevuskoht on välismaal, ja tuuakse Rootsi ajutiselt, võib seda Rootsis ajutiselt kasutada. Ajutine kasutus tähendab Rootsi transpordiameti määratluse kohaselt tavaliselt kuni üht aastat.

Kaupade (v.a kütus) torutransport ja abiteenused

AT: CPC 7139 puhul jäetakse õigus anda ainuõigusi ELi liikmesriikide kodanikele ning ELi juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub ELis.

14. Energiateenused

EU: võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad Armeenia juriidiliste isikute puhul, kes on selle riigi füüsiliste või juriidiliste isikute kontrolli⁽¹⁾ all, kust on pärit üle 5 % Euroopa Liidu nafta- ja maagaasiimpordist,⁽²⁾ välja arvatud juhul, kui EL annab kõnealuse riigiga sõlmitud majandusliku integratsiooni lepingu raames täieliku juurdepääsu asjaomasele sektorile selle riigi füüsilistele või juriidilistele isikutele.

EU: tuumakütuse ja -materjali tootmise, töötlemise või transpordi ja tuumaenergia tootmise või jaotamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju) artikliga 11 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/73/EÜ (mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju) artikliga 11 võib kolmanda riigi või kolmandate riikide füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) kontrolli all oleva põhivõrguettevõtja sertifitseerimisest keelduda, kui ettevõtja ei ole tõendanud, et sertifitseerimise võimaldamine ei sea ohtu liikmesriigi ja/või ELi energiavarustuskindlust.

EU: mootorikütuse, elektri, muu kui balloongaasi, auru ja kuuma vee jae- ja hulgimüügiteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kütuste torutranspordi teenuste, välja arvatud nõustamisteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

BE, LV: maagaasi torutranspordi teenuste, välja arvatud nõustamisteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: energijaotusega seotud kõrvalteenuste, välja arvatud nõustamisteenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

SI: energijaotusega seotud kõrvalteenuste, välja arvatud gaasijaotusega kaasnevate teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

⁽¹⁾ Juriidiline isik on teis(t)e füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) kontrolli all, kui viimas(t)el on õigus nimetada suurem osa tema juhtkonnast või juhtida muul õiguspärasel viisil tema tegevust. Kontrollosalusena käsitatakse eelkõige üle 50 % suurust osalust juriidilise isiku aktsiakapitalis.

⁽²⁾ Tuginedes andmetele energia- ja energiatööstuse peadirektoraadi värekeimas ELi energiastatistika käsiraamatus: toornafta import väljendatud massina, gaasi import väljendatud kütteväärtusena.

PL: toru kaudu transporditavate kütuste hoiustamise ja ladustamise teenuste (CPC 742 osa) puhul jäetakse õigus nõuda, et energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Jäetakse õigus nõuda asutamist juriidilise isikuna (mitte filiaalina).

CY: jäetakse õigus keelduda süsivesinike geoloogilise luure, nende uurimise ja tootmisega seotud toimingute jaoks litsentsi andmisest kolmandate riikide kodanikele või kolmandate riikide kodanike kontrolli all olevatele üksustele. Süsivesinike geoloogilise luure, nende uurimise ja tootmisega seotud toimingute jaoks litsentsi saanud üksused ei tohi eelneva nõusolekuta sattuda kolmanda riigi või kolmandate riikide kodanike otsese või kaudse kontrolli alla.

15. Muud mujal nimetamata teenused

EU: uute teenuste (v.a ÜRO 1991. aasta ühtses tooteklassifikaatoris (CPC) klassifitseeritud teenused) osutamise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

EU: liikmesorganisatsioonide teenuste (CPC 95) ning matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine (CPC 9703) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

LT: lõpuga „gov.lt“ internetaadresside andmise ja elektrooniliste kassaaparaatide sertifitseerimise puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

CY: juuksuriteenuste osutamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega.

PT: seadmete müügi või patendi üleandmisega seotud teenuste puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

SE: matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine (CPC 9703) puhul võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad.

VIII-B LISA

EUROOPA LIIDU KOHUSTUSED SEoses PIIRIÜLESTE TEENUSTE OSUTAMISEGA

1. Alljärgnevas kohustuste loendis on esitatud käesoleva lepingu artikli 151 kohaselt Euroopa Liidu poolt liberaliseeritud majandustegevusalad ning nendel tegevusaladel Armeenia Vabariigi teenuste ja teenuseosutajate suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loendid koosnevad järgmistest osadest:
 - a) esimene veerg, milles on näidatud sektor või allsektor, kus lepinguosaline on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mil määral reservatsioone kohaldatakse;
 - b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Kui punktis b nimetatud veerus on üksnes konkreetsetele liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta.

Kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalsete reservatsioonide või võimalike valdkondlike kogu ELis rakendatavate reservatsioonide kohaldamist.

Allpool esitatud loendis nimetamata sektorites või allsektorites ei ole kohustusi võetud.

2. Alljärgnev loend ei sisalda kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piiranguid käesoleva lepingu artiklite 149 ja 150 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, universaalteenuse osutamise kohustused, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid, ning mittediskrimineeriv nõue, et teatavaid tegevusi ei tohi harrastada keskkonnakaitsealadel või ajaloo- ja kunstiväärtusega piirkondades) kohaldatakse teise lepinguosalise investorite suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole loendis nimetatud.
3. Alljärgnev loend ei piira teatavates teenuste sektorites ja allsektorites 1. viisi teostatavust ning riigimonopoli ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud ettevõtete asutamise ja seotud kohustuste loendis.
4. Käesoleva lepingu artikli 141 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosaliste määratud subsidiume käsitlevaid meetmeid.
5. Kohustuste loendist tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele ja juriidilistele isikutele vahetult õigusi.
6. Suurema kindluse huvides lepitakse kokku, et Euroopa Liidu puhul ei kaasne võrdse kohtlemise kohustusega nõue laiendada teise lepinguosalise kodanikele või juriidilistele isikutele kohtlemist, mida liikmesriigis kohaldatakse teise liikmesriigi kodanike ja juriidiliste isikute suhtes vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule või selle lepingu kohaselt võetud meetmetele, kaasa arvatud nende rakendusaktidele liikmesriikides. Selline võrdne kohtlemine võimaldatakse üksnes teise lepinguosalise juriidilistele isikutele, kes on asutatud kooskõlas mõne teise liikmeriigi õigusnormidega ja kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on selles liikmeriigis, sealhulgas Euroopa Liidus asutatud juriidilistele isikutele, kes on teise lepinguosalise kodanike omanduses või kontrolli all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
1. ÄRITEENUSED	
Kõik sektorid	
A. Kutseteenused	
a) õigusteenused (CPC 861) ⁽¹⁾ (v.a õigusabi- ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nagu notarid, kohtutäiturid (<i>huissiers de justice</i>) või muud ametiisikud või ministeeriumi ametnikud (<i>officiers publics et ministériels</i>))	1. ja 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK, UK: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse riigisisese (ELi ja liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks ja esindamiseks kohtutes, kohaldatakse kodakondsusnõuet. CY: õigusteenuste osutamiseks kohaldatakse ELi kodakondsuse ja elukoha nõuet. Advokatuuri täisliikmeks saamise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. Küproses võivad õigusbüroo partneriteks, aktsionärideks või juhatuse liikmeteks olla üksnes advokatuuri kuuluvad advokaadid. CY, HU: välisriigi advokaatide õigusteenused on piiratud õigusabi osutamisega. FI: esindusteenuste osutamiseks nõutava advokatuuri täieliku vastuvõtmise puhul (sh Soome ametinimetuse <i>asianajaja</i> kasutamiseks) kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. BE: kassatsioonikohtus (<i>Cour de cassation</i>) tsiviilmenetluses esindamise suhtes kohaldatakse kvoote. BG: välisriikide advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikku; nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht. ES: tööstusomandi volinike suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet. FR: advokaatide pääsu suhtes <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kutsealadele kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet.

⁽¹⁾ Hõlmab õigusabi-, esindus-, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuseid. Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, ELi õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning samamoodi kui muude teenuste osutamise puhul, kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -menetlused. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muu hulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane asukoht vastuvõtvas riigis. ELi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes ELi pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab ELi ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>LV: vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>DK: õiguse praktiseerimiseks, sealhulgas kohtus esindamiseks, on vaja täielik vastuvõtmine advokatuuri. Advokatuuri vastuvõtmiseks peavad isikud vastama Taani kohtumenetluse seaduses sätestatud nõuetele. Vastavalt Taani kohtumenetluse seadusele on ametinimetuse <i>advokat</i> kaitstud ametinimetuse. Peale Taanis praktiseerimiseks litsentsi omavate juristide võivad ka teised isikud osutada õigusteenuseid kooskõlas Taani õigusteenuste seadusega, kuid nad ei tohi kasutada ametinimetust <i>advokat</i>.</p> <p>EE: patendivolinike ja vandetõlkide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet (CPC 861 osa).</p> <p>NL, FI, HU: patendivolinike suhtes kohaldatakse elukohanõuet (CPC 861 osa).</p> <p>LT: patendiadvokaatide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>PT: juurdepääsuks sellistele ametitele nagu õigusnõustajad (<i>solicitadores</i>) ja tööstusomandi esindajad kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p>
<p>b) 1. majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>1. viisi korral: FR, HU, IT, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud. AT: pädevates asutustes esindamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. CY: juurdepääsu andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.</p> <p>2. viisi korral: kõik liikmesriigid: puuduvad.</p>
<p>b) 2. auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a majandusarvestusteenused)</p>	<p>1. viisi korral: BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>AT: pädevates asutustes esindamise ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtpaberibörsi seadus, pangandusseadus jne) ettenähtud auditite tegemise korral kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>SE: teatavate juriidiliste isikute, sealhulgas kõikide osaühingute ja füüsiliste isikute kohustuslikku auditit võivad teha üksnes Rootsis tunnustatud ja volitatud audiitorid ja registreeritud audiitorühingud. Vaid Rootsis tunnustatud audiitorid ja registreeritud raamatupidamistevõtted võivad olla aktsionärid või partnerid äriühingutes, mis praktiseerivad nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikel eesmärkidel). Tunnustamiseks on vajalik elukoht EMPs või Šveitsis. Nimetusi „tunnustatud audiitor“ ja „volitatud audiitor“ võivad kasutada ainult Rootsis tunnustatud või volitatud audiitorid. Kooperatiivsetes tulundusühingutes ja teatavates muudes ettevõtetes tegutsuvad audiitorid, kes ei ole volitatud või tunnustatud audiitorid, peavad omama elukohta EMPs. Pädev asutus võib teha sellest nõudest erandeid.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>HR: välisriikide audiitorifirmad võivad pakkuda Horvaatia territooriumil auditeerimisteenuseid, kui nad on seal asutanud filiaali vastavalt äriühingute seadusele.</p> <p>LT: audiitori aruanne peab valmima koostöös audiitoriga, kellel on Leedus tegutsemise luba.</p> <p>DK: kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ⁽¹⁾	<p>1. viisi korral:</p> <p>AT: pädevates asutustes esindamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>CY: juurdepääsu andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.</p> <p>CZ: juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel.</p> <p>BG, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
d) arhitektuuriteenused ning g) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	<p>1. viisi korral:</p> <p>AT: kohustusi ei ole võetud, v.a planeerimisteenuste puhul.</p> <p>BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>DE: kõikide välisriigist osutatavate teenuste tasustamise suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju.</p> <p>FR: osutatakse üksnes SELi (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>) või SCP kaudu.</p> <p>HU, RO: kohustusi ei ole võetud maastikuarhitektiteenuste puhul.</p> <p>HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad osutada kõnealuseid teenuseid Horvaatia Arhitektide Koja heakskiidul. Välisriigis valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. Kohustusi ei ole võetud linnaplaneerimise puhul.</p> <p>SK: kutseala registreerimisel kojas – see on vajalik arhitektuuriteenuste osutamiseks – on nõutav elukoht EMPs.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>

⁽¹⁾ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a (õigusteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) inseneriteenused ja f) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	1. viisi korral: AT, SI: kohustusi ei ole võetud, v.a planeerimisteenuste puhul. BG, CZ, CY, EL, IT, MT, PT: kohustusi ei ole võetud. HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad osutada kõnealuseid teenuseid Horvaatia Inseneride Koja heakskiidul. Välisriigis valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. SK: kutseala registreerimisel kajas – see on vajalik inseneriteenuste osutamiseks – on nõutav elukoht EMPs. 2. viisi korral: puuduvad.
h) meditsiini- (sh psühholoogi-) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: kohustusi ei ole võetud. LT: teenuse osutamiseks on nõutav luba, mille väljastamisel lähtutakse tervishoiuteenuste kavast, mis põhineb vajadustel ning milles võetakse arvesse rahvastikku ja olemasolevaid meditsiini- ja hambaraviteenuseid. SI: kohustusi ei ole võetud sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste, vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise ning lahangute puhul. HR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud telemeditsiini puhul. CZ: juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel. Välisriikide füüsilistel isikutel peab olema tervishoiuministeeriumi luba. 2. viisi korral: puuduvad.
i) veterinaarteenused (CPC 932)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud. UK: kohustusi ei ole võetud, v.a veterinaararstidele osutatavate veterinaarlabori- ja veterinaartehniliste teenuste, üldnõustamisteenuste ning juhiste ja teabe (nt toitumise, käitumise ja lemmikloomade hoolduse kohta) andmise puhul. 2. viisi korral: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>j) 1) ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)</p> <p>j) 2) meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)</p> <p>FI: üksnes erasektori rahastatavad teenused.</p>	<p>1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: kohustusi ei ole võetud. FI, PL: kohustusi ei ole võetud, v.a meditsiiniõdede puhul. HR: kohustusi ei ole võetud, v.a telemeditsiini puhul. SE: puuduvad.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
<p>k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused ⁽¹⁾</p>	<p>1. viisi korral: LT: meditsiini- ja ortopeediakaupu võib üldsusele müüa üksnes apteegi kaudu. Retsepti alusel väljastatavate meditsiini- ja ortopeediakaupade müük interneti teel on keelatud. LV: kohustusi ei ole võetud, v.a postimüügi puhul. HU: kohustusi ei ole võetud, v.a CPC 63211 puhul.</p> <p>1. ja 2. viisi korral: EU, välja arvatud EE: kohustusi ei ole võetud ravimite jaemüügi ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüügi puhul (CPC 63211). CZ, SE, UK: kohustusi ei ole võetud muude apteekriteenuste puhul. CY: kohustusi ei ole võetud farmaatsiatoodete jaemüügi ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüügi ja muude apteekriteenuste puhul. AT, ES, IE: ravimite postimüük on keelatud. SI: retseptiravimite postimüük on keelatud. IT, SK: ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211): elukohanõuet kohaldatakse farmatseudi litsentsi omandamisel ja/või apteegi avamisel ravimite ja teatavate meditsiinitoodete müügiks üldsusele. EE: ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211): ravimeid ja teatavaid meditsiini- ja ortopeediakaupu võib üldsusele müüa üksnes apteegi kaudu. Ravimite postimüük ja internetist tellitud ravimite tarnimine posti teel või kiirkullerteenuse kaudu on keelatud. BG: ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211): farmatseutide suhtes kehtib alalise elukoha nõue. Ravimite postimüük on keelatud.</p>

⁽¹⁾ Ravimite üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -menetlused. Üldjuhul võivad seda teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	2. viisi korral: FI: kohustusi ei ole võetud riigi rahastatud professionaalsete tervise- ja sotsiaalteenuste (sh ravimite jaemüük) puhul.
B. Arvuti- ja arvutialased teenused (CPC 84)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
C. Teadus- ja arendusteenused	
a) sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused) ⁽¹⁾ b) loodusteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 851) ning c) interdistsiplinaarsed teadus- ja arendusteenused (CPC 853)	1. ja 2. viisi korral: EU: seoses teadus- ja arendusteenustega, mida rahastab avalik sektor või millele antakse mis tahes vormis riigiabi ja mida ei peeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks, võib ainuõigusi ja/või lube anda üksnes Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele või Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub Euroopa Liidus.
D. Kinnisvarateenused ⁽²⁾	
a) oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821) b) tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	1. viisi korral: BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud. PT: juriidilised isikud peavad olema asutatud EMP riigis. 2. viisi korral: puuduvad.
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
a) laevadega seotud teenused (CPC 83103)	1. viisi korral: BG, CY, DE, HU, MT, RO: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
b) õhusõidukitega seotud teenused (CPC 83104)	1. ja 2. viisi korral: BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud. EU: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutatavad õhusõidukid peavad olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus ning teenuste osutamiseks tuleb saada eelnev heakskiit kooskõlas kohaldatavate ELi või riigisiseste lennuohutuse õigusnormidega. Kuivrendi lepingu puhul, mille üks osapool on ELi vedaja, tuleb saada eelnev heakskiit kooskõlas kohaldatavate ELi või riigisiseste lennuohutuse õigusnormidega.

⁽¹⁾ CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 1.A.h (meditsiini- ja hambaraviteenused).

⁽²⁾ Asjaomane teenus on seotud kinnisvaramaaklerite kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ning juriidiliste isikute õigusi või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	1. viisi korral: BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: kohustusi ei ole võetud. SE: CPC 83101 puhul: kohaldatakse elukohanõuet. 2. viisi korral: puuduvad.
d) muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	1. viisi korral: BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
e) isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	1. ja 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud. EE: kohustusi ei ole võetud, v.a eelnevalt lindistatud videokassettide koduseadmetes kasutamiseks üürimis- või rentimisteenuste puhul.
f) telekommunikatsiooniseadmete rent (CPC 7541)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
F. Muud äriteenused	
a) reklaam (CPC 871)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
b) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
c) juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
d) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	1. ja 2. viisi korral: HU: kohustusi ei ole võetud vahekohtu- ja lepitusteenuste puhul (CPC 86602).
e) tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676)	1. viisi korral: IT: kohustusi ei ole võetud bioloogide ja keemiaanalüütikute kutseala puhul. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	1. viisi korral: IT: kohustusi ei ole võetud agronoomi ja <i>periti agrari</i> tegevusalade puhul. Agronoomi ja <i>periti agrari</i> kutseala puhul nõutakse alalist elukohta ja kandmist kutseregistrisse. Kolmandate riikide kodanikud kantakse registrisse vastastikkuse tingimusel. EE, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
g) kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	1. viisi korral: LV, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
i) tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
k) personali töölerakendamise ja värbamise teenused	
k) 1. juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	1. ja 2. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud.
k) 2. töölerakendamisteenused (CPC 87202)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud.
k) 3. kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	1. ja 2. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: kohustusi ei ole võetud.
k) 4. koduabiliste, muude kaubandus- ja tööstustöölise, põetuspersonali jm töötajate värbamise teenused (CPC 87204, 87205, 87206, 87209)	1. ja 2. viisi korral: kõik liikmesriigid, välja arvatud HU: kohustusi ei ole võetud. HU: puuduvad.
l) 1. juurdlusteenused (CPC 87301)	1. ja 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>l) 2. turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)</p>	<p>1. viisi korral BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud. HU: kohustusi ei ole võetud CPC 87304 ja CPC 87305 puhul. IT: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305 puhul: turvateenuste osutamise ja väärisesemete transpordi loa saamiseks kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>2. viisi korral: HU: kohustusi ei ole võetud CPC 87304 ja CPC 87305 puhul. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud.</p>
<p>m) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)</p>	<p>1. viisi korral: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: kohustusi ei ole võetud uurimisteenuste puhul. BG: kohustusi ei ole võetud aerofotograafia, geodeesia, katastrimõõdistamise ja kartograafiaga seotud tegevuste puhul (maakoore liikumise uurimisel). HR: puuduvad, v.a see, et põhiliste geoloogiliste, geodeetiliste ja mäetööstusuuringute teenuseid ning asjaomaseid keskkonnakaitsealaseid uuringuteenuseid võib Horvaatia territooriumil osutada üksnes ühiselt kohalike juriidiliste isikutega või nende kaudu.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
<p>n) 1. laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)</p>	<p>1. viisi korral: merelaevade puhul: BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. Siseveelaevade puhul: EU, välja arvatud EE, HU, LV: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p> <p>1. ja 2. viisi korral: EU: jäetakse õigus nõuda, et ainult ELilt loa saanud tunnustatud organisatsioonid võivad teha ELi liikmesriikide nimel laevade kohustuslikku ülevaatust ja sertifitseerimist. Võidakse kohaldada asutamisenõuet.</p>
<p>n) 2. raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)</p>	<p>1. viisi korral: AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
n) 3. mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ning maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
n) 4. õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	1. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
n) 5. metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja remonditeenused ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
o) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
p) fotograafiateenused (CPC 875)	1. viisi korral: BG, EE, MT, PL: kohustusi ei ole võetud aerofotograafiateenuste osutamise puhul. HR, LV: kohustusi ei ole võetud erifotograafiateenuste puhul (CPC 87504). BG: aerofotograafiateenuste puhul kohaldatakse asutamise ja kodakondsuse nõuet. 2. viisi korral: puuduvad.
q) pakendamisteenused (CPC 876)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.

⁽¹⁾ Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja 8868) on esitatud punktides I.F.1.1–I.F.1.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	1. viisi korral: SE: Rootsisis trükitavate ja avaldatavate perioodikaväljaannete füüsilisest isikust omanikud peavad elama Rootsis või olema EMP kodanikud. Selliste perioodikaväljaannete juriidilistest isikutest omanikud peavad olema asutatud EMPs. Rootsisis trükitavatel ja avaldatavatel perioodikaväljaannetel ning tehnilistel salvestistel peab olema vastutav toimetaja, kelle elukoht on Rootsis. 2. viisi korral: puuduvad.
s) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	1. ja 2. viisi korral puuduvad.
t) muu	
t) 1. kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905)	1. viisi korral: PL: kohustusi ei ole võetud vannutatud tõlkijate ja tõlkide teenuste puhul. BG, HR, HU, SK: kohustusi ei ole võetud ametliku kirjaliku ja suulise tõlke korral. FI: diplomeeritud tõlkijate suhtes kohaldatakse elukohanõuet (CPC 87905 osa). 2. viisi korral: puuduvad.
t) 2. sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamise teenused (CPC 87907)	1. viisi korral: DE: kõikide välisriigist osutatavate teenuste tasustamise suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju. HR: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
t) 3. inkassoteenused (CPC 87902)	1. ja 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud.
t) 4. krediidiinfoteenused (CPC 87901)	1. ja 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
t) 5. paljundusteenused (CPC 87904) ⁽¹⁾	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
t) 6. telekommunikatsioonialase nõustamise teenused (CPC 7544)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
t) 7. telefonivastamisteenused (CPC 87903)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.

2. KOMMUNIKATSIOONITEENUSED

A. Posti- ja kulleriteenused	1. ja 2. viisi korral: puuduvad ⁽⁷⁾ .
Riigisisesesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste ⁽²⁾ käitlemisega ⁽³⁾ seotud teenused vastavalt järgmisele allsektorite loetelule:	
i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal ⁽⁴⁾ olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine, sealhulgas otsepostitus ja hübriidpostiteenus;	
ii) adresseeritud saadetiste ja pakside käitlemine ⁽⁵⁾ ;	
iii) adresseeritud ajakirjandustoodete käitlemine ⁽⁶⁾ ;	
iv) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena;	

⁽¹⁾ Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 1.F.p.

⁽²⁾ Mõiste „postisaadetis“ tähendab saadetist, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

⁽³⁾ Mõiste „käitlemine“ peaks hõlmama kogumist, sorteerimist, vedu ja kättetoimetamist.

⁽⁴⁾ Nt kirjad, postkaardid.

⁽⁵⁾ Siiä alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

⁽⁶⁾ Ajakirjad, ajalehed ja perioodikaväljaanded.

⁽⁷⁾ Allsektorite i–iv puhul võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuse osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisefondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>v) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste kättetoimetamise kiirkulleriteenused ⁽¹⁾;</p> <p>vi) adresseerimata postisaadetiste käitlemine;</p> <p>vii) dokumendivahetus ⁽²⁾.</p> <p>(CPC 751 osa, CPC 71235 osa ⁽³⁾ ja CPC 73210 osa ⁽⁴⁾)</p> <p>Kooskõlas siseriiklike õigusaktidega võidakse piirata postkastide paigutamist avalikult kasutatavatele teedele, postmarkide väljaandmist ja kohtu- või haldusmenetluse käigus kasutatava tähitud posti teenuse osutamist.</p> <p>Nende teenuste jaoks, mille puhul kehtib universaalteenuse osutamise kohustus, võib kehtestada litsentsimissüsteemi. Litsentsid võivad kaasa tuua konkreetse universaalteenuse osutamise kohustused või sissemaksete tegemise tagatisfondi.</p>	
<p>B. Telekommunikatsiooniteenused</p> <p>(need teenused ei hõlma telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmisega seotud majandustegevust)</p>	
<p>a) kõik elektromagnetiliste vahendite abil signaalide edastamist ja vastuvõtmist sisaldavad teenused, ⁽⁵⁾ välja arvatud ringhääling ⁽⁶⁾</p>	<p>1. ja 2. viisi korral: puuduvad.</p>

⁽¹⁾ Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegeamine ja jälgimine, sihtpunkti ning adressaadi muutmine teel oleva saadetise puhul, vastuvõtukinnitus.

⁽²⁾ Vahenditega, sh kolmanda isiku poolne ajutiste ruumide ja transpordiga varustamine, millega võimaldatakse teenuse tellijatel postisaadetisi omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. Postisaadetis – saadetis, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

⁽³⁾ Posti maanteevedu omal kulul.

⁽⁴⁾ Posti õhuvedu omal kulul.

⁽⁵⁾ Teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 1. B (arvutiteenused).

⁽⁶⁾ Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) satelliitlevi edastamise teenused ⁽¹⁾	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>EU: puuduvad, v.a see, et selle sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmärke kooskõlas ELi elektrooniliste sideteenuste õigusliku raamistikuga.</p> <p>BE: kohustusi ei ole võetud.</p>

3. E HITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED

Ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	<p>1. viisi korral:</p> <p>LT: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>2. viisi korral:</p> <p>puuduvad.</p>
---	--

4. TURUSTUSTEENUSED

(v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse turustamine)

<p>A. Komisjonimüügiagentide teenused</p> <p>a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaamide ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügi tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)</p> <p>b) muud komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621)</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>EU: kohustusi ei ole võetud kemikaalide ja väärismetallide (ja -kivide) turustamise puhul.</p> <p>AT: kohustusi ei ole võetud pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeseadeldiste ning toksiliste ainete turustamise puhul.</p> <p>AT, BG: kohustusi ei ole võetud meditsiiniotstarbeliste toodete, nt meditsiini- ja kirurgiaseadmete, meditsiiniotstarbeliste ainete ja esemete turustamise puhul.</p> <p>BG: kohustusi ei ole võetud tubaka ja tubakatoodete ning kaubamaaklerite teenuste puhul.</p> <p>CZ: kohustusi ei ole võetud enampakkumisteenuste puhul.</p> <p>FI: kohustusi ei ole võetud alkohoolsete jookide ja ravimite turustamise puhul.</p>
--	---

⁽¹⁾ Teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis koosnevad raadio- ja teleaate edastamisest ja vastuvõtmisest satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki majapidamistele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Hulgimüügiteenused	
a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaani- de ning nende varuosade ja tarvikute hulgimüü- giteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	HU: komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621): välisriigi äri- ühingud võivad osutada kaubamaakleri teenuseid üksnes Ungaris asuva filiaali või Ungaris asutatud juriidilise isiku kaudu. Selleks on vaja saada luba Ungari finantsjärelevalveasutuselt. LT: pürotehnika turustamine: pürotehnika turustamiseks on vaja luba. Loa võivad saada üksnes ELis asutatud juriidilised isikud.
b) telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hul- gimüügiteenused (CPC 7542 osa)	IT: tubaka turustamine (CPC 6222 osa, CPC 6310 osa): hulgi- ja jaemüüja vaheliselt vahendajalt ning kaupluste (<i>magazzini</i>) omanikelt nõutakse ELi kodakondsust. HR: kohustusi ei ole võetud tubakatoodete turustamise puhul.
c) muud hulgimüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgimüügiteenu- sed ⁽¹⁾)	1. viisi korral: AT, BG, HR, FR, PL, RO: kohustusi ei ole võetud tubaka ja tubakatoodete turustamise puhul.
C. Jaemüügiteenused ⁽²⁾	IT: hulgimüügiteenuste puhul kehtib tubaka riigimonopol.
a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaani- de ning nende varuosade ja tarvikute komisjoni- müügiga tegelevate agentide teenused (CPC 61112 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	BG, PL, RO, SE: kohustusi ei ole võetud alkohoolsete jookide jaemüügi puhul.
telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüü- giteenused (CPC 7542 osa)	AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud ravimite tarnimise puhul, v.a ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük (CPC 63211).
toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631)	ES: tubaka kaugmüük, postimüük ja muud sarnased tubaka jaemüügi või tarnimise menetlused on keelatud. BG, HU, PL: kohustusi ei ole võetud kaubamaaklerite teenuste puhul.
muude (mitteenergeetiliste) kaupade jaemüügiteenu- sed, v.a farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük ⁽³⁾ (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297)	FR: komisjonimüügiagentide teenuste puhul ei ole kohustusi võetud, kui teenuseid osutavad riiklike huvidega seotud 17-l värske toiduainete turul tegutsevad ettevõtjad ja maaklerid. Kohustusi ei ole võetud farmaatsiatoodete hulgimüügi puhul. MT: kohustusi ei ole võetud komisjonimüügiagentide teenuste puhul.
D. Frantsiisimine (CPC 8929)	BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud jaemüügiteenuste puhul, v.a postimüük.

⁽¹⁾ Teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.D.

⁽²⁾ Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.B ja 1.F.I.

⁽³⁾ Farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 1.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>5. HARIDUSTEENUSED</p> <p>(üksnes erasektori rahastatavad teenused. Suurema kindluse huvides ei peeta teenuseid, mida rahastab avalik sektor või millele antakse mis tahes vormis riigiabi, erasektori rahastatavateks teenusteks.)</p>	
<p>A. Põhiharidusteenused (CPC 921)</p>	<p>1. viisi korral: BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: kohustusi ei ole võetud. IT: tunnustatud riiklike diplomite väljastamise loa saamiseks peavad teenuseosutajad täitma kodakondsusnõude.</p> <p>2. viisi korral: CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>1. ja 2. viisi korral: FR: erasektori rahastatud haridusasutuses õpetamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. Välisriikide kodanikud võivad siiski saada õpetamiseks loa asjaomastelt pädevatelt asutustelt. Välisriikide kodanikud võivad saada ka loa haridusasutuse asutamiseks ja haldamiseks. Sellise loa andmisel kohaldatakse kaalutusõigust. (CPC 921)</p>
<p>B. Keskkharidusteenused (CPC 922)</p>	<p>1. viisi korral: BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud. IT: tunnustatud riiklike diplomite väljastamise loa saamiseks peavad teenuseosutajad täitma kodakondsusnõude.</p> <p>2. viisi korral: CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>1. ja 2. viisi korral: FR: erasektori rahastatud haridusasutuses õpetamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. Välisriikide kodanikud võivad siiski saada õpetamiseks loa asjaomastelt pädevatelt asutustelt. Välisriikide kodanikud võivad saada ka loa haridusasutuse asutamiseks ja haldamiseks. Sellise loa andmisel kohaldatakse kaalutusõigust. (CPC 922)</p> <p>LV: kohustusi ei ole võetud puudega õpilastele teise taseme tehnika- ja kutsehariduslike teenustega seotud haridusteenuste osutamise korral (CPC 9224).</p>
<p>C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)</p>	<p>1. viisi korral: AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud. IT: tunnustatud riiklike diplomite väljastamise loa saamiseks peavad teenuseosutajad täitma kodakondsusnõude.</p> <p>ES, IT: majandusvajaduste test selliste eraülikoolide asutamiseks, kellel on õigus anda tunnustatud diplomeid või teaduskraade. Asjaomane menetlus hõlmab parlamendiga konsulteerimist. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate asutuste paiknemise tihedus.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>2. viisi korral: AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>1. ja 2. viisi korral: CZ, SK: kohustusi ei ole võetud kõrghariduse teenuste puhul, v.a teise taseme hariduse järgse tehnika- ja kutsehariduse teenused (CPC 92310).</p> <p>FR: erasektori rahastatud haridusasutuses õpetamise puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. Välisriikide kodanikud võivad siiski saada õpetamiseks loa asjaomastelt pädevatelt asutustelt. Välisriikide kodanikud võivad saada ka loa haridusasutuse asutamiseks ja haldamiseks. Sellise loa andmisel kohaldatakse kaalutusõigust. (CPC 923)</p>
D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	<p>1. ja 2. viisi korral: CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>AT: kohustusi ei ole võetud raadio- ja telesaadete vahendusel osutatavate täiskasvanuharidusteenuste puhul.</p>
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	<p>1. ja 2. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud.</p>

6. KESKKONNATEENUSED

<p>A. Reoveeteenused (CPC 9401) ⁽¹⁾</p> <p>B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport</p> <p>a) jäätmekäitlusteenused (CPC 9402)</p> <p>b) kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403)</p> <p>C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404) ⁽²⁾</p> <p>D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine</p> <p>a) saastatud/reostatud pinnase ja vee puhastamine, parandamine (CPC 94060 osa) ⁽³⁾</p> <p>E. Müra ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405)</p> <p>F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse</p> <p>a) loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa)</p> <p>G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 94090)</p>	<p>1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste puhul.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
---	---

⁽¹⁾ Vastab reoveekäitlusteenustele.

⁽²⁾ Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

⁽³⁾ Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
7. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p>i) merelaevandus, kommertslenkundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja</p> <p>ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.</p> <p>AT: keelatud on reklaami- ja vahendustegevus tütarettevõtja nimel, mis ei ole asutatud liidus, või filiaali nimel, mis ei ole asutatud Austrias (välja arvatud edasikindlustus ja retrosessioon). Kohustusliku lennutranspordikindlustuse lepinguid, v.a rahvusvahelise kommertslennutranspordi lepingud, võib sõlmida üksnes liidus asutatud tütarettevõtja või Austrias asutatud filiaal.</p> <p>DK: kohustusliku lennutranspordikindlustuse lepinguid võivad sõlmida ainult liidus asutatud firmad. Ükski isik ega äriühing (sh kindlustusandjad) peale Taani seaduste kohaselt või Taani pädevatelt asutustelt tegevusloa saanud kindlustusandjate ei või Taanis ärilistel eesmärkidel kaasa aidata Taanis elavate isikute, Taani laevade või Taanis asuva vara otsekindlustuslepingute sõlmimisele.</p> <p>DE: kohustusliku õhusõidukikindlustuse poliise võib väljastada üksnes liidus asutatud tütarettevõtja või Saksamaal asutatud filiaal. Kui välisriigi kindlustusandja on asutanud Saksamaal filiaali, võib ta sõlmida Saksamaal rahvusvahelise transpordi kindlustuslepinguid ainult Saksamaal asutatud filiaali kaudu.</p> <p>FR: maismaatranspordiga seotud riskide kindlustamise lepinguid võivad sõlmida üksnes liidus asutatud kindlustusandjad.</p> <p>IT: kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustus- ja vastutuskindlustuslepinguid seoses Itaalias asuvate riskidega võivad sõlmida üksnes liidus asutatud kindlustusandjad. Nimetatud lisatingimus ei kehti rahvusvaheliste vedude puhul, mis hõlmavad importi Itaaliasse.</p> <p>PL: kohustusi ei ole võetud edasikindlustuse ja retrosessiooni puhul, v.a kaupade riskid rahvusvahelises kaubanduses.</p> <p>PT: lennu- ja meretranspordikindlustuse lepinguid, mis hõlmavad kaupu, õhusõidukeid, laevu ja vastutust, võivad sõlmida üksnes ELis asutatud ettevõtjad. Portugalis võivad sellise kindlustusäri vahendajana tegutseda üksnes Euroopa Liidus asutatud isikud või äriühingud.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>RO: edasikindlustus rahvusvahelisel turul on lubatud vaid juhul, kui riski ei saa edasi kindlustada siseturul.</p> <p>1. viisi korral:</p> <p>AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse vahendamise teenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p>i) merelaevandus, kommertslenkundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja</p> <p>ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.</p> <p>PL: edasikindlustuse, retrossiooni ja kindlustuse puhul ei ole kohustusi võetud, v.a selliste riskide edasikindlustuse, retrossiooni või kindlustuse korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p>a) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja</p> <p>b) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.</p> <p>BG: kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse puhul, välja arvatud teenused, mida osutavad välisriigi teenuseosutajad välisriigi isikutele Bulgaaria Vabariigi territooriumil. Kohustusi ei ole võetud hoiusekindlustuse ja samalaadsete tagatissüsteemide ning kohustuslike kindlustusskeemide puhul. Välisriigi kindlustusseltsid ei või sõlmida otse kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustuse ega vastutuskindlustuse lepinguid, mis on seotud Bulgaaria Vabariigis olevate riskidega. Välisriigi kindlustusselts võib sõlmida kindlustuslepinguid üksnes filiaali kaudu.</p> <p>CY, LV, MT: kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p>i) merelaevandus, kommertslenkundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused, ja</p> <p>ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>LT: kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p>i) merelaevandus, kommertslenundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja</p> <p>ii) rahvusvahelises transiidis olev kaup, v.a maismaatranspordi puhul, kui risk asub Leedus.</p> <p>BG, LV, LT: kohustusi ei ole võetud kindlustusvahenduse puhul.</p> <p>PL: kohustusi ei ole võetud edasikindlustuse, retrosessiooni ja kindlustusvahenduse puhul.</p> <p>FI: otsekindlustuse (sh kaaskindlustuse) teenuseid võivad pakkuda üksnes kindlustusandjad, kelle peakontor asub Euroopa Liidus või kellel on filiaal Soomes. Kindlustusmaakleriteenuste osutamise tingimuseks on alaline tegevuskoht ELis.</p> <p>HU: kindlustusandjad, kes ei ole asutatud ELis, võivad osutada Ungari territooriumil otsekindlustusteenuseid üksnes Ungaris registreeritud filiaali kaudu.</p> <p>IT: kohustusi ei ole võetud aktuaaride puhul.</p> <p>SE: otsekindlustusteenuste osutamine on lubatud üksnes Rootsis tegevusluba omava kindlustusteenuse osutaja kaudu, tingimusel et välisriigi teenuseosutaja ja Rootsi kindlustusandja kuuluvad samasse kontserni või et nad on sõlminud omavahel koostöölepingu.</p> <p>ES: aktuaariteenuste puhul kohaldatakse elukohanõuet ja kolmeaastase kogemuse nõuet.</p> <p>2. viisi korral</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud vahendusteenuste puhul.</p> <p>BG: otsekindlustuse korral võivad Bulgaaria füüsilised ja juriidilised isikud ning välisriigi isikud, kes tegutsevad ärivaldkonnas Bulgaaria Vabariigi territooriumil, sõlmida oma ärivaldkonnaga seotud kindlustuslepinguid üksnes Bulgaarias kindlustustegevuse luba omavate teenuseosutajatega. Kindlustushüvitis, mis tuleneb kõnealustest lepingutest, makstakse välja Bulgaarias. kohustusi ei ole võetud hoisekindlustuse ja samalaadsete tagatissüsteemide ning kohustuslike kindlustusskeemide puhul.</p> <p>IT: kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustus- ja vastutuskindlustuslepinguid seoses Itaalias asuvate riskidega võivad sõlmida üksnes liidus asutatud kindlustusandjad. Nimetatud lisatingimus ei kehti rahvusvaheliste vedude puhul, mis hõlmavad importi Itaaliasse.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>PL: edasikindlustuse, retrosessiooni ja kindlustuse puhul ei ole kohustusi võetud, v.a kaupade edasikindlustuse, retrosessiooni ja kindlustamise korral rahvusvahelises kaubanduses.</p>
<p>B. Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>LT: pensionifondi haldamise puhul jäetakse õigus nõuda kaubanduslikku kohalolekut ning et vähemalt üks panga juhtidest elaks alaliselt Leedus ja räägiks leedu keelt.</p> <p>IT: kohustusi ei ole võetud <i>consulenti finanziari</i> (finantsnõustajad) puhul.</p> <p>EE: hoiuste vastuvõtmiseks on nõutav Eesti Finantsinspektsiooni luba ja registreerimine aktsiaseltsi, tütarettevõtja või filiaalina vastavalt Eesti õigusaktidele.</p> <p>IE: jäetakse õigus nõuda järgmist: kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, mis toimivad usaldusfondide ja muutuvkapitaliga äriühingutena (v.a ettevõtted, mis tegelevad kollektiivse investeerimisega vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse (UCITS)), peavad usaldusisik/hoiulevõtja ja fondivalitseja olema asutatud Iirimaa või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis (mitte filiaalina). Investeerimissaldusühingute puhul peab vähemalt üks täisosanik olema asutatud Iirimaa. Selleks et saada Iirimaa börsi liikmeks, peab üksusel olema kas a) Iirimaa tegevusluba, mis eeldab, et asutatud ühingu või seltsi peakontor / registrijärgne asukoht oleks Iirimaa, või b) muu Euroopa Liidu liikmesriigi tegevusluba kooskõlas ELi investeerimist ja teenuseid käsitleva direktiiviga.</p> <p>PL: finantsteabe esitamise ja edasiandmise ning finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise puhul: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue.</p> <p>1. viisi korral:</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: kohustusi ei ole võetud, v.a finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v. a vahendusteenus) osutamise puhul.</p> <p>BE: investeerimisega seotud nõustamistegevuseks on nõutav äriühingu asutamine Belgias.</p> <p>BG: kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>CY: kohustusi ei ole võetud, v.a vabalt võõrandatavate väärtpaberitega kauplemise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral.</p> <p>EE: investeerimisfondide juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine; investeerimisfondide vara võivad hoiustada üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on liidus.</p> <p>LT: investeerimisfondide juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine; investeerimisfondide vara võivad hoiustada üksnes äriühingud, millel on registreeritud filiaal või kontor Leedus.</p> <p>IE: investeerimisteenuste osutamine või investeerimisalase nõustamine eeldab kas i) Iirimaa tegevusluba, mille puhul on tavaliselt nõutav, et ettevõtte oleks juriidilise isikuna registreeritud või äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja, mille peakontor / registrijärgne asukoht on igal juhul Iirimaa (mõnel juhul tegevusluba ei nõuta, näiteks kui kolmandast riigist pärit teenuseosutaja ei oma Iirimaa kaubanduslikku kohalolekut ja seda teenust ei osutata eraisikutele), või ii) mõne teise liikmesriigi tegevusluba kooskõlas ELi investeerimisteenuste direktiiviga.</p> <p>LV: kohustusi ei ole võetud, v.a finantsteabe esitamise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral.</p> <p>MT: kohustusi ei ole võetud, v.a hoiuste vastuvõtmise, igat liiki laenamise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral.</p> <p>PL: finantsteabe esitamise ja edasiandmise ning finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise puhul: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või mõne muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue.</p> <p>RO: kohustusi ei ole võetud kapitalirendi korral, kauplemisel rahaturu instrumentide, välisvaluuta, derivatiivtoodete, vahetuskursi ja intressimäära instrumentide, vabalt kaubeldavate väärtpaberite ning muude vabalt kaubeldavate instrumentide ja finantsvaradega, osalemisel igat liiki väärtpaberite emiteerimises, varahaldamisel ning finantsvara eest arveldamis- ja kliiringuteenuste osutamisel. Maksed ja rahaülekanndeteenused on lubatud üksnes residentpanga kaudu.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>SI: kohustusi ei ole võetud, v.a järgmistel juhtudel: igat liiki laenamine, omamaiste juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate tagatiste ja kohustuste vastuvõtmine välisriigi krediitiasutustelt, teiste finantsteenuste osutajate kasutuses oleva finantsteabe vahendamine ja edasiandmine ning finantsandmete töötlemine ja asjakohase tarkvara pakkumine, nimetatud tegevustega seotud nõustamine ja muud abistavad finantsteenused, sealhulgas krediidinfo ja -analüüs, investeringute ja väärtpaberiportfelliga seotud uuringud ja nõustamine, samuti nõustamine äriühingute omandamise ja ümberstruktureerimise ning strateegia valdkonnas. Nõutav on kaubanduslik kohalolek.</p> <p>SI: pensioniskeemi võib pakkuda usaldusfondi vormis asutatud pensionifond (mis ei ole juriidiline isik ja mida seetõttu haldab kindlustusandja, pank või pensionifonde haldav ettevõtte), pensionifonde haldav ettevõtte või kindlustusandja. Lisaks võivad pensioniskeemi pakkuda ka ELi liikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohaselt asutatud pensioniskeemi pakkujad.</p> <p>HU: väljastpoolt EMPd pärit äriühingud võivad pakkuda finantsteenuseid või osaleda finantsteenustega seotud tegevuses üksnes oma Ungari filiaali kaudu.</p> <p>2. viisi korral:</p> <p>BG: kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamise seotud piiranguid ja tingimusi.</p>

8. TERVISE- JA SOTSIAALTEENUSED

(üksnes erasektori rahastatavad teenused. Suurema kindluse huvides ei peeta teenuseid, mida rahastab avalik sektor või millele antakse mis tahes vormis riigiabi, erasektori rahastatavateks teenusteks.)

<p>A. Haiglateenused (CPC 9311)</p> <p>B. Kiirabiteenused (CPC 93192)</p> <p>C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193)</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>FR: kohustusi ei ole võetud erasektori rahastatud laboratoorse analüüsi ja uurimise teenuste puhul (CPC 9311 osa).</p> <p>1. viisi korral:</p> <p>AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>HR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud telemeditsiini puhul.</p> <p>2. viisi korral:</p> <p>puuduvad.</p>
<p>D. Sotsiaalteenused</p> <p>— kõik liikmesriigid, v.a AT, EE, LT ja LV: üksnes taastusraviasutused, puhkekodud, vanadekodud.</p> <p>— AT, EE ja LV: kogu CPC 933.</p>	<p>1. viisi korral:</p> <p>EU: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>2. viisi korral:</p> <p>CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI, SK: kohustusi ei ole võetud.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
9. TURISMI- JA REISITEENUSED	
<p>A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) välja arvatud õhusõidukites toitlustamise teenused ⁽¹⁾</p>	<p>1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud. HR: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
<p>B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)</p>	<p>1. viisi korral: BG, CY, HU: kohustusi ei ole võetud. CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Välisriigi teenuseosutajaid peab esindama residentist reisiettevõtte. LT: reisijuhiteenuste osutamisel nõutakse asumist juriidilise isikuna Leedus ja Leedu riikliku turismiameti väljastatud luba.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>
<p>C. Giiditeenused (CPC 7472)</p>	<p>1. viisi korral: BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: kohustusi ei ole võetud. IT: väljastpoolt ELi pärit giidid peavad saama piirkonnalt professionaalse giidina tegutsemiseks eriloa. BG, CY, EL, ES: giiditeenuste osutamise suhtes kohaldatakse ELi kodakondsuse nõuet.</p> <p>2. viisi korral: puuduvad.</p>

⁽¹⁾ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 12.D.a (lendude maapealne teenindus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
10. VABAAJA-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	1. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud. BG: kohustusi ei ole võetud, v.a teatrilavastajate, laulukollektiivide, ansamblite ja orkestrite pakutavad meelelahutusteenused (CPC 96191); kirjanike, heliloojate, skulptorite, estraadikunstnike jt üksikartistide osutatavad teenused (CPC 96192) ning teatrite lisateenused (CPC 96193). EE: kohustusi ei ole võetud muude meelelahutusteenuste puhul (CPC 96199), v.a kinoteenused. LT, LV: kohustusi ei ole võetud, v.a kinoteenused (CPC 96199 osa).
B. Uudiste- ja meediaagentuuride teenused (CPC 962)	1. viisi korral: BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud.
C. Raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muud kultuuriteenused (CPC 963)	1. ja 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud.
D. Sporditeenused (CPC 9641)	1. ja 2. viisi korral: AT: kohustusi ei ole võetud suusakooli- ja mäeinstruktoriteenuste puhul. BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud. 1. viisi korral: CY, EE, HR: kohustusi ei ole võetud.
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
11. TRANSPORDITEENUSED	
<p>A. Meretransport</p> <p>a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž ⁽¹⁾)</p> <p>b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž) ⁽²⁾</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>EU: kohustusi ei ole võetud riigisisese merekabotaaži puhul.</p> <p>BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SE: fiiderteenused tegevusloa alusel.</p>
<p>B. Siseveetransport</p> <p>a) reisijatevedu (CPC 7221, v.a riigisisene kabotaaž) ⁽²⁾</p> <p>b) kaubavedu (CPC 7222, v.a riigisisene kabotaaž) ⁽²⁾</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>EU: kohustusi ei ole võetud riigisisese siseveekabotaaži puhul. Meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Kohaldatakse Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärusi.</p> <p>EU: siseveeteedel võib kaupu või reisijaid vedada üksnes ettevõtja, kes vastab järgmistele tingimustele:</p> <p>a) teenuseosutaja on asutatud mõnes liikmesriigis;</p> <p>b) talle on antud õigus pakkuda asjaomases liikmesriigis (rahvusvahelist) kaupade ja reisijate siseveetransporti ja</p> <p>c) ta kasutab liikmesriigis registreeritud aluseid või tunnistust liikmesriigi laevastikku kuulumise kohta.</p> <p>Lisaks sellele peavad alused olema selliste füüsiliste isikute omanduses, kes elavad liikmesriigis ja on selle kodanikud, või liikmesriigis registreeritud juriidiliste isikute omanduses. Erandkorras võib teha enamusosaluse nõudest erandeid. Hispaanias, Rootsis ja Soomes ei tehta mereteedel ja siseveeteedel õiguslikult vahet. Meretransporti käsitlevad eeskirjad on võrdselt kohaldatavad siseveeteede suhtes.</p> <p>AT: nõutav on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias.</p> <p>BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI, SK: kohustusi ei ole võetud.</p>

⁽¹⁾ Ilma et see piiraks selliste tegevuste ulatust, mida võib asjaomaste riigi õigusaktide kohaselt käsitada kabotaažina, ei hõlma käesolev loetelu riigisisest kabotaaži, mille hulka arvatakse reisijate või kauba vedu ühest Euroopa Liidu liikmesriigis asuvast sadamast või kohast teise samas liikmesriigis asuvasse sadamasse või kohta, k.a tema mandrilaval, nagu on sätestatud ÜRO mereõiguse konventsioonis, ning ühest ja samast Euroopa Liidu liikmesriigis asuvast sadamast või kohast algavaid ja seal lõppevaid vedusid.

⁽²⁾ Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetransport a) reisijatevedu (CPC 7111) b) kaubavedu (CPC 7112)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
D. Maanteetransport a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122) b) kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul ⁽¹⁾)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud, v.a posti- ja kullerpostisaadetiste vedu enda tarbeks. 2. viisi korral: puuduvad.
E. Kaupade (v.a kütus) torustransport ⁽²⁾ (CPC 7139)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud.

12. TRANSPORDI ABITEENUSED⁽³⁾

A. Meretranspordi abiteenused a) mereveoste käitlemisteenused b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) laevade agenteerimisteenused f) mereveoste ekspedeerimise teenused g) laevade rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 7213) h) puksiirteenused (CPC 7214) i) meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	1. ja 2. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud tollivormistusteenuste, puksiirteenuste ning lootsi- ja sildumisteenuste puhul. 1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud mereveose käitlemise teenuste ning konteinerjaama- ja depooteenuste puhul. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga. BG: kohustusi ei ole võetud. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud hoiustamis- ja ladustamisteenuste korral. HR: kohustusi ei ole võetud, v.a kaubaveoagentuuri teenused. FI: meretranspordi abiteenuseid võivad osutada ainult Soome lipu all sõitvad laevad. 2. viisi korral: puuduvad.
--	---

⁽¹⁾ CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 2.A (posti- ja kulleriteenused).⁽²⁾ Kütuste torustransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.B.⁽³⁾ Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.F.I.1–1.F.I.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>B. Siseveetranspordi abiteenused</p> <p>a) veose käitlemise teenused (CPC 741 osa)</p> <p>b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)</p> <p>c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)</p> <p>d) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7223)</p> <p>e) puksiirteenused (CPC 7224)</p> <p>f) siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa)</p> <p>g) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>EU: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused.</p> <p>EU: kohustusi ei ole võetud tollivormistusteenuste, puksiirteenuste ning lootsi- ja sildumisteenuste puhul.</p> <p>HR: kohustusi ei ole võetud, v.a kaubaveoagentuuri teenused.</p> <p>1. viisi korral:</p> <p>AT: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga, puksiirteenuste, lootsi- ja sildumisteenuste, navigeerimisteenuste ning sadamate ja veeteede käitamise teenuste puhul.</p> <p>BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga.</p> <p>BG: otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (veetranspordi abiteenuste osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %.</p>
<p>C. Raudteetranspordi abiteenused</p> <p>a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa)</p> <p>b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)</p> <p>c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)</p> <p>d) puksiirteenused (CPC 7113)</p> <p>e) raudteetransporditeenuste tugiteenused (CPC 743)</p> <p>f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)</p>	<p>1. ja 2. viisi korral:</p> <p>EU: kohustusi ei ole võetud tollivormistusteenuste ja puksiirteenuste puhul.</p> <p>HR: kohustusi ei ole võetud, v.a kaubaveoagentuuri teenuste puhul.</p> <p>1. viisi korral:</p> <p>BG, CZ: otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (raudteetranspordi abiteenuste osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %.</p> <p>2. viisi korral:</p> <p>puuduvad.</p>
<p>D. Maanteetranspordi abiteenused</p> <p>a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa)</p> <p>b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)</p> <p>c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)</p> <p>d) kommertsveokite rentimine koos juhiga (CPC 7124)</p> <p>e) maanteetransporditeenuste tugiteenused (CPC 744)</p> <p>f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)</p>	<p>1. viisi korral:</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud kommertsveokite rentimisel koos juhiga.</p> <p>HR: kohustusi ei ole võetud, v.a kaubaveoagentuuri teenuste ja maanteetranspordi tugiteenuste puhul, mille jaoks on vaja luba.</p> <p>SE: asutatud üksustelt nõutakse riigis registreeritud sõidukite kasutamist.</p> <p>2. viisi korral:</p> <p>puuduvad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Lennutranspordi abiteenused a) lendude maapealne teenindus (sh toitlustamine)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. BG: otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (lennutranspordi abiteenuste osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna). 2. viisi korral: BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud.
b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad. 1. viisi korral: BG: otseste filiaalide avamine ei ole lubatud (lennutranspordi abiteenuste osutamiseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna).
c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad. 1. viisi korral: BG: välisriigi isikud võivad osutada teenuseid üksnes osaluse kaudu Bulgaaria äriühingus (nende osalus ei tohi ületada 49 %), või filiaali kaudu.
d) õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga (CPC 734)	1. ja 2. viisi korral: EU: liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud liikmesriigis või mujal liidus. Õhusõiduki registreerimiseks võib olla nõutav, et õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav juriidiline isik. Erandjuhul võib välisriigi lennuettevõtja rentida väljaspool ELi registreeritud õhusõiduki Euroopa Liidu lennuettevõtjale eritingimustel Euroopa Liidu lennuettevõtja erakorraliste vajaduste või hooajalise veomahuvajaduse rahuldamiseks või selliste tegevusraskustega toimetulemiseks, millega ei ole võimalik piisavalt hästi toime tulla Euroopa Liidus registreeritud õhusõiduki rentimisega; rentimiseks tuleb saada Euroopa Liidu lennuettevõtja litsentseerinud Euroopa Liidu liikmesriigilt piiratud kestusega heakskiit.
e) müük ja turustamine f) arvutipõhine ettetellimissüsteem	1. ja 2. viisi korral: EU: kui kolmanda riigi arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajad ei võimalda Euroopa Liidu lennuettevõtjatele Euroopa Liidus sätestatuga võrdväärset kohtlemist ⁽¹⁾ või kui välisriigi lennuettevõtjad ei võimalda Euroopa Liidu arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajatele Euroopa Liidus sätestatuga võrdväärset kohtlemist, võib rakendada meetmeid tagamaks, et arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajad Euroopa Liidus võimaldavad kolmanda riigi lennuettevõtjatele või Euroopa Liidu lennuettevõtjad võimaldavad kolmanda riigi arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajatele võrdväärset kohtlemist.

⁽¹⁾ „Võrdväärne kohtlemine“ – Euroopa Liidu lennuettevõtjate ja Euroopa Liidu arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajate mittediskrimineeriv kohtlemine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) lennujaamateenused	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
E. Kaupade (v.a kütus) torustranspordi abiteenused ⁽¹⁾ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.

13. MUUD TRANSPORDITEENUSED

Kombineeritud transporditeenuse osutamine	1. viisi korral: EU, välja arvatud FI: liikmesriikidevaheliste kombineeritud vedude korral võivad veo alg- ja/või lõppetapi maanteevedu – mis moodustab kombineeritud veo lahutamatu osa ja võib, kuid ei pruugi hõlmata piiri ületamist – teha üksnes ELi liikmesriigis asutatud veoettevõtjad, kes vastavad tegevusalale lubamise ja liikmesriikidevahelise kaupade veo turule pääsemise tingimustele. Kehtivad mis tahes konkreetset transpordiliiki mõjutavad piirangud. Võib võtta vajalikke meetmeid, et tagada maanteeõidukite suhtes kohaldatavate, kombineeritud vedudest tulenevate mootorsõidukimaksude vähendamine või hüvitamine. 2. viisi korral: BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK: puuduvad, ilma et see piiraks käesolevas kohustuste loendis nimetatud ja konkreetset transpordiliiki mõjutavate piirangute kohaldamist. AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: kohustusi ei ole võetud.
---	--

14. ENERGIATEENUSED

A. Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883) ⁽²⁾	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
B. Kütuste torustransport (CPC 7131)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud.

⁽¹⁾ Kütuste torustranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.C.

⁽²⁾ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ja toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Toru kaudu transporditavate kütuste hoiustamise ja ladustamise teenused (CPC 742 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuste jms toodete hulгимүүгiteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuuma vee hulгимүүгiteenused	1. ja 2. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud mootorikütuse, elektri, auru ja kuuma vee hulгимүүгiteenuste puhul.
E. Mootorikütuse jaemүүгiteenused (CPC 613)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
F. Kütteõli, balloongaasi, kivisõe ja küttepuidu jaemүүк (CPC 63297) ning elektri, muu kui balloongaasi, auru ja kuuma vee jaemүүгiteenused	1. ja 2. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud mootorikütuse, elektri, muu kui balloongaasi, auru ja kuuma vee jaemүүгiteenuste puhul. 1. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud kütteõli, balloongaasi, kivisõe ja küttepuidu jaemүүгiteenuste puhul, v.a postimүүк. 2. viisi korral: puuduvad.
G. Energiajaotusega seotud teenused (CPC 887)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste puhul. 2. viisi korral: puuduvad.
15. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui neid pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	1. viisi korral: EU: kohustusi ei ole võetud. 2. viisi korral: puuduvad.
g) sidevõrguteenused (CPC 7543)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.

⁽¹⁾ Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktides 1.A.h (meditsiiniteenused) ja 1.A.j.2 (õdede, füsioterapeutide ja parameedikute osutatud teenused ning terviseteenused) (8.A ja 8.C).

VIII-C LISA

EUROOPA LIIDU RESERVATSIOONID JUHTIVTÖÖTAJATE, KÕRGHARIDUSEGA PRAKTIKANTIDE JA ÄRITEENUSTE MÜÜGIESINDAJATE SUHTES

1. Allpool esitatud reservatsioonide loendis on märgitud käesoleva lepingu artikli 151 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad, mille puhul kohaldatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 154 piiranguid juhtivtöötajate ja kõrgharidusega praktikantide suhtes ning kooskõlas artikliga 155 äriteenuste müügiesindajate suhtes ning määratletakse sellised piirangud. Loend koosneb järgmistest osadest:

a) esimeses veerus on nimetatud sektor või allsektor, milles piiranguid kohaldatakse, ja

b) teises veerus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Kui punktis b nimetatud veerus on liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta (kui kõnealusel sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalseid reservatsioone või valdkondlikke ELi-üleseid reservatsioone, mida võidakse kohaldada).

Euroopa Liit ei võta ühtegi kohustust juhtivtöötajate, kõrgharidusega praktikantide ja äriteenuste müügiesindajate suhtes nendel majandustegevusaladel, mis on vastavalt käesoleva lepingu artiklile 144 liberaliseerimata (piirangud jäävad lubatuks).

2. Juhtivtöötajate, kõrgharidusega praktikantide ning äriteenuste ja kaupade müüjatega seotud kohustusi ei kohaldata juhul, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on sekkuda tööturu osapoolte vahelistesse vaidlustesse või läbirääkimistesse või nende tulemusi muul viisil mõjutada.

3. Alljärgnevas loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast piirangut käesoleva lepingu artiklite 154 ja 155 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid, ning seadusjärgse asukoha nõue territooriumil, kus majandustegevus toimub) kohaldatakse Armeenia Vabariigi juhtivtöötajate, kõrgharidusega praktikantide ja äriteenuste müügiesindajate suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole allpool esitatud loendis nimetatud.

4. Jätkuvalt kohaldatakse kõiki muid Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide õigusnormidega kehtestatud riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustuse alaseid nõudeid, k.a riigis viibimise aega, miinimumpalka ja palgaalaseid kollektiivlepinguid käsitlevaid määrusi.

5. Käesoleva lepingu artikli 141 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosalise määratud subsidiume käsitlevaid meetmeid.

6. Alljärgneva loendiga ei piirata ettevõtete asutamisega seotud kohustuste loendis kirjeldatud riigimonopole ja ainuõigusi.

7. Sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumiks selle Euroopa Liidu liikmesriigi või piirkonna turuolukorrale antud hinnang, kus teenust osutatakse, võttes sealhulgas arvesse olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduvat mõju.

8. Alljärgnevast loendist tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.

9. Suurema kindluse huvides lepatakse kokku, et Euroopa Liidu puhul ei kaasne võrdse kohtlemise kohustusega nõue laiendada teise lepinguosalise kodanikele või juriidilistele isikutele kohtlemist, mida liikmesriigis kohaldatakse teise liikmesriigi kodanike ja juriidiliste isikute suhtes vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule või selle lepingu kohaselt võetud meetmetele, kaasa arvatud nende rakendusaktidele liikmesriikides. Võrdne kohtlemine laieneb üksnes teise lepinguosalise juriidilistele isikutele, kes on asutatud kooskõlas teise liikmesriigi õigusega ja kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või põhitegevuskoht on selle liikmesriigi territooriumil, sealhulgas ELis asutatud juriidilistele isikutele, kes on teise lepinguosalise kodanike omandis või kontrolli all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	<p>Äriühingusiseste üleviimiste ulatus</p> <p>BG: äriühingusisest üleviidavate isikute arv ei tohi ületada 10 % asjaomase Bulgaaria juriidilise isiku palgal olevate ELi kodanike keskmisest arvust aastas. Kui töötajate arv on alla 100, võib äriühingusisest üleviidavate isikute arv olla vastava loa olemasolul üle 10 % töötajate koguarvust.</p> <p>HU: kohustusi ei ole võetud nende füüsiliste isikute suhtes, kes on olnud Armeenia juriidilise isiku osanikud.</p>
KÕIK SEKTORID	<p>Kõrgharidusega praktikandid</p> <p>AT, CZ, DE, ES, FR, HU, LT: väljaõpe peab olema seotud ülikoolis omandatud kraadiga.</p>
KÕIK SEKTORID	<p>Tegevdirektorid ja audiitorid</p> <p>AT: juriidiliste isikute filiaalide tegevdirektorid peavad olema Austria residendid. Austria kaubandusseaduse subjektideks olevatel füüsilistel isikutel, kes osutavad teenuseid juriidilise isiku või filiaali juures, peab olema alaline elukoht Austrias.</p> <p>FI: välismaalasel, kes tegeleb kaubandusega eraettevõtjana, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema EMPs. EMP elukohanõue kehtib tegevdirektorite suhtes kõigis sektorites, ent teatavatele äriühingutele võib siiski teha erandeid.</p> <p>FR: tööstuse, kaubanduse ja käsitööstuse valdkonnas tegutsevatest tegevdirektoritelt, kellel puudub elamisluba, nõutakse eriluba.</p> <p>RO: enamik äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud.</p> <p>SE: juriidilise isiku või filiaali tegevdirektor peab elama Rootsis.</p> <p>SE: Registreeritud õiguste (patendid, kaubamärgid, tööstusdisainilahenduste kaitse ja sordikaitse) omajal/taotlejal, kes ei ela Rootsis, peab olema peamiselt dokumentide, teadete jm kättetoimetamiseks Rootsis elav esindaja.</p> <p>SI: registreeritud õiguste (patendid, kaubamärgid, tööstusdisainilahenduste kaitse) omajal/taotlejal, kes ei ela Sloveenias, peab olema peamiselt dokumentide, teadete jm kättetoimetamiseks Sloveenias registreeritud patendi-, kaubamärgi- või tööstusdisainilahenduse volinik.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Tunnustamine EU: diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid ELi direktiive kohaldatakse üksnes ELi kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud kutsealal ühes ELi liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust teises liikmesriigis ⁽¹⁾ .
4. TÖÖTLEV TÖÖSTUS ⁽²⁾	
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestiste paljundamine (ISIC rev 3.1: 22) v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel ⁽³⁾	IT: kirjastajate suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR: kirjastajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet. PL: ajalehtede ja ajakirjade peatoimetaja suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. SE: kirjastajate ning kirjastuste ja trükikodade omanike suhtes kohaldatakse elukohanõuet.
6. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	
a) õigusteenused (CPC 861) ⁽⁴⁾ v.a õigusabi- ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nagu notarid, kohtutäiturid (<i>huissiers de justice</i>) või muud ametiisikud või ministeeriumi ametnikud (<i>officiers publics et ministériels</i>)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK, UK: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse riigisisese (ELi ja liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks ja esindamiseks kohtutes, kohaldatakse kodakondsusnõuet. Hispaanias võivad pädevad asutused teha erandeid. BE, FI, LU: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse esindusteenuste puhul, kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. Belgias kohaldatakse kassatsioonikohtus (<i>Cour de cassation</i>) tsiviilmenetluses esindamise suhtes kvoote. BG: Armeenia advokaadid võivad esindada üksnes Armeenia kodanikke ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht.

⁽¹⁾ Selleks et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsiooni tunnustataks kogu ELis, tuleb sõlmida vastastikuse tunnustamise kokkulepe, mille üle peetakse läbirääkimisi käesoleva lepingu artiklis 161 määratletud raamistikus.

⁽²⁾ See sektor ei hõlma töötleva tööstusega seotud nõustamisteenuseid.

⁽³⁾ Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.

⁽⁴⁾ See hõlmab õigusabi-, esindus-, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusteenuseid ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuseid. Õigusteenuste osutamine on lubatud üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, ELi õiguse ja iga jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning õigusteenuse, nagu mis tahes muu teenuse osutamise puhul, kohaldatakse ELi liikmesriikides kohaldatavaid litsentsimisnõudeid ja -menetlusi. Advokaatide puhul, kes osutavad rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega seotud õigusteenuseid, võivad nendeks litsentsimisnõueteks ja -menetlusteks olla muu hulgas kohalike eetikanormide järgimine, päritoluriigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetuse kasutamiseks ei ole heakskiitu saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõtvas riigis. ELi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja ELi liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes ELi pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab ELi ja riikliku menetlusõiguse tava. Mõnes liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>CY: õigusteenuste osutamiseks kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet. Advokatuuri täisliikmeks saamise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. Küproses võivad õigusbüroo partneriteks, aktsionärideks või juhatuse liikmeteks olla üksnes advokatuuri kuuluvad advokaadid.</p> <p>FR: advokaatide pääsu suhtes kutsealadele <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet.</p> <p>HR: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse esindusteenuste puhul, kohaldatakse kodakondsusnõuet (Horvaatia kodakondsus ja alates ELiga ühinemisest ELi liikmesriigi kodakondsus).</p> <p>HU: advokatuuri täisliikmeks saamise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. Välisriigi advokaatide õigusteenused on piiratud õigusabi osutamisega, mis peab toimuma Ungari advokaadi või õigusbürooga sõlmitud koostöölepingu alusel.</p> <p>LV: vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>DK: õigusabiteenuste turustamise õigus on üksnes Taanis tegevusluba omavatel juristidel. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse Taani õiguse eksami sooritamist.</p> <p>LU: õigusteenuste osutamiseks seoses Luksemburgi ja ELi õigusega kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>SE: advokatuuri vastuvõtmise suhtes, mis on vajalik ainult Rootsi kutsenimetuse <i>advokat</i> kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>ES, PT: juurdepääsuks sellistele ametitele nagu õigusnõustajad (<i>solicitadores</i>) ja tööstusomandi esindajad kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>LT: patendiadvokaatide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>SI: klientide esindamisel kohtus tasu eest kohaldatakse Sloveenia Vabariigis kaubandusliku kohaloleku nõuet. Välisriigi jurist, kellel on õigus praktiseerida välisriigis, võib osutada õigusteenuseid või praktiseerida advokaatide seaduse artiklis 34a sätestatud tingimustel, juhul kui on täidetud tegeliku vastastikkuse nõue. Vastastikkuse nõude täitmist kontrollib justiitsministeerium. Sloveenia advokatuuri määratud advokaatide kaubanduslik kohalolek saab toimuda üksnes ühe osanikuga äriühingu, piiratud vastutusega õigusbüroo (partnerluse) või piiramatult vastutusega õigusbüroo (partnerluse) vormis. Õigusbüroo tegevus piirdub õiguse praktiseerimisega. Õigusbüroo partneriteks võivad olla üksnes advokaadid.</p>
<p>b) 1. majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>FR: majandusarvestus- ja raamatupidamisteenuste osutamine sõltub majandus-, rahandus- ja tööstusministri otsusest kokkuleppel välisministriga. Elukohanõue ei või ületada viit aastat.</p> <p>IT: kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>b) 2. auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a majandusarvestusteenused)</p>	<p>BG: välisriigi audiitor võib osutada auditeerimisteenuseid üksnes vastastikkuse põhimõttel ning kui ta vastab nõuetele, mis on samaväärsed Bulgaaria audiitorite suhtes kohaldatavate nõuetega, ja on edukalt sooritanud asjakohase eksami. CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK: kohaldatakse elukohanõuet. ES: vannutatud audiitorite ning selliste äriühingute haldurite, direktorite ja osanike suhtes, kes ei ole hõlmatud kaheksanda EMÜ äriühinguõiguse direktiiviga, kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR: auditeerimisteenuseid võivad osutada vaid sertifitseeritud audiitorid, kellel on Horvaatia Audiitorite Koja ametlikult tunnustatud litsents. FI: vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema Soome resident. IT: üksikute audiitorite suhtes kohaldatakse elukohanõuet. SE: teatavate juriidiliste isikute, sealhulgas kõikide osaühingute ja füüsiliste isikute kohustuslikku auditit võivad teha üksnes Rootsis tunnustatud või volitatud audiitorid ja registreeritud audiitorühingud. Vaid Rootsis tunnustatud audiitorid ja registreeritud raamatupidamisettevõtted võivad olla aktsionärid või partnerid äriühingutes, mis praktiseerivad nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikel eesmärkidel). Volitamiseks ja tunnustamiseks on vajalik elukoht EMPs või Šveitsis. Nimetusi „tunnustatud audiitor“ ja „volitatud audiitor“ võivad kasutada ainult Rootsis tunnustatud või volitatud audiitorid. Kooperatiivsetes tulundusühingutes ja teatavates muudes ettevõtetes tegutsevatel audiitoritel, kes ei ole volitatud või tunnustatud audiitorid, peab olema elukoht EMPs. Pädev asutus võib teha sellest nõudest erandeid. SI: vähemalt üks Sloveenias asutatud audiitorühingu juhatuse liige peab olema Sloveenia alaline elanik.</p>
<p>c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ⁽¹⁾</p>	<p>CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR, HU, IT: kohaldatakse elukohanõuet.</p>
<p>d) arhitektuuriteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)</p>	<p>EE: vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab olema Eesti resident. BG: linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet. CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR, HU, IT: kohaldatakse elukohanõuet. SK: kohustus olla asjaomase koja liige; tunnustada võidakse asjaomase välisriigi institutsiooni liikmestaatust. Kohaldatakse elukohanõuet, ehkki võidakse kaaluda erandite tegemist.</p>

⁽¹⁾ Ei hõlma maksuküsimustes osutatavaid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 6.A.a (õigusteenused).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) inseneriteenused ja g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE: vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab olema Eesti resident. CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. CZ, HR, IT, SK: kohaldatakse elukohanõuet. HU: kohaldatakse elukohanõuet (CPC 8673 puhul kohaldatakse elukohanõuet üksnes kõrgharidusega praktikantide suhtes).
h) meditsiini- (sh psühholoogi-) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	CZ, LT, IT, SK: kohaldatakse elukohanõuet. CZ, RO, SK: välisriigi füüsiliste isikute puhul on nõutav pädeva asutuse luba. BE, LU: kõrgharidusega praktikantidelt, kes on välisriigi füüsilised isikud, nõutakse välisriigi pädeva asutuse luba. BG, CY, MT: kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK: eriuksandade täitmiseks väljastatava piiratud tegevusloa võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on elukohta olemasolu. FR: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide piires. HR: kõik isikud, kes pakuvad teenust otse patsientidele / ravivad patsiente, vajavad kutseala koja litsentsi. LV: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema kohaliku tervishoiuasutuse luba, mille andmisel lähtutakse vajadusest arstide ja hambaarstide järele konkreetses piirkonnas. PL: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on kutsekodades piiratud valimisõigus. PT: psühholoogide suhtes kohaldatakse elukohanõuet. SI: arstid, hambaarstid, ämmaemandad, õed ja farmatseudid vajavad kutseala koja litsentsi, teised tervishoiutöötajad peavad end registreerima.
i) veterinaariteenused (CPC 932)	BG, CY, DE, EL, HR, FR, HU: kohaldatakse kodakondsusnõuet. CZ ja SK: kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet. IT: kohaldatakse elukohanõuet. PL: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Väliskodanikud võivad taotleda praktiseerimisluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>j) 1. ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)</p>	<p>BG: kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>BE, LU: kõrgharidusega praktikantidelt, kes on välisriigi füüsilised isikud, nõutakse pädeva asutuse luba.</p> <p>CZ, CY, LT, EE, RO, SK: välisriigi füüsilistelt isikutelt nõutakse pädeva asutuse luba.</p> <p>DK: eriülesande täitmiseks väljastatava piiratud tegevusloa võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on elukoha olemasolu.</p> <p>FR: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide piires.</p> <p>IT: kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>LV: oleneb majandusvajadustest, mis sõltuvad kohalikest tervishoiuasutustelt loa saanud ämmaemandate koguarvust konkreetses piirkonnas.</p> <p>PL: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Väliskodanikud võivad taotleda praktiseerimisluba.</p> <p>CY, HU: kohustusi ei ole võetud.</p> <p>HR: kõik isikud, kes pakuvad teenust otse patsientidele / ravivad patsiente, vajavad kutseala koja litsentsi.</p> <p>SI: ämmaemandad vajavad kutseala koja litsentsi.</p>
<p>j) 2. meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)</p>	<p>AT: välisriigi teenuseosutajatel on lubatud tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõded, füsioterapeudid, töotervishoiu terapeudid, logopeedid, dieedi- ja toitumisnõustajad.</p> <p>BE, FR, LU: kõrgharidusega praktikantidelt, kes on välisriigi füüsilised isikud, nõutakse pädeva asutuse luba.</p> <p>HR: kõik isikud, kes pakuvad teenust otse patsientidele / ravivad patsiente, vajavad kutseala koja litsentsi.</p> <p>CY, CZ, EE, RO, SK, LT: välisriigi füüsilistelt isikutelt nõutakse pädeva asutuse luba.</p> <p>BG, CY, HU: kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p> <p>DK: eriülesande täitmiseks väljastatava piiratud tegevusloa võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on elukoha olemasolu.</p> <p>CY, CZ, EL, IT: loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi: otsuse tegemisel kaalutakse piirkonna vabu töökohti ja tööjõu puudust.</p> <p>LV: oleneb majandusvajadustest, mis sõltuvad kohalikest tervishoiuasutustelt loa saanud õdede koguarvust asjaomases piirkonnas.</p> <p>SI: õed vajavad kutseala koja litsentsi, tervishoiuabilised peavad end registreerima.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused ⁽¹⁾	FR: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Kehtestatud kvootide raames on Armeenia kodanike juurdepääs siiski võimalik, kui teenuseosutajale on antud Prantsusmaa ülikoolis kraad farmaatsia alal. CY, DE, EL, SK: kohaldatakse kodakondsusnõuet. HU: kohaldatakse kodakondsusnõuet, v.a ravimite jaemüügi ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüügi korral (CPC 63211). IT, PT: kohaldatakse elukohanõuet.
D. Kinnisvarateenused ⁽²⁾	
a) oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: kohaldatakse elukohanõuet. CY, LV, MT, SI: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
b) tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	DK: kohaldatakse elukohanõuet, kui Taani Ettevõtlusamet ei ole ette näinud teisiti. FR, HU, IT, PT: kohaldatakse elukohanõuet. CY, LV, MT, SI: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
c) muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	SE: kohaldatakse EMP elukoha nõuet (CPC 83101).
e) isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	EU: spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
f) telekommunikatsiooniseadmete rent (CPC 7541)	EU: spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
F. Muud äriteenused	
e) tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676)	IT, PT: bioloogide ja keemiaanalüütikute suhtes kohaldatakse elukohanõuet. CY: bioloogide ja keemiaanalüütikute suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.

⁽¹⁾ Ravimite üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes ELi liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -menetlused. Üldjuhul võivad seda teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

⁽²⁾ Asjaomane teenus on seotud kinnisvaramaaklerite kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ning juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	IT: agronoomide ja <i>periti agrari</i> kutsealade esindajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet.
j) 2. turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet. DK: tegevjuhtide ja lennujaama valveteenistuse töötajate suhtes kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet. ES, PT: spetsialistide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. FR: tegevjuhtide ja direktorite suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. IT: kohaldatakse Itaalia või ELi kodakondsuse ja elukoha nõuet, et saada vajalik luba turvateenuste osutamiseks ja väärisesemete transpordiks.
k) seonduvad teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)	DE: riiklikult määratud mõõdistajate suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. FR: omandiõiguse seadmise ja maaõigusega seotud mõõdistamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet. CY: geoloogia-, geofüüsika-, mõõdistamis- ja kartograafiateenuste puhul kohaldatakse omanike kodakondsuse nõuet. IT, PT: kohaldatakse elukohanõuet.
l) 1. laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	MT: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
l) 2. raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
l) 3. mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaani- de ning maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	EU: mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaani- de hoolduse ja remondi valdkonnas kohaldatakse kodakondsusnõuet.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 5. metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet, v.a: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, UK: CPC 633, 8861 ja 8866 puhul; BG isiklike ja kodutarvete (v. a juveeltooted) parandamise teenuste puhul: CPC 63301, 63302, 63303 osa, 63304, 63309; AT: CPC 633, 8861–8866 puhul; EE, FI, LV, LT: CPC 633, 8861–8866 puhul; CZ, SK: CPC 633, 8861–8865 puhul, ja SI: CPC 633, 8861, 8866 puhul.
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
n) fotograafiateenused (CPC 875)	HR, LV: kohaldatakse kodakondsusnõuet. BG, PL: aerofotograafiateenuste osutamise korral kohaldatakse kodakondsusnõuet.
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	HR: kirjastaja ja toimetuse liikmete suhtes kohaldatakse elukohanõuet. SE: kirjastajate ning kirjastuste ja trükikodade omanike suhtes kohaldatakse elukohanõuet. IT: kirjastuste ja trükikodade omanikud ja kirjastajad peavad olema ELi liikmesriigi kodanikud.
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	SI: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
r) 1. kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905)	FI: diplomeeritud tõlkijate suhtes kohaldatakse elukohanõuet.
r) 3. inkassoteenused (CPC 87902)	BE, EL: kohaldatakse kodakondsusnõuet. IT: kohustusi ei ole võetud.
r) 4. krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE, EL: kohaldatakse kodakondsusnõuet. IT: kohustusi ei ole võetud.
r) 5. paljundusteenused (CPC 87904) ⁽²⁾	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet.

⁽¹⁾ Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.1.1–6.F.1.4. Kontorimasinate ja -seadmete (k.a arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B (arvutiteenused ja nendega seotud teenused).

⁽²⁾ Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 8442 alla ja on esitatud punktis 6.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. CY: kõrgharidusega praktikantidelt, kes on välisriigi füüsilised isikud, nõutakse pädeva asutuse luba.
9. TURUSTUSTEENUSED (välja arvatud relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse turustamine)	
C. Jaemüügiteenused ⁽¹⁾	
c) toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631)	FR: tubakamüüjate (<i>buraliste</i>) suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. ES: tubaka jaemüügi korral. Asutamise korral kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet.
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Põhiharidusteenused (CPC 921)	FR: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Armeenia kodanikud võivad siiski saada pädevatelt asutustel loa õppeasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning seal õpetamiseks. IT: teenuseosutajate suhtes, kellel on õigus väljastada tunnustatud riiklikke diplomeid, kohaldatakse kodakondsusnõuet. EL: õpetajate suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
B. Keskkharidusteenused (CPC 922)	FR: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Armeenia kodanikud võivad siiski saada pädevatelt asutustel loa õppeasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: teenuseosutajate suhtes, kellel on õigus väljastada tunnustatud riiklikke diplomeid, kohaldatakse kodakondsusnõuet. EL: õpetajate suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet. LV: puudega õpilastele teise taseme tehnika- ja kutsehariduslike teenustega seotud haridusteenuste osutamise korral kohaldatakse kodakondsusnõuet (CPC 9224).
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	FR: kohaldatakse kodakondsusnõuet. Armeenia kodanikud võivad siiski saada pädevatelt asutustel loa õppeasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning seal õpetamiseks. CZ, SK: kolmanda taseme hariduse teenuste puhul, v.a teise taseme hariduse järgse tehnika- ja kutsehariduse teenused, kohaldatakse kodakondsusnõuet (CPC 92310). IT: teenuseosutajate suhtes, kellel on õigus väljastada tunnustatud riiklikke diplomeid, kohaldatakse kodakondsusnõuet.

⁽¹⁾ Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.I.
Ei hõlma energiatoote jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 19.E ja 19.F.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	CZ, SK: enamik juhatuse liikmetest peab vastama kodakondsusnõudele.
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	<p>AT: filiaali juhatuse peab koosnema kahest füüsilisest isikust, kes on Austria residentid.</p> <p>EE: otsekindlustuse puhul võivad kindlustusalal tegutseva Armeenia osalusega aktsiaseltsi juhatusse kuuluda Armeenia kodanikud üksnes proportsionaalselt Armeenia osaluse suurusega, kuid nad ei tohi mingil juhul moodustada üle poole juhatuse liikmetest. Tütarettevõtja või iseseisva äriühingu juhatuse esimees peab alaliselt elama Eestis.</p> <p>ES: aktuaaride suhtes kohaldatakse elukohanõuet (või kaheaastase kogemuse nõuet).</p> <p>HR: kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>IT: aktuaaride suhtes kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>PL: kindlustusvahendajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>FI: kindlustusseltsi tegevjuhtide ja vähemalt ühe audiitori elukoht peab olema ELis, kui pädevad asutused ei ole teinud erandit. Armeenia kindlustusseltsi peamaakleri elukoht peab olema Soomes, kui äriühingu peakontor ei asu ELis.</p>
B. Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	<p>BG: peadirektoritelt ja juhatajalt nõutakse alalist elukohta Bulgaarias.</p> <p>FI: krediitiasutuste tegevjuhtide ja vähemalt ühe audiitori elukoht peab olema EMPs, kui finantsjärelevalveasutus ei ole teinud erandit. Tuletisinstrumentide börsi maakler (üksikisik) peab olema ELi elanik.</p> <p>IT: Elukohanõue ELi liikmesriigi territooriumil tegutsevate finantsnõustajate (<i>consulenti finanziari</i>) suhtes.</p> <p>HR: kohaldatakse elukohanõuet. Juhatuse peab juhtima krediitiasutuse tegevust Horvaatia Vabariigi territooriumilt. Vähemalt üks juhatuse liige peab oskama vabalt horvaadi keelt.</p> <p>LT: vähemalt üks panga juhtidest peab alaliselt elama Leedu Vabariigis ja rääkima leedu keelt.</p> <p>PL: vähemalt üks panga tegevjuht peab täitma kodakondsusnõude.</p> <p>SE: hoiupanga asutaja peab olema EMPs elav füüsiline isik.</p>
13. TERVISE- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) E. Sotsiaalteenused (CPC 933)	FR: juhtivale ametikohale saamiseks on nõutav luba. Loa väljastamisel võetakse arvesse kohalike juhtivtöötajate olemasolu. LV: arstide, hambaarstide, ämmaemandate, meditsiiniõdede, füsioteraapeutide ja parameedikute puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. PL: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on kutsekodades piiratud valimisõigus. HR: kõik isikud, kes pakuvad teenust otse patsientidele / ravivad patsiente, vajavad kutseala koja litsentsi.
14. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) välja arvatud õhusõidukites toitlustamise teenused ⁽¹⁾	BG: välisriigi päritolu juhtide arv ei tohi ületada Bulgaaria kodanikest juhtide arvu juhul, kui riigi (ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis on üle 50 %. HR: majapidamistes ja maapiirkondade kodumajapidamistes majutus- ja toitlustusteenuste osutamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet.
B. reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: välisriigi päritolu juhtide arv ei tohi ületada Bulgaaria kodanikest juhtide arvu juhul, kui riigi (ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis on üle 50 %. CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR: büroojuhi ametikohal töötamiseks on vajalik turismiministreeiumi luba.
C. Giiditeenused (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT, SK: kohaldatakse kodakondsusnõuet. IT: väljastpoolt ELi liikmesriike pärit giididel on vaja eriluba.
15. VABAAJA-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	FR: juhtivale ametikohale saamiseks on nõutav luba. Kui luba on vaja rohkem kui kaheks aastaks, on loa väljastamise tingimuseks kodakondsuse olemasolu.

⁽¹⁾ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 17.E.a (maapealne teenindus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
16. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport	EU: laeva meeskondade suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž)	AT: tegevjuhtide enamuse suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž)	SE: kaubalaeva või traditsioonilise laeva kapten peab olema Rootsi kodanik.
D. Maanteetransport	
a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: isikute ja aktsionäride suhtes, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut, kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK, HR: juhtide suhtes kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet. BG, MT: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
b) kaubavedu (CPC 7123, v.a posti- ja kullerpostisaadetiste vedu enda tarbeks ⁽¹⁾)	AT: isikute ja aktsionäride suhtes, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut, kohaldatakse kodakondsusnõuet. BG, MT: kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR: juhtide suhtes kohaldatakse kodakondsus- ja elukohanõuet.
E. Kaupade (v.a kütus) torustransport ⁽²⁾ (CPC 7139)	AT: tegevjuhtide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
17. TRANSPORDI ABITEENUSED ⁽³⁾	
A. Meretranspordi abiteenused	AT: tegevjuhtide enamuse suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
a) meretranspordi lastikäitlemisteenused	BG, MT: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	DK, NL: tollivormistusteenuste puhul kohaldatakse elukohanõuet.
c) tollivormistusteenused	EL: tollivormistusteenuste puhul kohaldatakse kodakondsusnõuet.
d) konteinerjaama- ja depooteenused	
e) laevade agenteerimisteenused	
f) mereveoste ekspedeerimise teenused	

⁽¹⁾ CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A (posti- ja kulleriteenused).

⁽²⁾ Kütuste torustransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 19.B.

⁽³⁾ Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) laevade rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 7213)	
h) puksiirteenused (CPC 7214)	
i) meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa)	
j) muud tugi- ja abiteenused (v.a toitlustamine) (CPC 749 osa)	
D. Maanteetranspordi abiteenused d) kommertsveokite rentimine koos juhiga (CPC 7124)	AT: isikute ja aktsionäride suhtes, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut, kohaldatakse kodakondsusnõuet. BG, MT: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused ⁽¹⁾ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	AT: tegevjuhtide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
19. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883) ⁽²⁾	CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet. SK: kohaldatakse elukohanõuet.
20. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet. CY: kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega.

⁽¹⁾ Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 19.C.

⁽²⁾ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: mäetööstusega seotud nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ja toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.
Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.
Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) iluravi, maniküüri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet.
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui neid pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenustena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	EU: kohaldatakse kodakondsusnõuet.

⁽¹⁾ Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktides 6.A.h (meditsiini- ja hambaraviteenused) ja 6.A.j.2 (õdede, füsioterapeutide ja parameedikute osutatavad teenused ja tervishoiuteenused) (13.A ja 13.C).

VIII-D LISA

EUROOPA LIIDU RESERVATSIOONID LEPINGULISTE TEENUSEOSUTAJATE JA SÕLTUMATUTE SPETSIALISTIDE SUHTES

1. Euroopa Liit võimaldab teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel ja sõltumatutel spetsialistidel osutada oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu, kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 156 ja 157, allpool loetletud majandustegevuse sektorites ja asjakohaste piirangutega.
2. Loend koosneb järgmistest osadest:
 - a) esimeses veerus on nimetatud sektor või allsektor, milles piiranguid kohaldatakse, ja
 - b) teises veerus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Kui punktis b nimetatud veerus on üksnes konkreetsetele liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetatud liikmesriigid kohustusi asjaomasel sektoris reservatsioonideta. Kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalsete reservatsioonide või võimalike valdkondlike kogu ELis rakendatavate reservatsioonide kohaldamist.

EL ei võta lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistidega seoses kohustusi muudes majandustegevuse sektorites peale allpool sõnaselgelt loetletud sektorite.

3. Lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistidega seotud kohustusi ei kohaldata siis, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on sekkuda tööturu osapoolte vahelistesse vaidlustesse või läbirääkimistesse või nende tulemusi muul viisil mõjutada.
4. Alljärgnevas loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast piirangut käesoleva lepingu artiklite 156 ja 157 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleksamid, ning seadusjärgse asukoha nõue territooriumil, kus majandustegevus toimub) kohaldatakse Armeenia Vabariigi lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole järgnevas loendis nimetatud.
5. Jätakuvalt kohaldatakse kõiki muid Euroopa Liidu ja liikmesriikide õigusnormidega kehtestatud riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustuse alaseid nõudeid, k.a riigis viibimise aega, miinimumpalka ja palgaalaseid kollektiivlepinguid käsitlevaid määrusi.
6. Alljärgnevas loendis ei sisalda lepinguosalise määratud subsidiume käsitlevaid meetmeid.
7. Alljärgnevas loendis ei piirata riigimonopole või ainuõigusi asjaomastes sektorites, nagu on sätestatud Euroopa Liidu poolt XIV-A ja VIII-B lisas.
8. Sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumiks selle Euroopa Liidu liikmesriigi või piirkonna turuolukorrale antud hinnang, kus teenust osutatakse, võttes sealhulgas arvesse olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduvat mõju.
9. Alljärgnevas loendis tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.
10. Lepinguosalised võimaldavad teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel osutada oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu, kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 156, järgmistes allsektorites:
 - a) rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega (st kolmandate riikide seadustega) seotud õigusteenused;
 - b) majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused;
 - c) maksualase nõustamise teenused;

- d) arhitektuuri-, linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused;
- e) inseneriteenused, integreeritud inseneriteenused;
- f) arvutiteenused ja nendega seotud teenused;
- g) teadus- ja arendusteenused;
- h) reklaamiteenused;
- i) juhtimisalase nõustamise teenused;
- j) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused;
- k) tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused;
- l) seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused;
- m) seadmete hooldus ja remont, eelkõige müügi- või rentimisjärgse teenindamise lepingu alusel;
- n) tõlketeenused;
- o) ehitusuuringuteenused;
- p) keskkonnateenused;
- q) reisibüroo- ja reisikorraldaja teenused ning
- r) meelelahutusteenused.

11. Lepinguosalised võimaldavad teise lepinguosalise sõltumatutel spetsialistidel osutada oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu, kooskõlas artikliga 157, järgmistes allsektorites:

- a) rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega (st kolmandate riikide seadustega) seotud õigusteenused;
- b) arhitektuuri-, linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused;
- c) inseneriteenused ja integreeritud inseneriteenused;
- d) arvutiteenused ja nendega seotud teenused;
- e) juhtimisalase nõustamise teenused ja juhtimisalase nõustamisega seotud teenused;
- f) tõlketeenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	<p>Tunnustamine</p> <p>EU: diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid ELi direktiive kohaldatakse üksnes ELi liikmesriikide kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud kutsealal ühes Euroopa Liidu liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust teises liikmesriigis. ⁽¹⁾</p>

⁽¹⁾ Selleks et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsioon tunnistataks kogu Euroopa Liidus, on vaja vastastikuse tunnustamise kokkulepet, mille üle peeti läbirääkimisi lepingu artiklis 18 määratletud raamistikus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega (st kolmandate riikide õigusega) seotud õigusabiteenused (CPC 861 osa) ⁽¹⁾</p>	<p>AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE, UK: puuduvad.</p> <p>BE, ES, HR, IT, EL: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>LV: lepinguliste teenuseosutajate puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK: kohaldatakse majandusvajaduste teste.</p> <p>DK: õigusabiteenuste turustamise õigus on üksnes juristidel, kes omavad tegevusloa Taanis. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse Taani õiguse eksami sooritamist.</p> <p>FR: nõutav on täielik (lihtsustatud) vastuvõtt advokatuuri sobivustesti põhjal. Advokaatide pääsu suhtes <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kutsealadele kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet.</p> <p>HR: esindusteenuste puhul nõutava advokatuuri täisliikmeks olemise puhul kehtib kodakondsusnõue.</p> <p>SI: klientide esindamisel kohtus tasu eest kohaldatakse Sloveenia Vabariigis kaubandusliku kohaloleku nõuet. Välisriigi jurist, kellel on õigus praktiseerida välisriigis, võib osutada õigusteenuseid või praktiseerida advokaatide seaduse artiklis 34a sätestatud tingimustel, juhul kui on täidetud tegeliku vastastikkuse nõue. Vastastikkuse nõude täitmist kontrollib justiitsministeerium. Sloveenia advokatuuri määratud advokaatide kaubanduslik kohalolek saab toimuda üksnes ühe osanikuga äriühingu, piiratud vastutusega õigusbüroo (partnerluse) või piiramatult vastutusega õigusbüroo (partnerluse) vormis. Õigusbüroo tegevus piirdub õiguse praktiseerimisega. Õigusbüroo partneriteks võivad olla üksnes advokaadid.</p>
<p>Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad.</p> <p>AT: tööandja peab olema asjaomase kutseorganisatsiooni liige asukohariigis, kui selline organisatsioon on olemas.</p> <p>FR: kohaldatakse loanõuet. Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenuste osutamine sõltub majandus-, rahandus- ja tööstusministri otsusest kokkuleppel välisministriga.</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>HR: kohaldatakse elukohanõuet.</p>

⁽¹⁾ Samamoodi kui muude teenuste osutamise puhul kehtivad õigusteenuste suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -menetlused. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muu hulgas olla vastavus kohalikele eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane asukoht vastuvõtvas riigis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ⁽¹⁾	BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT: tööandja peab olema asjaomase kutseorganisatsiooni liige asukohariigis, kui selline organisatsioon on olemas; kodakondsusnõuet kohaldatakse pädevates asutustes esindamise puhul. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi. CY: kohustusi ei ole võetud maksudeklaratsioonide esitamise puhul. PT: kohustusi ei ole võetud. HR, HU: kohaldatakse elukohanõuet.
Arhitektuuriteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE, ES, HR, IT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: lepinguliste teenuseosutajate puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. FI: füüsiline isik peab tõendama, et tal on eriteadmised osutatava teenuse valdkonnas. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi. AT: üksnes planeerimisteenused, mille puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. HR, HU, SK: kohaldatakse elukohanõuet.
Inseneriteenused ja integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE, ES, HR, IT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: lepinguliste teenuseosutajate puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. FI: füüsiline isik peab tõendama, et tal on eriteadmised osutatava teenuse valdkonnas. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi. AT: üksnes planeerimisteenused, mille puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. HR, HU: kohaldatakse elukohanõuet.

⁽¹⁾ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriikide seadustega seotud õigusabiteenuste all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Arvuti- ja arvutialased teenused (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad. ES, IT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: lepinguliste teenuseosutajate puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. BE: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK, UK: kohaldatakse majandusvajaduste testi. HR: lepinguliste teenuseosutajate puhul kohaldatakse elukohanõuet. Kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.
Teadus- ja arendusteenused (CPC 851, 852, v.a psühholoogide teenused, ⁽¹⁾ 853)	EU, välja arvatud BE: nõutav on volitatud teadusasutusega sõlmitud vastuvõtuleping ⁽²⁾ . CZ, DK, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi. BE, UK: kohustusi ei ole võetud. HR: kohaldatakse elukohanõuet.
Reklaam (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.
Juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. ES, IT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. BE, HR: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.
Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE, ES, HR, IT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi. HU: kohaldatakse majandusvajaduste testi, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste osutamisel (CPC 86602), mille puhul kohustusi ei ole võetud.
Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.

⁽¹⁾ CPC 85201 osa, mis on esitatud meditsiini- ja hambaraviteenuste all.

⁽²⁾ Kõikides liikmesriikides, v.a Taani, peavad teadusasutuse tunnustamine ja vastuvõtuleping vastama ELi direktiivis 2005/71/EÜ sätestatud tingimustele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>Nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad.</p> <p>AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>DE: kohustusi ei ole võetud riiklikult määratud mõõdistajate puhul.</p> <p>FR: kohustusi ei ole võetud mõõdistamisel seoses omandiõiguse seadmise ja maaõigusega.</p> <p>BG: kohustusi ei ole võetud.</p>
<p>Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>UK: kohustusi ei ole võetud.</p>
<p>Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>UK: kohustusi ei ole võetud.</p>
<p>Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ning maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>UK: kohustusi ei ole võetud.</p>
<p>Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>UK: kohustusi ei ole võetud.</p>
<p>Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning isiklike ja majapidamistarvete hooldus ja parandusteenused ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p>

⁽¹⁾ Kontorimasinate ja -seadmete (sh arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud arvutiteenuste all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>Tõlkimine (CPC 87905, v.a ametlik või kinnitatud tõlge)</p>	<p>DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad.</p> <p>BE, ES, IT, EL: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>CY, LV: lepinguliste teenuseosutajate puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>HR: Kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.</p>
<p>Ehitusuuringud (CPC 5111)</p>	<p>BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p>
<p>Keskonnateenused (CPC 9401, ⁽¹⁾ CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404, ⁽²⁾ CPC 94060 osa, ⁽³⁾ CPC 9405, CPC 9406 osa, CPC 9409)</p>	<p>BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p>
<p>Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisi-juhid ⁽⁴⁾) (CPC 7471)</p>	<p>AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: puuduvad.</p> <p>BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>BE, CY, DK, FI, IE: kohustusi ei ole võetud, v.a reisijuhtide puhul (isikud, kelle ülesanne on saata vähemalt kümnest inimesest koosnevat reisirühma, tegutsemata giidina konkreetses asukohtades).</p> <p>HR: kohaldatakse elukohanõuet.</p> <p>UK: kohustusi ei ole võetud.</p>

⁽¹⁾ Vastab reoveekäitlusteenustele.

⁽²⁾ Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

⁽³⁾ Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

⁽⁴⁾ Teenuseosutajad, kelle ülesanne on saata vähemalt kümnest inimesest koosnevat reisirühma, tegutsemata giidina konkreetses asukohtades.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Meelelahutusteenused, v.a audiovisuaalteenused (sh teatri-, ansambli-, tsirkuse- ja diskoteegiteenused) (CPC 9619)	<p>BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE: tippkvalifikatsioon ⁽¹⁾ võib olla nõutav. Kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>AT: nõutakse tippkvalifikatsiooni ja majandusvajaduste testi, v. a isikute puhul, kelle põhikutsetegevus on seotud kaunite kunstidega ning kes saavad sellest oma põhitulu. Need isikud ei tohi tegelda Austrias muu äritegevusega järgmistel tingimustel: puuduvad.</p> <p>CY: ansambli- ja diskoteegiteenuste puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi.</p> <p>FR: kohustusi ei ole võetud lepinguliste teenuseosutajate puhul, välja arvatud juhul, kui:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tööloa antakse ajavahemikuks, mis ei ületa üheksat kuud, ning seda on võimalik pikendada kolmeks kuuks; b) nõutav on vastavus majandusvajaduste testile ja c) meelelahutusasutus peab maksma Prantsuse immigratsiooni- ja integratsiooniametile maksu. <p>Kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.</p> <p>SI: riigis viibimise aeg on piiratud seitsme päevaga ürituse kohta. Tsirkuse- ja lõbustuspargiteenuste puhul on riigis viibimise aeg piiratud kuni 30 päevaga kalendriaasta kohta.</p> <p>BE, UK: kohustusi ei ole võetud.</p>

⁽¹⁾ Kui kvalifikatsiooni ei ole omandatud ELis ja selle liikmesriikides, võib asjaomane liikmesriik hinnata, kas kvalifikatsioon vastab tema territooriumil nõutavale kvalifikatsioonile.

VIII-E LISA

ARMEENIA VABARIIGI RESERVATSIOONID ASUTAMISE SUHTES

1. Alljärgnevas loendis on esitatud majandustegevusalad, mille puhul Armeenia Vabariik kohaldab Euroopa Liidu ettevõtetele ja investoritele reservatsioonide võrdse kohtlemise või kõige soodsama kohtlemise suhtes vastavalt käesoleva lepingu artikli 144 lõikele 2.

Loend koosneb järgmistest osadest:

- a) horisontaalsete reservatsioonide loend, mis kehtib kõigi sektorite või allsektorite suhtes;
- b) sektori- või allsektoripõhiste reservatsioonide loend, kus lisaks kohaldatava(te)le reservatsiooni(de)le on märgitud ka asjaomane sektor või allsektor.

Reservatsioon, mis vastab majandustegevusalale, mis ei ole liberaliseeritud (kohustusi ei võeta), on väljendatud järgmiselt: „võrdse kohtlemise ja enamsoodustusrežiimiga sätestatud kohustused puuduvad“.

2. Käesoleva lepingu artikli 141 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosaliste määratud subsidiume käsitlevaid meetmeid.
3. Alljärgnevast loendist tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.
4. Käesoleva lepingu artikli 144 kohaselt ei loetleta käesolevas lisas mittediskrimineerivaid nõudeid, mis puudutavad õiguslikku vormi või kohustust saada tegevus- või muud lube, mida kohaldatakse kõigi territooriumil tegutsevate teenuseosutajate suhtes, olenemata nende kodakondsusest, tegevuskohast või võrdväärtetest kriteeriumidest, kuna need ei ole lepinguga piiratud.

Horisontaalsed reservatsioonid

Enamsoodustusrežiim

Armeenia jätab endale õiguse võtta vastu või rakendada meetmeid, millega võimaldatakse erinevat kohtlemist investeerimist käsitlevate rahvusvaheliste lepingute või muu kaubanduslepingu alusel, mis kehtivad või mis sõlmitakse enne käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva.

Armeenia jätab endale õiguse võtta vastu või rakendada meetmeid, millega võimaldatakse teatava riigi erinevat kohtlemist vastavalt kehtivatele või tulevastele kahe- või mitmepoolsetele lepingutele, millega

- a) luuakse teenuste ja investeeringute ühtne turg;
- b) antakse asutamisõigus või
- c) nõutakse õigusaktide ühtlustamist ühes või enamas majandussektoris.

Selle erandi puhul lähtutakse järgmisest:

- a) „teenuste ja investeeringute ühtne turg“ on ala, kus on tagatud teenuste, kapitali ja isikute vaba liikumine;
- b) „asutamisõigus“ on kohustus kõrvaldada piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osaliste vahel lepingu jõustumise kuupäevaks põhimõtteliselt kõik asutamisõigust piiravad tõkked ning see hõlmab piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osalisriikide kodanike õigust asutada ja juhtida ettevõtteid samadel tingimustel kui need, mis on kodanike jaoks sätestatud selle riigi õigusaktides, kus kõnealune ettevõtetus toimub;

c) „õigusaktide ühtlustamine“ tähendab:

- i) piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu ühe või enama osalise õigusaktide ühtlustamist teis(t)e kõnealuse lepingu osalis(t)e õigusaktidega või
- ii) ühiste õigusaktide lisamist piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osaliste riigisisesse õigusesse.

Selline ühtlustamine või lisamine peab toimuma ja arvatakse toimunuks üksnes hetkel, mil see jõustub piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osalise või osaliste riigisiseses õiguses.

Kommunaalteenused

Kommunaalteenusteks peetavate majandustegevusalade suhtes võib kohaldada riiklikke monopole või eraettevõtjatele antavaid ainuõigusi.

Kinnisvara

Välisriikide füüsilised isikud ei saa omandada maad Armeenias, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Valdkondlikud reservatsioonid

1. Äriteenused

Kutseteenused

Juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuste puhul reserveeritakse notariseerimise teenused Armeenia riigile.

Auditeerimisteenuste osutamise luba võidakse anda suletud aktsiaseltsina või piiratud vastutusega äriühinguna registreeritud juriidilisele isikule, kes vastab Armeenia Vabariigi auditeerimistevuse seaduse nõuetele.

Muud äriteenused

Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenuse osutajad peaksid olema Armeenia õigusnormide kohaselt asutatud juriidilised isikud.

2. Transporditeenused

Kõikide transpordiliikide abiteenused

Kaubaveoagentuuri teenuste ja veoste ülevaatusteenuste puhul peab tollivormistuse tegema Armeenias asutatud litsentseeritud tolliagent.

VIII-F LISA

ARMEENIA VABARIIGI KOHUSTUSED SEoses PIIRIÜLESTE TEENUSTE OSUTAMISEGA

1. Alljärgnevas kohustuste loendis on nimetatud Armeenia Vabariigi poolt käesoleva lepingu artikli 151 kohaselt liberaliseeritud majandustegevused ning nende tegevuste raames Euroopa Liidu teenuste ja teenuseosutajate suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loendid koosnevad järgmistest osadest:

a) esimene veerg, milles on näidatud sektor või allsektor, kus lepinguosaline on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mil määral reservatsioone kohaldatakse;

b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Allpool esitatud loendis nimetatud sektorites või allsektorites ei ole kohustusi võetud.

2. Alljärgnev loend ei sisalda kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piiranguid käesoleva lepingu artiklite 149 ja 150 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, universaalteenuse osutamise kohustused, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid, ning mittediskrimineeriv nõue, et teatavaid tegevusi ei tohi harrastada keskkonnakaitsealadel või ajaloo- ja kunstiväärtusega piirkondades) kohaldatakse teise lepinguosalise teenuseosutajate ja investorite suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole loendis nimetatud.

3. Alljärgneva loendiga ei piirata teatavates teenuste sektorites ja allsektorites 1. viisi teostatavust ning riigimonopoli ja ainuõigusi, nagu on kirjeldatud ettevõtete asutamiseiga seotud kohustuste loendis.

4. Käesoleva lepingu artikli 141 lõike 3 kohaselt ei sisalda allpool esitatud loend lepinguosaliste määratud subsidiume käsitlevaid meetmeid.

5. Kohustuste loendist tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele ja juriidilistele isikutele vahetult õigusi.

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
Horisontaalsed	puuduvad.
1. Äriteenused	
A. Kutseteenused	
Õigusteenused (CPC 861)	1. viis: puuduvad, v.a õigusdokumentide koostamise puhul. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
Majandusarvestusteenused Auditeerimisteenused ⁽²⁾ Raamatupidamisteenused (CPC 862)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Maksualase nõustamise teenused (CPC 863)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Arhitektuuriteenused Inseneriteenused Integreeritud inseneriteenused Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Meditsiini- ja hambaraviteenused (CPC 9312)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Veterinaarteenused (CPC 932)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
B. Arvuti- ja arvutialased teenused	
Arvuti riistvara paigaldamisega seotud nõustamisteenused Tarkvararakendusteenused Andmetöötlusteenused Andmebaasiteenused Majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul – kontoriseadmete, sealhulgas arvutite hooldus- ja remonditeenused Muud arvutiteenused, sh andmete ettevalmistamisteenused (CPC 841, 842, 843, 844, 845, 849)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

⁽²⁾ Auditeerimisteenuste osutamise luba võidakse anda suletud aktsiaseltsina või piiratud vastutusega äriühinguna registreeritud juriidilisele isikule, kes vastab Armeenia Vabariigi audiitoritegevuse seaduse nõuetele.

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
C. Teadus- ja arendusteenused	
Teadus- ja arendusteenused (CPC 851–853)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
D. Kinnisvarateenused	
Oma või renditud varaga seotud teenused Tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 821, 822)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
Erasõidukitega seotud teenused Kaubaveoautodega seotud teenused Laevadega seotud teenused Õhusõidukitega seotud teenused Muude maanteetranspordivahenditega seotud teenused Muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83101, 83102, 83103, 83104, 83105, 83106–83109)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
F. Muud äriteenused	
Reklaamiteenused (CPC 871)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitlustega seotud teenused Juhtimisalase nõustamise teenused Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 864, 865, 866)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676)	1. viis: tehnilise kontrolli ja analüüsi teenuse osutajad peaksid olema Armeenia õigusnormide kohaselt asutatud juriidilised isikud. 2. viis: puuduvad.
Põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 ^{**})	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Kaevandamisega seotud nõustamisteenused (CPC 883 ^{**})	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Töötleva tööstusega seotud nõustamisteenused (CPC 884 ^{**} , 885 ^{**})	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Energiajaotusega seotud nõustamisteenused (CPC 887 ^{**})	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Inseneritööga seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused (CPC 8675)	1. viis: kohustusi ei ole võetud. 2. viis: puuduvad.
Seadmete (v.a merelaevad, õhusõidukid või muud transpordivahendid) hooldus ja remont (CPC 633, 8861–8866)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Fotograafiateenused (CPC 875)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Pakendamisteenused (CPC 876)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Konverentsiteenused Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87909, 87905)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
2. Sideteenused	
A. Posti- ja kulleriteenused (CPC 7511, 7512)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
B. Telekommunikatsiooniteenused ⁽²⁾	
Telefonsideteenused Võrgupõhised pakett- ja ahelkommuteeritud andmesideteenused ning võrgupõhised faksiteenused Pakett- ja ahelkommuteeritud andmesideteenuste jaemüük, faksiteenuste jaemüük Teleksi- ja telegraafiteenused, võrgu- ja jaemüük Rendiliiniteenused (CPC 7521, 7522, CPC 7523)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Avalikud mobiilsideteenused, sh analoog-/digitaal-mobiilsideteenused, personaalsed sideteenused, spetsiaalne mobiilraadio (SMR), mobiilsidesüsteem (GSM), liikuva satelliitsideteenused (MSS) Kaugotsinguteenused ja mobiilandmesideteenused, võrgu- ja jaemüük (CPC 75213, CPC 75291)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Rahvusvaheliste lisaväärtusega telekommunikatsiooniteenuste võrgumüük, traadi- või raadiopõhine, sh: elektronpost; kõnepost; sidusinfo ja andmebaasiotsingud;	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO lootelul (MTN.GNS/W/12).

⁽²⁾ Armeenia võetud kohustused lähtuvad ajakava põhimõtetest, mis on sätestatud WTO dokumentides „Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments“ (S/GBT/W/2/Rev.1) ja „Market Access Limitations on Spectrum Availability“ (S/GBT/W/3). Armeenia võtab ka reguleerimis põhimõtteid käsitlevas dokumendis nimetatud kohustused.

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
elektrooniline andmevahetus; laiendatud/lisaväärtusega faksiteenused, sealhulgas vahehoidega edastus, salvestamisega väljaotsimine; koodide ja protokollide teisendamine; teabe ja/või andmete sidustöötlemine (sh tehingute töötlemine). (CPC 7523, CPC 843)	
Rahvusvaheliste lisaväärtusega telekommunikatsiooniteenuste jaemüük ning riigisiseste lisaväärtusega telekommunikatsiooniteenuste võrgu- ja jaemüük, traadi- või raadiopõhine, sh: elektronpost; kõnepost; sidusinfo ja andmebaasiotsingud; elektrooniline andmevahetus; laiendatud/lisaväärtusega faksiteenused, sealhulgas vahehoidega edastus, salvestamisega väljaotsimine; koodide ja protokollide teisendamine; teabe ja/või andmete sidustöötlemine (sh tehingute töötlemine). (CPC 7523, CPC 843)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Telekommunikatsiooniga seotud teenused (CPC 754)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
C. Audiovisuaalteenused	
Kino- ja videofilmide tootmis- ning turustamisteenused Filmide linastamise teenused Raadio- ja teleteenused (v.a. edastamisteenused) Helisalvestusteenused (CPC 9611, 9612, 9613)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
3. Ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused	
A. Üldehitus B. Üldehitus tsiviilehitusele C. Paigaldus- ja koostetööd D. Ehitiste viimistlustööd (CPC 512, 513, 514+516, 517)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
4. Turustusteenused	
A. Komisjonimüügiagentide teenused B. Hulgimüügiteenused (CPC 61111, 6113**, 6121**, 621, 622)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
C. Jaemüügiteenused (CPC 61112, 6113**, 6121**, 631, 632)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
D. Frantsiisimine (CPC 8929)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
5. Haridusteenused	
A. Kõrgharidus (CPC 923) B. Täiskasvanuharidus (CPC 924)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
6. Keskkonnateenused	
<p>A. Reoveeteenused</p> <p>B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport</p> <p> a) jäätmekäitlusteenused</p> <p> b) kanalisatsiooni- jms teenused</p> <p>C. Välisõhu ja kliima kaitse (heitgaaside puhastusteenused)</p> <p>D. Müra ja vibratsiooni vähendamine</p> <p>E. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine</p> <p> — saastatud/reostatud pinnase ja vee puhastamine, parandamine (loodus- ja maastikukaitseteenused)</p> <p>F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse</p> <p> — loodus- ja maastikukaitseteenused</p> <p>G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused</p> <p>(CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 9405, 9406, 9409)</p>	<p>1. viis: kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste puhul.</p> <p>2. viis: puuduvad.</p>
7. Finantsteenused	
<p>A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused</p>	<p>1. viis: kohustusi ei ole võetud järgmiste sektorite puhul:</p> <p>a) otsekindlustusteenused, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p> i) merelaevandus, kommertslennundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja</p> <p> ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.</p> <p>b) kindlustusvahendusteenused, v.a selliste riskide edasikindlustuse, retrosessiooni või kindlustuse korral, mis on seotud järgmisega:</p> <p> i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmisest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja vedamisest tulenevad kohustused, ja</p> <p> ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.</p> <p>2. viis: puuduvad.</p>

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
B. Panga- ja muud finantsteenused	<p>1. viis: kohustusi ei ole võetud järgmiste sektorite puhul:</p> <p>a) kauplemine enda või klientide nimel kas börsil, vabavahetusturul või mõnel muul viisil järgmisega:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) rahaturu instrumendid (sh tšekid, vekslid, hoiusesertifikaadid); ii) välisvääringud; iii) tuletisväärtpaberid, sealhulgas (kuid mitte ainult) futuurid ja optsioonid; iv) valuutakursi ja intressimäära instrumendid, sealhulgas sellised finantsinstrumendid nagu vahetustehingud ja intressiforvardid; v) vabalt võõrandatavad väärtpaberid ja vi) muud vabalt kaubeldavad instrumendid ja finantsvarad, sealhulgas väärismetallikangid; <p>b) osalemine igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni tagamine ja väärtpaberite agendina paigutamine ja sellise tegevusega seotud teenuste osutamine;</p> <p>c) rahamaaklerlus;</p> <p>d) vara haldamine, nagu likviidsusjuhtimine ja väärtpaberiportfelli valitsemine, kõik kollektiivsete investeeringute valitsemise vormid, pensionifondi haldamine, hooldus-, hoiustamis- ja usaldusteenu- sed;</p> <p>e) finantsvarade, sealhulgas väärtpaberite, tuletisväärtpaberite ja teiste vabalt kaubeldavate maksevahenditega seotud arveldus- ja kliiringteenused.</p> <p>2. viis: puuduvad.</p>
8. Tervise- ja sotsiaalteenused	
<p>A. Haiglateenused (otseomandus ja tasu eest juhtimine)</p> <p>B. Muud tervishoiuteenused (otseomandus ja tasu eest juhtimine)</p> <p>(CPC 9311, 9319)</p>	<p>1. viis: tehniliselt teostamatu.</p> <p>2. viis: puuduvad.</p>
9. Turismi- ja reisiteenused	
A. Hotellid ja restoranid (CPC 641–643)	<p>1. viis: tehniliselt teostamatu.</p> <p>2. viis: puuduvad.</p>
<p>B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused</p> <p>C. Giiditeenused</p> <p>(CPC 7471, 7472)</p>	<p>1. viis: puuduvad.</p> <p>2. viis: puuduvad.</p>

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
10. Vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenused	
A. Meelelahutusteenused (v.a audiovisuaalteenused)	1. viis: puuduvad.
B. Uudisteagentuuride teenused	2. viis: puuduvad.
C. Spordi- ja vabaajateenused (CPC 9619, 962, 964)	
11. Transporditeenused	
A. Meretransporditeenused	
Reisijatevedu	1. viis: puuduvad.
Kaubavedu	2. viis: puuduvad.
Laevade rentimine koos kapteniga (CPC 7211, 7212, 7213)	
Konteinerjaama- ja depooteenused	1. viis: puuduvad.
Laevade agenteerimisteenused	2. viis: puuduvad.
Mereveoste ekspedeerimise teenused	
Vee transpordi tugiteenused (CPC 745)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
B. Lennutransporditeenused	
Õhusõidukite hooldus ja remont (CPC 8868 ^{**})	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Lennutransporditeenuste, sh arvutipõhiste ettetelli- missüsteemide teenuste müük ja turustamine (CPC 748, 749)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Maapealne teenindus	1. viis: kohustusi ei ole võetud. 2. viis: puuduvad.
Lennujaamade juhtimine	1. viis: kohustusi ei ole võetud. 2. viis: puuduvad.
C. Raudteetransporditeenused	
Reisijatevedu	1. viis: kohustusi ei ole võetud.
Kaubavedu (CPC 7111, 7112)	2. viis: puuduvad.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

Sektor või allsektor ⁽¹⁾	Reservatsioonide kirjeldus
Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 ^{**})	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Raudteetranspordi tugiteenused (CPC 743)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
D. Maanteetransporditeenused	
Reisijatevedu Kaubavedu Kaubaveokite rentimine koos juhiga (CPC 7121, 7122, 7123, 7124)	1. viis: erinev kohtlemine seoses üldkasutatavate teede käitamise ja hooldamise ning sisenemislubade väljastamise puhul kohaldatavate maksude ja tasudega. 2. viis: puuduvad.
Maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Maanteetranspordi tugiteenused (CPC 744)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
12. Kõikide transpordiliikide abiteenused	
Veosekäitlemisteenused (CPC 741) Hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742)	1. viis: puuduvad. 2. viis: puuduvad.
Kaubaveoagentuuri teenused Muud transpordi tugi- ja lisateenused (CPC 748, 749)	1. viis: tollivormistuse peab tegema Armeenias asutatud litsentseeritud tolliagent. 2. viis: puuduvad.
13. Energiateenused	
Kütuste torutransport (CPC 7131)	1. viis: kohustusi ei ole võetud järgmiste sektorite puhul: a) maagaasi torutransport, v.a nõustamisteenused. 2. viis: kohustusi ei ole võetud järgmiste sektorite puhul: a) maagaasi torutransport, v.a nõustamisteenused.

⁽¹⁾ Teenuste sektoripõhise klassifikatsiooni loend põhineb WTO loetelul (MTN.GNS/W/12).

VIII-G LISA

ARMEENIA VABARIIGI RESERVATSIOONID LEPINGULISTE TEENUSEOSUTAJATE JA SÖLTUMATUTE SPETSIALISTIDE SUHTES

1. Armeenia Vabariik võimaldab Euroopa Liidu lepingulistel teenuseosutajatel ja sõltumatutel spetsialistidel osutada oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu, kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 156 ja 157, allpool loetletud majandustegevuse sektorites ja asjakohaste piirangutega.
2. Loend koosneb järgmistest osadest:
 - a) esimeses veerus on nimetatud sektor või allsektor, milles piiranguid kohaldatakse, ja
 - b) teises veerus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Armeenia Vabariik ei võta lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistidega seoses kohustusi muudes majandustegevuse sektorites peale allpool sõnaselgelt loetletud sektorite.
3. Lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistidega seotud kohustusi ei kohaldata siis, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on sekkuda tööturu osapoolte vahelistesse vaidlustesse või läbirääkimistesse või nende tulemusi muul viisil mõjutada.
4. Alljärgnevas loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast piirangut käesoleva lepingu artiklite 156 ja 157 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatavad eksamid, sh keeleeksamid, ning seadusjärgse asukoha nõue territooriumil, kus majandustegevus toimub) kohaldatakse Euroopa Liidu lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole järgnevas loendis nimetatud.
5. Jätakuvalt kohaldatakse kõiki muid Armeenia Vabariigi õigusnormidega kehtestatud riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustuse alaseid nõudeid, k.a riigis viibimise aega, miinimumpalka ja palgaalaseid kollektiivlepinguid käsitlevaid määrusi.
6. Alljärgnev loend ei sisalda lepinguosalise määratud subsiidiume käsitlevaid meetmeid.
7. Alljärgneva loendiga ei piira riigimonopole või ainuõigusi asjaomastes sektorites, nagu on sätestatud Armeenia Vabariigi poolt VIII-E ja VIII-F lisas.
8. Neis sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumideks vastava turuolukorra hindamine Armeenias, kus teenust osutatakse, kaasa arvatud olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduva mõju hindamine.
9. Alljärgnevast loendist tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning seega ei anna need füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.
10. Armeenia Vabariik võimaldab Euroopa Liidu lepingulistel teenuseosutajatel ja sõltumatutel spetsialistidel osutada oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu, kooskõlas käesoleva lepingu artiklitega 156 ja 157, järgmistes äriteenuste allsektorites:
 - a) õigusteenused (CPC 861);
 - b) majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 862);
 - c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863);
 - d) arhitektuuriteenused (CPC 8671);
 - e) inseneriteenused (CPC 8672);
 - f) integreeritud inseneriteenused (CPC 8673);

- g) linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8674);
- h) meditsiini- ja hambaraviteenused (CPC 9312);
- i) veterinaariteenused (CPC 932);
- j) arvutite riistvara paigaldamisega seotud nõustamisteenused (CPC 841);
- k) tarkvara rakendusteenused (CPC 842);
- l) andmetöötlusteenused (CPC 843);
- m) andmebaasiteenused (CPC 844);
- n) kontoriseadmete, sealhulgas arvutite hooldus- ja remonditeenused (CPC 845);
- o) muud arvutiteenused, sh andmete ettevalmistamisteenused (CPC 849);
- p) teadus- ja arendusteenused (CPC 851–853);
- q) kinnisvarateenused: oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821);
- r) kinnisvarateenused: tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822);
- s) rendi-/liisinguteenused ilma juhita: õhusõidukitega seotud teenused (CPC 83104);
- t) rendi-/liisinguteenused ilma juhita: muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, 83102);
- u) rendi-/liisinguteenused ilma juhita: muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83106–83109);
- v) reklaamiteenused (CPC 871);
- w) turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitluste teenused (CPC 864);
- x) juhtimiselase nõustamise teenused (CPC 865);
- y) juhtimiselase nõustamisega seotud teenused (CPC 866);
- z) tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676);
- aa) töötleva tööstusega seotud nõustamisteenused (CPC 884, 885);
- bb) seadmete (v.a merelaevad, õhusõidukid või muud transpordivahendid) hooldus ja remont (CPC 633, 8861–8866);
- cc) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442);
- dd) konverentsiteenused (CPC 87909) ning
- ee) kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Horisontaalsed	Kinnisvara Välisriikide füüsilised isikud ei saa omandada maad Armeenias, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
Äriteenused	Sõltumatud spetsialistid Sisenemisluba antakse kuni kolmeks aastaks.

IX LISA

LEPINGUOSALISTE ÕIGUSAKTID NING GEOGRAAFILISTE TÄHISTE REGISTREERIMISE, KONTROLLIMISE JA KAITSE
ELEMENDID

A osa

Lepinguosaliste õigusaktid

I. Euroopa Liidu õigusaktid

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta ning selle rakenduseeskirjad
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 110/2008 piiritusjookide määramise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89, ning selle rakenduseeskirjad
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ning selle rakenduseeskirjad
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 251/2014 aromatiseeritud veiniproduktide määramise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 1601/91 kehtetuks tunnistamise kohta

II. Armeenia Vabariigi õigusaktid

- 1) Armeenia Vabariigi seadus HO-60-N geograafiliste tähiste kohta, vastu võetud 29. aprillil 2010 ning jõustunud 1. juulil 2010
- 2) Armeenia Vabariigi tsiviilseadustik, artiklid 1179–1183
- 3) Geograafilised tähised, päritolunimetuse ja garanteeritud traditsiooniliste toodete taotluse täitmise, esitamise ja menetlemise eeskirjad, mis kinnitati Armeenia Vabariigi valitsuse 10. märtsi 2011. aasta otsusega 310 –N

B osa

Geograafiliste tähiste registreerimise, kontrollimise ja kaitse elemendid

Mõlemad lepinguosaliselised tagavad, et geograafiliste tähiste registreerimise, kontrollimise ja kaitse süsteem hõlmab järgmist:

- 1) territooriumil kaitstavate geograafiliste tähiste register;
- 2) haldusmenetlus, millega tõendatakse, et geograafilised tähised näitavad, et kaup on pärit ühe lepinguosalise territooriumilt, piirkonnast või paikkonnast, kui kauba kvaliteet, maine või muu omadus on põhimõtteliselt seostatav kauba geograafilise päritoluga;
- 3) nõue, mille kohaselt registreeritud nimetus peab vastama konkreetse(te)le too(de)tele, mille kohta on koostatud tootespetsifikaat, mida võib muuta üksnes nõuetekohast haldusmenetlust rakendades;
- 4) tootmise suhtes kohaldatavad kontrollisätted;
- 5) registreeritud geograafiliste tähiste kaitse tagamine ametiasutuste asjakohase haldustegevusega;

- 6) õigusnormid, millega sätestatakse, et registreeritud geograafilist tähist:
 - a) võib kasutada iga turuosaline, kes turustab vastavate tootespetsifikaatidega kooskõlas olevaid põllumajandustooteid või toiduaineid; ning
 - b) kaitstakse järgmise eest:
 - i) registreeritud geograafilise tähise otsene või kaudne kaubanduslikul eesmärgil kasutamine registreerimisega hõlmamata toodetel, kui need sarnanevad kõnealuse geograafilise tähise all registreeritud toodetega või kui kaitstud geograafilise tähiste kasutamisega kasutatakse ära kaitstud nimetuse mainet;
 - ii) väärkasutus, jäljendamine või seoste tekitamine, isegi kui on näidatud toote tegelik päritolu või kui kaitstud geograafiline tähis on tõlgitud või kui seda on täiendatud sõnadega „viis“, „tüüp“, „meetod“, „toodetud nagu“, „imitatsioon“ või muu samalaadse väljendiga;
 - iii) muud toote lähte kohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi käsitlevad valed või eksitavad märged, mis esitatakse asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides või asjaomase tootega seotud dokumentides, ning selliste pakendite kasutamine, mis võivad jätta vale mulje toote päritolust, ning
 - iv) mis tahes muu tegevus, mis võib tarbijale jätta vale mulje toote tegeliku päritolu kohta;
- 7) nõue, et kaitstud nimetused ei või muutuda tavanimetusteks;
- 8) registreerimissätted, mis võivad hõlmata registreeritud nimetustega osaliselt või täielikult kattuvate nimetuste, kaupade tavakeelsete nimetuste ning taimesordi või loomatõu nimede koostisosaks olevate terminite registreerimisest keeldumist. Selliste sätete puhul võetakse arvesse kõigi asjaomaste isikute õigustatud huve;
- 9) geograafiliste tähiste ja kaubamärkide vahelist seost käsitlevad eeskirjad, millega nähakse ette piiratud erand kaubamärgiõiguse alusel antavatest õigustest, nii et varasema kaubamärgi olemasolu ei anna alust takistada nimetuse registreerimist ja kasutamist registreeritud geograafilise tähisena, v.a juhul kui kaubamärgi tuntust ning kasutamise aega arvesse võttes võib geograafilise tähise registreerimine ja kasutamine kaubamärgita toodetel tarbijat eksitada;
- 10) õigus, mille kohaselt võib geograafilises piirkonnas tegutsev ja nõuetekohaselt kontrollitav tootja toota kaitstud nimetusega märgistatud tooteid, juhul kui tema tooted vastavad tootespetsifikaadile; ning
- 11) vastuväitemenetlus, mis võimaldab arvesse võtta nimetuste varasemate kasutajate seaduslikke huve, olenemata sellest, kas kõnealused nimetused on intellektuaalomandina kaitstud või mitte.

X LISA

KAITSTUD GEOGRAAFILISTE TÄHISTE LOETELU

A osa

Euroopa Liidu toodete geograafilised tähised, millele on osutatud artikli 231 lõikes 3

1. Aromatiseeritud veinide loetelu

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
HR	Samoborski bermet	Սամորսկի բերմետ
FR	Vermouth de Chambéry	Վերմուֆ դը Շամբերի
DE	Nürnberger Glühwein	Նյուրնբերգեր Գլյուվայն
DE	Thüringer Glühwein	Թյուրինգեր Գլյուվայն
IT	Vermouth di Torino	Վերմուֆ դի Տորինո

2. Põllumajandustoodete ja toiduainete, v.a veinid, kanged alkohoolsed joogid ja aromatiseeritud veinid, loetelu

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
AT	Gailtaler Almkäse	KPN	Juust	Գայլթալեր Ալմքեկե
AT	Gailtaler Speck	KGT	Lihatooded (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գայլթալեր Շպեկ
AT	Marchfeldspargel	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մարխֆելդսպարգել
AT	Mostviertler Birnmost	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Մոստֆիրթլեր Բիրնմոսթ
AT	Pöllauer Hirschbirne	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Փյոլաուեր Հիրքիրնը
AT	Steirischer Kren	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շտայրըլեր Քրեն
AT	Steirisches Kürbiskernöl	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Շտայրըլես Քյուրբիսկերնոլ
AT	Tiroler Almkäse / Tiroler Alpkäse	KPN	Juust	Թիրոլեր Ալմքեկե / Թիրոլեր Ալփքեկե
AT	Tiroler Bergkäse	KPN	Juust	Թիրոլեր Բերգքեկե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
AT	Tiroler Graukäse	KPN	Juust	Թիրոլեր Գրաուքեզե
AT	Tiroler Speck	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Թիրոլեր Շպեկ
AT	Vorarlberger Alpkäse	KPN	Juust	Ֆորարլբերգեր Ալփքեզե
AT	Vorarlberger Bergkäse	KPN	Juust	Ֆորարլբերգեր Բերգքեզե
AT	Wachauer Marille	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Վախաուեր Մարիլե
AT	Waldviertler Graumohn	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Վալդֆիրտլեր Գրաումոն
BE	Beurre d'Ardenne	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բերր դ'Արդեն
BE	Brussels grondwitloof	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բրուսսելս Գրոնդվիլֆոֆ
BE	Fromage de Herve	KPN	Juust	Ֆրոմաժ դը Էրվ
BE	Gentse azalea	KGT	Lilled ja dekoratiivtaimed	Խենթես Ազալեա
BE	Geraardsbergse mattentaart	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Խերաարդսբերխեր Մատրնթասարթ
BE	Jambon d'Ardenne	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ճամբոն դ'Արդեն
BE	Liers vlaaike	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Լիրս Ֆլաիկը
BE	Pâté gaumais	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պաթե Գումե
BE	Plate de Florenville	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Փլաթ դը Ֆլորանվիլլ
BE	Poperingse Hopscheuten / Poperingse Hoppescheuten	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոպրինգսը Հոփսխուլթըն
BE	Potjesvlees uit de Westhoek	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պոտյեսվլես այս դը Վեստհոք
BE	Vlaams-Brabantse tafeldruif	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆլամս-Բրաբանթես Տաֆլդրայֆ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
BE	Vlaamse laurier	KGT	Lilled ja dekoratiivtaimed	Ֆլամսէ Լաուրիըր
BG	Българско розово масло	KGT	Eeterlikud õlid	Բրլգառսկո ռոզովո մասլո
BG	Горнооряховски суджук	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գոռնօռյախովսկի սոդժուկ
HR	Baranjski kulen	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Բարանյսկի կուլեն
HR	Dalmatinski pršut	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Դալմատինսկի պրշուտ
HR	Drniški pršut	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Դռնիշկի պրշուտ
HR	Ekstra djevičansko maslinovo ulje Cres	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Էկստրա դյեվիչանսկո մասլինովո ուլյե Յրես
HR	Istarski pršut / Istrski pršut	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Իստառսկի պրշուտ/Իստոսկի պրշուտ
HR	Krčki pršut	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կրչկի պրշուտ
HR	Lički krumpir	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիչկի կրոմպիր
HR	Neretvanska mandarina	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ներետվանսկա մանդարինա
HR	Ogulinski kiseli kupus / Ogulinsko kiselo zelje	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օգուլինսկի կիսելի կուպուս/Օգուլինսկո կիսելո զելյե
CY	Κουφέτα Αμυγδάλου Γεροσκήπου	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կուֆետա Ամիրդալու Գերոսկիպու
CY	Λουκούμι Γεροσκήπου	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Լուկումի Գերոսկիպու
CY	Παφίτικο Λουκάνικο	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պաֆիտիկո Լուկանիկո
CZ	Březnický ležák	KGT	Õlu	Բրժեզնիցկի լեժակ
CZ	Brněnské pivo / Starobrněnské pivo	KGT	Õlu	Բռնյենսկե պիվո/Ստառոբրնյենսկե պիվո
CZ	Budějovické pivo	KGT	Õlu	Բուդյեյովիցկե պիվո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
CZ	Budějovický měšťanský var	KGT	Õlu	Բուդեյովիցկի մյեշտյանսկի վար
CZ	Černá Hora	KGT	Õlu	Չերնա Հորա
CZ	České pivo	KGT	Õlu	Չեսկե պիվո
CZ	Českobudějovické pivo	KGT	Õlu	Չեսկոբուդեյովիցկե
CZ	Český kmín	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Չեսկի կմին
CZ	Chamomilla bohemica	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Շամոմիլա բոհեմիկա
CZ	Chelčicko – Lhenické ovoce	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Խելչիցկո-Լենիցկե օվոցե
CZ	Chodské pivo	KGT	Õlu	Խոդսկե պիվո
CZ	Hořické trubičky	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Հորժիցկե տոուբիչկի
CZ	Jihočeská Niva	KGT	Juust	Յիհոչեսկա Նիվա
CZ	Jihočeská Zlatá Niva	KGT	Juust	Յիհոչեսկա Ջլատա Նիվա
CZ	Karlovarské oplatky	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կարլովանսկե օպլատկի
CZ	Karlovarské trojhránky	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կարլովանսկե տոյիռանկի
CZ	Karlovarský suchar	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կարլովանսկի սուխար
CZ	Lomnické suchary	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Լոմնիցկե սուխարի
CZ	Mariánskolázeňské oplatky	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Մարիանսկոլազենյսկե օպլատկի
CZ	Nošovické kysané zelí	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նոշովիցկե կիսանե զելի
CZ	Olomoucké tvarůžky	KGT	Juust	Օլոմուցկե տվարուժկի
CZ	Pardubický perník	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պարդուբիցկի պերնիկ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
CZ	Pohořelický kapr	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Պոհորժելիցկի կապր
CZ	Štramberké uši	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Շտրամբեռուկե ուշի
CZ	Třeboňský kapr	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Տրեբոնյսկի կապր
CZ	Valašský frgál	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Վալաշսկի ֆրգալ
CZ	Všestarská cibule	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Վշեստասոսկա ցիբուլե
CZ	Žatecký chmel	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Ճատեցկի խմել
CZ	Znojemské pivo	KGT	Õlu	Ջնոյեմսկե պիվո
DK	Danablu	KGT	Juust	Դանաբլու
DK	Esrom	KGT	Juust	Էսրոմ
DK	Lammefjordsgulerod	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լամմեֆյորսգուլըրոդ
DK	Lammefjordskartofler	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լամմեֆյորսքարտոֆլեր
DK	Vadehavslam	KGT	Värske liha (ja rups)	Վեդրհասուլամ
DK	Vadehavsstude	KGT	Värske liha (ja rups)	Վեդրհասուստուդը
FI	Kainuun rönttönen	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կայնուն ռյոնտյոնեն
FI	Kitkan viisas	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Կիտկան վիիսաս
FI	Lapin Poron kuivaliha	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լապին Պորոն կուիվալիհա
FI	Lapin Poron kylmäsavuliha	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լապին Պորոն կյուլմասավուլիհա
FI	Lapin Poron liha	KPN	Värske liha (ja rups)	Լապին Պորոն լիհա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FI	Lapin Puikula	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լապին Պուիկուլա
FI	Puruveden muikku	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Պուրուվեդեն մուիկկու
FR	Abondance	KPN	Juust	Աբոնդանս
FR	Abricots rouges du Roussillon	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Աբրիկոս րուժ դյու Րուսսիլոն
FR	Agneau de lait des Pyrénées	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դը Լե դե Փիրենե
FR	Agneau de l'Aveyron	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դը Լ'Ավերոն
FR	Agneau de Lozère	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դը Լոզեր
FR	Agneau de Pauillac	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դը Պոյակ
FR	Agneau de Sisteron	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դը Սիստերոն
FR	Agneau du Bourbonnais	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դյու Բուրբոնե
FR	Agneau du Limousin	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դյու Լիմուզան
FR	Agneau du Périgord	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դյու Պերիգոր
FR	Agneau du Poitou-Charentes	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դյու Փուաթյու-Շարանթ
FR	Agneau du Quercy	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյո դյու Քերսի
FR	Ail blanc de Lomagne	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Այ բլոն դը Լոմանյ
FR	Ail de la Drôme	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Այ դը Լա Դրոմ
FR	Ail fumé d'Arleux	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Այ ֆյումե դ'Արլո
FR	Ail rose de Lautrec	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Այ րոզ դը Լոտրեկ
FR	Anchois de Collioure	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Անչուա դը Կոլյուր
FR	Artichaut du Roussillon	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Արտիշո դը Րուսսիլոն

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Asperge des sables des Landes	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպերժ դե սաբլը դե Լանդ
FR	Asperges du Blayais	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպերժ դյու Բլայե
FR	Banon	KPN	Juust	Բանոն
FR	Barèges-Gavarnie	KPN	Värske liha (ja rups)	Բարեժ-Գավարնի
FR	Béa du Roussillon	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բեա դյու Րուսսիլոն
FR	Beaufort	KPN	Juust	Բուֆոր
FR	Bergamote(s) de Nancy	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Բերգամոտ դը Նոնսի
FR	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բյոր Շարանթ-Պուաթու, Բյոր դե Շարանթ, Բյոր դե Դու-Սեվրը
FR	Beurre de Bresse	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բյոր դը Բրես
FR	Beurre d'Isigny	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բյոր դ'Իզինյի
FR	Bleu d'Auvergne	KPN	Juust	Բլյո դ'Օվերն
FR	Bleu de Gex Haut-Jura; Bleu de Septmoncel	KPN	Juust	Բլյո դը Ժեքս Օ-ժուրա, Բլյո դը Սեմոնսել
FR	Bleu des Causses	KPN	Juust	Բլյո դե Կոսս
FR	Bleu du Vercors-Sassenage	KPN	Juust	Բլյո դյու Վերկոր-Սեսանաժ
FR	Bœuf charolais du Bourbonnais	KGT	Värske liha (ja rups)	Բյոֆ շարոլե դյու Բուրբոնե
FR	Bœuf de Bazas	KGT	Värske liha (ja rups)	Բյոֆ դը Բազաս
FR	Bœuf de Chalosse	KGT	Värske liha (ja rups)	Բյոֆ դը Շալոսս
FR	Bœuf de Charolles	KPN	Värske liha (ja rups)	Բյոֆ դը Շարոլ
FR	Boeuf de Vendée	KGT	Värske liha (ja rups)	Բյոֆ դը Վոնդե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Bœuf du Maine	KGT	Värske liha (ja rups)	Բյոֆ դյու Մեն
FR	Boudin blanc de Rethel	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Բուդան բլոն դը Րետել
FR	Brie de Meaux	KPN	Juust	Բրի դը Մո
FR	Brie de Melun	KPN	Juust	Բրի դը Մոլան
FR	Brioche vendéenne	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Բրիոշ վոնդենն
FR	Brocciu Corse / Brocciu	KPN	Juust	Բրոչյու կորս/Բրոչյու
FR	Camembert de Normandie	KPN	Juust	Կեմոնբեր դը Նորմանդի
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կանար ա ֆուառ գրա դյու Սյուդ-Ուեստ (Շալոսս, Գասկոնյ, ժերս, Լանդ, Պերիգոր, Կերսի)
FR	Cantal; Fourme de Cantal; Cantal	KPN	Juust	Կանտալ; Ֆուրմը դը Կանտալ; Կանտալե
FR	Chabichou du Poitou	KPN	Juust	Շաբիշյու դյու Փուաթյու
FR	Chaource	KPN	Juust	Շաուրս
FR	Charolais	KPN	Juust	Շարոլե
FR	Chasselas de Moissac	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շասլա դը Մուսսակ
FR	Châtaigne d'Ardèche	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շատենյ դ'Արդեշ
FR	Chevrotin	KPN	Juust	Շըվրոտան
FR	Cidre de Bretagne; Cidre Breton	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սիդրը դը Բրետանյ, Սիդրը Բրետոն
FR	Cidre de Normandie; Cidre Normand	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սիդրը դը Նորմանդի, Սիդրը Նորման
FR	Citron de Menton	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սիտրոն դը Մանտոն

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Clémentine de Corse	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Քլեմանտին դը Կորս
FR	Coco de Paimpol	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոկո դը Պամպոլ
FR	Comté	KPN	Juust	Կոմտե
FR	Coppa de Corse / Coppa de Corse – Coppa di Corsica	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կոպպա դը Կորս/Կոպպա դե Կորսե – Կոպպա դի Կորսիկա
FR	Coquille Saint-Jacques des Côtes d'Armor	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Կոկի Սան-Շակ դե Կոտ դ'Արմոր
FR	Cornouaille	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Կորնուայ
FR	Crème de Bresse	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Կրեմ դը Բրես
FR	Crème d'Isigny	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Կրեմ դ'Իզինի
FR	Crème fraîche fluide d'Alsace	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Կրեմ ֆրեշ ֆլուիդ դ'Ալզաս
FR	Crottin de Chavignol / Chavignol	KPN	Juust	Կրոտտոն դը Շավինյոլ/ Շավինյոլ
FR	Dinde de Bresse	KPN	Värske liha (ja rups)	Դանդ դը Բրես
FR	Domfront	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Դոմֆրոն
FR	Echalote d'Anjou	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Էշալոտ դ'Անժու
FR	Emmental de Savoie	KGT	Juust	Էմնտալ դը Սավուա
FR	Emmental français est-central	KGT	Juust	Էմնտալ ֆրանսե է-սոնթրալ
FR	Époisses	KPN	Juust	Էփուսս
FR	Farine de blé noir de Bretagne/ Farine de blé noir de Bretagne — Gwinizh du Breizh	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն/Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն – Գուինիզ դու Բրեիզ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Farine de châtaigne corse / Farina castagnina corsa	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարին դյո շատանյ կորս/ Ֆարինա կաստանինա կորսս
FR	Farine de Petit Epeautre de Haute Provence	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարին դը Պտիտ Էպոտրը դը Ուտ Փրովանս
FR	Figue de Solliès	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիգ դը Սոլյես
FR	Fin Gras / Fin Gras du Mézenc	KPN	Värske liha (ja rups)	Ֆան գրա/ֆան գրա դյու Մեզին
FR	Foin de Crau	KPN	Hein	Ֆուան դը Կրո
FR	Fourme d'Ambert	KPN	Juust	Ֆուրմը դ'Ամբեր
FR	Fourme de Montbrison	KPN	Juust	Ֆուրմը դը Մոնբրիզոն
FR	Fraise du Périgord	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆրեզ դյու Պերիգոր
FR	Fraises de Nîmes	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆրեզ դը Նիմը
FR	Gâche vendéenne	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Գյաշ Վանդենն
FR	Génisse Fleur d'Aubrac	KGT	Värske liha (ja rups)	Ժենիսա ֆլյոր դ'Օբրակ
FR	Gruyère	KGT	Juust	Գրուիեր
FR	Haricot tarbais	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Արիկո տարբե
FR	Huile d'olive d'Aix-en-Provence	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դ'Էքս-ն-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Corse; Huile d'olive de Corse – Oliu di Corsica	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս, Ուվիլ դ'օլիվ դե Կոր-Օլիու դի Կորսիկա
FR	Huile d'olive de Haute-Provence	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Օդը-Պրովանս
FR	Huile d'olive de la Vallée des Baux-de-Provence	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դյո լա Վալե դե Բո-դե-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Nice	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Huile d'olive de Nîmes	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիմ
FR	Huile d'olive de Nyons	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նյոն
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence / Essence de lavande de Haute-Provence	KPN	Eeterlikud õlid	Ուվիլ էսանսիել դը լավանդ դ Ո-Փրովանս/ էսոնս դը լավանդ դ Ո-Փրովանս
FR	Huîtres Marennes Oléron	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Ուիթրը մարան Օլերոն
FR	Jambon d'Auvergne	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն դ'Օվերնյ
FR	Jambon de Bayonne	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն դը Բայոն
FR	Jambon de Lacaune	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն դը Լակոն
FR	Jambon de l'Ardèche	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն դը Ն'Արդեշ
FR	Jambon de Vendée	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն դե Վանդե
FR	Jambon sec de Corse / Jambon sec de Corse – Prisuttu	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն սեկ դը Կորս/ Ժամբոն սեկ դը Կորս – Փրիսուտու
FR	Jambon sec et noix de jambon sec des Ardennes	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ժամբոն սեկ է նուա դը Ժամբոն սեկ դեզ Արդեն
FR	Kiwi de l'Adour	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կիուի դը Ն'Ադուր
FR	Laguiole	KPN	Juust	Լագյոլ
FR	Langres	KPN	Juust	Լանգր
FR	Lentille verte du Puy	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լանտի վերս դյու Փուի
FR	Lentilles vertes du Berry	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լանտի վերս դյու Բերի

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Lingot du Nord	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լանգոն դյու Նոր
FR	Livarot	KPN	Juust	Լիվարոն
FR	Lonzo de Corse / Lonzo de Corse – Lonzu	KPN	Lihatooded (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լոնզոն դը Կորս/Լոնզոն դե Կորս-Լոնզու
FR	Mâche nantaise	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մաշ նանտեզ
FR	Mâconnais	KPN	Juust	Մակոնե
FR	Maine – Anjou	KPN	Värske liha (ja rups)	Մեն-Անժու
FR	Maroilles / Marolles	KPN	Juust	Մարուալ/Մարոլ
FR	Melon de Guadeloupe	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոն դը Գուադելուպ
FR	Melon du Haut-Poitou	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոն դյու Օ-Փուաթյու
FR	Melon du Quercy	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոն դյու Կերսի
FR	Miel d'Alsace	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դ'Ալզաս
FR	Miel de Corse; Mele di Corsica	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դը Կորս, Մելե դի Կորսիկա
FR	Miel de Provence	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դը Պրովանս
FR	Miel de sapin des Vosges	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դը սապան դը Վոժ
FR	Miel des Cévennes	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դը Սեվեն
FR	Mirabelles de Lorraine	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Միրաբել դը Լորեն

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Mogette de Vendée	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մոճէտ դը Վանդէ
FR	Mont d'Or; Vacherin du Haut-Doubs	KPN	Juust	Մոն դ'Օր, Վաշըրն դյու Օ-Դոս
FR	Morbier	KPN	Juust	Մորբիէ
FR	Moules de Bouchot de la Baie du Mont-Saint-Michel	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Մուլ դը Բուշո դո լա Բէ դյու Մոն-Սան-Միշէլ
FR	Moutarde de Bourgogne	KGT	Sinepipasta	Մուտարդը դը Բուրգոնյ
FR	Munster; Munster-Géromé	KPN	Juust	Մանստեր, Մանստեր-Շերմէ
FR	Muscat du Ventoux	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մյուսկա դյու Վոնտու
FR	Neufchâtel	KPN	Juust	Նէշատէլ
FR	Noisette de Cervione – Nuciola di Cervioni	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նուազետտ դո Սարվիոն-Նուչիոլա դի Չերվիոնի
FR	Noix de Grenoble	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նուա դը Գրենոբլ
FR	Noix du Périgord	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նուա դյու Պերիգոր
FR	Œufs de Loué	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Օ դը Լուէ
FR	Oie d'Anjou	KGT	Värske liha (ja rups)	Ուա դ'Անժու
FR	Oignon de Roscoff	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օնիոն դը Բոսքոֆ
FR	Oignon doux des Cévennes	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օնյոն դու դէ Սեվէն
FR	Olive de Nice	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օլիվ դը Նիս
FR	Olive de Nîmes	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օլիվ դը Նիմ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Olives cassées de la Vallée des Baux de Provence	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օլիվ քասե դը լա Վալե դե Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de la Vallée des Baux de Provence	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օլիվ նուար դը լա Վալե դը Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de Nyons	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օլիվ նուար դը Նյոնս
FR	Ossau-Iraty	KPN	Juust	Օսս-Իրատի
FR	Pâté de Campagne Breton	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պաստե դը Կամպայնյ Բրոտոն
FR	Pâtes d'Alsace	KGT	Pastatooted	Պաս դ'Ալզաս
FR	Pays d'Auge; Pays d'Auge-Cambrémer	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պեյ դ'Օժ, Պեյ դ'Օժ-Կամբրեմեր
FR	Pélardon	KPN	Juust	Պելարդոն
FR	Petit Épeautre de Haute Provence	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պետիտ Էպոտր դը Ուտ Պրովանս
FR	Picodon	KPN	Juust	Պիկոնոն
FR	Piment d'Espelette; Piment d'Espelette – Ezpeletako Biperra	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պիմոն դ'Էսպելետ, Պիմոն դ'Էսպելետ-Էզպելետակո Բիպերա
FR	Pintadeau de la Drôme	KGT	Värske liha (ja rups)	Պանտադո դը լա Դրոմ
FR	Poireaux de Créances	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Փուարո դը Կրեանս
FR	Pomelo de Corse	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմելո դը Կորս
FR	Pomme de terre de l'île de Ré	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմմ դը տեր դը լ'Իլ դը Րե
FR	Pomme du Limousin	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմ դյու Լիմուզան
FR	Pommes de terre de Merville	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմմ դը տեր դո Մերվիլլ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Pommes des Alpes de Haute Durance	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմ դեզ Ալպ դը Օտ Դյորանս
FR	Pommes et poires de Savoie	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմ և փուար դը Սավուա
FR	Pont-l'Évêque	KPN	Juust	Պոն-լ'Էվեկ
FR	Porc d'Auvergne	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դ'Օվերնյ
FR	Porc de Franche-Comté	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դը Ֆրանշ-Կոնտե
FR	Porc de la Sarthe	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դը լա Սարտ
FR	Porc de Normandie	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դը Նորմանդի
FR	Porc de Vendée	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դը Վանդե
FR	Porc du Limousin	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դյու Լիմուզան
FR	Porc du Sud-Ouest	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոր դյու Սյուդ-Ուեստ
FR	Poulet des Cévennes / Chapon des Cévennes	KGT	Värske liha (ja rups)	Պուլե դե Սեվեն/Շապոն դե Սեվեն
FR	Poulligny-Saint-Pierre	KPN	Juust	Պուլինյի-Սան-Փիեր
FR	Prés-salés de la baie de Somme	KPN	Värske liha (ja rups)	Պրե-սալե դե լա բե դը Սոմ
FR	Prés-salés du Mont-Saint-Michel	KPN	Värske liha (ja rups)	Պրե-սալե դյու Մոն-Սան-Միշել
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Փրյուն դ'Աժան, Փրյուն դ'Աժան մի-քյուի
FR	Raviolle du Dauphiné	KGT	Pastatooted	Բավյոլ դյու Դոֆինի
FR	Reblochon; Reblochon de Savoie	KPN	Juust	Րեբլոչոն, Րեբլոչոն դը Սավուա
FR	Rigotte de Condrieu	KPN	Juust	Րիգոտ դը Կոնդրիյո
FR	Rillettes de Tours	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Րիլետ դո Թուր
FR	Riz de Camargue	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Րի դը Կամարգ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Rocamadour	KPN	Juust	Ռոկամադուր
FR	Roquefort	KPN	Juust	Ռոկֆոր
FR	Sainte-Maure de Touraine	KPN	Juust	Սանտ-Մոր դը Տուրեն
FR	Saint-Marcellin	KGT	Juust	Սան-Մարսելյան
FR	Saint-Nectaire	KPN	Juust	Սան-Նեկտեր
FR	Salers	KPN	Juust	Սալեր
FR	Saucisse de Montbéliard	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոսիս դը Մոնբելիար
FR	Saucisse de Morteau / Jésus de Morteau	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոսիս դը Մարթու/Ժեզուս դը Մարթու
FR	Saucisson de Lacaune / Saucisse de Lacaune	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոսիսոն դը Լաքոն/ Սոսիս դը Լաքոն
FR	Saucisson de l'Ardèche	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոսիսոն դը լ'Արդեշ
FR	Sel de Guérande / Fleur de sel de Guérande	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սել դը Գերանդ/Ֆլոր դը սել դը Գերանդ
FR	Selles-sur-Cher	KPN	Juust	Սել-սյոր-Շեր
FR	Taureau de Camargue	KPN	Värske liha (ja rups)	Տուրու դը Կամարգ
FR	Tome des Bauges	KPN	Juust	Տոմ դե Բուժ
FR	Tomme de Savoie	KGT	Juust	Տոմ դը Սավուա
FR	Tomme des Pyrénées	KGT	Juust	Տոմ դը Փիրենե
FR	Valençay	KPN	Juust	Վալանսե
FR	Veau d'Aveyron et du Ségala	KGT	Värske liha (ja rups)	Վո դ'Ավերոն և դյու Սեգալա
FR	Veau du Limousin	KGT	Värske liha (ja rups)	Վո դյու Լիմուզան
FR	Volaille de Bresse / Poulet de Bresse / Poularde de Bresse / Chapon de Bresse	KPN	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Բրես/Պուլե դը Բրես/Պուլարդ դը Բրես/Շապոն դը Բրես
FR	Volailles d'Alsace	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դ'Ալզաս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Volailles d'Ancenis	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դ'Անսենի
FR	Volailles d'Auvergne	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դ'Օվերնյ
FR	Volailles de Bourgogne	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Բուրգոնյ
FR	Volailles de Bretagne	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Բրետանյ
FR	Volailles de Challans	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Շալոն
FR	Volailles de Cholet	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Շոլե
FR	Volailles de Gascogne	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Գասքոնյ
FR	Volailles de Houdan	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Ուդոն
FR	Volailles de Janzé	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Ժոնզե
FR	Volailles de la Champagne	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը լա Շամպայնյ
FR	Volailles de la Drôme	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը լա Դրոմ
FR	Volailles de l'Ain	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը լ'Ան
FR	Volailles de Licques	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Լիկլ
FR	Volailles de l'Orléanais	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը լ'Օրլեանե
FR	Volailles de Loué	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Լուե
FR	Volailles de Normandie	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Նորմանդի
FR	Volailles de Vendée	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դը Վանդե
FR	Volailles des Landes	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դե Լանդ
FR	Volailles du Béarn	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Բեարն
FR	Volailles du Berry	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Բերի
FR	Volailles du Charolais	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Շարոլե
FR	Volailles du Forez	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Ֆորե
FR	Volailles du Gatinais	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Գաթինե
FR	Volailles du Gers	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Ժերս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Volailles du Languedoc	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Լանդեգոկ
FR	Volailles du Lauragais	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Լուրագե
FR	Volailles du Maine	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Մեն
FR	Volailles du plateau de Langres	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու պլատո դը Լանգր
FR	Volailles du Val de Sèvres	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Վալ դե Սեվր
FR	Volailles du Velay	KGT	Värske liha (ja rups)	Վոլայ դյու Վելե
DE	Aachener Printen	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Աախներ Փրինտրն
DE	Aachener Weihnachts-Leberwurst / Oecher Weihnachtsleberwurst	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	ԱախներՎայնախաու-Լեբերվուրստ/Օեխեր Վայնախասլեբերվուրսթ
DE	Abensberger Spargel / Abensberger Qualitätsspargel	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Աբենսբերգեր Շպարգըլ/ Աբենսբերգեր Քֆալիթեսուշպարգըլ
DE	Aischgründer Karpfen	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Աիշգրունդեր Քարպֆըն
DE	Allgäuer Bergkäse	KPN	Juust	Ալգոյեր Բեագքեգե
DE	Allgäuer Emmentaler	KPN	Juust	Ալգոյերր Էմընթալեր
DE	Altenburger Ziegenkäse	KPN	Juust	Ալթենբուրգեր Ցիգենքեգե
DE	Ammerländer Dielenrauschschinken; Ammerländer Katenschinken	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ամալենդը Դիենրաուիշինըն, Ամալենդը Քաթնշինըն
DE	Ammerländer Schinken; Ammerländer Knochenschinken	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ամալենդեր շինըն, Ամալենդեր Քնոխշինըն
DE	Bamberger Hörnla / Bamberger Hörnle / Bamberger Hörnchen	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Բամբերգեր Հյորնլա / Բամբերգեր Հյորնլե / Բամբերգեր Հյորնխըն
DE	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Բայերիշը Բրեցը / Բայերիշը Բրեցն / Բայերիշը Բրեցն / Բայերիշը Բրեցե
DE	Bayerischer Meerrettich; Bayerischer Kren	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Բայերիշեր Մերերթիխ, Բայերիշեր Քրեն

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
DE	Bayerisches Bier	KGT	Õlu	Բայերիշես Բիր
DE	Bayerisches Rindfleisch / Rindfleisch aus Bayern	KGT	Värske liha (ja rups)	Բայերիշես Դինդֆլայշ/ Դինդֆլայշ առև Բայերն
DE	Bornheimer Spargel / Spargel aus dem Anbaugebiet Borneim	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բորնհայմեր Շպարգըլ/ Շպարգըլ առև դեմ Անբաուգեբիտ Բորնհայմ
DE	Bremer Bier	KGT	Õlu	Բրեմեր Բիր
DE	Bremer Klaben	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Բրեմեր Քլաբըն
DE	Diepholzer Moorschnucke	KPN	Värske liha (ja rups)	Դիփհոլցեր Մոշնոքը
DE	Dithmarscher Kohl	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Դիտմարշեր Քոլ
DE	Dortmunder Bier	KGT	Õlu	Դորտմունդեր Բիր
DE	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen / Dresdner Weihnachtsstollen	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Դրեզդներ Քրիստշտոլեն/ Դրեզդներ Շտոլեն/ Դրեզդներ Վայնախտսշտոլեն
DE	Düsseldorfer Mostert / Düsseldorfener Senf Mostert / Düsseldorfener Urtyp Mostert / Aechter Düsseldorfener Mostert	KGT	Sinepipasta	Դյուսելդորֆեր Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ջենֆ Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ուրթյոմի Մոստաթ/ Էխտեր Դյուսելդորֆեր Մոստերթ
DE	Eichsfelder Feldgieker / Eichsfelder Feldkieker	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Այխսֆելդեր Ֆելդգիքեր/ Այխսֆելդեր Ֆելդկիքեր
DE	Elbe-Saale Hopfen	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (würtsid jne)	Էլբը-Չալը Հոպֆըն
DE	Feldsalat von der Insel Reichenau	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆելդսալատ ֆոն դեր Ինզել Բայխենաու
DE	Filderkraut / Filderspitzkraut	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիլդերքրաութ/ Ֆիլդերշպիցքրաութ
DE	Frankfurter Grüne Soße / Frankfurter Grie Soß	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆրանֆուրթեր Գրյունը Ջոսը/ Ֆրանֆուրթեր Գրի Ջոս
DE	Fränkischer Grünkern	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆրենկիշեր Գրյունքեն

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
DE	Fränkischer Karpfen / Frankenkarpfen / Karpfen aus Franken	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Ֆրենկիշեր Քարպֆըն / Ֆրանկընքարպֆըն / Քարպֆըն աուս Ֆրանկըն
DE	Glückstädter Matjes	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Գլյուկշտեդեր Մատյես
DE	Göttinger Feldkieker	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գյոթինգեր Ֆելդքիեքեր
DE	Göttinger Stracke	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գյոթինգեր Շտրաքը
DE	Greußener Salami	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գրոյսեներ Չալամի
DE	Gurken von der Insel Reichenau	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Գուրկըն ֆոն դեր Ինզել Բայխենաու
DE	Halberstädter Würstchen	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Հալբերշտեթեր Վյուրստխեն
DE	Hessischer Apfelwein	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Հեսիշեր Ապֆելվայն
DE	Hessischer Handkäse / Hessischer Handkäs	KGT	Juust	Հեսիշեր Հանդքեզե / Հեսիշեր Հանդքիզ
DE	Hofer Bier	KGT	Õlu	Հոֆեր Բիր
DE	Hofer Rindfleischwurst	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Հոֆեր Րինֆլայշվուրսթ
DE	Holsteiner Karpfen	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Հոլշտեներ Քարպֆըն
DE	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken / Holsteiner Katersrauchschinken / Holsteiner Knochenschinken	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Հոլշտեներ Քարնշինըն / Հոլշտայներ Շինըն / Հոլշտեներ Քատենրաուրշինկըն / Հոլշտենը Քոնխընշինըն
DE	Holsteiner Tilsiter	KGT	Juust	Հոլշտեներ Թիլզիթը
DE	Hopfen aus der Hallertau	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Հոփֆըն աուս դե Հալարթաու
DE	Höri Bülle	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Հուորի Բյուլլը

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
DE	Kölsch	KGT	Õlu	Քոլշ
DE	Kulmbacher Bier	KGT	Õlu	Քուլմբախեր Բիր
DE	Lausitzer Leinöl	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լաուզիցեր Լայնօիլ
DE	Lübecker Marzipan	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Լյուբեքեր Մացիփան
DE	Lüneburger Heidekartoffeln	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լյունեբորգեր Հայդեքարթոֆելն
DE	Lüneburger Heidschnucke	KPN	Värske liha (ja rups)	Լյունեբորգեր Հայդշնոք
DE	Mainfranken Bier	KGT	Õlu	Մայնֆրանկըն Բիր
DE	Meißner Fummel	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Մայսներ Ֆումմել
DE	Münchener Bier	KGT	Õlu	Մյունխներ Բիր
DE	Nieheimer Käse	KGT	Juust	Նիհեմեր Քիզ
DE	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Նյունբերգեր Բրատվուրստը, Նյունբերգեր Բոստբրատվուրստը
DE	Nürnberger Lebkuchen	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Նյունբերգեր Լեքքուխըն
DE	Obazda / Obatzter	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Օբազդա/Օբացթեր
DE	Oberlausitzer Biokarpfen	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Օբերլաուզիցեր Բիոքարպֆըն
DE	Oberpfälzer Karpfen	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Օբերպֆելցեր Քարպֆըն
DE	Odenwälder Frühstückskäse	KPN	Juust	Օդենվելդեր Ֆրյուստյուքսքեկե
DE	Reuther Bier	KGT	Õlu	Րոյթեր Բիր
DE	Rheinisches Apfelkraut	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Րայնիշըս Ապֆելքրաուփ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
DE	Rheinisches Zuckerrübenkraut / Rheinischer Zuckerrübensirup / Rheinisches Rübenkraut	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Դայնիշըս Ցուկըրուբենքրաուր/ Դայնիշըս Ցուկըրուբենզիրուփ/ Դայնիշըս Դուրենքրաուր
DE	Salate von der Insel Reichenau	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ջալաթե ֆոն դեր Ինզել Դայխենաու
DE	Salzwedeler Baumkuchen	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ջալցվեդելեր Բաումքուխըն
DE	Schrobenhausener Spargel / Spargel aus dem Schrobenhausener Land / Spargel aus dem Anbau-gebiet Schrobenhausen	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շրոբընհաուզըներ Շպարգըլ/ Շպարգըլ աուս դեմ Շրոբընհաուզըներ Լանդ/ Շպարգըլ աուս դեմ Անբաուգեբիտ Շրոբընհաուզըն
DE	Schwäbische Maultaschen / Schwäbische Suppenmaultaschen	KGT	Pastatooted	Շվիֆիշը Սաուլթաշըն/ Շվիֆիշը Ջոպընմաուլթաշըն
DE	Schwäbische Spätzle / Schwäbische Knöpfe	KGT	Pastatooted	Շվեֆիշը Սպեցըլ/ Շվեֆիշը Քնոպֆըլ
DE	Schwäbisch-Hällisches Qualitätsschweinefleisch	KGT	Värske liha (ja rups)	Շվեֆիշ-Հելիշես Քվալիթիթսշվայնֆլայշ
DE	Schwarzwälder Schinken	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շվացվելդեր Շինքըն
DE	Schwarzwaldforelle	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Շվարցվալդֆորելը
DE	Spalt Spalter	KPN	Aluslepingu I lisa loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Շպալթ Շպալթեր
DE	Spargel aus Franken / Fränkischer Spargel / Franken-Spargel	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շպարգըլ աուս Ֆրանկըն/ Ֆրենքիշեր Շպարգըլ/ Ֆրանկըն-Շպարգըլ
DE	Spreewälder Gurken	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շպրեվելդեր Գուրկըն
DE	Spreewälder Meerrettich	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շպրեվելդեր Մերըթիխ
DE	Stromberger Pflaume	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Շտրոմբերգեր Փֆլաումը

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
DE	Tettnanger Hopfen	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Թետնանգեր Հոպֆըն
DE	Thüringer Leberwurst	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Թյուրինգեր Լիբրվուսթ
DE	Thüringer Rostbratwurst	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Թյուրինգեր Րոստբրատվուսթ
DE	Thüringer Rotwurst	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Թյուրինգեր Րուտվուսթ
DE	Tomaten von der Insel Reichenau	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Թոմատըն ֆոն դեր Ինզել Րայխենաու
DE	Walbecker Spargel	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Վալբեքեր Շպարգըլ
DE	Weideochse vom Limpurger Rind	KPN	Värske liha (ja rups)	Վայդըոքսը ֆոմ Լիմպուրգեր Րինդ
DE	Weißlacker / Allgäuer Weißlacker	KPN	Juust	Վայսլաքեր / Ալգոյեր Վայսլաքեր
DE	Westfälischer Knochenschinken	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Վեսթֆելիշեր Քնոխընշինկըն
DE	Westfälischer Pumpernickel	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Վեսթֆելիշեր Փումպերնիկըլ
GR	Άγιος Ματθαίος Κέρκυρας	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Այյոս Մատթեոս Կերկիրաս
GR	Αγουρέλαιο Χαλκιδικής	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Աղուրելիո Խալկիդիկիս
GR	Ακτινίδιο Περίας	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ակտինիդիո Պերիաս
GR	Ακτινίδιο Σπερχειού	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ակտինիդիո Սպերխիու
GR	Ανεβαστό	KPN	Juust	Անեվաստո
GR	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ապոկորոնաս Խանինոս Կրիտիս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	Αρνάκι Ελασσόνας	KPN	Värske liha (ja rups)	Առնակի Էլասոնաս
GR	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Արխանես Իրակլիու Կրիտիս
GR	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Ավղոտարախո Մեսոլոնգիու
GR	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վիանոս Իրակլիու Կրիտիս
GR	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վորիոս Միլոպոտամոս Բեթիմնիս Կրիտիս
GR	Γαλανό Μεταγγιτσίου Χαλκιδικής	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ղալանո Մետանգիցիու Խակիդիկիս
GR	Γαλοτύρι	KPN	Juust	Ղալոտիրի
GR	Γραβιέρα Αγράφων	KPN	Juust	Ղրավյերա Աղրաֆոն
GR	Γραβιέρα Κρήτης	KPN	Juust	Ղրավյերա Կրիտիս
GR	Γραβιέρα Νάξου	KPN	Juust	Ղրավյերա Նաքսու
GR	Ελιά Καλαμάτας	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Էլյա Կալամատաս
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο „Τροιζηνία“	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Էքսերետիկոս պարթենոն էլեոլադո „Տրոյզինիա“
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θρακικό	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Էքսերետիկոս պարթենոն էլեոլադո Թրակիսան
GR	Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο Σέλινο Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Էքսերետիկոս Պարթենոն Էլեոլադո Սելինոն Կրիտիս
GR	Ζάκυνθος	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Չակինթոս
GR	Θάσος	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Թասոս
GR	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρήτης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Թրոմբա Ամպադյաս Բեթիմնիս Կրիտիս
GR	Θρούμπα Θάσου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Թրոմբա Թասու

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	Θρούμπα Χίου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Թրումբա Խիου
GR	Καλαθάκι Λήμνου	KPN	Juust	Կալաթակի Լիմնու
GR	Καλαμάτα	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կալամատա
GR	Κασέρι	KPN	Juust	Կասերի
GR	Κατίκι Δομοκού	KPN	Juust	Կատիկի Դոմոկու
GR	Κατσικάκι Ελασσόνας	KPN	Värske liha (ja rups)	Կացիկակի Էլասոնաս
GR	Κελυφωτό φυστίκι Φθιώτιδας	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կելիֆոտո Ֆիստիկի Ֆθիոտիդաս
GR	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կերասյա տրաղանա Բոդոխորիու
GR	Κεφαλογραβιέρα	KPN	Juust	Կեֆալողրավյերա
GR	Κεφαλονιά	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կեֆալոնյա
GR	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կոլիմվարի Խանիոն Կրիտի
GR	Κονσερβολιά Αμφίσης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոնսերվոլյա Ամֆիսի
GR	Κονσερβολιά Άρτας	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոնսերվոլյա Արտաս
GR	Κονσερβολιά Αταλάντης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոնսերվոլյա Ատալանդի
GR	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոնսերվոլյա Պիլու Վոլու
GR	Κονσερβολιά Ροβίων	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոնսերվոլյա Բովիոն
GR	Κονσερβολιά Στυλίδας	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոնսերվոլյա Ստիլիդաս
GR	Κοπανιστή	KPN	Juust	Կոպանիստի

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կորինթիակի Ստաֆիդա Վոստիցա
GR	Κουμ Κουάτ Κέρκυρας	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կում Կուատ Կերկիրաս
GR	Κρανίδι Αργολιδας	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կրանիդի Աργολιդաս
GR	Κρητικό παξιμάδι	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կրիտիկո Պαξιμάδι
GR	Κροκεές Λακωνίας	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կրոկես Լակωνիաս
GR	Κρόκος Κοζάνης	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Կրոկոս Կοζանիս
GR	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	KPN	Juust	Լադոտիրի Միտիլինիս
GR	Λακωνία	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լակոնիս
GR	Λέσβος Μυτιλήνη	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լեսվոս, Միտիլինի
GR	Λυγουριό Ασκληπείου	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լիդուրյո Ասկլիպիո
GR	Μανούρι	KPN	Juust	Մանուրի
GR	Μανταρίνι Χίου	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մանդարինի Խիո
GR	Μαστίχα Χίου	KPN	Looduslikud kummivaigud ja vaigud	Մաստիխա Խիո
GR	Μαστιχέλαιο Χίου	KPN	Eeterlikud õlid	Մաստիխելեո Խիո
GR	Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Մելի Էլատիս Մենալու Վանիլյա
GR	Μεσσαρά	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մեսարա
GR	Μετσοβόνη	KPN	Juust	Մետսոնե
GR	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Միլա Զադորաս Պիլիո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Միլա Տելիսիուս Պիլաֆա Տրիպոլէոս
GR	Μήλο Καστοριάς	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Միլո Կաստորյաս
GR	Μπάτζος	KPN	Juust	Բաձոս
GR	Ξερά σύκα Κύμης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Քսերա սիկա Կիմիս
GR	Ξηρά Σύκα Ταξιάρχη	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Քսիրա Սիկա Տաքսիարխի
GR	Ξύγαλο Σητείας / Ξίγαλο Σητείας	KPN	Juust	Քսիդալո Սիտիաս/ Քսիդալո Սիտիաս
GR	Ξυνομυζήθρα Κρήτης	KPN	Juust	Քսինումիզիթրա Կրիտիսիս
GR	Ολυμπία	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Օլիմբիա
GR	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Πατάτα Νάξου	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատա Նաքսու
GR	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պեզա Իրակլիլիու Կրիտիսիս
GR	Πέτρινα Λακωνίας	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պետրինա Լակոնիաս
GR	Πηχτόγαλο Χανίων	KPN	Juust	Պիխտոդալո Խանիոն
GR	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պորտոկալյա Մալեմե Խանիոն Կրիտիսիս
GR	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պրասինես Էլյես Խալկիդիկիսիս
GR	Πρέβεζα	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պրեվեզա
GR	Ροδάκινα Νάουσας	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Րոդակիինա Նաուսաս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	Ρόδος	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ռոդոս
GR	Σάμος	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սամոս
GR	Σαν Μιχάλη	KPN	Juust	Սան Միխալի
GR	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սիտիա Լասիթիու Կրիտիս
GR	Σταφίδα Ζακύνθου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ստաֆիդա Զակինթու
GR	Σταφίδα Ηλείας	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ստաֆիդա Իլիաս
GR	Σταφίδα Σουλτανίνα Κρήτης	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ստաֆիդա Սուլտանինա Կրիտիս
GR	Σύκα Βραβρώνας Μαρκοπούλου Μεσογείων	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սիկա Վրավրոնաս Մարկոպուլու Մεσογիոն
GR	Σφέλα	KPN	Juust	Սֆելա
GR	Τοματάκι Σαντορίνης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Տոմատակի Տանտորինիս
GR	Τσακωνική μελιτζάνα Λεωνιδίου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ցակոնիկի Մելիձանա Լեոնիդիու
GR	Τσίχλα Χίου	KPN	Looduslikud kummivaigud ja vaigud	Ցիխիա Խիու
GR	Φάβα Σαντορίνης	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆավա Սանտորինիս
GR	Φασόλια (Γίγαντες Ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասոլյա (Յիրանդես Էլեֆանտես) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια (πλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասոլյա (պլակե մեղալոսպերմա) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια Βανίλιες Φενεού	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասոլյա Վանիլյես Ֆենեու

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	ΦΑΣΟΛΙΑ ΓΙΓΑΝΤΕΣ — ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	ՖԱՍՈՆԼՅԱ ՅԻՂԱՆԴԵՍ – ԷԼԵՖԱՆԴԵՍ ԿԱՍՏՈՐՅԱՍ
GR	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասոլյա յիղանդես Էլեֆանդես Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասոլյա կինա մեսոսպերմա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φέτα	KPN	Juust	Ֆետա
GR	Φιρικοί Πηλίου	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիրիկի Պիլիու
GR	Φοινίκι Λακωνίας	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ֆինիկի Լակոնիաս
GR	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	KPN	Juust	Ֆորմաելա Արախովաս Պարնասու
GR	Φυσίκι Αίγινας	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիստիկի Էգինաս
GR	Φυσίκι Μεγάρων	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիստիկի Մեղարոն
GR	Χανιά Κρήτης	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Խանյա Կրիտիսի
HU	Alföldi kamillavirágzat	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Ալֆյոլդի կամիլլավիրագգատ
HU	Budapesti téliszalámi	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Բուդապեշտի տիլիսալամի
HU	Csabai kolbász / Csabai vastag-kolbász	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Չաբաի կոլբաս/ Չաբաի վաստագկոլբաս
HU	Gönci kajszibarack	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Գյունցի կայսիբարացկ
HU	Gyulai kolbász / Gyulai pároskolbász	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գյուլաի կոլբաս/ Գյուլաի պարոշկոլբաս
HU	Hajdúsági torma	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Հայդուշագի տորմա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
HU	Kalocsai fűszerpaprika őrlemény	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Կալոչսաի ֆյուսերպապրիկա օրլեմէնյ
HU	Magyar szürkemarha hús	KGT	Värske liha (ja rups)	Մազյար սուրկեմարհա հուշ
HU	Makói vöröshagyma; Makói hagyma	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մակոի վորոշհագյմա, Մակոի հագյմա
HU	Szegedi fűszerpaprika-őrlemény / Szegedi paprika	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սեգեդի ֆյուսերպապրիկա – օրլեմէնյ / Սեգեդի պապրիկա
HU	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սեգեդի սալամի, Սեգեդի տելիսալամի
HU	Szentesi paprika	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սենտեշի պապրիկա
HU	Szőregi rózsaszó	KGT	Lilled ja dekoratiivtaimed	Սյորեգի ռոշատո
IE	Clare Island Salmon	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Քլեր Այլնդ Սալմոն
IE	Connemara Hill lamb; Uain Sléibhe Chonamara	KGT	Värske liha (ja rups)	Քոնեմարա Հիլ լեմ, Ուեն Շլեյվե խոնամարա
IE	Imokilly Regato	KPN	Juust	Այմոկիլի Բեգատո
IE	Timoleague Brown Pudding	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Թիմոլիգ Բրաուն Փուդինգ
IE	Waterford Blaa / Blaa	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ուաթերֆորդ Բլաա/ Բլաա
IT	Abbacchio Romano	KGT	Värske liha (ja rups)	Աբապիո Ռոմանո
IT	Acciughe sotto sale del Mar Ligure	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Աչյուգե սոտո սալե դել Մար Լիգուրե
IT	Aceto Balsamico di Modena	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Աչետո Բալսամիկո դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Ռեջիո Էմիլիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Aglio Bianco Polesano	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ալյո Բյանկո Պոլեզանո
IT	Aglio di Voghiera	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ալյո դի Վոգիերա
IT	Agnello del Centro Italia	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյելլո դել Ճենտրո Իտալիա
IT	Agnello di Sardegna	KGT	Värske liha (ja rups)	Անյելլո դի Սարդենյա
IT	Alto Crotonese	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ալտո Կրոտոնեզե
IT	Amarene Brusche di Modena	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ամարենե Բրուսկե դի Մոդենա
IT	Aprutino Pescarese	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ապրուտինո Պեսկարեզե
IT	Arancia del Gargano	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Արանչիա դել Գարգանո
IT	Arancia di Ribera	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Արանչյա դի Ռիբերա
IT	Arancia Rossa di Sicilia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Արանչյա Ռոսսա դի Սիչիլիա
IT	Asiago	KPN	Juust	Ազիագո
IT	Asparago Bianco di Bassano	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպարագո Բյանկո դի Բասսանո
IT	Asparago bianco di Cimadolmo	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպարագո բյանկո դի Չիմադոլմո
IT	Asparago di Badoere	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպարագո դի Բադոերե
IT	Asparago di Cantello	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպարագո դի Կանտելլո
IT	Asparago verde di Altedo	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ասպարագո վերդե դի Ալտեդո
IT	Basilico Genovese	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բազիլիկո Ջենովեզե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Bergamotto di Reggio Calabria – Olio essenziale	KPN	Eeterlikud õlid	Բերգամոտտո դի Ռեջջիո Օլիո էսենցիալե
IT	Bitto	KPN	Juust	Բիտտո
IT	Bra	KPN	Juust	Բրա
IT	Bresaola della Valtellina	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Բրեսոլա դելլա Վալտելլինա
IT	Brisighella	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բրիգիզելլա
IT	Brovada	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Բրովադա
IT	Bruzio	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բրուզիո
IT	Caciocavallo Silano	KPN	Juust	Վաչիոկավալլո Սիլանո
IT	Canestrato di Moliterno	KGT	Juust	Վանիստրատո դի Մոլիտերնո
IT	Canestrato Pugliese	KPN	Juust	Վանիստրատո Պուլյեզե
IT	Canino	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վանինո
IT	Cantuccini Toscani / Cantucci Toscani	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Վանտուչինի Տոսկանի/ Վանտուչի Տոսկանի
IT	Capocollo di Calabria	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Վեպոկոլլո դի Վալաբրիա
IT	Cappellacci di zucca ferraresi	KGT	Pastatooted	Վապպելաչչի դի ցուկկա ֆերառեզի
IT	Cappero di Pantelleria	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Վապպերո դի Պանտելլերիա
IT	Carciofo Brindisino	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Վարչոֆո Բրինդիզինո
IT	Carciofo di Paestum	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Վարչոֆո դի Պեստում

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Carciofo Romanesco del Lazio	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կարչոֆո Ռոմանեսկո դել Լացիո
IT	Carciofo Spinoso di Sardegna	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կարչոֆո Սպինոզո դի Սարդենյա
IT	Carota dell'Altopiano del Fucino	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կարոտե դել Ալտոպիանո դել Ֆուչինո
IT	Carota Novella di Ispica	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կարոտա Նովելլա դի Իսպիկա
IT	Cartoceto	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կարտոչետո
IT	Casatella Trevigiana	KPN	Juust	Կասատելլա Տրեվիջիանա
IT	Casciotta d'Urbino	KPN	Juust	Կաչոտտա դ'Ուրբինո
IT	Castagna Cuneo	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստանյա Կունեո
IT	Castagna del Monte Amiata	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստանյա դել Մոնտե Ամիատա
IT	Castagna di Montella	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստանյա դի Մոնտելլա
IT	Castagna di Vallerano	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստանյա դի Վալլերանո
IT	Castelmagno	KPN	Juust	Կաստելմանյո
IT	Chianti Classico	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կիանտի Կլասիկո
IT	Ciauscolo	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Չիասուկոլո
IT	Cilento	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Չիլենտո
IT	Ciliegia dell'Etna	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիլիեջա դել Էտնա
IT	Ciliegia di Marostica	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիլիեջա դի Մարոստիկա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Ciliegia di Vignola	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիլիեջա դի Վիգնոլա
IT	Cinta Senese	KPN	Värske liha (ja rups)	Չինտա Սենեզե
IT	Cipolla bianca di Margherita	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիպոլլա բյանկա դի Մարգերիտա
IT	Cipolla Rossa di Tropea Calabria	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիպոլլա Ռոսսա դի Տրոպեա Կալաբրիա
IT	Cipollotto Nocerino	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիպոլլոտտո Նոչերինո
IT	Clementine del Golfo di Taranto	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կլեմենտինե դել Գոլֆո դի Տարանտո
IT	Clementine di Calabria	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կլեմենտինե դի Կալաբրիա
IT	Collina di Brindisi	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կոլլինա դի Բրինդիզի
IT	Colline Pontine	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կոլլինե Պոնտինե
IT	Colline di Romagna	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կոլլինե դի Ռոմանյա
IT	Colline Salernitane	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կոլլինե Սալեռնիտանե
IT	Colline Teatine	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Կոլլինե Տեատինե
IT	Coppa di Parma	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կոպպա դի Պարմա
IT	Coppa Piacentina	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կոպպա Պիասենտինա
IT	Coppia Ferrarese	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կոպպիա Ֆերարեզե
IT	Cotechino Modena	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կոտեկինո Մոդենա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Cozza di Scardovari	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Կոցցա դի Սկառդովարի
IT	Crudo di Cuneo	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կրուդո դի Կունեո
IT	Culatello di Zibello	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կուլատելլո դի Չիբելլո
IT	Dauno	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Դաունո
IT	Fagioli Bianchi di Rotonda	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաջոլի Բիանկի դի Ռոտոնդա
IT	Fagiolo Cannellino di Atina	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաջոլո Կաննելլինո դի Ատինա
IT	Fagiolo Cuneo	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաջոլո Կունեո
IT	Fagiolo di Lamon della Vallata Bellunese	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաջոլո դի Լամոն դելլա Վալատա Բելլունեզե
IT	Fagiolo di Sarconi	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաջոլո դի Սարկոնի
IT	Fagiolo di Sorana	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաջոլո դի Սորանա
IT	Farina di castagne della Lunigiana	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարինա դի կաստանյե դելլա Լունիջիանա
IT	Farina di Neccio della Garfagnana	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարինա դի Նեչչիո դելլա Գարֆանյանա
IT	Farro della Garfagnana	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարո դելլա Գարֆանյանա
IT	Farro di Monteleone di Spoleto	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆարո դի Մոնտելեոնե դի Սպոլետո
IT	Fichi di Cosenza	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիկի դի Կոզենցա
IT	Fico Bianco del Cilento	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիկո Բյանկո դել Չիլենտո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Ficodindia dell'Etna	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիկոդինդիա դել Էտնա
IT	Ficodindia di San Cono	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆիկոդինդիա դի Սան Կոնո
IT	Finocchiona	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ֆինոկկիոնա
IT	Fiore Sardo	KPN	Juust	Ֆիորե Սարդո
IT	Focaccia di Recco col formaggio	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ֆոկաչչա դի Ռեկո կոլ Ֆոռմաջոն
IT	Fontina	KPN	Juust	Ֆոնտինա
IT	Formaggella del Luinese	KPN	Juust	Ֆորմաջելլա դել Լուինեզե
IT	Formaggio di Fossa di Sogliano	KPN	Juust	Ֆորմաջոն դի Ֆոսսա դի Սոլյանո
IT	Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana	KPN	Juust	Ֆորմաի դե Մուտ դել Ալտա Վալլե Բրենբանա
IT	Fungo di Borgotaro	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆունգո դի Բորգոտարո
IT	Garda	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Գարդա
IT	Gorgonzola	KPN	Juust	Գորգոնսոլա
IT	Grana Padano	KPN	Juust	Գրանա Պադանո
IT	Insalata di Lusia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ինսալատա դի Լուզիա
IT	Irpinia – Colline dell'Ufita	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Իրպինիա – Կոլլինե դել Ուֆիտա
IT	Kiwi Latina	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կիուի Լատինա
IT	La Bella della Daunia	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լա Բելլա Դելլա Դաունիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Laghi Lombardi	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լագի Լոմբարդի
IT	Lametia	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լամետիա
IT	Lardo di Colonnata	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լարդո դի Կոլոննատա
IT	Lenticchia di Castelluccio di Norcia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լենտիլլիա դի Կաստելլուչչո դի Նորչա
IT	Limone Costa d'Amalfi	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիմոնե Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Limone di Rocca Imperiale	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիմոնե դի Ռոկկա Իմպերիալե
IT	Limone di Siracusa	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիմոնե դի Սիրակուզա
IT	Limone di Sorrento	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիմոնե դի Սորենտո
IT	Limone Femminello del Gargano	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիմոնե Ֆեմինելլո դել Գարգանո
IT	Limone Interdonato Messina	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լիմոնե Ինտերդոնատո Մեսսինա
IT	Liquirizia di Calabria	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Լիկուիրիզիա դի Կալաբրիա
IT	Lucca	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լուկկա
IT	Maccheroncini di Campofilone	KGT	Pastatooted	Մակկերոնչինի դի Կամպոֆիլոնե
IT	Marrone del Mugello	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մարոնե դել Մուջելլո
IT	Marrone della Valle di Susa	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մարոնե դելլա Վալե դի Սուզա
IT	Marrone di Caprese Michelangelo	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մարոնե դի Կապրեզե Միկելանջելո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Marrone di Castel del Rio	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մառռոնէ դի Կաստել դել Ռիո
IT	Marrone di Combai	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մառռոնէ դի Քոմբայ
IT	Marrone di Roccaspide	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մառռոնէ դի Ռոկկասպիդէ
IT	Marrone di San Zeno	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մառռոնէ դի Սան Չենո
IT	Marroni del Monfenera	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մառռոնի դել Մոնֆեներա
IT	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելա Ալտո Ադիջէ, Սուդտիրոլեր Աաֆէլ
IT	Mela di Valtellina	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելա դի Վալտելլինա
IT	Mela Rossa Cuneo	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելա Ռոսա Կունեո
IT	Mela Val di Non	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելա Վալ դի Նոն
IT	Melannurca Campana	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելաննուրկա Կամպանա
IT	Melanzana Rossa di Rotonda	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելանցանա Ռոսա դի Ռոտոնդա
IT	Melone Mantovano	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոնէ Մմանտովանո
IT	Miele della Lunigiana	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Միելէ դելլա Լունիջանա
IT	Miele delle Dolomiti Bellunesi	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Միելէ դելլէ Դոլոմիտի Բելլունէզի
IT	Miele Varesino	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Միելէ Վարեզինո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Molise	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մոլիզե
IT	Montasio	KPN	Juust	Մոնտասիո
IT	Monte Etna	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մոնտե Էտնա
IT	Monte Veronese	KPN	Juust	Մոնտե Վերոնեզե
IT	Monti Iblei	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մոնտի Իբլեի
IT	Mortadella Bologna	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Մոռտադելլա Բոլոնյա
IT	Mortadella di Prato	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Մոռտադելլա դի Պռատո
IT	Mozzarella di Bufala Campana	KPN	Juust	Մոցարելլա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Murazzano	KPN	Juust	Մուրաջանո
IT	Nocciola del Piemonte; Nocciola Piemonte	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նոչյոլա դել Պիմոնտե, Նոչյոլա Պիմոնտե
IT	Nocciola di Giffoni	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նոչյոլա դի Ջիֆոնի
IT	Nocciola Romana	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նոչյոլա Ռոմանա
IT	Nocellara del Belice	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նոչելլարա դել Բելիչե
IT	Nostrano Valtrompia	KPN	Juust	Նոստրանո Վալտրոմպիա
IT	Oliva Ascolana del Piceno	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օլիվա Ասկոլանա դել Պիչենո
IT	Pagnotta del Dittaino	KPN	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պանյոտա դել Դիտտայնո
IT	Pampapato di Ferrara / Pampepato di Ferrara	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պամպապատո դի Ֆերռառա/ Պամպիպատո դի ֆերռառա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Pancetta di Calabria	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պանչետտա դի Կալաբրիա
IT	Pancetta Piacentina	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պանցետտա Պիաչենտինա
IT	Pane casareccio di Genzano	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պանե կասարեչչո դի Ջենջանո
IT	Pane di Altamura	KPN	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պանե դի Ալտամուրա
IT	Pane di Matera	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պանե դի Մատերա
IT	Pane Toscano	KPN	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պանե Տոսկանո
IT	Panforte di Siena	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պանֆորտե դի Սիենա
IT	Parmigiano Reggiano	KPN	Juust	Պարմիջանո Ռիջջանո
IT	Pasta di Gragnano	KGT	Pastatooted	Պաստա դի Գրանյանո
IT	Patata dell'Alto Viterbese	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատակա դել'Ալտո Վիտերբեզե
IT	Patata della Sila	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատա դելլա Սիլա
IT	Patata di Bologna	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատա դի Բոլոնյա
IT	Patata novella di Galatina	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատա նովելլա դի Գալանտինա
IT	Patata Rossa di Colfiorito	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատա Ռոսսա դի Կոլֆիորիտո
IT	Pecorino Crotonese	KPN	Juust	Պեկորինո Կրոտոնեզե
IT	Pecorino delle Balze Volterrane	KPN	Juust	Պեկորինո դելլե Բալջե Վոլտերանե
IT	Pecorino di Filiano	KPN	Juust	Պեկորինո դի Ֆիլիանո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Pecorino di Picinisco	KPN	Juust	Պեկորինո դի Պիչինիսկո
IT	Pecorino Romano	KPN	Juust	Պեկորինո Ռոմանո
IT	Pecorino Sardo	KPN	Juust	Պեկորինո Սարդո
IT	Pecorino Siciliano	KPN	Juust	Պեկորինո Սիչիլիանո
IT	Pecorino Toscano	KPN	Juust	Պեկորինո Տոսկանո
IT	Penisola Sorrentina	KPN	Օլիդ ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պենիզոլա Սորրենտինա
IT	Peperone di Pontecorvo	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեպերոնե դի Պոնտեկորվո
IT	Peperone di Senise	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեպերոնե դի Սենիզե
IT	Pera dell'Emilia Romagna	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պերա դել Էմիլիա Ռոմանյա
IT	Pera mantovana	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պերա մանտովանա
IT	Pesca di Leonforte	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեսկա դի Լեոնֆորտե
IT	Pesca di Verona	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեսկա դի Վերոնա
IT	Pesca e Nettarina di Romagna	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեսկա Է Նետտարինա դի Ռոմանյա
IT	Pescabivona	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեսկաբիվոնա
IT	Piacentinu Ennese	KPN	Juust	Պիաչենտինու Էննեզե
IT	Piadena Romagnola / Piada Romagnola	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պիադինա Ռոմանյոլա/ Պիադա Ռոմանյոլա
IT	Piave	KPN	Juust	Պիավե
IT	Pistacchio verde di Bronte	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պիստաքքիո վերդե դի Բրոնտե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Pomodorino del Piennolo del Vesuvio	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմոդորինո դել Պիեննոլո դել Վեզուվիո
IT	Pomodoro di Pachino	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմոդորո դի Պակինո
IT	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պոմոդորո Ս. Մարչանո դել Ագրո Սարնեզե Նոչերինո
IT	Porchetta di Ariccia	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պորկետտա դի Արիչչա
IT	Pretuziano delle Colline Teramane	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պրետուզիանո դելլե Կոլլինե Տերամանե
IT	Prosciutto Amatriciano	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո Ամատրիչանո
IT	Prosciutto di Carpegna	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո դի Կարպենյա
IT	Prosciutto di Modena	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո դի Մոդենա
IT	Prosciutto di Norcia	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո դի Նորչա
IT	Prosciutto di Parma	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո դի Պարմա
IT	Prosciutto di S. Daniele	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո դի Ս. Դանիելե
IT	Prosciutto di Sauris	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո դի Սաուրիս
IT	Prosciutto Toscano	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո Տոսկանո
IT	Prosciutto Veneto Berico-Euganeo	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրոշիտտո Վենիսո Քերիկո-Էուգանեո
IT	Provolone del Monaco	KPN	Juust	Պրովոլոնե դել Մոնակո
IT	Provolone Valpadana	KPN	Juust	Պրովոլոնե Վալպադանա
IT	Puzzone di Moena / Spretz Tzaorì	KPN	Juust	Պուզոնե դի Մոենա/ Սպրեց Ծաորի

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Quartirolo Lombardo	KPN	Juust	Կուառտիրոլալո Լոմբարդո
IT	Radicchio di Chioggia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռադիկկլիո դի Կիոջա
IT	Radicchio di Verona	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռադիկկլիո դի Վերոնա
IT	Radicchio Rosso di Treviso	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռադիկկլիո Ռոսո դի Տրեվիզո
IT	Radicchio Variegato di Castelfranco	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռադիկկլիո Վարեգատո դի Կաստալֆրանկո
IT	Ragusano	KPN	Juust	Ռագուզանո
IT	Raschera	KPN	Juust	Ռասկերա
IT	Ricciarelli di Siena	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ռիչչարելլի դի Սիենա
IT	Ricotta di Bufala Campana	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Ռիկոտտա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Ricotta Romana	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Ռիկոտտա Ռոմանա
IT	Riso del Delta del Po	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռիզո դել Դալտա դել Պո
IT	Riso di Baraggia Biellese e Vercellese	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռիզո դի Բարաջա Բիելլեզե և Վերչելլեզե
IT	Riso Nano Vialone Veronese	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ռիզո Նանո Վիալոնե Վերոնեզե
IT	Riviera Ligure	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ռիվիերա Լիգուրե
IT	Robiola di Roccaverano	KPN	Juust	Ռոբիոլա դի Ռոկկավերանո
IT	Sabina	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սաբինա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Salama da sugo	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամա դա սուգո
IT	Salame Brianza	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե Բրիանցա
IT	Salame Cremona	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե Կրեմոնա
IT	Salame di Varzi	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե դի Վարցի
IT	Salame d'oca di Mortara	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե դ'ոքա դի Մորտարա
IT	Salame Felino	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե Ֆելինո
IT	Salame Piacentino	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե Պիաչենտինո
IT	Salame Piemonte	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե Պիեմոնտե
IT	Salame S. Angelo	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամե Սան Անջելո
IT	Salamini italiani alla cacciatora	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամինի իտալիանի ալլա կաչատորա
IT	Sale Marino di Trapani	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սալե Մարինո դի Տրապանի
IT	Salmerino del Trentino	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Սալմերինո դել Տրենտինո
IT	Salsiccia di Calabria	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալսիչչա դի Կալաբրիա
IT	Salva Cremasco	KPN	Juust	Սալվա Կրեմասկո
IT	Sardegna	KPN	Օլիդ ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սարդենյա
IT	Scalogni di Romagna	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սկալոնյո դի Ռոմանյա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Sedano Bianco di Sperlonga	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սեդանո Բիանկո դի Սպերլոնգա
IT	Seggiano	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սեջջանո
IT	Silter	KPN	Juust	Սիլտերո
IT	Soppressata di Calabria	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոպրեսատա դի Կալաբրիա
IT	Sopressa Vicentina	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոպրեսա Վիչենտինա
IT	Speck Alto Adige / Südtiroler Markenspeck / Südtiroler Speck	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սպեկ Ալտո Ադիջե/ Սուդտիրոլեր Մարկենսպեկ/ Սուդտիրոլեր Սպեկ
IT	Spessa delle Giudicarie	KPN	Juust	Սպեսա դելլե Զուդիկարիե
IT	Squacquerone di Romagna	KPN	Juust	Սքուակրոներոնե դի Ռոմանյա
IT	Stelvio; Stilsfer	KPN	Juust	Ստելվիո, Ստիլֆսեր
IT	Strachitunt	KPN	Juust	Ստրաչիտունտ
IT	Susina di Dro	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սուզինա դի Դրո
IT	Taleggio	KPN	Juust	Տալեջջո
IT	Tergeste	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տերգեստե
IT	Terra di Bari	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տերա դի Բարի
IT	Terra d'Otranto	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տերա դ'Օտրանտո
IT	Terre Aurunche	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տերե Աուրունկե
IT	Terre di Siena	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տերե դի Սյենա
IT	Terre Tarentine	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տերե Տարենտինե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Tinca Gobba Dorata del Pianalto di Poirino	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Տինկա Գոբբա Դորատա դել Պիրանալտո դի Պորիրինո
IT	Toma Piemontese	KPN	Juust	Տոմա Պիեմոնտեզե
IT	Torrone di Bagnara	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Տորոնե դի Բանյարա
IT	Toscana	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տոսկանա
IT	Trote del Trentino	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Տրոտե դել Տրենտինո
IT	Tuscia	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Տուշչա
IT	Umbria	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ումբրիա
IT	Uva da tavola di Canicattì	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ուվա դա տավոլա դի Կանիկատտի
IT	Uva da tavola di Mazzarrone	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ուվա դա տավոլա դի Մաձարոնե
IT	Uva di Puglia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ուվա դի Պուլիա
IT	Val di Mazara	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վալ դի Մազարա
IT	Valdemone	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վալդեմոնե
IT	Valle d'Aosta Lard d'Arnad / Vallée d'Aoste Lard d'Arnad	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Վալլե դ'Աոստա Լարդ դ'Առնադ/Վալլե դ'Աոստե Լարդ դ'Առնադ
IT	Valle d'Aosta Fromadzo	KPN	Juust	Վալլե դ'Աոստա Ֆրոմաձո
IT	Valle d'Aosta Jambon de Bosses	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Վալլե դ'Աոստա Յամբոն դե Բոսսես
IT	Valle del Belice	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վելլե Բելիչե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Valli Trapanesi	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վալլի Տոապանեզի
IT	Valtellina Casera	KPN	Juust	Վալտելլինա Կազերա
IT	Vastedda della valle del Belice	KPN	Juust	Վաստեդդա դելլա վալլե դել Բելիչե
IT	Veneto Valpolicella, Veneto Euganei e Berici, Veneto del Grappa	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վենետո Վալպոլիչելլա, Վենետո Էուգանեների և Բերիչի, Վենետո դել Գոապպա
IT	Vitellone bianco dell'Appennino centrale	KGT	Värske liha (ja rups)	Վիտելլոնո Բյանկո դել Ապպենինո շենտրալե
IT	Vulture	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Վուլտուրե
IT	Zafferano dell'Aquila	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Չաֆֆերանո դել Աքուիլա
IT	Zafferano di San Gimignano	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Չաֆֆերանո դի Սան Զիմինյանո
IT	Zafferano di Sardegna	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Չաֆֆերանո դի Սարդենյա
IT	Zampone Modena	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Չամպոնե Մոդենա
LV	Carnikavas nēģi	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Ցարնիկավաս նեգի
LV	Latvijas lielie pelēkie zirņi	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լատվիաս լիելիե պելեկիե զիրնյի
LT	Daujėnų naminė duona	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Դաույենյի նամինե դուոնա
LT	Lietuviškas varškės sūris	KGT	Juust	Լիետուվիշկաս վարշկես սուրիս
LT	Liliputas	KGT	Juust	Լիլիպուտաս
LT	Seinų / Lazdijų krašto medus / Miód z Sejneńszczyzny / Łódzkiejszczyzny	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Սեյնու/Լազդյիյու կոշաշո սեդուս/ Միոդ զ Սեյնեճչչյնի/ Լոզդիեյշչչյնի

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
LT	Stakliškės	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Ստակլիշկէս
LU	Beurre rose – Marque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բէր րոզ – Մարք Նասիոնալ դյու Գրոն Դյուշ դը Լյուքսամբուր
LU	Miel – Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Միէլ – Մարքը նասիոնալ դյու Գրոն-Դյուշէ դը Լյուքսամբուր
LU	Salaisons fumées, marque nationale grand-duché de Luxembourg	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալէզոն ֆյումէ, մարքը նասիոնալ գրոն-դյուշ դը Լյուքսէմբուր
LU	Viande de porc, marque nationale grand-duché de Luxembourg	KGT	Värske liha (ja rups)	Վիյանդ դէ պոր, մարք նասիոնալ գրոն-դյուշէ դը Լյուքսէմբուր
NL	Boeren-Leidse met sleutels	KPN	Juust	Բորեն-Լայդշը մէթ շլէուֆէլս
NL	Brabantse Wal asperges	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բռաբանցե Վալ ասպեռնէս
NL	De Meerlander	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Դէ Մէերլանդեր
NL	Edam Holland	KGT	Juust	Էդամ Հոլանդ
NL	Gouda Holland	KGT	Juust	Խաուդա Հոլանդ
NL	Hollandse geitenkaas	KGT	Juust	Հոլանդսը խայտենկաս
NL	Kanterkaas; Kanternagelkaas; Kanterkomijnekaas	KPN	Juust	Կանտերկաս, Կանտերնախէլկաս, Կանտերկոմայնէկաս
NL	Noord-Hollandse Edammer	KPN	Juust	Նորդ-Հոլանդսե Էդամեր
NL	Noord-Hollandse Gouda	KPN	Juust	Նորդ-Հոլանդսե Խաուդա
NL	Opperdoezer Ronde	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Օպերդուզեր Րոնդէ
NL	Westlandse druif	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Վէստլանդսե դրաֆ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PL	Andruty kaliskie	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Անդրուտի կալիսկիե
PL	Bryndza Podhalańska	KPN	Juust	Բրինձա Պոդհալայնյսկա
PL	Cebularz lubelski	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Սեբուլաշ լուբելսկի
PL	Chleb prądnicki	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Խլեբ պրոդնիկի
PL	Fasola korczyńska	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասուլա կորչինյսկա
PL	Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca / Fasola z Doliny Dunajca	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասուլա Փյենկնի Յաշ Զոլինյի Դունայցա/ Ֆասուլա Զոլինյի Դունայցա
PL	Fasola Wrzawska	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆասուլա Վրավսկա
PL	Jabłka grójeckie	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Յաբուկա գրոյեցկիե
PL	Jabłka łuckie	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Յաբուկա լուսկիե
PL	Jagnięcina podhalańska	KGT	Värske liha (ja rups)	Յագնյենչինա պոդհալայնյսկա
PL	Karp zatorski	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Կարպ զատորսկի
PL	Kiełbasa lisecka	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կիելոբասա լիշեցկա
PL	Kołocz śląski/kołacz śląski	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Կոլոչ շլոնսկի/կոլոաչ շլոնսկի
PL	Miód drahimski	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյուդ դրահիմսկի
PL	Miód kurpiowski	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյուդ կուրպիովսկի

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PL	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյուդ վժոսովի զ Բորուվ Դոլնոշլանսկիի
PL	Obwarzanek krakowski	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Օբվաժանեկ կրակովսկի
PL	Oscypek	KPN	Juust	Օսցիպեկ
PL	Podkarpacki miód spadziowy	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Պոդկարպասկի մյուդ սպաջովի
PL	Redykołka	KPN	Juust	Ռեդիկոլկա
PL	Rogal świętomarciński	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ռոգալ շվեյննոմարչինսկի
PL	Ser koryciński swojski	KGT	Juust	Սեր կորչինսկի սվոյսկի
PL	Śliwka szydłowska	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Շլիվկա շիդոլովսկա
PL	Suska sechłońska	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Սուսկա սեխլոնսկա
PL	Truskawka kaszubska lub Kaszëbskô malëna	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Տրուսկավկա կաշուբսկա լուբ Կաշեբսկո մալենա
PL	Wielkopolski ser smażony	KGT	Juust	Վյեկոպոլսկի սեր սմաժոնի
PL	Wiśnia nadwiślanka	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Վիշնյա նավիշլանսկա
PT	Alheira de Barroso-Montalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ալեյրա դե Բարոզո Մոնտալեգրե
PT	Alheira de Mirandela	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ալեյրա դե Միրանդելա
PT	Alheira de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ալեյրա դե Վինյաիս
PT	Ameixa d'Elvas	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Ամեյշա դ'ելվաս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Amêndoa Douro	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ամենդոա Դոուրո
PT	Ananás dos Açores/São Miguel	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Անանաս դոս Ասորես/Սան միգել
PT	Anona da Madeira	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Անոնա դա Մադեյրա
PT	Arroz Carolino das Lezírias Ribatejanas	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Առոզ Կարոլին դազ Լեզիրիաս Ռիբաստեժանաս
PT	Arroz Carolino do Baixo Mondego	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Առոզ Կարոլին դո Բայշո Մոնդեգո
PT	Azeite de Moura	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ազեյտե դե Մուրա
PT	Azeite de Trás-os-Montes	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ազեյտե դե Տրաս-ոս-Մոնտես
PT	Azeite do Alentejo Interior	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ազեյտե դո Ալենտեժո Ինտերիոր
PT	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ազեյտե դա Բեյրա Ինտերիոր (Ազեյտե դա Բեյրա Ալտա, Ազեյտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Azeites do Norte Alentejano	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ազեյտե դո Նորտե Ալենտեժանո
PT	Azeites do Ribatejo	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ազեյտե դո Ռիբաստեժո
PT	Azeitona de conserva Negrinha de Freixo	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ազեյտոնա դե կոնսերվա Նեգրինյա դե Ֆրեյշո
PT	Azeitonas de Conserva de Elvas e Campo Maior	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ազեյտոնաս դե կոնսերվա դե Էլվաս ի Կամպո Մայոր
PT	Batata de Trás-os-Montes	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բատատա դե Տրաս-ոզ-Մոնտես
PT	Batata doce de Aljezur	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բատատա դոսի դե Ալժեզուր
PT	Borrego da Beira	KGT	Värske liha (ja rups)	Բոռեգո դա Բեյրա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Borrego de Montemor-o-Novo	KGT	Värske liha (ja rups)	Բոռեգո դե Մոնտեմոր-օ-Նովո
PT	Borrego do Baixo Alentejo	KGT	Värske liha (ja rups)	Բոռեգո դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Borrego do Nordeste Alentejano	KGT	Värske liha (ja rups)	Բոռեգո դո Նորդեստե Ալենտեժանո
PT	Borrego Serra da Estrela	KPN	Värske liha (ja rups)	Բոռեգո Սեռա դա Էստրելա
PT	Borrego Terrincho	KPN	Värske liha (ja rups)	Բոռեգո Տերինչո
PT	Butelo de Vinhais; Bucho de Vinhais; Chouriço de Ossos de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Բուտելո դե Վինյայս, Բուշո դե Վինյայս, Շուրիսո դե Օսոս դե Վինյայս
PT	Cabrito da Beira	KGT	Värske liha (ja rups)	Կաբրիտո դա Բեյրա
PT	Cabrito da Gralheira	KGT	Värske liha (ja rups)	Կաբրիտո դա Գրալեյրա
PT	Cabrito das Terras Altas do Minho	KGT	Värske liha (ja rups)	Կաբրիտո դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո
PT	Cabrito de Barroso	KGT	Värske liha (ja rups)	Կաբրիտո դե Բարոզո
PT	Cabrito do Alentejo	KGT	Värske liha (ja rups)	Կաբրիտո դո Ալենտեժո
PT	Cabrito Transmontano	KPN	Värske liha (ja rups)	Կաբրիտո Տրանսմոնտանո
PT	Cacholeira Branca de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կաշոլեյրա Բրանկա դե Պորտալեգրե
PT	Capão de Freamunde	KGT	Värske liha (ja rups)	Կապաո դե Ֆրեամունդե
PT	Carnalentejana	KPN	Värske liha (ja rups)	Կառնալենտեժենա
PT	Carne Arouquesa	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե Առուկեզա
PT	Carne Barrosã	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնի Բարոզա
PT	Carne Cachena da Peneda	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե Կաշենա դա Պենեդա
PT	Carne da Charneca	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե դա Շարնեկա
PT	Carne de Bísaro Transmontano; Carne de Porco Transmontano	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե դե Բիզարո Տրանսմոնտանո, Կարնե դե Պորկո Տրանսմոնտանո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Carne de Bovino Cruzado dos Lameiros do Barroso	KGT	Värske liha (ja rups)	Կարնե ջ Բովինո Կրուզադո դոս Լամեյրոս դո Բարոզո
PT	Carne de Bravo do Ribatejo	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե դե Բրավո դո Րիբատեժո
PT	Carne de Porco Alentejano	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե դե Պոռոկո Ալենտեժանո
PT	Carne dos Açores	KGT	Värske liha (ja rups)	Կարնե դոզ Ասորես
PT	Carne Marinhoa	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե Մարինյոա
PT	Carne Maronesa	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե Մարոնեզա
PT	Carne Mertolenga	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե Մեռտոլենգա
PT	Carne Mirandesa	KPN	Värske liha (ja rups)	Կարնե Միրանդեզա
PT	Castanha da Padrela	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստենյա դա Պադրելա
PT	Castanha da Terra Fria	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստենյա դա Տերա Ֆրիա
PT	Castanha dos Soutos da Lapa	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստենյա դոս Սոտոս դա Լապա
PT	Castanha Marvão-Portalegre	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստենյո Մարվաո-Պորտալեգրե
PT	Cereja da Cova da Beira	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սերեժա դա Կովա դա Բեյրա
PT	Cereja de São Julião-Portalegre	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սերեժա դե Սոն Ջուլիաո-Պորտալեգրե
PT	Chouriça de Carne de Barroso-Montalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսա դե Կարնի դե Բարոզո-Մունտալեգրի
PT	Chouriça de Carne de Melgaço	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Մելգասո
PT	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Վինյայս, Լինգուիսը դո Վինյայս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Chouriça de sangue de Melgaço	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսա ջե սենգե ջե Մելգասո
PT	Chouriça Doce de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսա Դոսե դե Վինյայս
PT	Chouriço Azedo de Vinhais; Azedo de Vinhais; Chouriço de Pão de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսո Ազեդո դե Վինյայս, Ազեդո դե Վինյայս, Շուրիսո ջե Պաո ջե Վինյայս
PT	Chouriço de Abóbora de Barroso-Montalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսա դե Աբաբորա դե Բարոզու-Մոնտալեգրի
PT	Chouriço de Carne de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսո դե կարնե ջե Էստրեմոզ և Բորբա
PT	Chouriço de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսո դե Պորտալեգրե
PT	Chouriço grosso de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսո գրոսո ջե Էստրեմոզ և Բորբա
PT	Chouriço Mouro de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շուրիսո մուրո դե Պորտալեգրե
PT	Citrinos do Algarve	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Միտրինսո դո Ալգարվե
PT	Cordeiro Mirandês / Canhono Mirandês	KPN	Värske liha (ja rups)	Կորդեյրո Միրանդես/ Կանոնո Միրանդես
PT	Cordeiro Bragançano	KPN	Värske liha (ja rups)	Կորդեյրո Բրագանսանո
PT	Cordeiro de Barroso; Anho de Barroso; Cordeiro de leite de Barroso	KGT	Värske liha (ja rups)	Կորդեյրո դե Բարոզո, Անո դե Բարոզո, Կորդեյրո դե լեյտե դե Բարոզո
PT	Farinheira de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ֆարինեյրա դե Էստրեմոզ և Բորբա
PT	Farinheira de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ֆարինեյրա դե Պորտալեգրե
PT	Linguiça de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լինգուիսա դե Պորտալեգրե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Linguiça do Baixo Alentejo; Chouriço de carne do Baixo Alentejo	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լինգուիսա դո Բայշո Ալենտեժո, Շուրիսո դե կարնե դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Lombo Branco de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լոմբո Բրենկո դե Պորտալեգրե
PT	Lombo Enguitado de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լոմբո Էնգիտադո դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Bravo de Esmolfe	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մասա Բրավո դե Էսմոլֆե
PT	Maçã da Beira Alta	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մասա դե Բեյրա Ալտա
PT	Maçã da Cova da Beira	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մասա դա Կովա դե Բեյրա
PT	Maçã de Alcobaça	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մասա դե Ալկոբասա
PT	Maçã de Portalegre	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մասա դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Riscadinha de Palmela	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մասա Ռիսկադինյա դե Պալմելա
PT	Maracujá dos Açores/S. Miguel	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մառակուժա դոզ Ասորիս/Ս. Միգել
PT	Mel da Serra da Lousã	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դա Սեռա դա Լուսա
PT	Mel da Serra de Monchique	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դա Տեռա դե Մոնշիկե
PT	Mel da Terra Quente	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դա Տեռա Կենտե
PT	Mel das Terras Altas do Minho	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Mel de Barroso	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դե Բարոզո
PT	Mel do Alentejo	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դո Ալենտեժո
PT	Mel do Parque de Montezinho	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դո Պարկե դե Մոնտեզինյո
PT	Mel do Ribatejo Norte (Serra d'Aire, Albufeira de Castelo de Bode, Bairro, Alto Nabão)	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դո Ռիբադեժու Նորչե (Մերա դ Ադեր, Աբուֆեյրա դե Կասսեյրո դե Բոդե, Բայրո, Աուտո Նաբաո)
PT	Mel dos Açores	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մել դուզ Ասորես
PT	Meloa de Santa Maria – Açores	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոա դե Սանտա Մարիա – Ասորես
PT	Morcela de Assar de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Մորսելա դե Ասար դե Պորտալեգրե
PT	Morcela de Cozer de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Մորսելա դե Կոսեր դե Պորտալեգրե
PT	Morcela de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Մորսելա դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Ovos Moles de Aveiro	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Օվոս Մոլես դե Ավեյրո
PT	Paia de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պայա դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Lombo de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պայա դե Լոմբո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Toucinho de Estremoz e Borba	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պայա դե Տուսինյո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Painho de Portalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պաինյո դե Պորտալեգրե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Paio de Beja	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պայո դե Բեժա
PT	Pastel de Chaves	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պաստել դե Շավես
PT	Pastel de Tentugal	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պաստել դե Տենտուգալ
PT	Pêra Rocha do Oeste	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պերա Ռաշա դո Օեստե
PT	Pêssego da Cova da Beira	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեսեգո դա Կովա դա Բեյրա
PT	Presunto de Barrancos	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դե Բարանկոս
PT	Presunto de Barroso	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դե Բարոզո
PT	Presunto de Camp Maior e Elvas; Paleta de Campo Maior e Elvas	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դե Կամպ Մայոր և Էլվաս, Պալետա դե Կամպո Մայոր և Էլվաս
PT	Presunto de Melgaço	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դե Մելգասո
PT	Presunto de Santana da Serra; Paleta de Santana da Serra	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դե Սանտանա դա Սերա, Պալետա դե Սանտանա դա Սերա,
PT	Presunto de Vinhais / Presunto Bísaro de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դե Վինյայս/ Պրեզունտո Բիզարո դե Վինյայս
PT	Presunto do Alentejo; Paleta do Alentejo	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեզունտո դո Ալենտեժո, Պալետա դո Ալենտեժո
PT	Queijo de Azeitão	KPN	Juust	Կեյժո դե Ազեյտաու
PT	Queijo de Cabra Transmontano / Queijo de Cabra Transmontano Velho	KPN	Juust	Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո/ Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո Վելյու
PT	Queijo de Évora	KPN	Juust	Կեյժո դե Էվորա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Queijo de Nisa	KPN	Juust	Կեյժո դե Նիզա
PT	Queijo do Pico	KPN	Juust	Կեյժո դո Պիկո
PT	Queijo mestiço de Tolosa	KGT	Juust	Կեյժո Մեստիսո դե Տոլոզա
PT	Queijo Rabaçal	KPN	Juust	Կեյժո Ռաբասալ
PT	Queijo S. Jorge	KPN	Juust	Կեյժո Ս. Շորժե
PT	Queijo Serpa	KPN	Juust	Կեյժո Սերպա
PT	Queijo Serra da Estrela	KPN	Juust	Կեյժո Սեռա դա Էստրելա
PT	Queijo Terrincho	KPN	Juust	Կեյժո Տերինչո
PT	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	KPN	Juust	Կեյժոս դա Բեյրա Բայշա (Կեյժո դե Կաստելու Բրանկու, Կեյժո Ամարելու դա Բեյրա Բայշա, Կեյժո Պիկանտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Requeijão da Beira Baixa	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Ռեկեյժաո դա Բեյրա Բայշա
PT	Requeijão Serra da Estrela	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Ռեկեյժաո Սեռա դա Էստրելա
PT	Sal de Tavira / Flor de Sal de Tavira	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սալ դե Տավիրա/ Ֆլոր դե Սալ դե Տավիրա
PT	Salpicão de Barroso-Montalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալպիքաո դե Բառոզո-Մոնտալեգրե
PT	Salpicão de Melgaço	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալպիքաո դե Մելգասո
PT	Salpicão de Vinhais	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալպիքաո դե Վինյայս
PT	Sangureira de Barroso-Montalegre	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սանգեյրա դե Բառոզո-Մոնտալեգրե
PT	Travia da Beira Baixa	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Տրավիա դա Բեյրա Բայշա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Vitela de Lafões	KGT	Värske liha (ja rups)	Վիտելա դե Լաֆոնես
RO	Magiun de prune Topoloveni	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մաջուն դե պրունե Տոպոլովենի
RO	Salam de Sibiu	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալամ դե Սիբիու
RO	Telemea de Ibănești	KPN	Juust	Տելեմեա դե Իբանեստի
SK	Klenovecký syrec	KGT	Juust	Կլենովեցկի Սիռեց
SK	Oravský korbáčik	KGT	Juust	Օրավսկի կորբաչիկ
SK	Paprika Žitava / Žitavská paprika	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պապրիկա Ժիտավա/ Ժիտավսկա պապրիկա
SK	Skalický trdelník	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Սկալիցկի տոդելնիկ
SK	Slovenská bryndza	KGT	Juust	Սլովենսկա բրինձա
SK	Slovenská parenica	KGT	Juust	Սլովենսկա պարենիցա
SK	Slovenský oštiepok	KGT	Juust	Սլովենսկի օշտիպոկ
SK	Tekovský salámový syr	KGT	Juust	Տյեկովսկի սալամովի սիր
SK	Zázrivské vojky	KGT	Juust	Ջազրիվսկե վոյկի
SK	Zázrivský korbáčik	KGT	Juust	Ջազրիվսկի կորբաչիկ
SI	Bovški sir	KPN	Juust	Բովշկի սիր
SI	Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Էկստրա դեվիշկո օլյչնո օլյե սլովենսկե Իստրե
SI	Kočevski gozdni med	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Կոչեվսկի գոզդնի մեդ
SI	Kranjska klobasa	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կրանյսկա կլոբասա
SI	Kraška panceta	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կրաշկա պանցետա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
SI	Kraški med	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Կրաշկի մեղ
SI	Kraški pršut	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կրաշկի պրշուտ
SI	Kraški zašink	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Կրաշկի զաշինկ
SI	Mohant	KPN	Juust	Մոխանտ
SI	Nanoški sir	KPN	Juust	Նանոշկի սիր
SI	Piranska sol	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պիրանսկա սոլ
SI	Prekmurska šunka	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրեկմուրսկա Շունկա
SI	Prleška tünka	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Պրլեշկա տյոնկա
SI	Ptujski lük	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պտույսկի լյուկ
SI	Šebreljski želodec	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Շեբրելյսկի ժելոդեց
SI	Slovenski med	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Սլովենսկի մեղ
SI	Štajersko prekmursko bučno olje	KGT	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Շտայերսկո պրեկմուրսկո բուչնո օլյե
SI	Tolminc	KPN	Juust	Տոլմինց
SI	Zgornjesavinjski želodec	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Զգոռնյեսավինյսկի ժելոդեց
ES	Aceite Campo de Calatrava	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե Կամպո դե Կալատրավա
ES	Aceite Campo de Montiel	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե Կամպո դե Մոնտիել

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Aceite de La Alcarria	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե լա Ալկարիա
ES	Aceite de la Comunitat Valenciana	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե լա կոմունիտասս Վալենսիանա
ES	Aceite de la Rioja	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե լա Ռիոխա
ES	Aceite de Lucena	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե Լուսենա
ES	Aceite de Mallorca; Aceite mallorquí; Oli de Mallorca; Oli mallorquí	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե Մայորկա, Ասեյտե Մայորկին, Օլի դե Մայորկա, Օլի մայորկին
ES	Aceite de Navarra	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե Նավարա
ES	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե Տեռա Ալտա, Օլի դե Տեռա Ալտա
ES	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դե Բայշ Էբրե-Մոնցիա, Օլի դել Բայշ Էբրե-Մոնցիա
ES	Aceite del Bajo Aragón	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե դել Վախո Արադոն
ES	Aceite Monterrubio	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե Մոնտեռուբիո
ES	Aceite Sierra del Moncayo	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Ասեյտե Սիեռա դել Մոնկայո
ES	Aceituna Aloreña de Málaga	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Ասեյտունա Ալորենյա դե Մալաղա
ES	Aceituna de Mallorca / Aceituna Mallorquina / Oliva de Mallorca / Oliva Mallorquina	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad tötlemata ja töödeldud kujul	Ասեյտունե դե Մայորկա/ Ասեյտունա Մայորկինա/ Օլիվա դե Մայորկա/ Օլիվա Մայորկինա
ES	Afuega'l Pitu	KPN	Juust	Աֆուեղա՛լ Պիտո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Ajo Morado de Las Pedroñeras	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Այո Մորադո դե Լաս Պեդրոնյերաս
ES	Alcachofa de Benicarló; Carxofa de Benicarló	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ալկաչոֆա դե Բենիկարլո, Կարոչոֆա դե Բենիկարլո
ES	Alcachofa de Tudela	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ալկաչոֆա դե Տուդելա
ES	Alfajor de Medina Sidonia	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ալֆայոր դե Մեդինա Սիդոնիա
ES	Almendra de Mallorca / Almendra Mallorquina / Ametlla de Mallorca / Ametlla Mallorquina	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ալմենդրա դե Մայորկա / Ալմենդրա Մայորկինա / Ամետլյա դե Մայորկա / Ամետլյա Մայորկինա
ES	Alubia de La Bãeza-León	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ալուբիա դե Լա Բանյեսա-Լեոն
ES	Antequera	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Անտեկերա
ES	Arroz de Valencia; Arròs de València	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Առոզ դե Վալենսիա, Առոս դե Վալենսիա
ES	Arroz del Delta del Ebro / Arròs del Delta de l'Ebre	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Առոզ դել Դելտա դել Էբրո / Առոս դել Դելտա դել Էբրե
ES	Arzúa-Ulloa	KPN	Juust	Արսուա-Ուլյոա
ES	Avellana de Reus	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ավելյանա դե Ռեուս
ES	Azafrán de la Mancha	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Ասաֆրասան դե Լա Մանչա
ES	Baena	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Բանենա
ES	Berenjena de Almagro	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բերենյանա դե Ալմադրո
ES	Botillo del Bierzo	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Բոտիլո դել Բյերսո
ES	Caballa de Andalucia	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Կաբալյա դե Անդալուսիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Cabrales	KPN	Juust	Կաբրալես
ES	Calasparra	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կալասպարա
ES	Calçot de Valls	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կալսոտ դե Վալս
ES	Carne de Ávila	KGT	Värske liha (ja rups)	Կառնե դե Ավիլա
ES	Carne de Cantabria	KGT	Värske liha (ja rups)	Կառնե դե Կանտաբրիա
ES	Carne de la Sierra de Guadarrama	KGT	Värske liha (ja rups)	Կառնե դե լա Սիեռա դե Գուադարամա
ES	Carne de Morucha de Salamanca	KGT	Värske liha (ja rups)	Կառնե դե Մորուչա դե Սալամանկա
ES	Carne de Vacuno del País Vasco / Euskal Okela	KGT	Värske liha (ja rups)	Կառնե դե Վակունո դել Պաիս Վասկո/Էուսկալ Օկելա
ES	Castaña de Galicia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կաստանյա դե Գալիսիա
ES	Cebolla Fuentes de Ebro	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սեբոյա Ֆուենտես դե Էբրո
ES	Cebreiro	KPN	Juust	Սեբրեյրո
ES	Cecina de León	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սեսինա դե Լեոն
ES	Cereza del Jerte	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սերեսա դել Խերտե
ES	Cerezas de la Montaña de Alicante	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սերեսաս դե լա Մոնտանյա դե Ալիկանտե
ES	Chirimoya de la Costa tropical de Granada-Málaga	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Չիրիմոյա դե լա Կոստա Տրոպիկալ դե Գրանադա-Մալագա
ES	Chorizo de Cantimpalos	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Չորիսո դե Կանտիմպալոս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Chorizo Riojano	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Չորիսո Ռիոխանո
ES	Chosco de Tineo	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Չոսկո դե Տինեո
ES	Chufa de Valencia	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Չոֆա դե Վալենսիա
ES	Cítricos Valencianos / Cítrics Valencians	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Սիտրիկոս Վալենսիանոս/ Սիտրիկոս Վալենսիանոս
ES	Clementinas de las Tierras del Ebro; Clementines de les Terres de l'Ebre	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կլեմենտինաս դե լաս Տյեռաս դել Էբրո, Կլեմենտինես դե լես Տեռես դե Լ Էբրե
ES	Cochinilla de Canarias	KPN	Košenill (loomne tooraine)	Կոչինիլյա դե Կանարիաս
ES	Coliflor de Calahorra	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կոլիֆլոր դե Կալաորա
ES	Cordero de Extremadura	KGT	Värske liha (ja rups)	Կորդերո դե Էքստրեմադուրա
ES	Cordero de Navarra; Nafarroako Arkumea	KGT	Värske liha (ja rups)	Կորդերո դե Նավարա, Նաֆարոակո Արկումեա
ES	Cordero Manchego	KGT	Värske liha (ja rups)	Կորդերո Մանչեգո
ES	Cordero Segureño	KGT	Värske liha (ja rups)	Կորդերո Սեղուրենյո
ES	Dehesa de Extremadura	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Դեեսա դե Էքստրեմադուրա
ES	Ensaïmada de Mallorca; Ensaimada mallorquina	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Էնսաիմադա դե Մայորկա, Էնսաիմադա Մայորկինա
ES	Espárrago de Huétor-Tájar	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Էսպարագո դե Ուետոր-Տախար
ES	Espárrago de Navarra	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Էսպարագո դե Նավարա
ES	Estepa	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Էստեպա
ES	Faba Asturiana	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆաբա Աստուրիանա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Faba de Lourenz�	KGT	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Ֆաբա դե Լոուրենսա
ES	Fesols de Santa Pau	KPN	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Ֆեսոս դե Սանտա Պաու
ES	Gamoneu; Gamonedo	KPN	Juust	Գամոնու, Գամոնեդո
ES	Garbanzo de Escacena	KGT	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Գարբանսո դե Էսկասենա
ES	Garbanzo de Fuentesauco	KGT	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Գարբանսո դե Ֆուենտեսաուկո
ES	Gata-Hurdes	KPN	Օlid ja rasvad (v�i, margariin, �i jne)	Գատա-Ուոդես
ES	Gofio Canario	KGT	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Գոֆիո Կանարիո
ES	Granada Mollar de Elche / Granada de Elche	KPN	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Գռանադա Մոլար դե Էլչե/ Գրանադա դե Էլչե
ES	Grelos de Galicia	KGT	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Գրելոս դե Գալիսիա
ES	Guijuelo	KPN	Lihatooted (kuumt�odeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Գիխուելո
ES	Idiazabal	KPN	Juust	Իդիասաբալ
ES	Jam�n de Huelva	KPN	Lihatooted (kuumt�odeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Խամոն դե Ուելվա
ES	Jam�n de Ser�n	KGT	Lihatooted (kuumt�odeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Խամոն դե Սերոն
ES	Jam�n de Teruel / Paleta de Teruel	KPN	Lihatooted (kuumt�odeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Խամոն դե Տերուել/ Պալետա դե Տերուել
ES	Jam�n de Trev�lez	KGT	Lihatooted (kuumt�odeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Խամոն դե Տրեվելես
ES	Jijona	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, k�psised ja muud pagaritooted	Խիխոնա
ES	Jud�as de El Barco de �vila	KGT	Puuviljad, k�ogiviljad ja teraviljad t�otlemata ja t�odeldud kujul	Խուդիաս դե Էլ Վարկո դե Ավիլա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Kaki Ribera del Xúquer	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Կակի Ռիբերա դել Շուկեր
ES	Lacón Gallego	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լակոն Գալեգո
ES	Lechazo de Castilla y León	KGT	Värske liha (ja rups)	Լեչազո դե Կաստիլյա և Լեոն
ES	Lenteja de La Armuña	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լենտեխա դե Լա Աումունյա
ES	Lenteja de Tierra de Campos	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Լենտեխա դե Տիերա դե Կամպոս
ES	Les Garrigues	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Լես Գարիգես
ES	Los Pedroches	KPN	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Լոս Պեդրոչես
ES	Mahón-Menorca	KPN	Juust	Մաոն-Մենորկա
ES	Mantecadas de Astorga	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Մանտեկադաս դե Աստորգա
ES	Mantecados de Estepa	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Մանտեկադոս դե Էստեպա
ES	Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya; Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մանտեկիյա դե լ'Ալտ Ուրթել և լա Սերդանյա, Մանտեգա դե լ'Ալտ Ուրթել և լա Սերդանյա
ES	Mantequilla de Soria	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մանտեկիյա դե Սորիա
ES	Manzana de Girona; Poma de Girona	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մանցանա դե Խիրոնա, Պոմա դե Խիրոնա
ES	Manzana Reineta del Bierzo	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մանսանա Ռեյնետա դե Բյերսո
ES	Mazapán de Toledo	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Մասապան դե Տոլեդո
ES	Mejillón de Galicia; Mexillón de Galicia	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Մեյիլոն դե Գալիսիա, Մեքիլոն դե Գալիսիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Melocotón de Calanda	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոկոտոն դե Կալանդա
ES	Melón de la Mancha	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոն դե լա Մանչա
ES	Melón de Torre Pacheco-Murcia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մելոն դե Տորե Պաչեկո Մուրսիա
ES	Melva de Andalucia	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Մելվա դե Անդալուսիա
ES	Miel de Galicia; Mel de Galicia	KGT	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Միել դե Գալիսիա, Մել դե Գալիսիա
ES	Miel de Granada	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դե Գրանադա
ES	Miel de La Alcarria	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դե լա Ալկարիա
ES	Miel de Tenerife	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Մյել դե Տեներիֆե
ES	Mojama de Barbate	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Մոխամա դե Բարբատե
ES	Mojama de Isla Cristina	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Մոխամա դե Իսլա Կրիստինա
ES	Mongeta del Ganxet	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Մոնժետա դե Գանչետ
ES	Montes de Granada	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մոնտես դե Գրանադա
ES	Montes de Toledo	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մոնտես դե Տոլեդո
ES	Montoro-Adamuz	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Մոնտորո-Ադամուս
ES	Nísperos Callosa d'En Sarriá	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նիսպերոս կայյոսա դ'էն Սարիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Oli de l'Empordà/Aceite de L'Empordà	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Օլի դե Լ'Էմպորդա/ Ասեյտե դե Լ'Էմպորդա
ES	Pa de Pagès Català	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պա դե Պաժես Կատալա
ES	Pan de Alfacar	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պան դե Ալֆակար
ES	Pan de Cea	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պան դե Սեա
ES	Pan de Cruz de Ciudad Real	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պան դե Կրուս դե Սիդադ Ռեալ
ES	Papas Antiguas de Canarias	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պապաս Անտիգուաս դե Կանարիաս
ES	Pasas de Málaga	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պասաս դե Մալագա
ES	Pataca de Galicia / Patata de Galicia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատակա դե Գալիսիա/ Պատատա դե Գալիսիա
ES	Patatas de Prades; Patates de Prades	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պատատասս դե Պրադես, Պատատես դե Պրադես
ES	Pemento da Arnoia	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեմենտո դ Առնոյա
ES	Pemento de Herbón	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեմենտո դե Էրբոն
ES	Pemento de Mougán	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեմենտո դե Մուգան
ES	Pemento de Oímbra	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեմենտո դե Օիմբրա
ES	Pemento do Couto	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պեմենտո դո Կոտո
ES	Pera de Jumilla	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պերա դե Խումիլյա
ES	Pera de Lleida	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պերա դե Լեյդա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Peras de Rincón de Soto	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պերասս դե Ռինկոն դե Սոտո
ES	Picón Bejes-Tresviso	KPN	Juust	Պիկոն Բեխես-Տրեսվիսո
ES	Pimentón de la Vera	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պիմենտոն դե լա Վերա
ES	Pimentón de Murcia	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Պիմենտոն դե Մուրսիա
ES	Pimiento Asado del Bierzo	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պիմիենտո Ասադո դել Բյերսո
ES	Pimiento de Fresno-Benavente	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պիմիենտո դե Ֆրեսնո-Բենավենտե
ES	Pimiento de Gernika või Gernikako Piperra	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պիմիենտո դե Գեռնիկա օր Գեռնիկակո Պիպերրա
ES	Pimiento Riojano	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պիմիենտո Ռիոխանո
ES	Pimientos del Piquillo de Lodosa	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պիմիենտոս դել Պիկիլո դե Լոդոսա
ES	Plátano de Canarias	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Պլատանո դե Կանարիաս
ES	Pollo y Capón del Prat	KGT	Värske liha (ja rups)	Պոլո ի Կապոն դել Պրատ
ES	Polvorones de Estepa	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Պոլվորոնես դե Էստեպա
ES	Poniente de Granada	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պոնիենտե դե Գրանադա
ES	Priego de Córdoba	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Պրիեգո դե Կորդոբա
ES	Queso Camerano	KPN	Juust	Կեսո Կամերանո
ES	Queso Casín	KPN	Juust	Կեսո Կասին
ES	Queso de Flor de Guía / Queso de Media Flor de Guía / Queso de Guía	KPN	Juust	Կեսո դե Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Մեդիա Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Գիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Queso de La Serena	KPN	Juust	Կեսո դե լա Սերենա
ES	Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya	KPN	Juust	Կեսո դե լ'Ալտ Ուրժել Ի լա Սերդանյա
ES	Queso de Murcia	KPN	Juust	Կեսո դե Մուրսիա
ES	Queso de Murcia al vino	KPN	Juust	Կեսո դե Մուրսիա ալ Վին
ES	Queso de Valdeón	KGT	Juust	Կեսո դե Վալդեոն
ES	Queso Ibores	KPN	Juust	Կեսո Իբորես
ES	Queso Los Beyos	KGT	Juust	Կեսո Լոս Բեյոս
ES	Queso Majorero	KPN	Juust	Կեսո Մախորերո
ES	Queso Manchego	KPN	Juust	Կեսո Մանչեգո
ES	Queso Nata de Cantabria	KPN	Juust	Կեսո նատա դե Կանտաբրիա
ES	Queso Palmero; Queso de la Palma	KPN	Juust	Կեսո Պալմերո, Կեսո դե լա Պալմա
ES	Queso Tetilla	KPN	Juust	Կեսո Տետիլյա
ES	Queso Zamorano	KPN	Juust	Կեսո Սամորանո
ES	Quesucos de Liébana	KPN	Juust	Կեսուկոս դե Լիեբանա
ES	Roncal	KPN	Juust	Ռոնկալ
ES	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սալթիթոն դե Վիկ, Լլոնգանիսսա դե Վիկ
ES	San Simón da Costa	KPN	Juust	Սան սիմոն դա Կոստա
ES	Sidra de Asturias; Sidra d'Asturies	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Սիդրա դե Աստուրիաս, Սիդրա դ'Աստուրիես
ES	Sierra de Cádiz	KPN	Օլիդ ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սիեռա դե Կադիս
ES	Sierra de Cazorla	KPN	Օլիդ ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սիեռա դե Կասոռլա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Sierra de Segura	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սիեռա դե Սեգուրա
ES	Sierra Mágina	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սիեռա Մախինա
ES	Siurana	KPN	Õlid ja rasvad (või, margariin, õli jne)	Սիուրանա
ES	Sobao Pasiego	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Սոբաո Պասայեգո
ES	Sobrasada de Mallorca	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Սոբրասադա դե Մալորկա
ES	Tarta de Santiago	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Տարտա դե Սանտիագո
ES	Ternasco de Aragón	KGT	Värske liha (ja rups)	Տերնասկո դե Արագոն
ES	Tenera Asturiana	KGT	Värske liha (ja rups)	Տերներա Աստուրիանա
ES	Tenera de Aliste	KGT	Värske liha (ja rups)	Տերներա դե Ալիստե
ES	Tenera de Extremadura	KGT	Värske liha (ja rups)	Տերներա դե Էքստրեմադուրա
ES	Tenera de Navarra; Nafarroako Aratxea	KGT	Värske liha (ja rups)	Տերներա դե Նավարա, Նաֆարոակո Արատեա
ES	Tenera Gallega	KGT	Värske liha (ja rups)	Տերներա Գալյեգա
ES	Tomate La Cañada	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Տոմատե դե Կանյադա
ES	Torta del Casar	KPN	Juust	Տոռտա դել Կասար
ES	Turrón de Agramunt; Torró d'Agramunt	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Տուրոն դե Ագրամունտ, Տորո դ'Ագրամունտ
ES	Turrón de Alicante	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Տուրոն դի Ալիկանտե
ES	Uva de mesa embolsada „Vinalopó“	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ուվա դե մեսա Էմբոլսադա „Վինալոպո“
ES	Vinagre de Jerez	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Վինագրե դե Խերես

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Vinagre de Montilla-Moriles	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Վինագրե դե Մոնտիլյա-Մորիլես
ES	Vinagre del Condado de Huelva	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Վինագրե դել Կոնդադո դե Ուելվա
SE	Bruna bönor från Öland	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Բրունա բոնոր ֆրոն Էլանդ
SE	Kalix Ljörom	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Քոլիքս Լյոյրոմ
SE	Skånsk spettekaka	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Սկոնսկ սպետտքաքա
SE	Svecia	KGT	Juust	Սվեցիա
SE	Upplandskubb	KPN	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Ուփլանդսքուբ
GB	Anglesey Sea Salt / Halen Môn	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Էնգրլսի Սի Սոլթ/Հելլըն Մոն
GB	Arbroath Smokies	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Արբրոթ Սմոկիզ
GB	Armagh Bramley Apples	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Արմա Բրեմլի Էփլզ
GB	Beacon Fell traditional Lancashire cheese	KPN	Juust	Բիքոն Ֆել թրադիշնլ Լենքըշը չիզ
GB	Bonchester cheese	KPN	Juust	Բոնչեստըր չիզ
GB	Buxton blue	KPN	Juust	Բաքստըն բլու
GB	Cornish Clotted Cream	KPN	Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)	Քորնիշ Գլոթեդ Գրիմ
GB	Cornish Pasty	KGT	Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted	Քորնիշ Փեյսթի
GB	Cornish Sardines	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Քորնիշ Սարդինս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GB	Dorset Blue Cheese	KGT	Juust	Դորսեթ Բլու Չիիզ
GB	Dovedale cheese	KPN	Juust	Դավդեյլ չիիզ
GB	East Kent Goldings	KPN	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Իսթ Քենթ Գոլդինգզ
GB	Exmoor Blue Cheese	KGT	Juust	Էքսմուր Բլու Չիիզ
GB	Fal Oyster	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Ֆալ Օյսթեր
GB	Fenland Celery	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ֆենլենդ Սելըրի
GB	Gloucestershire cider/perry	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Գլաստերշիր սայդեր/փերի
GB	Herefordshire cider/perry	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Հերեֆորդշայր սայդեր/փերի
GB	Isle of Man Manx Loaghtan Lamb	KPN	Värske liha (ja rups)	Այլ օֆ Մեն Մենքս Լոաթան Լեն
GB	Isle of Man Queenies	KPN	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Այլ օֆ Մեն Քուինիզ
GB	Jersey Royal potatoes	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Ջերզի Բոյլ փրթեյթոզ
GB	Kentish ale ja Kentish strong ale	KGT	Օլու	Քենիշ էյլ ընդ Քենիշ սթրոնգ էյլ
GB	Lakeland Herdwick	KPN	Värske liha (ja rups)	Լեյքլենդ Հըրդուիք
GB	Lough Neagh Eel	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Լոխ Նեյ Իլ
GB	Melton Mowbray Pork Pie	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Մելթոն Մոուբրեյ Փորք Փայ
GB	Native Shetland Wool	KPN	Vill	Նեյթիվ Շեթլենդ Վուլ
GB	New Season Comber Potatoes / Comber Earlies	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Նյու Սիզն Գոմբր Փթեյթոզ/ Գոմբր Ըրլիզ
GB	Newmarket Sausage	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Նյումարքիթ Սոուիջ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GB	Orkney beef	KPN	Värske liha (ja rups)	Օրքնի բիիֆ
GB	Orkney lamb	KPN	Värske liha (ja rups)	Օրքնի լեմ
GB	Orkney Scottish Island Cheddar	KGT	Juust	Օրքնի Սքոթիշ Այլընդ Չեդդար
GB	Pembrokeshire Earlies / Pembrokeshire Early Potatoes	KGT	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Փեմբրոքշըր Ըրլիզ/ Փեմբրոքշըր Ըրլի Փթեյթոնզ
GB	Rutland Bitter	KGT	Õlu	Րաթլենդ Բիթեր
GB	Scotch Beef	KGT	Värske liha (ja rups)	Սքոթշ Բիիֆ
GB	Scotch Lamb	KGT	Värske liha (ja rups)	Սքոթշ Լեմ
GB	Scottish Farmed Salmon	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Սքոթիշ Ֆարմդ Սեմըն
GB	Scottish Wild Salmon	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Սքոթիշ Ուայլդ Սեմըն
GB	Shetland Lamb	KPN	Värske liha (ja rups)	Շեթլենդ Լեմ
GB	Single Gloucester	KPN	Juust	Սինգլ Գլուսթեր
GB	Staffordshire Cheese	KPN	Juust	Ստեֆըրդշըր Չիիզ
GB	Stornoway Black Pudding	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Ստորնուեյ Բլեք Փուդինգ
GB	Swaledale cheese	KPN	Juust	Սուեյլդեյլ չիիզ
GB	Swaledale ewes' cheese	KPN	Juust	Սուեյլդեյլ իյուզ չիիզ
GB	Teviotdale Cheese	KGT	Juust	Թեվիոթդեյլ Չիիզ
GB	Traditional Ayrshire Dunlop	KGT	Juust	Թրըդիշնըլ Էյրշայր Դանլոփ
GB	Traditional Cumberland Sausage	KGT	Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)	Թրըդիշնըլ Քամբըրլենդ Սոուսիջ
GB	Traditional Grimsby Smoked Fish	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Թրըդիշնըլ Գրիմսբի Սմոկեդ Ֆիշ
GB	Welsh Beef	KGT	Värske liha (ja rups)	Ուելշ Բիիֆ

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Kaitse liik (KPN/KGT)	Toote liik	Nimetuse transkriptsioon armeenia tähestikus
GB	Welsh lamb	KGT	Värske liha (ja rups)	Ուելշ լեմ
GB	West Country Beef	KGT	Värske liha (ja rups)	Ուեսթ Քանթրի Բիիֆ
GB	West Country farmhouse Cheddar cheese	KPN	Juust	Ուեսթ Քանթրի ֆարմհաուզ Չեդար չիիզ
GB	West Country Lamb	KGT	Värske liha (ja rups)	Ուեսթ Քանթրի Լեմ
GB	White Stilton cheese; Blue Stilton cheese	KPN	Juust	Ուայթ Ստիլտոն չիզ, Բլու Ստիլտոն չիզ
GB	Whitstable oysters	KGT	Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted	Ուիթստեյբլ օյստըրս
GB	Worcestershire cider/perry	KGT	Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne)	Ուստերշիր սայդր/փերի
GB	Yorkshire Forced Rhubarb	KPN	Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul	Յորքշիր Ֆորսդ Բուբարբ
GB	Yorkshire Wensleydale	KGT	Juust	Յորքշիր Ուենսլեյդլ

3. Kangete alkoholsete jookide loetelu

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
AT	Inländerrum	Ինլենդերում
AT	Jägertee / Jagertee / Jagatee	Յեգերտե/Յագերտե/Յագատե
AT	Mariazeller Magenlikör	Մարիացելեր Մագենլիկյոր
AT	Steinfelder Magenbitter	Շտայնֆելդեր Մագենբիտեր
AT	Wachauer Marillenbrand	Վախաուեր Մարիլենբրանդ
AT	Wachauer Marillenlikör	Վախաուեր Մարիլենլիկյոր
AT	Wachauer Weinbrand	Վախաուեր Վայնբրանդ
BE (Balegem)	Balegemse jenever	Բալեգեմսե Յենեվեր
BE (Hasselt, Zonhoven, Diepenbeek)	Hasseltse jenever/Hasselt	Հասելտսե Յենեվեր/Հասելտ
BE (Oost-Vlaanderen)	O' de Flander-Oost-Vlaamse Graanjenever	Օ' դե ֆլանդեր-Օստ-Վլամսե Գրանյենեվեր
BE (Région wallonne)	Peket-Pekêt/Peket-Pékêt de Wallonie	Պեկետ-Պեկետ/Պեկե-Պեկե դե Վալոնի

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
BG	Бур гаска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Бургас / Bourgaska Muscatova rakya / Muscatova rakya Bourgasest	Բուրգասկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Բուրգաս
BG	Карловска гроздова ракия / Гроздова Ракия от Карлово / Karlovska grozdova rakya / Grozdova Rakya Karlovost	Կարլովսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա Ռակիյա օտ Կարլովո
BG	Ловешка сливова ракия / Сливова ракия от Ловеч / Loveshka slivova rakya / Slivova rakya Lovechist	Լովեշկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Լովեչ
BG	Поморийска гроздова ракия / Гроздова ракия от Поморие / Pomoriyska grozdova rakya / Grozdova rakya Pomoriest	Պոմորիյսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Պոմորիյե
BG	Сливенска перла (Сливенска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сливен) / Slivenska perla (Slivenska grozdova rakya / Grozdova rakya Slivenist)	Սլիվենսկա պերլա (Սլիվենսկա գրոզդովա ռակիյա / Գրոզդովա ռակիյա օտ Սլիվեն)
BG	Стралджанска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Стралджа / Straldjanska Muscatova rakya / Muscatova rakya Straldjast	Ստրալժանսկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Ստրալժա
BG	Сунгурларска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сунгурларе / Sungurlarska grozdova rakya / Grozdova rakya Sungurlarest	Սոնգուրլասկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սոնգուրլառե
BG	Сухиндолска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сухиндол / Suhindolska grozdova rakya / Grozdova rakya Suhindolist	Սուխինդոլսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սուխինդոլ
BG	Троянска сливова ракия / Сливова ракия от Троян / Troyanska slivova rakya / Slivova rakya Troyanist	Տրոյանսկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Տրոյան
HR	Hrvatska loza	Հրվատսկա լոզա
HR	Hrvatska stara šljivovica	Հրվատսկա ստարա շլիվովիցա
HR	Hrvatska travarica	Հրվատսկա տրավարիցա
HR	Hrvatski pelinkovac	Հրվատսկի պելինկովաց
HR	Slavonska šljivovica	Սլավոնսկա շլիվովիցա
HR	Zadarski maraschino	Ջադարսկի մարասկինո
CY	Ζιβανία / Τζιβανία / Ζιβάνα / Zivania	Զիվանիյա / Զիվանիյա / Զիվանա / Զիվանիյա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
CZ	Karlovarská Hořká	Կարլովառուկա Հորժկա
EE	Estonian vodka	Էստոնիան վոդկա
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälikööri / Finsk Bärlikör/Finsk Frukttlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Սուոմալայնեն Մարյալիկյորի / Սուոմալայնեն Հեդելմալիկյորի / Ֆինսկ Բերլիկյոր / Ֆինսկ Ֆրուկտլիկյոր / Ֆինիշ Բերի լիկյոր / Ֆինիսշ ֆրուստ լիկյոր
FI	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka / Vodka of Finland	Սուոմալայնեն Վոդկա / Ֆինսկ Վոդկա / Վոդկա օֆ Ֆինլանդ
FR	Armagnac	Արմանյակ
FR	Calvados	Կալվադոս
FR	Calvados Domfrontais	Կալվադոս Դոմֆրոնտե
FR	Calvados Pays d'Auge	Կալվադոս Պեյ դ'Օժ
FR	Cassis de Bourgogne	Կասիս դը Բուրգոնյ
FR	Cassis de Dijon	Կասիս դը Դիժոն
FR	Cassis de Saintonge	Կասիս դը Սենտոնժ
FR	Cognac	Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de cidre de Bretagne	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Բրետանյ
FR	Eau-de-vie de cidre de Normandie	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de cidre du Maine	Օ-դը-վի դը սիդրը դյու Մեն
FR	Eau-de-vie de Cognac	Օ-դը-վի դը Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de Faugères / Faugères	Օ-դը-վի դը Ֆոժեր/Ֆոժեր
FR	Marc de Bourgogne / Eau-de-vie de marc de Bourgogne	Մար դը Բուրգոնյ/ Ըյո-դը-վի դը մար դը Բուրգոնյ
FR	Marc de Champagne / Eau-de-vie de marc de Champagne	Մար դը Շամպանյ/ Օ-դը-վի դը մար դը Շամպանյ
FR	Marc des Côtes-du-Rhône / Eau-de-vie de marc des Côtes du Rhône	Մար դե Կոտ-դյու-Ռոն/ Օ-դը-վի դը մար դե Կոտ դյու Ռոն
FR	Marc du Bugey / Eau-de-vie de marc originaire de Bugey	Մար դյու Բյուժե/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Բյուժե

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Marc de Provence / Eau-de-vie de marc originaire de Provence	Մար դը Պրովանս/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Պրովանս
FR	Marc de Savoie / Eau-de-vie de marc originaire de Savoie	Մար դը Սավուա/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Սավուա
FR	Marc du Languedoc / Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc	Մար դյու Լանգուեդոկ/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դյու Լանգուեդոկ
FR	Eau-de-vie de poiré de Normandie	Օ-դը-վի դը պուարե դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de vin de la Marne	Օ-դը-վի դը վեն դը լա Մարն
FR	Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône	Օ-դը-վի դը վեն դե Կոտ-դյու-Ռոն
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Bugey	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Բյուժե
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Լանգեդոկ
FR	Eau-de-vie des Charentes	Օ-դը-վի դե Շարանտ
FR	Fine Bordeaux	Ֆին Բորդո
FR	Fine de Bourgogne	Ֆին դը Բուրգոնյ
FR	Framboise d'Alsace	Ֆրամբուազ դ'Ալզաս
FR (departemangud Nord (59) ja Pas-de-Calais (62))	Genièvre Flandres Artois	Ժենյեվր Ֆլանդրը Արտուա
FR	Kirsch d'Alsace	Կիրշ դ'Ալզաս
FR	Kirsch de Fougerolles	Կիրշ դը Ֆուժրոլ
FR	Marc d'Alsace Gewürztraminer	Մարկ դ'Ալզաս Գեյուրցտրամիներ
FR	Marc d'Auvergne	Մարկ դ'Օվերնյ
FR	Marc du Jura	Մարկ դյու Յուռա
FR	Mirabelle d'Alsace	Միրաբել դ'Ալզաս
FR	Mirabelle de Lorraine	Միրաբել դը Լորեն
FR	Pommeau de Bretagne	Պոմո դը Բրետանյ
FR	Pommeau de Normandie	Պոմո դե Նորմանդի
FR	Pommeau du Maine	Մոն դյու Մեն

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
FR	Quetsch d'Alsace	Քետցր դ' Ալզաս
FR	Ratafia de Champagne	Ռատաֆիա դը Շամպանյ
FR	Rhum de la Guadeloupe	Ռյում դը լա Գուադելուպ
FR	Rhum de la Guyane	Ռյում դը լա Գիյան
FR	Rhum de la Martinique	Ռյում դը լա Մարտինիկ
FR	Rhum de la Réunion	Ռյում դը լա Ռեունյոն
FR	Rhum de sucrerie de la Baie du Galion	Ռյում դը սուկրերի դը լա Բե դյու Գալյոն
FR	Rhum des Antilles françaises	Ռյում դեզ Անտիլ ֆրանսեզ
FR	Rhum des départements français d'outre-mer	Ռյում դե դեպարտման ֆրանսե դ' ուտրը մեր
FR	Whisky alsacien / Whisky d'Alsace	Վիսկի ալզասիան/ Վիսկի դ' Ալզաս
FR	Whisky breton / Whisky de Bretagne	Վիսկի բրետոն/ Վիսկի դը բրետանյ
DE	Bärwurz	Բերվուրց
DE	Bayerischer Gebirgsenzian	Բայերիշեր Գեբիրգզենցիան
DE	Bayerischer Kräuterlikör	Բայերիշեր Քրաութերլիքյոր
DE	Benediktbeurer Klosterlikör	Բենեդիկտբյուրեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Berliner Kümmel	Բերլիներ Բյումմել
DE	Blutwurz	Բլուտվուրց
DE	Chiemseer Klosterlikör	Քիմզեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Deutscher Weinbrand	Դոյչեր Վայնբրանդ
DE	Emsländer Korn / Kornbrand	Էմլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ettaler Klosterlikör	Էթալեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Fränkischer Obstler	Ֆրենքիշեր Օբսթլեր
DE	Fränkisches Kirschwasser	Ֆրենքիշես Քիրշվասսեր
DE	Fränkisches Zwetschgenwasser	Ֆրենքիշես Յվեշգենվասսեր

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
DE	Hamburger Kümmel	Համբուրգեր Քյումմել
DE	Haselünner Korn / Kornbrand	Հազելյուններ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hasetaler Korn / Kornbrand	Հազեթալեռ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hüttentee	Հյութենթե
DE	Königsberger Bärenfang	Քյոնիգսբերգեր Բերենֆանգ
DE	Münchener Kümmel	Մյունխեներ Քյումմել
DE	Münsterländer Korn / Kornbrand	Մյունշտերլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ostfriesischer Korngenever	Օսթֆրիզիշեր Քորնգենեվեր
DE	Ostpreußischer Bärenfang	Օսթփրոյզիշեր Բերենֆանգ
DE	Pfälzer Weinbrand	Փֆելցեր Վայնբրանդ
DE	Rheinberger Kräuter	Րայնբերգեր Քրոյթեր
DE	Schwarzwälder Himbeergeist	Շվարցվալդեր Հիմբերգայսթ
DE	Schwarzwälder Kirschwasser	Շվարցվալդեր Քիրշվասսեր
DE	Schwarzwälder Mirabellenwasser	Շվարցվալդեր Միրաբելլենվասսեր
DE	Schwarzwälder Williamsbirne	Շվարցվալդեր Վիլիամսբիրնե
DE	Schwarzwälder Zwetschgenwasser	Շվարցվալդեր Ցվեթշգենվասսեր
DE	Sendenhorster Korn / Kornbrand	Ջենդենհորստեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Steinhäger	Շթայնհեգեր
GR	Κίτρο Νάξου / Kitro of Naxos	Կիտրո Նաքսոս
GR	Κουμκουάτ Κέρκυρας / Koum Kouat of Corfou	Կումկուատ Կերկիրաս / Կում Կուատ օֆ Կորֆու
GR	Μαστίχα Χίου / Masticha of Chios	Մաստիխա Խիոս / Մասթիխա օֆ Խիոս
GR	Ούζο Θράκης / Ouzo of Thrace	Ուզո Թրակիս / Ուզո օֆ Թրեյս
GR	Ούζο Καλαμάτας / Ouzo of Kalamata	Ուզո Կալամատաս / Ուզո օֆ Կալամատաս
GR	Ούζο Μακεδονίας / Ouzo of Macedonia	Ուզո Մակեդոնիաս / Ուզո օֆ Մասեդոնիա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
GR	Ούζο Μυτιλήνης / Ouzo of Mitilene	Ուզո Միտիլինիս / Ուզո օֆ Միտիլենե
GR	Ούζο Πλωμαρίου / Ouzo of Plomari	Ուզո Պլոմարիու / Ուզո օֆ Պլոմարի
GR	Τεντούρα / Tentoura	Տենտուրա
GR	Τσικουδιά Κρήτης / Tsikoudia of Crete	Յիկուդյա Կրիտիս / Յիկուդիա օֆ Կրետե
GR	Τσικουδιά / Tsikoudia	Յիկուդյա / Յիկուդիա
GR	Τσίπουρο Θεσσαλίας / Tsipouro of Thessaly	Յիպուրո Թեսալիաս / Յիպուրո օֆ Թեսալի
GR	Τσίπουρο Μακεδονίας / Tsipouro of Macedonia	Յիպուրո Մակեդոնիաս / Յիպուրո օֆ Մասեդոնիա
GR	Τσίπουρο Τυρνάβου / Tsipouro of Tyrnavos	Յիպուրո Տիրնավու / Յիպուրո օֆ Տիրնավոս
GR	Τσίπουρο / Tsipouro	Յիպուրո / Յիպուրո
HU	Békési Szilvapálinka	Բեկեշի Սիլվապալինկա
HU	Gönci Barackpálinka	Գյոնձի Բառածկապալինկա
HU	Kecskeméti Barackpálinka	Կեչկեմետի Բառածկապալինկա
HU	Szabolcsi Almapálinka	Սաբոլչի Ալմապալինկա
HU	Szatmári Szilvapálinka	Սատմարի Սիլվապալինկա
HU	Törkölypálinka	Տյորկոլյապալինկա
HU	Újfehértói meggypálinka	Ույֆեհերտոի մեձձապալինկա
IE	Irish Cream	Այրիշ Քրիմ
IE	Irish Poteen / Irish Poitín	Այրիշ Պոտին
IE	Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky	Այրիշ Վիսկի / Իշկյը Բյաիը Էրյընյըլիս
IT	Aprikot trentino / Aprikot del Trentino	Ապրիկոտ տրենտինո / Ապրիկոտ դել Տրենտինո
IT	Brandy italiano	Բրենդի իտալիանո
IT	Distillato di mele trentino / Distillato di mele del Trentino	Դիստիլատո դի մելե տրենտինո / Դիստիլատո դի մելե դել Տրենտինո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Genepi del Piemonte	Ջենեպի դել Պիեմոնտե
IT	Genepi della Valle d'Aosta	Գենեպի դելա Վալե դ'Աոստա
IT	Genziana trentina / Genziana del Trentino	Ջենցիանա տրենտինա/ Ջենցիանա դել Տրենտինո
IT	Grappa	Գռապա
IT	Grappa di Barolo	Գռապա դի Բարոլո
IT	Grappa di Marsala	Գռապա դի Մարսալա
IT	Grappa friulana / Grappa del Friuli	Գռապա ֆրիուլանա/ Գռապա դել Ֆրիուլի
IT	Grappa lombarda / Grappa di Lombardia	Գռապա լոմբարդա/ Գռապա դի Լոմբարդիա
IT	Grappa piemontese / Grappa del Piemonte	Գռապա պիեմոնտեզե/ Գռապա դել Պիեմոնտե
IT	Grappa siciliana / Grappa di Sicilia	Գռապա սիչիլիանա/ Գռապա դի Սիչիլիա
IT	Grappa trentina / Grappa del Trentino	Գռապա տրենտինա/ Գռապա դել Տրենտինո
IT	Grappa veneta / Grappa del Veneto	Գռապա վենետա/ Գռապա դել Վենետո
IT	Kirsch Friulano / Kirschwasser Friulano	Կիրշ Ֆրիուլանո/ Կիրշվասեր Ֆրիուլանո
IT	Kirsch Trentino / Kirschwasser Trentino	Կիրշ Տրենտինո/ Կիրշվասեր Տրենտինո
IT	Kirsch Veneto / Kirschwasser Veneto	Կիրշ Վենետո/ Կիրշվասեր Վենետո
IT	Liquore di limone della Costa d'Amalfi	Լիկուորե դի լիմոնե դելա Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Liquore di limone di Sorrento	Լիկուորե դի լիմոնե դի Սորենտո
IT	Mirto di Sardegna	Միրտո դի Սարդենյա
IT	Nocino di Modena	Նոչինո դի Մոդենա
IT	Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia	Սլիվովից դել Ֆրիուլի-Վենեցիա Ջուլիա
IT	Sliwovitz del Veneto	Սլիվովից դել Վենետո

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
IT	Sliwovitz trentino / Sliwovitz del Trentino	Սլիվովից տրենտինո/ Սլիվովից դել Տրենտինո
IT	Südtiroler Enzian / Genziana dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Էնցիան/ Ջենցիանա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Golden Delicious / Golden Delicious dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գոլդեն Դելիշիուս/ Գոլդեն Դելիշիուս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Grappa / Grappa dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռապա/ Գռապա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Gravensteiner/Gravensteiner dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռավենշտայներ/ Գռավենշտայներ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Kirsch / Kirsch dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Կիրշ/ Կիրշ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Marille / Marille dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Մարիլլե/ Մարիլլե դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Obstler / Obstler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Օբստլեր/ Օբստլեր դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Williams / Williams dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ուիլիամս/ Ուիլիամս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Zwetschgeler / Zwetschgeler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ջվեցշգելեր/ Ջվեցշլեգեր դել ալտո Ադիջե
IT	Williams friulano / Williams del Friuli	Վիլիամս ֆրիուլանո/ Վիլիամս դել Ֆրիուլի
IT	Williams trentino / Williams del Trentino	Վիլիամս տրենտինո/ Վիլիամս դել Տրենտինո
LT	Originali lietuviška degtinė/ Original Lithuanian vodka	Օրիգինալի լյետուվիշկա դեգտինե / Օրիգինալ Լիթուանյան վոդկա
LT	Samanė	Սամանե
LT	Trauktinė	Տռաուկտինե
LT	Trauktinė Dainava	Տռաուկտինե Դաինավա
LT	Trauktinė Palanga	Տռաուկտինե Պալանգա
LT	Trejos devynerios	Տրեժու դեվիներյոս

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
LT	Vilniaus Džinas / Vilnius Gin	Վիլնյաուս Ջինաս / Վիլնիուս Ջին
FR, IT	Génépi des Alpes / Genepi degli Alpi	Ջենեպի դեզ Ալպ/ Ջենեպի դելի Ալպի
BE, NL, FR (departemangud Nord (59) ja Pas-de-Calais (62)), DE (Saksamaa liidumaad Nordrhein-Westfalen ja Niedersachsen)	Genièvre aux fruits / Vruchtenjenever / Jenever met vruchten / Fruchtgenever	Ժենիվրը օ ֆրուի/ Վրուխտենեյներ/ Ժենեվեր մետ ֆրուխտեն/ Ֆրուխտգենեվեր
BE, NL, FR (departemangud Nord (59) ja Pas-de-Calais (62))	Genièvre de grains / Graanjenever / Graan-genever	Ջենիվրը դը գրեն/ Ջենիվրը դ գրեն/ Գրանժենեվեր/ Գրանջենեվեր
BE, NL, FR (departemangud Nord (59) ja Pas-de-Calais (62)), DE (Saksamaa liidumaad Nordrhein-Westfalen ja Niedersachsen)	Genièvre / Jenever / Genever	Ժենիվրը/ Ժենեվեր/ Ժենեվեր
BE, NL	Jonge jenever / jonge genever	Յոնգե յենեվեր/ Յոնգե Ժենեվեր
DE, AT, BE (saksakeelsed piirkonnad)	Korn / Kornbrand	Կորն/ Կորնբրանդ
BE, NL	Oude jenever / oude genever	Աուդե յենեվեր/ Աուդե խենեվեր
CY, GR	Ouzo / Ούζο	Ուզո
HU, AT (aprikoosist valmistatud kanged alkohoolsed joogid, mis on toodetud ainult järgmistes liidumaades: Niederösterreich, Burgenland, Steiermark, Wien)	Pálinka	Պալինկա
PL	Põhja-Podlaasia madalikult pärit ürdiviin, mis on maitsestatud hariliku lõhnheinaga / Wódka ziołowa z Niziny Pólnocopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Հերբալ վոդկա ֆրոմ դը Նորդ Պոդլասիե լոուլանդ արոմատայզո ուիթ ըն էքստրակտ օֆ բիզոն գրասս / Վուդկա զյուլովա գ Նիզինի Պոլնոժնոպոդլասկեյ արոմատիզովանա էկստրակտ գ տրավի ժուբրովեյ
PL	Polish Cherry	Պոլիշ Չերի
PL	Polska Wódka / Polish Vodka	Պոլսկա Վուդկա / Պոլիշ Վոդկա
PT	Aguardente Bagaceira Alentejo	Ագուարդենտե Բագասեյիա Ալենտեժո
PT	Aguardente Bagaceira Bairrada	Ագուարդենտե Բագասեյիա Բայռադա
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե Բագասեյիա դա Ռեժաո դոս Վինոս Վերդես

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե դե Վինյո դա Ռեժաո դոս Վինոս Վերդես
PT	Aguardente de Vinho Alentejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ալենտեժո
PT	Aguardente de Vinho Douro	Ագուարդենտե դե Վինյո Դուրո
PT	Aguardente de Vinho Lourinhã	Ագուարդենտե դե Վինյո Լուրինյա
PT	Aguardente de Vinho Ribatejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ռիբատեժո
PT	Medronho do Algarve	Մեդրոնյո դո Ալգրավե
PT	Poncha da Madeira	Պոնչա դա Մադեյրա
PT	Rum da Madeira	Ռում դա Մադեյրա
RO	Horincă de Cămârzana	Հորինկա դե Կամարզանա
RO	Pălincă	Պալինկա
RO	Țuică de Argeș	Շուիկա դե Արջեշ
RO	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Շուիկա Չետեա դե Մեդիեշու Աուրիտ
RO	Vinars Murfatlar	Վինարս Մուրֆատլար
RO	Vinars Segarcea	Վինարս Սեգարչեա
RO	Vinars Târnave	Վինարս Տիրնավե
RO	Vinars Vaslui	Վինարս Վասլուի
RO	Vinars Vrancea	Վինարս Վրանչեա
SK	Spišská borovička	Սպիշսկա բորովիչկա
SI	Brinjevec	Բրինյեվեց
SI	Dolenjski sadjevec	Դոլենյսկի սադյեվեց
SI	Domači rum	Դոմաչի ռում
SI	Janeževc	Իանեժեվեց
SI	Orehovec	Օրեհովեց
SI	Pelinkovec	Պելինկովեց
SI	Slovenska travarica	Սլովենսկա տրավարիցա

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Transkriptsioon armeenia tähestikus
ES	Aguardiente de hierbas de Galicia	Ագուարդիենտե դե իերբաս դե Գալիկա
ES	Aguardiente de sidra de Asturias	Ագուարդիենտե դե սիդրա դե Աստուրիաս
ES	Anís Paloma Monforte del Cid	Անիս Պալոմա Մոնֆորտե դել Սիդ
ES	Aperitivo Café de Alcoy	Ապերիտիվո Կաֆե դե Ալկոյ
ES	Brandy de Jerez	Բրենդի դե Խերես
ES	Brandy del Penedés	Բրենդի դել Բենեդես
ES	Cantueso Alicante	Կանտուեսո Ալիկանտինո
ES	Chinchón	Չինչոն
ES	Gin de Mahón	Ջին դե Մահոն
ES	Herbero de la Sierra de Mariola	Էրբերո դե լա Սիերա դե Մարիոլա
ES	Hierbas de Mallorca	Իերբաս դե Մայորկա
ES	Hierbas Ibicencas	Իերբաս Իբիսենկաս
ES	Licor café de Galicia	Լիկոր կաֆե դե Գալիսիա
ES	Licor de hierbas de Galicia	Լիկոր դե իերբաս դե Գալիսիա
ES	Orujo de Galicia	Օրուխո դե Գալիսիա
ES	Pacharán navarro	Պաչարան նավարո
ES	Palo de Mallorca	Պալո դե Մայորկա
ES	Ratafia catalana	Ռատիֆիա կատալանյա
ES	Ronmiel de Canarias	Ռոնմիել դե Կանարիաս
SE	Svensk Aquavit / Svensk Akvavit / Swedish Aquavit	Սվենսկ Ակուավիտ/Սվենսկ Ակվավիտ/ Սուիդիշ Ակվավիտ
SE	Svensk Punsch / Swedish Punch	Սվենսկ Պունչ/ Սուիդիշ Փանչ
SE	Svensk Vodka / Swedish Vodka	Սվենսկ Վոդկա/ Սուիդիշ Վոդկա
GB	Scotch Whisky	Սկոչ Վիսկի
GB	Somerset Cider Brandy	Սոմերսեթ Սայդեր Բրենդի

4. Veinide loetelu

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/KGT)
AT	Bergland		Բերգլանդ	KGT
AT	Burgenland		Բուրգենլանդ	KPN
AT	Carnuntum		Կարնուտում	KPN
AT	Eisenberg		Այզենբերգ	KPN
AT	Kamptal		Կամպթալ	KPN
AT	Kärnten		Կարնտեն	KPN
AT	Kremstal		Կրեմստալ	KPN
AT	Leithaberg		Լայտհաբերգ	KPN
AT	Mittelburgenland		Միտելբուրգենլանդ	KPN
AT	Neusiedlersee		Նոյսիդլերզե	KPN
AT	Neusiedlersee-Hügelland		Նոյսիդլերզե-Հյուգելանդ	KPN
AT	Niederösterreich		Նիդերոյստեռայխ	KPN
AT	Oberösterreich		Օբերոյստեռայխ	KPN
AT	Salzburg		Ջալցբուրգ	KPN
AT	Steiermark		Ստայերմարկ	KPN
AT	Steirerland		Շտայերլանդ	KGT
AT	Südburgenland		Սուդբուրգենլանդ	KPN
AT	Süd-Oststeiermark		Սուդ-Օսթսթայերմարկ	KPN
AT	Südsteiermark		Սուդսթայերմարկ	KPN
AT	Thermenregion		Թերմենրեգիոն	KPN
AT	Tirol		Տիրոլ	KPN
AT	Traisental		Թրայզենթալ	KPN
AT	Vorarlberg		Վորարլբերգ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
AT	Wachau		Վախաու	KPN
AT	Wagram		Վագրամ	KPN
AT	Weinland		Վայնլանդ	KGT
AT	Weinviertel		Վայնֆիորթել	KPN
AT	Weststeiermark		Վեսթսթայերմարկ	KPN
AT	Wien		Վին	KPN
BE	Côtes de Sambre et Meuse		Կոտ դե Սամբր Է Մյոզ	KPN
BE	Cremant de Wallonie		Կրեման դե Վալոնի	KPN
BE	Hagelandse wijn		Հագելանդսե վեյն	KPN
BE	Haspengouwse wijn		Հասպենգաուսե վեյն	KPN
BE	Heuvellandse wijn		Հյովելանդսե վեյն	KPN
BE	Vin de pays des jardins de Wallonie		Վեն դը պեյ դե ժարդեն դը Վալոնի	KGT
BE	Vin mousseux de qualité de Wallonie		Վեն մուսյո դը կալիտե դե Վալոնի	KPN
BE	Vlaamse landwijn		Վլամսե լանդվեյն	KGT
BE	Vlaamse mousserende kwaliteitswijn		Վլամսե մուսեռենդե կվալիտեյտսվեյն	KPN
BG	Сакар	Sakar	Սակար	KPN
BG	Асеновград	Asenovgrad	Ասենովգրադ	KPN
BG	Болярово	Bolyarovo	Բոլյարովո	KPN
BG	Брестник	Brestnik	Բրեստնիկ	KPN
BG	Варна	Varna	Վարնա	KPN
BG	Велики Преслав	Veliki Preslav	Վելիկի Պրեսլավ	KPN
BG	Видин	Vidin	Վիդին	KPN
BG	Враца	Vratsa	Վրացա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
BG	Върбица	Varbitsa	Վարբիցա	KPN
BG	Долината на Струма	Struma valley	Դոլինաստա նա Ստրումա	KPN
BG	Драгоєво	Dragoevo	Դրագոեվո	KPN
BG	Дунавска равнина	Danube Plain	Դունավակա ռավնինա	KGT
BG	Евксиноград	Evksinograd	Էվկսինոգրադ	KPN
BG	Ивайловград	Ivaylovgrad	Իվայլովգրադ	KPN
BG	Карлово	Karlovo	Կարլովո	KPN
BG	Карнобат	Karnobat	Կարնոբադ	KPN
BG	Ловеч	Lovech	Լովեչ	KPN
BG	Лозица	Lozitsa	Լոզիցա	KPN
BG	Лом	Lom	Լոմ	KPN
BG	Любимец	Lyubimets	Լյուբիմեց	KPN
BG	Лясковец	Lyaskovets	Լյասկովեց	KPN
BG	Мелник	Melnik	Մելնիկ	KPN
BG	Монтана	Montana	Մոնտանա	KPN
BG	Нова Загора	Nova Zagora	Նովա Զագորա	KPN
BG	Нови Пазар	Novi Pazar	Նովի Պազար	KPN
BG	Ново село	Novo Selo	Նովո սելո	KPN
BG	Оряховица	Oryahovitsa	Օրյախովիցա	KPN
BG	Павликени	Pavlikeni	Պավլիկենի	KPN
BG	Пазарджик	Pazardjik	Պազարջիկ	KPN
BG	Перушица	Perushtitsa	Պերուշտիցա	KPN
BG	Плевен	Pleven	Պլեվեն	KPN
BG	Пловдив	Plovdiv	Պլովդիվ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
BG	Поморие	Pomorie	Պոմորիե	KPN
BG	Русе	Ruse	Ռուսե	KPN
BG	Сандански	Sandanski	Սանդանսկի	KPN
BG	Свишов	Svishtov	Սվիշտով	KPN
BG	Септември	Septemvri	Սեպտեմվրի	KPN
BG	Славянци	Slavyantsi	Սլավյանցի	KPN
BG	Сливен	Sliven	Սլիվեն	KPN
BG	Стамболово	Stambolovo	Ստամբոլովո	KPN
BG	Стара Загора	Stara Zagora	Ստարա զագորա	KPN
BG	Сунгурларе	Sungurlare	Սունգուրլառե	KPN
BG	Сухиндол	Suhindol	Սուխինդոլ	KPN
BG	Тракийска низина	Thracian Lowlands	Տրակիյսկա նիզինա	KGT
BG	Търговище	Targovishte	Տըրգովիշե	KPN
BG	Хан Крум	Khan Krum	Խան Կրում	KPN
BG	Хасково	Haskovo	Խասկովո	KPN
BG	Хисаря	Hisarya	Խիսարյա	KPN
BG	Хърсово	Harsovo	Խըրսովո	KPN
BG	Черноморски район	Northern Black Sea	Չեռնոմորսկի ռայոն	KPN
BG	Шивачево	Shivachevo	Շիվաչեվո	KPN
BG	Шумен	Shumen	Շումեն	KPN
BG	Южно Черноморие	Southern Black Sea Coast	Յուժնո Չեռնոմորիե	KPN
BG	Ямбол	Yambol	Յամբոլ	KPN
HR	Dalmatinska zagora		Դալմատինսկա զագորա	KPN
HR	Dingač		Դինգաչ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
HR	Hrvatska Istra		Հովատսկա Իստռա	KPN
HR	Hrvatsko Podunavlje		Հովատսկո Պոդունավլյե	KPN
HR	Hrvatsko primorje		Հովատսկո պրիմորիյե	KPN
HR	Istočna kontinentalna Hrvatska		Իտոտնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	KPN
HR	Moslavina		Մոսլավինա	KPN
HR	Plešivica		Պլեշիվիցա	KPN
HR	Pokuplje		Պոկուպլյե	KPN
HR	Prigorje-Bilogora		Պրիգորյե-Բիլգորոա	KPN
HR	Primorska Hrvatska		Պրիմոռսկա Հովատսկա	KPN
HR	Sjeverna Dalmacija		Սյենոնա Դալմացիյա	KPN
HR	Slavonija		Սլավոնիյա	KPN
HR	Srednja i Južna Dalmacija		Սոեդնյա Ի յուժնա Դալմացիյա	KPN
HR	Zagorje – Međimurje		Ջագորյե-Մեդյիմուրյե	KPN
HR	Zapadna kontinentalna Hrvatska		Ջաբադնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	KPN
CY	Βουί Παναγιάς – Αμπελίτης	Vouni Panayia – Ambe- litis	Վունի Պանայաս – Ամբելիտիս	KPN
CY	Κομμανδαρία	Commandaria	Կոմանդարիա	KPN
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού	Krasohoria Lemesou	Կրասոխորյա Լեմեսու	KPN
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού – Αφάμης	Krasohoria Lemesou – Afames	Կրասոխորյա Լեմեսու – Աֆամիս	KPN
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού – Λαόνα	Krasohoria Lemesou – Laona	Կրասոխորյա Լեմեսու – Լաոնա	KPN
CY	Λαόνα Ακάμα	Laona Akama	Լաոնա Ակամա	KPN
CY	Λάρνακα	Larnaka	Լառնակա	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
CY	Λεμεσός	Lemesos	Լեմեսոս	KGT
CY	Λευκωσία	Lefkosia	Լեֆկոսիա	KGT
CY	Πάφος	Pafos	Պաֆոս	KGT
CY	Πιτσιλιά	Pitsilia	Պիցիլյա	KPN
CZ	Čechy		Չեխի	KPN
CZ	české		Չեսկե	KGT
CZ	Litoměřická		Լիտոմյերժիսկա	KPN
CZ	Mělnická		Մյելնիժկա	KPN
CZ	Mikulovská		Միկուլովսկա	KPN
CZ	Morava		Մորավա	KPN
CZ	moravské		Մորավսկե	KGT
CZ	Novosedelské Slámové víno		Նովոսեդելսկե Սլամովե վին	KPN
CZ	Slovácká		Սլովածկա	KPN
CZ	Šobes		Շոբես	KPN
CZ	Šobeské víno		Շոբեսկե վին	KPN
CZ	Velkopavlovická		Վելկոպավլովիժկա	KPN
CZ	Znojemská		Ջնոյեմսկա	KPN
CZ	Znojmo		Ջնոյմո	KPN
DK	Bornholm		Բորնհոլմ	KGT
DK	Fyn		Վին	KGT
DK	Jylland		Ժիլանդ	KGT
DK	Sjælland		Սժաեյլանդ	KGT
FR	Agenais		Աժենե	KGT
FR	Ain		Էն	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Ajaccio		Այաչո / Այաչոն	KPN
FR	Allobrogie		Ալլոբրոժի	KGT
FR	Aloxe-Corton		Ալոքս-կորտոն	KPN
FR	Alpes-de-Haute-Provence		Ալպ-դը-Օտ-Պոնվանս	KGT
FR	Alpes-Maritimes		Ալպ-Մարիտիմ	KGT
FR	Alpilles		Ալպիլյ	KGT
FR	Alsace		Ալզաս	KPN
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergbieten		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգբիետան	KPN
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգայմ	KPN
FR	Alsace grand cru Altenberg de Wolxheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Վոլքսայմ	KPN
FR	Alsace grand cru Brand		Ալզաս գոան կրյու Բրան	KPN
FR	Alsace grand cru Bruderthal		Ալզաս գոան կրյու Բրուդերթալ	KPN
FR	Alsace grand cru Eichberg		Ալզաս գոան կրյու Այշբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Engelberg		Ալզաս գոան կրյու Անժելբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Florimont		Ալզաս գոան կրյու Ֆլորիմոն	KPN
FR	Alsace grand cru Frankstein		Ալզաս գոան կրյու Ֆրանկշտայն	KPN
FR	Alsace grand cru Froehn		Ալզաս գոան կրյու Ֆռոն	KPN
FR	Alsace grand cru Furstentum		Ալզաս գոան կրյու Ֆուրստանտում	KPN
FR	Alsace grand cru Geisberg		Ալզաս գոան կրյու Գայսբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Gloeckelberg		Ալզաս գոան կրյու Գլոկելբեր	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Alsace grand cru Goldert		Ալզաս գոան կրյու Գոլդերթ	KPN
FR	Alsace grand cru Hatschbourg		Ալզաս գոան կրյու Ատշբուր	KPN
FR	Alsace grand cru Hengst		Ալզաս գոան կրյու Անգստ	KPN
FR	Alsace grand cru Kaefferkopf		Ալզաս գոան կրյու Կաֆերկոպֆ	KPN
FR	Alsace grand cru Kanzlerberg		Ալզաս գոան կրյու Կանցլերբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Kastelberg		Ալզաս գոան կրյու Կաստելբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Kessler		Ալզաս գոան կրյու Կեսլեր	KPN
FR	Alsace grand cru Kirchberg de Barr		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Բար	KPN
FR	Alsace grand cru Birchberg de Ribeauvillé		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Րիբովիլյ	KPN
FR	Alsace grand cru Kitterlé		Ալզաս գոան կրյու Կիթերլե	KPN
FR	Alsace grand cru Mambourg		Ալզաս գոան կրյու Մամբուր	KPN
FR	Alsace grand cru Mandelberg		Ալզաս գոան կրյու Մանդելբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Marckrain		Ալզաս գոան կրյու Մարկրեն	KPN
FR	Alsace grand cru Moenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մոենշբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Muenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մյոնանշբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Ollwiller		Ալզաս գոան կրյու Օլվիլեր	KPN
FR	Alsace grand cru Osterberg		Ալզաս գոան կրյու Օստերբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Pfersigberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆերսիգբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Pflingstberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆլենգստբեր	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Alsace grand cru Praelatenberg		Ալզաս գոան կրյու Պրաէլատանբեր	KPN
FR	Alsace grand cru Rangen		Ալզաս գոան կրյու Բանժան	KPN
FR	Alsace grand cru Rosacker		Ալզաս գոան կրյու Բոսակեր	KPN
FR	Alsace grand cru Saering		Ալզաս գոան կրյու Սէռենգ	KPN
FR	Alsace grand cru Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու Շլոսբերգ	KPN
FR	Alsace grand cru Schoenen- bourg		Ալզաս գոան կրյու Շոենանբուր	KPN
FR	Alsace grand cru Sommerberg		Ալզաս գոան կրյու Սոմմերբերգ	KPN
FR	Alsace grand cru Sonnenglanz		Ալզաս գոան կրյու Սոնենգլանց	KPN
FR	Alsace grand cru Spiegel		Ալզաս գոան կրյու Սպիգել	KPN
FR	Alsace grand cru Sporen		Ալզաս գոան կրյու Սպորեն	KPN
FR	Alsace grand cru Steinert		Ալզաս գոան կրյու Շտեյներ	KPN
FR	Alsace grand cru Steingrubler		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնգրուբլեր	KPN
FR	Alsace grand cru Steinklotz		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնքլոց	KPN
FR	Alsace grand cru Vorbourg		Ալզաս գոան կրյու Վորբուրգ	KPN
FR	Alsace grand cru Wiebelsberg		Ալզաս գոան կրյու Վիբէլսբերգ	KPN
FR	Alsace grand cru Wineck- Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու վինեք- Շլոսբերգ	KPN
FR	Alsace grand cru Winzenberg		Ալզաս գոան կրյու Վինցենբերգ	KPN
FR	Alsace grand cru Zinnkoepflé		Ալզաս գոան կրյու Ցինկոպֆլէ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Alsace grand cru Zotzenberg		Ալզաս գրան կրյու Յոցենբերգ	KPN
FR	Anjou		Անժու	KPN
FR	Anjou Villages		Անժու Վիլաժ	KPN
FR	Anjou Villages Brissac		Անժու Վիլաժ Բրիսակ	KPN
FR	Anjou-Coteaux de la Loire		Անժու-Կոտո դը լա Լուար	KPN
FR	Arbois		Արբուա	KPN
FR	Ardèche		Արդեշ	KGT
FR	Ariège		Արիեժ	KGT
FR	Atlantique		Ատլանտիկ	KGT
FR	Aude		Օդ	KGT
FR	Auxey-Duresses		Օքսե-Դյուրես	KPN
FR	Aveyron		Ավերոն	KGT
FR	Bandol		Բանդոլ	KPN
FR	Banyuls		Բանիուլս	KPN
FR	Banyuls grand cru		Բանիուլս գրան կրյու	KPN
FR	Barsac		Բարսակ	KPN
FR	Bâtard-Montrachet		Բատար-Մոնտրաշե	KPN
FR	Béarn		Բեարն	KPN
FR	Beaujolais		Բոժոլե	KPN
FR	Beaumes de Venise		Բոմ դե Վենիզ	KPN
FR	Beaune		Բոն	KPN
FR	Bellet		Բելե	KPN
FR	Bergerac		Բերժերակ	KPN
FR	Bienvenues-Bâtard-Montrachet		Բիենվենյու-Բատար- Մոնտրաշե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Blagny		Բլանյի	KPN
FR	Blanc Fumé de Pouilly		Բլան Ֆյումե դը Պուլյի	KPN
FR	Blaye		Բլայե	KPN
FR	Bonnes-Mares		Բոն-Մար	KPN
FR	Bonnezeaux		Բոնեզո	KPN
FR	Bordeaux		Բորդո	KPN
FR	Bordeaux supérieur		Բորդո սուպերիյոր	KPN
FR	Bouches-du-Rhône		Բուշ դյու Ռոն	KGT
FR	Bourg		Բուր	KPN
FR	Bourgeais		Բուրժե	KPN
FR	Bourgogne		Բուրգոյն	KPN
FR	Bourgogne aligoté		Բուրգոյն ալիգոտե	KPN
FR	Bourgogne grand ordinaire		Բուրգոյն գրան օրդիներ	KPN
FR	Bourgogne mousseux		Բուրգոյն մուսյո	KPN
FR	Bourgogne ordinaire		Բուրգոյն օրդիներ	KPN
FR	Bourgogne Passe-tout-grains		Բուրգոյն Պասս-տու-գրեն	KPN
FR	Bourgueil		Բուրգեյ	KPN
FR	Bouzeron		Բուզերոն	KPN
FR	Brouilly		Բրուլյի	KPN
FR	Brulhois		Բրուլուա	KPN
FR	Bugey		Բյուժե	KPN
FR	Buzet		Բյուզե	KPN
FR	Cabardès		Կաբարդես	KPN
FR	Cabernet d'Anjou		Կաբարդե դ'Անժու	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Cabernet de Saumur		Կաբերնե դը Սոմյուր	KPN
FR	Cadillac		կադիլակ	KPN
FR	Cahors		Կաոր	KPN
FR	Calvados		Կալվադոս	KGT
FR	Canon Fronsac		Կանոն Ֆրոնսակ	KPN
FR	Cassis		Կասի / Կասիս	KPN
FR	Cathare		Կատար	KGT
FR	Cérons		Սերոն	KPN
FR	Cévennes		Սեվան	KGT
FR	Chablis		Շաբլի	KPN
FR	Chablis grand cru		Շաբլի գրան կրյու	KPN
FR	Chambertin		Շամբերտեն	KPN
FR	Chambertin-Clos de Bèze		Շամբերտեն-Կլո դը Բեզ	KPN
FR	Chambolle-Musigny		Շամբոլ-Մյուզինյի	KPN
FR	Champagne		Շամպայն	KPN
FR	Chapelle-Chambertin		Շաբել-Շամբերտեն	KPN
FR	Charentais		Շարանտե	KGT
FR	Charlemagne		Շարլեմայն	KPN
FR	Charmes-Chambertin		Շարմ-Շամբերտեն	KPN
FR	Chassagne-Montrachet		Շասայն-Մոնտրաշե	KPN
FR	Château-Chalon		Շատո-Շալոն	KPN
FR	Château-Grillet		Շատո-Գրիլե	KPN
FR	Châteaumeillant		շատոմեյան	KPN
FR	Châteauneuf-du-Pape		Շատոռյուֆ-դյու-Պապ	KPN
FR	Châtillon-en-Diois		Շատիյոն-ան-Դիուս	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Chénas		Շենաս	KPN
FR	Chevalier-Montrachet		Շելվայե-Մոնտրաշե	KPN
FR	Cheverny		Շելվերնի	KPN
FR	Chinon		Շինոն	KPN
FR	Chiroubles		Շիրուբլ	KPN
FR	Chorey-lès-Beaune		Շորեյ-լե-Բոն	KPN
FR	Cité de Carcassonne		Սիտե դը Կարկասոն	KGT
FR	Clairette de Bellegarde		Վլերետ դը Բելգարդ	KPN
FR	Clairrette de Die		Վլերետ դը Դի	KPN
FR	Clairrette du Languedoc		Վլերետ դյու Լանգոդոկ	KPN
FR	Clos de la Roche		Վլո դը լա Ռոշ	KPN
FR	Clos de Tart		Վլո դը Տար	KPN
FR	Clos de Vougeot		Վլո դը Վուժեո	KPN
FR	Clos des Lambrays		Վլո դե Լամբրեյ	KPN
FR	Clos Saint-Denis		Վլո Սեն-Դենի	KPN
FR	Clos Vougeot		Վլո Վուժեո	KPN
FR	Collines Rhodaniennes		Վոլին Ռոդանիան	KGT
FR	Collioure		Վոլիուր	KPN
FR	Comté Tolosan		Կոնտե Տոլոզան	KGT
FR	Comtés Rhodaniens		Կոնտե Ռոդենիան	KGT
FR	Condrieu		Կոնդրիյո	KPN
FR	Corbières		Կորբիեր	KPN
FR	Corbières-Boutenac		Կորբիեր-Բուտենակ	KPN
FR	Cornas		Կորնակ	KPN
FR	Corrèze		Կորեզ	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Corse		Կորզ	KPN
FR	Corton		Կորտոն	KPN
FR	Corton-Charlemagne		Կորտոն-Շարլմայն	KPN
FR	Costières de Nîmes		Կոստիեր դը Նիմ	KPN
FR	Côte de Beaune		Կոտ դը Բոն	KPN
FR	Côte de Beaune-Villages		Կոտ դը Բոն-Վիլլաժ	KPN
FR	Côte de Brouilly		Կոտ դը Բրույլի	KPN
FR	Côte de Nuits-Villages		Կոտ դը Նյուի-Վիլլաժ	KPN
FR	Côte Roannaise		Կոտ Ռոնե	KPN
FR	Côte Rôtie		Կոտ Բոտի	KPN
FR	Côte Vermeille		Կոտ Վերմեյ	KGT
FR	Coteaux Bourguignons		Կոտո Բուրգինյոն	KPN
FR	Coteaux champenois		Կոտո շամպենուա	KPN
FR	Coteaux Charitois		Կոտո Շարիտուա	KGT
FR	Coteaux d'Ensérune		Կոտո դ'Անսերյուն	KGT
FR	Coteaux d'Aix-en-Provence		Կոտո դ'Էս-ան-Պրովանս	KPN
FR	Coteaux d'Ancenis		Կոտո դ'Անսենի	KPN
FR	Coteaux de Coiffy		Կոտո դը Կուաֆի	KGT
FR	Coteaux de Die		Կոտո դը Դի	KPN
FR	Coteaux de Glanes		Կոտո դը Գլան	KGT
FR	Coteaux de l'Auxois		Կոտո դը լ'Օուա	KGT
FR	Coteaux de l'Aubance		Կոտո դը լ'Օբանս	KPN
FR	Coteaux de Narbonne		Կոտո դը Նարբոն	KGT
FR	Coteaux de Peyriac		Կոտո դը Պերիակ	KGT
FR	Coteaux de Saumur		Կոտո դը Սոմյուր	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Coteaux de Tannay		Կոտո դը Տանե	KGT
FR	Coteaux des Baronnies		Կոտո դը Բարոնի	KGT
FR	Coteaux du Cher et de l'Arnon		Կոտո դը Շեր Է դը լ'Արնոն	KGT
FR	Coteaux du Giennois		Կոտո դը Ժիանուա	KPN
FR	Coteaux du Languedoc		Կոտո դյու Լանգեդոկ	KPN
FR	Coteaux du Layon		Կոտո դյու Լեյոն	KPN
FR	Coteaux du Libron		Կոտո դյու Լիբրոն	KGT
FR	Coteaux du Loir		Կոտո դյու Լուար	KPN
FR	Coteaux du Lyonnais		Կոտո դյու Լիոնե	KPN
FR	Coteaux du Pont du Gard		Կոտո դյու պոն դյու Գար	KGT
FR	Coteaux du Quercy		Կոտո դյու Կերսի	KPN
FR	Coteaux du Vendômois		Կոտո դյու դյու Վանդոմուա	KPN
FR	Coteaux Varois en Provence		Կոտո վարուա ան պրովանս	KPN
FR	Côtes Catalanes		Կոտ Կատալան	KGT
FR	Côtes d'Auvergne		Կոտ դ'Օվերյն	KPN
FR	Côtes de Bergerac		Կոտ դը Բերժերակ	KPN
FR	Côtes de Blaye		Կոտ դը Բլայ	KPN
FR	Côtes de Bordeaux		Կոտ դը Բորդո	KPN
FR	Côtes de Bordeaux-Saint-Macaire		Կոտ դը Բորդո-Սեն-Մակեր	KPN
FR	Côtes de Bourg		Կոտ դը Բուր	KPN
FR	Côtes de Duras		Կոտ դը Դյուրաս	KPN
FR	Côtes de Gascogne		Կոտ դը Գասկոնյն	KGT
FR	Côtes de Meuse		Կոտ դը Մյոզ	KGT
FR	Côtes de Millau		Կոտ դը Միլո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Côtes de Montravel		Կոտ դը Մոնտրավել	KPN
FR	Côtes de Provence		Կոտ դը Պրովանս	KPN
FR	Côtes de Thau		Կոտ դը Տո	KGT
FR	Côtes de Thongue		Կոտ դը Տոնգ	KGT
FR	Côtes de Toul		Կոտ դը Տուլ	KPN
FR	Côtes du Forez		Կոտ դյու Ֆորեզ	KPN
FR	Côtes du Jura		Կոտ դյու ժուրա	KPN
FR	Côtes du Marmandais		Կոտ դյու Մարմանդե	KPN
FR	Côtes du Rhône		Կոտ դյու Ռոն	KPN
FR	Côtes du Rhône Villages		Կոտ դյու Ռոն Վիլաժ	KPN
FR	Côtes du Roussillon		Կոտ դյու Ռուսիյոն	KPN
FR	Côtes du Roussillon Villages		Կոտ դյու Ռուսիյոն Վիլաժ	KPN
FR	Côtes du Tarn		Կոտ դյու Տարն	KGT
FR	Côtes du Vivarais		Կոտ դյու Վիվարե	KPN
FR	Cour-Cheverny		Կուր-Շեվերնի	KPN
FR	Crémant d'Alsace		Կրեման դ'Ալզաս	KPN
FR	Crémant de Bordeaux		Կրեման դը Բորդո	KPN
FR	Crémant de Bourgogne		Կրեման դը Բուրգոնյ	KPN
FR	Crémant de Die		Կրեման դը Դի	KPN
FR	Crémant de Limoux		Կրեման դը Լիմու	KPN
FR	Crémant de Loire		Կրեման դը Լուար	KPN
FR	Crémant du Jura		Կրեման դյու ժուրա	KPN
FR	Criots-Bâtard-Montrachet		Կրիո-Բատար-Մոնտրաշե	KPN
FR	Crozes-Ermitage		Կրոզ-Էրմիտաժ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Crozes-Hermitage		Կրոզ-Երմիտաժ	KPN
FR	Drôme		Դրոմ	KGT
FR	Duché d'Uzès		Դուշե դ'Ուզես	KGT
FR	Echezeaux		Էշեզյո	KPN
FR	Entraygues – Le Fel		Անտրայգ – Լյո Ֆել	KPN
FR	Entre-deux-Mers		Անտրը-դյո-Մեր	KPN
FR	Ermitage		Էրմիտաժ	KPN
FR	Estaing		Էստենգ	KPN
FR	Faugères		Ֆոժեր	KPN
FR	Fiefs Vendéens		Ֆյեֆ Վանդեն	KPN
FR	Fitou		Ֆիտու	KPN
FR	Fixin		Ֆիքսին	KPN
FR	Fleurie		Ֆլյորի	KPN
FR	Floc de Gascogne		Ֆլո դե Գասկոնյն	KPN
FR	Franche-Comté		Ֆրանշ-Կոնտե	KGT
FR	Fronsac		Ֆրոնզակ	KPN
FR	Frontignan		Ֆրոնտինյան	KPN
FR	Fronton		Ֆրոնտոն	KPN
FR	Gaillac		Գեյակ	KPN
FR	Gaillac premières côtes		Գեյակ պրեմիեր կոտե	KPN
FR	Gard		Գար	KGT
FR	Gers		Ժեր	KGT
FR	Gevrey-Chambertin		Ժեվրեյ-Շամբերտեն	KPN
FR	Gigondas		Ժիգոնդաս	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Givry		Ժիվրի	KPN
FR	Grand Roussillon		Գրան Ռուսիյոն	KPN
FR	Grands-Echezeaux		Գրան-էշեզյո	KPN
FR	Graves		Գրավ	KPN
FR	Graves de Vayres		Գրավ դը Վեր	KPN
FR	Graves supérieures		Գրավ սուպերիյոր	KPN
FR	Grignan-les-Adhémar		Գրիգյան-լեզ-Ադեմար	KPN
FR	Griotte-Chambertin		Գրիոտ-Շամբերտեն	KPN
FR	Gros Plant du Pays nantais		Գրո Պլան դյու Պեյ նանտե	KPN
FR	Haute Vallée de l'Aude		Օտ Վալե դը լ'Ոդ	KGT
FR	Haute Vallée de l'Orb		Օտ Վալե դը լ'Օրբ	KGT
FR	Haute-Marne		Օտ-Մարն	KGT
FR	Hautes-Alpes		Օտ-Ալպ	KGT
FR	Haute-Vienne		Օտ-Վիեն	KGT
FR	Haut-Médoc		Օտ-Մեդոկ	KPN
FR	Haut-Montravel		Օտ-Մոնտրավել	KPN
FR	Haut-Poitou		Օտ-Պուատու	KPN
FR	Hermitage		Էրմիտաժ	KPN
FR	Île de Beauté		Իյ դե Բոտե	KGT
FR	Irancy		Իրանսի	KPN
FR	Irouléguay		Իրուլեգի	KPN
FR	Isère		Իսեր	KGT
FR	Jasnières		Ճասնիեր	KPN
FR	Juliéna		Ճուլիենան	KPN
FR	Jurançon		Ճուրանոն	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	La Grande Rue		Լյո Գրան Ռյու	KPN
FR	La Romanée		Լա Ռոմանե	KPN
FR	La Tâche		Լա Տաշ	KPN
FR	Ladoix		Լադուա	KPN
FR	Lalande-de-Pomerol		Լալանդ-դը-Պոմերոլ	KPN
FR	Landes		Լանդ	KGT
FR	Languedoc		Լանգեդոկ	KPN
FR	Latricières-Chambertin		Լատրիսիեր-Շամբերտեն	KPN
FR	Lavilledieu		Լավիլյոյո	KGT
FR	L'Ermitage		Լ'Էրմիտաժ	KPN
FR	Les Baux de Provence		Լե Բո դը Պրովանս	KPN
FR	L'Etoile		Լ'Էտուալ	KPN
FR	L'Hermitage		Լ'Էրմիտաժ	KPN
FR	Limoux		Լիմու	KPN
FR	Lirac		Լիրակ	KPN
FR	Listrac-Médoc		Լիստրակ-Մեդոկ	KPN
FR	Lot		Լո	KGT
FR	Loupiac		Լուպիակ	KPN
FR	Luberon		Լյուբերոն	KPN
FR	Lussac Saint-Emilion		Լյուսակ Սենտ-Էմիլյոն	KPN
FR	Mâcon		Մակոն	KPN
FR	Macvin du Jura		Մակվեն դյու Յուրա	KPN
FR	Madiran		Մադիրան	KPN
FR	Malepère		Մալեպեր	KPN
FR	Maranges		Մարայնժ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Marcillac		Մարկիլյակ	KPN
FR	Margaux		Մարգո	KPN
FR	Marsannay		Մարսանի	KPN
FR	Maures		Մոր	KGT
FR	Maury		Մորի	KPN
FR	Mazis-Chambertin		Մազի-Շամբերտեն	KPN
FR	Mazoyères-Chambertin		Մազոյեր –Շամբերտեն	KPN
FR	Méditerranée		Մեդիտերանե	KGT
FR	Médoc		Մեդոկ	KPN
FR	Menetou-Salon		Մենետու-Սալոն	KPN
FR	Mercurey		Մերկյուրեյ	KPN
FR	Meursault		Մյուրսոլ	KPN
FR	Minervois		Միներվուա	KPN
FR	Minervois-la-Livinière		Միներվուա-լա-Լիվինիեր	KPN
FR	Monbazillac		Մոնբազիլյակ	KPN
FR	Mont Caume		Մոն կոմ	KGT
FR	Montagne-Saint-Emilion		Մոնտայն-Սենտ-Էմիլյոն	KPN
FR	Montagny		Մոնտայնի	KPN
FR	Monthélie		Մոնտելի	KPN
FR	Montlouis-sur-Loire		Մոնլուի-սյուր-Լուար	KPN
FR	Montrachet		Մոնտրաշե	KPN
FR	Montravel		Մոնտրավել	KPN
FR	Morey-Saint-Denis		Մորեյ-Սեն-Դենի	KPN
FR	Morgon		Մորգոն	KPN
FR	Moselle		Մոսել	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Moulin-à-Vent		Մուլեն-ա-Վան	KPN
FR	Moulis		Մուլի	KPN
FR	Moulis-en-Médoc		Մուլի-ան-Մեդոկ	KPN
FR	Muscadet		Մուսկադե	KPN
FR	Muscadet Coteaux de la Loire		Մուսկադե Կոտո դե լա Լուար	KPN
FR	Muscadet Côtes de Grandlieu		Մուսկադե Կոտե դե Գրանլյո	KPN
FR	Muscadet Sèvre et Maine		Մուսկադե Սեվոն Է Մեյն	KPN
FR	Muscat de Beaumes-de-Venise		Մուսակ դը Բոմ-դե Վենիզ	KPN
FR	Muscat de Frontignan		Մուսկա դը Ֆրոնտինյան	KPN
FR	Muscat de Lunel		Մուսկա դը Լունել	KPN
FR	Muscat de Mireval		Մուսկա դը Միրեվալ	KPN
FR	Muscat de Rivesaltes		Մուսակ դը Ռիվսալտ	KPN
FR	Muscat de Saint-Jean-de-Minervois		Մուսակ դը Սեն-ժան-դը- Միներվուա	KPN
FR	Muscat du Cap Corse		Մուսակ դյու Կապ Կորս	KPN
FR	Musigny		Մուսինյի	KPN
FR	Nuits-Saint-Georges		Նյուի-Սեն-ժորժ	KPN
FR	Orléans		Օրլեան	KPN
FR	Orléans-Cléry		Օրլեան-Կլերի	KPN
FR	Pacherenc du Vic-Bilh		Պաշերանկ դյու Վիկ-Բիլ	KPN
FR	Palette		Պալետ	KPN
FR	Patrimonio		Պատրիմոնյո	KPN
FR	Pauillac		Պոյիլակ	KPN
FR	Pays d'Hérault		Պեյ դ'Էրոլ	KGT
FR	Pays d'Oc		Պայ դ'Օք	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Pécharmant		Պեշարման	KPN
FR	Périgord		Պերիգոր	KGT
FR	Pernand-Vergelesses		Պերնան-Վերժլեսե	KPN
FR	Pessac-Léognan		Պեսակ-Լեոնյան	KPN
FR	Petit Chablis		Պրտի Շաբլի	KPN
FR	Pierrevert		Պիերվեր	KPN
FR	Pineau des Charentes		Պինո դե Շարան	KPN
FR	Pomerol		Պոմերոլ	KPN
FR	Pommard		Պոմար	KPN
FR	Pouilly-Fuissé		Պուլի-Ֆուիսսե	KPN
FR	Pouilly-Fumé		Պուլի-Ֆյումե	KPN
FR	Pouilly-Loché		Պուլի-Լոշե	KPN
FR	Pouilly-sur-Loire		Պուլի-սյուր-Լուար	KPN
FR	Pouilly-Vinzelles		Պուլի-Վենզել	KPN
FR	Premières Côtes de Bordeaux		Պրեմիեր Կոտ դը Բորդո	KPN
FR	Puisseguin Saint-Emilion		Պյուիսգեն Սեն-Էմիլյոն	KPN
FR	Puligny-Montrachet		Պյուիլնի-Մոնտրաշե	KPN
FR	Puy-de-Dôme		Պույ-դը-Դոմ	KGT
FR	Quarts de Chaume		Կար դը Շոմ	KPN
FR	Quincy		Քուինսի	KPN
FR	Rasteau		Բաստո	KPN
FR	Régnié		Րեժնիե	KPN
FR	Reuilly		Րեուլի	KPN
FR	Richebourg		Րիշբուր	KPN
FR	Rivesaltes		Րիվսալտ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Romanée-Conti		Րոմանե-Կոնտի	KPN
FR	Romanée-Saint-Vivant		Րոմանե-Սեն-Վիվան	KPN
FR	Rosé d'Anjou		Ռոզե դ'Անժու	KPN
FR	Rosé de Loire		Ռոզե դը Լուար	KPN
FR	Rosé des Riceys		Ռոզե դե Րիսեյ	KPN
FR	Rosette		Ռոզետ	KPN
FR	Roussette de Savoie		Ռուսետ դե Սավուա	KPN
FR	Roussette du Bugey		Ռուսետ դյու Բուժե	KPN
FR	Ruchottes-Chambertin		Ռուշոտ-Շամբերտեն	KPN
FR	Rully		Ռյուլի	KPN
FR	Sables du Golfe du Lion		Սաբլեա դյու Գոլֆե դյու Լիոն	KGT
FR	Saint-Amour		Սենտ-Ամուր	KPN
FR	Saint-Aubin		Սենտ-Օբեն	KPN
FR	Saint-Bris		Սեն-Բրի	KPN
FR	Saint-Chinian		Սեն-Շինիան	KPN
FR	Sainte-Croix-du-Mont		Սենտ-Կրուա-դյու-Մոն	KPN
FR	Sainte-Foy-Bordeaux		Սենտ-ֆոյ-Բորդո	KPN
FR	Sainte-Marie-la-Blanche		Սենտ-Մերի-լա-Բլանշ	KGT
FR	Saint-Emilion		Սենտ-Էմիլիոն	KPN
FR	Saint-Emilion Grand Cru		Սենտ-Էմիլիոն Գրան Կրյու	KPN
FR	Saint-Estèphe		Սենտ—Էստեֆ	KPN
FR	Saint-Georges-Saint-Emilion		Սեն-ժորժ-Սենտ-Էմիլիոն	KPN
FR	Saint-Guilhem-le-Désert		Սեն-Գիլամ-լը-Դեզեր	KGT
FR	Saint-Joseph		Սեն-ժոզեֆ	KPN
FR	Saint-Julien		Սեն-ժուլիեն	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Saint-Mont		Սեն-Մոն	KPN
FR	Saint-Nicolas-de-Bourgueil		Սեն-Նիկոլա-դը-Բուրգեյ	KPN
FR	Saint-Péray		Սեն-Պերեյ	KPN
FR	Saint-Pourçain		Սեն-Պուսեյն	KPN
FR	Saint-Romain		Սեն-Ռոմեյն	KPN
FR	Saint-Sardos		Սեն-Սարդոս	KPN
FR	Saint-Véran		Սեն-Վերան	KPN
FR	Sancerre		Սանսեր	KPN
FR	Santenay		Սանտենեյ	KPN
FR	Saône-et-Loire		Սաոն-է-Լուար	KGT
FR	Saumur		Սումյուր	KPN
FR	Saumur-Champigny		Սումյուր-Շամպինյի	KPN
FR	Saussignac		Սոսինյակ	KPN
FR	Sauternes		Սոտերն	KPN
FR	Savennières		Սավանիյեր	KPN
FR	Savennières Coulée de Serrant		Սավանիյեր Կուլե դը Սերան	KPN
FR	Savennières Roche aux Moines		Սավանիյեր Ռոշ օ Մուեն	KPN
FR	Savigny-lès-Beaune		Սավինյի-լե-Բոն	KPN
FR	Savoie		Սավուա	KPN
FR	Seyssel		Սեյսել	KPN
FR	Tavel		Տավել	KPN
FR	Thézac-Perricard		Տեզակ-Պերիկար	KGT
FR	Torgan		Տորգան	KGT
FR	Touraine		Տուրեն	KPN
FR	Touraine Noble Joué		Տուրեն Նոբլը ժուե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
FR	Tursan		Տյուրսան	KPN
FR	Urfé		Ուրֆե	KGT
FR	Vacqueyras		Վակեյրա	KPN
FR	Val de Loire		Վալ դը Լուար	KGT
FR	Valençay		Վալենսեյ	KPN
FR	Vallée du Paradis		Վալե դյու Պարադի	KGT
FR	Var		Վար	KGT
FR	Vaucluse		Վոքլյուզ	KGT
FR	Ventoux		Վանտու	KPN
FR	Vicomté d'Aumelas		Վիկոնտե դ'Օմելաս	KGT
FR	Vin d'Alsace		Վեն դ'Ալզաս	KPN
FR	Vin de Bellet		Վեն դը Բելե	KPN
FR	Vin de Corse		Վեն դը Կորս	KPN
FR	Vin de Frontignan		Վեն դը Ֆրոնտինյան	KPN
FR	Vin de Savoie		Վեն դը Սավուա	KPN
FR	Vins fins de la Côte de Nuits		Վեն ֆեն դը լա Կոտ դը Նյուի	KPN
FR	Vinsobres		Վենսոբր	KPN
FR	Viré-Clessé		Վիրե-Կլեսե	KPN
FR	Volnay		Վոլնե	KPN
FR	Vosne-Romanée		Վոսն-Ռոմանե	KPN
FR	Vougeot		Վուժո	KPN
FR	Vouvray		Վուրեյ	KPN
FR	Yonne		Յոն	KGT
DE	Ahr		Ահր	KPN
DE	Ahrtaler Landwein		Ահրթալեր Լանդվայն	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
DE	Baden		Բադեն	KPN
DE	Badischer Landwein		Բադիշեր Լանդվայն	KGT
DE	Bayerischer Bodensee-Land- wein		Բայերիշ Բոդանսե- Լանդվայն	KGT
DE	Brandenburger Landwein		Բրանդենբուրգեն Լանդվայն	KGT
DE	Franken		Ֆրանկեն	KPN
DE	Hessische Bergstraße		Հեսիշե Բերգշտասե	KPN
DE	Landwein der Mosel		Լանդվայն դեր Մոսել	KGT
DE	Landwein der Ruwer		Լանդվայն դեր Ռյուվեր	KGT
DE	Landwein der Saar		Լանդվայն դեր Սաար	KGT
DE	Landwein Main		Լանդվայ Մեյն	KGT
DE	Landwein Neckar		Լանդվայն Նեկտար	KGT
DE	Landwein Oberrhein		Լանդվայն Օբերհայն	KGT
DE	Landwein Rhein		Լանդվայն Ռայն	KGT
DE	Landwein Rhein-Neckar		Լանդվայն Ռայն-Նեկտար	KGT
DE	Mecklenburger Landwein		Մեկլենբուրգեր Լանդվայն	KGT
DE	Mitteldeutscher Landwein		Միտելդյոտշեր Լանդվայն	KGT
DE	Mittelrhein		Միտելրայն	KPN
DE	Mosel		Մոզել	KPN
DE	Nahe		Նահե	KPN
DE	Nahegauer Landwein		Նահեգաուեր Լանդվայն	KGT
DE	Pfalz		Պֆալց	KPN
DE	Pfälzer Landwein		Պֆալցեր Լանդվայն	KGT
DE	Regensburger Landwein		Ռեգենսբուրգեր Լանդվայն	KGT
DE	Rheinburgen-Landwein		Ռեգենսբուրգեր-Լանդվայն	KGT
DE	Rheingau		Ռայնգաու	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
DE	Rheingauer Landwein		Ռայնգաուեր Լանդվայն	KGT
DE	Rheinhessen		Ռայնհեսեն	KPN
DE	Rheinischer Landwein		Ռայնշեր Լանդվայն	KGT
DE	Saale-Unstrut		Սաալե-Ունստրուտ	KPN
DE	Saarländischer Landwein		Սաառլենդիշեր Լանդվայն	KGT
DE	Sachsen		Ջաքսեն	KPN
DE	Sächsischer Landwein		Ջեքսսիշեր Լանդվայն	KGT
DE	Schleswig-Holsteinischer Land- wein		Շլեշվիգ-Հոլշտայնիշեր Լանդվայն	KGT
DE	Schwäbischer Landwein		Շվեբիշեր Լանդվայն	KGT
DE	Starkenburger Landwein		Շտարկենբուրգեր Լանդվայն	KGT
DE	Taubertäler Landwein		Տաուբերտելեր Լանդվայն	KGT
DE	Württemberg		Վյուրտեմբերգ	KPN
GR	Κως	Kos	Կոս	KGT
GR	Malvasia Πάρος	Malvasia Paros	Մալվասիա Պարոս	KPN
GR	Malvasia Σητείας	Malvasia Sitia	Մալվասիա Սիտիա	KPN
GR	Malvasia Χάνδακας-Candia	Malvasia Χάνδακας-Can- dia	Մալվասիա Խանդակաս – կանդիա	KPN
GR	Άβδηρα	Avdira	Ավդիրա	KGT
GR	Άγιο Όρος	Mount Athos / Holly Mount Athos / Holly Mountain Athos / Mont Athos / Άγιο Όρος Άθως	Այիո Օրոս / Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթին Աթոս / Մոնթ Աթոս	KGT
GR	Αγορά	Agora	Ագորա	KGT
GR	Αγχιάλος	Anchialos	Անխիալոս	KPN
GR	Αιγαίο Πέλαγος	Aegean Sea / Aigaio Pe- lagos	Էգիան Սի/Էյեո Պելաղոս	KGT
GR	Αμύνταιο	Amyndeon	Ամինդեոն / Ամինդեոն	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Ανάβυσσος	Anavyssos	Անավիսսոս	KGT
GR	Αργολίδα	Argolida	Արղոլիդա	KGT
GR	Αρκαδία	Arkadia	Առկադիա	KGT
GR	Αρχάνες	Archanes	Արխանես	KPN
GR	Αττική	Attiki	Ատիկի	KGT
GR	Αχαΐα	Achaia	Ախաիա	KGT
GR	Βελβεντό	Velvento	Վելվենտո	KGT
GR	Βερντέα Ζακύνθου	Verdea Onomasia kata paradosi Zakynthou / Verdea Zakynthos / Verntea Zakynthos	Վերդեա Օնոմասիա կատա պարադոսի Ջակինթոսի/վերդեա Ջակինթոս/ վերնետեա Ջակինթոս	KGT
GR	Γεράνεια	Gerania	Գերանիա	KGT
GR	Γουμένισσα	Goumenissa	Դումենիսա	KPN
GR	Γρεβενά	Grevena	Դրեվենա	KGT
GR	Δαφνές	Dafnes	Դաֆնես	KPN
GR	Δράμα	Drama	Դրամա	KGT
GR	Δωδεκάνησος	Dodekanese	Դոդեկանիսոս	KGT
GR	Έβρος	Evros	Էվրոս	KGT
GR	Ελασσόνα	Elassona	Էլասոնա	KGT
GR	Επανομή	Epanomi	Էպանոմի	KGT
GR	Εύβοια	Evia	Էվիա	KGT
GR	Ζάκυνθος	Zakynthos	Ջակինթոս	KGT
GR	Ζίτσα	Zitsa	Ջիտսա	KPN
GR	Ηλεία	Ilia	Իլիա	KGT
GR	Ημαθία	Imathia	Իմանթիա	KGT
GR	Ήπειρος	Epirus	Էպիրոս	KGT
GR	Ηράκλειο	Iraklio	Իռակլիո	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Θάσος	Thasos	Թասոս	KGT
GR	Θαψανά	Thapsana	Թափսանա	KGT
GR	Θεσσαλία	Thessalia	Թեսալիա	KGT
GR	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	Թեսալոնիկի	KGT
GR	Θήβα	Thiva	Թիվա	KGT
GR	Θράκη	Thrace	Թրակի	KGT
GR	Ικαρία	Ikaria	Իկարիա	KGT
GR	Ίλιον	Ilion	Իլիոն	KGT
GR	Ίσμαρος	Ismaros	Իսմարոս	KGT
GR	Ιωάννινα	Ioannina	Իոանինա	KGT
GR	Καβάλα	Kavala	Կավալա	KGT
GR	Καρδίτσα	Karditsa	Կարդիցա	KGT
GR	Κάρυστος	Karystos	Կարիսոս	KGT
GR	Καστοριά	Kastoria	Կաստորյա	KGT
GR	Κέρκυρα	Corfu	Կերկիրա / Կոռֆու	KGT
GR	Κίσαμος	Kissamos	Կիսամոս	KGT
GR	Κλημέντι	Klimenti	Կլիմենտի	KGT
GR	Κοζάνη	Kozani	Կոզանի	KGT
GR	Κοιλάδα Αταλάντης	Atalanti Valley	Կիլադա Արալանտի / Ատալանտի վալեյ	KGT
GR	Κόρινθος	Κορινθία / Korinthos / Korinthia	Կորինթոս/Կորինթիա	KGT
GR	Κρανιά	Krania	Կրանյա	KGT
GR	Κραννώνα	Krannona	Կրանոնա	KGT
GR	Κρήτη	Crete	Կրիտի	KGT
GR	Κυκλάδες	Cyclades	Կիկլադես	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Λακωνία	Lakonia	Լակոնիա	KGT
GR	Λασιθί	Lasithi	Լասիթի	KGT
GR	Λέσβος	Lesvos	Լեսվոս	KGT
GR	Λετρίνοι	Letrini	Լետրինի	KGT
GR	Λευκάδα	Lefkada	Լեֆկադա	KGT
GR	Ληλάντιο Πεδίο	Lilantio Pedio / Lilantio Field	Լիլանտիո Պեդիո/ Լիլանտիո Ֆիլդ	KGT
GR	Λήμνος	Limnos	Լիմնոս	KPN
GR	Μαγνησία	Magnisia	Մաղնիսիա	KGT
GR	Μακεδονία	Macedonia	Մասեդոնիա / Մասեդոնիա	KGT
GR	Μαντζαβινάτα	Mantzavinata	Մանցավինատա	KGT
GR	Μαντινεία	Mantinia	Մանտինիա	KPN
GR	Μαρκόπουλο	Markopoulo	Մարկոպուլո	KGT
GR	Μαρτίνο	Martino	Մարտինո	KGT
GR	Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας	Mavrodaphne of Kefalo- nia / Mavrodafne of Cephalonia	Մավրոդաֆնի Կեֆալինիաս / Մավրոդաֆնի օֆ Կեֆալոնիա/ Մավրոդաֆնի օֆ Սեֆալոնիա	KPN
GR	Μαυροδάφνη Πατρών	Mavrodafni of Patra/ Mavrodaphne of Patra	Մավրոդաֆնի Պատրոն / Մավրոդաֆնի օֆ պատրա	KPN
GR	Μεσενικόλα	Mesenikola	Մեսենիկոլա	KPN
GR	Μεσσηνία	Messinia	Մեսինիա	KGT
GR	Μεταξάτων	Metaxata	Մետաքսատոն / Մետաքսատա	KGT
GR	Μετέωρα	Meteora	Մետեորա	KGT
GR	Μέτσοβο	Metsovo	Մեցովո	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Μονεμβασία-Malvasia	Monemvasia-Malvasia	Մոնեմվասիա-Մավվասիա	KPN
GR	Μοσχάτο Πατρών	Muscat of Patra	Մոսխատո Պատրոն / Մուսկատ օֆ պատրա	KPN
GR	Μοσχάτος Κεφαλληνίας	Muscat of Kefalonia / Muscat de Cephalonie / Muscat of Cephalonia	Մոսխատոս Կեֆալինիա / Մուսկատ օֆ Կեֆալոնիա/ Մուսկատ դը Սեֆալոնի/ Մուսկատ օֆ Սեֆալոնիա	KPN
GR	Μοσχάτος Λήμνου	Muscat of Limnos	Մոսխատոս Լիմնոս / Մուսկատ օֆ Լիմնոս	KPN
GR	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας / Muscat of Rio Patra	Մոսխատոս Ռիո Պատրաս / Մուսկատ օֆ Ռիո Պատրա	KPN
GR	Μοσχάτος Ρόδου	Muscat of Rodos	Մոսխատոս Ռոդոս / Մուսկատ օֆ Ռոդոս	KPN
GR	Νάουσα	Naoussa	Նաուսա	KPN
GR	Νέα Μεσημβρία	Nea Mesimvria	Նեա Մեսիմվրիա	KGT
GR	Νεμέα	Nemea	Նեմեա	KPN
GR	Οπούντια Λοκρίδας	Opountia Locris	Օպունտիա Լոկրիդաս / Օպունտիա Լոկրիս	KGT
GR	Παγγαίο	Paggeo / Pangeon	Պագեո/Պանգեոն	KGT
GR	Παλλήνη	Pallini	Պալինի	KGT
GR	Παρνασσός	Parnassos	Պարնասոս	KGT
GR	Πάρος	Paros	Պարոս	KPN
GR	Πάτρα	Patra	Պատրա	KPN
GR	Πεζά	Peza	Պեզա	KPN
GR	Πέλλα	Pella	Պելա	KGT
GR	Πελοπόννησος	Peloponnese	Պելոպոննիսոս / Պելեպոնիզ	KGT
GR	Περία	Pieria	Պիերիա	KGT
GR	Πισάτις	Pisatis	Պիսատիս	KGT
GR	Πλαγιές Αιγιαλείας	Slopes of Aigialia	Պլայես Էյալիաս / Սլոուպս օֆ Էգիալիա	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Πλαγιές Αίνου	Slopes of Ainos	Պլայլես Էնու / Սլոուպս օֆ Էնու	KGT
GR	Πλαγιές Αμπέλου	Slopes of Ampelos	Պլայլես Ամպելու / Սլոուպս օֆ Ամպելու	KGT
GR	Πλαγιές Βερτίσκου	Slopes of Vertiskos	Պլայլես Վերտիսկու / Սլոուպս օֆ Վերտիսկու	KGT
GR	Πλαγιές Κιθαιρώνα	Slopes of Kithaironas	Պլայլես Կիթերոնաս / Սլոուպս օֆ Կիթերոնաս	KGT
GR	Πλαγιές Κνημίδας	Slopes of Knimida	Պլայլես Կնիմիդաս / Սլոուպս օֆ Կնիմիդաս	KGT
GR	Πλαγιές Μελίτωνα	Slopes of Meliton	Պլայլես Մելիտոնաս / Սլոուպս օֆ Մելիտոն	KPN
GR	Πλαγιές Πάικου	Slopes of Paiko	Պլայլես Պայկու / Սլոուպս օֆ Պայկու	KGT
GR	Πλαγιές Πάρνηθας	Slopes of Parnitha	Պլայլես Պարնիթաս / Սլոուպս օֆ Պարնիթաս	KGT
GR	Πλαγιές Πεντελικού	Slopes of Pendeliko / Πλαγιές Πεντελικού	Պլայլես Պենդելիկու / Սլոուպս օֆ Պենդելիկու	KGT
GR	Πυλία	Pyliá	Պիլիա	KGT
GR	Ραψάνη	Rapsani	Րապսանի	KPN
GR	Ρέθυμνο	Rethimno	Րեթիմնո	KGT
GR	Ρετσίνα Αττικής	Retsina of Attiki	Րեցինա Ատիկի / Րեցինա օֆ Ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Βοιωτίας	Retsina of Viotia	Րեցինա Վիոտիաս / Րեցինա օֆ Վիոտիաս	KGT
GR	Ρετσίνα Γιάλτρων	Retsina of Gialtra	Րեցինա Զալտրոն / Րեցինա օֆ Զալտրոն	KGT
GR	Ρετσίνα Εύβοιας	Retsina of Evoia	Րեցինա Էվիաս / Րեցինա օֆ Էվիաս	KGT
GR	Ρετσίνα Θηβών (Βοιωτίας)	Retsina of Thebes (Voiotias)	Րեցինա Թիվոն (Վիոտիաս) / Րեցինա օֆ Թեբե (Վիոտիաս)	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Ρετσίνα Καρύστου	Retsina of Karystos	Ռեցինա Կարիստու / Ռեցինա օֆ Կարիստու	KGT
GR	Ρετσίνα Κορωπίου	Ρετσίνα Κορωπίου Αττι- κής / Retsina of Koropi / Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կորոպիու / Ռեցինա օֆ Կորոպի/ ռեցինա օֆ Կորոպի Ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Κρωπίας	Ρετσίνα Κορωπίου Αττι- κής / Retsina of Koropi / Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կրոպիաս / Ռեցինա օֆ Կորոպի/ ռեցինա օֆ Կորոպի ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Λιοπεσίου	Ρετσίνα Παιανίας Αττι- κής / Retsina of Paiania / Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Լյոպեսիու / Ռեցինա Պեանիաս Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պայանիա / Ռեցինա օֆ Սաիանիա Ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Μαρκόπουλου (Αττικής)	Retsina of Markopoulo (Attiki)	Ռեցինա Մարկոպուլու (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մարկոպուլո (Ատիկի)	KGT
GR	Ρετσίνα Μεγάρων	Ρετσίνα Μεγάρων Αττι- κής / Retsina of Megara (Attiki) / Retsina of Me- gara Attiki	Ռեցինա Մեղարոն / Ռեցինա օֆ Մեգառա (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մեգառա Ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Μεσογειών (Αττικής)	Retsina of Mesogia (At- tiki)	Ռեցինա Մեսոյիոն / Ռեցինա օֆ Մեսոգիա (Ատիկի)	KGT
GR	Ρετσίνα Παιανίας	Ρετσίνα Παιανίας Αττι- κής / Retsina of Paiania / Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Պեանիաս / Ռեցինա օֆ Պաիանիա/ Ռեցինա օֆ Պաիանիա Ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Παλλήνης	Ρετσίνα Παλλήνης Αττι- κής / Retsina of Pallini / Retsina of Pallini Attiki	Ռեցինա Պալինիս / Ռեցինա օֆ Պալինի/ Ռեցինա օֆ Պալինի Ատիկի	KGT
GR	Ρετσίνα Πικερμίου	Ρετσίνα Πικερμίου Αττι- κής / Retsina of Piker- mi Attiki / Retsina of Piker- mi	Ռեցինա Պիկերմիու / Ռեցինա օֆ Պիկեմի Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պիկեմի	KGT
GR	Ρετσίνα Σπάτων	Ρετσίνα Σπάτων Αττικής / Retsina of Spata / Retsi- na of Spata Attiki	Ռեցինա Սպատոն / Ռեցինա օֆ Սպատա/ Ռեցինա օֆ Սպատա Ատիկի	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GR	Ρετσίνα Χαλκίδας (Ευβοίας)	Retsina of Halkida (Evoia)	Սպասոնն Խալկիդաս / Ռեցինա օֆ Խալկիդա (Էվոյա)	KGT
GR	Ριτσώνα	Ritsona	Ռիցոնա	KGT
GR	Ρόδος	Rodos / Rhodes	Ռոդոս/Ռոդէս / Ռոռուդ	KPN
GR	Ρομπόλα Κεφαλληνίας	Robola of Kefalonia	Ռոբոլա Կեֆալինիաս / Ռոբոլա օֆ Կեֆալինիա	KPN
GR	Σάμος	Samos	Սամոս	KPN
GR	Σαντορίνη	Santorini	Սանտորինի	KPN
GR	Σέρρες	Serres	Սերես	KGT
GR	Σητεία	Sitia	Սիտիա	KPN
GR	Σιάτιστα	Siatista	Սյատիստա	KGT
GR	Σιθωνία	Sithonia	Սիթոնիա	KGT
GR	Σπάτα	Spata	Սպատա	KGT
GR	Στερεά Ελλάδα	Stereia Ellada	Ստերեա Էլլադա	KGT
GR	Τεγέα	Tegea	Տեգեա	KGT
GR	Τριφυλία	Trifilia	Տրիֆիլիա	KGT
GR	Τύρναβος	Tyrnavos	Տիրնավոս	KGT
GR	Φθιώτιδα	Fthiotida / Phthiotis	Ֆթիոտիդա/Ֆթիոտիս	KGT
GR	Φλώρινα	Florina	Ֆլորինա	KGT
GR	Χαλκιδούνα	Halikouna	Խալիկունա	KGT
GR	Χαλκιδική	Halkidiki	Խալկիդիկի	KGT
GR	Χάνδακας – Candia	Candia	Խանդակաս – Կանդիա	KPN
GR	Χανιά	Chania	Խանյա	KGT
GR	Χίος		Խիոս	KGT
HU	Badacsony		Բադաչոնյ	KPN
HU	Badacsonyi		Բադաչոնյի	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
HU	Balaton		Բալատոն	KPN
HU	Balatonboglár		Բալատոնբոգլար	KPN
HU	Balatonboglári		Բալատոնբոգլարի	KPN
HU	Balaton-felvidék		Բալատոն-ֆելվիդեկ	KPN
HU	Balaton-felvidéki		Բալատոն-ֆելվիդեկի	KPN
HU	Balatonfüred-Csopak		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակ	KPN
HU	Balatonfüred-Csopaki		Բալատոնֆյուրեդ- Չոպակի	KPN
HU	Balatoni		Բալատոնի	KPN
HU	Balatonmelléki		Բալատոնմելեկի	KGT
HU	Bükk		Բյուկկ	KPN
HU	Bükki		Բյուկկի	KPN
HU	Csongrád		Չոնգրադ	KPN
HU	Csongrádi		Չոնգրադի	KPN
HU	Debrői Hárslevelű		Դեբրոյ Հարշլեվելու	KPN
HU	Duna		Դունա	KPN
HU	Dunai		Դունաի	KPN
HU	Dunántúl		Դունաստուլ	KGT
HU	Dunántúli		Դունաստուլի	KGT
HU	Duna-Tisza-közi		Դունա-Տիսա-կյոզի	KGT
HU	Eger		Էգեր	KPN
HU	Egri		Էգրի	KPN
HU	Etyek-Buda		Էտյեկ-Բուդա	KPN
HU	Etyek-Budai		Էտյեկ-Բուդաի	KPN
HU	Felső-Magyarország		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագ	KGT
HU	Felső-Magyarországi		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագի	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
HU	Hajós-Baja		Հայոշ-Բայա	KPN
HU	Izsáki Arany Sárfehér		Իժակի Առանկ Շարֆեհեր	KPN
HU	Káli		Կալի	KPN
HU	Kunság		Կունշագ	KPN
HU	Kunsági		Կունշագի	KPN
HU	Mátra		Մատռա	KPN
HU	Mátraí		Մատռաի	KPN
HU	Mór		Մոռ	KPN
HU	Móri		Մոռի	KPN
HU	Nagy-Somló		Նաձ-Շոմլո	KPN
HU	Nagy-Somlóí		Նաձ-Շոմլոի	KPN
HU	Neszmély		Նեսմելյ	KPN
HU	Neszmélyi		Նեսմելյի	KPN
HU	Pannon		Պաննոն	KPN
HU	Pannonhalma		Պաննոնհալմա	KPN
HU	Pannonhalmi		Պաննոնհալմի	KPN
HU	Pécs		Պեչ	KPN
HU	Somló		Շոմլո	KPN
HU	Somlóí		Շոմլոի	KPN
HU	Sopron		Շոպրոն	KPN
HU	Soproni		Շոպրոնի	KPN
HU	Szekszárd		Սեկսառդ	KPN
HU	Szekszárdi		Սեկսառդի	KPN
HU	Tihany		Տիհանյ	KPN
HU	Tihanyi		Տիհանյի	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
HU	Tokaj		Տոկայ	KPN
HU	Tokaji		Տոկայի	KPN
HU	Tolna		Տոլնա	KPN
HU	Tolnai		Տոլնաի	KPN
HU	Villány		Վիլանյ	KPN
HU	Villányi		Վիլանյի	KPN
HU	Zala		Զալա	KPN
HU	Zalai		Զալաի	KPN
HU	Zemplén		Զեմպլեն	KGT
HU	Zempléni		Զեմպլենի	KGT
IT	Abruzzo		Աբրուզո	KPN
IT	Acqui		Ակուի	KPN
IT	Affile		Ֆիլե	KPN
IT	Aglianico del Taburno		Ալյանիկո դել Տաբուրնո	KPN
IT	Aglianico del Vulture		Ալյանիկո դել Վուլտուրե	KPN
IT	Aglianico del Vulture Superiore		Ալյանիկո դել Վուլտուրե Սուպերիորե	KPN
IT	Alba		Ալբա	KPN
IT	Albugnano		Ալբունյանո	KPN
IT	Alcamo		Ալկամո	KPN
IT	Aleatico di Gradoli		Ալեատիկո դի Գրադոլի	KPN
IT	Aleatico di Puglia		Ալեատիկո դի Պուլիա	KPN
IT	Aleatico Passito dell'Elba		Ալեատիկո Պասիտո դել Էլբա	KPN
IT	Alezio		Ալեջիո	KPN
IT	Alghero		Ալգերո	KPN
IT	Allerona		Ալերոնա	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Alta Langa		Ալտա լանգա	KPN
IT	Alta Valle della Greve		Ալտա Վալե դելա Գռեվե	KGT
IT	Alto Adige		Ալտո Ադիջե	KPN
IT	Alto Livenza		Ալտո Լիվենցա	KGT
IT	Alto Mincio		Ալտո Մինիչիո	KGT
IT	Amarone della Valpolicella		Ամառոնե դելա Վալպոլիչելա	KPN
IT	Amelia		Ամելիա	KPN
IT	Anagni		Անանյի	KGT
IT	Ansonica Costa dell'Argentario		Անասոնիկա Կոստա դել Առջենտարիո	KPN
IT	Aprilia		Ապրիլիա	KPN
IT	Arborea		Արբորեա	KPN
IT	Arcole		Արկոլե	KPN
IT	Arghillà		Արգիլիա	KGT
IT	Asolo – Prosecco		Ազոլո-Պրոսեկո	KPN
IT	Assisi		Ասիզի	KPN
IT	Asti		Աստի	KPN
IT	Atina		Ատինա	KPN
IT	Aversa		Ավեռսա	KPN
IT	Avola		Ավոլա	KGT
IT	Bagnoli		Բանյոլի	KPN
IT	Bagnoli di Sopra		Բանյոլի դի Սոպրա	KPN
IT	Bagnoli Friularo		Բանյոլի Ֆրիուլարո	KPN
IT	Barbagia		Բարբաջիա	KGT
IT	Barbaresco		Բարբառեսկո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Barbera d'Alba		Բարբերա դ' Ալբա	KPN
IT	Barbera d'Asti		Բարբերա դ' Աստի	KPN
IT	Barbera del Monferrato		Բարբերա դել Մոնֆերատո	KPN
IT	Barbera del Monferrato Superiore		Բարբերա դել Մոնֆերատե Սուպերիորե	KPN
IT	Barco Reale di Carmignano		Բարկո ռեալե դի Կարմինյանո	KPN
IT	Bardolino		Բարդոլինո	KPN
IT	Bardolino Superiore		Բարդոլինո Սուպերիորե	KPN
IT	Barletta		Բարլետա	KPN
IT	Barolo		Բարոլո	KPN
IT	Basilicata		Բազիլիկատա	KGT
IT	Benaco Bresciano		Բենակո Բոնեշանո	KGT
IT	Beneventano		Բենեվենատանո	KGT
IT	Benevento		Բենեվենտո	KGT
IT	Bergamasca		Բեռգամասկա	KGT
IT	Bettona		Բետոնա	KGT
IT	Bianchetto del Metauro		Բիանկելլո դել Մետաուրո	KPN
IT	Bianco Capena		Բիանկո Կապենա	KPN
IT	Bianco del Sillaro		Բիանկո դել Սիլարո	KGT
IT	Bianco dell'Empolese		Բիանկո դել Էմպոլեզե	KPN
IT	Bianco di Castelfranco Emilia		Բիանկո դի Կաստելֆրանկո Էմիլիա	KGT
IT	Bianco di Custoza		Բիանկո դի Կուստոցա	KPN
IT	Bianco di Pitigliano		Բիանկո դի Պիտիլիանո	KPN
IT	Biferno		Բիֆերնո	KPN
IT	Bivongi		Բիվոնջի	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Boca		Բոկա	KPN
IT	Bolgheri		Բոլգերի	KPN
IT	Bolgheri Sassicaia		Բոլգերի Սասիկայա	KPN
IT	Bonarda dell'Oltrepò Pavese		Բոնարդա դել'Օլտրոպո Պավեզե	KPN
IT	Bosco Eliceo		Բոսկո Էլիչեո	KPN
IT	Botticino		Բոտիչինո	KPN
IT	Brachetto d'Acqui		Բրակետո դ'Ակուի	KPN
IT	Bramaterra		Բրամատերա	KPN
IT	Breganze		Բրեգանցե	KPN
IT	Brindisi		Բրինդիզի	KPN
IT	Brunello di Montalcino		Բրունելո դի Մոնտալչինո	KPN
IT	Buttafuoco		Բուտաֆուոկո	KPN
IT	Buttafuoco dell'Oltrepò Pavese		Բուտաֆուոկո դել'Օլտրոպո Պավեզե	KPN
IT	Cacc'e mmitte di Lucera		Կաչ'ե միտե դի Լուչերա	KPN
IT	Cagliari		Կալիարի	KPN
IT	Calabria		Կալաբրիա	KGT
IT	Caldaro		Կալդարո	KPN
IT	Calosso		Կալոսո	KPN
IT	Caluso		Կալուսո	KPN
IT	Camarro		Կամարո	KGT
IT	Campania		Կամպանիա	KGT
IT	Campi Flegrei		Կամպի Ֆլեգրեի	KPN
IT	Campidano di Terralba		Կամպիդանո դի Տերալբա	KPN
IT	Canavese		Կանավեզե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Candia dei Colli Apuani		Կանդիա դեի Կոլի Ապուանի	KPN
IT	Cannara		Կանարա	KGT
IT	Cannellino di Frascati		Կանելլինո դի Ֆրասկատի	KPN
IT	Cannonau di Sardegna		Կանոնաու դի Սարդենյա	KPN
IT	Capalbio		Կապալբիո	KPN
IT	Capri		Կապրի	KPN
IT	Capriano del Colle		Կապրիանո դել Կոլե	KPN
IT	Carema		Կառեմա	KPN
IT	Carignano del Sulcis		Կարինյանո դել Սուլչիս	KPN
IT	Carmignano		Կարմինյանո	KPN
IT	Carso		Կարսո	KPN
IT	Carso – Kras		Կարսո – Կրաս	KPN
IT	Casavecchia di Pontelatone		Կազավեկյա դի Պոնտելատոնե	KPN
IT	Casorzo		Կազորցո	KPN
IT	Casteggio		Կաստեջիո	KPN
IT	Castel del Monte		Կաստել դել Մոնտե	KPN
IT	Castel del Monte Bombino Nero		Կաստել դել Մոնտե Բոմբինո Նեռո	KPN
IT	Castel del Monte Nero di Troia Riserva		Կաստել դել Մոնտե Նեռո դի Տրոյա Ռիզերվա	KPN
IT	Castel del Monte Rosso Riserva		Կաստել դել Մոնտե ռոսո Ռիզերվա	KPN
IT	Castel San Lorenzo		Կաստել Սան Լորենցո	KPN
IT	Casteller		Կաստելեր	KPN
IT	Castelli di Jesi Verdicchio Ri- serva		Կաստելի դի Յեզի Վերդիչիո Ռիզերվա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Castelli Romani		Կաստելի Ռոմանի	KPN
IT	Catalanesca del Monte Somma		Կատալանեսկա դել Մոնտե Սոմմա	KGT
IT	Cellatica		Չելլատիկա	KPN
IT	Cerasuolo d'Abruzzo		Չերասուոլո դ'Աբրուցո	KPN
IT	Cerasuolo di Vittoria		Չերասուոլո դի Վիտորիա	KPN
IT	Cerveteri		Չերվետերի	KPN
IT	Cesane del Piglio		Չեզանեզե դել Պիլիո	KPN
IT	Cesane di Affile		Չեզանեզե դի Աֆիլե	KPN
IT	Cesane di Olevano Romano		Չեզանեզե դի Օլեվանո Ռոմանո	KPN
IT	Chianti		Վյանտի	KPN
IT	Chianti Classico		Վյանտի Վլասիկո	KPN
IT	Cilento		Չիլենտո	KPN
IT	Cinque Terre		Չինկուե Տերե	KPN
IT	Cinque Terre Sciacchetrà		Չինկուե Տերե Շակչետրա	KPN
IT	Circeo		Չիրեո	KPN
IT	Cirò		Չիրո	KPN
IT	Cisterna d'Asti		Չիստեռնա դ'Աստի	KPN
IT	Civitella d'Agliano		Չիվիտելլա դ'Ալիանո	KGT
IT	Colleoni		Կոլեոնի	KPN
IT	Colli Albani		Կոլի Ալբանի	KPN
IT	Colli Altotiberini		Կոլի Ալտոտիբերինի	KPN
IT	Colli Aprutini		Կոլի Ապրունտինի	KGT
IT	Colli Asolani – Prosecco		Կոլի Ասոլանի-Պրոսեկո	KPN
IT	Colli Berici		Կոլի Բերիչի	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Colli Bolognesi		Կոլի Բոլոնյեզի	KPN
IT	Colli Bolognesi Classico Pigno- letto		Կոլի Բոլոնյեզի Կլասիկո Պիոնյոլետո	KPN
IT	Colli Cimini		Կոլի Չիմինի	KGT
IT	Colli del Limbara		Կոլի դի Լիմբարա	KGT
IT	Colli del Sangro		Կոլի դել Սանգրո	KGT
IT	Colli del Trasimeno		Կոլի դել Տրասիմենո	KPN
IT	Colli della Sabina		Կոլի դելա Սաբինա	KPN
IT	Colli della Toscana centrale		Կոլի դելա Տոսկանա չենտրալե	KGT
IT	Colli dell'Etruria Centrale		Կոլի դել Էտրուրիա Չենտրալե	KPN
IT	Colli di Conegliano		Կոլի դի Կոնեղիանո	KPN
IT	Colli di Faenza		Կոլի դի Ֆաենզա	KPN
IT	Colli di Luni		Կոլի դի Լունի	KPN
IT	Colli di Parma		Կոլի դի Պարմա	KPN
IT	Colli di Rimini		Կոլի դի Ռիմինի	KPN
IT	Colli di Salerno		Կոլի դի Սալեռնո	KGT
IT	Colli di Scandiano e di Canossa		Կոլի դի Սկանդինսանո և դի Կանոսա	KPN
IT	Colli d'Imola		Կոլի դ'Իմոլա	KPN
IT	Colli Etruschi Viterbesi		Կոլի Էտրուսկի Վիտերբեզի	KPN
IT	Colli Euganei		Կոլի Էուգանեի	KPN
IT	Colli Euganei Fior d'Arancio		Կոլի Էուգանեի Ֆիոր դ'Առանջիո	KPN
IT	Colli Lanuvini		Կոլի Լանուվինի	KPN
IT	Colli Maceratesi		Կոլի Մաչերատեզի	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Colli Martani		Կոլի Մարտանի	KPN
IT	Colli Orientali del Friuli Picolit		Կոլի Օրիենտալի դել Ֆրիուլի Պիկոլիս	KPN
IT	Colli Perugini		Կոլի Պեռուջինի	KPN
IT	Colli Pesaresi		Կոլի Պեզարեզի	KPN
IT	Colli Piacentini		Կոլի Պյաչենտինի	KPN
IT	Colli Romagna centrale		Կոլի Ռոմանյա չենտրալե	KPN
IT	Colli Tortonesi		Կոլի Տորտոնեզի	KPN
IT	Colli Trevigiani		Կոլի Տրեվիջիանի	KGT
IT	Collina del Milanese		Կոլինա դել Միլանեզե	KGT
IT	Collina Torinese		Կոլինա Տորինեզե	KPN
IT	Colline del Genovesato		Կոլինե դել Զենովեզատո	KGT
IT	Colline di Levanto		Կոլինե դի Լեվանտո	KPN
IT	Colline Frentane		Կոլինե Ֆրենտանե	KGT
IT	Colline Joniche Tarantine		Կոլինե Յոնիկե Տարանտինե	KPN
IT	Colline Lucchesi		Կոլինե Լուկեզի	KPN
IT	Colline Novaresi		Կոլինե Նովարեզի	KPN
IT	Colline Pescaresi		Կոլինե Պեսկարեզի	KGT
IT	Colline Saluzzesi		Կոլինե Սալուցեզի	KPN
IT	Colline Savonesi		Կոլինե Սավոնեզի	KGT
IT	Colline Teatine		Կոլինե Տեատինե	KGT
IT	Collio		Կոլիո	KPN
IT	Collio Goriziano		Կոլիո Գորիջիանո	KPN
IT	Colonna		Կոլոնա	KPN
IT	Conegliano – Prosecco		Կոնեյյանո – Պրոսեկո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Conegliano Valdobbiadene – Prosecco		Կոնեյլյան Վալդոբիանդենե – Պրոսեկո	KPN
IT	Cònero		Կոնեռո	KPN
IT	Conselvano		Կոնսելվանո	KGT
IT	Contea di Sclafani		Կոնտեա դի Սկլաֆանի	KPN
IT	Contessa Entellina		Կոնտեսա Էնտելինա	KPN
IT	Controguerra		Կոնտրոգուերա	KPN
IT	Copertino		Կոպերտինո	KPN
IT	Cori		Կորի	KPN
IT	Cortese dell'Alto Monferrato		Կոռտեզե դել Ալտո Մոնֆեռատո	KPN
IT	Cortese di Gavi		Կոռտեզե դի Գավի	KPN
IT	Corti Benedettine del Padovano		Կոռտի Բենեդետինե դել Պադովանո	KPN
IT	Cortona		Կոռտոնա	KPN
IT	Costa d'Amalfi		Կոստա դ'Ամալֆի	KPN
IT	Costa Etrusco Romana		Կոստա Էտրուսկո Ռոմանա	KGT
IT	Costa Toscana		Կոստա Տոսկանա	KGT
IT	Costa Viola		Կոստա Վիոլա	KGT
IT	Coste della Sesia		Կոստե դելա Սեզիա	KPN
IT	Curtefranca		Կուրտեֆրանկա	KPN
IT	Custoza		Կուստոցա	KPN
IT	Daunia		Դաունիա	KGT
IT	del Frusinate		դել Ֆրուզինատե	KGT
IT	del Molise		դել Մոլիզե	KPN
IT	del Vastese		դել Վաստեզե	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Delia Nivolelli		Դելիա Նիվոլելի	KPN
IT	dell'Alto Adige		դել'Ալտո Ադիջե	KPN
IT	delle Venezie		դելե Վենեցիե	KGT
IT	dell'Emilia		դել'Էմիլիա	KGT
IT	di Modena		Դի Մոդենա	KPN
IT	Diano d'Alba		Դիանո դ'Ալբա	KPN
IT	Dogliani		Դոլիանի	KPN
IT	Dolceacqua		Դոլչեակուա	KPN
IT	Dolcetto d'Acqui		Դոլչետո դ'Ակի	KPN
IT	Dolcetto d'Alba		Դոլչետո դ'Ալբա	KPN
IT	Dolcetto d'Asti		Դոլչետո դ'Աստի	KPN
IT	Dolcetto di Diano d'Alba		Դոլչետո դի Դիանո դ'Ալբա	KPN
IT	Dolcetto di Ovada		Դոլչետո դի Օվադա	KPN
IT	Dolcetto di Ovada Superiore		Դոլչետո դի Օվադա սուպերիորե	KPN
IT	Dugenta		Դուջենտա	KGT
IT	Durello Lessini		Դուռելլո Լեսինի	KPN
IT	Elba		Էլբա	KPN
IT	Elba Aleatico Passito		Էլբա Ալեատիցո Պասիտո	KPN
IT	Eloro		Էլորո	KPN
IT	Emilia		Էմիլիա	KGT
IT	Epomeo		Էպոմեո	KGT
IT	Erbaluce di Caluso		Էրբալուչե դի Կալուզո	KPN
IT	Erice		Էրիչե	KPN
IT	Esino		Էզինո	KPN
IT	Est! Est!! Est!!! di Montefiascone		Էստ! Էստ! Էստ! Դի Մոնտեֆիասկոնե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Etna		Էտնա	KPN
IT	Etschtaler		Էտշատլեո	KPN
IT	Falaghina del Sannio		Ֆալանգինա դել Սանյո	KPN
IT	Falerio		Ֆալերիո	KPN
IT	Falerno del Massico		Ֆալեռնո դել Մասիկո	KPN
IT	Fara		Ֆարա	KPN
IT	Faro		Ֆարո	KPN
IT	Fiano di Avellino		Ֆիանո դի Ավելինո	KPN
IT	Fior d'Arancio Colli Euganei		Ֆիոր դ'Առանջի կոլի Էուգանեի	KPN
IT	Fontanarossa di Cerda		Ֆոնտանառոսա դի Չերդա	KGT
IT	Forlì		Ֆորլի	KGT
IT	Fortana del Taro		Ֆոնտանա դել Տարո	KGT
IT	Franciacorta		Ֆրանչիակորտա	KPN
IT	Frascati		Ֆրասկատի	KPN
IT	Frascati Superiore		Ֆրասկատի Սուպերիորե	KPN
IT	Freisa d'Asti		Ֆռեիզա դ'Աստի	KPN
IT	Freisa di Chieri		Ֆռեիզա դի Վիերի	KPN
IT	Friularo di Bagnoli		Ֆրիուլատո դի Բանյոլի	KPN
IT	Friuli Annia		Ֆրիուլի Անիա	KPN
IT	Friuli Aquileia		Ֆրիուլի Ակուիլեյա	KPN
IT	Friuli Colli Orientali		Ֆրիուլի Կոլի Օրիենտալի	KPN
IT	Friuli Grave		Ֆրիուլի Գրավե	KPN
IT	Friuli Isonzo		Ֆրիուլի Իզոնցո	KPN
IT	Friuli Latisana		Ֆրիուլի Լատիզանա	KPN
IT	Frusinate		Ֆրուզինանտե	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Gabiano		Գաբիանո	KPN
IT	Galatina		Գալատինա	KPN
IT	Galluccio		Գալուչիո	KPN
IT	Gambellara		Գամելլարա	KPN
IT	Garda		Գարդա	KPN
IT	Garda Bresciano		Գարդա Բոնեշիանո	KPN
IT	Garda Colli Mantovani		Գարդա Կոլի Մանտովանի	KPN
IT	Gattinara		Գատինարա	KPN
IT	Gavi		Գավի	KPN
IT	Genazzano		Ջենազանո	KPN
IT	Ghemme		Գեմե	KPN
IT	Gioia del Colle		Ջիոյա դել Կոլե	KPN
IT	Girò di Cagliari		Ջիրո դի Կալիարի	KPN
IT	Golfo del Tigullio – Portofino		Գոլֆո դել Տիգուլիոն Պորտոֆինո	KPN
IT	Grance Senesi		Գրանչե Սենեզի	KPN
IT	Gravina		Գրավինա	KPN
IT	Greco di Bianco		Գրեկո դի Բիանկո	KPN
IT	Greco di Tufo		Գրեկո դի Տուֆո	KPN
IT	Grignolino d’Asti		Գրինյոլինո դ’Աստի	KPN
IT	Grignolino del Monferrato Ca- salese		Գրինյոլինո դել Մոնֆերատո Կասալեզե	KPN
IT	Grottino di Roccanova		Գրոտինո դի Ռոկանովա	KPN
IT	Gutturnio		Գուտտուրինո	KPN
IT	Histonium		Իստոնիում	KGT
IT	I Terreni di Sanseverino		Ի տերենի դի Սանսեվերինո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Irpinia		Իպինիա	KPN
IT	Ischia		Իշիյա	KPN
IT	Isola dei Nuraghi		Իզոլա դեյ Նուռագի	KGT
IT	Isonzo del Friuli		Իզոնցո դել Ֆրիուլի	KPN
IT	Kalterer		Կալտերեռ	KPN
IT	Kalterersee		Կալտերեռսե	KPN
IT	Lacrima di Morro		Լակրիմա դի Մորո	KPN
IT	Lacrima di Morro d'Alba		Լակրիմա դի Մորո դ'Ալբա	KPN
IT	Lago di Caldaro		Լագո դի Կալդարո	KPN
IT	Lago di Corbara		Լագո դի Կորբարա	KPN
IT	Lambrusco di Sorbara		Լամբրուսկո դի Սեռբարա	KPN
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro		Լամբրուսկո Գրասպարոսա դի Կաստելվետրո	KPN
IT	Lambrusco Mantovano		Լամբրուսկո Մանտովանո	KPN
IT	Lambrusco Salamino di Santa Croce		Լամբրուսկո Սալամանիո դի Սանտա Կրոչե	KPN
IT	Lamezia		Լամեջիա	KPN
IT	Langhe		Լանգե	KPN
IT	Lazio		Լացիո	KGT
IT	Lessini Durello		Լեսինի Դուրելլո	KPN
IT	Lessona		Լեսոնա	KPN
IT	Leverano		Լեվերանո	KPN
IT	Liguria di Levante		Լիգուրիա դի Լեվանտե	KGT
IT	Lipuda		Լիպուդա	KGT
IT	Lison		Լիզոն	KPN
IT	Lison-Pramaggiore		Լիզոն-Պրամաջիորե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Lizzano		Լիցիանո	KPN
IT	Loazzolo		Լոազոլո	KPN
IT	Locorotondo		Լոկոռոտոնդո	KPN
IT	Locride		Լոկրիդե	KGT
IT	Lugana		Լուգանա	KPN
IT	Malanotte del Piave		Մալանոտտե դել Պիավե	KPN
IT	Malvasia delle Lipari		Մալվազիա դել Լիպարի	KPN
IT	Malvasia di Bosa		Մալվազիա դի Բոզա	KPN
IT	Malvasia di Casorzo		Մալվազիա դի Կազորցո	KPN
IT	Malvasia di Casorzo d'Asti		Մալվազիա դի Կազորցո դ'Աստի	KPN
IT	Malvasia di Castelnuovo Don Bosco		Մալվազիա դի Կաստելնուովո Դոն Բոսկո	KPN
IT	Mamertino		Մամերտինո	KPN
IT	Mamertino di Milazzo		Մամերտինո դի Միլազո	KPN
IT	Mandrolisai		Մանդրոլիզայ	KPN
IT	Marca Trevigiana		Մարկա Տրեվիջինա	KGT
IT	Marche		Մարկե	KGT
IT	Maremma toscana		Մարեմա տոսկանա	KPN
IT	Marino		Մարինո	KPN
IT	Marmilla		Մարմիլա	KGT
IT	Marsala		Մարսալա	KPN
IT	Martina		Մարտինա	KPN
IT	Martina Franca		Մարտինա Ֆրանկա	KPN
IT	Matera		Մատերա	KPN
IT	Matino		Մատինո	KPN
IT	Melissa		Մելիսա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Menfi		Մենֆի	KPN
IT	Merlara		Մերլարա	KPN
IT	Mitterberg		Միտերբերգ	KGT
IT	Modena		Մոդենա	KPN
IT	Molise		Մոլիզե	KPN
IT	Monferrato		Մոնֆեռատո	KPN
IT	Monica di Sardegna		Մոնիկա դի Սարդենյա	KPN
IT	Monreale		Մոնրեալե	KPN
IT	Montecarlo		Մոնտեկարլո	KPN
IT	Montecastelli		Մոնտեկաստելի	KGT
IT	Montecompati		Մոնտեկոմպատրի	KPN
IT	Montecompati Colonna		Մենտեկոմպատրի Կոլոնա	KPN
IT	Montecucco		Մոնտեկուոկո	KPN
IT	Montecucco Sangiovese		Մոնտեկուոկո Սանջիովեզե	KPN
IT	Montefalco		Մոնտեֆալկո	KPN
IT	Montefalco Sagrantino		Մոնտեֆալկո Սագրանտինո	KPN
IT	Montello		Մոնտելլո	KPN
IT	Montello – Colli Asolani		Մոնտելլո – Կոլի Ազոլանի	KPN
IT	Montello Rosso		Մոնտելո Ռոսո	KPN
IT	Montenetto di Brescia		Մոնտենետո դի Բրեշիա	KGT
IT	Montepulciano d'Abruzzo		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո	KPN
IT	Montepulciano d'Abruzzo Col- line Teramane		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո Կոլինե Տերամանե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Monteregio di Massa Marittima		Մոնտեռեջիո դի Մասսա Մարիտիմա	KPN
IT	Montescudaio		Մոնտեսկուդայո	KPN
IT	Monti Lessini		Մոնտի Լեսինի	KPN
IT	Morellino di Scansano		Մորելինո դի Սկանսանո	KPN
IT	Moscadello di Montalcino		Մոսկադելլո դի Մոնտալչինո	KPN
IT	Moscato di Pantelleria		Մոսկատո դի Պանտելերիա	KPN
IT	Moscato di Sardegna		Մոսկատո դի Սարդենյա	KPN
IT	Moscato di Scanzo		Մոսկատո դի Սկանցո	KPN
IT	Moscato di Sennori		Մոսկատո դի Սենորի	KPN
IT	Moscato di Sorso		Մոսկատո դի Սորսո	KPN
IT	Moscato di Sorso – Sennori		Մոսկատո դի Սորսո- սենորի	KPN
IT	Moscato di Terracina		Մոսկատո դի Տերացինա	KPN
IT	Moscato di Trani		Մոսկատո դի Տրանի	KPN
IT	Murgia		Մուրջիա	KGT
IT	Nardò		Նարդո	KPN
IT	Narni		Նարնի	KGT
IT	Nasco di Cagliari		Նասկո դի Կալիարի	KPN
IT	Nebbiolo d'Alba		Մեբիոլո դ'Ալբա	KPN
IT	Negroamaro di Terra d'Otranto		Նեգրոմարո դի Տերա դ'Օտրանտո	KPN
IT	Nettuno		Նետունո	KPN
IT	Noto		Նոտո	KPN
IT	Nuragus di Cagliari		Նուրգաուս դի Կալիարի	KPN
IT	Nurra		Նուրա	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Offida		Օֆիդա	KPN
IT	Ogliastra		Օլյաստռա	KGT
IT	Olevano Romano		Օլեվանո Ռոմանո	KPN
IT	Oltrepò Pavese		Օլտռեպո Պավեզե	KPN
IT	Oltrepò Pavese metodo classico		Օլտռեպո Պավեզե մետոդո կլասիկո	KPN
IT	Oltrepò Pavese Pinot grigio		Օլտռեպո Պավեզե Պինո գրիջո	KPN
IT	Orcia		Օրչա	KPN
IT	Ormeasco di Pornassio		Օրմասեսկո դի Պորնասիո	KPN
IT	Orta Nova		Օրտա Նովա	KPN
IT	Ortona		Օրտոնա	KPN
IT	Ortrugo		Օրտրուգո	KPN
IT	Orvietano Rosso		Օրվիետանո Ռոսո	KPN
IT	Orvieto		Օրվիետո	KPN
IT	Oscò		Օսկո	KGT
IT	Ostuni		Օստունի	KPN
IT	Ovada		Օվադա	KPN
IT	Paestum		Պաստում	KGT
IT	Palizzi		Պալիջի	KGT
IT	Pantelleria		Պանտելերիա	KPN
IT	Parrina		Պարինա	KPN
IT	Parteolla		Պարտեոլա	KGT
IT	Passito di Pantelleria		Պասիտո դի Պանտելերիա	KPN
IT	Pellaro		Պելարո	KGT
IT	Penisola Sorrentina		Պենիզոլա Սորրենտինա	KPN
IT	Pentro		Պենտո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Pentro di Isernia		Պենտոռո դի Իզերնիա	KPN
IT	Pergola		Պերգոլա	KPN
IT	Piave		Պիավե	KPN
IT	Piave Malanotte		Պիավե Մալանոտե	KPN
IT	Piceno		Պիչենո	KPN
IT	Piemonte		Պիեմոնտե	KPN
IT	Piglio		Պիլիո	KPN
IT	Pinerolese		Պինեռոլեզե	KPN
IT	Pinot nero dell'Oltrepò Pavese		Պինո նեռո դել Օլտրեպո Պավեզե	KPN
IT	Planargia		Պլանարջիա	KGT
IT	Pomino		Պոմինո	KPN
IT	Pompeiano		Պոմպեյանո	KGT
IT	Pornassio		Պորնասիո	KPN
IT	Portofino		Պորտոֆինո	KPN
IT	Primitivo di Manduria		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա	KPN
IT	Primitivo di Manduria Dolce Naturale		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա Դոլչե Նատուրալե	KPN
IT	Prosecco		Պրոսեկկո	KPN
IT	Provincia di Mantova		Պրովինչա դի Մանտովա	KGT
IT	Provincia di Nuoro		Պրովինչա դի Նուորո	KGT
IT	Provincia di Pavia		Պրովինչա դի Պավիա	KGT
IT	Provincia di Verona		Պրովինչա դի Վերոնա	KGT
IT	Puglia		Պուլիա	KGT
IT	Quistello		Կուիստելլո	KGT
IT	Ramandolo		Րամանդոլո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Ravenna		Ռավեննա	KGT
IT	Recioto della Valpolicella		Ռեչոտո դելա Վալպոլիչելա	KPN
IT	Recioto di Gambellara		Ռեչոտո դի Գամբելարա	KPN
IT	Recioto di Soave		Ռեչոտո դի Սոավե	KPN
IT	Reggiano		Ռեջջանո	KPN
IT	Reno		Ռենո	KPN
IT	Riesi		Ռիեզի	KPN
IT	Riviera del Brenta		Ռիվիեռա դել Բրենտա	KPN
IT	Riviera del Garda Bresciano		Ռիվիեռա դել Գարդա Բրեշիանո	KPN
IT	Riviera ligure di Ponente		Ռիվիեռա լիգուռե դի Պոնենտե	KPN
IT	Roccamonfina		Ռոկամոնֆինա	KGT
IT	Roero		Ռոերո	KPN
IT	Roma		Ռոմա	KPN
IT	Romagna		Ռոմանյա	KPN
IT	Romagna Albana		Ռոմանյա Ալբանա	KPN
IT	Romangia		Ռոմանիյա	KGT
IT	Ronchi di Brescia		Ռոնկի դի Բրեշիա	KGT
IT	Ronchi Varesini		Ռոնկի Վառեզինի	KGT
IT	Rosazzo		Ռոզացո	KPN
IT	Rossese di Dolceacqua		Ռոսեզե դի Դոլչեակուա	KPN
IT	Rosso Cònero		Ռոսո Կոնեռո	KPN
IT	Rosso della Val di Cornia		Ռոսո դելլա Վալ դի Կորնիա	KPN
IT	Rosso di Cerignola		Ռոսո դի Չերինյոլա	KPN
IT	Rosso di Montalcino		Ռոսո դի Մոնտալչինո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Rosso di Montepulciano		Ռոսո դի Մոնտեպուլչանո	KPN
IT	Rosso di Valtellina		Ռոսո դի Վալտելլինա	KPN
IT	Rosso Orvietano		Ռոսո Օրվիետանո	KPN
IT	Rosso Piceno		Ռոսո Պիչենո	KPN
IT	Rotae		Ռոտաե	KGT
IT	Rubicone		Ռուբիկոնե	KGT
IT	Rubino di Cantavenna		Ռուբինո դի Կանտավեննա	KPN
IT	Ruchè di Castagnole Monfer- rato		Ռուկե դի Կաստանյոլե Մոնֆերատո	KPN
IT	S. Anna di Isola Capo Rizzuto		Ս.Աննա դի Իզոլա Կապո Ռիզուտո	KPN
IT	Sabbioneta		Սաբիոնետա	KGT
IT	Salaparuta		Սալապարուտա	KPN
IT	Salemi		Սալեմի	KGT
IT	Salento		Սալենտո	KGT
IT	Salice Salentino		Սալիչե Սալենտինո	KPN
IT	Salina		Սալինա	KGT
IT	Sambuca di Sicilia		Սամբուկա դի Սիչիլիա	KPN
IT	San Colombano		Սան Կոլոմբանո	KPN
IT	San Colombano al Lambro		Սան Կոլոմբանո ալ Լամբրո	KPN
IT	San Gimignano		Սան Զիմինյանո	KPN
IT	San Ginesio		Սան Զինեզիո	KPN
IT	San Martino della Battaglia		Սան Մարտինո դելլա Բատալյա	KPN
IT	San Severo		Սան Սեվերո	KPN
IT	San Torpè		Սան Տրոպե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Sangue di Giuda		Սանգուե դի Ջիուդա	KPN
IT	Sangue di Giuda dell'Oltrepò Pavese		Սանգուե դի Ջիուդա դել Օլտրեպո Պավեզե	KPN
IT	Sannio		Սաննիո	KPN
IT	Santa Margherita di Belice		Սանտա Մարգերիտա դի Բելիչչե	KPN
IT	Sant'Antimo		Սանտ'Անտիմո	KPN
IT	Sardegna Semidano		Սարդենյա Սեմիդանո	KPN
IT	Savuto		Սավուտո	KPN
IT	Scanzo		Սկանցո	KPN
IT	Scavigna		Սկավինյա	KPN
IT	Sciacca		Շիակկա	KPN
IT	Scilla		Շիլլա	KGT
IT	Sebino		Սեբինո	KGT
IT	Serenissima		Սերենիսիմա	KPN
IT	Serrapetrona		Սերապետրոնա	KPN
IT	Sforzato di Valtellina		Սֆորցատո դի Վալտելլինա	KPN
IT	Sfursat di Valtellina		Սֆուրսատ դի Վալտելլինա	KPN
IT	Sibiola		Սիբիոլա	KGT
IT	Sicilia		Սիչիլիա	KPN
IT	Sillaro		Սիլլարո	KGT
IT	Siracusa		Սիրակուզա	KPN
IT	Sizzano		Սիցիանո	KPN
IT	Soave		Սոավե	KPN
IT	Soave Superiore		Սոավե Սուպերիորե	KPN
IT	Sovana		Սովանա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Spello		Սպելլո	KGT
IT	Spoletto		Սպոլետո	KPN
IT	Squinzano		Սկւինցանո	KPN
IT	Strevi		Ստրեվի	KPN
IT	Südtirol		Սուդտիռոլ	KPN
IT	Südtiroler		Սուդտիռոլեր	KPN
IT	Suvereto		Սուվեռտո	KPN
IT	Tarantino		Տարանտինո	KGT
IT	Tarquinia		Տարկինիա	KPN
IT	Taurasi		Տաուրասի	KPN
IT	Tavoliere		Տավոլիերե	KPN
IT	Tavoliere delle Puglie		Տավոլիերե դելե Պուլիե	KPN
IT	Teroldego Rotaliano		Տոռելդեգո Ռոտալիանո	KPN
IT	Terra d'Otranto		Տերա դ'Օտրանտո	KPN
IT	Terracina		Տերաչինա	KPN
IT	Terradeiforti		Տերռադեիֆորտի	KPN
IT	Terralba		Տերալբա	KPN
IT	Terratico di Bibbona		Տերատիկո դի Բիբոնա	KPN
IT	Terrazze dell'Imperiese		Տերազե դել'Իմպերիեզե	KGT
IT	Terrazze Retiche di Sondrio		Տերազե Ռետիկե դի Սոնդրիո	KGT
IT	Terre Alfieri		Տերե Ալֆիերի	KPN
IT	Terre Aquilane		Տերե Ակուիլանե	KGT
IT	Terre de L'Aquila		Տերե դե լ'Ակուիլա	KGT
IT	Terre degli Osci		Տերե դելի Օշի	KGT
IT	Terre del Colleoni		Տերե դել Կոլեոնի	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Terre del Volturno		Տենե դել Վոլտուռոնո	KGT
IT	Terre dell'Alta Val d'Agri		Տենե դել Ալտա Վալ դ'Ագրի	KPN
IT	Terre di Casole		Տենե դի Կասոլե	KPN
IT	Terre di Chieti		Տենե դի Կիետի	KGT
IT	Terre di Cosenza		Տենե դի Կոզենցա	KPN
IT	Terre di Offida		Տենե դի Օֆիդա	KPN
IT	Terre di Pisa		Տենե դի Պիզա	KPN
IT	Terre di Veleja		Տենե դի Վելեյա	KGT
IT	Terre Lariane		Տենե Լարիանե	KGT
IT	Terre Siciliane		Տենե Սիչիլիանե	KGT
IT	Terre Tollesi		Տենե Տոլլեզի	KPN
IT	Tharros		Տարոս	KGT
IT	Tintilia del Molise		Տինտիլա դել Մոլիզե	KPN
IT	Todi		Տոդի	KPN
IT	Torgiano		Տորջիանո	KPN
IT	Torgiano Rosso Riserva		Տորջիանո Ռոսո Դիզերվա	KPN
IT	Toscana		Տոսկանա	KGT
IT	Toscano		Տոսկանո	KGT
IT	Trasimeno		Տրասիմենո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Trebbiano d'Abruzzo		Տռեբբյանո դ'Աբրուզո	KPN
IT	Trentino		Տռենտինո	KPN
IT	Trento		Տռենտո	KPN
IT	Trexenta		Տռեքսենտա	KGT
IT	Tullum		Տուլում	KPN
IT	Tuscia		Տուշիա	KPN
IT	Umbria		Ումբրիա	KGT
IT	Val d'Arbia		Վալ դ'Արբիա	KPN
IT	Val d'Arno di Sopra		Վալ դ'Առնո դի Սոպրա	KPN
IT	Val di Cornia		Վալ դի Կոռնիա	KPN
IT	Val di Cornia Rosso		Վալ դի Կոռնիա Ռոսո	KPN
IT	Val di Magra		Վալ դի Մագրա	KGT
IT	Val di Neto		Վալ դի Նետո	KGT
IT	Val Polcèvera		Վալ Պոլչեվերա	KPN
IT	Val Tidone		Վալ Տիդոնե	KGT
IT	Valcalepio		Վալկալեպիո	KPN
IT	Valcamonica		Վալկամոնիկա	KGT
IT	Valdadige		Վալդադիջե	KPN
IT	Valdadige Terradeiforti		Վալդադիջե Տերաֆեիֆորտի	KPN
IT	Valdamato		Վալդամատո	KGT
IT	Valdarno di Sopra		Վալդարնո դի Սոպրա	KPN
IT	Valdichiana toscana		Վալդիչիանա տոսկանա	KPN
IT	Valdinievole		Վալդինիեվոլե	KPN
IT	Valdobbiadene – Prosecco		Վալդոբբիադենե – Պրոսեկո	KPN
IT	Vallagarina		Վալագարինա	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Valle Belice		Վալե Բելիչե	KGT
IT	Valle d'Aosta		Վալե դ'Աոստա	KPN
IT	Valle del Tirso		Վալե դել Տիրսո	KGT
IT	Valle d'Itria		Վալե դ'Իտիռա	KGT
IT	Vallée d'Aoste		Վալե դ'Աոստե	KPN
IT	Valli di Porto Pino		Վալի դի Պորտո Պինո	KGT
IT	Valli Ossolane		Վալի Օսոլանե	KPN
IT	Valpolicella		Վալպոլիչելա	KPN
IT	Valpolicella Ripasso		Վալպոլիչելա Ռիպասո	KPN
IT	Valsusa		Վալսուզա	KPN
IT	Valtellina rosso		Վալտելինա ռոսո	KPN
IT	Valtellina Superiore		Վալտելինա Սուպերիորե	KPN
IT	Valtènesi		Վալտենեզի	KPN
IT	Velletri		Վելետրի	KPN
IT	Veneto		Վենետո	KGT
IT	Veneto Orientale		Վենետո Օրիենտալե	KGT
IT	Venezia		Վենեցիա	KPN
IT	Venezia Giulia		Վենեցիա Զիուլիա	KGT
IT	Verdicchio dei Castelli di Jesi		Վերդիչիո դեի Կաստելի դի Ջեզի	KPN
IT	Verdicchio di Matelica		Վերդիչիո դի Մատելիկա	KPN
IT	Verdicchio di Matelica Riserva		Վերդիչիո դի Մատելիկա Ռիզերվա	KPN
IT	Verduno		Վերդունո	KPN
IT	Verduno Pelaverga		Վերդունո Պելավերգա	KPN
IT	Vermentino di Gallura		Վերմենտինո դի Գալուրա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
IT	Vermentino di Sardegna		Վեռմենտինո դի Սարդենյա	KPN
IT	Vernaccia di Oristano		Վեռնաչչա դի Օրիստանո	KPN
IT	Vernaccia di San Gimignano		Վեռնաչչա դի Սան Ջիմինյանո	KPN
IT	Vernaccia di Serrapetrona		Վեռնաչչա դի Սերապետոննա	KPN
IT	Verona		Վերոնա	KGT
IT	Veronese		Վերոնեզե	KGT
IT	Vesuvio		Վեզուվիո	KPN
IT	Vicenza		Վիչենցա	KPN
IT	Vignanello		Վինյանելո	KPN
IT	Vigneti della Serenissima		Վինյետի դելա Սերենիսիմա	KPN
IT	Vigneti delle Dolomiti		Վինյետի դելե Դոլոմիտի	KGT
IT	Villamagna		Վիլամանյա	KPN
IT	Vin Santo del Chianti		Վին սանտո դել Կիանտի	KPN
IT	Vin Santo del Chianti Classico		Վին սանտո դել Կիանտի Կլասիկո	KPN
IT	Vin Santo di Carmignano		Վին Սանտո դի Կարմինյանո	KPN
IT	Vin Santo di Montepulciano		Վին սանտո դի Մոնտեպուլչիանո	KPN
IT	Vino Nobile di Montepulciano		Վինո Նոբիլե դի Մոնտեպուլչիանո	KPN
IT	Vittoria		Վիտորիա	KPN
IT	Weinberg Dolomiten		Բանբերոգ Դոլոմիտեն	KGT
IT	Zagarolo		Ջագարոլո	KPN
LU	Moselle Luxembourgeoise		Մոզել Լյուքսեմբուրգուազ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
MT	Għawdex		Գնավդէքս	KPN
MT	Gozo		Գոցո	KPN
MT	Malta		Մալտա	KPN
MT	Maltese Islands		Մալտեզ Այլանդ	KGT
NL	Drenthe		Դրենտե	KGT
NL	Flevoland		Ֆլեվոլանդ	KGT
NL	Friesland		Ֆրիսլանդ	KGT
NL	Gelderland		Գելդերլանդ	KGT
NL	Groningen		Գրոնինգեն	KGT
NL	Limburg		Լիմբուրգ	KGT
NL	Noord-Brabant		Նորդ-Բրաբանտ	KGT
NL	Noord-Holland		Նորդ-Հոլանդ	KGT
NL	Overijssel		Օվեռիյսել	KGT
NL	Utrecht		Ուտրեխտ	KGT
NL	Zeeland		Չեելանդ	KGT
NL	Zuid-Holland		Չուիդ-Հոլանդ	KGT
PT	Açores		Ասորես	KGT
PT	Alenquer		Ալենկեր	KPN
PT	Alentejano		Ալենտեժան	KGT
PT	Alentejo		Ալենտեժո	KPN
PT	Algarve		Ալգարվե	KGT
PT	Arruda		Առուդա	KPN
PT	Bairrada		Բայրադա	KPN
PT	Beira Interior		Բեյրա ինտերիոր	KPN
PT	Biscoitos		Բիսկոիտոս	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
PT	Bucelas		Բուսելաս	KPN
PT	Carcavelos		Կարավալելոս	KPN
PT	Colares		Կոլարես	KPN
PT	Dão		Դաո	KPN
PT	DoTejo		Դո Տեժո	KPN
PT	Douro		Դոուրո	KPN
PT	Duriense		Դուրիենսե	KGT
PT	Encostas d'Aire		Էնկոստաս դ'Աիրե	KPN
PT	Graciosa		Գրասիոզա	KPN
PT	Lafões		Լաֆոնես	KPN
PT	Lagoa		Լագոա	KPN
PT	Lagos		Լագոս	KPN
PT	Lisboa		Լիսբոա	KGT
PT	Madeira		Մադեյրա	KPN
PT	Madeira Wein		Մադեյրա Վեյն	KPN
PT	Madeira Wijn		Մադեյրա Վիյն	KPN
PT	Madeira Wine		Մադեյրա Վայն	KPN
PT	Madeirense		Մադեյրենսե	KPN
PT	Madera		Մադերա	KPN
PT	Madère		Մադեր	KPN
PT	Minho		Մինիո	KGT
PT	Óbidos		Օբիդոս	KPN
PT	Oporto		Օպորտո	KPN
PT	Palmela		Պալմելա	KPN
PT	Península de Setúbal		Պոնինսուլա դե Սետուբալ	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
PT	Pico		Պիկո	KPN
PT	Port		Պորտ	KPN
PT	Port Wine		Պորտ Վայն	KPN
PT	Portimão		Պորտիմաո	KPN
PT	Porto		Պորտո	KPN
PT	Portvin		Պորտվեն	KPN
PT	Portwein		Պորտվայն	KPN
PT	Portwijn		Պորտվիյն	KPN
PT	Setúbal		Սետուբալ	KPN
PT	Tavira		Տավիրա	KPN
PT	Távora-Varosa		Տավորա-Վարոսա	KPN
PT	Tejo		Տեյո	KGT
PT	Terras Madeirenses		Տերաս Մադեյրենսես	KGT
PT	Torres Vedras		Տորես Վեդրաս	KPN
PT	Transmontano		Տրանսմոնտանո	KGT
PT	Trás-os-Montes		Տրաս-ոս-Մոնտես	KPN
PT	Vin de Madère		Վեն դե Մադերեն	KPN
PT	vin de Porto		Վեն դե Պորտո	KPN
PT	Vinho da Madeira		Վինիո դա Մադեյրա	KPN
PT	vinho do Porto		Վինիո դո Պորտո	KPN
PT	Vinho Verde		Վինիո Վերդե	KPN
PT	Vino di Madera		Վինո դի Մադերա	KPN
RO	Aiud		Աիուդ	KPN
RO	Alba Iulia		Ալբա Զուլիա	KPN
RO	Babadag		Բաբադագ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
RO	Banat		Բանատ	KPN
RO	Banu Mărăciine		Բանու Մառաչինե	KPN
RO	Bohotin		Բոհոտին	KPN
RO	Colinele Dobrogei		Կոլինե Դոբրոջեյ	KGT
RO	Cotești		Կոտեսի	KPN
RO	Cotnari		Կոնարի	KPN
RO	Crișana		Կրիշանա	KPN
RO	Dealu Bujorului		Դեալու Բուժորուլոյ	KPN
RO	Dealu Mare		Դեալու մարե	KPN
RO	Dealurile Crișanei		Դեալուրիլե Կրիշանեյ	KGT
RO	Dealurile Moldovei		Դեալուրիլե Մոլդովեյ	KGT
RO	Dealurile Munteniei		Դեալուրիլե Մունտենիեյ	KGT
RO	Dealurile Olteniei		Դեալուրիլե Օլտենիեյ	KGT
RO	Dealurile Sătmăruului		Դեալուրիլե Սատմարուլոյ	KGT
RO	Dealurile Transilvaniei		Դեալուրիլե Տրանսիլվանիեյ	KGT
RO	Dealurile Vrancei		Դեալուրիլե Վրանսեյ	KGT
RO	Dealurile Zarandului		Դեալուրիլե Ջարանդուլոյ	KGT
RO	Drăgășani		Դրագաշանի	KPN
RO	Huși		Հուշի	KPN
RO	Iana		Իանա	KPN
RO	Iași		Իաշի	KPN
RO	Lechința		Լեկինժա	KPN
RO	Mehedinți		Մեհեդինժի	KPN
RO	Miniș		Մինիշ	KPN
RO	Murfatlar		Մուրֆատլար	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
RO	Nicorești		Նիկորեշտի	KPN
RO	Odobesti		Օդոբեշտի	KPN
RO	Oltina		Օլտինա	KPN
RO	Panciu		Պանչու	KPN
RO	Panciu		Պանչու	KPN
RO	Pietroasa		Պյետրոասա	KPN
RO	Recaș		Րեչաշ	KPN
RO	Sâmburești		Սամբուրեշտի	KPN
RO	Sarica Niculișel		Սարիկա Նիկուլիժել	KPN
RO	Sebeș-Apold		Սեբեշ-Ապոլդ	KPN
RO	Segarcea		Սեգարչեա	KPN
RO	Ștefănești		Շտեֆանեշտի	KPN
RO	Târnave		Տիռնավե	KPN
RO	Teresele Dunării		Տերեսելե Դունարիի	KGT
RO	Viile Carașului		Վիիլե Կառաշուլույ	KGT
RO	Viile Timișului		Վիիլե Տիմիշուլույ	KGT
SK	Južnoslovenská		Յուզնոսլովենսկա	KPN
SK	Južnoslovenské		Յուզնոսլովենսկե	KPN
SK	Južnoslovenský		Յուզնոսլովենսկի	KPN
SK	Karpatská perla		Կառպատսկա պերլա	KPN
SK	Malokarpatská		Մալոկառպատսկա	KPN
SK	Malokarpatské		Մալոկառպատսկե	KPN
SK	Malokarpatský		Մալոկառպատսկի	KPN
SK	Nitrianska		Նիտրինասկա	KPN
SK	Nitrianske		Նիտրինասկե	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
SK	Nitriansky		Նիտրինասկի	KPN
SK	Slovenská		Սլովենսկա	KGT
SK	Slovenské		Սլովենսկե	KGT
SK	Slovenský		Սլովենսկի	KGT
SK	Stredoslovenská		Ստոնդոսլովենսկա	KPN
SK	Stredoslovenské		Ստոնդոսլովենսկե	KPN
SK	Stredoslovenský		Ստոնդոսլովենսկի	KPN
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj		Վինոխոռադնիկա օբլաստ Տոկայ	KPN
SK	Východoslovenská		Վիխոդոսլովենսկա	KPN
SK	Východoslovenské		Վիխոդոսլովենսկե	KPN
SK	Východoslovenský		Վիխոդոսլովենսկի	KPN
SI	Bela krajina		Բելա կոռայինա	KPN
SI	Belokranjec		Բելոկրանյեց	KPN
SI	Bizeljčan		Բիզելյչան	KPN
SI	Bizeljsko Sremič		Բիզելյսկո Սոեմիչ	KPN
SI	Cviček		Շվչեկ	KPN
SI	Dolenjska		Դոլենյսկա	KPN
SI	Goriška Brda		Գորիշկա Բրդա	KPN
SI	Kras		Կրաս	KPN
SI	Metliška črnina		Մետլիշկա չոնինա	KPN
SI	Podravje		Պոդրավյե	KGT
SI	Posavje		Պոսավյե	KGT
SI	Prekmurje		Պոեկմուրիյե	KPN
SI	Primorska		Պրիմորսկա	KGT
SI	Slovenska Istra		Սլովենսկա Իստոռա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
SI	Štajerska Slovenija		Շտայեռսկա Սլեվենիյա	KPN
SI	Teran		Տերան	KPN
SI	Vipavska dolina		Վիպավսկա դոլինա	KPN
ES	3 Riberas		3 ռիբերաս	KGT
ES	Abona		Աբոնա	KPN
ES	Alella		Ալեյա	KPN
ES	Alicante		Ալիկանտե	KPN
ES	Almansa		Ալմանսա	KPN
ES	Altiplano de Sierra Nevada		Ալտիպլանո դե Սիեռա Նեվադա	KGT
ES	Arabako Txakolina		Առբակո Տչակոլինա	KPN
ES	Arlanza		Առլանսա	KPN
ES	Arribes		Արիբես	KPN
ES	Aylés		Այլես	KPN
ES	Bailén		Բայլեն	KGT
ES	Bajo Aragón		Բախո Առագոն	KGT
ES	Barbanza e Iria		Բարբանցա և Իրիա	KGT
ES	Betanzos		Բետանսոս	KGT
ES	Bierzo		Բիերսո	KPN
ES	Binissalem		Բինիսալեմ	KPN
ES	Bizkaiko Txakolina		Բիսկայկո Տչակոլինա	KPN
ES	Bullas		Բուլաս	KPN
ES	Cádiz		Կադիս	KGT
ES	Calatayud		Կալատայուդ	KPN
ES	Calzadilla		Կալսադիլյա	KPN
ES	Campo de Borja		Կամպո դե Բորխա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
ES	Campo de Cartagena		Կամպո դե Կարտախենա	KGT
ES	Campo de La Guardia		Կամպո դե լա Գուարդիա	KPN
ES	Cangas		Կանգաս	KPN
ES	Cariñena		Կարինյենա	KPN
ES	Casa del Blanco		Կասա դել Բլանկո	KPN
ES	Castelló		Կաստեյո	KGT
ES	Castilla		Կաստիլյա	KGT
ES	Castilla y León		Կաստիլյա ի Լեոն	KGT
ES	Cataluña		Կատալունյա	KPN
ES	Cava		Կավա	KPN
ES	Chacolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	KPN
ES	Chacolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	KPN
ES	Chacolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	KPN
ES	Cigales		Սիգալես	KPN
ES	Conca de Barberà		Կոնկա դե Բարբերա	KPN
ES	Condado de Huelva		Կոնդադո դե Ուելվա	KPN
ES	Córdoba		Կորդոբա	KGT
ES	Costa de Cantabria		Կոստա դե Կանտաբրիա	KGT
ES	Costers del Segre		Կոստերս դել Սեխրե	KPN
ES	Cumbres del Guadalfeo		Կումբրես	KGT
ES	Dehesa del Carrizal		Դեհեսա սել Կարիսալ	KPN
ES	Desierto de Almería		Դեսիեռո դե Ալմերիա	KGT
ES	Dominio de Valdepusa		Դոմինիո դե Վալդեպուսա	KPN
ES	Eivissa		Էյվիսա	KGT
ES	El Hierro		Էլ իերո	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
ES	El Terrerazo		Էլ Տերրասո	KPN
ES	Empordà		Էմպորդա	KPN
ES	Extremadura		Էստոեմադուրա	KGT
ES	Finca Élez		Ֆինկա Էլեզ	KPN
ES	Formentera		Ֆորմենտեռա	KGT
ES	Getariako Txakolina		Խետարիակո Տչակոլինա	KPN
ES	Gran Canaria		Գրան Կանարիա	KPN
ES	Granada		Գրանադա	KPN
ES	Guijoso		Գույխոսո	KPN
ES	Ibiza		Իբիզա	KGT
ES	Illa de Menorca		Իլյա դե Մենորկա	KGT
ES	Illes Balears		Իլյես Բալեարս	KGT
ES	Isla de Menorca		Իսլա դե Մենոռկա	KGT
ES	Islas Canarias		Իսլաս Կանարիաս	KPN
ES	Jerez		Խերես	KPN
ES	Jerez-Xérès-Sherry		Խերես-Շերես-Շերի	KPN
ES	Jumilla		Խումիլյա	KPN
ES	La Gomera		Լա Գոմերա	KPN
ES	La Mancha		Լա Մանչա	KPN
ES	La Palma		Լա Պալմա	KPN
ES	Laderas del Genil		Լադերաս դել Խենիլ	KGT
ES	Lanzarote		Լանցարոտե	KPN
ES	Laujar-Alpujarra		Լաուխար-Ալպուխարա	KGT
ES	Lebrija		Լեբրիխա	KPN
ES	Liébana		Լիեբանա	KGT

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
ES	Los Balagueses		Լոս Բալագուեսես	KPN
ES	Los Palacios		Լոս Պալասիոս	KGT
ES	Málaga		Մալագա	KPN
ES	Mallorca		Մայորկա	KGT
ES	Manchuela		Մանչուելա	KPN
ES	Manzanilla		Մանսանիլյա	KPN
ES	Manzanilla-Sanlúcar de Barra- meda		Մանսանիլյա -Սանլուկար դե Բարասմեդա	KPN
ES	Méntrida		Մենտրիդա	KPN
ES	Mondéjar		Մոնդեխար	KPN
ES	Monterrei		Մոնտեռեյ	KPN
ES	Montilla-Moriles		Մոնտիլյա-Մորիլես	KPN
ES	Montsant		Մոնտսանտ	KPN
ES	Murcia		Մուրսիա	KGT
ES	Navarra		Նավարա	KPN
ES	Norte de Almería		Նորտե դե Ալմերիա	KGT
ES	Pago de Arínzano		Պագո դե Արինզանո	KPN
ES	Pago de Otazu		Պագո դե Օտասու	KPN
ES	Pago Florentino		Պագո Ֆլորենտինո	KPN
ES	Penedès		Պենեդես	KPN
ES	Pla de Bages		Պլա դե Բախես	KPN
ES	Pla i Llevant		Պլա ի Յեվանտ	KPN
ES	Prado de Irache		Պրադո դե Իրաչե	KPN
ES	Priorat		Պրիորատ	KPN
ES	Rías Baixas		Ռիաս Բախաս	KPN
ES	Ribeira Sacra		Ռիբեյրա Սակրա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
ES	Ribeiro		Ռիբեյրո	KPN
ES	Ribera del Andarax		Ռիբերա դել Անդառաքս	KGT
ES	Ribera del Duero		Ռիբերա դել Դուերո	KPN
ES	Ribera del Gállego – Cinco Villas		Ռիբերա դել Գալեգո – Սինկո Վիլաս	KGT
ES	Ribera del Guadiana		Ռիբերա դել Գուադիանա	KPN
ES	Ribera del Jiloca		Ռիբերոա դել Խիլոկա	KGT
ES	Ribera del Júcar		Ռիբերոա դել Խուկար	KPN
ES	Ribera del Queiles		Ռիբերոա դել Կեյես	KGT
ES	Rioja		Ռիոխա	KPN
ES	Rueda		Ռուեդա	KPN
ES	Serra de Tramuntana-Costa Nord		Սերոա դե Տրամունտանա- Կոստա Նորդ	KGT
ES	Sherry		Շերի	KPN
ES	Sierra de Salamanca		Սյերոա դե Սալամանկա	KPN
ES	Sierra Norte de Sevilla		Սյերոա Նորտե դե Սևիլյա	KGT
ES	Sierra Sur de Jaén		Սիերոա Սուր դե Խաեն	KGT
ES	Sierras de Las Estancias y Los Filabres		Սյերոաս դե Լաս Էստանսիաս Ի Լոս Ֆիլաբրես	KGT
ES	Sierras de Málaga		Սյերոաս դե Մալագա	KPN
ES	Somontano		Սոմոնտանո	KPN
ES	Tacoronte-Acentejo		Տակոռոնտե-Ասենտեխո	KPN
ES	Tarragona		Տարագոնա	KPN
ES	Terra Alta		Տերոա Ալտա	KPN
ES	Tierra de León		Տյերոա դե Լեոն	KPN
ES	Tierra del Vino de Zamora		Տյերոա դել Վինո դե Սամորա	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
ES	Toro		Տորո	KPN
ES	Torreperogil		Տորրեպերոգիլ	KGT
ES	Txakolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	KPN
ES	Txakolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	KPN
ES	Txakolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	KPN
ES	Uclés		Ուկլես	KPN
ES	Utiel-Requena		Ուիել- Ռեքուենա	KPN
ES	Val do Miño-Ourense		Վալ դո Մինյո-Օուրենսե	KGT
ES	Valdejalón		Վալդեխալոն	KGT
ES	Valdeorras		Վալդեորաս	KPN
ES	Valdepeñas		Վալդեպենյաս	KPN
ES	Valencia		Վալենսիա	KPN
ES	Valle de Güímar		Վալե դե Խույմար	KPN
ES	Valle de la Orotava		Վալե դե լա Օրոտավա	KPN
ES	Valle del Cinca		Վալե դել Սինկա	KGT
ES	Valle del Miño-Ourense		Վալե դել Մինյո-Օուրենսե	KGT
ES	Valles de Benavente		Վալես դե Բենավենտե	KPN
ES	Valles de Sadacia		Վալես դե Սադասիա	KGT
ES	Valtiendas		Վալտիենդաս	KPN
ES	Villaviciosa de Córdoba		Վիլավիսիոզա դե Կորդոբա	KGT
ES	Vinos de Madrid		Վինոս դե Մադրիդ	KPN
ES	Xérès		Խերես	KPN
ES	Ycoden-Daute-Isora		Իկոդեն-Դաուտե-Իսորա	KPN
ES	Yecla		Յեկլա	KPN
GB	English		Ինգլիշ	KPN

Liikmesriik	Kaitstav nimetus	Samaväärne nimetus / transkriptsioon ladina tähestikus	Transkriptsioon armeenia tähestikus	Kaitse liik (KPN/ KGT)
GB	English Regional		Ինգլիշ Բիջընըրլ	KGT
GB	Welsh		Ուելշ	KPN
GB	Welsh Regional		Ուելշ Բիջընըրլ	KGT

B osa

Armeenia Vabariigi toodete geograafilised tähised, millele on osutatud artikli 231 lõikes 4

Nimetus	Transkriptsioon ladina tähestikus	Toote liik
ՍԵՎԱՆԻ ԻՇԽԱՆ ⁽¹⁾	Sevani Ishkhan	Kala ja mereannid

⁽¹⁾ Kui artikli 231 lõikes 4 osutatud vastuväite esitamise menetluse tulemus on positiivne.

XI LISA

TÄIENDAV HÕLMATUD RIIGIHANGE

A. Euroopa Liit:

ehitustööde kontsessioonilepingud, mida hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta muudetud direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta ning mis on sõlmitud hankija poolt, kes on loetletud WTO riigihangete lepingu I liite Euroopa Liidu 1. ja 2. lisas. Selline kord on kooskõlas WTO riigihangete lepingu artiklitega I, II, IV, VI, VII (v.a punktid 2 (e) ja 2 (l), XVI (v.a lõiked 3 ja 4) ning XVIII.

B. Armeenia Vabariik:

kontsessioonilepingud, mida reguleerib riigihankeseadus ning mis on sõlmitud hankija poolt, kes on loetletud WTO riigihangete lepingu I liite Armeenia Vabariigi 1. ja 2. lisas.

XII LISA

VII JAOTISE „RAHALINE ABI NING PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED“ 2. PEATÜKILE „PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED“

Armeenia Vabariik kohustub järk-järgult ühtlustama oma õigusakte järgmiste ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste lepingutega vastavalt sätestatud ajakavale.

26. juuli 1995. aasta konventsioon Euroopa Ühenduste finantshuvide kaitse kohta

Kohaldatakse järgmisi konventsiooni sätteid:

- artikkel 1 – üldsätted, mõisted
- artikli 2 lõige 1 – meetmete võtmine tagamaks, et artiklis 1 osutatud tegevus ning artikli 1 lõikes 1 osutatud tegevuses osalemine, sellele õhutamine ja sellise tegevuse katsed oleksid karistatavad tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega

Ajakava: need konventsiooni sätted rakendatakse alates käesoleva lepingu jõustumise hetkest.

- artikkel 3 – äriühingu juhtide kriminaalvastutus

Ajakava: need konventsiooni sätted rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni protokoll

Kohaldatakse järgmisi protokollisätteid:

- artikli 1 lõike 1 punkt c ja artikli 1 lõige 2 – asjakohased mõisted
- artikkel 2 – passiivne korruptsioon
- artikkel 3 – aktiivne korruptsioon
- artikli 5 lõige 1 – meetmete võtmine tagamaks, et artiklites 2 ja 3 osutatud tegevus ning selles tegevuses osalemine ja sellele õhutamine oleksid karistatavad tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega
- artikkel 7, selle konventsiooni artiklit 3 käsitlevas osas

Ajakava: need protokollisätted rakendatakse alates käesoleva lepingu jõustumise hetkest.

Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni teine protokoll

Kohaldatakse järgmisi protokollisätteid:

- artikkel 1 – mõisted
- artikkel 2 – rahapesu
- artikkel 3 – juriidiliste isikute vastutus
- artikkel 4 – juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused
- artikkel 12, selle konventsiooni artiklit 3 käsitlevas osas

Ajakava: need protokollisätted rakendatakse alates käesoleva lepingu jõustumise hetkest.

Raha võltsimise takistamine

Nõukogu 28. juuni 2001. aasta määruses (EÜ) nr 1338/2001 on sätestatud euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/62/EL, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kaitset võltsimise vastu ning millega asendatakse nõukogu raamotsus 2000/383/JSK

Ajakava: määruse (EÜ) nr 1338/2001 ja direktiivi 2014/62/EL sätteid rakendatakse kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

Rahvusvaheline rahavõltsimise vastu võitlemise konventsioon (Genf, 1929)

Ajakava: konventsioon allkirjastatakse ja ratifitseeritakse käesoleva lepingu jõustumisel.

I PROTOKOLL VII JAOTISE

„RAHALINE ABI NING PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED“

2. PEATÜKILE

„PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED“

Protokolli mõisted

1. „Eeskirjade eiramine“ – ELi õiguse, käesoleva lepingu või järgnevate kokkulepete ja lepingute mis tahes sätte rikkumine ettevõtja tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või kahjustaks Euroopa Liidu üldeelarvet või tema hallatavaid eelarveid kas otse Euroopa Liidu nimel kogutud omavahenditest laekunud tulu vähenemise või kaotamise või põhjendamatu kuluartikli tõttu.
2. „Pettus“ –
 - a) kulude puhul tahtlik tegevus või tegevusetus, mis on seotud:
 - valede, ebaõigete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel vääralt eraldatakse või hoitakse vahendeid, mis sisalduvad Euroopa Liidu üldeelarves või Euroopa Liidu poolt või nimel hallatavates eelarvetes;
 - teabe varjamisega, rikkudes teatavat kohustust, millel on samasugused tagajärjed kui käesoleva punkti esimeses taandes märgitud juhul;
 - käesoleva punkti esimeses taandes osutatud vahendite väärkasutusega, st vahendite kasutamine muuks kui algselt ettenähtud otstarbeks;
 - b) tulude puhul tahtlik tegevus või tegevusetus, mis on seotud:
 - valede, ebaõigete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel õigusvastaselt vähendatakse vahendeid, mis sisalduvad Euroopa Liidu üldeelarves või Euroopa Liidu poolt või nimel hallatavates eelarvetes;
 - teabe varjamine, rikkudes teatavat kohustust, millel on samasugused tagajärjed kui eespool märgitud juhul;
 - õiguspäraselt saadud kasu väärkasutamisega, millel on samasugused tagajärjed.
3. „Aktiivne korruptsioon“ – tahtlik tegevus, millega lubatakse või antakse otseselt või vahendaja kaudu ametnikule tema enda või kolmanda isiku jaoks suvalist liiki soodustus vastutasuks selle eest, et ta tegutseks või hoiduks tegutsemast oma kohustuste või ametiülesannete täitmisel oma teenistuskohustusi rikkudes viisil, mis kahjustab või võib kahjustada Euroopa Liidu finantshuve.
4. „Passiivne korruptsioon“ – tahtlik tegevus, millega ametnik otseselt või vahendaja kaudu taotleb või saab suvalist liiki soodustusi endale või kolmandale isikule või võtab vastu lubaduse sellise soodustuse kohta, et vastutasuks tegutseda või hoiduda tegutsemast oma kohustuste või ametiülesannete täitmisel oma teenistuskohustusi rikkudes viisil, mis kahjustab või võib kahjustada Euroopa Liidu finantshuve.
5. „Huvide konflikt“ – olukord, mis võib tekitada kahtlust teenistuja võimes täita oma ülesandeid erapooletult ja objektiivselt põhjustel, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002) artiklis 57.
6. „Alusetult makstud“ – makstud ELi vahendeid käsitlevaid eeskirju rikkudes.

7. „Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)“ – Euroopa Komisjoni pettustevastasele võitlusele spetsialiseerunud üksus. OLAF on oma tegevuses sõltumatu ning vastutab haldusuurimiste korraldamise eest, mille eesmärk on võidelda pettuste, korrupsiooni ja muu ühenduse finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määruses (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999, ning nõukogu 11. novembri 1996. aasta määruses (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest.

II PROTOKOLL

VASTASTIKUSE HALDUSABI KOHTA TOLLIKÜSIMUSTES

*Artikkel 1***Mõisted**

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „tollialased õigusaktid“ – lepinguosaliste territooriumil kohaldatavad õigus- või haldusnormid, millega reguleeritakse kaupade importi, ekspordi ja transiiti ning nende suunamist muudele tolliprotseduuridele, sealhulgas kõnealuste lepinguosaliste kehtestatud keelustamis-, piiramis- ja kontrollimeetmed;
- b) „taotluse esitanud asutus“ – pädev haldusasutus, kelle lepinguosaline on selleks otstarbeks määranud ja kes taotleb abi tolliküsimustes käesoleva protokollil alusel;
- c) „taotluse saanud asutus“ – pädev haldusasutus, kelle lepinguosaline on selleks määranud ja kes võtab vastu tolliküsimusi käsitleva abitaotluse käesoleva protokollil alusel;
- d) „isikuandmed“ – igasugune teave, mis on seotud kindlakstehtud või kindlakstehtava füüsilise isikuga; ning
- e) „tollialaseid õigusakte rikkuv toiming“ – igasugune tollialaste õigusaktide rikkumine või rikkumiskatse.

*Artikkel 2***Kohaldamisala**

1. Lepinguosalised abistavad teineteist oma pädevuse piires ning käesoleva protokolliga ettenähtud viisil ja tingimustel, et tagada tollialaste õigusaktide õige rakendamine eelkõige nimetatud õigusakte rikkuvate toimingute ennetamise, uurimise ja tõkestamise kaudu.
2. Käesolevas protokollis sätestatud abistamine tolliküsimustes kehtib lepinguosalise kõigi haldusasutuste kohta, kes on pädevad kohaldama käesolevat protokollil. See abi ei piira nende sätete kohaldamist, millega reguleeritakse vastastikuse haldusabi andmist kriminaalasjades, ega hõlma teavet, mis on saadud õigusalasuse taotlusel kasutatud volituste abil, välja arvatud juhul, kui nimetatud asutused on andnud loa sellise teabe edastamiseks.
3. Käesolev protokoll ei hõlma tollimaksude, maksude ega rahatrahvide sissenõudmiseks antavat abi.

*Artikkel 3***Abistamine taotluse korral**

1. Taotluse esitanud asutuse palvel esitab taotluse saanud asutus kogu asjakohase teabe, mis võib aidata taotluse esitanud asutusel tagada tollialaste õigusaktide õige kohaldamise, sealhulgas teabe, mis käsitleb täheldatud või kavandatavaid toiminguid, millega rikutakse või võidakse neid õigusakte rikkuda.
2. Taotluse esitanud asutuse palvel teatab taotluse saanud asutus talle:
 - a) kas ühe lepinguosalise territooriumilt eksporditud kaubad on teise lepinguosalise territooriumile imporditud nõuetekohaselt, nimetades vajaduse korral kaupade suhtes kohaldatud tolliprotseduuri; või
 - b) kas ühe lepinguosalise territooriumile imporditud kaubad on teise lepinguosalise territooriumilt eksporditud nõuetekohaselt, täpsustades vajaduse korral kaupade suhtes kohaldatud tolliprotseduuri.

3. Taotluse esitanud asutuse taotluse korral võtab taotluse saanud asutus tema suhtes kehtivate õigus- või haldusnormide raames vajalikke meetmeid, et tagada erijärelevalve:
- a) füüsiliste ja juriidiliste isikute üle, kelle puhul on põhjust arvata, et nad on seotud või on olnud seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingutega;
 - b) paikade üle, kuhu on kogutud või võidakse koguda kaupu viisil, mille puhul on põhjust arvata, et nimetatud kaupu kavatakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvates toimingutes;
 - c) kaupade üle, mida transporditakse või võidakse transportida viisil, mis annab põhjendatult alust arvata, et need on ette nähtud kasutamiseks tollialaseid õigusakte rikkuvateks toiminguteks; ning
 - d) transpordivahendite üle, mida kasutatakse või võidakse kasutada viisil, mis annab alust arvata, et neid kavatakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvates toimingutes.

Artikkel 4

Omaalgatuslik abi

Lepinguosalised abistavad teineteist omal algatusel ning kooskõlas oma õigus- või haldusnormidega, kui nad peavad seda vajalikuks tollialaste õigusaktide õige kohaldamise huvides, esitades eelkõige kogutud teavet:

- a) toimingute kohta, mis rikuvad või näivad rikkuvat tollialaseid õigusakte ja võivad teisele lepinguosalisele huvi pakkuda;
- b) tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingute tegemise uute viiside või meetodite kohta;
- c) kaupade kohta, mis on teadaolevalt tollialaste õigusaktide rikkumise objektid;
- d) füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta, kelle puhul on põhjust arvata, et nad on seotud või on olnud seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingutega; ning
- e) transpordivahendite kohta, mille puhul on alust arvata, et neid on kasutatud, kasutatakse või võidakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvateks toiminguteks.

Artikkel 5

Edastamine ja teavitamine

1. Taotluse esitanud asutuse palvel võtab taotluse saanud asutus tema suhtes kohaldatavate õigus- või haldusnormide kohaselt kõik vajalikud meetmed, et edastada taotluse saanud asutuse territooriumil tegutsevale või seal asuvale adressaadile kõik dokumendid ja teatada talle kõikidest otsustest, mis pärinevad taotluse esitanud asutuselt ja kuuluvad käesoleva protokolliga kohaldamisalasse.

2. Dokumentide edastamise või otsuste teatavakstegemise taotlused esitatakse kirjalikult taotluse saanud asutuse ametlikus keeles või sellele asutusele vastuvõetavas keeles.

Artikkel 6

Abitaotluste vorm ja sisu

1. Käesoleva protokolliga kohased taotlused koostatakse kirjalikult. Taotlusele lisatakse selle täitmiseks vajalikud dokumendid. Kiireloomulistel juhtudel võib taotluse saanud asutus vastu võtta ka suulisi taotlusi, kuid taotluse esitanud asutus peab need viivitamata kirjalikult kinnitama.

2. Lõike 1 kohased taotlused sisaldavad järgmisi andmeid:

- a) taotluse esitanud asutus;
- b) taotletav abi;
- c) taotluse eesmärk ja põhjus;

- d) asjakohased õigus- või haldusnormid ja muud õiguslikud asjaolud;
- e) võimalikult täpsed ja terviklikud andmed uuritavate füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta ning
- f) asjakohaste faktide ja juba tehtud uurimise kokkuvõte.

3. Taotlused esitatakse taotluse saanud asutuse ametlikus keeles või sellele asutusele vastuvõetavas keeles. Seda nõuet ei kohaldata lõike 1 alusel esitatud taotlusele lisatud dokumentide suhtes.

4. Kui taotlus ei vasta lõigetes 1–3 loetletud vorminõuetele, võib taotluse saanud asutus nõuda selle parandamist või täiendamist. Samal ajal võivad kummagi lepinguosalise asutused anda korralduse võtta ettevaatusabinõusid.

Artikkel 7

Taotluste täitmine

1. Abitaotluse täitmiseks toimib taotluse saanud asutus oma pädevuse ja võimaluste piires nii, nagu ta toimiks enda nimel või sama lepinguosalise muude asutuste taotlusel, esitades juba olemasolevat teavet, tehes vajalikke uurimisi või korraldades nende tegemist. Käesolevat sätet kohaldatakse ka kõigi muude asutuste suhtes, kellele taotluse saanud asutus on taotluse edastanud juhul, kui ta ei saa ise tegutseda.

2. Abitaotlusi täidetakse taotluse saanud lepinguosalise õigus- või haldusnormide kohaselt.

3. Lepinguosalise nõuetekohaselt volitatud ametnikud võivad teise lepinguosalise nõusolekul ja viimase kehtestatud tingimustel viibida taotluse saanud asutuse või lõikes 1 osutatud muu asjaomase asutuse ruumides, et hankida teavet, mis on seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate või rikkuda võivate toimingutega ja mida taotluse esitanud asutus vajab käesoleva protokolliga kohaldamiseks.

4. Ühe lepinguosalise nõuetekohaselt volitatud ametnikud võivad teise lepinguosalise nõusolekul ja viimase kehtestatud tingimustel viibida viimase territooriumil tehtavate uurimiste juures.

Artikkel 8

Teabe edastamise vorm

1. Taotluse saanud asutus teeb uurimiste tulemused taotluse esitanud asutusele teatavaks kirjalikult ning lisab asjakohased dokumendid, tõestatud koopiad või muud materjalid.

2. Nimetatud teavet võib esitada elektroonilisel kujul.

3. Taotluse esitanud asutus võib nõuda originaaldokumentide esitamist üksnes juhul, kui tõestatud koopiast ei piisa. Nimetatud originaaldokumendid tagastatakse esimesel võimalusel.

Artikkel 9

Erandid abistamiskohustusest

1. Abi andmisest võib keelduda või siduda selle andmise teatud tingimuste ja nõuetega juhul, kui lepinguosaline leiab, et käesoleva protokolliga kohane abi:

- a) võib kahjustada Armeenia Vabariigi või käesoleva protokolliga kohase abitaotluse saanud liikmesriigi suveräänsust;

b) võib ohustada avalikku korda, julgeolekut, riigisaladust või muid olulisi huve, eelkõige artikli 10 lõikes 2 nimetatud juhtudel või

c) rikub tööstus-, äri- või ametisaladust.

2. Taotluse saanud asutus võib abi osutamise edasi lükata põhjendusel, et see takistab käimasolevaid uurimisi, vastutusele võtmist või kohtumenetlusi. Sel juhul konsulteerib taotluse saanud asutus taotluse esitanud asutusega, et teha kindlaks, kas abi on võimalik anda selliste tingimuste ja nõuete alusel, mida taotluse saanud asutus vajalikuks peab.

3. Kui taotluse esitanud asutus palub abi, mida ta ise ei suudaks taotluse korral anda, viitab ta sellele asjaolule oma taotluses. Sel juhul otsustab taotluse saanud asutus, kuidas sellisele taotlusele vastata.

4. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel teeb taotluse saanud asutus oma otsuse ja selle põhjendused taotluse esitanud asutusele viivitamata teatavaks.

Artikkel 10

Teabevahetus ja konfidentsiaalsus

1. Igasugune käesoleva protokolliga kohaselt mis tahes kujul edastatud teave on salajane või piiratud kasutusega vastavalt kummagi lepinguosalise õigusnormidele. Kõnealuse teabe suhtes kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus ja kaitse, mis laieneb samalaadsetele andmetele teavet vastuvõtva lepinguosalise vastavate õigusnormide kohaselt.

2. Isikuandmeid võib vahetada üksnes juhul, kui vastuvõttev lepinguosaline kohustub neid andmeid kaitsma viisil, mida teine lepinguosaline peab piisavaks.

3. Kui käesoleva protokolliga alusel saadud teavet kasutatakse tollialaste õigusaktide rikkumise kohta algatatud haldus- või kohtumenetlustes, peetakse seda käesoleva protokolliga kohaseks. Seepärast võivad lepinguosalised käesoleva protokolliga sätete kohaselt saadud teavet ja uuritud dokumente kasutada tõenditena oma tõendusmaterjalides, aruannetes ja ütlustes ning kohtusse esitatud asjades ja süüdistustes. Taotluse saanud asutus võib seada teabe esitamise või dokumentide kättesaadavaks tegemise tingimuseks enda teavitamise sellisest kasutamisest.

4. Saadud teavet kasutatakse üksnes käesoleva protokolliga eesmärkide kohaselt. Kui üks lepinguosalistest soovib seda teavet muul otstarbel kasutada, peab tal selleks olema teabe andnud asutuse eelnev kirjalik nõusolek. Teabe sellise kasutamise suhtes kehtivad nimetatud asutuse seadud piirangud.

Artikkel 11

Ekspertid ja tunnistajad

Taotluse saanud asutus võib anda teise lepinguosalise ametnikule loa esineda talle antud volituste piires eksperdi või tunnistajana kohtu- või haldusmenetluses, mis käsitleb käesoleva protokolliga hõlmatud küsimusi, ja esitada menetluses vajalikke esemeid, dokumente või nende tõestatud koopiaid. Esinemise taotluses tuleb täpselt nimetada, millises kohtu- või haldusasutuses ametiisik peab esinema ning millistes küsimustes ja millise ametikoha või kvalifikatsiooni tõttu seda ametiisikut küsitletakse.

Artikkel 12

Abistamiskulud

Lepinguosalised loobuvad kõigist vastastikustest nõuetest, mis on seotud käesolevast protokollist tulenevate kulutuste hüvitamisega, välja arvatud asjaoludest sõltuvalt kulutused ekspertidele ja tunnistajatele ning sellistele tõlkidele ja tõlkijatele, kes ei ole avalikud teenistujad.

*Artikkel 13***Rakendamine**

1. Käesoleva protokolliga rakendamise eest vastutavad ühelt poolt Armeenia Vabariigi tolliasutused ja teiselt poolt Euroopa Komisjoni pädevad talitused ning vajaduse korral asjaomaste liikmesriikide tolliasutused. Nemad otsustavad kõigi käesoleva protokolliga rakendamiseks vajalike praktiliste meetmete ja korra üle, võttes arvesse eelkõige isikuandmete kaitse valdkonnas kehtivaid õigusnorme.
2. Lepinguosalised peavad teineteisega nõu ja teatavad seejärel teineteisele rakendusmeetmetest, mis nad käesoleva protokolliga sätete kohaselt vastu võtavad.
3. Euroopa Liidus ei mõjuta käesoleva protokolliga sätted Euroopa Komisjoni pädevate talituste ja liikmesriikide tolliasutuste vahelist teabevahetust mis tahes teabe osas, mis on saadud käesoleva protokolliga alusel. Armeenia Vabariigis ei mõjuta käesoleva protokolliga sätted Armeenia tolliasutuste vahelist teabevahetust mis tahes teabe osas, mis on saadud käesoleva protokolliga alusel.

*Artikkel 14***Muud kokkulepped**

Käesoleva protokolliga sätted on ülimuslikud kahepoolsete vastastikuse abi lepingute suhtes, mis on sõlmitud või võidakse sõlmida üksikute liikmesriikide ja Armeenia Vabariigi vahel, juhul kui viimati nimetatud lepingute sätted ei ole kooskõlas käesoleva protokolliga sätetega.

*Artikkel 15***Konsultatsioonid**

Käesoleva protokolliga tõlgendamise ja rakendamise seotud küsimused lahendatakse lepinguosaliste omavaheliste konsultatsioonide käigus käesoleva lepingu artikli 126 alusel loodud tolli allkomitees.

VII JAOTISE (RAHALINE ABI NING PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED) 2. PEATÜKKI (PETTUSEVASTASED JA KONTROLLISÄTTED) KÄSITLEV ÜHISDEKLARATSIOON

VII jaotise 2. peatükis nimetatud kohustus võtta asjakohaseid meetmeid igasuguste rikkumiste, pettuste või aktiivse ja passiivse korrupsiooni ennetamiseks ja heastamiseks ning huvide konflikti välistamiseks kõigil ELi vahendite rakendamise etappidel ei pane Armeenia Vabariigile finantskohustust seoses kohustustega, mille on võtnud tema jurisdiktsiooni alla kuuluvad üksused ja isikud.

VII jaotise 2. peatüki kohase kontrolliõiguse kasutamisel järgib Euroopa Liit pangasaladust käsitlevaid siseriiklikke eeskirju.
